॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੇ

ਥੇਰਗਾਥਾ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

(ਦੁਤਿਯੋ ਭਾਗੋ)

੪. ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਨਾਗਸਮਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਲਙ੍ਕਤਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਾਗਸਮਾਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਗਿਮ੍ਹਸਮਯੇ ਸੂਰਿਯਾਤਪਸਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਛਤ੍ਤਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਨਾਗਸਮਾਲੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਞਾਤਿਸਮਾਗਮੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲਂ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਨਗਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਨਚ੍ਚਕਿਂ ਮਹਾਪਥੇ ਤੂਰਿਯੇਸੁ ਵਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਅਯਂ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਵਾਯੋਧਾਤੁਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿ, ਅਹੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ’’ਤਿ ਖਯਵਯਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੬.੩੭-੪੮) –

‘‘ਅਙ੍ਗਾਰਜਾਤਾ ਪਥਵੀ, ਕੁਕ੍ਕੁਲਾਨੁਗਤਾ ਮਹੀ।
ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਭਗਵਾ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਮ੍ਹਿ ਚਙ੍ਕਮਿ॥

‘‘ਪਣ੍ਡਰਂ ਛਤ੍ਤਮਾਦਾਯ, ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਹਂ।
ਤਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਵਿਤ੍ਤਿ ਮੇ ਉਪਪਜ੍ਜਥ॥

‘‘ਮਰੀਚਿਯੋਤ੍ਥਟਾ ਭੂਮਿ, ਅਙ੍ਗਾਰਾਵ ਮਹੀ ਅਯਂ।
ਉਪਹਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵਾਤਾ, ਸਰੀਰਸ੍ਸਾਸੁਖੇਪਨਾ॥

‘‘ਸੀਤਂ ਉਣ੍ਹਂ ਵਿਹਨਨ੍ਤਂ, ਵਾਤਾਤਪਨਿਵਾਰਣਂ।
ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹ ਇਮਂ ਛਤ੍ਤਂ, ਫਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ॥

‘‘ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਮਹਾਯਸੋ।
ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ ਤਦਾ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਤਿਂਸਕਪ੍ਪਾਨਿ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਮਕਾਰਯਿਂ।
ਸਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਅਹੋਸਹਂ॥

‘‘ਪਦੇਸਰਜ੍ਜਂ ਵਿਪੁਲਂ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯਂ।
ਅਨੁਭੋਮਿ ਸਕਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਕਤਮਤ੍ਤਨੋ॥

‘‘ਅਯਂ ਮੇ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਾਤਿ, ਚਰਿਮੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਭਵੋ।
ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਮੇ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਧਰੀਯਤਿ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਛਤ੍ਤਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਛਤ੍ਤਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ –

੨੬੭.‘‘ਅਲਙ੍ਕਤਾ ਸੁਵਸਨਾ, ਮਾਲਿਨੀ ਚਨ੍ਦਨੁਸ੍ਸਦਾ।
ਮਜ੍ਝੇ ਮਹਾਪਥੇ ਨਾਰੀ, ਤੂਰਿਯੇ ਨਚ੍ਚਤਿ ਨਟ੍ਟਕੀ॥

੨੬੮.‘‘ਪਿਣ੍ਡਿਕਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋਹਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਂ ਉਦਿਕ੍ਖਿਸਂ।
ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਸੁਵਸਨਂ, ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਂਵ ਓਡ੍ਡਿਤਂ॥

੨੬੯.‘‘ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥ।
ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਸਮਤਿਟ੍ਠਥ॥

੨੭੦.‘‘ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਲਙ੍ਕਤਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੂਪਗਾਦਿਆਭਰਣੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤਗਤ੍ਤਾ। **ਸੁਵਸਨਾ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਵਸਨਾ ਸੋਭਨਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ। **ਮਾਲਿਨੀ**ਤਿ ਮਾਲਾਧਾਰਿਨੀ ਪਿਲਨ੍ਧਿਤਪੁਪ੍ਫਮਾਲਾ। **ਚਨ੍ਦਨੁਸ੍ਸਦਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਨਾਨੁਲੇਪਲਿਤ੍ਤਸਰੀਰਾ। **ਮਜ੍ਝੇ ਮਹਾਪਥੇ ਨਾਰੀ, ਤੂਰਿਯੇ ਨਚ੍ਚਤਿ ਨਟ੍ਟਕੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਾ ਨਾਰੀ ਨਟ੍ਟਕੀ ਨਾਟਕਿਤ੍ਥੀ ਨਗਰਵੀਥਿਯਾ ਮਜ੍ਝੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ ਤੂਰਿਯੇ ਵਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਨਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾਪਟ੍ਠਪਿਤਂ ਨਚ੍ਚਂ ਕਰੋਤਿ।

ਪਿਣ੍ਡਿਕਾਯਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਯ। **ਪਵਿਟ੍ਠੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਨਗਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਅਹਂ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਂ ਉਦਿਕ੍ਖਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਗਰਵੀਥਿਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਰਿਸ੍ਸਯਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਵੀਥਿਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਨਟ੍ਟਕਿਂ ਓਲੋਕੇਸਿਂ। ਕਿਂ ਵਿਯ? **ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਂਵ ਓਡ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਮਚ੍ਚੁਸ੍ਸ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਪਾਸਭੂਤੋ ਰੂਪਾਦਿਕੋ ਓਡ੍ਡਿਤੋ ਲੋਕੇ ਅਨੁਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਏਕਂਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹੋ, ਏਵਂ ਸਾਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੇ ਠਿਤਾਨਂ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਏਕਂਸਤੋ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਾਤਿ ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਸਦਿਸੀ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤਤੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ। **ਮਨਸੀਕਾਰੋ ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥਾ**ਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤੋ ਨ੍ਹਾਰੁਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਮਂਸੇਨ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਛਵਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਅਸੁਚਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲੋ ਅਨਿਚ੍ਚੁਚ੍ਛਾਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਭੇਦਨਵਿਦ੍ਧਂਸਨਧਮ੍ਮੋ ਈਦਿਸੇ ਵਿਕਾਰੇ ਦਸ੍ਸੇਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। **ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੂ**ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਯਸ੍ਸ

ਸਭਾਵੂਪਧਾਰਣਮੁਖੇਨ ਤਸ੍ਸ ਚ ਤੰਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ ਸਰਸਪਭਙ੍ਗਤਞ੍ਚ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਤੇਸੁ ਚ ਯਕ੍ਖਰਕ੍ਖਸਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਭਯਤੋ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਅਨੇਕਾਕਾਰਆਦੀਨਵੋ ਦੋਸੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਆਨਿਸੰਸੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਸਮਤਿਟ੍ਠਥਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੂਨੰ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਨੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧੰ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਞਾਣੰ ਮਮ ਹਦਯੇ ਸਣ੍ਠਾਸਿ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਗਹਣੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਹੋਸਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮਤਾਦਿਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਉਦਾਸੀਨਮੇਵ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤੋਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਤੋ ਪਰੰ। **ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭਾਵਨਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਅਹੋਸਿ। ਏਤੇਨ ਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਹਿ ਕਿਲੇਸਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਤਿ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਨਾਗਸਮਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਭਗੁਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਹੰ ਮਿਦ੍ਧੇਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਭਗੁਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯੰ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤਸ੍ਸ ਧਾਤੁਯੋ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਭਗੂ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਕਿਮਿਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਬਾਲਕਲੋਣਕਗਾਮੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਭਿਭਵੰ ਵਿਨੋਦੇਤੁੰ ਵਿਹਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਚਙ੍ਕਮੰ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤੋ ਪਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਅਙ੍ਕੁਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੰ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੬.੪੯-੫੭) –

‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤਿ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੇ ਮਹਾਯਸੇ।
ਪੁਪ੍ਫਵਟੰਸਕੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਰੀਰਮਭਿਰੋਪਯਿਂ॥

‘‘ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਨਿਮ੍ਮਾਨੰ ਅਗਮਾਸਹੰ।
ਦੇਵਲੋਕਗਤੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੰ ਸਰਾਮਹੰ॥

‘‘ਅਮ੍ਬਰਾ ਪੁਪ੍ਫਵਸ੍ਸੋ ਮੇ, ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਪਵਸ੍ਸਤਿ।
ਸੰਸਰਾਮਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਚੇ, ਰਾਜਾ ਹੋਮਿ ਮਹਾਯਸੋ॥

‘‘ਤਹਿਂ ਕੁਸੁਮਵਸ੍ਸੋ ਮੇ, ਅਭਿਵਸ੍ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ।
ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਾਯ, ਵਾਹਸਾ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਿਨੋ॥

‘‘ਅਯੰ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਮਯ੍ਹੰ, ਚਰਿਮੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਭਵੋ।
ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਪੁਪ੍ਫਵਸ੍ਸੋ ਮੇ, ਅਭਿਵਸ੍ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਪੁਪ੍ਫਮਭਿਰੋਪਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਦੇਹਪੂਜਾਯਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਕਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਮੋਦਿਤੁਂ ਉਪਗਤੇਨ – ''ਕਚ੍ਚਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਸੀ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਨਿਵੇਦੇਨ੍ਤੋ –

੨੭੧.''ਅਹਂ ਮਿਦ੍ਧੇਨ ਪਕਤੋ, ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿਂ।
ਚਙ੍ਕਮਂ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਪਤਿਂ ਛਮਾ॥

੨੭੨.''ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਨਪਾਰੁਯ੍ਹ ਚਙ੍ਕਮਂ।
ਚਙ੍ਕਮੇ ਚਙ੍ਕਮਿਂ ਸੋਹਂ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ॥

੨੭੩.''ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥ।
ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਸਮਤਿਟ੍ਠਥ॥

੨੭੪.''ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਿਦ੍ਧੇਨ ਪਕਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਾਲਸਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਸਤ੍ਤਿਵਿਘਾਤਸਭਾਵੇਨ ਮਿਦ੍ਧੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ। **ਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਤੋ। **ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਪਤਿਂ ਛਮਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਚਙ੍ਕਮਸੋਪਾਨੇ ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤਤਾਯ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਪਤਿਂ। **ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਪਤਨੇਨ ਪਂਸੁਕਿਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਾਵਯਵਾਨਿ ਅਨੁਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਪੁਨਪਾਰੁਯ੍ਹ ਚਙ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਤਿਤੋ ਦਾਨਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕੋਚਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਚਙ੍ਕਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਨੀਵਰਣਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਦਮੇਵ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਹੋਸਿ।

ਭਗੁਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਭਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਰੇ ਚਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਭਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਉਪਾਹਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪੇ ਭਗਵਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯੇ ਛਹਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਸਤ੍ਤਮੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਇਤਰੇ ਆਹ – ''ਮਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖਾ ਹੋਮ, ਜੀਵਿਤੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖੇਨ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਾ ਚ ਦੁਕ੍ਖਾ। ਹਨ੍ਦ, ਮਯਂ ਨਿਸ੍ਸੇਣਿਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤਥਾ ਅਕਂਸੁ।

ਅਥ ਨੇਸਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਦਹੇਵ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਉਪਨੇਸਿ। ਇਤਰੇ – ''ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਾਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਪਞ੍ਚੋ, ਸਮਣਧਮ੍ਮਮੇਵ ਮਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਮਨੁਯੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਨੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਗਮਾਸਿ।

ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਏਕੋ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹਚ੍ਚਯੇਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਰਿਵਾਰਂ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਸੁ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਅਨਾਗਾਮੀ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਇਤਰੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਛਸੁ ਕਾਮਸਗ੍ਗੇਸੁ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਤੋ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਮਲ੍ਲਰਾਜਕੁਲੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ, ਏਕੋ ਗਨ੍ਧਾਰਰਾਜਕੁਲੇ, ਏਕੋ ਬਾਹਿਰਰਟ੍ਠੇ, ਏਕੋ ਰਾਜਗਹੇ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਕੁਲਦਾਰਿਕਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਇਤਰੋ ਅਞ੍ਞਤਰਿਸ੍ਸਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਸਾ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਧੀਤਾ, ਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ – ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਧੀਤਾ ਸਮਯਨ੍ਤਰਂ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦਯਿਂਸੁ। ਅਥੇਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਂ ਗਬ੍ਭਿਨਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਂਸੁ। ਸਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਭਾਯਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ **ਸਭਿਯੋ**ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਸਤ੍ਥਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵਾਦੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਾਦਪ੍ਪਸੁਤੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦਿਸਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਾਦਯੋ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤੁਯਾ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਵੀਸਤਿਪਞ੍ਹੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇ ਚਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਬ੍ਯਾਕਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ। **ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨. ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ) ਪਨ ''ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸੀ''ਤਿ ਆਗਤਂ।

ਯਦਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਪਵਤ੍ਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਰਾਜਗਹਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਦਾ ਸਭਿਯੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਬ੍ਯਾਕਾਸੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ **ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤੇ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤਂ) ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਭਿਯੋ ਪਨ ਭਗਵਤਾ ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਹੇਸੁ ਬ੍ਯਾਕਤੇਸੁ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੬.੨੭-੩੧) –

''ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵੁਸੀਮਤੋ।
ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਵਜਤੋ, ਅਕ੍ਕਮਨਮਦਾਸਹਂ॥

''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਯਂ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਕ੍ਕਮਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਾ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਯ ਪਰਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਦੇਵਦਤ੍ਤਪਕ੍ਖਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੋ –

੨੭੫.''ਪਰੇ ਚ ਨ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਯਮਾਮਸੇ।
ਯੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮੇਧਗਾ॥

੨੭੬.''ਯਦਾ ਚ ਅਵਿਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਇਰਿਯਨ੍ਤੁਜਮਰਾ ਵਿਯ।
ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਯੇ ਧਮ੍ਮਂ, ਆਤੁਰੇਸੁ ਅਨਾਤੁਰਾ॥

੨੭੭.''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਥਿਲਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਞ੍ਚ ਯਂ ਵਤਂ।
ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਨ ਤਂ ਹੋਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲਂ॥

੨੭੮.''ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤਿ।

ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਨਭਂ ਪੁਥਵਿਯਾ ਯਥਾ''ਤਿ॥ –

ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰੇ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇ – ''ਅਧਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਂ ਅਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵਿਵਾਦਪ੍ਪਸੁਤਾ ਪਰੇ ਨਾਮ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਿਵਾਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ''ਮਯਂ ਯਮਾਮਸੇ ਉਪਰਮਾਮ ਨਸ੍ਸਾਮ ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਮਚ੍ਚੁਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਯੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਤਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਿਤਾ – ''ਮਯਂ ਮਚ੍ਚੁਸਮੀਪਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮੇਧਗਾ**ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਮੇਧਗਾਨਂ ਕਲਹਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨੇਸਂ ਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇ ਮੇਧਗਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਪਰੇ ਚਾ**ਤਿ ਯੇ ਸਤ੍ਥੁ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਅਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਾਸਨਤੋ ਬਾਹਿਰਤਾਯ ਪਰੇ, ਤੇ ਯਾਵ ''ਮਯਂ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਇਧ ਲੋਕੇ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਟਿਨਿਗ੍ਗਾਹੇਨ ਯਮਾਮਸੇ ਵਾਯਮਾਮਾ''ਤਿ ਨ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਵਿਵਾਦਾ ਨ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਯਦਾ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਗਾਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਯੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਤੇਸੁ ਵਿਵਾਦਪ੍ਪਸੁਤੇਸੁ ਅਧਮ੍ਮਧਮ੍ਮਾਦਿਕੇ ਅਧਮ੍ਮਧਮ੍ਮਾਦਿਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਤੇ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਵਾਦਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮੇਧਗਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਦਾਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਅਵਿਜਾਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮੂਪਾਯਂ, ਧਮ੍ਮਾਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ। **ਇਰਿਯਨ੍ਤੁਜਮਰਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਮਰਾ ਵਿਯ ਜਰਾਮਰਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧਤਾ ਉਨ੍ਨਲਾ ਚਪਲਾ ਮੁਖਰਾ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਵਾਚਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚਰਨ੍ਤਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ ਤਦਾ ਵਿਵਾਦੋ ਨ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤੇਵ। **ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਯੇ ਧਮ੍ਮਂ, ਆਤੁਰੇਸੁ ਅਨਾਤੁਰਾ**ਤਿ ਯੇ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਕਿਲੇਸਰੋਗੇਨ ਆਤੁਰੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨਾਤੁਰਾ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਾ ਅਨੀਘਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਵਿਵਾਦੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਥਿਲਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਓਲਿਯਿਤ੍ਵਾ ਕਰਣੇਨ ਸਿਥਿਲਗਾਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਥਲਿਭਾਵੇਨ ਕਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। **ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਸੀਆਦਿਕੇ ਅਗੋਚਰੇ ਚਰਣੇਨ, ਕੁਹਨਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੇਨ ਵਾ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਵਤਸਮਾਦਾਨਂ। **ਸਙ੍ਕਸ੍ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਾਹਿ ਸਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਹਾਰੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਸੁਤ੍ਵਾ – ''ਨੂਨ ਅਸੁਕੇਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਅਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਂ, ਉਪੋਸਥਕਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਦ੍ਧਾ ਇਮੇ ਮਮ ਚਰਿਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਮਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਕਾਮਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਆਸਙ੍ਕਾਹਿ ਸਰਿਤਂ ਉਸਙ੍ਕਿਤਂ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ। **ਨ ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਂ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵੇਨੇਵ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਨਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਨ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਲ੍ਲੇਖਵੁਤ੍ਤਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਲ੍ਲੇਖਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਚ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਅਵਸਰੋ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਗਾਰਵੋ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਅਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹਿਭਾਵੇਨ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੇਸੁ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਗਾਰਵੋ ਗਰੁਕਰਣਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। **ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤੋਪਿ ਪਟਿਵੇਧਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤੋਪਿ ਦੂਰੇ ਹੋਤਿ, ਨ ਹਿ ਤਂ ਗਰੂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਸਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੋ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਕੁਤੋ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **"ਨਭਂ ਪੁਥਵਿਯਾ ਯਥਾ"**ਤਿ ਯਥਾ ਨਭਂ ਆਕਾਸਂ ਪੁਥਵਿਯਾ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਸਭਾਵਤੋ ਦੂਰੇ। ਨ ਕਦਾਚਿ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਭਾਵੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ –

''ਨਭਞ੍ਚ ਦੂਰੇ ਪਥਵੀ ਚ ਦੂਰੇ, ਪਾਰਂ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਤਦਾਹੁ ਦੂਰੇ।
ਤਤੋ ਹਵੇ ਦੂਰਤਰਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਤਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ ਅਸਤਞ੍ਚ ਰਾਜਾ''ਤਿ॥(ਜਾ॰ ੨.੨੧.੪੧੪)।

ਸਭਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਨਨ੍ਦਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਧਿਰತ੍ਥੁਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਨ੍ਦਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਮਹਾਵਿਭਵੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੰ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨਮਕਾਸਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੇ ਪਦੀਪਪੂਜਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕਰਵਿਕਸਕੁਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਕੂਜਿਤੰ ਕੂਜਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਅਕਾਸਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਯੂਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਸਨਗੁਹਾਯ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਮਧੁਰਵਸ੍ਸਿਤੰ ਵਸ੍ਸਿ, ਏਵੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਨਨ੍ਦਕੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੬.੨੨-੨੬) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬੋਧਿਯਾ ਪਾਦਪੁਤ੍ਤਮੇ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਤਯੋ ਉਕ੍ਕੇ ਅਧਾਰਯਿਂ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਸੋਹੰ ਉਕ੍ਕਮਧਾਰਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਉਕ੍ਕਦਾਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਾ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਓਵਾਦੇ ਆਣਤ੍ਤੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਤਾਨਿ ਏਕੋਵਾਦੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਨੰ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਥੇਰੰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਇਤ੍ਥੀ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਹਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਤੰ ਕਿਰਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਵਿਭਾਵਨਮੁਖੇਨ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ –

੨੭੯.''ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਪੂਰੇ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ, ਮਾਰਪਕ੍ਖੇ ਅਵਸ੍ਸੁਤੇ।
ਨਵਸੋਤਾਨਿ ਤੇ ਕਾਯੇ, ਯਾਨਿ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

੨੮੦.''ਮਾ ਪੁਰਾਣੰ ਅਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥੋ, ਮਾਸਾਦੇਸਿ ਤਥਾਗਤੇ।
ਸਗ੍ਗੇਪਿ ਤੇ ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗੰ ਪਨ ਮਾਨੁਸੇ॥

੨੮੧.''ਯੇ ਚ ਖੋ ਬਾਲਾ ਦੁਮ੍ਮੇਧਾ, ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤੀ ਮੋਹਪਾਰੁਤਾ।
ਤਾਦਿਸਾ ਤਤ੍ਥ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਮਾਰਖਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਬਨ੍ਧਨੇ॥

੨੮੨.''ਯੇਸੰ ਰਾਗੋ ਚ ਦੋਸੋ ਚ, ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਵਿਰਾਜਿਤਾ।
ਤਾਦੀ ਤਤ੍ਥ ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਛਿਨ੍ਨਸੁਤ੍ਤਾ ਅਬਨ੍ਧਨਾ''ਤਿ॥ – ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਧੀ**ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, **ਰਤ੍ਥੁ**ਤਿ ਰ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਧੀ ਅਤ੍ਥੁ ਤੰ ਜਿਗੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਵ ਧਿਕ੍ਕਾਰੋ ਹੋਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੂਰੇ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ਧਿਕ੍ਕਾਤਬ੍ਬਭਾਵਦੀਪਨਾਨਿ ਆਮਨ੍ਤਨਵਚਨਾਨਿ। **ਪੂਰੇ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਜੇਗੁਚ੍ਛੇਹਿ ਨਾਨਾਕੁਣਪੇਹਿ ਨਾਨਾਵਿਧਅਸੁਚੀਹਿ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੇ। **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ**ਤਿ ਕੁਣਪਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸਭਾਵਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ। **ਮਾਰਪਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਕਿਲੇਸਮਾਰੰ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਸ੍ਸ ਚ ਓਤਾਰੰ ਪਵਿਟ੍ਠੰ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ

ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਮਾਰਪਕ੍ਖੇ''ਤਿ। **ਅਵਸ੍ਸੁਤੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਕਿਲੇਸਾਵਸ੍ਸਵਨੇਨ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਅਸੁਚਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨੇਨ ਚ ਅਵਸ੍ਸੁਤੇ। ਇਦਾਨਿਸ੍ਸਾ **ਨਵਸੋਤਾਨਿ ਤੇ ਕਾਯੇ, ਯਾਨਿ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ**ਤਿ ''ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੯੯) ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਸੁਚਿਨੋ ਅਵਸ੍ਸਵਨਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਨਵਛਿਦ੍ਦਂ ਧੁਵਸ੍ਸਵਂ ਅਸੁਚਿਭਰਿਤਂ ਕਾਯਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀ **ਮਾ ਪੁਰਾਣਂ ਅਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਪੁਰਾਣਂ ਅਜਾਨਨਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਹਸਿਤਲਪਿਤਂ ਕੀਲ਼ਿਤਂ ਮਾ ਮਞ੍ਞਿ, ''ਇਦਾਨਿਪਿ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਮਾ ਚਿਨ੍ਤੇਹਿ। **ਮਾਸਾਦੇਸਿ ਤਥਾਗਤੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਆਗਤਾ, ਯਥਾ ਵਾ ਤੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਤਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਯਥਾ ਚ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਥਲਕ੍ਖਣਂ ਤਥਧਮ੍ਮੇ ਚ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਆਗਤਾ ਅਧਿਗਤਾ ਅਵਬੁਦ੍ਧਾ, ਤਥਾ ਇਮੇਪੀਤਿ ਏਵਂ ਤਥਾ ਆਗਮਨਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਤਥਾਗਤੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਪਕਤਿਸਤ੍ਤੇ ਵਿਯ ਅਵਞ੍ਞਾਯ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮਮਾਨਾ ਮਾਸਾਦੇਸਿ। ਅਨਾਸਾਦੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਕਾਰਣਮਾਹ। **ਸਗ੍ਗੇਪਿ ਤੇ ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਮਾਨੁਸੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੇਨਾਪਿ ਅਕ੍ਖਾਨੇਨ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਸੁਖੇ ਸਗ੍ਗੇਪਿ ਤੇ ਸਾਵਕਬੁਦ੍ਧਾ ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਆਦੀਨਵਸ੍ਸ ਸੁਪਰਿਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਰਾਗਂ ਨ ਜਨੇਨ੍ਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਮੀਲ਼੍ਹਰਾਸਿਸਦਿਸੇ ਮਾਨੁਸੇ ਕਾਮਗੁਣੇ, ਤਤ੍ਥ ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ।

ਯੇ ਚ ਖੋਤਿ ਯੇ ਪਨ ਬਾਲਜਪ੍ਪਯੋਗਤੋ **ਬਾਲਾ**, ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਦੁਮ੍ਮੇਧਾ**, ਅਸੁਭੇ ਸੁਭਾਨੁਪਸ੍ਸਨੇਨ ਦੁਚ੍ਚਿਨ੍ਤਿਤਚਿਨ੍ਤਿਤਾਯ **ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**, ਮੋਹੇਨ ਅਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਮੋਹਪਾਰੁਤਾ ਤਾਦਿਸਾ** ਤਥਾਰੂਪਾ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ, **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਤੇ, **ਮਾਰਖਿਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਬਨ੍ਧਨੇ** ਮਾਰੇਨ ਓਡ੍ਡਿਤੇ ਮਾਰਪਾਸੇ, **ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਰਤ੍ਤਾ ਗਿਦ੍ਧਾ ਗਧਿਤਾ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਪਨ੍ਨਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਵਿਰਾਜਿਤਾਤਿ **ਯੇਸਂ** ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਤੇਲਞ੍ਜਨਰਾਗੋ ਵਿਯ ਦੁਮ੍ਮੋਚਨੀਯਸਭਾਵੋ **ਰਾਗੋ** ਸਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸੋ ਦੁਸ੍ਸਨਸਭਾਵੋ **ਦੋਸੋ** ਅਞ੍ਞਾਣਸਭਾਵਾ **ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਵਿਰਾਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ **ਵਿਰਾਜਿਤਾ** ਪਹੀਨਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਤਾਦਿਸਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ **ਛਿਨ੍ਨ**ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ**ਸੁਤ੍ਤਾ** ਤਤੋ ਏਵ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਬਨ੍ਧਨਾਭਾਵਤੋ **ਅਬਨ੍ਧਨਾ ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਮਾਰਪਾਸੇ **ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ**। ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ।

ਨਨ੍ਦਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਜਮ੍ਬੁਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਜਮ੍ਬੁਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਬੀਜਨੇਨ ਪੂਜੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਉਪਾਸਕੇਨ ਕਾਰਿਤੇ ਆਰਾਮੇ ਆਵਾਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ ਤੇਨ ਉਪਟ੍ਠੀਯਮਾਨੋ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਏਕੋ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰੋ ਲੂਖਚੀਵਰਧਰੋ ਕੇਸੋਹਰਣਤ੍ਥਂ ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਗਾਮਾਭਿਮੁਖੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਕੇਨ ਕੇਸਮਸ੍ਸੂਨਿ ਓਹਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤਭੋਜਨਂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ''ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸਥਾ''ਤਿ ਵਸਾਪੇਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਵਾਸਿਕੋ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛੇਰਪਕਤੋ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਂ ਆਹ – ''ਵਰਂ ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਇਮਿਨਾ ਪਾਪੁਪਾਸਕੇਨ ਉਪਟ੍ਠੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਏਵਂ ਇਧ ਵਸਨਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਕੇਸੇ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਚੇਲਸ੍ਸ ਸਤੋ ਗੂਥਮੁਤ੍ਤਾਹਾਰਜੀਵਨ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਯਾਸਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗੂਥਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਖਾਦਿ, ਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਿਵਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ

ਗੂਥਮੁਤ੍ਤਾਹਾਰੋ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਪਞ੍ਚ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗੂਥਭਕ੍ਖੋ ਅਹੋਸਿ।

ਪੁਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਨੁਸ੍ਸਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨੋਪਿ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਬਲੇਨ ਦੁਗ੍ਗਤਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਥਞ੍ਞਂ ਵਾ ਖੀਰਂ ਵਾ ਸਪ੍ਪਿਂ ਵਾ ਪਾਯਮਾਨੋ, ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਿਵਤਿ, ਓਦਨਂ ਭੋਜਿਯਮਾਨੋ, ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਗੂਥਮੇਵ ਖਾਦਤਿ, ਏਵਂ ਗੂਥਮੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗੇਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋਪਿ ਤਦੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਤੋ ਵਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਂਸੁ। ਸੋ ਞਾਤਕੇਹਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ ਨਗ੍ਗਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਨ੍ਹਾਯਤਿ, ਰਜੋਜਲ੍ਲਧਰੋ ਕੇਸਮਸ੍ਸੂਨਿ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕਪਾਦੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਮਾਸੋਪਵਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਂ ਮਾਸੇ ਮਾਸੇ ਏਕਵਾਰਂ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇਨ ਲੇਹਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ''ਅਲ੍ਲਗੂਥਂ ਸਪ੍ਪਾਣਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਗੂਥਮੇਵ ਖਾਦਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾਨਿ ਮਹਾਜਨੋ ''ਮਹਾਤਪੋ ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨੋ ਤਪ੍ਪੋਣੋ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਘਟੇ ਪਦੀਪਂ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਧਮ੍ਮਪਦੇ** ''ਮਾਸੇ ਮਾਸੇ ਕੁਸਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿ ਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯ (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਜਮ੍ਬੁਕਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ''ਆਦਿਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਾਵਕੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਮਯਾ ਅਧਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

੨੮੩.''ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਰਜੋਜਲ੍ਲਮਧਾਰਯਿਂ।
ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਮਾਸਿਕਂ ਭਤ੍ਤਂ, ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਅਲੋਚਯਿਂ॥

੨੮੪.''ਏਕਪਾਦੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ, ਆਸਨਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਿਂ।
ਸੁਕ੍ਖਗੂਥਾਨਿ ਚ ਖਾਦਿਂ, ਉਦ੍ਦੇਸਞ੍ਚ ਨ ਸਾਦਿਯਿਂ॥

੨੮੫.''ਏਤਾਦਿਸਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਬਹੁਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਾਮਿਨਂ।
ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ ਮਹੋਘੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਮਾਗਮਂ॥

੨੮੬.''ਸਰਣਗਮਨਂ ਪਸ੍ਸ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਰਜੋਜਲ੍ਲਮਧਾਰਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਗ੍ਗਪਬ੍ਬਜ੍ਜੂਪਗਮਨੇਨ ਨ੍ਹਾਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਪਞ੍ਚਾਧਿਕਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਾਨਿ ਸਰੀਰੇ ਲਗ੍ਗਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕਰੇਣੁਸਙ੍ਖਾਤਂ ਰਜੋ, ਸਰੀਰਮਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਜਲ੍ਲਞ੍ਚ ਕਾਯੇਨ ਧਾਰੇਸਿਂ। **ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਮਾਸਿਕਂ ਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਗੂਥਂ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਲੋਕਵਞ੍ਚਨਤ੍ਥਂ ਮਾਸੋਪਵਾਸਿਕੋ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਂ ਮਾਸੇ ਮਾਸੇ ਏਕਵਾਰਂ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਪਠਨਵਸੇਨ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ **ਅਲੋਚਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਚ੍ਛਾਰਿਕਾਪਕ੍ਖੇਪੇਨ ਸਿਥਿਲਮੂਲਂ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਲੁਞ੍ਚਾਪੇਸਿਂ।

ਏਕਪਾਦੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ, ਆਸਨਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਿਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਆਸਨਂ ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਸਿਂ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਚ ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨੇਵ ਪਾਦੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ। **ਉਦ੍ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ। ਉਦਿਸ੍ਸਕਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਨ ਸਾਦਿਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂ

ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤਾਦਿਸਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਬਹੁਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਾਮਿਨਨ੍ਤਿ ਏਤਾਦਿਸਂ ਏਵਰੂਪਂ ਵਿਪਾਕਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਾਮਿਨਂ ਬਹੁਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਪੁਰਿਮਜਾਤੀਸੁ ਇਧ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੇ ਮਹੋਘੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮੋਘਾਦਿਨਾ ਮਹਤਾ ਓਘੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋਘੇਨ ਅਪਾਯਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਤਿਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੋ, **ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਮਾਗਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇਨ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬਬਲੇਨ ਬੁਦ੍ਧਂ ''ਸਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਮਾਸਿਂ, ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਅਵੇਚ੍ਚਪਸਾਦੇਨ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸੀਦਿਂ। **ਸਰਣਗਮਨਂ ਪਸ੍ਸ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਯਤਨਗਤਂ ਮਮ ਸਰਣਗਮਨਂ ਪਸ੍ਸ, ਪਸ੍ਸ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸੁਧਮ੍ਮਤਂ ਯੋਹਂ ਤਥਾਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋਪਿ ਏਕੋਵਾਦੇਨੇਵ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਦਿਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਪਾਪਿਤੋ। "**ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਤੇਨਾਹ (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੬.੧੭-੨੧) –

''ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸਾਹਂ ਭਗਵਤੋ, ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮਵਨ੍ਦਿਯਂ।
ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਬੀਜਨਿਂ ਤਤ੍ਥ, ਸੀਹਾਸਨਮਬੀਜਹਂ॥

''ਦ੍ਵੇਨਵੁਤੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਸੀਹਾਸਨਮਬੀਜਹਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੀਜਨਾਯ ਇਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਜਮ੍ਬੁਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੇਨਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੇਨਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਮੋਰਹਤ੍ਥੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੂਜੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਗਿਨਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸੇਨਕੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ ਘਰਾਵਾਸਂ ਵਸਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਮਹਾਜਨੋ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਫਗ੍ਗੁਨਮਾਸੇ ਉਤ੍ਤਰਫਗ੍ਗੁਨਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ ਉਸ੍ਸਵਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਗਯਾਯਂ ਤਿਤ੍ਥਾਭਿਸੇਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨ ਤਂ ਉਸ੍ਸਵਂ "**ਗਯਾਫਗ੍ਗੁ**"ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਤਾਦਿਸੇ ਉਸ੍ਸਵਦਿਵਸੇ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਨਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਗਯਾਤਿਤ੍ਥਸਮੀਪੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਮਹਾਜਨੋਪਿ ਤਿਤ੍ਥਾਭਿਸੇਕਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤਤੋ ਤਤੋ ਤਂ ਠਾਨਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸੇਨਕੋਪਿ ਤਿਤ੍ਥਾਭਿਸੇਕਤ੍ਥਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਉਪਗਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੬.੯-੧੬) –

''ਮੋਰਹਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਉਪੇਸਿਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਮੋਰਹਤ੍ਥਮਦਾਸਹਂ॥

''ਇਮਿਨਾ ਮੋਰਹਤ੍ਥੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਂਸੁ ਤਯੋ ਅਗ੍ਗੀ, ਲਭਾਮਿ ਵਿਪੁਲਂ ਸੁਖਂ॥

''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਹੋ ਨੋ ਸਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਦਾ।

ਦਤ੍ਵਾਨਹਂ ਮੋਰਹਤ੍ਥਂ, ਲਭਾਮਿ ਵਿਪੁਲਂ ਸੁਖਂ॥

‘‘ਤਿਯਗ੍ਗੀ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਏਕਤਿਂਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਮੋਰਹਤ੍ਥਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੨੮੭.‘‘ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ, ਗਯਾਯਂ ਗਯਫਗ੍ਗੁਯਾ।
ਯਂ ਅਦ੍ਦਸਾਸਿਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

੨੮੮.‘‘ਮਹਪ੍ਪਭਂ ਗਣਾਚਰਿਯਂ, ਅਗ੍ਗਪਤ੍ਤਂ ਵਿਨਾਯਕਂ।
ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਜਿਨਂ ਅਤੁਲਦਸ੍ਸਨਂ॥

੨੮੯.‘‘ਮਹਾਨਾਗਂ ਮਹਾਵੀਰਂ, ਮਹਾਜੁਤਿਮਨਾਸਵਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਸਤ੍ਥਾਰਮਕੁਤੋਭਯਂ॥

੨੯੦.‘‘ਚਿਰਸਙ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਵਤ ਮਂ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਦਾਨਬਨ੍ਧਿਤਂ।
ਵਿਮੋਚਯਿ ਸੋ ਭਗਵਾ, ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥੇਹਿ ਸੇਨਕ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤ ਮੇ ਆਸੀ**ਤਿ ਮਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਗਤਂ ਵਤ ਆਸਿ। ਮਮ ਵਾ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਤ ਆਗਮਨਂ ਆਸਿ। **ਗਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਯਾਤਿਤ੍ਥਸਮੀਪੇ। **ਗਯਫਗ੍ਗੁਯਾ**ਤਿ ‘‘ਗਯਾਫਗ੍ਗੁ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇ ਫਗ੍ਗੁਨਮਾਸਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਫਗ੍ਗੁਨੀਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ। **‘‘ਯ**’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸ੍ਵਾਗਤਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ। **ਅਦ੍ਦਸਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ। **ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ। **ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਗ੍ਗਂ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ ਏਕਨ੍ਤਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਭਾਸਨ੍ਤਂ।

ਮਹਪ੍ਪਭਨ੍ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਯ ਞਾਣਪ੍ਪਭਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। **ਗਣਾਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਸਾਦੀਨਂ ਗਣਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਦਮਥੇਨ ਆਚਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਨੇਨ ਗਣਾਚਰਿਯਂ। ਅਗ੍ਗਭੂਤਾਨਂ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਗੁਣਾਨਂ ਅਧਿਗਮੇਨ **ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਂ**। ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਪਰਮੇਨ ਵਿਨਯੇਨ ਵਿਨਯਨਤੋ, ਸਯਂ ਨਾਯਕਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਵਿਨਾਯਕਂ**। ਕੇਨਚਿ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕਲਂ ਲੋਕਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਮਾਰਾਨਂ ਜਿਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਜਿਨਂ** ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਜਿਨਂ, ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਵਰਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਦਿਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਰੂਪਕਾਯਤਾਯ ਦਸਬਲਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਾਦਿਗੁਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਧਮ੍ਮਕਾਯਤਾਯ ਚ ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨ ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਦਸ੍ਸਨਤਾਯ ਅਸਦਿਸਦਸ੍ਸਨਤਾਯ ਚ **ਅਤੁਲਦਸ੍ਸਨਂ**।

ਗਤਿਬਲਪਰਕ੍ਕਮਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਹਾਨਾਗਸਦਿਸਤ੍ਤਾ, ਨਾਗੇਸੁਪਿ ਖੀਣਾਸਵੇਸੁ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਚ **ਮਹਾਨਾਗਂ**। ਮਾਰਸੇਨਾਵਿਮਥਨਤੋ ਮਹਾਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਮਹਾਵੀਰਂ। ਮਹਾਜੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਪਤਾਪਂ ਮਹਾਤੇਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਆਸਵਾਤਿ **ਅਨਾਸਵਂ**। ਸਬ੍ਬੇ ਆਸਵਾ ਸਵਾਸਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ**। ਕਾਮਂ ਸਾਵਕਬੁਦ੍ਧਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਖੀਣਾਸਵਾਵ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾ ਏਵ ਪਨ ਸਵਾਸਨੇ ਆਸਵੇ ਖੇਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਅਨਾਸਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਬ੍ਬੇ ਆਸਵਾ ਸਵਾਸਨਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣ''ਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਵੇਨੇਯਜਾਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ **ਸਤ੍ਥਾਰਂ,** ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਵਿਸਾਰਦਤਾਯ ਕੁਤੋਚਿਪਿ ਭਯਾਭਾਵਤੋ **ਅਕੁਤੋਭਯਂ,** ਏਵਰੂਪਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਅਦ੍ਦਸਾਸਿਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤ ਮੇ ਆਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਕਞ੍ਜਿਯਪੁਣ੍ਣਲਾਬੁ ਵਿਯ ਤਕ੍ਕਭਰਿਤਚਾਟਿ ਵਿਯ ਵਸਾਪੀਤਪਿਲੋਤਿਕਾ ਵਿਯ ਚ ਸਂਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਚਿਰਕਾਲਂ **ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਂ**। ਗਦ੍ਦੂਲਬਨ੍ਧਿਤਂ ਵਿਯ ਥਮ੍ਭੇ ਸਾਰਮੇਯਂ ਸਕ੍ਕਾਯਥਮ੍ਭੇ **ਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਦਾਨੇਨ,** ਦਿਟ੍ਠਿਬਨ੍ਧਨੇਨ **ਬਨ੍ਧਿਤਂ** ਬਦ੍ਧਂ, ਤਤੋ ਵਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਚ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਹਿ **ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥੇਹਿ ਮਂ ਸੇਨਕਂ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਹਤ੍ਥੇਨ, **ਵਿਮੋਚਯਿ ਵਤ ਸੋ ਭਗਵਾ** ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਭਗਵਤਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸਾਦਂ ਪਵੇਦੇਤਿ।

ਸੇਨਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯੋ ਦਨ੍ਧਕਾਲੇਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਕਿਨ੍ਨਰਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਞ੍ਜਲੀ ਅਜ੍ਜੁਨਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸਮ੍ਭੂਤੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੨.੨੮-੩੬) –

''ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਨਦੀਤੀਰੇ, ਅਹੋਸਿਂ ਕਿਨ੍ਨਰੋ ਤਦਾ।
ਅਦ੍ਦਸਂ ਵਿਰਜਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਂ ਅਪਰਾਜਿਤਂ॥

''ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਵੇਦਜਾਤੋ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜੁਨਂ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਂ ਅਭਿਪੂਜਯਿਂ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਕਿਨ੍ਨਰਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਛਤ੍ਤਿਂਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਮਕਾਰਯਿਂ।
ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਮਹਾਰਜ੍ਜਮਕਾਰਯਿਂ॥

''ਪਦੇਸਰਜ੍ਜਂ ਵਿਪੁਲਂ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯਂ।
ਸੁਖੇਤ੍ਤੇ ਵਪ੍ਪਿਤਂ ਬੀਜਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਮ੍ਹਿ ਅਹੋ ਮਮ॥

‘‘ਕੁਸਲਂ ਵਿਜ੍ਜਤੇ ਮਯ੍ਹਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਪੂਜਾਰਹੋ ਅਹਂ ਅਜ੍ਜ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਵਸ੍ਸਸਤਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤਿ ਵੇਸਾਲਿਕੇਸੁ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕੇਸੁ ਦਸ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਠਿਤੇਸੁ ਕਾਕਣ੍ਡਕਪੁਤ੍ਤੇਨ ਯਸਤ੍ਥੇਰੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਤੇਹਿ ਖੀਣਾਸਵੇਹਿ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹੇ ਕਤੇ ਤੇਸਂ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਉਬ੍ਬਿਨਯਦੀਪਨੇ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗੇਨ ਥੇਰੋ –

੨੯੧.‘‘ਯੋ ਦਨ੍ਧਕਾਲੇ ਤਰਤਿ, ਤਰਣੀਯੇ ਚ ਦਨ੍ਧਯੇ।
ਅਯੋਨਿਸਂਵਿਧਾਨੇਨ, ਬਾਲੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ॥

੨੯੨.‘‘ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ।
ਆਯਸਕ੍ਯਞ੍ਚ ਪਪ੍ਪੋਤਿ, ਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ॥

੨੯੩.‘‘ਯੋ ਦਨ੍ਧਕਾਲੇ ਦਨ੍ਧੇਤਿ, ਤਰਣੀਯੇ ਚ ਤਾਰਯੇ।
ਯੋਨਿਸੋ ਸਂਵਿਧਾਨੇਨ, ਸੁਖਂ ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ॥

੨੯੪.‘‘ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ।
ਯਸੋ ਕਿਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਪ੍ਪੋਤਿ, ਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਭਣਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੋ ਦਨ੍ਧਕਾਲੇ ਤਰਤੀ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ – ‘‘ਕਪ੍ਪਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਵਿਨਯਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਯਾਵ ਵਿਯਤ੍ਤਂ ਵਿਨਯਧਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਨ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਤਾਵ ਦਨ੍ਧਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਬ੍ਬਸਮਯੇ ਤਰਤਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਤਰਣੀਯੇ ਚ ਦਨ੍ਧਯੇ**ਤਿ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਵ ਸਰਣਗਮਨਸੀਲਸਮਾਦਾਨਾਦਿਕੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਕਰਣਾਦਿਕੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨੁਯੋਗੇ ਚ ਤਰਿਤਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸੀਘਂ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਨਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ – ‘‘ਆਗਮਨਮਾਸੇ ਪਕ੍ਖੇ ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਦਨ੍ਧਾਯੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਯ੍ਯ। **ਅਯੋਨਿਸਂਵਿਧਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਬ੍ਬੇ ਤਰਨ੍ਤੋ ਤਰਿਤਬ੍ਬੇ ਚ ਦਨ੍ਧਾਯਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਾਯਸਂਵਿਧਾਨੇਨ ਉਪਾਯਸਂਵਿਧਾਨਾਭਾਵੇਨ **ਬਾਲੋ,** ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ **ਦੁਕ੍ਖਂ** ਅਨਤ੍ਥਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਭੇਦਾ ਅਤ੍ਥਾ **ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇ ਚਨ੍ਦਿਮਾ** ਵਿਯ, **ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ** ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਸੁਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਕੁਸੀਤੋ ਹੀਨਵੀਰਿਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। **ਆਯਸਕ੍ਯਂ** ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਤਂ **ਪਪ੍ਪੋਤਿ** ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜ, ਮਾ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਓਵਾਦਦਾਯਕੇਹਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ‘‘ਅਵਚਨੀਯਾ ਮਯ’’ਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਸ੍ਸ ਅਨਾਦਾਨੇਨੇਵ ਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਸੇਸਗਾਥਾਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ – ‘‘ਤਰਤਿ ਦਨ੍ਧਯੇ’’ਤਿਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਹਨਿਗ੍ਗਹੇ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਗਾਥਾਸੁ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਰਿਮਾ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ

ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਕਤਤਾਯ ਦਸ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿਤੇ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਪਨ ਅਤ੍ਤਸਦਿਸੇ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਸਕਤ੍ਥਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਤਿ।

ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਰਾਹੁਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਭਯੇਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਾਹੁਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨਵਿਸੋਧਨਵਿਜ੍ਜੋਤਨਾਦਿਕਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਯਸੋਧਰਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਰਾਹੁਲੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਮਹਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵਿਧਾਨਂ ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੫) ਆਗਤਮੇਵ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਨੇਕੇਹਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ ਸੁਲਦ੍ਧੋਵਾਦੋ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞ੍ਞਾਣੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੨.੬੮-੮੫) –

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਸਤ੍ਤਭੂਮਮ੍ਹਿ ਪਾਸਾਦੇ, ਆਦਾਸਂ ਸਨ੍ਥਰਿਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਖੀਣਾਸਵਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਪਰਿਕਿਣ੍ਣੋ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਉਪਾਗਮਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ, ਦ੍ਵਿਪਦਿਨ੍ਦੋ ਨਰਾਸਭੋ॥

‘‘ਵਿਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ, ਦੇਵਦੇਵੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਠਿਤੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਯੇਨਾਯਂ ਜੋਤਿਤਾ ਸੇਯ੍ਯਾ, ਆਦਾਸੋਵ ਸੁਸਨ੍ਥਤੋ।
ਤਮਹਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣਾਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

‘‘ਸੋਣ੍ਣਮਯਾ ਰੂਪਿਮਯਾ, ਅਥੋ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯਾਮਯਾ।
ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਾਸਾਦਾ, ਯੇ ਕੇਚਿ ਮਨਸੋ ਪਿਯਾ॥

‘‘ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਾ॥

‘‘ਏਕਵੀਸਤਿਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਵਿਮਲੋ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯੋ।
ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ ਵਿਜਿਤਾਵੀ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਨਗਰਂ ਰੇਣੁਵਤੀ ਨਾਮ, ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਸੁਮਾਪਿਤਂ।
ਆਯਾਮਤੋ ਤੀਣਿ ਸਤਂ, ਚਤੁਰਸ੍ਸਸਮਾਯੁਤਂ॥

‘‘ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ ਨਾਮ ਪਾਸਾਦੋ, ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮੇਨ ਮਾਪਿਤੋ।

ਕੂਟਾਗਾਰਵਰੂਪੇਤੋ, ਸਤ੍ਤਰਤਨਭੂਸਿਤੋ॥

‘‘ਦਸਸਦ੍ਦਾਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਤੰ, ਵਿਜ੍ਜਾਧਰਸਮਾਕੁਲੰ।
ਸੁਦਸ੍ਸਨੰਵ ਨਗਰੰ, ਦੇਵਤਾਨੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਪਭਾ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਤੇ ਤਸ੍ਸ, ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਵ ਸੂਰਿਯੇ।
ਵਿਰੋਚੇਸ੍ਸਤਿ ਤੰ ਨਿਚ੍ਚੰ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਯੋਜਨੰ॥

‘‘ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤੁਸਿਤਾ ਸੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਅਤ੍ਰਜੋ ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਚੇਵਸੇਯ੍ਯ ਅਗਾਰੰ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵੇਯ੍ਯ ਸੋ।
ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤੰ ਯੰ ਤਾਦੀ, ਅਗਾਰੇ ਰਤਿਮਜ੍ਝਗਾ॥

‘‘ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਮ੍ਹਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਤਿ ਸੁਬ੍ਬਤੋ।
ਰਾਹੁਲੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਅਰਹਾ ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਕਿਕੀਵ ਅਣ੍ਡੰ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਚਾਮਰੀ ਵਿਯ ਵਾਲਧਿੰ।
ਨਿਪਕੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਮਮੰ ਰਕ੍ਖਿ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸਾਹੰ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਾਸਿੰ ਸਾਸਨੇ ਰਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੨੯੫.‘‘ਉਭਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਰਾਹੁਲਭਦ੍ਦੋਤਿ ਮੰ ਵਿਦੂ।
ਯਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਯਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

੨੯੬.‘‘ਯਞ੍ਚ ਮੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਯਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ।
ਅਰਹਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋਮ੍ਹਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਅਮਤਦ੍ਦਸੋ॥

੨੯੭.‘‘ਕਾਮਨ੍ਧਾ ਜਾਲਪਚ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਤਣ੍ਹਾਛਦਨਛਾਦਿਤਾ।
ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਨਾ ਬਦ੍ਧਾ, ਮਚ੍ਛਾਵ ਕੁਮਿਨਾਮੁਖੇ॥

੨੯੮.‘‘ਤੰ ਕਾਮੰ ਅਹਮੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ, ਛੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨੰ।
ਸਮੂਲੰ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹ, ਸੀਤਿਭੂਤੋਸ੍ਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ’’ਤਿ॥ –

ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਭਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਦਾ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਉਭਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਰਾਹੁਲਭਦ੍ਦੋਤਿ ਮਂ ਵਿਦੂ**ਤਿ ''ਰਾਹੁਲਭਦ੍ਦੋ''ਤਿ ਮਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਜਾਤਸਾਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ''ਰਾਹੁ ਜਾਤੋ, ਬਨ੍ਧਨਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾ ''ਰਾਹੁਲੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਪਿਤਰਾ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਰਾਹੁਲਭਦ੍ਦੋਤਿ ਮਂ ਵਿਦੂ''ਤਿ। **ਭਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਚ ਪਸਂਸਾਵਚਨਮੇਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਉਭਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਞ੍ਚਮ੍ਹਿ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ। **ਅਮ੍ਹਿ ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਿ। **ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਲੋਕਿਯੇਸੁ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਸੁ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਕ੍ਖੁਮਾ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਚ ਅਮ੍ਹੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪੁਨ ਅਪਰਾਪਰੇਹਿਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਉਭਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ – **"ਯਞ੍ਚ ਮੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਰਹੋ। **ਅਮਤਦ੍ਦਸੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਵੀ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਯਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਭਾਵੇਨ ਸਤ੍ਤਕਾਯੋ ਕੁਮਿਨੇ ਬਨ੍ਧਮਚ੍ਛਾ ਵਿਯ ਸਂਸਾਰੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਂ ਉਭਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਾਮਨ੍ਧਾ"**ਤਿ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮੇਹਿ ਕਾਮੇਸੁ ਵਾ ਅਨ੍ਧਾਤਿ **ਕਾਮਨ੍ਧਾ**। ''ਛਨ੍ਦੋ ਰਾਗੋ''ਤਿਆਦਿਵਿਭਾਗੇਹਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਅਜਿਤਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੮) ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਅਨ੍ਧੀਕਤਾ। **ਜਾਲਪਚ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸਕਲਂ ਭਵਤ੍ਤਯਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਜਾਲੇਨ ਪਕਾਰਤੋ ਛਨ੍ਨਾ ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤਾ। **ਤਣ੍ਹਾਛਦਨਛਾਦਿਤਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਛਦਨੇਨ ਛਾਦਿਤਾ ਨਿਵੁਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤਾ। **ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਨਾ ਬਦ੍ਧਾ, ਮਚ੍ਛਾਵ ਕੁਮਿਨਾਮੁਖੇ**ਤਿ ਕੁਮਿਨਾਮੁਖੇ ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਾਨਂ ਮਚ੍ਛਪਸਿਬ੍ਬਕਮੁਖੇ ਬਦ੍ਧਾ ਮਚ੍ਛਾ ਵਿਯ ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁਨਾ ਮਾਰੇਨ ਯੇਨ ਕਾਮਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਦ੍ਧਾ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਨ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਬਨ੍ਧਨਗਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤਂ ਤਥਾਰੂਪਂ **ਕਾਮਂ** ਬਨ੍ਧਨਭੂਤਂ **ਉਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ** ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਹਾਯ ਕਿਲੇਸ**ਮਾਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ,** ਪੁਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਏਵ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮੂਲੇਨ **ਸਮੂਲਂ,** ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਕਂ **ਤਣ੍ਹਂ ਅਬ੍ਬੁਯ੍ਹ** ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵਤੋ, **ਸੀਤਿਭੂਤੋ** ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਅਹਂ **ਅਸ੍ਮਿ** ਹੋਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰਾਹੁਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਚਨ੍ਦਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਜਾਤਰੂਪੇਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚਨ੍ਦਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਏਕਤਿਂਸੇ ਕਪ੍ਪੇ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਸੁਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ ਵਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਕੁਟਜਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਚਨ੍ਦਨੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਘਰਾਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਏਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਤੋ ਸੁਸਾਨੇ ਵਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਗਤਭਾਵਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਾ ਦਾਰਕਂ ਆਦਾਯ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ – ''ਇਤ੍ਥਿਕੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਨਂ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ

ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਾਜੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਦੂਰਤੋਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਾਨਿਸ੍ਸਾ ਅਵਿਸਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਯਥਾਰਦ੍ਧਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੨.੩੭-੪੩) –

‘‘ਹਿਮਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਵਿਦੂਰੇ , ਵਸਲੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ ਨਾਮ, ਵਸਤੇ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ॥

‘‘ਪੁਪ੍ਫਂ ਹੇਮਵਨ੍ਤਂ ਮਯ੍ਹ, ਵੇਹਾਸਂ ਅਗਮਾਸਹਂ।
ਤਤ੍ਥਦ੍ਦਸਾਸਿਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਓਘਤਿਣ੍ਣਮਨਾਸਵਂ॥

‘‘ਪੁਪ੍ਫਂ ਕੁਟਜਮਾਦਾਯ, ਸਿਰੇ ਕਤ੍ਵਾਨ ਅਞ੍ਜਲਿਂ।
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਭਿਰੋਪੇਸਿਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

‘‘ਏਕਤਿਂਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਪੁਪ੍ਫਮਭਿਪੂਜਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਤੋ। ਸਹਾਯਭਿਕ੍ਖੂਹਿ – ‘‘ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਖੋ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਕਚ੍ਚਿ ਤਯਾ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾਨੀ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ –

੨੯੯.‘‘ਜਾਤਰੂਪੇਨ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਦਾਸੀਗਣਪੁਰਕ੍ਖਤਾ।
ਅਙ੍ਕੇਨ ਪੁਤ੍ਤਮਾਦਾਯ, ਭਰਿਯਾ ਮਂ ਉਪਾਗਮਿ॥

੩੦੦.‘‘ਤਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਆਯਨ੍ਤਿਂ, ਸਕਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਰਂ।
ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਸੁਵਸਨਂ, ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਂਵ ਓਡ੍ਡਿਤਂ॥

੩੦੧.‘‘ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥ।
ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਸਮਤਿਟ੍ਠਥ॥

੩੦੨.‘‘ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਰੂਪੇਨ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਜਾਤਰੂਪਮਯੇਨ ਸੀਸੂਪਗਾਦਿਅਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰਣਵਸੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਸਰੀਰਾ, ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਭੂਸਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਾਸੀਗਣਪੁਰਕ੍ਖਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਰਹਂ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਸਿਗਣੇਨ ਪੁਰਤੋ ਕਤਾ ਪਰਿਵਾਰਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਙ੍ਕੇਨ ਪੁਤ੍ਤਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ‘‘ਅਪਿ ਨਾਮ ਪੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਸਾਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਕੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ।

ਆਯਨ੍ਤਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਸਕਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਮ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਨਨਿਂ, ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਮਰਾਗਸਮੁਚ੍ਛੇਦਂ ਬਹੁਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। **ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥਾ**ਤਿ ''ਏਵਰੂਪਾਪਿ ਨਾਮ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣੇਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ, ਅਹੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਧੁਵਾ ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਚਨ੍ਦਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਧਮ੍ਮੋ ਹਵੇਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਦੇਵਪਰਿਸਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਧਮ੍ਮੋ ਏਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਦੇਸਨਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਧਮ੍ਮਿਕੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਜੇਤਵਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਆਵਾਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਤ੍ਤਾਵਤ੍ਤੇਸੁ ਉਜ੍ਝਾਨਬਹੁਲੋ ਅਕ੍ਖਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਸੋ ਏਕਕੋਵ ਅਹੋਸਿ। ਵਿਹਾਰਸਾਮਿਕੋ ਉਪਾਸਕੋ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਕ੍ਕੋਸੇਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ''ਏਵਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ – ''ਨਾਯਂ ਇਦਾਨੇਵ ਅਕ੍ਖਮੋ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕ੍ਖਮੋ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਯਾਚਿਤੋ ਰੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਂ (ਜਾ॰ ੧.੧.੭੪) ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੋ –

੩੦੩.''ਧਮ੍ਮੋ ਹਵੇ ਰਕ੍ਖਤਿ ਧਮ੍ਮਚਾਰਿਂ, ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਚਿਣ੍ਣੋ ਸੁਖਮਾਵਹਾਤਿ।
ਏਸਾਨਿਸਂਸੋ ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਚਿਣ੍ਣੇ, ਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ॥

੩੦੪.''ਨ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਧਮ੍ਮੋ ਚ, ਉਭੋ ਸਮਵਿਪਾਕਿਨੋ।
ਅਧਮ੍ਮੋ ਨਿਰਯਂ ਨੇਤਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਪਾਪੇਤਿ ਸੁਗ੍ਗਤਿਂ॥

੩੦੫.''ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਰੇਯ੍ਯ ਛਨ੍ਦਂ, ਇਤਿ ਮੋਦਮਾਨੋ ਸੁਗਤੇਨ ਤਾਦਿਨਾ।
ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਾ ਸੁਗਤਵਰਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ, ਨੀਯਨ੍ਤਿ ਧੀਰਾ ਸਰਣਵਰਗ੍ਗਗਾਮਿਨੋ॥

੩੦੬.''ਵਿਪ੍ਫੋਟਿਤੋ ਗਣ੍ਡਮੂਲੋ, ਤਣ੍ਹਾਜਾਲੋ ਸਮੂਹਤੋ।
ਸੋ ਖੀਣਸਂਸਾਰੋ ਨ ਚਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨਂ,
ਚਨ੍ਦੋ ਯਥਾ ਦੋਸਿਨਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਸੁਚਰਿਤਧਮ੍ਮੋ। **ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਚ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿਯੇਵ। **ਧਮ੍ਮਚਾਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਂ। **ਸੁਚਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਿਣ੍ਣੋ ਕਮ੍ਮਫਲਾਨਿ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤ੍ਵਾ ਉਪਚਿਤੋ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੁਖਂ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਂ ਤਾਵ ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਭੇਦੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯਥਾਸਕਂ ਸੁਖਂ ਦਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪਪਜ੍ਜੇ ਵਾ ਅਪਰੇ ਵਾ ਪਰਿਯਾਯੇ **ਆਵਹਤਿ** ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ, ਇਤਰਂ ਪਨ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚਿਣ੍ਣੋ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਆਵਹਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਨੁਪਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਤਦਭਾਵਤੋ। **ਏਸਾਨਿਸਂਸੋ ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਚਿਣ੍ਣੇ, ਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਚਿਣ੍ਣੇ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਏਸੋ ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਚਿਣ੍ਣੇ ਆਨਿਸਂਸੋ ਉਦ੍ਰਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਸੁਗਤਿਗਮਨਂ, ਅਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਚ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਮਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਧਮ੍ਮੋ ਅਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਇਮੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਫਲਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੁਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਪਟਿਪਕ੍ਖੋ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ। **ਸਮਵਿਪਾਕਿਨੋ**ਤਿ ਸਦਿਸਵਿਪਾਕਾ ਸਮਾਨਫਲਾ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਯਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਵਿਪਾਕਭੇਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਛਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦਂ। **ਇਤਿ ਮੋਦਮਾਨੋ ਸੁਗਤੇਨ ਤਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਇਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਓਵਾਦਦਾਨੇਨ ਸੁਗਤੇਨ ਸਮ੍ਮਗ੍ਗਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇਨ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਾਦਿਨਾਮਵਤਾ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਮੋਦਮਾਨੋ ਤੁਟ੍ਠਿਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਛਨ੍ਦਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਰਸ੍ਸ ਸੁਗਤੇਸੁ ਚ ਵਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ **ਸਾਵਕਾ** ਤਸ੍ਸ **ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਾ ਧੀਰਾ** ਅਤਿਵਿਯ ਅਗ੍ਗਭੂਤਸਰਣਗਾਮਿਨੋ ਤੇਨੇਵ ਸਰਣਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋਪਿ **ਨੀਯਨ੍ਤਿ** ਨਿਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਰੇਯ੍ਯ ਛਨ੍ਦਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਤੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਤੇ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੨.੪੪-੫੦) –

''ਮਿਗਲੁਦ੍ਦੋ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਪਿਨੇ ਅਹਂ।
ਅਦ੍ਦਸਂ ਵਿਰਜਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਦੇਵਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤਂ॥

''ਚਤੁਸਚ੍ਚਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਂ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਅਮਤਂ ਪਦਂ।
ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਮਧੁਰਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਸਿਖਿਨੋ ਲੋਕਬਨ੍ਧੁਨੋ॥

''ਘੋਸੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਸਿਂ, ਅਸਮਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੇ।
ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਦੁਤ੍ਤਰਂ ਭਵਂ॥

''ਏਕਤਿਂਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਸਞ੍ਞਮਲਭਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਘੋਸਸਞ੍ਞਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤਥਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਨਿਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਚਰਿਮਗਾਥਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਪ੍ਫੋਟਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਧੁਤੋ, ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਣ੍ਡਮੂਲੋ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਸਾ ਹਿ ਗਣ੍ਡਤਿ ਸਵਤਿ। ''ਗਣ੍ਡੋਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੇਤਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੨੩; ੮.੫੬; ੯.੧੫; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੩੭) ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਮੂਲਯੋਗਤੋ, ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤੋ, ਉਪ੍ਪਾਦਜਰਾਭਙ੍ਗੇਹਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਪਕ੍ਕਪਭਿਜ੍ਜਨਤੋ ਚ, ਗਣ੍ਡਾਭਿਧਾਨਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਂ **ਤਣ੍ਹਾਜਾਲੋ ਸਮੂਹਤੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਜਾਲੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤੋ। **ਸੋ ਖੀਣਸਂਸਾਰੋ ਨ ਚਤ੍ਥਿ ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਅਹਂ ਏਵਂ ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਤਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਸਂਸਾਰੋ ਪਹੀਨਭਵਮੂਲਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨ ਚਤ੍ਥਿ, ਨ ਚ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ ਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨਂ। **ਚਨ੍ਦੋ ਯਥਾ ਦੋਸਿਨਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਚਨ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭਮਹਿਕਾਦਿਦੋਸਰਹਿਤੋ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਲੇ ਏਵਂ ਅਹਮ੍ਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੇਨ ਅਪੇਤਰਾਗਾਦਿਕਿਞ੍ਚਨੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਿਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਸਪ੍ਪਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਦਾ ਬਲਾਕਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਪ੍ਪਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਏਕਤਿੰਸੇ ਕਪ੍ਪੇ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤੰ ਪਦੁਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮੁਦ੍ਧਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਪੂਜੰ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸਪ੍ਪਕੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਜਕਰਣਿਯਾ ਨਾਮ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਲੇਣਗਿਰਿਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੨.੭੮-੮੩) –

''ਹਿਮਵਨ੍ਤਸ੍ਸਾਵਿਦੂਰੇ, ਰੋਮਸੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਸਮ੍ਭਵੋ ਨਾਮ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਸੀ ਤਦਾ॥

''ਭਵਨਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਦੁਮੰ ਧਾਰਯਿਂ ਅਹਂ।
ਏਕਾਹਂ ਧਾਰਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਭਵਨੰ ਪੁਨਰਾਗਮਿਂ॥

''ਏਕਤਿੰਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਮਭਿਪੂਜਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਸੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਆਗਤੋ ਞਾਤੀਹਿ ਉਪਟ੍ਠੀਯਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਕਤਿਪਾਹਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤਕੇ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਞਾਤਕਾ ''ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸਥ, ਮਯਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਸੋ ਗਮਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਕਿਤ੍ਤਨਾਪਦੇਸੇਨ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੩੦੭.''ਯਦਾ ਬਲਾਕਾ ਸੁਚਿਪਣ੍ਡਰਚ੍ਛਦਾ, ਕਾਲ਼ਸ੍ਸ ਮੇਘਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਤਜ੍ਜਿਤਾ।
ਪਲੇਹਿਤਿ ਆਲਯਮਾਲਯੇਸਿਨੀ, ਤਦਾ ਨਦੀ ਅਜਕਰਣੀ ਰਮੇਤਿ ਮਂ॥

੩੦੮.''ਯਦਾ ਬਲਾਕਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਪਣ੍ਡਰਾ, ਕਾਲ਼ਸ੍ਸ ਮੇਘਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਤਜ੍ਜਿਤਾ।
ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਲੇਣਮਲੇਣਦਸ੍ਸਿਨੀ, ਤਦਾ ਨਦੀ ਅਜਕਰਣੀ ਰਮੇਤਿ ਮਂ॥

੩੦੯.''ਕਂ ਨੁ ਤਤ੍ਥ ਨ ਰਮੇਨ੍ਤਿ, ਜਮ੍ਬੁਯੋ ਉਭਤੋ ਤਹਿਂ।
ਸੋਭੇਨ੍ਤੀ ਆਪਗਾਕੂਲਂ, ਮਮ ਲੇਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ॥

੩੧੦.''ਤਾਮਤਮਦਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਹੀਨਾ , ਭੇਕਾ ਮਨ੍ਦਵਤੀ ਪਨਾਦਯਨ੍ਤਿ।
ਨਾਜ੍ਜ ਗਿਰਿਨਦੀਹਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮਯੋ,
ਖੇਮਾ ਅਜਕਰਣੀ ਸਿਵਾ ਸੁਰਮ੍ਮਾ''ਤਿ॥ – ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਦਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਬਲਾਕਾ**ਤਿ ਬਲਾਕਾਸਕੁਣਿਕਾ। **ਸੁਚਿਪਣ੍ਡਰਚ੍ਛਦਾ**ਤਿ ਸੁਚਿਸੁਦ੍ਧਧਵਲਪਕ੍ਖਾ। **ਕਾਲ਼ਸ੍ਸ ਮੇਘਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਤਜ੍ਜਿਤਾ**ਤਿ ਜਲਭਾਰਭਰਿਤਤਾਯ ਕਾਲ਼ਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਨਗਿਰਿਸਨ੍ਨਿਕਾਸਸ੍ਸ ਪਾਵੁਸ੍ਸਕਮੇਘਸ੍ਸ ਗਜ੍ਜਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਭਯੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜਿਤਾ ਭਿਂਸਾਪਿਤਾ। **ਪਲੇਹਿਤੀ**ਤਿ ਗੋਚਰਭੂਮਿਤੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਆਲਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਲਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲਾਵਕਂ। **ਆਲਯੇਸਿਨੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਆਲਯਨਂ ਨਿਲੀਯਨਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀ। **ਤਦਾ ਨਦੀ ਅਜਕਰਣੀ ਰਮੇਤਿ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਵੁਸ੍ਸਕਕਾਲੇ ਅਜਕਰਣੀਨਾਮਿਕਾ ਨਦੀ ਨਵੋਦਕਸ੍ਸ ਪੂਰਾ ਹਾਰਹਾਰਿਨੀ ਕੁਲਙ੍ਕਸਾ ਮਂ ਰਮੇਤਿ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਤੀਤਿ ਉਤੁਪਦੇਸਵਿਸੇਸਕਿਤ੍ਤਨਾਪਦੇਸੇਨ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਂ ਪਕਾਸੇਸਿ।

ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਪਣ੍ਡਰਾਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧਪਣ੍ਡਰਵਣ੍ਣਾ, ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਵਣ੍ਣਾ ਸਬ੍ਬਸੇਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਯੇਸਤੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਤਿ। **ਲੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਅਲੇਣਦਸ੍ਸਿਨੀ**ਤਿ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਬਦ੍ਧਵਸਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ ਅਲੇਣਦਸ੍ਸਿਨੀ, ਇਦਾਨਿ ਪਾਵੁਸ੍ਸਕਕਾਲੇ ਮੇਘਗਜ੍ਜਿਤੇਨ ਆਹਿਤਗਬ੍ਭਾ **ਪਰਿਯੇਸਤਿ ਲੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਕੁਲਾਵਕਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਂ ਨੁ ਤਤ੍ਥ…ਪੇ॰… ਪਚ੍ਛਤੋਤਿ **ਮਮ** ਵਸਨਕਮਹਾਲੇਣਸ੍ਸ **ਪਚ੍ਛਤੋ** ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ **ਆਪਗਾਕੂਲਂ** ਅਜਕਰਣੀਨਦਿਯਾ ਉਭਤੋਤੀਰਂ **ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ** ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸੋਭੇਨ੍ਤਿਯੋ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਫਲਭਾਰਨਮਿਤਸਾਖਾ ਸਿਨਿਦ੍ਧਪਣ੍ਣਚ੍ਛਾਯਾ **ਜਮ੍ਬੁਯੋ ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ **ਕਂ** ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਂ **ਨ ਰਮੇਨ੍ਤਿ ਨੁ,** ਸਬ੍ਬਂ ਰਮੇਨ੍ਤਿਯੇਵ।

ਤਾਮਤਮਦਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਹੀਨਾਤਿ ਅਮਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਗਦਂ, ਤੇਨ ਮਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਮਤਮਦਾ, ਸਪ੍ਪਾ, ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਘੋ ਅਮਤਮਦਸਙ੍ਘੋ, ਤਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਹੀਨਾ ਅਪਗਤਾ। **ਭੇਕਾ** ਮਣ੍ਡੂਕਿਯੋ, **ਮਨ੍ਦਵਤੀ** ਸਰਵਤਿਯੋ, **ਪਨਾਦਯਨ੍ਤਿ** ਤਂ ਠਾਨਂ ਮਧੁਰੇਨ ਵਸ੍ਸਿਤੇਨ ਨਿਨ੍ਨਾਦਯਨ੍ਤਿ। **ਨਾਜ੍ਜ ਗਿਰਿਨਦੀਹਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮਯੋਤਿ** ਅਜ੍ਜ ਏਤਰਹਿ ਅਞ੍ਞਾਹਿਪਿ ਪਬ੍ਬਤੇਯ੍ਯਾਹਿ ਨਦੀਹਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਵਾਲ਼ਮਚ੍ਛਸੁਸੁਮਾਰਾਦਿਵਿਰਹਿਤਤੋ **ਖੇਮਾ ਅਜਕਰਣੀ** ਨਦੀ। ਸੁਨ੍ਦਰਤਲਤਿਤ੍ਥਪੁਲਿਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸਿਵਾ**। ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਮ੍ਮਾ ਰਮਣੀਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮੇ ਮਨੋ ਰਮਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਵਂ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਞਾਤਕੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਤੋ। ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਾਭਿਰਤਿਦੀਪਨੇਨ ਇਦਮੇਵ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਸਪ੍ਪਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਮੁਦਿਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਬ੍ਬਜਿਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮੁਦਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਏਕਂ ਮਞ੍ਚਮਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਮੁਦਿਤੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਤਂ ਕੁਲਂ ਰਞ੍ਞਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਂ ਅਹੋਸਿ। ਮੁਦਿਤੋ ਰਾਜਭਯਾਭੀਤੋ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਭੀਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਮਾ ਭਾਯੀ''ਤਿ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਸਿ। ਸੋ ''ਕਿਤ੍ਤਕੇਨ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਾਲੇਨ ਇਦਂ ਮੇ ਭਯਂ ਵੂਪਸਮੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਮਾਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ – ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ ਮ''ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਭਯੇ ਵੂਪਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂਯੇਵ ਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ – ''ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਾ

ਵਸਨਗਬ੍ਭਾ ਬਹਿ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੩੯.੩੦-੩੩) –

‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਿਨੋ ਭਗਵਤੋ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਏਕਂ ਮਞ੍ਚਂ ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਸਪਾਣਿਨਾ॥

‘‘ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਅਸ੍ਸਯਾਨਂ, ਦਿਬ੍ਬਯਾਨਂ ਸਮਜ੍ਝਗਂ।
ਤੇਨ ਮਞ੍ਚਕਦਾਨੇਨ, ਪਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ॥

‘‘ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਮਞ੍ਚਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਮਞ੍ਚਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਸਹਾਯਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਧਿਗਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ –

੩੧੧.‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਜੀਵਿਕਤ੍ਥੋਹਂ, ਲਦ੍ਧਾਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ।
ਤਤੋ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਲਭਿਂ, ਦਲ੍ਹਵੀਰਿਯੋ ਪਰਕ੍ਕਮਿਂ॥

੩੧੨.‘‘ਕਾਮਂ ਭਿਜ੍ਜਤੁਯਂ ਕਾਯੋ, ਮਂਸਪੇਸੀ ਵਿਸੀਯਰੁਂ।
ਉਭੋ ਜਣ੍ਣੁਕਸਨ੍ਧੀਹਿ, ਜਙ੍ਘਾਯੋ ਪਪਤਨ੍ਤੁ ਮੇ॥

੩੧੩.‘‘ਨਾਸਿਸ੍ਸਂ ਨ ਪਿਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਵਿਹਾਰਾ ਚ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮੇ।
ਨਪਿ ਪਸ੍ਸਂ ਨਿਪਾਤੇਸ੍ਸਂ, ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲੇ ਅਨੂਹਤੇ॥

੩੧੪.‘‘ਤਸ੍ਸ ਮੇਵਂ ਵਿਹਰਤੋ, ਪਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਪਰਕ੍ਕਮਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਜੀਵਿਕਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਜੀਵਿਕਾਯ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਜੀਵਿਕਪ੍ਪਯੋਜਨੋ। ‘‘ਏਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਸੁਖੇਨ ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਦ੍ਧਾਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯਂ ਠਿਤੋ ਵਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਲਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇ ਮਾਤਿਕਾ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਨੁਮੋਦਨਾ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਸਮਥਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਧਿਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ – ‘‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਲਭਿਂ। **ਦਲ੍ਹਵੀਰਿਯੋ ਪਰਕ੍ਕਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਾਯ ਦਲ੍ਹਵੀਰਿਯੋ ਥਿਰਵੀਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਕ੍ਕਮਿਂ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਦਹਿਂ।

ਯਥਾ ਪਨ ਪਰਕ੍ਕਮਿਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਕਾਮ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੁਂ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਕਾਮਂ ਏਕਂਸਤੋ ਵਾ **ਭਿਜ੍ਜਤੁ। ਅਯਂ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਮਮ ਪੂਤਿਕਾਯੋ, ਇਮਿਨਾ ਵੀਰਿਯਪਤਾਪੇਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਚੇ, ਭਿਜ੍ਜਤੁ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤੁ। **ਮਂਸਪੇਸੀ ਵਿਸੀਯਰੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੇਨ ਇਮਸ੍ਮਾ ਕਾਯਾ ਮਂਸਪੇਸਿਯੋ ਵਿਸੀਯਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਵਿਸੀਯਨ੍ਤੁ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਵਿਦ੍ਧਂਸਨ੍ਤੁ। **ਉਭੋ ਜਣ੍ਣੁਕਸਨ੍ਧੀਹਿ, ਜਙ੍ਘਾਯੋ ਪਪਤਨ੍ਤੁ ਮੇ**ਤਿ ਉਭੋਹਿ ਜਣ੍ਣੁਕਸਨ੍ਧੀਹਿ ਸਹ ਮਮ ਉਭੋ ਜਙ੍ਘਾਯੋ ਸਤ੍ਥਿਯੋ ਊਰੁਬਨ੍ਧਤੋ ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭੂਮਿਯਂ ਪਪਤਨ੍ਤੁ। ‘‘ਮ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਮੁਦਿਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਰਾਜਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤੇ **ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਵਥਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਾਜਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ, ਇਤੋ ਚਤੁਦ੍ਦੂਸੇ ਕਪ੍ਪੇ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਏਕਦਿਵਸੰ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਵਨਨ੍ਤੰ ਉਪਗਤੋ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਅਮ੍ਬਾਟਕਫਲੰ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਸਤ੍ਥਵਾਹਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਰਾਜੰ ਵੇਸ੍ਸਵਣੰ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਭਾਵਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ **ਰਾਜਦਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਭਣ੍ਡੰ ਆਦਾਯ ਵਾਣਿਜ੍ਜਵਸੇਨ ਰਾਜਗਹੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਗਹੇ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਗਣਿਕਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਰਮਸੋਭਗ੍ਗਯੋਗਤੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਹਸ੍ਸੰ ਲਭਤਿ। ਅਥ ਸੋ ਸਤ੍ਥਵਾਹਪੁਤ੍ਤੋ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਤਸ੍ਸਾ ਗਣਿਕਾਯ ਸਹਸ੍ਸੰ ਦਤ੍ਵਾ ਸੰਵਾਸੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਬ੍ਬੰ ਧਨੰ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੋ ਸੰਵੇਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵੇਲੁਵਨੰ ਅਗਮਾਸਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵੁਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸੁਸਾਨੇ ਵਸਤਿ। ਤਦਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋਪਿ ਸਤ੍ਥਵਾਹਪੁਤ੍ਤੋ ਸਹਸ੍ਸੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਗਣਿਕਾਯ ਸਹ ਵਸਤਿ। ਸਾ ਚ ਗਣਿਕਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਮਹਗ੍ਘਰਤਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਲੋਭੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਧੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸੇਹਿ ਤੰ ਮਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਰਤਨੰ ਗਣ੍ਹਿ। ਅਥ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਵਾਹਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਓਚਰਕਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੇਸੇਸੁੰ। ਤੇ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਤਸ੍ਸਾ ਗਣਿਕਾਯ ਘਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਛਵਿਆਦੀਨਿ ਅਨੁਪਹਚ੍ਚੇਵ ਤੰ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਿਵਥਿਕਾਯ ਛਡ੍ਡੇਸੁੰ। ਰਾਜਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤੁੰ ਸੁਸਾਨੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਗਣਿਕਾਯ ਕਲੇਵਰੰ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਤੋ ਮਨਸਿ ਕਾਤੁੰ ਉਪਗਤੋ ਕਤਿਪਯਵਾਰੇ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਚਿਰਮਤਭਾਵਤੋ ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਹਤਛਵਿਤਾਯ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਚ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਰਾਗੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸੰਵਿਗ੍ਗਤਰਮਾਨਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਰਿਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਝਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਝਾਨੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੪.੫੫-੫੯) –

‘‘ਵਿਪਿਨੇ ਬੁਦ੍ਧੰ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਸਯਮ੍ਭੁੰ ਅਪਰਾਜਿਤੰ।
ਅਮ੍ਬਾਟਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਸ ਅਦਾਸਹੰ॥

‘‘ਏਕਤਿੰਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਫਲਮਦਦਿੰ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਫਲਦਾਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ –

੩੧੫.‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਵਥਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਦ੍ਦਸ ਇਤ੍ਥਿਮੁਜ੍ਝਿਤੰ।
ਅਪਵਿਦ੍ਧੰ ਸੁਸਾਨਸ੍ਮਿੰ, ਖਜ੍ਜਨ੍ਤਿੰ ਕਿਮਿਹੀ ਫੁਟੰ॥

੩੧੬.‘‘ਯਞ੍ਞ ਏਕੇ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਮਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਾਪਕਂ।
ਕਾਮਰਾਗੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਅਨ੍ਧੋਵ ਸਵਤੀ ਅਹੁਂ॥

੩੧੭.‘‘ਓਰਂ ਓਦਨਪਾਕਮ੍ਹਾ, ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂ।
ਸਤਿਮਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋਹਂ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਉਪਾਵਿਸਿਂ॥

੩੧੮.‘‘ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥ।
ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਸਮਤਿਟ੍ਠਥ॥

੩੧੯.‘‘ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਵਥਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਂਸਾਰੇ ਭਯਸ੍ਸ ਇਕ੍ਖਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਂ ਆਮਕਸੁਸਾਨਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਚੇਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰੋ ਸਯਂ ਵਦਤਿ। **ਇਤ੍ਥਿ**ਨ੍ਤਿ ਥੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਕ੍ਕਸੋਣਿਤਂ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਭਾਵੇਨ ਸਂਹਞ੍ਞਤੀਤਿ ਥੀ, ਮਾਤੁਗਾਮੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ’’ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਞ੍ਝਾਦੀਸੁ ਪਨ ਤਂਸਦਿਸਤਾਯ ਤਂਸਭਾਵਾਨਤਿਵਤ੍ਤਨਤੋ ਚ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ। ‘‘ਇਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਕਲੇਵਰਂ ਵਦਤਿ। **ਉਜ੍ਝਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਉਜ੍ਝਨਿਯਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਅਪਵਿਦ੍ਧਂ** ਅਨਪੇਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਖਿਤ੍ਤਂ। **ਖਜ੍ਜਨ੍ਤਿਂ ਕਿਮਿਹੀ ਫੁਟ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਮੀਹਿ ਪੂਰਿਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖਜ੍ਜਮਾਨਂ।

ਯਞ੍ਞ ਏਕੇ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਮਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਾਪਕਨ੍ਤਿ ਯਂ ਅਪਗਤਾਯੁਉਸ੍ਮਾਵਿਞ੍ਞਾਣਤਾਯ ਮਤਂ ਕਲੇਵਰਂ ਪਾਪਕਂ ਨਿਹੀਨਂ ਲਾਮਕਂ ਏਕੇ ਚੋਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਓਲੋਕੇਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਕਾਮਰਾਗੋ ਪਾਤੁਰਹੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਣਪੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸ੍ਸ ਬਲਵਤਾਯ ਕਾਮਰਾਗੋ ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। **ਅਨ੍ਧੋਵ ਸਵਤੀ ਅਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਲੇਵਰੇ ਨਵਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਅਸੁਚਿਂ ਸਵਤਿ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਸੁਚਿਭਾਵਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿਂ। ਤੇਨਾਹ –

‘‘ਰਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਰਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਅਨ੍ਧਤਮਂ ਤਦਾ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਰਾਗੋ ਸਹਤੇ ਨਰ’’ਨ੍ਤਿ ਚ॥

‘‘ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਖੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਨ੍ਧਕਰਣੋ ਅਚਕ੍ਖੁਕਰਣੋ’’ਤਿ ਚ ਆਦਿ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਕਾਰਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਲੇਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਵਾ ਵਸਵਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ‘‘ਅਨ੍ਧੋਵ ਅਸਤਿ ਅਹੁ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਲਿਂ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਨ੍ਧੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤਿਰਹਿਤੋ ਅਹੋਸਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਦੁਭਯਂ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਓਰਂ ਓਦਨਪਾਕਮ੍ਹਾਤਿ ਓਦਨਪਾਕਤੋ ਓਰਂ, ਯਾਵਤਾ ਕਾਲੇਨ ਸੁਪਰਿਧੋਤਤਿਨ੍ਤਤਣ੍ਡੁਲਨਾਲ਼ਿਯਾ ਓਦਨਂ ਪਚਤਿ, ਤਤੋ ਓਰਮੇਵ ਕਾਲਂ, ਤਤੋਪਿ ਲਹੁਕਾਲੇਨ ਰਾਗਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੋ, **ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂ** ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮੇ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤਮ੍ਹਾ ਠਾਨਾ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂ ਅਪਸਕ੍ਕਿਂ। ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋਵ **ਸਤਿਮਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋਹਂ** ਸਮਣਸਞ੍ਞਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਸਤਿਮਾ, ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਜਾਨਨੇਨ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਉਪਾਵਿਸਿਂ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਂ। ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚ **ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥਾ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ।

ਰਾਜਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸੁਭੂਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਯੋਗੇਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਭੂਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਮਾਸੇ ਮਾਸੇ ਅਟ੍ਠਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਤੁਜ੍ਜਾਤਿਯਗਨ੍ਧੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਓਪੁਞ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਗਨ੍ਧਸਰੀਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸੁਭੂਤੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਾਰਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਤਿਸ੍ਸਕੋਲਿਤਸੇਲਾਦਿਕੇ ਬਹੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਞ੍ਞਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੫.੨੭੨-੩੦੮) –

''ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

''ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣੋ।
ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਵੁਤੋ, ਰਂਸਿਜਾਲਸਮੋਤ੍ਥਟੋ॥

''ਅਸ੍ਸਾਸੇਤਾ ਯਥਾ ਚਨ੍ਦੋ, ਸੂਰਿਯੋਵ ਪਭਙ੍ਕਰੋ।
ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਤਾ ਯਥਾ ਮੇਘੋ, ਸਾਗਰੋਵ ਗੁਣਾਕਰੋ॥

''ਧਰਣੀਰਿਵ ਸੀਲੇਨ, ਹਿਮਵਾਵ ਸਮਾਧਿਨਾ।
ਆਕਾਸੋ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਅਸਙ੍ਗੋ ਅਨਿਲੋ ਯਥਾ॥

''ਤਦਾਹਂ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ, ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਮਹਾਕੁਲੇ।
ਪਹੂਤਧਨਧਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ, ਨਾਨਾਰਤਨਸਞ੍ਚਯੇ॥

''ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਉਪੇਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਮਸ੍ਸੋਸਿਂ, ਅਮਤਂਵ ਮਨੋਹਰਂ॥

''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਲਕ੍ਖਣਧਰੋ, ਸਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ।
ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਾਲਰਾਜਾਵ ਫੁਲ੍ਲਿਤੋ॥

''ਰਂਸਿਜਾਲਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਦਿਤ੍ਤੋਵ ਕਨਕਾਚਲੋ।
ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾਪਰਿਵੁਤੋ, ਸਤਰਂਸੀ ਦਿਵਾਕਰੋ॥

''ਸੋਣ੍ਣਾਨਨੋ ਜਿਨਵਰੋ, ਸਮਣੀਵ ਸਿਲੁਚ੍ਚਯੋ।
ਕਰੁਣਾਪੁਣ੍ਣਹਦਯੋ, ਗੁਣੇਨ ਵਿਯ ਸਾਗਰੋ॥

''ਲੋਕਵਿਸ੍ਸੁਤਕਿਤ੍ਤਿ ਚ, ਸਿਨੇਰੂਵ ਨਗੁਤ੍ਤਮੋ।

ਯਸਸਾ ਵਿਤ੍ਥਤੋ ਵੀਰੋ, ਆਕਾਸਸਦਿਸੋ ਮੁਨਿ॥

‘‘ਅਸਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਅਨਿਲੋ ਵਿਯ ਨਾਯਕੋ।
ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੰ, ਮਹੀਵ ਮੁਨਿਸਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਲੋਕੇਨ, ਤੋਯੇਨ ਪਦੁਮੰ ਯਥਾ।
ਕੁਵਾਦਗਚ੍ਛਦਹਨੋ, ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਵ ਸੋਭਤਿ॥

‘‘ਅਗਦੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਕਿਲੇਸਵਿਸਨਾਸਕੋ।
ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਸੇਲੋਵ, ਗੁਣਗਨ੍ਧਵਿਭੂਸਿਤੋ॥

‘‘ਗੁਣਾਨੰ ਆਕਰੋ ਵੀਰੋ, ਰਤਨਾਨੰਵ ਸਾਗਰੋ।
ਸਿਨ੍ਧੂਵ ਵਨਰਾਜੀਨੰ, ਕਿਲੇਸਮਲਹਾਰਕੋ॥

‘‘ਵਿਜਯੀਵ ਮਹਾਯੋਧੋ, ਮਾਰਸੇਨਾਵਮਦ੍ਦਨੋ।
ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਵ ਸੋ ਰਾਜਾ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਰਤਨਿਸ੍ਸਰੋ॥

‘‘ਮਹਾਭਿਸਕ੍ਕਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਦੋਸਬ੍ਯਾਧਿਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ।
ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਵੇਜ੍ਜੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਣ੍ਡਵਿਫਾਲਕੋ॥

‘‘ਸੋ ਤਦਾ ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤੋ, ਸਨਰਾਮਰਸਕ੍ਕਤੋ।
ਪਰਿਸਾਸੁ ਨਰਾਦਿਚ੍ਚੋ, ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸਯਤੇ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮਹਾਭੋਗੋ, ਸੀਲੇਨ ਸੁਗਤੂਪਗੋ।
ਭਾਵਨਾਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਤਿ, ਇਚ੍ਚੇਵਮਨੁਸਾਸਥ॥

‘‘ਦੇਸਨੰ ਤੰ ਮਹਸ੍ਸਾਦੰ, ਆਦਿਮਜ੍ਝਨ੍ਤਸੋਭਨੰ।
ਸੁਣਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਅਮਤੰਵ ਮਹਾਰਸੰ॥

‘‘ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੁਮਧੁਰੰ ਧਮ੍ਮੰ, ਪਸਨ੍ਨੋ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਸੁਗਤੰ ਸਰਣੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵੰ ਨਮਸ੍ਸਹੰ॥

‘‘ਮੁਨਿਨੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ, ਓਪੁਞ੍ਜੇਸਿੰ ਤਦਾ ਮਹਿੰ।
ਚਤੁਜ੍ਜਾਤੇਨ ਗਨ੍ਧੇਨ, ਮਾਸੇ ਅਟ੍ਠ ਦਿਨੇਸ੍ਵਹੰ॥

‘‘ਪਣਿਧਾਯ ਸੁਗਨ੍ਧਤ੍ਤੰ, ਸਰੀਰਵਿਸ੍ਸਗਨ੍ਧਿਨੋ।
ਤਦਾ ਜਿਨੋ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਸੁਗਨ੍ਧਤਨੁਲਾਭਿਤੰ॥

‘‘ਯੋ ਯੰ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਭੂਮਿੰ, ਗਨ੍ਧੇਨੋਪੁਞ੍ਜਤੇ ਸਕਿੰ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ॥

''ਸੁਗਨ੍ਧਦੇਹੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਯਂ ਨਰੋ।
ਗੁਣਗਨ੍ਧਯੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿਨਾਸਵੋ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤੋ ਵਿਪ੍ਪਕੁਲੇ ਅਹਂ।
ਗਬ੍ਭਂ ਮੇ ਵਸਤੋ ਮਾਤਾ, ਦੇਹੇਨਾਸਿ ਸੁਗਨ੍ਧਿਤਾ॥

''ਯਦਾ ਚ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਾ, ਨਿਕ੍ਖਮਾਮਿ ਤਦਾ ਪੁਰੀ।
ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਧੇਹਿ, ਵਾਸਿਤਾ ਵਿਯ ਵਾਯਥ॥

''ਪੁਪ੍ਫਵਸ੍ਸਞ੍ਚ ਸੁਰਭਿ, ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਮਨੋਰਮਂ।
ਧੂਪਾਨਿ ਚ ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ, ਉਪਵਾਯਿਂਸੁ ਤਾਵਦੇ॥

''ਦੇਵਾ ਚ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਧੇਹਿ, ਧੂਪਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਤਂ ਘਰਂ।
ਵਾਸਯਿਂਸੁ ਸੁਗਨ੍ਧੇਨ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਜਾਤੋ ਅਹਂ ਘਰੇ॥

''ਯਦਾ ਚ ਤਰੁਣੋ ਭਦ੍ਰੋ, ਪਠਮੇ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤੋ।
ਤਦਾ ਸੇਲਂ ਸਪਰਿਸਂ, ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਨਰਸਾਰਥਿ॥

''ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਪੁਰਮਾਗਤੋ।
ਤਦਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਤਂ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਹਂ॥

''ਸੀਲਂ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਞ੍ਚ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ।
ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਰੋ ਧਮ੍ਮੇ, ਪਾਪੁਣਿਂ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ॥

''ਯਦਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਚਾਹਂ, ਯਦਾ ਚ ਅਰਹਾ ਅਹੁਂ।
ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਂ ਯਦਾ ਚਾਹਂ, ਗਨ੍ਧਵਸ੍ਸੋ ਤਦਾ ਅਹੁ॥

''ਸਰੀਰਗਨ੍ਧੋ ਚ ਸਦਾਤਿਸੇਤਿ ਮੇ, ਮਹਾਰਹਂ ਚਨ੍ਦਨਚਮ੍ਪਕੁਪ੍ਪਲਂ।
ਤਥੇਵ ਗਨ੍ਧੇ ਇਤਰੇ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ, ਪਸਯ੍ਹ ਵਾਯਾਮਿ ਤਤੋ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਝਾਨਾਦਿਸੁਖਞ੍ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੩੨੦.''ਅਯੋਗੇ ਯੁਞ੍ਜਮਤ੍ਤਾਨਂ, ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਚ੍ਚਮਿਚ੍ਛਕੋ।
ਚਰਂ ਚੇ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਮੇ ਦੁਬ੍ਭਗਲਕ੍ਖਣਂ॥

੩੨੧.''ਅਬ੍ਬੂਲ਼੍ਹੰ ਅਘਗਤੰ ਵਿਜਿਤੰ, ਏਕਞ੍ਚੇ ਓਸ੍ਸਜੇਯ੍ਯ ਕਲੀਵ ਸਿਯਾ।
ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਚੇ ਓਸ੍ਸਜੇਯ੍ਯ ਅਨ੍ਧੋਵ ਸਿਯਾ, ਸਮਵਿਸਮਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ॥

੩੨੨.''ਯਞ੍ਹਿ ਕਯਿਰਾ ਤਞ੍ਹਿ ਵਦੇ, ਯੰ ਨ ਕਯਿਰਾ ਨ ਤੰ ਵਦੇ।
ਅਕਰੋਨ੍ਤੰ ਭਾਸਮਾਨੰ, ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ॥

੩੨੩.''ਯਥਾਪਿ ਰੁਚਿਰੰ ਪੁਪ੍ਫੰ, ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੰ ਅਗਨ੍ਧਕੰ।
ਏਵੰ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ, ਅਫਲਾ ਹੋਤਿ ਅਕੁਬ੍ਬਤੋ॥

੩੨੪.''ਯਥਾਪਿ ਰੁਚਿਰੰ ਪੁਪ੍ਫੰ, ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੰ ਸੁਗਨ੍ਧਕੰ।
ਏਵੰ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ, ਸਫਲਾ ਹੋਤਿ ਕੁਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਯੋਗੇ**ਤਿ ਅਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬੇ ਅਨੁਦ੍ਦਯੇ। ਇਧ ਪਨ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਯੁਞ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਕਿਞ੍ਚਿਮਿਚ੍ਛਕੋ**ਤਿ ਉਭਯਹਿਤਾਵਹੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਅਯੋਗੇ **ਚਰੰ** ਚਰਨ੍ਤੋ ਚੇ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਨਾਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ ਹਿਤਸੁਖੰ ਨ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ ਞਾਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਅਹੰ ਤਿਤ੍ਥਿਯਮਤਵਞ੍ਚਿਤੋ ਅਯੋਗੇ ਯੁਞ੍ਜਿਂ, **ਤੰ ਮੇ ਦੁਬ੍ਭਗਲਕ੍ਖਣੰ** ਅਪੁਞ੍ਞਸਭਾਵੋ। ''ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਬਜਾਮੋਹਿਤੋ ਅਯੋਗੇ ਯੁਞ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਬ੍ਬੂਲ਼੍ਹੰ ਅਘਗਤੰ ਵਿਜਿਤਨ੍ਤਿ ਵਿਬਾਧਨਸਭਾਵਤਾਯ ਅਘਾ ਨਾਮ ਰਾਗਾਦਯੋ, ਅਘਾਨਿ ਏਵ ਅਘਗਤੰ, ਅਘਗਤਾਨੰ ਵਿਜਿਤੰ ਸੰਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਿਜਯੋ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਭਿਭਵੋ। ''ਅਘਗਤੰ ਵਿਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਅਬ੍ਬੂਲ਼੍ਹੰ ਅਨੁਦ੍ਧਤੰ ਯੇਨ, ਤੰ ਅਬ੍ਬੂਲ਼੍ਹਾਘਗਤੰ ਵਿਜਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵਂਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਕਿਲੇਸੇ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਞ੍ਚੇ ਓਸ੍ਸਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਦੁਤਿਯਤਾਯ ਪਧਾਨਤਾਯ ਚ ਏਕੰ ਅਪ੍ਪਮਾਦੰ ਸਮ੍ਮਾਪਯੋਗਮੇਵ ਵਾ ਓਸ੍ਸਜੇਯ੍ਯ ਪਰਿਚ੍ਚਜੇਯ੍ਯ ਚੇ। **ਕਲੀ**ਵ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣੀ ਵਿਯ **ਸਿਯਾ। ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਚੇ ਓਸ੍ਸਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਪਾਚਕਾਨਿ ਸਦ੍ਧਾਵੀਰਿਯਸਤਿਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਓਸ੍ਸਜੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਅਭਾਵਨਾਯ ਛਡ੍ਡੇਯ੍ਯ ਚੇ, **ਅਨ੍ਧੋ**ਵ **ਸਿਯਾ ਸਮਵਿਸਮਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ**।

ਯਥਾਤਿ ਓਪਮ੍ਮਸਮ੍ਪਟਿਪਾਦਨਤ੍ਥੋ ਨਿਪਾਤੋ। **ਰੁਚਿਰ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਭਨੰ। **ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ। **ਅਗਨ੍ਧਕ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਰਹਿਤੰ ਪਾਲਿਭਦ੍ਦਕਗਿਰਿਕਣ੍ਣਿਕਜਯਸੁਮਨਾਦਿਭੇਦੰ। **ਏਵੰ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ**ਤਿ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ ਨਾਮ ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੰ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਗਨ੍ਧਕੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਗਨ੍ਧੋ ਨ ਫਰਤਿ, ਏਵੰ ਏਤਮ੍ਪਿ ਯੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨਾਦੀਹਿ ਚ ਸਮਾਚਰਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਅਸਮਾਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੰ ਤਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਅਕੁਬ੍ਬਤੋ ਸੁਤਗਨ੍ਧੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਨ ਆਵਹਤਿ ਅਫਲਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਏਵੰ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾ, ਅਫਲਾ ਹੋਤਿ ਅਕੁਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ।

ਸੁਗਨ੍ਧਕਨ੍ਤਿ ਸੁਮਨਚਮ੍ਪਕਨੀਲੁਪ੍ਪਲਪੁਪ੍ਫਾਦਿਭੇਦੰ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਗਨ੍ਧੋ ਫਰਤਿ, ਏਵੰ ਤੇਪਿਟਕਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਵਾਚਾਪਿ ਯੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨਾਦੀਹਿ ਤਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਰੋਤਿ, ਅਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਫਲਾ ਹੋਤਿ, ਸੁਤਗਨ੍ਧਪਟਿਪਤ੍ਤਿਗਨ੍ਧਾਨੰ ਆਵਹਨਤੋ ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਤਿ ਮਹਾਨਿਸંਸਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥੋਵਾਦੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਕਾਰੀ ਤਥਾਵਾਦੀ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸੁਭੂਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਗਿਰਿਮਾਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਗਿਰਿਮਾਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸੁਮੇਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਘਰਾਵਾਸੰ ਵਸਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਰਿਯਾਯ ਪੁਤ੍ਤੇ ਚ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਸੋਕਸਲ੍ਲਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸੋਕਸਲ੍ਲੇ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹੇ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਸੁਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਿਰਸਿ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ।

ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਗਿਰਿਮਾਨਨ੍ਦੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਰਾਜਗਹਗਮਨੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਤਿਪਯੰ ਦਿਵਸੰ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤੁੰ ਰਾਜਗਹੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਮਹਾਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸਥ, ਅਹੰ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਾਮੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਨ ਸਰਿ। ''ਥੇਰੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਦੇਵਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤੇਮਨਭਯੇਨ ਵਸ੍ਸੰ ਵਾਰੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ਅਵਸ੍ਸਨਕਾਰਣੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕੰ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਕੁਟਿਕਾਯੰ ਵਸਨ੍ਤੋ ਸੇਨਾਸਨਸਪ੍ਪਾਯਲਾਭੇਨ ਸਮਾਧਾਨੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਸਮਤੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੪੦.੪੧੯-੪੪੮) –

''ਭਰਿਯਾ ਮੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਸਿਵਥਿਕੰ ਗਤੋ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਮਤਾ ਭਾਤਾ, ਏਕਚਿਤਮ੍ਹਿ ਡਯ੍ਹਰੇ॥

''ਤੇਨ ਸੋਕੇਨ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੋ, ਕਿਸੋ ਪਣ੍ਡੁ ਅਹੋਸਹੰ।
ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪੋ ਚ ਮੇ ਆਸਿ, ਤੇਨ ਸੋਕੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤੋ॥

''ਸੋਕਸਲ੍ਲਪਰੇਤੋਹੰ, ਵਨਨ੍ਤਮੁਪਸਙ੍ਕਮਿੰ।
ਪਵਤ੍ਤਫਲੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਸਾਮਹੰ॥

''ਸੁਮੇਧੋ ਨਾਮ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਜਿਨੋ।
ਮਮੁਦ੍ਧਰਿਤੁਕਾਮੋ ਸੋ, ਆਗਚ੍ਛਿ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੰ॥

''ਪਦਸਦ੍ਦੰ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਨ, ਸੁਮੇਧਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਨਹੰ ਸੀਸੰ, ਉਲ੍ਲੋਕੇਸਿੰ ਮਹਾਮੁਨਿੰ॥

''ਉਪਾਗਤੇ ਮਹਾਵੀਰੇ, ਪੀਤਿ ਮੇ ਉਦਪਜ੍ਜਥ।
ਤਦਾਸਿਮੇਕਗ੍ਗਮਨੋ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ॥

''ਸਤਿੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਣ੍ਣਮੁਟ੍ਠਿਮਦਾਸਹੰ।
ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

''ਨਿਸਜ੍ਜ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ, ਸੁਮੇਧੋ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਧਮ੍ਮੰ ਮੇ ਕਥਯੀ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸੋਕਸਲ੍ਲਵਿਨੋਦਨੰ॥

''ਅਨਵ੍ਹਿਤਾ ਤਤੋ ਆਗੁੰ, ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਇਤੋ ਗਤਾ।
ਯਥਾਗਤਾ ਤਥਾ ਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਕਾ ਪਰਿਦੇਵਨਾ॥

''ਯਥਾਪਿ ਪਥਿਕਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਵਸ੍ਸਮਾਨਾਯ ਵੁਟ੍ਠਿਯਾ।
ਸਭਣ੍ਡਾ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਸ੍ਸਸ੍ਸਾਪਤਨਾਯ ਤੇ॥

''ਵਸ੍ਸੇ ਚ ਤੇ ਓਰਮਿਤੇ, ਸਮ੍ਪਯਨ੍ਤਿ ਯਦਿਚ੍ਛਕੰ।
ਏਵੰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੁਯ੍ਹੰ, ਤਤ੍ਥ ਕਾ ਪਰਿਦੇਵਨਾ॥

''ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ ਪਾਹੁਨਕਾ, ਚਲਿਤੇਰਿਤਕਮ੍ਪਿਤਾ।
ਏਵੰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੁਯ੍ਹੰ, ਤਤ੍ਥ ਕਾ ਪਰਿਦੇਵਨਾ॥

''ਯਥਾਪਿ ਉਰਗੋ ਜਿਣ੍ਣੰ, ਹਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੰ ਤਚੰ।
ਏਵੰ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੁਯ੍ਹੰ, ਸੰ ਤਨੁੰ ਇਧ ਹੀਯਰੇ॥

''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗਿਰਮਞ੍ਞਾਯ, ਸੋਕਸਲ੍ਲੰ ਵਿਵਜ੍ਜਯਿੰ।
ਪਾਮੋਜ੍ਜੰ ਜਨਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੰ ਅਵਨ੍ਦਹੰ॥

''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨ ਮਹਾਨਾਗੰ, ਪੂਜਯਿੰ ਗਿਰਿਮਞ੍ਜਰਿੰ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੰ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤੰ, ਸੁਮੇਧੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ॥

''ਪੂਜਯਿਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਸਿਰੇ ਕਤ੍ਵਾਨ ਅਞ੍ਜਲਿੰ।
ਅਨੁਸ੍ਸਰੰ ਗੁਣਗ੍ਗਾਨਿ, ਸਨ੍ਥਵਿੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ॥

''ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋਸਿ ਮਹਾਵੀਰ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਲੋਕਨਾਯਕ।
ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤੇ ਉਦ੍ਧਰਸਿ, ਞਾਣੇਨ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

''ਵਿਮਤਿੰ ਦ੍ਵੇਲ੍ਹਕੰ ਵਾਪਿ, ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਦਸਿ ਮਹਾਮੁਨੇ।
ਪਟਿਪਾਦੇਸਿ ਮੇ ਮਗ੍ਗੰ, ਤਵ ਞਾਣੇਨ ਚਕ੍ਖੁਮ॥

''ਅਰਹਾ ਵਸਿਪਤ੍ਤਾ ਚ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ।
ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰਾ ਧੀਰਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

''ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਚ ਸੇਖਾ ਚ, ਫਲਟ੍ਠਾ ਸਨ੍ਤਿ ਸਾਵਕਾ।
ਸੁਰੋਦਯੇਵ ਪਦੁਮਾ, ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤਿ ਤਵ ਸਾਵਕਾ॥

''ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋਵਕ੍ਖੋਭੋ , ਅਤੁਲੋਪਿ ਦੁਰੁਤ੍ਤਰੋ।
ਏਵੰ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋਸਿ ਚਕ੍ਖੁਮ॥

''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਹੰ ਲੋਕਜਿਨੰ, ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਯਸੰ।

ਪੁਥੁਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੋ, ਪਟਿਕੁਟਿਕੋ ਆਗਞ੍ਛਹਂ॥

''ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਤਿਸ੍ਸਤੋ।
ਓਕ੍ਕਮਿਂ ਮਾਤੁਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਂ, ਸਨ੍ਧਾਵਨ੍ਤੋ ਭਵਾਭਵੇ॥

''ਅਗਾਰਾ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਆਤਾਪੀ ਨਿਪਕੋ ਝਾਯੀ, ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਗੋਚਰੋ॥

''ਪਧਾਨਂ ਪਦਹਿਤ੍ਵਾਨ, ਤੋਸਯਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੁਨਿਂ।
ਚਨ੍ਦੋਵਬ੍ਭਘਨਾ ਮੁਤ੍ਤੋ, ਵਿਚਰਾਮਿ ਅਹਂ ਸਦਾ॥

''ਵਿਵੇਕਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਨਿਰੂਪਧਿ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

''ਤਿਂਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਮਭਿਪੂਜਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਉਪਰਿ ਤਂ ਵਸ੍ਸਨੇ ਨਿਯੋਜਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੩੨੫.''ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵੋ ਯਥਾਸੁਗੀਤਂ, ਛਨ੍ਨਾ ਮੇ ਕੁਟਿਕਾ ਸੁਖਾ ਨਿਵਾਤਾ।
ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਾਮਿ ਵੂਪਸਨ੍ਤੋ, ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵ॥

੩੨੬.''ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵੋ ਯਥਾਸੁਗੀਤਂ, ਛਨ੍ਨਾ ਮੇ ਕੁਟਿਕਾ ਸੁਖਾ ਨਿਵਾਤਾ।
ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਾਮਿ ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ, ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵ॥

੩੨੭.''ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵੋ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਾਮਿ ਵੀਤਰਾਗੋ...ਪੇ॰...॥
੩੨੮.''ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵੋ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਾਮਿ ਵੀਤਦੋਸੋ...ਪੇ॰...॥
੩੨੯.''ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵੋ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਾਮਿ ਵੀਤਮੋਹੋ।
ਅਥ ਚੇ ਪਤ੍ਥਯਸੀ ਪਵਸ੍ਸ ਦੇਵਾ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾਸੁਗੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਗੀਤਾਨੁਰੂਪਂ, ਸੁਨ੍ਦਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੇਘਗੀਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਲਾਹਕੋ ਹਿ ਯਥਾ ਅਗਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਕੇਵਲਂ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਸੋਭਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਪਟਲਸਹਸ੍ਸਪਟਲੇਨ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਥਨਯਨ੍ਤੋ ਗਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਜ੍ਜੁਲ੍ਲਤਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤੋਪਿ ਅਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਸੋਭਤਿ, ਤਥਾਭੂਤੋ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸੋਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵੋ ਯਥਾਸੁਗੀਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਭਿਤ੍ਥਨਯ, ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨ'' , (ਚਰਿਯਾ॰ ੩.੮੯; ਜਾ॰ ੧.੧.੭੫) ''ਗਜ੍ਜਿਤਾ ਚੇਵ ਵਸ੍ਸਿਤਾ ਚਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੧; ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੫੭) ਚ। **ਤਸ੍ਸਂ ਵਿਹਰਾਮੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਂ ਕੁਟਿਕਾਯਂ ਅਰਿਯਵਿਹਾਰਗਬ੍ਭੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਾਮਿ। **ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਪਸਨ੍ਤਮਾਨਸੋ।

ਏਵਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਕਤਂ ਉਯ੍ਯੋਜਨਂ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਲਾਹਕਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਨਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਥਲਞ੍ਚ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਮਹਾਵਸ੍ਸਂ ਵਸ੍ਸਾਪੇਸਿ।

ਗਿਰਿਮਾਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਂ ਪਤ੍ਥਯਾਨੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਚਤੁਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਬ੍ਯਾਧਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਰੀਤਕਂ ਅਦਾਸਿ । ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸੁਮਨੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਸੁਖੇਨ ਵਡ੍ਢਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮਾਤੁਲੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਸੁਮਨੇ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਚਰਿਤਾਨੁਕੂਲਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯੋਗਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਥੇਰੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਧਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਚ ਨਚਿਰੇਨੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੪.੬੦-੭੧) –

‘‘ਹਰੀਤਕਂ ਆਮਲਕਂ, ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੁਵਿਭੀਤਕਂ।
ਕੋਲਂ ਭਲ੍ਲਾਤਕਂ ਬਿਲ੍ਲਂ, ਸਯਮੇਵ ਹਰਾਮਹਂ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਬ੍ਭਾਰਗਤਂ, ਝਾਯਿਂ ਝਾਨਰਤਂ ਮੁਨਿਂ।
ਆਬਾਧੇਨ ਆਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤਂ, ਅਦੁਤੀਯਂ ਮਹਾਮੁਨਿਂ॥

‘‘ਹਰੀਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਸ ਅਦਾਸਹਂ।
ਖਾਦਮਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੇ, ਬ੍ਯਾਧਿ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ ਤਾਵਦੇ॥

‘‘ਪਹੀਨਦਰਥੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਅਨੁਮੋਦਮਕਾਸਿ ਮੇ।
ਭੇਸਜ੍ਜਦਾਨੇਨਿਮਿਨਾ, ਬ੍ਯਾਧਿਵੂਪਸਮੇਨ ਚ॥

‘‘ਦੇਵਭੂਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ, ਜਾਤੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਜਾਤਿਯਾ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਿਤੋ ਹੋਤੁ, ਮਾ ਚ ਤੇ ਬ੍ਯਾਧਿਮਾਗਮਾ॥

‘‘ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਪਰਾਜਿਤੋ।
ਨਭਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਮੀ ਧੀਰੋ, ਹਂਸਰਾਜਾਵ ਅਮ੍ਬਰੇ॥

‘‘ਯਤੋ ਹਰੀਤਕਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਇਮਂ ਜਾਤਿਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਬ੍ਯਾਧਿ ਮੇ ਨੁਪਪਜ੍ਜਥ॥

‘‘ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਮਯ੍ਹਂ, ਚਰਿਮੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਭਵੋ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

‘‘ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਭੇਸਜ੍ਜਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।

ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਇਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਮਾਤੁਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਥੇਰੋ ਅਧਿਗਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੩੩੦.''ਯਂ ਪਤ੍ਥਯਾਨੋ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿ।
ਅਮਤਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਨ੍ਤਂ, ਕਤਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਂ ਮਯਾ॥

੩੩੧.''ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ, ਸਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨੀਤਿਹੋ।
ਵਿਸੁਦ੍ਧਞਾਣੋ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ, ਬ੍ਯਾਕਰੋਮਿ ਤਵਨ੍ਤਿਕੇ॥

੩੩੨.''ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਦਤ੍ਥੋ ਮੇ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੩੩੩.''ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਸੁਸ੍ਸੁਤਾ ਤਵ ਸਾਸਨੇ।
ਸਬ੍ਬੇ ਮੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

੩੩੪.''ਅਨੁਸਾਸਿ ਮਂ ਅਰਿਯਵਤਾ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿ।
ਅਮੋਘੋ ਤੁਯ੍ਹਮੋਵਾਦੋ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਮ੍ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਂ ਪਤ੍ਥਯਾਨੋ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿ। ਅਮਤਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੋ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਨ੍ਤਂ ਮਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। **ਕਤਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਂ ਮਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਸੋਲ਼ਸਵਿਧਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਮਯਾ।

ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ** ਅਧਿਗਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋਪਿ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੋ **ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ। ਸਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨੀਤਿਹੋ**ਤਿ ਸਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਮ੍ਮੋ ਫਲਧਮ੍ਮੋ ਚ ਅਨੀਤਿਹੋ ਅਸਨ੍ਦਿਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖੋ ਕਤੋ, ''ਇਤਿਹ, ਇਤਿ ਕਿਰਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਇਤਿਹਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਂਸਯਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਸੁਦ੍ਧਞਾਣੋ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਞਾਣੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਂਕਿਲੇਸਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਞਾਣੋ। **ਤਵਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਤਵ ਸਮੀਪੇ।

ਸਦਤ੍ਥੋਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। **ਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਯੋ। **ਸੁਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਵੇਧਬਾਹੁਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਪਾਰਿਪੂਰਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਤਾ। **ਤਵ ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਤਵ ਓਵਾਦੇ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸ।

ਅਰਿਯਵਤਾਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾਦਿਵਤਸਮਾਦਾਨੇਨ। **ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਮ੍ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਮੀਪੇ ਚਿਣ੍ਣਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਤਾਯ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਸਿਕ੍ਖਿਤਵਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਅਧਿਸੀਲਾਦਿਸਿਕ੍ਖੋ ਅਮ੍ਹੀਤਿ।

ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਵਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਾਧੂ ਹੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਭਾਰੁਕਚ੍ਛਨਗਰੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਵਡ੍ਢੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਸਂਸਾਰੇ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਞਾਤੀਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਪੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਂ ਵੇਲ਼ੁਦਨ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਥਧੁਰਂ ਵਹਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ‘‘ਏਕਕੋ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੋਵ ਮਾਤਰਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਾਤਾ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਏਕਕੋ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੋਵ ਇਧਾਗਤੋ’’ਤਿ ਚੋਦੇਸਿ। ਸੋ ਮਾਤਰਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ‘‘ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਮਯਾ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਂਵੇਗੋ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁ ਓਵਾਦਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਕਾਸਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੩੩੫.‘‘ਸਾਧੂ ਹਿ ਕਿਰ ਮੇ ਮਾਤਾ, ਪਤੋਦਂ ਉਪਦਂਸਯਿ।
ਯਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਜਨੇਤ੍ਤਿਯਾ।
ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਪਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

੩੩੬.‘‘ਅਰਹਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋਮ੍ਹਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਅਮਤਦ੍ਦਸੋ।
ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਮੁਚਿਨੋ ਸੇਨਂ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

੩੩੭.‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ, ਯੇ ਮੇ ਵਿਜ੍ਜਿਂਸੁ ਆਸਵਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਅਸੇਸਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਨ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਰੇ ਪੁਨ॥

੩੩੮.‘‘ਵਿਸਾਰਦਾ ਖੋ ਭਗਿਨੀ, ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਅਭਾਸਯਿ।
ਅਪਿਹਾ ਨੂਨ ਮਯਿਪਿ, ਵਨਥੋ ਤੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

੩੩੯.‘‘ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਨ੍ਤਿਮੋਯਂ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋ।
ਜਾਤਿਮਰਣਸਂਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧੂ ਹਿ ਕਿਰ ਮੇ ਮਾਤਾ, ਪਤੋਦਂ ਉਪਦਂਸਯੀ**ਤਿ ਸਾਧੁ ਵਤ ਮਾਤਾ ਮਯ੍ਹਂ ਓਵਾਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਤੋਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਵੀਰਿਯਂ ਉਤ੍ਤੇਜੇਨ੍ਤੀ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇ ਪਞ੍ਞਾਸੀਸੇ ਵਿਜ੍ਝਿ। **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਮੇ ਮਾਤੁਯਾ। **ਸਮ੍ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਯੋਜਨਾ – ਜਨੇਤ੍ਤਿਯਾ ਮੇ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਯਸ੍ਸਾ ਅਨੁਸਾਸਨੀਭੂਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਹਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ।

ਤਤੋ ਏਵ ਆਰਕਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸੇਹਿ **ਅਰਹਾ** ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਤਾਯ **ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ** ਦਕ੍ਖਿਣਾਰਹੋ ਅਮ੍ਹਿ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਾਦਿਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਤਤ੍ਤਾ **ਅਮਤਦ੍ਦਸੋ ਨਮੁਚਿਨੋ** ਮਾਰਸ੍ਸ **ਸੇਨਂ** ਕਿਲੇਸਵਾਹਿਨਿਂ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਸੇਨਾਯ ਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਜਿਤਤ੍ਤਾਯੇਵ ਅਨਾਸਵੋ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ‘‘ਅਨਾਸਵੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਾਤੁਂ **“ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚਾ”** ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ** ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਚ **ਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਬਹਿਦ੍ਧਵਤ੍ਥੁਕਾ ਚ **ਆਸਵਾ ਯੇ** ਮਯ੍ਹਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ **ਵਿਜ੍ਜਿਂਸੁ** ਉਪਲਬ੍ਭਿਂਸੁ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨਵਸੇਸਾ **ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਹੀਨਾ ਪੁਨ ਦਾਨਿ ਕਦਾਚਿਪਿ ਨ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਮਾਤੁ ਵਚਨੰ ਅਙ੍ਕੁਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਮਾਤਰੰ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ "**ਵਿਸਾਰਦਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਸਾਰਦਾ ਖੋ**ਤਿ ਏਕੰਸੇਨ ਵਿਗਤਸਾਰਜ੍ਜਾ। ਏਵੰ ਮਾਤੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਭਾਵੰ ਉਲ੍ਲਪੇਨ੍ਤੋ ਮਾਤਰੰ "**ਭਗਿਨੀ**"ਤਿ ਆਹ। **ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਅਭਾਸਯੀ**ਤਿ ਏਤੰ ਮਮ ਓਵਾਦਭੂਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਅਭਣਿ। ਏਵੰ ਪਨ ਮੰ ਓਵਦਨ੍ਤੀ ਨ ਕੇਵਲੰ ਵਿਸਾਰਦਾ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ **ਅਪਿਹਾ ਨੂਨ ਮਯਿਪਿ** ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਕੇਪਿ ਅਪਿਹਾ ਅਸਨ੍ਥਵਾ ਮਞ੍ਞੇ, ਕਿੰ ਵਾ ਏਤੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨੇਨ? **ਵਨਥੋ ਤੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ** ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੋ ਵਨਥੋ ਤਵ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨਤ੍ਥੇਵ, ਯਾ ਮੰ ਭਵਕ੍ਖਯੇ ਨਿਯੋਜੇਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ''ਤਯਾ ਨਿਯੋਜਿਤਾਕਾਰੇਨੇਵ ਮਯਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਤ**"ਨ੍ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਵ।

ਵਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਨਦੀਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ ਮੇਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਦੀਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਰੋਪਿਤਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਮਨੋਸਿਲਾਵਣ੍ਣੰ ਏਕੰ ਅਮ੍ਬਫਲੰ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਘਰਾਵਾਸੰ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤੀਹਿ ਤਾਪਸਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਅਸ੍ਸਮੰ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਨਦੀਤੀਰੇ ਵਸਨਤੋ ਹਿਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਗੋਤ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਨਦੀਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸਪਰਿਸਸ੍ਸ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਅਦਾਸਿ। ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਖਨ੍ਧਕੇ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬-੩੯) ਆਗਤਮੇਵ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ **ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾਯ** (ਮਹਾਵ॰ ੫੪; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮) ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੪.੮੧-੮੭) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਧਾਰਤੋ ਉਤ੍ਤਮੰ ਯਸੰ॥

''ਅਗ੍ਗਫਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ।
ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਵੀਰਸ੍ਸ, ਅਦਾਸਿੰ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਅਹੰ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਦ੍ਵਿਪਦਿਨ੍ਦ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠ ਨਰਾਸਭ।
ਪਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਅਚਲੰ ਠਾਨੰ, ਹਿਤ੍ਵਾ ਜਯਪਰਾਜਯੰ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਦਾਨਮਦਦਿੰ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਗ੍ਗਦਾਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮੁਗ੍ਘਾਤਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੩੪੦.''ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਨਦਿੰ ਨੇਰਞ੍ਜਰੰ ਅਗਾ।

ਯਸ੍ਸਾਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਿਵਜ੍ਜਯਿਂ॥

੩੪੧.''ਯਜਿਂ ਉਚ੍ਚਾਵਚੇ ਯਞ੍ਞੇ, ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਂ ਜੁਹਿਂ ਅਹਂ।
ਏਸਾ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ, ਅਨ੍ਧਭੂਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ॥

੩੪੨.''ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ, ਪਰਾਮਾਸੇਨ ਮੋਹਿਤੋ।
ਅਸੁਦ੍ਧਿਂ ਮਞ੍ਞਿਸਂ ਸੁਦ੍ਧਿਂ, ਅਨ੍ਧਭੂਤੋ ਅਵਿਦ੍ਦਸੁ॥

੩੪੩.''ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਹੀਨਾ ਮੇ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਦਾਲਿਤਾ।
ਜੁਹਾਮਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਗ੍ਗਿਂ, ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ ਤਥਾਗਤਂ॥

੩੪੪.''ਮੋਹਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਹੀਨਾ ਮੇ, ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਪਦਾਲਿਤਾ।
ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ ਹਿਤਾਯ ਵਤ। **ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋ। **ਨਦਿਂ ਨੇਰਞ੍ਜਰਂ ਅਗਾ**ਤਿ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਦਿਂ ਅਗਚ੍ਛਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਚ ਮਮ ਭਾਤੁ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮਂ ਉਪਗਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਿਤੁਂ **"ਯਸ੍ਸਾਹ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ। **ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਉਪਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਿਵਜ੍ਜਯਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਂ ਪਜਹਿਂ।

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਿਵਜ੍ਜਯਿਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਜਿ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਜਿਂ ਉਚ੍ਚਾਵਚੇ ਯਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਪਾਕਟਯਞ੍ਞੇ ਸੋਮਯਾਗਵਾਜਪੇਯਜਾਦਿਕੇ ਨਾਨਾਵਿਧੇ ਯਞ੍ਞੇ ਯਜਿਂ। **ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤਂ ਜੁਹਿਂ ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਯਞ੍ਞਾਨਂ ਯਜਨਵਸੇਨ ਆਹੁਤਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਰਿਚਰਿਂ। **ਏਸਾ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਸਾ ਯਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾ ਅਗ੍ਗਿਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਿਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿ ''ਏਵਂ ਮੇ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ। **ਅਨ੍ਧਭੂਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਵੇਕਲ੍ਲੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਨ੍ਧਤਾਯ ਅਨ੍ਧਭੂਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਨਗਹਨਪਬ੍ਬਤਗਹਨਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯੇਵ ਗਹਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਂ , ਤਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ। ਪਰਾਮਾਸੇਨਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਾਮਸਨਤੋ ਪਰਾਮਾਸਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸੇਨ। **ਮੋਹਿਤੋ**ਤਿ ਮੂਲ੍ਹਭਾਵਂ ਪਾਪਿਤੋ। **ਅਸੁਦ੍ਧਿਂ ਮਞ੍ਞਿਸਂ ਸੁਦ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਦ੍ਧਿਂ ਮਗ੍ਗਂ ''ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਮਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਸਂ ਮਞ੍ਞਿਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਅਨ੍ਧਭੂਤੋ ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ"**ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਅਨ੍ਧਭੂਤੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾਧਮ੍ਮਂ ਯੁਤ੍ਤਾਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਵਿਦ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਮਞ੍ਞਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਹੀਨਾ ਮੇਤਿ ਏਵਂਭੂਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਗਬ੍ਭਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਪਹੀਨਾ। **ਭਵਾ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ **ਵਿਦਾਲਿਤਾ** ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਾ। **ਜੁਹਾਮਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਗ੍ਗਿ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਵਨੀਯਾਦਿਕੇ ਅਗ੍ਗੀ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਪਾਪਸ੍ਸ ਦਹਨਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਗ੍ਗਿਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਜੁਹਾਮਿ ਪਰਿਚਰਾਮਿ। ਤਯਿਦਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਗ੍ਗਿਪਰਿਚਰਣਂ ਦਧਿਨਵਨੀਤਮਥਿਤਸਪ੍ਪਿਆਦਿਨਿਰਪੇਕ੍ਖਂ ਸਤ੍ਥੁ ਨਮਸ੍ਸਨਮੇਵਾਤਿ ਆਹ **"ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ ਤਥਾਗਤ"**ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਜੁਹਾਮਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜਗ੍ਗਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਯਕਾਨਂ ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਮਹਪ੍ਫਲਭਾਵਕਰਣੇਨ ਪਾਪਸ੍ਸ ਚ

ਦਹਨੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਗ੍ਗਿਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਜੁਹਾਮਿ ਪਰਿਚਰਾਮਿ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚਰਾਮਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਾਮਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗ੍ਗਿਦੇਵਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ ਤਥਾਗਤਨ੍ਤਿ।

ਮੋਹਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਹੀਨਾ ਮੇਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬੇ ਮੋਹਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਹੀਨਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਤਤੋ ਏਵ "**ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਪਦਾਲਿਤਾ। ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**"ਤਿ ਤੀਸੁ ਪਦੇਸੁ ਮੇ-ਸਦ੍ਦੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

ਨਦੀਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਗਯਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਤੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਗਯਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਏਕਤਿਂਸੇ ਕਪ੍ਪੇ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਅਸ੍ਸਮਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਨਮੂਲਫਲਾਹਾਰੋ ਵਸਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮਸਮੀਪੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਵੇਲਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਮਨੋਹਰਾਨਿ ਕੋਲਫਲਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਨੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤਾਪਸਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਯਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਗਯਾਯਂ ਵਸਨਤੋ ਹਿਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਗੋਤ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਗਯਾਕਸ੍ਸਪੋ**ਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਸਾਯ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਪਸਮ੍ਪਦਂ ਦਤ੍ਵਾ **ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾਯ** (ਮਹਾਵ॰ ੫੪) ਓਵਦਿਯਮਾਨੋ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੫.੮-੧੪) –

''ਅਜਿਨੇਨ ਨਿਵਤ੍ਥੋਹਂ, ਵਾਕਚੀਰਧਰੋ ਤਦਾ।
ਖਾਰਿਯਾ ਪੂਰਯਿਤ੍ਵਾਨਂ, ਕੋਲਂਹਾਸਿਂ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਤਮ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਸਿਖੀ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਅਹੁ।
ਮਮਸ੍ਸਮਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ, ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਂ॥

''ਸਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨ ਚ ਸੁਬ੍ਬਤਂ।
ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਕੋਲਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਦਾਸਹਂ॥

''ਏਕਤਿਂਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਫਲਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਕੋਲਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਾਪਪਵਾਹਨਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੩੪੫.''ਪਾਤੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਂ ਸਾਯਂ, ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦਿਵਸਸ੍ਸਹਂ।
ਓਤਰਿਂ ਉਦਕਂ ਸੋਹਂ, ਗਯਾਯ ਗਯਫਗ੍ਗੁਯਾ॥

੩੪੬.''ਯਂ ਮਯਾ ਪਕਤਂ ਪਾਪਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਜਾਤਿਸੁ।

ਤਂ ਦਾਨੀਧ ਪਵਾਹੇਮਿ, ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਰੇ ਅਹੁਂ॥

੩੪੭.‘‘ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਵਾਚਂ, ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਹਿਤਂ ਪਦਂ।
ਤਥਂ ਯਾਥਾਵਕਂ ਅਤ੍ਥਂ, ਯੋਨਿਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਸਂ॥

੩੪੮.‘‘ਨਿਨ੍ਹਾਤਸਬ੍ਬਪਾਪੋਮ੍ਹਿ, ਨਿਮ੍ਮਲੋ ਪਯਤੋ ਸੁਚਿ।
ਸੁਦ੍ਧੋ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦੋ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਓਰਸੋ॥

੩੪੯.‘‘ਓਗਯ੍ਹਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਸੋਤਂ, ਸਬ੍ਬਪਾਪਂ ਪਵਾਹਯਿਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਜ੍ਝਗਮਿਂ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਪਾਤੋ** ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯਂ, **ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਂ** ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਵੇਲਾਯਂ, **ਸਾਯਂ** ਸਾਯਨ੍ਹਵੇਲਾਯਨ੍ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ **ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ** ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਅਹਂ ਉਦਕਂ **ਓਤਰਿਂ** ਓਗਾਹਿਂ। ਓਤਰਨ੍ਤੋ ਚ ਸੋਹਂ ਨ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਯਦਾ ਵਾ ਤਦਾ ਵਾ ਓਤਰਿਂ, ਅਥ ਖੋ **ਗਯਾਯ** ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ‘‘ਪਾਪਪਵਾਹਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਮਤੇ ਗਯਾਤਿਤ੍ਥੇ, **ਗਯਫਗ੍ਗੁਯਾ** ਗਯਾਫਗ੍ਗੁਨਾਮਕੇ ਫਗ੍ਗੁਨੀਮਾਸਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਫਗ੍ਗੁਨੀਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇ ਅਨੁਸਂਵਚ੍ਛਰਂ ਉਦਕੋਰੋਹਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਦਾ ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਉਦਕੋਰੋਹਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਯਂ ਮਯਾ’’**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ‘‘ਯਂ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਉਪਚਿਤਂ। ਤਂ ਇਦਾਨਿ **ਇਧ** ਗਯਾਤਿਤ੍ਥੇ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਗਯਾਫਗ੍ਗੁਯਾ ਇਮਿਨਾ ਉਦਕੋਰੋਹਨੇਨ **ਪਵਾਹੇਮਿ** ਅਪਨੇਮਿ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਮੀ’’ਤਿ। **ਪੁਰੇ** ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੁਪਗਮਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ **ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ** ਏਵਰੂਪਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨੋ **ਅਹੁਂ** ਅਹੋਸਿਂ।

ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਹਿਤਂ ਪਦਨ੍ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੇਨ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਅਤ੍ਥੇਨ ਚ ਸਹਿਤਕੋਟ੍ਠਾਸਂ, ਆਦਿਤੋ ਮਜ੍ਝਤੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨਤੋ ਚ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤਂ ਅਤ੍ਥੂਪਸਂਹਿਤਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਂ ਵਾਚਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪਕਾਸਿਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਤਚ੍ਛਭਾਵਤੋ **ਤਥਂ** ਯਥਾਰਹਂ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਉਪਾਯਭਾਵੇ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰਾਭਾਵਤੋ **ਯਾਥਾਵਕਂ** ਦੁਕ੍ਖਾਦਿ**ਅਤ੍ਥਂ ਯੋਨਿਸੋ** ਉਪਾਯੇਨ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਭਾਵੇਨ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਸਂ** ‘‘ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ, ਸਮੁਦਯੋ ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ, ਨਿਰੋਧੋ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੋ , ਮਗ੍ਗੋ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਪਤਿਅਵੇਕ੍ਖਿਂ, ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਿਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਿਨ੍ਹਾਤਸਬ੍ਬਪਾਪੋਮ੍ਹੀਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਜਲੇਨ ਵਿਕ੍ਖਾਲਿਤਸਬ੍ਬਪਾਪੋ ਅਮ੍ਹਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਰਾਗਮਲਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਨਿਮ੍ਮਲਤ੍ਤਾ **ਨਿਮ੍ਮਲੋ**। ਤਤੋ ਏਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵਚੀਸਮਾਚਾਰਤਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਸਮਾਚਾਰਤਾਯ **ਪਯਤੋ ਸੁਚਿ ਸੁਦ੍ਧੋ**। ਸਵਾਸਨਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਮਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ **ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਦਾਯਸ੍ਸ ਆਦਿਯਨਤੋ **ਦਾਯਾਦੋ**। ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੇਸਨਾਞਾਣਸਮੁਟ੍ਠਾਨਉਰੋਵਾਯਾਮਜਨਿਤਾਭਿਜਾਤਿਤਾਯ **ਓਰਸੋ** ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪੁਨਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨ੍ਹਾਤਕਭਾਵਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **‘‘ਓਗਯ੍ਹਾ’’**ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਓਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਸੋਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਹਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮੋਧਾਨਭੂਤਂ ਮਗ੍ਗਸੋਤਂ। **ਸਬ੍ਬਪਾਪਂ ਪਵਾਹਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਂ ਪਾਪਮਲਂ ਪਕ੍ਖਾਲੇਸਿਂ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਜਲਪਵਾਹਨੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਨ੍ਹਾਤਕੋ ਅਹੋਸਿਂ। ਤਤੋ ਏਵ **ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਜ੍ਝਗਮਿਂ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਗਯਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਾਤਰੋਗਾਭਿਨੀਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਿਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤੰ ਠਾਨੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨੰ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿ।

ਸੋਪਿ ਯਾਵਜੀਵੰ ਕੁਸਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਤ੍ਥੁ ਕਾਲੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਵਕ੍ਕਲੀ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਸੋ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਗਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਵਿਚਰਤਿ। ''ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਦਟ੍ਠੁੰ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਵੇਲੰ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਕਾਲਞ੍ਚ ਸੇਸਕਾਲੇ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਦਸਬਲੰ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ, ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਪਹਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋਵ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਆਗਮੇਨ੍ਤੋ ਬਹੁਕਾਲੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਵਿਚਰਨ੍ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨੇਕਦਿਵਸੰ ''ਕਿਂ ਤੇ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਇਮਿਨਾ ਪੂਤਿਕਾਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨ? ਯੋ ਖੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਧਮ੍ਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯੋ ਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਧਮ੍ਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਮੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭) ਆਹ।

ਸਤ੍ਥਰਿ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤੇਪਿ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਨੰ ਪਹਾਯ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ''ਨਾਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੰਵੇਗੰ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ''ਅਪੇਹਿ, ਵਕ੍ਕਲੀ''ਤਿ ਥੇਰੰ ਪਣਾਮੇਸਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਣਾਮਿਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਠਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ''ਕਿਂ ਮਯ੍ਹੰ ਜੀਵਿਤੇਨ, ਯੋਹੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਦਟ੍ਠੁੰ ਨ ਲਭਾਮੀ''ਤਿ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਪਬ੍ਬਤੇ ਪਪਾਤਟ੍ਠਾਨੰ ਅਭਿਰੁਹਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਅਸ੍ਸਾਸੰ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਨਾਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਓਭਾਸੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ –

''ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਸਨ੍ਨੋ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਅਧਿਗਚ੍ਛੇ ਪਦੰ ਸਨ੍ਤੰ, ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮੰ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੮੧) –

ਗਾਥੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਏਹਿ, ਵਕ੍ਕਲੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਸਿ। ਥੇਰੋ ''ਦਸਬਲੋ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠੋ, 'ਏਹੀ'ਤਿ ਅਵ੍ਹਾਨਮ੍ਪਿ ਲਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਬਲਵਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ''ਕੁਤੋ ਆਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਮਨਭਾਵੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਆਕਾਸੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਠਮਪਾਦੇਨ ਪਬ੍ਬਤੇ ਠਿਤੋਯੇਵ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥੰ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇਯੇਵ ਪੀਤਿੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣੀਤਿ **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੦੮) **ਧਮ੍ਮਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯਞ੍ਚ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੧) ਆਗਤੰ।

ਇਧ ਪਨ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਕਿਂ ਤੇ, ਵਕ੍ਕਲੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਓਵਦਿਤੋ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਯ ਬਲਵਭਾਵਤੋ ਏਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੀਥਿੰ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਭਗਵਾ ਤੰ ਞਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਪੁਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿਯੇਵ, ਅਥਸ੍ਸ ਆਹਾਰਵੇਕਲ੍ਲੇਨ ਵਾਤਾਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤੰ ਵਾਤਾਬਾਧੇਨ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨੰ ਞਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ –

੩੫੦.''ਵਾਤਰੋਗਾਭਿਨੀਤੋ ਤ੍ਵੰ, ਵਿਹਰੰ ਕਾਨਨੇ ਵਨੇ।
ਪਵਿਦ੍ਧਗੋਚਰੇ ਲੂਖੇ, ਕਥੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ –

ਆਹ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ –

੩੫੧.''ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਪੁਲੇਨ, ਫਰਮਾਨੋ ਸਮੁਸ੍ਸਯੰ।
ਲੂਖਮ੍ਪਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੋ, ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨੇ॥

੩੫੨.''ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਬਲਾਨਿ ਚ।
ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਿ ਚ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ, ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨੇ॥

੩੫੩.''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇ ਪਹਿਤਤ੍ਤੇ, ਨਿਚ੍ਚੰ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੇ।
ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਹਿਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨੇ॥

੩੫੪.''ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਅਗ੍ਗੰ ਦਨ੍ਤੰ ਸਮਾਹਿਤੰ।
ਅਤਨ੍ਦਿਤੋ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੰ, ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨੇ''ਤਿ॥ –

ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਾਤਰੋਗਾਭਿਨੀਤੋ**ਤਿ ਵਾਤਾਬਾਧੇਨ ਅਸੇਰਿਭਾਵੰ ਉਪਨੀਤੋ, ਵਾਤਬਜਾਧਿਨਾ ਅਭਿਭੂਤੋ। **ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਥੇਰੰ ਆਲਪਤਿ। **ਵਿਹਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ। **ਕਾਨਨੇ ਵਨੇ**ਤਿ ਕਾਨਨਭੂਤੇ ਵਨੇ, ਮਹਾਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਵਿਦ੍ਧਗੋਚਰੇ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਗੋਚਰੇ ਦੁਲ੍ਲਭਪਚ੍ਚਯੇ। ਵਾਤਰੋਗਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਾਨੰ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਭੇਸਜ੍ਜਾਨੰ ਅਭਾਵੇਨ ਫਰੁਸਭੂਮਿਭਾਗਤਾਯ ਚ **ਲੂਖੇ** ਲੂਖਟ੍ਠਾਨੇ। **ਕਥੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤ੍ਵੰ ਕਥੰ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਭਗਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ।

ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਨਿਰਾਮਿਸਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਵਿਹਾਰੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪੀਤਿਸੁਖੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੀਤਿਸੁਖੇਨਾ**ਤਿ ਉਬ੍ਬੇਗਲਕ੍ਖਣਾਯ ਫਰਣਲਕ੍ਖਣਾਯ ਚ ਪੀਤਿਯਾ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸੁਖੇਨ ਚ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਪੁਲੇਨਾ"**ਤਿ ਉਲ੍ਹਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਰਮਾਨੋ ਸਮੁਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪੀਤਿਸੁਖਸਮੁਟ੍ਠਿਤੇਹਿ ਪਣੀਤੇਹਿ ਰੂਪੇਹਿ ਸਕਲੰ ਕਾਯੰ ਫਰਾਪੇਨ੍ਤੋ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਫੁਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਲੂਖਮ੍ਪਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਾਵਾਸਜਨਿਤੰ ਸਲ੍ਲੇਖਵੁਤ੍ਤਿਹੇਤੁਕੰ ਦੁਸ੍ਸਹਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚਯਲੂਖੰ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ। **ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨੇ**ਤਿ ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁਖੇਨ ਚ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸੁਖਞ੍ਚ ਕਾਯੇਨ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧)।

''ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ।
ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੰ, ਅਮਤੰ ਤੰ ਵਿਜਾਨਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੪)।

ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਚ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਿ ਏਵ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। **ਬਲਾਨੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ। **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨਿ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਇਦ੍ਧਿਪਾਦਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਹਿ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਤੇਸੰ ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ। **ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਸੁਖੇਨ ਤਦਧਿਗਮਸਿਦ੍ਧੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੇ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤਿਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੇ। **ਨਿਚ੍ਚਂ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਅਸਿਥਿਲਵੀਰਿਯੇ। ਅਵਿਵਾਦਵਸੇਨ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਦਾਨਵਸੇਨ ਚ **ਸਮਗ੍ਗੇ**। ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞੇਨ **ਸਹਿਤੇ** ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਦਿਸ੍ਵਾ। ਏਤੇਨ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਸਾਮਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਮਤਾਯ, **ਅਗ੍ਗਂ** ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਦਮਥੇਨ **ਦਨ੍ਤਂ**, ਅਨੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਨਾ **ਸਮਾਹਿਤਂ ਅਤਨ੍ਦਿਤੋ** ਅਨਲਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, **ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ** ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ‘‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਏਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਭਾਵਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਮਾਹ, ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਂ।

ਏਵਂ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੪.੨੮-੬੫) –

‘‘ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ।
ਅਨੋਮਨਾਮੋ ਅਮਿਤੋ, ਨਾਮੇਨ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ॥

‘‘ਪਦੁਮਾਕਾਰਵਦਨੋ, ਪਦੁਮਾਮਲਸੁਚ੍ਛਵੀ।
ਲੋਕੇਨਾਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋਵ, ਤੋਯੇਨ ਪਦੁਮਂ ਯਥਾ॥

‘‘ਵੀਰੋ ਪਦੁਮਪਤ੍ਤਕ੍ਖੋ, ਕਨ੍ਤੋ ਚ ਪਦੁਮਂ ਯਥਾ।
ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਗਨ੍ਧੋਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ॥

‘‘ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਚ ਨਿਮ੍ਮਾਨੋ, ਅਨ੍ਧਾਨਂ ਨਯਨੂਪਮੋ।
ਸਨ੍ਤਵੇਸੋ ਗੁਣਨਿਧਿ, ਕਰੁਣਾਮਤਿਸਾਗਰੋ॥

‘‘ਸ ਕਦਾਚਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਸੁਰਸੁਰਚ੍ਚਿਤੋ।
ਸਦੇਵਮਨੁਜਾਕਿਣ੍ਣੇ, ਜਨਮਜ੍ਝੇ ਜਿਨੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਵਦਨੇਨ ਸੁਗਨ੍ਧੇਨ, ਮਧੁਰੇਨ ਰੁਤੇਨ ਚ।
ਰਞ੍ਜਯਂ ਪਰਿਸਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਸਨ੍ਥਵੀ ਸਾਵਕਂ ਸਕਂ॥

‘‘ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸੁਮਤਿ, ਮਮ ਦਸ੍ਸਨਲਾਲਸੋ।
ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਾਦਿਸੋ ਅਞ੍ਞੋ, ਯਥਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਕ੍ਕਲਿ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਹਂਸਵਤਿਯਂ, ਨਗਰੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਤ੍ਰਜੋ।
ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਤਂ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਰੋਚਯਿਂ॥

‘‘ਸਸਾਵਕਂ ਤਂ ਵਿਮਲਂ, ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤਂ।
ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਭੋਜਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਦੁਸ੍ਸੇਹਚ੍ਛਾਦਯਿਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਤਸ੍ਸ, ਅਨਨ੍ਤਗੁਣਸਾਗਰੇ।

ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਪੀਤਿਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ, ਇਦੰ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਯੋ ਸੋ ਤਯਾ ਸਨ੍ਥਵਿਤੋ, ਇਤੋ ਸਤ੍ਤਮਕੇ ਮੁਨਿ।
ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਦ੍ਧਾਵਤੰ ਅਗ੍ਗੋ, ਤਾਦਿਸੋ ਹੋਮਹੰ ਮੁਨੇ॥

‘‘ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਅਨਾਵਰਣਦਸ੍ਸਨੋ।
ਇਮੰ ਵਾਕਜੰ ਉਦੀਰੇਸਿ, ਪਰਿਸਾਯ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

‘‘ਪਸ੍ਸਥੇਤੰ ਮਾਣਵਕੰ, ਪੀਤਮਟ੍ਠਨਿਵਾਸਨੰ।
ਹੇਮਯਞ੍ਞੋਪਚਿਤਙ੍ਗੰ, ਜਨਨੇਤ੍ਤਮਨੋਹਰੰ॥

‘‘ਏਸੋ ਅਨਾਗਤਦ੍ਧਾਨੇ, ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਅਗ੍ਗੋ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਸਾਵਕੋਯੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਦੇਵਭੂਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ, ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਤਾਪਵਜ੍ਜਿਤੋ।
ਸਬ੍ਬਭੋਗਪਰਿਬਜੂਲ੍ਹੋ, ਸੁਖਿਤੋ ਸੰਸਰਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਵਕ੍ਕਲਿ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸੰ ਦੇਹੰ, ਤਾਵਤਿੰਸਮਗਚ੍ਛਹੰ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਭਵਾਭਵੇ।
ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪੁਰੇ ਜਾਤੋ, ਕੁਲੇ ਅਞ੍ਞਤਰੇ ਅਹੰ॥

‘‘ਨੋਨੀਤਸੁਖੁਮਾਲੰ ਮੰ, ਜਾਤਪਲ੍ਲਵਕੋਮਲੰ।
ਮਨ੍ਦੰ ਉਤ੍ਤਾਨਸਯਨੰ, ਪਿਸਾਚਭਯਤਜ੍ਜਿਤਾ॥

‘‘ਪਾਦਮੂਲੇ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਸਾਯੇਸੁੰ ਦੀਨਮਾਨਸਾ।
ਇਮੰ ਦਦਾਮ ਤੇ ਨਾਥ, ਸਰਣੰ ਹੋਹਿ ਨਾਯਕ॥

‘‘ਤਦਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿ ਸੋ ਮੰ, ਭੀਤਾਨੰ ਸਰਣੋ ਮੁਨਿ।
ਜਾਲਿਨਾ ਚਕ੍ਕਙ੍ਕਿਤੇਨ, ਮੁਦੁਕੋਮਲਪਾਣਿਨਾ॥

‘‘ਤਦਾ ਪਭੁਤਿ ਤੇਨਾਹੰ, ਅਰਕ੍ਖੇਯਜੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤੋ।
ਸਬ੍ਬਵੇਰਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਸੁਖੇਨ ਪਰਿਵੁਦ੍ਧਿਤੋ॥

''ਸੁਗਤੇਨ ਵਿਨਾ ਭੂਤੋ, ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾਮਿ ਮੁਹੁਤ੍ਤਕਂ।
ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੋਹਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

''ਸਬ੍ਬਪਾਰਮਿਸਮ੍ਭੂਤਂ , ਨੀਲਕ੍ਖਿਨਯਨਂ ਵਰਂ।
ਰੂਪਂ ਸਬ੍ਬਸੁਭਾਕਿਣ੍ਣਂ, ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਾਮਹਂ॥

''ਬੁਦ੍ਧਰੂਪਰਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਤਦਾ ਓਵਦਿ ਮਂ ਜਿਨੋ।
ਅਲਂ ਵਕ੍ਕਲਿ ਕਿਂ ਰੂਪੇ, ਰਮਸੇ ਬਾਲਨਨ੍ਦਿਤੇ॥

''ਯੋ ਹਿ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਸੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।
ਅਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਮਂ ਪਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ॥

''ਅਨਨ੍ਤਾਦੀਨਵੋ ਕਾਯੋ, ਵਿਸਰੁਕ੍ਖਸਮੂਪਮੋ।
ਆਵਾਸੋ ਸਬ੍ਬਰੋਗਾਨਂ, ਪੁਞ੍ਜੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕੇਵਲੋ॥

''ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਯ ਤਤੋ ਰੂਪੇ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
ਪਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨਂ, ਸੁਖੇਨਨ੍ਤਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ॥

''ਏਵਂ ਤੇਨਾਨੁਸਿਟ੍ਠੋਹਂ, ਨਾਯਕੇਨ ਹਿਤੇਸਿਨਾ।
ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਂ ਸਮਾਰੁਯ੍ਹ, ਝਾਯਾਮਿ ਗਿਰਿਕਨ੍ਦਰੇ॥

''ਠਿਤੋ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦਮ੍ਹਿ, ਅਸ੍ਸਾਸਯਿ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਵਕ੍ਕਲੀਤਿ ਜਿਨੋ ਵਾਚਂ, ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤੋ ਅਹਂ॥

''ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਂ ਸੇਲਪਬ੍ਭਾਰੇ, ਅਨੇਕਸਤਪੋਰਿਸੇ।
ਤਦਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਸੁਖੇਨੇਵ ਮਹਿਂ ਗਤੋ॥

''ਪੁਨੋਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
ਤਮਹਂ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

''ਸੁਮਹਾਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ, ਤਦਾ ਮਂ ਚਰਣਨ੍ਤਗੋ।
ਅਗ੍ਗਂ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ ਮਹਾਮਤਿ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਕਮ੍ਮਮਕਰਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਰੋ ਇਮਾ ਏਵ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਵਿਜਿਤਸੇਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਓਲਗ੍ਗੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਿਜਿਤਸੇਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਤੋ ਓਤਰਿ। ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਮਨੋਹਰਾਨਿ ਮਧੁਰਾਨਿ ਫਲਾਨਿ ਉਪਨੇਸਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ ਭਗਵਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਵਿਜਿਤਸੇਨੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਲਾ ਸੇਨੋ ਚ ਉਪਸੇਨੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਾਸਧੁਰਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਵਿਜਿਤਸੇਨੋਪਿ ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪੇ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਘਰਾਵਾਸੇ ਅਲਗ੍ਗਮਾਨਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਮਾਤੁਲਤ੍ਥੇਰਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿਂ ਲਙ੍ਘਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ –

੩੫੫.‘‘ਓਲਗ੍ਗੇਸ੍ਸਾਮਿ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤ, ਆਣਿਦ੍ਵਾਰੇਵ ਹਤ੍ਥਿਨਂ।
ਨ ਤਂ ਪਾਪੇ ਨਿਯੋਜੇਸ੍ਸਂ, ਕਾਮਜਾਲਂ ਸਰੀਰਜਂ॥

੩੫੬.‘‘ਤ੍ਵਂ ਓਲਗ੍ਗੋ ਨ ਗਚ੍ਛਸਿ, ਦ੍ਵਾਰਵਿਵਰਂ ਗਜੋਵ ਅਲਭਨ੍ਤੋ।
ਨ ਚ ਚਿਤ੍ਤਕਲਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਪਸਕ੍ਕ ਪਾਪਰਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸਿ॥

੩੫੭.‘‘ਯਥਾ ਕੁਞ੍ਜਰਂ ਅਦਨ੍ਤਂ, ਨਵਗ੍ਗਹਮਙ੍ਕੁਸਗ੍ਗਹੋ।
ਬਲਵਾ ਆਵਤ੍ਤੇਤਿ ਅਕਾਮਂ, ਏਵਂ ਆਵਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਂ ਤਂ॥

੩੫੮.‘‘ਯਥਾ ਵਰਹਯਦਮਕੁਸਲੋ, ਸਾਰਥਿਪਵਰੋ ਦਮੇਤਿ ਆਜਞ੍ਞਂ।
ਏਵਂ ਦਮਯਿਸ੍ਸਂ ਤਂ, ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਬਲੇਸੁ॥

੩੫੯.‘‘ਸਤਿਯਾ ਤਂ ਨਿਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਂ, ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਤੇ ਦਮੇਸ੍ਸਾਮਿ।
ਵੀਰਿਯਧੁਰਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ, ਨ ਯਿਤੋ ਦੂਰਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸੇ ਚਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿ॥ –

ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਓਲਗ੍ਗੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਸਂਵਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਵਾਰੇਸ੍ਸਾਮਿ। **ਤੇ**ਤਿ ਤਂ। ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ । ਤੇ ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਹਤ੍ਥਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਹਤ੍ਥਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਲਪਤਿ। ਯਥਾ ਤਂ ਵਾਰੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਆਣਿਦ੍ਵਾਰੇਵ ਹਤ੍ਥਿਨ**’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਆਣਿਦ੍ਵਾਰਂ ਨਾਮ ਪਾਕਾਰਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਗਰਸ੍ਸ ਖੁਦ੍ਦਕਦ੍ਵਾਰਂ, ਯਂ ਘਟਿਕਾਛਿਦ੍ਦੇ ਆਣਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਯਨ੍ਤੇਨ ਵਿਨਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤੇਹਿਪਿ ਵਿਵਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਗਵਸ੍ਸਮਹਿਂਸਾਦਯੋ ਨ ਨਿਗ੍ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਨਗਰਤੋ ਬਹਿ ਨਿਗ੍ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਿਂ ਯਤੋ ਪਲੋਭੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯੋ ਗਮਨਂ ਨਿਵਾਰੇਸਿ। ਅਥ ਵਾ ਆਣਿਦ੍ਵਾਰਂ ਨਾਮ ਪਲਿਘਦ੍ਵਾਰਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਤਿਰਿਯਂ ਪਲਿਘਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਣਿਂ ਪਲਿਘਸੀਸੇ ਆਵੁਣਨ੍ਤਿ। **ਪਾਪੇ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮੇ **ਤਂ ਨ ਨਿਯੋਜੇਸ੍ਸਂ** ਨ ਨਿਯੋਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਕਾਮਜਾਲਾ**ਤਿ ਕਾਮਸ੍ਸ ਜਾਲਭੂਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ

ਮਚ੍ਛਬਨ੍ਧਮਿਗਲੁਦ੍ਦਾਨਂ ਜਾਲਂ ਨਾਮ ਮਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਤੇਸਂ ਯਥਾਕਾਮਕਾਰਸਾਧਨਂ, ਏਵਂ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਨੁਪਾਤਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਾਰਸ੍ਸ ਕਾਮਕਾਰਸਾਧਨਂ। ਤੇਨ ਹਿ ਸੋ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨਤ੍ਥੇਸੁ ਪਾਤੇਤਿ। **ਸਰੀਰਜਾ**ਤਿ ਸਰੀਰੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕ। ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵੇ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਰੂਪਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ‘‘ਸਰੀਰਜ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤ੍ਵਂ ਓਲਗ੍ਗੋ ਨ ਗਚ੍ਛਸੀਤਿ ਤ੍ਵਂ, ਚਿਤ੍ਤਕਲਿ, ਮਯਾ ਸਤਿਪਞ੍ਞਾਪਤੋਦਅਙ੍ਕੁਸੇਹਿ ਵਾਰਿਤੋ ਨ ਦਾਨਿ ਯਥਾਰੁਚਿਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਯਥਾਕਾਮਂ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਸਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਦ੍ਵਾਰਵਿਵਰਂ ਗਜੋਵ ਅਲਭਨ੍ਤੋ** ਨਗਰਤੋ ਗਜਨਿਰੋਧਤੋ ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਮਨਾਯ ਦ੍ਵਾਰਵਿਵਰਕਂ ਅਲਭਮਾਨੋ ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ। **ਚਿਤ੍ਤਕਲੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣਿ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ। **ਪਸਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਸਰਣਸਮ੍ਪਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ। **ਪਾਪਰਤੋ**ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਨਿਰਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਇਦਾਨਿ **ਨ ਚਰਿਸ੍ਸਸਿ** ਤਥਾ ਚਰਿਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਦਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਦਮਿਤਂ ਹਤ੍ਥਿਸਿਕ੍ਖਂ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਂ। **ਨਵਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਚਿਰਗਹਿਤਂ। **ਅਙ੍ਕੁਸਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯੋ। **ਬਲਵਾ**ਤਿ ਕਾਯਬਲੇਨ ਞਾਣਬਲੇਨ ਚ ਬਲਵਾ। **ਆਵਤ੍ਤੇਤਿ ਅਕਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਮੇਵ ਨਿਸੇਧਨਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। **ਏਵਂ ਆਵਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯੋ, ਏਵਂ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਕਲਿਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਨਿਸੇਧਨਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਵਰਹਯਦਮਕੁਸਲੋਤਿ ਉਤ੍ਤਮਾਨਂ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਾਨਂ ਦਮਨੇ ਕੁਸਲੋ। ਤਤੋ ਏਵ **ਸਾਰਥਿਪਵਰੋ** ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥੀਸੁ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ **ਦਮੇਤਿ ਆਜਞ੍ਞਂ** ਆਜਾਨੀਯਂ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਂ ਦੇਸਕਾਲਾਨੁਰੂਪਂ ਸਣ੍ਹਫਰੁਸੇਹਿ ਦਮੇਤਿ ਵਿਨੇਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨਂ ਕਰੋਤਿ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਬਲੇਸੂ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਬਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾਦਿਨਿਸੇਧਨਤੋ **ਤਂ ਦਮਯਿਸ੍ਸਂ** ਦਮੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਤਿਯਾ ਤਂ ਨਿਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ ਬਹਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਦੇਨ੍ਤੋ ਸਤਿਯੋਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਥਮ੍ਭੇ, ਚਿਤ੍ਤਕਲਿ, ਤਂ ਨਿਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਿਯਮੇਸ੍ਸਾਮਿ। **ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਤੇ ਦਮੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਏਵ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਦਮੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਂਕਿਲੇਸਮਲਤੋ ਤਂ ਵਿਸੋਧੇਸ੍ਸਾਮਿ। **ਵੀਰਿਯਧੁਰਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਛੇਕੇਨ ਸੁਸਾਰਥਿਨਾ ਯੁਗੇ ਯੋਜਿਤੋ ਯੁਗਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਯੁਗਨ੍ਤਰਗਤੋ ਤਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਏਵਂ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤ, ਮਮ ਵੀਰਿਯਧੁਰੇ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ ਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਯ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ ਦੂਰਂ ਬਹਿ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ। ਭਾਵਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਆਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਦੂਰਮੇਵਾਤਿ ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੫.੨੨-੩੦) –

‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਂ।
ਵਿਪਿਨਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਸਾਲਰਾਜਂਵ ਫੁਲ੍ਲਿਤਂ॥

‘‘ਤਿਣਤ੍ਥਰਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਂ ਅਯਾਚਹਂ।
ਅਨੁਕਮ੍ਪਤੁ ਮਂ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਭਿਕ੍ਖਂ ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਦਾਤਵੇ॥

‘‘ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸੀ ਮਹਾਯਸੋ।
ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਓਰੂਹਿ ਮਮ ਅਸ੍ਸਮੇ॥

‘‘ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਨਿਸੀਦਿ ਪਣ੍ਣਸਨ੍ਥਰੇ।
ਭਲ੍ਲਾਤਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਦਾਸਹਂ॥

‘‘ਮਮ ਨਿਜ੍ਝਾਯਮਾਨਸ੍ਸ, ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ ਤਦਾ ਜਿਨੋ।

ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਅਭਿਵਨ੍ਦਿੰ ਤਦਾ ਜਿਨੰ॥

''ਅਟ੍ਠਾਰਸੇ ਕਪ੍ਪਸਤੇ, ਯੰ ਫਲਮਦਦਿੰ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਫਲਦਾਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਵਿਜਿਤਸੇਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਯਸਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਯਸਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਿ। ਤਥਾ ਹੇਸ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਗਤੋ ਕਾਮੇ ਪਹਾਯ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਲ੍ਲਰਟ੍ਠੇ ਮਲ੍ਲਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਯਸਦਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ, ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕਸਿਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਭਿਯੇਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰਯੇਵ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਮਾਨੋ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਭਿਯੇਨ ਪੁਟ੍ਠਪਞ੍ਹੇਸੁ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਮਾਨੇਸੁ ਸਯੰ ਓਤਾਰਾਪੇਕ੍ਖੋ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ ''ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਾਦੇ ਦੋਸੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰੰ ਞਤ੍ਵਾ **ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ** (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ਸਭਿਯਸੁਤ੍ਤ) ਓਵਾਦੰ ਦੇਨ੍ਤੋ –

੩੬੦.''ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋ ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ, ਸੁਣਾਤਿ ਜਿਨਸਾਸਨੰ।
ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਨਭਸੋ ਪਥਵੀ ਯਥਾ॥

੩੬੧.''ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋ ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ, ਸੁਣਾਤਿ ਜਿਨਸਾਸਨੰ।
ਪਰਿਹਾਯਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੇਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

੩੬੨.''ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋ ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ, ਸੁਣਾਤਿ ਜਿਨਸਾਸਨੰ।
ਪਰਿਸੁਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ, ਮਚ੍ਛੋ ਅਪ੍ਪੋਦਕੇ ਯਥਾ॥

੩੬੩.''ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋ ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ, ਸੁਣਾਤਿ ਜਿਨਸਾਸਨੰ।
ਨ ਵਿਰੂਹਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ, ਖੇਤ੍ਤੇ ਬੀਜੰਵ ਪੂਤਿਕੰ॥

੩੬੪.''ਯੋ ਚ ਤੁਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਸੁਣਾਤਿ ਜਿਨਸਾਸਨੰ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਕੁਪ੍ਪਤੰ।
ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਪਰਮੰ ਸਨ੍ਤਿੰ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿਨਾਸਵੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤੋ, ਦੋਸਾਰੋਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞੋ। **ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਭਸੋ ਵਿਯ ਪਥਵੀ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤੋਪਿ ਦੂਰੇ ਹੋਤਿ, ਪਗੇਵ ਪਟਿਵੇਧਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤੋ। ''ਨ ਤ੍ਵੰ ਇਮੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੰ ਆਜਾਨਾਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮) ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥੰ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਸਨ੍ਤਨਿਪੁਣੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ।

ਪਰਿਹਾਯਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਨਵਵਿਧਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਿਯਸਦ੍ਧਾਦਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਤੋਪਿ ਨਿਹੀਯਤਿ। **ਪਰਿਸੁਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਸ੍ਸਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਪੀਣਨਰਸਸ੍ਸ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਾਦਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ। **ਨ ਵਿਰੂਹਤੀ**ਤਿ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿੰ ਵੁਦ੍ਧਿੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। **ਪੂਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮਯਲੇਪਦਾਨਾਦਿਅਭਾਵੇਨ ਪੂਤਿਭਾਵੰ ਪਤ੍ਤੰ।

ਤੁਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨੰ, ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਮੁਦਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਅਕੁਪ੍ਪਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ। **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ। **ਪਰਮੰ ਸਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਤਦਧਿਗਮੋ ਚਸ੍ਸ ਕੇਵਲੰ ਕਾਲਾਗਮਨਮੇਵ, ਨ ਕੋਚਿਵਿਧੋਤਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਵੁਤ੍ਤੰ "**ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿਨਾਸਵੋ**"ਤਿ।

ਏਵੰ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਓਵਦਿਤੋ ਸੰਵੇਗਜਾਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੪.੩੫-੪੩) –

''ਕਣਿਕਾਰੰਵ ਜਲਿਤੰ, ਦੀਪਰੁਕ੍ਖੰਵ ਜੋਤਿਤੰ।
ਕਞ੍ਚਨੰਵ ਵਿਰੋਚਨ੍ਤੰ, ਅਦ੍ਦਸੰ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੰ॥

''ਕਮਣ੍ਡਲੁੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ, ਵਾਕਚੀਰਞ੍ਚ ਕੁਣ੍ਡਿਕੰ।
ਏਕੰਸੰ ਅਜਿਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੰ ਥਵਿੰ ਅਹੰ॥

''ਤਮਨ੍ਧਕਾਰੰ ਵਿਧਮੰ, ਮੋਹਜਾਲਸਮਾਕੁਲੰ।
ਞਾਣਾਲੋਕੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਨ, ਨਿਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋਸਿ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

''ਸਮੁਦ੍ਧਰਸਿਮੰ ਲੋਕੰ, ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤਮਨੁਤ੍ਤਰੰ।
ਞਾਣੇ ਤੇ ਉਪਮਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾਵਤਾ ਜਗਤੋ ਗਤਿ॥

''ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਇਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਤੰ ਮਹਾਵੀਰੰ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਮਨਾਵਰੰ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੰ ਥਵਿੰ ਅਹੰ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਞਾਣਤ੍ਥਵਾਯਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਰੋ ਇਮਾ ਏਵ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਯਸਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਸੋਣਕੁਟਿਕਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਖੀਣਾਸਵਪਰਿਵੁਤਂ ਮਹਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਲੀਲ਼ਾਯ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਾਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਪੁਨ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਤੁਨ੍ਨਵਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚੀਵਰਕੋਟਿਂ ਛਿਨ੍ਨਂ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਵਨ੍ਤਿਰਟ੍ਠੇ ਕੁਰਰਘਰੇ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਸੋਣੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਕੋਟਿਅਗ੍ਘਨਕਸ੍ਸ ਕਣ੍ਣਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਧਾਰਣੇਨ ‘‘ਕੋਟਿਕਣ੍ਣੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ।

ਸੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਸਣ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਨੇ ਕੁਲਘਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤੁਪਬ੍ਬਤੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿ। ਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਦਸਵਗ੍ਗਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਯਕਾਲਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ, ਥੇਰਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਉਪਗਤੋ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਾਸਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਸੋਲ਼ਸਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਉਸ੍ਸਾਰਣੇਨ ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਤਾਯ ‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵਂ ਲੋਕੇ’’ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੪੬; ਮਹਾਵ॰ ੨੫੮) ਉਦਾਨਗਾਥਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੪.੨੬-੩੪) –

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਆਹੁਤੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ।
ਵਸੀਸਤਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਨਗਰਂ ਪਾਵਿਸੀ ਤਦਾ॥

‘‘ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਰਤਨਾਨਿ ਪਜ੍ਜੋਤਿਂਸੁ, ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਆਸਿ ਤਾਵਦੇ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ, ਭੇਰੀ ਵਜ੍ਜੁਮਘਟ੍ਟਿਤਾ।
ਸਯਂ ਵੀਣਾ ਪਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਵਿਸਤੋ ਪੁਰਂ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਂ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਮਹਾਮੁਨਿਂ।
ਪਾਟਿਹੀਰਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦਯਿਂ॥

‘‘ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਹੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਹੋ ਨੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਪਦਾ।
ਅਚੇਤਨਾਪਿ ਤੂਰਿਯਾ, ਸਯਮੇਵ ਪਵਜ੍ਜਰੇ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਸਞ੍ਞਮਲਭਿਂ ਤਦਾ।

ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਸਵ੍ਵਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਨਿਯਾਮੇਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਗਣੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਧੁਵਨ੍ਹਾਨਂ, ਚਮ੍ਮਤ੍ਥਰਣਂ, ਗੁਣਙ੍ਗੁਣੂਪਾਹਨਂ, ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵਰੇ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਉਦਾਨਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਅ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੦੬) ਪਨ ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੩੬੫.‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧਾ, ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚਮ੍ਹਿ ਅਨਾਸਵੋ।
ਸੋ ਚ ਮੇ ਭਗਵਾ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਵਿਹਾਰੇ ਚ ਸਹਾਵਸਿਂ॥

੩੬੬.‘‘ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਭਗਵਾ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇਤਿਨਾਮਯਿ।
ਵਿਹਾਰਕੁਸਲੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸੀ ਤਦਾ॥

੩੬੭.‘‘ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ, ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ ਗੋਤਮੋ।
ਸੀਹੋ ਸੇਲਗੁਹਾਯਂਵ, ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ॥

੩੬੮.‘‘ਤਤੋ ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੋ।
ਸੋਣੋ ਅਭਾਸਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ॥

੩੬੯.‘‘ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾਨ ਅਞ੍ਜਸਂ।
ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਪਰਮਂ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਤ੍ਯਨਾਸਵੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਮੇ ਲਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਯਾ ਸਾ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਦਸਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਯਾ ਚ ਪਨ ਵਰਦਾਨਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਗਣੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਤਦੁਭਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਇਤਰੇਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਲਦ੍ਧਵਰੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚਮ੍ਹਿ ਅਨਾਸ**ਵੋਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਕਲਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਅਮ੍ਹਿ। ਤਤੋ ਏਵ ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਹਿ ਅਨਾਸਵੋ ਅਮ੍ਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੋ ਚ ਮੇ ਭਗਵਾ ਦਿਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯਦਤ੍ਥਂ ਅਹਂ ਅਵਨ੍ਤਿਰਟ੍ਠਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਤੋ, ਸੋ ਚ ਭਗਵਾ ਮਯਾ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ ਦਿਟ੍ਠੋ। **ਵਿਹਾਰੇ ਚ ਸਹਾਵਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਮਯਾ ਲਦ੍ਧਂ, ਅਥ ਖੋ ਵਿਹਾਰੇ ਸਤ੍ਥੁ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਕਾਰਣਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਸਹ ਅਵਸਿਂ। “**ਵਿਹਾਰੇ**ਤਿ ਵਿਹਾਰਸਮੀਪੇ’’ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਯਾਮਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੋਧਨਵਸੇਨ ਚ, ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਯਾਮਂ ਦੇਵਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਚ੍ਛੇਦਨਵਸੇਨ ਭਗਵਾ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ **ਅਤਿਨਾਮਯਿ** ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। **ਵਿਹਾਰਕੁਸਲੋ**ਤਿ

ਦਿਬ੍ਬਬ੍ਰਹ੍ਮਆਨੇਞ੍ਜਅਰਿਯਵਿਹਾਰੇਸੁ ਕੁਸਲੋ। **ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਅਤਿਵੇਲਂ ਨਿਸਜ੍ਜਚਙ੍ਕਮੇਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਮਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਾਵਿਸਿ।

ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ, ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸੀਤਿ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਗੋਤਮੋ ਸੀਹੋ ਸੇਲਗੁਹਾਯਂਵ ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗੋਤਮੋ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤਿ। **ਸੀਹੋ ਸੇਲਗੁਹਾਯਂ**ਵਾਤਿ ਸੇਲਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਗੁਹਾਯਂ। ਯਥਾ ਸੀਹੋ ਮਿਗਰਾਜਾ ਤੇਜੁਸ੍ਸਦਤਾਯ ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਪਾਦੇ ਪਾਦਂ ਅਚ੍ਚਾਧਾਯ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਲੋਮਹਂਸਨਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਹੇਤੂਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ ਗੋਤਮੋ ਭਗਵਾ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤੋਤਿ ਪਚ੍ਛਾ, ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਪਟਿਭਾਤੁ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮੋ ਭਾਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੪੬) ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਜ੍ਝੇਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਲ੍ਯਾਣਵਾਕ੍ਕਰਣੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਵਚੀਕਰਣੋ, ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਚਨਕ੍ਕਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਣੋ ਅਭਾਸਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸ ਅਟ੍ਠਕਵਗ੍ਗਿਯਸੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸੋਣੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ, **ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ **ਸਮ੍ਮੁਖਾ,** ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਅਭਾਸੀਤਿ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਰਂ ਵਿਯ ਅਵੋਚ।

ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਤੀਹਿਪਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ, **ਅਞ੍ਜਸਂ** ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ, **ਪਰਮਂ ਸਨ੍ਤਿਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ** ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ **ਅਨਾਸਵੋ**। ਤਤੋ ਏਵ ਇਦਾਨਿ **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਤਿ** ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਸੋਣਕੁਟਿਕਣ੍ਣਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਕੋਸਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯੋ ਏਵ ਗਰੂਨਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕੋਸਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਿਕਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਕੋਸਿਯੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਨਾਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੪.੪੪-੪੯) –

''ਨਗਰੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਾ, ਦ੍ਵਾਰਪਾਲੋ ਅਹੋਸਹਂ।
ਅਦ੍ਦਸਂ ਵਿਰਜਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੁਂ॥

''ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਿਕਮਾਦਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਦਾਸਹਂ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

''ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਉਚ੍ਛੁਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਉਚ੍ਛੁਖਣ੍ਡਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਰੁਵਾਸਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਚ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ –

੩੭੦.‘‘ਯੋ ਵੇ ਗਰੂਨੰ ਵਚਨਞ੍ਞੂ ਧੀਰੋ, ਵਸੇ ਚ ਤਮ੍ਹਿ ਜਨਯੇਥ ਪੇਮੰ।
ਸੋ ਭਤ੍ਤਿਮਾ ਨਾਮ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸ॥

੩੭੧.‘‘ਯੰ ਆਪਦਾ ਉਪ੍ਪਤਿਤਾ ਉਲ਼ਾਰਾ, ਨਕ੍ਖਮ੍ਭਯਨ੍ਤੇ ਪਟਿਸਙ੍ਖਯਨ੍ਤੰ।
ਸੋ ਥਾਮਵਾ ਨਾਮ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸ॥

੩੭੨.‘‘ਯੋ ਵੇ ਸਮੁਦ੍ਦੋਵ ਠਿਤੋ ਅਨੇਜੋ, ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੋ ਨਿਪੁਣਤ੍ਥਦਸ੍ਸੀ।
ਅਸੰਹਾਰਿਯੋ ਨਾਮ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸ॥

੩੭੩.‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ।
ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਨਾਮ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸ॥

੩੭੪.‘‘ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਯੋ ਜਾਨਾਤਿ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ,
ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਞਤ੍ਵਾਨ ਤਥਾ ਕਰੋਤਿ।
ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਸ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ,
ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੋ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਪਰਿਸਾਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ। **ਵੇ**ਤਿ ਬਜਤ੍ਤੰ। **ਗਰੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਾਦਿਗਰੁਗੁਣਯੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ। **ਵਚਨਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਨੁਸਾਸਨੀਵਚਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਫਲੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧੀਰੋ**ਤਿ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਵਸੇ ਚ ਤਮ੍ਹਿ ਜਨਯੇਥ ਪੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਰੂਨੰ ਵਚਨੇ ਓਵਾਦੇ ਵਸੇਯਜ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯਜ, ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਿਨਾ ਵਤਾਹੰ ਓਵਾਦੇਨ ਇਮੰ ਜਾਤਿਆਦਿਦੁਕ੍ਖੰ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਜਨਯੇਥ ਪੇਮੰ ਗਾਰਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯਜ। ਇਦਞ੍ਚ ਦ੍ਵਯੰ ‘‘ਗਰੂਨੰ ਵਚਨਞ੍ਞੂ ਧੀਰੋ’’ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟਕਰਣੰ। **ਸੋ**ਤਿ ਯੋ ਗਰੂਨੰ ਵਚਨਞ੍ਞੂ ਧੀਰੋ, ਸੋ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥ **ਭਤ੍ਤਿਮਾ** ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚ ਤਾਯ ਏਵ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਜਾਨਨਹੇਤੁ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਾਦਿਵਸੇਨ ‘‘ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ, ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸਿ ਵਿਸੇਸਵਾ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਨ੍ਤਿ ਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਣਤੋ **‘‘ਆਪਦਾ’’**ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਾ ਸੋਤੁਣ੍ਹਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਦਿਪਾਕਟਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਚੇਵ ਰਾਗਾਦਿਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਸ੍ਸਯਾ ਚ **ਉਪ੍ਪਤਿਤਾ** ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, **ਉਲ਼ਾਰਾ** ਬਲਵਨ੍ਤੋਪਿ **ਨਕ੍ਖਮ੍ਭਯਨ੍ਤੇ** ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਾਲੇਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਪਟਿਸਙ੍ਖਯਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯਮਾਨੰ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲੇ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋ**ਤਿ ਯੋ ਦਲ਼੍ਹਤਰਾਹਿ ਆਪਦਾਹਿਪਿ ਅਕ੍ਖਮ੍ਭਨੀਯੋ, ਸੋ **ਥਾਮਵਾ** ਧਿਤਿਮਾ ਦਲ਼੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਨਵਸੇਸਸੰਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਭਿਭਵਨਕਪਞ੍ਞਾਬਲਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ **ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਸਮੁਦ੍ਦੋਵ ਠਿਤੋਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਠਿਤਸਭਾਵੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਗਮ੍ਭੀਰੇ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦਸਮੀਪੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਅਟ੍ਠਹਿਪਿ ਦਿਸਾਹਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇਹਿ ਪਕਤਿਵਾਤੇਹਿ ਅਨਿਞ੍ਜਨਤੋ **ਠਿਤੋ ਅਨੇਜੋ** ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ, ਏਵੰ ਕਿਲੇਸਵਾਤੇਹਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਵਾਦਵਾਤੇਹਿ ਚ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤੋ **ਠਿਤੋ ਅਨੇਜੋ**। ਗਮ੍ਭੀਰਸ੍ਸ ਅਨੁਪਚਿਤਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਅਲਦ੍ਧਗਾਧਸ੍ਸ ਨਿਪੁਣਸ੍ਸ

ਸੁਖੁਮਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨੇਨ **ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੋ ਨਿਪੁਣਤ੍ਥਦਸ੍ਸੀ। ਅਸਂਹਾਰਿਯੋ ਨਾਮ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਾਦੀਸੁ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਅਸਂਹਾਰਿਯਤਾਯ ਅਸਂਹਾਰਿਯੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿ ਬਹੁਂ ਸੁਤਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ। ਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੀਹਵਸਂ ਵਿਯ ਅਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਮੇਵ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਧਰੋ** ਚ ਹੋਤਿ। **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ**ਤਿ ਯਥਾਸੁਤਸ੍ਸ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਮਞ੍ਞਾਯ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਧੁਤਙ੍ਗਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭੇਦਂ ਚਰਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤਿ, ‘‘ਅਜ੍ਜ ਅਜ੍ਜੇਵਾ’’ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। **ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਨਾਮ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਂ ਗਰੁਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਧਮ੍ਮਚਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚ **ਤਾਦਿਸੋ** ਤੇਨ ਗਰੁਨਾ ਸਦਿਸੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦਿਸਭਾਵਤੋ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਪਨ ਸੋ **ਵਤ੍ਵਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਸੇਸਿ ਅਸ੍ਸ,** ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਂਵ।

ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਯੋ ਜਾਨਾਤਿ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਨ ‘‘ਇਧ ਸੀਲਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਸਮਾਧਿ, ਇਧ ਪਞ੍ਞਾ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾਨ ਤਥਾ ਕਰੋਤਿ** ਯਥਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਂ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। **ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਸ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੋ ਅਤ੍ਥਕਾਰਣਾ ਸੀਲਾਦਿਅਤ੍ਥਜਾਨਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ‘‘ਯੋ ਵੇ ਗਰੂਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਦ੍ਧੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਵਿਸੇਸਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ‘‘ਯਂ ਆਪਦਾ’’ਤਿ ਆਦਿਨਾ ਵੀਰਿਯੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ, ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ‘‘ਯੋ ਵੇ ਸਮੁਦ੍ਦੋਵ ਠਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਧੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ, ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ ‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ, ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾਯ ‘‘ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਯੋ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਞੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਵਿਸੇਸਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕੋਸਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ **ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਾਟਿਹੀਰਾਨੀ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ, ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਮਹਾਪਰਿਸਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸਯਮ੍ਪਿ ਤੰ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨਮਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਚਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਨਾਗਤੇ ਗੋਤਮਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਮਹਾਪਰਿਸਾਨੰ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਬਜਾਕਾਸਿ।

ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਦ੍ਵੇਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਫੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵੇਮਾਤਿਕਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਪਿਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਰੋ ਅਹੇਸੁੰ। ਤੇ ਤਯੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖੰ ਸਙ੍ਘੰ ਪਰਮਾਯ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਕੁਸਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਭਾਤਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਤਯੋਪਿ ਕਸ੍ਸਪਾ ਏਵ ਨਾਮ ਜਾਤਾ। ਤੇ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿੰਸੁ। ਤੇਸੰ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਮਾਣਵਕਸਤਾਨਿ ਪਰਿਵਾਰੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਤੀਣਿ, ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਨ੍ਥੇ ਸਾਰੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਮੇਵ ਅਤ੍ਥੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਰੋਚੇਸੁੰ। ਤੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਰੁਵੇਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ **ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪੋ** ਨਾਮ ਜਾਤੋ ਮਹਾਗਙ੍ਗਾਨਦੀਵਙ੍ਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ **ਨਦੀਕਸ੍ਸਪੋ** ਨਾਮ ਜਾਤੋ, ਗਯਾਸੀਸੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ **ਗਯਾਕਸ੍ਸਪੋ** ਨਾਮ ਜਾਤੋ।

ਏਵੰ ਤੇਸੁ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੇਸੁ ਬਹੂਨੰ ਦਿਵਸਾਨੰ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ, ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਤ੍ਥੇਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਸਪ੍ਪਮੁਖੇ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸ ਸਹਾਯਕੇ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ''ਚਰਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਾਰਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯੇ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਅਗਜਾਗਾਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ , ਤਤ੍ਥ ਕਤਨਾਗਦਮਨੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਹਿ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪੰ ਸਪਰਿਸੰ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਪਿ ਦ੍ਵੇ ਭਾਤਰੋ ਸਪਰਿਸਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ। ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਾ ਅਹੇਸੁੰ।

ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ ਸਮਣਸਹਸ੍ਸੰ ਆਦਾਯ ਗਯਾਸੀਸੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ **ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾਯ** ਸਬ੍ਬੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੪.੨੫੧-੨੯੫) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਲੋਕਵਿਦੂ ਮੁਨਿ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

''ਓਵਾਦਕੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪਕੋ, ਤਾਰਕੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨੰ।
ਦੇਸਨਾਕੁਸਲੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਾਰੇਸਿ ਜਨਤੰ ਬਹੁੰ॥

''ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਹਿਤੇਸੀ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨੰ।
ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਪਞ੍ਚਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪਿ॥

‘‘ਏਵਂ ਨਿਰਾਕੁਲਂ ਆਸਿ, ਸੁਵ੍ਵਤਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਚ।
ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਵਸੀਭੂਤੇਹਿ ਤਾਦਿਭਿ॥

‘‘ਰਤਨਾਨਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਸਂ, ਉਗ੍ਗਤੋ ਸੋ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਕਞ੍ਚਨਗ੍ਘਿਯਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣੋ॥

‘‘ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਆਯੁ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਤਾਵਦੇ।
ਤਾਵਤਾ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੋ ਸੋ, ਤਾਰੇਸਿ ਜਨਤਂ ਬਹੁਂ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਹਂਸਵਤਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ।
ਉਪੇਚ੍ਚ ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤਂ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਮਹਾਪਰਿਸਤਿਂ, ਮਹਾਪਰਿਸਸਾਵਕਂ।
ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਏਤਦਗ੍ਗਮ੍ਹਿ, ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਮੁਦਿਤੋ ਅਹਂ॥

‘‘ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ, ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਿਨਂ।
ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸੇਨ, ਸਹਦਾਨਮਦਾਸਹਂ॥

‘‘ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਅਭਿਵਾਦਿਯ ਨਾਯਕਂ।
ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤੋ ਹਟ੍ਠੋ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਤਯਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਮੇ ਵੀਰ, ਅਧਿਕਾਰਗੁਣੇਨ ਚ।
ਪਰਿਸਾ ਮਹਤੀ ਹੋਤੁ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਅਵੋਚ ਪਰਿਸਂ, ਗਜਗਜ੍ਜਿਤਸੁਸ੍ਸਰੋ।
ਕਰਵੀਕਰੁਤੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਏਤਂ ਪਸ੍ਸਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

‘‘ਹੇਮਵਣ੍ਣਂ ਮਹਾਬਾਹੁਂ, ਕਮਲਾਨਨਲੋਚਨਂ।
ਉਦਗ੍ਗਤਨੁਜਂ ਹਟ੍ਠਂ, ਸਦ੍ਧਵਨ੍ਤਂ ਗੁਣੇ ਮਮ॥

‘‘ਏਸ ਪਤ੍ਥਯਤੇ ਠਾਨਂ, ਸੀਹਘੋਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਲਚ੍ਛਸੇ ਤਂ ਮਨੋਰਥਂ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਇਤੋ ਦ੍ਵੇਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਅਹੁ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।

ਅਨੂਪਮੋ ਅਸਦਿਸੋ, ਫੁਸ੍ਸੋ ਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬੰ ਤਮੰ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਿਜਟੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਟੰ।
ਵਸ੍ਸਤੇ ਅਮਤੰ ਵੁਟ੍ਠਿੰ, ਤਪ੍ਪਯਨ੍ਤੋ ਸਦੇਵਕੰ॥

‘‘ਤਦਾ ਹਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ, ਰਾਜਾਪਚ੍ਚਾ ਅਹੁਮ੍ਹਸੇ।
ਭਾਤਰੋਮ੍ਹ ਤਯੋ ਸਬ੍ਬੇ, ਸੰਵਿਸਟ੍ਠਾਵ ਰਾਜਿਨੋ॥

‘‘ਵੀਰਙ੍ਗਰੂਪਾ ਬਲਿਨੋ, ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਅਪਰਾਜਿਤਾ।
ਤਦਾ ਕੁਪਿਤਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ, ਅਮ੍ਹੇ ਆਹ ਮਹੀਪਤਿ॥

‘‘ਏਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ, ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਟਵੀਬਲੰ।
ਖੇਮੰ ਵਿਜਿਰਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਦੇਥਾਤਿ ਭਾਸਥ॥

‘‘ਤਤੋ ਮਯੰ ਅਵੋਚੁਮ੍ਹ, ਯਦਿ ਦੇਯਜਾਸਿ ਨਾਯਕੰ।
ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਯ ਅਮ੍ਹਾਕੰ, ਸਾਧਯਿਸ੍ਸਾਮ ਵੋ ਤਤੋ॥

‘‘ਤਤੋ ਮਯੰ ਲਦ੍ਧਵਰਾ, ਭੂਮਿਪਾਲੇਨ ਪੇਸਿਤਾ।
ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਤ੍ਥੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ, ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨਰੁਪੇਚ੍ਚ ਤੰ॥

‘‘ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਰਾਜਾਨੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ।
ਮੁਨਿਵੀਰੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਨ, ਯਾਵਜੀਵੰ ਯਜਿਮ੍ਹ ਤੰ॥

‘‘ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ ਚ ਵਤ੍ਥਾਨਿ, ਪਣੀਤਾਨਿ ਰਸਾਨਿ ਚ।
ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਰਮ੍ਮਾਨਿ, ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਹਿਤਾਨਿ ਚ॥

‘‘ਦਤ੍ਵਾ ਸਸਙ੍ਘਮੁਨਿਨੋ, ਧਮ੍ਮੇਨੁਪ੍ਪਾਦਿਤਾਨਿ ਨੋ।
ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਕਾਰੁਣਿਕਾ, ਭਾਵਨਾਯੁਤ੍ਤਮਾਨਸਾ॥

‘‘ਸਦ੍ਧਾ ਪਰਿਚਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਾਯਕੰ।
ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤਮ੍ਹਿ ਲੋਕਗ੍ਗੇ, ਪੂਜੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਬਲੰ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਸਨ੍ਤੁਸਿਤੰ, ਗਤਾ ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਸੁਖੰ।
ਅਨੁਭੂਤਾ ਮਯੰ ਸਬ੍ਬੇ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਮਾਯਾਕਾਰੋ ਯਥਾ ਰਙ੍ਗੇ, ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਵਿਕਤਿੰ ਬਹੁੰ।
ਤਥਾ ਭਵੇ ਭਮਨ੍ਤੋਹੰ, ਵਿਦੇਹਾਧਿਪਤੀ ਅਹੁੰ॥

‘‘ਗੁਣਾਚੇਲਸ੍ਸ ਵਾਕ੍ਯੇਨ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਸਯੋ।
ਨਰਕੰ ਮਗ੍ਗਮਾਰੂਲ਼੍ਹੋ, ਰੁਚਾਯ ਮਮ ਧੀਤੁਯਾ॥

''ਓਵਾਦੰ ਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਨਾਰਦੇਨਹੰ।
ਬਹੁਧਾ ਸੰਸਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਹਿਤ੍ਵਾਨ ਪਾਪਿਕੰ॥

''ਪੂਰਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਨ, ਦਸ ਕਮ੍ਮਪਥਾਨਿਹੰ।
ਹਿਤ੍ਵਾਨ ਦੇਹਮਗਮਿੰ, ਸਗ੍ਗੰ ਸਭਵਨੰ ਯਥਾ॥

''ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਅਹੋਸਹੰ।
ਬਾਰਾਣਸਿਯੰ ਫੀਤਾਯੰ, ਜਾਤੋ ਵਿਪ੍ਪਮਹਾਕੁਲੇ॥

''ਮਚ੍ਚੁਬਜਾਧਿਜਰਾਭੀਤੋ, ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵਨੰ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਦਮੇਸਨ੍ਤੋ, ਜਟਿਲੇਸੁ ਪਰਿਬ੍ਬਜਿੰ॥

''ਤਦਾ ਦ੍ਵੇ ਭਾਤਰੋ ਮਯ੍ਹੰ, ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ ਮਯਾ ਸਹ।
ਉਰੁਵੇਲਾਯੰ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਸ੍ਸਮੰ ਨਿਵਸਿੰ ਅਹੰ॥

''ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਰੁਵੇਲਨਿਵਾਸਿਕੋ।
ਤਤੋ ਮੇ ਆਸਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪੋ ਇਤਿ॥

''ਨਦੀਸਕਾਸੇ ਭਾਤਾ ਮੇ, ਨਦੀਕਸ੍ਸਪਸਵ੍ਹਯੋ।
ਆਸੀ ਸਕਾਸਨਾਮੇਨ, ਗਯਾਯੰ ਗਯਾਕਸ੍ਸਪੋ॥

''ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਤੀਣਿ, ਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਭਾਤੁਨੋ।
ਮਮ ਪਞ੍ਚ ਸਤਾਨੂਨਾ, ਸਿਸ੍ਸਾ ਸਬ੍ਬੇ ਮਮਾਨੁਗਾ॥

''ਤਦਾ ਉਪੇਚ੍ਚ ਮੰ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਕਤ੍ਵਾਨ ਵਿਵਿਧਾਨਿ ਮੇ।
ਪਾਟਿਹੀਰਾਨਿ ਲੋਕਗ੍ਗੋ, ਵਿਨੇਸਿ ਨਰਸਾਰਥਿ॥

''ਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੇਨ, ਅਹੋਸਿੰ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਕੋ।
ਤੇਹੇਵ ਸਹ ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿੰ॥

''ਤੇ ਚੇਵਞ੍ਞੇ ਚ ਬਹਵੋ, ਸਿਸ੍ਸਾ ਮੰ ਪਰਿਵਾਰਯੁੰ।
ਭਾਸਿਤੁਞ੍ਚ ਸਮਤ੍ਥੋਹੰ, ਤਤੋ ਮੰ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮੋ॥

''ਮਹਾਪਰਿਸਭਾਵਸ੍ਮਿੰ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮੰ।
ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਤੰ ਕਾਰੰ, ਸਫਲੰ ਮੇ ਅਜਾਯਥ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਨ੍ਤੋ –

੩੭੫.''ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਾਟਿਹੀਰਾਨਿ, ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ।

ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਪਣਿਪਤਿਂ, ਇਸ੍ਸਾਮਾਨੇਨ ਵਞ੍ਚਿਤੋ॥

੩੭੬.''ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਚੋਦੇਸਿ ਨਰਸਾਰਥਿ।
ਤਤੋ ਮੇ ਆਸਿ ਸਂਵੇਗੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਲੋਮਹਂਸਨੋ॥

੩੭੭.''ਪੁਬ੍ਬੇ ਜਟਿਲਭੂਤਸ੍ਸ, ਯਾ ਮੇ ਸਿਦ੍ਧਿ ਪਰਿਤ੍ਤਿਕਾ।
ਤਾਹਂ ਤਦਾ ਨਿਰਾਕਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਜਿਨਸਾਸਨੇ॥

੩੭੮.''ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਞ੍ਞੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ, ਕਾਮਧਾਤੁਪੁਰਕ੍ਖਤੋ।
ਪਚ੍ਛਾ ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ, ਮੋਹਞ੍ਚਾਪਿ ਸਮੂਹਨਿਂ॥

੩੭੯.''ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਪਰਚਿਤ੍ਤਞ੍ਞੂ, ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਿਂ॥

੩੮੦.''ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਛ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਪਾਟਿਹੀਰਾਨੀ**ਤਿ ਨਾਗਰਾਜਦਮਨਾਦੀਨਿ ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ। ''ਪਾਟਿਹੀਰਂ, ਪਾਟਿਹੇਰਂ, ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨਂ। **ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਂ ਪਤ੍ਥਟਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। **ਨ ਤਾਵਾਹਂ ਪਣਿਪਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਮਂ ਭਗਵਾ ''ਨੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਕਸ੍ਸਪ, ਅਰਹਾ, ਨਾਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਸਾਪਿ ਤੇ ਪਟਿਪਦਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾਯ ਤ੍ਵਂ ਅਰਹਾ ਵਾ ਅਸ੍ਸ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਨ ਤਜ੍ਜੇਸਿ, ਤਾਵ ਅਹਂ ਨ ਪਣਿਪਾਤਨਂ ਅਕਾਸਿਂ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? **ਇਸ੍ਸਾਮਾਨੇਨ ਵਞ੍ਚਿਤੋ,** ''ਇਮਸ੍ਸ ਮਯਿ ਸਾਵਕਤ੍ਤਂ ਉਪਗਤੇ ਮਮ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਪਰਿਹਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਏਵ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਸਹਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਇਸ੍ਸਾਯ ਚੇਵ, ''ਅਹਂ ਗਣਪਾਮੋਕ੍ਖੋ ਬਹੁਜਨਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਬ੍ਭੁਨ੍ਨਤਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਮਾਨੇਨ ਚ ਵਞ੍ਚਿਤੋ, ਪਲਮ੍ਭਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ਯਂ ਯਂ ਭਗਵਾ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਖੋ ਮਹਾਸਮਣੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਪਿ ''ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਖੋ ਅਰਹਾ ਯਥਾ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਆਗਮੇਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਮਜ੍ਝੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਉਦਕਂ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਰੇਣੁਹਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਚਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਆਭਤਨਾਵਾਯ ਠਿਤੋ ਤਦਾਪਿ ''ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਖੋ ਅਰਹਾ ਯਥਾ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੋਦੇਸਿ ਨਰਸਾਰਥੀ**ਤਿ ਤਦਾ ਮੇ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਨੇਵ ਖੋ ਤ੍ਵਂ ਅਰਹਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਸਤ੍ਥਾ ਮਂ ਚੋਦੇਸਿ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। **ਤਤੋ ਮੇ ਆਸਿ ਸਂਵੇਗੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਲੋਮਹਂਸਨੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਚੋਦਨਾਹੇਤੁ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਭੂਤਪੁਬ੍ਬਤਾਯ **ਅਬ੍ਭੁਤੋ** ਲੋਮਹਂਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਲੋਮਹਂਸਨੋ** ''ਅਨਰਹਾਵ ਸਮਾਨੋ 'ਅਰਹਾ'ਤਿ ਮਞ੍ਞਿ''ਨ੍ਤਿ **ਸਂਵੇਗੋ** ਸਹੋਤ੍ਤਪ੍ਪੋ ਞਾਣੁਪ੍ਪਾਦੋ ਮਯ੍ਹਂ ਅਹੋਸਿ।

ਜਟਿਲਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਾਪਸਭੂਤਸ੍ਸ। **ਸਿਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਮਿਦ੍ਧਿ। **ਪਰਿਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾ। **ਤਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਹਂ। **ਤਦਾ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਚੋਦਨਾਯ ਸਂਵੇਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ। **ਨਿਰਾਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **''ਇਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਮਯਇਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਦਯੁਤ੍ਤਂ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਅਝਾਨਲਾਭੀਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਾਮਧਾਤੁਪੁਰਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ।

ਯਞ੍ਞੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਤਿ ‘‘ਯਞ੍ਞਂ ਯਜਿਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ’’ਤਿ ਯਞ੍ਞਯਜਨੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤਕਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞੀ। **ਕਾਮਧਾਤੁਪੁਰਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਕਾਮਸੁਗਤਿਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤਣ੍ਹੋ ਯਞ੍ਞਯਜਨੇਨ ਕਾਮਲੋਕਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ਸੋ ਚੇ ਯਞ੍ਞੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਤੇਨ ਸੁਗਤਿਂ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਂ। ਨ ਹਿ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਇਟ੍ਠੋ ਕਨ੍ਤੋ ਵਿਪਾਕੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਯਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਦਾਨਾਦਿਕੁਸਲਚੇਤਨਾ, ਤਾਯ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੇ ਸੁਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸਤ੍ਥੁ ਓਵਾਦੇਨ ਤਾਪਸਲਦ੍ਧਿਂ ਪਹਾਯ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਕਾਲੇ। **ਸਮੂਹਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਮੋਹਞ੍ਚ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੇਸਿਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਥੇਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਰਾਗਾਦਯੋ ਸਮੂਹਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਲਭਿਞ੍ਞਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਤੀਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਖਨ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇਨ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਜਾਨਾਮਿ ਬੁਜ੍ਝਾਮਿ। **ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ ਵਿਸੋਧਿਤਂ, ਪਕਤਿਚਕ੍ਖੁਨਾ ਆਪਾਥਗਤਂ ਪਕਤਿਰੂਪਂ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਂ ਮਾਨੁਸਮ੍ਪਿ ਦੂਰਂ ਤਿਰੋਹਿਤਂ ਅਤਿਸੁਖੁਮਞ੍ਚ ਰੂਪਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਞਾਣਂ ਭਾਵਨਾਯ ਮਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦ੍ਧਿਮਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਿਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨਿਦ੍ਧਿਆਦੀਹਿ ਇਦ੍ਧੀਹਿ ਇਦ੍ਧਿਮਾ, ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣਲਾਭੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਰਾਗਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਪਰੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਨਤੋ **ਪਰਚਿਤ੍ਤਞ੍ਞੂ,** ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਲਾਭੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞਾਣਞ੍ਚ ਪਟਿਲਭਿਂ।

ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋਤਿ ਯੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਖਯਭੂਤੋ ਖਯੇਨ ਵਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਸਦਤ੍ਥੋ ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਚ ਮਯਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਧਿਗਤੋਤਿ। ਏਵਮੇਤਾਯ ਗਾਥਾਯ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਹੋਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਤੇਕਿਚ੍ਛਕਾਰਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਤਿਹਿਤਾ ਵੀਹੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਤੇਕਿਚ੍ਛਕਾਰਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਏਕਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਵੇਜ੍ਜਸਤ੍ਥੇ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਂ ਅਸੋਕਂ ਨਾਮ ਥੇਰਂ ਬ੍ਯਾਧਿਤਂ ਅਰੋਗਮਕਾਸਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਰੋਗਾਭਿਭੂਤਾਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਸਂਵਿਦਹਿ।

ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸੁਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਿਕਿਚ੍ਛਕੇਹਿ ਗਬ੍ਭਕਾਲੇ ਪਰਿਸ੍ਸਯਂ ਅਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਾਲਿਤਤਾਯ **ਤੇਕਿਚ੍ਛਕਾਰੀ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲਾਨੁਰੂਪਾਨਿ ਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਿਪ੍ਪਾਨਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਤਦਾ ਚਾਣਕ੍ਕੋ ਸੁਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ ਕਿਰਿਯਾਸੁ ਉਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰਾਜਕੁਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਲਭਨ੍ਤੋ ਮਂ ਅਭਿਭਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤੋ ਰਞ੍ਞਾ ਚਨ੍ਦਗੁਤ੍ਤੇਨ ਤਂ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰੇ ਖਿਪਾਪੇਸਿ। ਤੇਕਿਚ੍ਛਕਾਰੀ ਪਿਤੁ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭੀਤੋ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਾਣਵਾਸਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਂਵੇਗਕਾਰਣਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੋ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਸੀਤੁਣ੍ਹਂ ਅਗਣੇਨ੍ਤੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮਮੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ‘‘ਨ ਇਮਸ੍ਸ ਮਮ ਵਿਸਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਸਸ੍ਸਾਨਂ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਖੇਤ੍ਤਗੋਪਕਵਣ੍ਣੇਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਿਪ੍ਪਣ੍ਡੇਨ੍ਤੋ –

੩੮੧.‘‘ਅਤਿਹਿਤਾ ਵੀਹਿ, ਖਲਗਤਾ ਸਾਲੀ।

ਨ ਚ ਲਭੇ ਪਿਣ੍ਡਂ, ਕਥਮਹਂ ਕਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਆਹ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ –

੩੮੨.''ਬੁਦ੍ਧਮਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਪੀਤਿਯਾ ਫੁਟਸਰੀਰੋ ਹੋਹਿਸਿ ਸਤਤਮੁਦਗ੍ਗੋ॥

੩੮੩.''ਧਮ੍ਮਮਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ...ਪੇ॰... ਸਤਤਮੁਦਗ੍ਗੋ॥

੩੮੪.''ਸਙ੍ਘਮਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ...ਪੇ॰... ਸਤਤਮੁਦਗ੍ਗੋ''ਤਿ॥ – ਆਹ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰੋ –

੩੮੫.''ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਿਹਰਸਿ, ਸੀਤਾ ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਾ ਇਮਾ ਰਤ੍ਯੋ।
ਮਾ ਸੀਤੇਨ ਪਰੇਤੋ ਵਿਹਞ੍ਞਿਤ੍ਥੋ, ਪਵਿਸ ਤ੍ਵਂ ਵਿਹਾਰਂ ਫੁਸਿਤਗ੍ਗਲ਼''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਹ। ਅਥ ਥੇਰੋ –

੩੮੬.''ਫੁਸਿਸ੍ਸਂ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ, ਤਾਹਿ ਚ ਸੁਖਿਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਂ।
ਨਾਹਂ ਸੀਤੇਨ ਵਿਹਞ੍ਞਿਸ੍ਸਂ, ਅਨਿਞ੍ਜਿਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ''ਤਿ॥ – ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਤਿਹਿਤਾ ਵੀਹੀ**ਤਿ ਵੀਹਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਂ ਅਤਿਨੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਾਮਿਤਾ ਖਲਤੋ ਵਾ ਘਰਂ ਉਪਨੀਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੀਹਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਧਞ੍ਞਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸਾਲੀ ਪਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵੀਹਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ। **ਖਲਗਤਾ ਸਾਲੀ**ਤਿ ਖਲਂ ਧਞ੍ਞਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਰਾਸਿਵਸੇਨ ਮਦ੍ਦਨਚਾਵਨਾਦਿਵਸੇਨ ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਧਾਨਧਞ੍ਞਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਲੀਨਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ, ਉਭਯੇਨਪਿ ਗਾਮੇ, ਗਾਮਤੋ ਬਹਿ ਚ ਧਞ੍ਞਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਚ ਲਭੇ ਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਲਭਧਞ੍ਞੇ ਸੁਭਿਕ੍ਖਕਾਲੇ ਅਹਂ ਪਿਣ੍ਡਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਾਮਿ। ਇਦਾਨਿ **ਕਥਮਹਂ ਕਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਕਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਥਂ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਰਿਹਾਸਕੇਲ਼ਿਂ ਅਕਾਸਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ''ਅਯਂ ਵਰਾਕੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਕਾਸੇਸਿ, ਮਯਾ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾ ਓਵਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਮਯਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਯਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **"ਬੁਦ੍ਧਮਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਮਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰ ਪਸਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਸਵਾਸਨਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਦ੍ਦਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਗਮੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਵਿਕਸਿਤਭਾਵੇਨ ਬੁਦ੍ਧਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਮਾਣਕਰਾਨਂ ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵਾ ਅਪਰਿਮਾਣਗੁਣਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ। ਓਕਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਭਿਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੯੯੭) ਅਨੁਸ੍ਸਰ ਅਨੁ ਅਨੁ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸਤਿਂ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ, ਪੀਤਿਯਾ ਫੁਟਸਰੀਰੋ ਹੋਹਿਸਿ। **ਸਤਤਮੁਦਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਵ ਫਰਣਲਕ੍ਖਣਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਤਤਂ ਸਬ੍ਬਦਾ ਫੁਟਸਰੀਰੋ ਪੀਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਪਣੀਤਰੂਪੇਹਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਸਰੀਰੋ ਉਬ੍ਬੇਗਪੀਤਿਯਾ ਉਦਗ੍ਗੋ ਕਾਯਂ ਉਦਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਲਙ੍ਘਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਚ ਭਵੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯਤੋ ਸੀਤੁਣ੍ਹੇਹਿ ਵਿਯ ਜਿਘਚ੍ਛਾਪਿਪਾਸਾਹਿਪਿ ਅਨਭਿਭੂਤੋ ਹੋਹਿਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ। **ਸਙ੍ਘ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਂ ਪਰਮਤ੍ਥਸਙ੍ਘਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਅਨੁਸ੍ਸਰਾ**ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਂ, ''ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਥੇਰੇਨ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੇ ਨਿਯੋਜਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਓਵਦਿਤੇ ਪੁਨ ਮਾਰੋ ਵਿਵੇਕਵਾਸਤੋ ਨਂ ਵਿਵੇਚੇਤੁਕਾਮੋ ਹਿਤੇਸੀਭਾਵਂ ਵਿਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਵਿਹਰਸੀ"**ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ** ਕੇਨਚਿ ਅਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਵਿਵਟਙ੍ਗਣੇ **ਵਿਹਰਸਿ** ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। **ਹੇਮਨ੍ਤਿਕਾ** ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਇਮਾ ਸੀਤਾ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਤੇਨ **ਪਰੇਤੋ** ਅਭਿਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਮਾ ਵਿਹਞ੍ਞਿਤ੍ਥੋ** ਵਿਘਾਤੰ ਮਾ ਆਪਜ੍ਜਿ ਮਾ ਕਿਲਮਿ। **ਫੁਸਿਤਗ੍ਗਲ਼ੰ** ਪਿਹਿਤਕਵਾਟੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਵਿਸ, ਏਵਂ ਤੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ''ਨ ਮਯ੍ਹੰ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਯੇਸਨਾਯ ਪਯੋਜਨੰ, ਏਤ੍ਥੇਵਾਹੰ ਸੁਖਵਿਹਾਰੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਫੁਸਿਸ੍ਸ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਛਟ੍ਠੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਫੁਸਿਸ੍ਸੰ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਗੋਚਰਤਾਯ ''ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਫੁਸਿਸ੍ਸੰ ਫੁਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਤਾਹਿ ਚ ਸੁਖਿਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਹਿ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਹਿ ਸੁਖਿਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤਸੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਕਪ੍ਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਤੇਨ ਮਯ੍ਹੰ ਸਬ੍ਬਕਾਲੇ ਸੁਖਮੇਵ, ਨ ਦੁਕ੍ਖੰ। **ਯਤੋ ਨਾਹੰ ਸੀਤੇਨ ਵਿਹਞ੍ਞਿਸ੍ਸੰ** ਅਨ੍ਤੁਰਟ੍ਠਕੇਪਿ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਅਹੰ ਸੀਤੇਨ ਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨਿਞ੍ਜਿਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ** ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਞ੍ਜਿਤਕਾਰਣਾਨੰ ਬਜਾਪਾਦਾਦੀਨੰ ਸੁਪ੍ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਿਞ੍ਜਨਾਯ ਚ ਅਭਾਵਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨੇਵ ਸੁਖਿਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਵਦਨ੍ਤੋਯੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧੮.੩੯-੪੪) –

''ਨਗਰੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਾ, ਵੇਜ੍ਜੋ ਆਸਿਂ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ।
ਆਤੁਰਾਨੰ ਸਦੁਕ੍ਖਾਨੰ, ਮਹਾਜਨਸੁਖਾਵਹੋ॥

''ਬਜਾਧਿਤੰ ਸਮਣੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸੀਲਵਨ੍ਤੰ ਮਹਾਜੁਤਿਂ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਭੇਸਜ੍ਜਮਦਦਿਂ ਤਦਾ॥

''ਅਰੋਗੋ ਆਸਿ ਤੇਨੇਵ, ਸਮਣੋ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ।
ਅਸੋਕੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਨੋ॥

''ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਓਸਧਮਦਾਸਹੰ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਇਦੰ ਫਲੰ॥

''ਇਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਮੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਸਬ੍ਬੋਸਧਸਨਾਮਕੋ।
ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਮਹਪ੍ਫਲੋ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਚ ਬਿਨ੍ਦੁਸਾਰਰਞ੍ਞੋ ਕਾਲੇ ਇਮਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਯੰ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਤੇਕਿਚ੍ਛਕਾਰਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੂਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਕਕੁਸਨ੍ਧੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਅਰਞ੍ਞੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਤਸ੍ਸ ਦਾਲ਼ਿਮਫਲੰ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਕੇਤੇ ਮਧੁਵਾਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਮਹਾਨਾਗੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤਿ ਸਾਕੇਤੇ

ਅਞ੍ਜਨਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਗਵਮ੍ਪਤਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੋਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੫.੧-੭) –

''ਕਕੁਸਨ੍ਧੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਗਣਮ੍ਹਾ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਸੋ, ਅਗਮਾਸਿ ਵਨਨ੍ਤਰਂ॥

''ਬੀਜਮਿਞ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਲਤਾਯ ਆਵੁਣਿਂ ਅਹਂ।
ਭਗਵਾ ਤਮ੍ਹਿ ਸਮਯੇ, ਝਾਯਤੇ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ॥

''ਦਿਸ੍ਵਾਨਹਂ ਦੇਵਦੇਵਂ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ।
ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਵੀਰਸ੍ਸ, ਬੀਜਮਿਞ੍ਜਮਦਾਸਹਂ॥

''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਯਂ ਮਿਞ੍ਜਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੀਜਮਿਞ੍ਜਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਗਾਰਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ –

੩੮੭.''ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਪਰਿਹਾਯਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਮਚ੍ਛੋ ਅਪ੍ਪੋਦਕੇ ਯਥਾ॥

੩੮੮.''ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਨ ਵਿਰੂਹਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ, ਖੇਤ੍ਤੇ ਬੀਜਂਵ ਪੂਤਿਕਂ॥

੩੮੯.''ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

੩੯੦.''ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਨ ਵਿਹਾਯਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਮਚ੍ਛੋ ਬਵ੍ਹੋਦਕੇ ਯਥਾ॥

੩੯੧.''ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਸੋ ਵਿਰੂਹਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ, ਖੇਤ੍ਤੇ ਬੀਜਂਵ ਭਦ੍ਦਕਂ॥

੩੯੨.''ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਛ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੂ**ਤਿ ਸਮਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ, ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ, ਤੇਸੁ। **ਗਾਰਵ◌ੋ**ਤਿ ਗਰੁਭਾਵ◌ੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਰੁਕਰਣਂ। **ਨੂਪਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਉਪਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਤੋ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ। ਸਤ੍ਥਾ ਹਿ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਯਥਾਰਹਂ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਰਞ੍ਜੇਤਿ ਤੋਸੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ**। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸੇਵ ਸਾਸਨੇ , ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਗਾਰਵਰਹਿਤੋ, ਸੋ ਯਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨਤੋਪਿ ਆਰਕਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਬਹ◌ੂਦਕੇ**ਤਿ ਬਹੁਉਦਕੇ। **ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਮੀਪੇ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਮਾ ਏਵ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਮਹਾਨਾਗਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਕੁਲ੍ਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਕੁਲ੍ਲੋ ਸਿਵਥਿਕਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕੁਲ੍ਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵ◌ੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ **ਕੁਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵ◌ਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਚ ਰਾਗਚਰਿਤਤ੍ਤਾ ਤਿਬ੍ਬਰਾਗਜਾਤਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਕਿਲੇਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ, ''ਕੁਲ੍ਲ, ਤਯਾ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਸੁਸਾਨੇ ਚਾਰਿਕਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਸੁਸਾਨਂ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦੀਨਿ ਤਾਨਿ ਤਾਨਿ ਅਸੁਭਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਅਸੁਭਮਨਸਿਕਾਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਸਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਮਤ੍ਤੋਵ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ। ਪੁਨ ਭਗਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਤਸ੍ਸ ਸੁਸਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤਕਾਲੇ ਏਕਂ ਤਰੁਣਿਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਅਧੁਨਾ ਮਤਂ ਅਵ◌ਿਨਟ੍ਠਚ੍ਛਵ◌ਿਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਮਾਨਵ◌ਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਯ ਸਹਸਾ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਵਹਿ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਪਗ੍ਘਰਮਾਨਾਸੁਚਿਂ ਕਿਮਿਕੁਲਾਕੁਲਂ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਬੀਭਚ੍ਛਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਜੇਗੁਚ੍ਛਂ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵ◌ਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵ◌ਾ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਤਿਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ –

''ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਕੁਲ੍ਲ ਸਮੁਸ੍ਸਯਂ।
ਉਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ, ਬਾਲਾਨਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਹ । ਤਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਥੇਰੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਰੀਰਸਭਾਵ◌ਂ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ –

੩੯੩.''ਕੁਲ੍ਲੋ ਸਿਵਥਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਦ੍ਦਸ ਇਤ੍ਥਿਮੁਜ੍ਝਿਤਂ।
ਅਪਵ◌ਿਦ੍ਧਂ ਸੁਸਾਨਸ੍ਮਿਂ, ਖਜ੍ਜਨ੍ਤਿਂ ਕਿਮਿਹੀ ਫੁਟਂ॥

੩੯੪.''ਆਤੁਰਂ...ਪੇ॰... ਬਾਲਾਨਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਂ॥
੩੯੫.''ਧਮ੍ਮਾਦਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾਨ, ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਿਂ ਇਮਂ ਕਾਯਂ, ਤੁਚ੍ਛਂ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਂ॥

੩੯੬.''ਯਥਾ ਇਦਂ ਤਥਾ ਏਤਂ, ਯਥਾ ਏਤਂ ਤਥਾ ਇਦਂ।
ਯਥਾ ਅਧੋ ਤਥਾ ਉਦ੍ਧਂ, ਯਥਾ ਉਦ੍ਧਂ ਤਥਾ ਅਧੋ॥

੩੯੭.''ਯਥਾ ਦਿਵਾ ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿੰ, ਯਥਾ ਰਤ੍ਤਿੰ ਤਥਾ ਦਿਵਾ।
ਯਥਾ ਪੁਰੇ ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਾ, ਯਥਾ ਪਚ੍ਛਾ ਤਥਾ ਪੁਰੇ॥

੩੯੮.''ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨ ਤੁਰਿਯੇਨ, ਨ ਰਤੀ ਹੋਤਿ ਤਾਦਿਸੀ।
ਯਥਾ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ॥ –

ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੁਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਥੇਰੋ ਪਰੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ।

ਆਤੁਰਨ੍ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਪਟਿਪੀਲ਼ਿਤੰ। **ਅਸੁਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਚਿਰਹਿਤੰ ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ। **ਪੂਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੰ। **ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਓਲੋਕੇਹਿ। **ਕੁਲ੍ਲਾ**ਤਿ ਓਵਾਦਕਾਲੇ ਭਗਵਾ ਥੇਰੰ ਆਲਪਤਿ। ਉਦਾਨਕਾਲੇ ਪਨ ਥੇਰੋ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਦਤਿ। **ਸਮੁਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰੰ। **ਉਗ੍ਘਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਅਸੁਚਿੰ ਸਵਨ੍ਤੰ। **ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਧੋ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਚ ਅਸੁਚਿੰ ਸਵਨ੍ਤੰ। **ਬਾਲਾਨੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਲੇਹਿ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਤਣ੍ਹਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾਹਿ ''ਅਹੰ ਮਮ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦਿਤੰ।

ਧਮ੍ਮਾਦਾਸਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਮਯੰ ਆਦਾਸੰ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਅਦਾਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖੇ ਕਾਯੇ ਵਾ ਗੁਣਦੋਸੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਯੇਨ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸੰਕਿਲੇਸਵੋਦਾਨਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੰ ਇਧ ''ਧਮ੍ਮਾਦਾਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿੰ ਇਮੰ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਕਰਜਕਾਯੰ ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਵਿਰਹਤੋ **ਤੁਚ੍ਛੰ** ਅਤ੍ਤਪਰਸਨ੍ਤਾਨਾਨੰ ਵਿਭਾਗਤੋ **ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰੰ** ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਤਿਅਵੇਕ੍ਖਿੰ ਪਸ੍ਸਿੰ।

ਯਥਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿੰ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਯਥਾ ਇਦ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾ ਇਦੰ ਤਥਾ ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਇਦੰ ਮਯ੍ਹੰ ਸਰੀਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਸੁਭੰ ਆਯੁਉਸ੍ਮਾਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਅਨਪਗਮਾ ਨਾਨਾਵਿਧੰ ਮਾਯੋਪਮੰ ਕਿਰਿਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਥਾਵ ਏਤੰ ਮਤਸਰੀਰੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨਪਗਮਾ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਏਤੰ ਏਤਰਹਿ ਮਤਸਰੀਰੰ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਗਮਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਰਿਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਥਾ ਇਦੰ ਮਮ ਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਪਗਮਾ ਨਸ੍ਸਤੇਵਾਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਇਦੰ ਮਮ ਸਰੀਰੰ ਏਤਰਹਿ ਸੁਸਾਨੇ ਨ ਮਤੰ ਨ ਸਯਿਤੰ, ਨ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਿਭਾਵੰ ਉਪਗਤੰ, ਤਥਾ ਏਤੰ ਏਤਰਹਿ ਮਤਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਪਨੇਤੰ ਏਤਰਹਿ ਮਤਸਰੀਰੰ ਸੁਸਾਨੇ ਸਯਿਤੰ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਿਭਾਵੰ ਉਪਗਤੰ, ਤਥਾ ਇਦੰ ਮਮ ਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾ ਇਦੰ ਮਮ ਸਰੀਰੰ ਅਸੁਚਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੰ ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਏਤੰ ਮਤਸਰੀਰਮ੍ਪਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਏਤੰ ਮਤਸਰੀਰੰ ਅਸੁਚਿਆਦਿਸਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵਞ੍ਚ, ਤਥਾ ਇਦੰ ਮਮ ਸਰੀਰਮ੍ਪਿ। **ਯਥਾ ਅਧੋ ਤਥਾ ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਨਾਭਿਤੋ ਅਧੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਅਸੁਚਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੋ ਅਨਿਚ੍ਚੋ ਦੁਕ੍ਖੋ ਅਨਤ੍ਤਾ ਚ, ਤਥਾ ਉਦ੍ਧੰ ਨਾਭਿਤੋ ਉਪਰਿ ਅਸੁਚਿਆਦਿਸਭਾਵੋ ਚ। **ਯਥਾ ਉਦ੍ਧੰ ਤਥਾ ਅਧੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਚ ਨਾਭਿਤੋ, ਉਦ੍ਧੰ ਅਸੁਚਿਆਦਿਸਭਾਵੋ, ਤਥਾ ਅਧੋ ਨਾਭਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ।

ਯਥਾ ਦਿਵਾ ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਦਿਵਾ ''ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਾ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੯੯) ਅਸੁਚਿ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿਮ੍ਪਿ। **ਯਥਾ ਰਤ੍ਤਿੰ ਤਥਾ ਦਿਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਚ ਰਤ੍ਤਿੰ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਅਸੁਚਿ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਤਥਾ ਦਿਵਾਪਿ, ਨਯਿਮਸ੍ਸ ਕਾਲਵਿਭਾਗੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾ ਪੁਰੇ ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਪੁਰੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਰੁਣਕਾਲੇ ਅਸੁਚਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਜੇਗੁਚ੍ਛੋ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੋ, ਤਥਾ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇ। ਯਥਾ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਅਸੁਚਿਆਦਿਸਭਾਵੋ, ਤਥਾ ਪੁਰੇ ਤਰੁਣਕਾਲੇਪਿ । ਯਥਾ ਵਾ ਪੁਰੇ ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਲੇ ਅਸੁਚਿਆਦਿਸਭਾਵੋ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਸਭਾਵੋ ਚ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਨਾਗਤਕਾਲੇ ਅਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਲੇਤਿ ਏਵਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨ ਤੁਰਿਯੇਨਾਤਿ ‘‘ਆਤਤਂ ਵਿਤਤਂ ਆਤਤਵਿਤਤਂ ਘਨਂ ਸੁਸੀਰ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਤੁਰਿਯੇਨ ਪਰਿਚਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਕਾਮਸੁਖਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਇਸ੍ਸਰਜਨਸ੍ਸ **ਤਾਦਿਸੀ** ਤਥਾਰੂਪਾ **ਰਤਿ** ਸੁਖਸ੍ਸਾਦੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਯੁਗਨਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਏਕਰਸਭਾਵੇਨ ਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੋਗਾਵਚਰਸ੍ਸ ਯਾਦਿਸਾ ਧਮ੍ਮਰਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਲਮ੍ਪਿ ਕਾਮਰਤਿ ਨ ਉਪੇਤੀਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਮਤਂ ਤਂ ਵਿਜਾਨਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੪)।

ਇਮਾ ਏਵ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਾਪਿ ਅਹੇਸੁਂ।

ਕੁਲ੍ਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਮਨੁਜਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਾਸਨਿਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਮਾਲੁਕ੍ਯਾ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਸੇਨ **ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ**ਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਞਾਤੀਸੁ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਞਾਤਿਕੁਲਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਞਾਤਕਾ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਪਰਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਧਨੇਨ ਪਲੋਭੇਤੁਕਾਮਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਧਨਰਾਸਿਂ ਪੁਰਤੋ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਧਨਂ ਤਵ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਧਨੇਨ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ –

੩੯੯.‘‘ਮਨੁਜਸ੍ਸ ਪਮਤ੍ਤਚਾਰਿਨੋ, ਤਣ੍ਹਾ ਵਡ੍ਢਤਿ ਮਾਲੁਵਾ ਵਿਯ।
ਸੋ ਪ੍ਲਵਤੀ ਹੁਰਾ ਹੁਰਂ, ਫਲਮਿਚ੍ਛਂਵ ਵਨਸ੍ਮਿ ਵਾਨਰੋ॥

੪੦੦.‘‘ਯਂ ਏਸਾ ਸਹਤੇ ਜਮ੍ਮੀ, ਤਣ੍ਹਾ ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ।
ਸੋਕਾ ਤਸ੍ਸ ਪਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਵਟ੍ਠਂਵ ਬੀਰਣਂ॥

੪੦੧.‘‘ਯੋ ਚੇਤਂ ਸਹਤੇ ਜਮ੍ਮਿਂ, ਤਣ੍ਹਂ ਲੋਕੇ ਦੁਰਚ੍ਚਯਂ।
ਸੋਕਾ ਤਮ੍ਹਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ, ਉਦਬਿਨ੍ਦੂਵ ਪੋਕ੍ਖਰਾ॥

੪੦੨.‘‘ਤਂ ਵੋ ਵਦਾਮਿ ਭਦ੍ਦਂ ਵੋ, ਯਾਵਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਸਮਾਗਤਾ।
ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਂ ਖਣਥ, ਉਸੀਰਤ੍ਥੋਵ ਬੀਰਣਂ।
ਮਾ ਵੋ ਨਲ਼ਂਵ ਸੋਤੋਵ, ਮਾਰੋ ਭਞ੍ਜਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ॥

੪੦੩.‘‘ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ, ਖਣੋ ਵੋ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ।
ਖਣਾਤੀਤਾ ਹਿ ਸੋਚਨ੍ਤਿ, ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

੪੦੪.‘‘ਪਮਾਦੋ ਰਜੋ ਪਮਾਦੋ, ਪਮਾਦਾਨੁਪਤਿਤੋ ਰਜੋ।
ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਅਬ੍ਬਹੇ ਸਲ੍ਲਮਤ੍ਤਨੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਛਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਨੁਜਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਮਤ੍ਤਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਸਤਿਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਮਾਦੇਨ ਪਮਤ੍ਤਚਾਰਿਸ੍ਸ, ਨੇਵ ਝਾਨਂ, ਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ , ਨ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਰੁਕ੍ਖਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਨ੍ਤੀ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਾਯ ਮਾਲੁਵਾ ਲਤਾ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਛ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਤਣ੍ਹਾ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਵਡ੍ਢਮਾਨਾਵ ਯਥਾ ਮਾਲੁਵਾ ਲਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਸ੍ਸਯਭੂਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਤਿ, ਏਵਂ ਤਣ੍ਹਾਵਸਿਕਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਪਾਯੇ ਨਿਪਾਤੇਤਿ। **ਸੋ ਪ੍ਲਵਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਤਣ੍ਹਾਵਸਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਭਵਾਭਵੇ ਉਪ੍ਲਵਤਿ ਧਾਵਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਫਲਮਿਚ੍ਛਂਵ ਵਨਸ੍ਮਿ ਵਾਨਰੋ** ਯਥਾ ਰੁਕ੍ਖਫਲਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾਨਰੋ ਵਨਸ੍ਮਿਂ ਧਾਵਨ੍ਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਏਕਂ ਸਾਖਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਾਖਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਤਣ੍ਹਾਵਸਿਕੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹੁਰਾ ਹੁਰਂ ਧਾਵਨ੍ਤੋ ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ।

ਯਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ। ਏਸਾ ਲਾਮਕਭਾਵੇਨ **ਜਮ੍ਮੀ** ਵਿਸਾਹਾਰਤਾਯ ਵਿਸਮੂਲਤਾਯ ਵਿਸਫਲਤਾਯ ਵਿਸਪਰਿਭੋਗਤਾਯ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਵਿਸਤ੍ਤਤਾਯ ਆਸਤ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਾ ਛਦ੍ਵਾਰਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ **ਸਹਤੇ** ਅਭਿਭਵਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਵਨੇ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਵਟ੍ਟਂ **ਬੀਰਣਂ** ਬੀਰਣਤਿਣਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਏਵਂ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਾ ਸੋਕਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੋ ਚੇਤਂ…ਪੇ॰… ਦੁਰਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਯੋ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਪਜਹਿਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਤਾਯ ਦੁਰਚ੍ਚਯਂ ਤਣ੍ਹਂ **ਸਹਤੇ** ਅਭਿਭਵਤਿ, ਤਮ੍ਹਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਵਟ੍ਟਮੂਲਕਾ ਸੋਕਾ ਪਪਤਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੋਕ੍ਖਰੇ ਪਦੁਮਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤਂ ਉਦਬਿਨ੍ਦੁ ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਵਂ ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਂ ਵੋ **ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਹਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਦਾਮਿ। **ਭਦ੍ਦਂ** ਵੋਤਿ ਭਦ੍ਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਹੋਤੁ, ਮਾ ਤਣ੍ਹਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਯ ਵਿਭਵਂ ਅਨਤ੍ਥਂ ਪਾਪੁਣਾਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾਵਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਸਮਾਗਤਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਯਤ੍ਤਕਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ, ਤਤ੍ਤਕਾ। ਕਿਂ ਵਦਸੀਤਿ ਚੇ? **ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਂ ਖਣਥ** ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਛਦ੍ਵਾਰਿਕਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਂ ਕਾਰਣਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਗ੍ਗਹਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਕੁਦਾਲੇਨ ਖਣਥ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਥ। ਕਿਂ ਵਿਯਾਤਿ? **ਉਸੀਰਤ੍ਥੋਵ ਬੀਰਣਂ** ਯਥਾ ਉਸੀਰੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਹਨ੍ਤੇਨ ਕੁਦਾਲੇਨ ਬੀਰਣਾਪਰਨਾਮਂ ਉਸੀਰਂ ਨਾਮ ਤਿਣਂ ਖਣਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਖਣਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾ ਵੋ ਨਲ਼ਂਵ ਸੋਤੋਵ, ਮਾਰੋ ਭਞ੍ਜਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਦੀਤੀਰੇ ਜਾਤਂ ਨਲ਼ਂ ਮਹਾਵੇਗੇਨ ਆਗਤੋ ਨਦੀਸੋਤੋ ਵਿਯ ਕਿਲੇਸਮਾਰੋ ਮਚ੍ਚੁਮਾਰੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰੋ ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਮਾ ਭਞ੍ਜੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਮਾ **ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ** ‘‘ਝਾਯਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾ ਪਮਾਦਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੫) ਵੁਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਕਰੋਥ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਥ। **ਖਣੋ** ਵੋ **ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ**ਤਿ ਯੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਯਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੋ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੋ ਸਮ੍ਮਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਕ੍ਖਣੋ ਛਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਅਵੇਕਲ੍ਲਕ੍ਖਣੋਤਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਖਣੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਸੋ ਖਣੋ ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੁ। **ਖਣਾਤੀਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਹਿ ਤਂ ਖਣਂ ਅਤੀਤਾ, ਯੇ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੋ ਖਣੋ ਅਤੀਤੋ, ਤੇ **ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ** ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸੋਚਨ੍ਤਿ।

ਪਮਾਦੋ ਰਜੋਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸਤਿਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੋ ਪਮਾਦੋ, ਸਂਕਿਲੇਸਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਰਾਗਰਜਾਦਿਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਚ ਰਜੋ। **ਪਮਾਦਾਨੁਪਤਿਤੋ ਰਜੋ**ਤਿ ਯੋ ਹਿ ਕੋਚਿ ਰਜੋ ਨਾਮ ਰਾਗਾਦਿਕੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਪਮਾਦਾਨੁਪਤਿਤੋ ਪਮਾਦਵਸੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨਾਤਿ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨੇਨ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਟਿਪਤ੍ତਿਯਾ। ਵ**ਿਜ੍ਜਾਯਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਯ। **ਅਬ੍ਬਹੇ ਸਲ੍ਲਮਤ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਦਯਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਰਾਗਾਦਿਸਲ੍ਲੰ ਉਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯ ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸਪ੍ਪਦਾਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਣ੍ਣਵੀਸਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਪ੍ਪਦਾਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਪੁਰੋਹਿਤਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਸਪ੍ਪਦਾਸੋ**ਤਿ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਞਾਤਿਸਮਾਗਮੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਾਭਿਭਵੇਨ ਚੇਤੋਸਮਾਧਿੰ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਸੰਵੇਗਜਾਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸਤ੍ਥੰ ਆਹਰਨ੍ਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੪੦੫.''ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਹੰ।
ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਚੇਤੋਸਨ੍ਤਿਮਨਜ੍ਝਗੰ॥

੪੦੬.''ਅਲਦ੍ਧਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਕਗ੍ਗੰ, ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤੋ।
ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ, ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿੰ॥

੪੦੭.''ਸਤ੍ਥੰ ਵਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਜੀਵਿਤੇਨ ਮੇ।
ਕਥਞ੍ਹਿ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ, ਕਾਲੰ ਕੁਬ੍ਬੇਥ ਮਾਦਿਸੋ॥

੪੦੮.''ਤਦਾਹੰ ਖੁਰਮਾਦਾਯ, ਮਞ੍ਚਕਮ੍ਹਿ ਉਪਾਵਿਸਿੰ।
ਪਰਿਨੀਤੋ ਖੁਰੋ ਆਸਿ, ਧਮਨਿੰ ਛੇਤ੍ਤੁਮਤ੍ਤਨੋ॥

੪੦੯.''ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥ।
ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੂ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਸਮਤਿਟ੍ਠਥ॥

੪੧੦.''ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤੰ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਤਾਨਿਮਾਨਿ ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ। **ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਚੇਤੋਸਨ੍ਤਿਮਨਜ੍ਝਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਹੰ ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਫੋਟਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਖਣੰ ਚੇਤੋਸਨ੍ਤਿੰ ਚੇਤਸੋ ਸਮਾਧਾਨੰ ਨ ਲਭਿੰ।

ਏਵੰ ਪਨ ਅਲਦ੍ਧਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਕਗ੍ਗਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤੋ**''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਟਿਤੋ**ਤਿ ਪੀਲ਼ਿਤੋ, ਅਭਿਭੂਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ''ਇਦਮਿਧ ਅਤਿਵਿਯ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਯਦਾਹੰ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੇ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ

ਕਿਲੇਸਪਙ੍ਕਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ''ਤਿ ਉਦ੍ਧਂਮੁਖੋ ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਮਾਨੋ। **ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਸਨਕਵਿਹਾਰਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ।

ਯੇਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ''ਰੁਕ੍ਖਾ ਵਾ ਪਪਤਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਮਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਕੇ ਮਰਣਪ੍ਪਕਾਰੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਂ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ। ''ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਮਰਣਂ। ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ ਕਾਲਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਞ੍ਹਿ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਮਰਣਂ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਮਰਣਞ੍ਹੇਤਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੩)। ''ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਪਨ ਪਾਠੇ ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਕਾਲਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਙ੍ਗੀ ਏਵ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਕਰੇਯ੍ਯ? ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਜੀਵਿਤੇਨ ਮੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਦਾਹਨ੍ਤਿ ਯਦਾ ਕਿਲੇਸਾਭਿਭਵੇਨ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਜੀਵਿਤੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਤਦਾ। **ਖੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸਿਤਖੁਰਂ, ਖੁਰਸਦਿਸਂ ਵਾ ਸਤ੍ਥਕਂ। **ਮਞ੍ਚਕਮ੍ਹਿ ਉਪਾਵਿਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਨਿਵਾਰਣਭਯੇਨ ਓਵਰਕਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਕੇ ਨਿਸੀਦਿਂ। **ਪਰਿਨੀਤੋ**ਤਿ ਉਪਨੀਤੋ, ਗਲੇ ਠਪਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਧਮਨਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਕਣ੍ਠੇ ਧਮਨਿਂ, ਕਣ੍ਠਧਮਨਿਂ ਗਲਵਲਯ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਛੇਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ।

ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥਾਤਿ ''ਯਦਾਹਂ ਮਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਣ੍ਠੇ ਧਮਨਿਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਖੁਰਂ ਉਪਨੇਸਿਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ''ਅਰੋਗਂ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਸੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਂ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸੀਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਪੀਤਿਮਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਹਿਤਤਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਅਥ ਵਾ ਤਤੋਤਿ ਕਣ੍ਠੇ ਖੁਰਸ੍ਸ ਉਪਨਯਤੋ ਵਣੇ ਜਾਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵੇਦਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਸੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਤੋ ਪਰਂ ਮਗ੍ਗਫਲਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੂ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ।

ਸਪ੍ਪਦਾਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਕਾਤਿਯਾਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਟ੍ਠੇਹੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕਾਤਿਯਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਮਾਤੁਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਨ **ਕਾਤਿਯਾਨੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਾਮਞ੍ਞਕਾਨਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਿਹਿਸਹਾਯੋ ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਰਤ੍ਤਿਂ ''ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭਵਂ ਵਿਨੋਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਂ ਆਰੁਹਿ। ਸੋ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯ ਅਭਿਭੂਤੋ ਪਚਲਾਯਮਾਨੋ ਪਰਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ **"ਕਾਤਿਯਾਨਾ"**ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਜਾਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ –

੪੧੧.''ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਨਿਸੀਦ ਕਾਤਿਯਾਨ, ਮਾ ਨਿਦ੍ਦਾਬਹੁਲੋ ਅਹੁ ਜਾਗਰਸ੍ਸੁ।
ਮਾ ਤਂ ਅਲਸਂ ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁ, ਕੂਟੇਨੇਵ ਜਿਨਾਤੁ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਾ॥

੪੧੨.''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਵੇਗੋ, ਏਵਂ ਜਾਤਿਜਰਾਤਿ ਵਤ੍ਤਤੇ ਤਂ।

ਸੋ ਕਰੋਹਿ ਸੁਦੀਪਮਤ੍ਤਨੋ ਤ੍ਵਂ, ਨ ਹਿ ਤਾਣਂ ਤਵ ਵਿਜ੍ਜਤੇਵ ਅਞ੍ਞਂ॥

੪੧੩.‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਹਿ ਵਿਜੇਸਿ ਮਗ੍ਗਮੇਤਂ, ਸਙ੍ਗਾ ਜਾਤਿਜਰਾਭਯਾ ਅਤੀਤਂ।
ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਰਤ੍ਤਮਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ, ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਦਲ੍ਹਂ ਕਰੋਹਿ ਯੋਗਂ॥

੪੧੪.‘‘ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਪਮੁਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ, ਸਙ੍ਘਾਟਿਖੁਰਮੁਣ੍ਡਭਿਕ੍ਖਭੋਜੀ।
ਮਾ ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਞ੍ਚ ਮਾ ਨਿਦ੍ਦਂ, ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਥ ਝਾਯ ਕਾਤਿਯਾਨ॥

੪੧੫.‘‘ਝਾਯਾਹਿ ਜਿਨਾਹਿ ਕਾਤਿਯਾਨ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਪਥੇਸੁ ਕੋਵਿਦੋਸਿ।
ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਹਿਸਿ ਵਾਰਿਨਾਵ ਜੋਤਿ॥

੪੧੬.‘‘ਪਜ੍ਜੋਤਕਰੋ ਪਰਿਤ੍ਤਰਂਸੋ, ਵਾਤੇਨ ਵਿਨਮਜਤੇ ਲਤਾਵ।
ਏਵਮ੍ਪਿ ਤੁਵਂ ਅਨਾਦਿਯਾਨੋ, ਮਾਰਂ ਇਨ੍ਦਸਗੋਤ੍ਤ ਨਿਦ੍ਧੁਨਾਹਿ।
ਸੋ ਵੇਦਯਿਤਾਸੁ ਵੀਤਰਾਗੋ, ਕਾਲਂ ਕਙ੍ਖ ਇਧੇਵ ਸੀਤਿਭੂਤੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਟ੍ਠੇਹੀ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੂਪਗਮਨਤੋ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਹਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾ ਨਾਮ ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਾ ਸਯਿ। **ਨਿਸੀਦਾ**ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਯ ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦ। **ਕਾਤਿਯਾਨਾ**ਤਿ ਤਂ ਨਾਮੇਨ ਆਲਪਤਿ। **ਮਾ ਨਿਦ੍ਦਾਬਹੁਲੋ ਅਹੂ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਬਹੁਲੋ ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤੋ ਮਾ ਅਹੁ। **ਜਾਗਰਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਜਾਗਰ, ਜਾਗਰਿਯਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਹਿ। **ਮਾ ਤਂ ਅਲਸ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਗਰਿਯਂ ਅਨਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਂ ਤਂ ਅਲਸਂ ਕੁਸੀਤਂ ਪਮਤ੍ਤਬਨ੍ਧੁ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਾ **ਕੂਟੇਨੇਵ** ਅਦ੍ਦੂਹਨੇਨ ਵਿਯ ਨੇਸਾਦੋ ਮਿਗਂ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਂ ਵਾ ਜਰਾਰੋਗੇਹਿ ਮਾ ਜਿਨਾਤੁ ਮਾ ਅਭਿਭਵਤੁ, ਮਾ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੇਯ੍ਯਥਾਪੀਤਿ ਸੇਯ੍ਯਥਾ ਅਪਿ। **ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਵੇਗੋ**ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਊਮਿਵੇਗੋ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੂਮਿਵੇਗੋ ਉਪਰੂਪਰਿ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਤਂ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਏਵਂ ਜਾਤਿ ਜਰਾ ਚ ਕੋਸਜ੍ਜਾਭਿਭੂਤਂ ਤਂ **ਅਤਿਵਤ੍ਤਤੇ** ਉਪਰੂਪਰਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ। **ਸੋ ਕਰੋਹੀ**ਤਿ ਸੋ ਤ੍ਵਂ, ਕਾਤਿਯਾਨ, ਚਤੂਹਿ ਓਘੇਹਿ ਅਨਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੀਯਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਸੁਦੀਪਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰੋਹਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਹਿ। **ਨ ਹਿ ਤਾਣਂ ਤਵ ਵਿਜ੍ਜਤੇਵ ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ **ਹੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਅਗ੍ਗਫਲਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਤਵ ਤਾਣਂ ਨਾਮ ਇਧ ਵਾ ਹੁਰਂ ਵਾ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸੁਦੀਪਂ ਕਰੋਹੀਤਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਹਿ ਵਿਜੇਸਿ ਮਗ੍ਗਮੇਤਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸਾਧੇਤੁਂ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤਾ ਯਤੋ ਪਰਾਜਿਤਾ ਪੁਥੂ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਤਦੇਤਂ ਤਸ੍ਸ ਸੁਦੀਪਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਸਙ੍ਗਤੋ ਜਾਤਿਆਦਿਭਯਤੋ ਚ ਅਤੀਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਾਦਿਕੇ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥਾ ਵਿਜੇਸਿ ਸਾਧੇਸਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਸਾਵਕੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਪੁਬ੍ਬਰਤ੍ਤਾਪਰਰਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਮਯਾਮਂ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮਞ੍ਚ , **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ** ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਅਨੁਯੁਞ੍ਜ ਯੋਗਂ** ਭਾਵਨਂ ਦਲ੍ਹਞ੍ਚ ਕਰੋਹਿ।

ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਪਮੁਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਾਨੀਤਿ ਪੁਰਿਮਕਾਨਿ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਆਬਦ੍ਧਾਨਿ ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਕਾਮਗੁਣਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਪਮੁਞ੍ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਹਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਹੋਹਿ। **ਸਙ੍ਘਾਟਿਖੁਰਮੁਣ੍ਡਭਿਕ੍ਖਭੋਜੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਧਾਰੀ ਖੁਰੇਨ ਕਤਸਿਰਮੁਣ੍ਡੋ ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰਭੋਜੀ, ਤਿਵਿਧਮ੍ਪੇਤਂ ਪੁਰਿਮਬਨ੍ਧਨਪਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਨਿਦ੍ਦਾਨਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤੋ ਮੁਣ੍ਡੋ ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰੋ ਜੀਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਕਾਮਸੁਖਾਨੁਯੋਗੋ ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਨਿਦ੍ਦਾਨੁਯੋਗੋ ਚ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਤਤੋ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਪਮੁਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਞ੍ਚ ਮਾਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤ੍ਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਝਾਯਾ**ਤਿ ਝਾਯਸ੍ਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ **ਅਨੁਯੁਞ੍ਜ**।

ਤੰ ਪਨ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਝਾਨੇਨ ਝਾਯਤੋ ਕਿਲੇਸਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਜਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਝਾਯਾਹਿ ਜਿਨਾਹੀ”**ਤਿ ਆਹ। **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਪਥੇਸੁ ਕੋਵਿਦੋਸੀ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਥਭੂਤੇਸੁ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕੁਸਲੋ ਛੇਕੋ ਅਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਾਵਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤੋ **ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ** ਉਤ੍ਤਰਰਹਿਤੰ, **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ **ਪਪ੍ਪੁਯਜ** ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਤ੍ਵੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਹਿਸਿ। **ਵਾਰਿਨਾਵ ਜੋਤੀ**ਤਿ ਮਹਤਾ ਸਲਿਲਵੁਟ੍ਠਿਨਿਪਾਤੇਨ ਅਗ੍ਗਿਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਿਨਿਪਾਤੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿ।

ਪਜ੍ਜੋਤਕਰੋਤਿ ਪਜ੍ਜੋਤਿੰ ਕਰੋ ਪਦੀਪੋ। **ਪਰਿਤ੍ਤਰੰਸੋ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਚ੍ਚਿਕੋ। **ਵਿਨਮਜਤੇ**ਤਿ ਵਿਨਮੀਯਤਿ ਅਪਨਿਯਜਤਿ। **ਲਤਾਵਾ**ਤਿ ਵਲ੍ਲਿ ਵਿਯ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਵਟ੍ਟਿਆਦਿਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲੇਨ ਪਰਿਤ੍ਤਰੰਸੋ ਮਨ੍ਦਪਭੋ ਪਦੀਪੋ ਅਪ੍ਪਿਕਾ ਲਤਾ ਵਾ ਵਾਤੇਨ ਵਿਧਮਿਯਜਤਿ ਵਿਦ੍ਧੰਸਿਯਜਤਿ, ਏਵੰ ਤੁਵਮ੍ਪਿ। ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਤਾਯ, **ਇਨ੍ਦਸਗੋਤ੍ਤ,** ਇਨ੍ਦਸਮਾਨਗੋਤ੍ਤੰ। ਮਾਰੰ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਅਨਾਵਤ੍ਤਨਾ ਅਨੁਪਾਦਾਨਤੋ ਚ **ਅਨਾਦਿਯਾਨੋ, ਨਿਦ੍ਧੁਨਾਹਿ** ਵਿਧਮੇਹਿ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਹਿ। ਏਵੰ ਪਨ ਵਿਦ੍ਧੰਸਮਾਨੋ ਸੋ ਤ੍ਵੰ ਵੇਦਯਿਤਾਸੁ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਵੇਦਨਾਸੁ ਵਿਗਤਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ **ਇਧੇਵ** ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਪਰਿਲਾਹਾਭਾਵੇਨ **ਸੀਤਿਭੂਤੋ** ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੰ **ਕਙ੍ਖ** ਆਗਮੇਹੀਤਿ । ਏਵੰ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਯ ਕਤਾਯ ਥੇਰੋ ਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਾ ਏਵ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬਜਾਕਰਣਞ੍ਚ ਜਾਤਾ।

ਕਾਤਿਯਾਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਮਿਗਜਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੁਦੇਸਿਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਿਗਜਾਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਮਿਗਜਾਲੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੪੧੭.‘‘ਸੁਦੇਸਿਤੋ ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ, ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ।
ਸਬ੍ਬਸੰਯੋਜਨਾਤੀਤੋ, ਸਬ੍ਬਵਟ੍ਟਵਿਨਾਸਨੋ॥

੪੧੮.‘‘ਨਿਯਜਾਨਿਕੋ ਉਤ੍ਤਰਣੋ, ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਵਿਸੋਸਨੋ।
ਵਿਸਮੂਲੰ ਆਘਾਤਨੰ, ਛੇਤ੍ਵਾ ਪਾਪੇਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿੰ॥

੪੧੯.‘‘ਅਞ੍ਞਾਣਮੂਲਭੇਦਾਯ, ਕਮ੍ਮਯਨ੍ਤਵਿਘਾਟਨੋ।
ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇ, ਞਾਣਵਜਿਰਨਿਪਾਤਨੋ॥

੪੨੦.‘‘ਵੇਦਨਾਨੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੋ, ਉਪਾਦਾਨਪ੍ਪਮੋਚਨੋ।
ਭਵੰ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁੰਵ, ਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨੋ॥

੪੨੧.‘‘ਮਹਾਰਸੋ ਸੁਗਮ੍ਭੀਰੋ, ਜਰਾਮਚ੍ਚੁਨਿਵਾਰਣੋ।
ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਨੋ ਸਿਵੋ॥

੪੨੨.‘‘ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਨ, ਵਿਪਾਕਞ੍ਚ ਵਿਪਾਕਤੋ।
ਪਟਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਯਥਾਵਾਲੋਕਦਸ੍ਸਨੋ।
ਮਹਾਖੇਮਙ੍ਗਮੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਭਦ੍ਦਕੋ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਦੇਸਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦੇਸਿਤੋ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥਾਨਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਦੇਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸੁਦੇਸਿਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਦੇਸਿਤੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤੀਨਂ ਤਦੁਭਯਹੇਤੂਨਞ੍ਚ ਅਵਿਪਰੀਤਤੋ ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤੋ ਸ੍ਵਾਖ੍ਯਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ**ਤਿ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ, ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁ, ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ। **ਬੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੇਨ। **ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ**ਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚਗੋਤ੍ਤੇਨ। ਦੁਵਿਧੋ ਹਿ ਲੋਕੇ ਖਤ੍ਤਿਯਵਂਸੋ – ਆਦਿਚ੍ਚਵਂਸੋ, ਸੋਮਵਂਸੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਚ੍ਚਵਂਸੋ, ਓਕ੍ਕਾਕਰਾਜਵਂਸੋਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤੋ ਸਞ੍ਜਾਤਤਾਯ ਸਾਕਿਯਾ ਆਦਿਚ੍ਚਗੋਤ੍ਤਾਤਿ ਭਗਵਾ ‘‘ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੂ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਆਦਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧੂਤਿਪਿ ਭਗਵਾ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਕਾਮਰਾਗਸਂਯੋਜਨਾਦੀਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਭਾਵਤੋ **ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਾਤੀਤੋ** ਤਤੋ ਏਵ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਾਨਂ ਵਿਨਾਸਨਤੋ ਵਿਦ੍ਧਂਸਨਤੋ **ਸਬ੍ਬਵਟ੍ਟਵਿਨਾਸਨੋ**, ਸਂਸਾਰਚਾਰਕਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਤੋ **ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ**, ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਤੋ ਸਮੁਤ੍ਤਰਣਟ੍ਠੇਨ **ਉਤ੍ਤਰਣੋ**, ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦੀਨਂ ਸਬ੍ਬਤਣ੍ਹਾਨਂ ਮੂਲਂ ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਞ੍ਚ ਵਿਸੋਸੇਤਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤੀਤਿ **ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਵਿਸੋਸਨੋ**, ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਵੇਦਾਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸ ਵਿਦ੍ਧਂਸਨਤੋ ਵਿਸਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ **ਵਿਸਮੂਲਂ**, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਬ੍ਯਸਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ **ਆਘਾਤਨਂ** ਕਮ੍ਮਂ ਕਿਲੇਸਂ ਵਾ **ਛੇਤ੍ਵਾ** ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ **ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੇਤਿ।

ਅਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਆਸਵਾ ਚ ‘‘ਆਸਵਸਮੁਦਯਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੩) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ **ਭੇਦਾਯ** ਵਜਿਰੂਪਮਞਾਣੇਨ ਭਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਵਿਭ॰ ੨੨੫-੨੨੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧) ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਮੂਲਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਮੂਲਂ, ਭਵਚਕ੍ਕਂ, ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਞਾਣਵਜਿਰੇਨ ਪਦਾਲਨਤ੍ਥਂ ਦੇਸਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕਮ੍ਮਯਨ੍ਤਵਿਘਾਟਨੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਘਟਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਦ੍ਧਂਸਨੋ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਯਥਾਸਕਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਗ੍ਗਹਣੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਭਵੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਗਹਿਤਾਯ ਤਂਤਂਭਵਨਿਸ੍ਸਿਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਞਾਣਵਜਿਰਨਿਪਾਤਨੋ**ਤਿ ਞਾਣਵਜਿਰਸ੍ਸ ਨਿਪਾਤੋ, ਞਾਣਵਜਿਰਂ ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਦਾਲੇਤਾ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਤ੍ਤਮਭਵਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ।

ਵੇਦਨਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੋਤਿ ਸੁਖਾਦੀਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਵੇਦਨਾਨਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਦੁਕ੍ਖਸਲ੍ਲਾਨਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਵੇਦਕੋ। **ਉਪਾਦਾਨਪ੍ਪਮੋਚਨੋ**ਤਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿਪਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵਿਮੋਚਕੋ। **ਭਵਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂਵ, ਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨੋ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦਿਨਵਵਿਧਮ੍ਪਿ ਭਵਂ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਸਾਧਿਕਪੋਰਿਸਂ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਂ ਵਿਯ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਅਨੁਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਾ।

ਸਨ੍ਤਪਣੀਤਭਾਵਤੋ ਅਤਿਤ੍ਤਿਕਰਟ੍ਠੇਨ **ਮਹਾਰਸੋ** ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਮਹਾਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਵਸੇਨ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤਾਯ ਚ **ਮਹਾਰਸੋ**, ਅਨੁਪਚਿਤਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਦੁਰਵਗਾਹਤਾਯ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਪਤਿਟ੍ਠਤਾਯ ਚ **ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਜਰਾਮਚ੍ਚੁਨਿਵਾਰਣੋ**, ਆਯਤਿਂ ਭਵਾਭਿਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਜਰਾਯ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਚ ਪਟਿਸੇਧਕੋ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ**’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਤਿਪਯੇ ਗੁਣੇ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ **‘‘ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਨੋ ਸਿਵੋ**’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਟ੍ਠੇਨ **ਅਰਿਯੋ**, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਿਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸਮੋਧਾਨਤਾਯ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ**, ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਵੇਸਨਟ੍ਠੇਨ **ਮਗ੍ਗੋ** ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਦੁਕ੍ਖਵੂਪਸਮਨੋ**, ਖੇਮਟ੍ਠੇਨ **ਸਿਵੋ**।

ਯਥਾ ਇਤੋ ਬਾਹਿਰਕਸਮਯੇ ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪਵੇਦਿਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੋ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਸਿਯਾਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਤ੍ਵਾ **ਪਟਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਾਨਂ** ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਿਪਾਕਞ੍ਚ ਵਿਪਾਕਤੋ ਞਤ੍ਵਾਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਞਾਣੇਨ ਜਾਨਨਹੇਤੁ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਗ੍ਗਾਹਾਨਂ ਵਿਧਮਨੇਨ ਯਾਥਾਵਤੋ ਆਲੋਕਦਸ੍ਸਨੋ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞਾਣਾਲੋਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੋ। ਕੇਨਚਿ ਕਞ੍ਚਿ ਕਦਾਚਿਪਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਤ੍ਤੇ ਗਮੇਤਿ ਚਾਤਿ **ਮਹਾਖੇਮਙ੍ਗਮੋ,** ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਵੂਪਸਮਨਤੋ **ਸਨ੍ਤੋ,** ਅਕੁਪ੍ਪਾਯ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਾਪਨੇਨ **ਪਰਿਯੋਸਾਨਭਦ੍ਦਕੋ** ਸੁਦੇਸਿਤੋ ਚਕ੍ਖੁਮਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਪਕਾਸੇਸਿ।

ਮਿਗਜਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪੁਰੋਹਿਤਪੁਤ੍ਤਜੇਨ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਜਾਤਿਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋਹਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਜੇਨ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਜੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਜਾਤਿਮਦੇਨ ਭੋਗਇਸ੍ਸਰਿਯਰੂਪਮਦੇਨ ਚ ਮਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਹੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪਚਿਤਿਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮਾਨਥਦ੍ਧੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਪਰਿਵੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ''ਸਚੇ ਮਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਠਮਂ ਆਲਪਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਆਲਪਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਨੋ ਚੇ, ਨਾਲਪਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਭਗਵਤਿ ਪਠਮਂ ਅਨਾਲਪਨ੍ਤੇ ਸਯਮ੍ਪਿ ਮਾਨੇਨ ਅਨਾਲਪਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤਂ ਭਗਵਾ –

''ਨ ਮਾਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਸਾਧੁ, ਅਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸੀਧ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
ਯੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਆਗਚ੍ਛਿ, ਤਮੇਵਮਨੁਬ੍ਰੂਹਯੇ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੧) –

ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ। ਸੋ ''ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇਸੁ ਸਿਰਸਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਾਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ –

''ਕੇਸੁ ਨ ਮਾਨਂ ਕਯਿਰਾਥ, ਕੇਸੁ ਚਸ੍ਸ ਸਗਾਰਵੋ।
ਕ੍ਯਸ੍ਸ ਅਪਚਿਤਾ ਅਸ੍ਸੁ, ਕ੍ਯਸ੍ਸੁ ਸਾਧੁ ਸੁਪੂਜਿਤਾ''ਤਿ॥ –

ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ –

''ਮਾਤਰਿ ਪਿਤਰਿ ਚਾਪਿ, ਅਥੋ ਜੇਟ੍ਠਮ੍ਹਿ ਭਾਤਰਿ।
ਆਚਰਿਯੇ ਚਤੁਤ੍ਥਮ੍ਹਿ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਚ॥

''ਤੇਸੁ ਨ ਮਾਨਂ ਕਯਿਰਾਥ, ਤੇਸੁ ਅਸ੍ਸ ਸਗਾਰਵੋ।
ਕ੍ਯਸ੍ਸ ਅਪਚਿਤਾ ਅਸ੍ਸੁ, ਤ੍ਯਸ੍ਸੁ ਸਾਧੁ ਸੁਪੂਜਿਤਾ॥

''ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਸੀਤਿਭੂਤੇ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੇ ਅਨਾਸਵੇ।
ਨਿਹਚ੍ਚ ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਦ੍ਧੋ, ਤੇ ਨਮਸ੍ਸੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੧) –

ਪਞ੍ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੪੨੩.''ਜਾਤਿਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋਹਂ, ਭੋਗਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਚ।
ਸਣ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਰੂਪੇਨ, ਮਦਮਤ੍ਤੋ ਅਚਾਰਿਹਂ॥

੪੨੪.''ਨਾਤ੍ਤਨੋ ਸਮਕਂ ਕਞ੍ਚਿ, ਅਤਿਰੇਕਞ੍ਚ ਮਞ੍ਞਿਸਂ।
ਅਤਿਮਾਨਹਤੋ ਬਾਲੋ, ਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ ਉਸ੍ਸਿਤਦ੍ਧਜੋ॥

੪੨੫.''ਮਾਤਰਂ ਪਿਤਰਞ੍ਚਾਪਿ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਗਰੁਸਮ੍ਮਤੇ।
ਨ ਕਞ੍ਚਿ ਅਭਿਵਾਦੇਸਿਂ, ਮਾਨਤ੍ਥਦ੍ਧੋ ਅਨਾਦਰੋ॥

੪੨੬.''ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਨਾਯਕਂ ਅਗ੍ਗਂ, ਸਾਰਥੀਨਂ ਵਰੁਤ੍ਤਮਂ।
ਤਪਨ੍ਤਮਿਵ ਆਦਿਚ੍ਚਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤਂ॥

੪੨੭.''ਮਾਨਂ ਮਦਞ੍ਚ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ।
ਸਿਰਸਾ ਅਭਿਵਾਦੇਸਿਂ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

੪੨੮.''ਅਤਿਮਾਨੋ ਚ ਓਮਾਨੋ, ਪਹੀਨਾ ਸੁਸਮੂਹਤਾ।
ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਨਵਿਧਾ ਹਤਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਿਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਉਦਿਚ੍ਚੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ''ਨ ਮਾਦਿਸੋ ਉਭਤੋ ਸੁਜਾਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕੁਲਮਾਨੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਮਾਨਥਦ੍ਧੋ ਅਚਾਰਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਭੋਗਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਵਿਭਵੇਨ ਆਧਿਪਚ੍ਚੇਨ ਚ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਭੋਗਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਅਹਂ ਅਚਾਰਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਣ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਵਣ੍ਣੋ ਓਦਾਤਸਾਮਤਾਦਿਛਵਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਰੂਪਂ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਸੋਭਾ। ਇਧਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਮਦਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ।

ਨਾਤ੍ਤਨੋ ਸਮਕਂ ਕਞ੍ਚੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਕਂ ਸਦਿਸਂ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਸਮਾਨਂ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ ਕਞ੍ਚਿ ਨ ਮਞ੍ਞਿਸਂ ਨ ਮਞ੍ਞਿਂ, ਮਯਾ ਸਮਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਮਞ੍ਞਿਂ, ਕੁਤੋ ਅਧਿਕਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਤਿਮਾਨਹਤੋ ਬਾਲੋ**ਤਿ ਬਾਲੋ ਅਹਂ ਤਤੋ ਬਾਲਭਾਵਤੋ ਅਤਿਮਾਨੇਨ ਖਤ੍ਤੂਪਹਤਕੁਸਲਾਚਾਰੋ, ਤਤੋ ਏਵ **ਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ ਉਸ੍ਸਿਤਦ੍ਧਜੋ** ਥਮ੍ਭਵਸੇਨ ਗਰੂਨਮ੍ਪਿ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਸ੍ਸ ਅਕਰਣਤੋ ਭੁਸਂ ਥਦ੍ਧੋ ਅਨੇਨਮਨਥਦ੍ਧਜਾਤੋ ਉਸ੍ਸਿਤਮਾਨਦ੍ਧਜੋ।

ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਾਤੁਂ **"ਮਾਤਰ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤੁਆਦਿਕੇ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਚ। **ਗਰੁਸਮ੍ਮਤੇ**ਤਿ ਗਰੂਤਿ ਸਮ੍ਮਤੇ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯੇ। **ਅਨਾਦਰੋ**ਤਿ ਆਦਰਰਹਿਤੋ।

ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਨਾਯਕਂ ਅਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਨਥਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਵੇਨੇਯਜਾਨਂ ਵਿਨਯਨਤੋ ਸਯਮ੍ਭੁਤਾਯ ਨਾਯਕਭਾਵਤੋ ਚ ਵਿਨਾਯਕਂ। ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਤੋ ਅਗ੍ਗਂ। ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਾਨਂ ਅਚ੍ਚੁਨ੍ਤਤਾਯ

ਦਮਨਤੋ **ਸਾਰਥੀਨਂ ਵਰੁਤ੍ਤਮਂ,** ਅਤਿਵਿਯ ਉਤ੍ਤਮਂ ਬਜਾਮਪ੍ਪਭਾਦਿਓਭਾਸੇਨ ਆਦਿਚ੍ਚਮਿਵ **ਤਪਨ੍ਤਂ,** ਓਭਾਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਿਤੋ ''ਅਹਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਹੀਨਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਭੋਗਮਦਾਦਿਮਦਞ੍ਚ **ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ** ਪਹਾਯ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ ਸਿਰਸਾ ਅਭਿਵਾਦੇਸਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਥਂ ਪਨਾਯਂ ਮਾਨਥਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਸਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਨ ਮਾਨਂ ਪਹਾਸੀਤਿ? ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਨ ਮਾਨਂ ਨ ਪਹਾਸਿ ''ਨ ਮਾਨਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਸਾਧੂ''ਤਿਆਦਿਕਾਯ ਪਨ ਦੇਸਨਾਯ ਮਾਨਂ ਪਹਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਮਾਨਂ ਮਦਞ੍ਚ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ। ਸਿਰਸਾ ਅਭਿਵਾਦੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਚ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

''ਅਹਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਮਾਨੋ **ਅਤਿਮਾਨੋ**। ''ਇਮੇ ਪਨ ਨਿਹੀਨਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਹੀਨਤੋ ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਨੋ **"ਓਮਾਨੋ"**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਨ ਅਞ੍ਞਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਯ੍ਯਤੋ ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੋ ਸੇਯ੍ਯਮਾਨੋ **ਅਤਿਮਾਨੋ**। ''ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਹੀਨਮਾਨੋ **ਓਮਾਨੋ। ਪਹੀਨਾ ਸੁਸਮੂਹਤਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹੀਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਾ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ**ਤਿ ''ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਖਨ੍ਧੇ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਗਹਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ। **ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਤਿਮਾਨਓਮਾਨਅਸ੍ਮਿਮਾਨਾ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯਮਾਨਾਦਯੋ ਨਵਵਿਧਾ ਅਨ੍ਤਰਭੇਦੇਨ ਅਨੇਕਵਿਧਾ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਨਵਿਧਾ ਮਾਨਕੋਟ੍ਠਾਸਾ **ਹਤਾ** ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਾਤਿ।

ਪੁਰੋਹਿਤਪੁਤ੍ਤਜੇਨ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਦਾ ਨਵੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਾਲਾਕਾਰਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਿਖਿਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਸੁਮਨਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਸੋ ਚ ਉਪਾਸਕੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਜਾਤਾਜਾਤਾ ਦਾਰਕਾ ਮਰਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਸੋ ''ਸਚਾਹਂ ਇਦਾਨਿ ਏਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਸੋ ਚ ਦਸਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਜਾਤੋ ਅਰੋਗੋਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਂ ਪਿਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ''ਪਾਨੀਯਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਘਟਂ ਆਦਾਯ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥੇਕੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਫਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਮਨਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਓਕਾਸਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਸੁਮਨੋ ਗਰੁਲ਼ਰੂਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਾਗਰਾਜਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤਥਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਇਮਂ ਪਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਅਭਾਸਿ। ਅਥ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ –

੪੨੯.''ਯਦਾ ਨਵੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੋ।
ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਭੋਤ੍ਵਾਨ, ਪਨ੍ਨਗਿਨ੍ਦਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਂ॥

੪੩੦.''ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਉਦਕਂ, ਅਨੋਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਸਰਾ।
ਆਹਰਾਮਿ ਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਮਂ ਸਤ੍ਥਾ ਏਤਦਬ੍ਰਵਿ॥

੪੩੧.''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ ਇਮਂ ਪਸ੍ਸ, ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਕੁਮਾਰਕਂ।

ਉਦਕਕੁਮ੍ਭਮਾਦਾਯ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੁੰ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ॥

੪੩੨.‘‘ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨ, ਕਲ੍ਯਾਣਇਰਿਯਾਪਥੋ।
ਸਾਮਣੇਰੋਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਵਿਸਾਰਦੋ॥

੪੩੩.‘‘ਆਜਾਨੀਯੇਨ ਆਜਞ੍ਞੋ, ਸਾਧੁਨਾ ਸਾਧੁਕਾਰਿਤੋ।
ਵਿਨੀਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੇਨ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ॥

੪੩੪.‘‘ਸੋ ਪਤ੍ਵਾ ਪਰਮਂ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਕੁਪ੍ਪਤਂ।
ਸਾਮਣੇਰੋ ਸ ਸੁਮਨੋ, ਮਾ ਮਂ ਜਞ੍ਞਾਤਿ ਇਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਵਸੇਨ ਛ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੇਨੇਵ ਭਾਸਿਤਾ, ਇਤਰਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਤਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਵਸੇਨ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਨ੍ਨਗਿਨ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਗਰਾਜਂ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ, ਯਦਾ ਨਵੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੋ ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਂ ਨਾਗਰਾਜਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਾਨੀਯਂ ਆਹਰਾਮਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥਾ ਏਤਦਬ੍ਰਵਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ, **‘‘ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਇਮਂ ਪਸ੍ਸਾ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੁੰ ਸੁਸਮਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਯਜ੍ਝਤ੍ਤਭੂਤੇਨ ਅਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤਂ।

ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਸਾਦਾਵਹੇਨ ਆਚਾਰਵਤ੍ਤੇਨ, ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਇਦਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਕਲ੍ਯਾਣਇਰਿਯਾਪਥੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਿਰਿਯਾਪਥੋ। ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਵਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵਾ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਸਮਣਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਾਮਣ੍ਯਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਦਤ੍ਥਂ ਈਰਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਾਮਣੇਰੋ, ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋ। **ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਵਿਸਾਰਦੋ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਯਮ੍ਪਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਸੁਕੁਸਲੋ। **ਆਜਾਨੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਾਜਾਨੀਯੇਨ। ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਾਨਂ ਸਾਧਨਤੋ **ਸਾਧੁਨਾ** ਕਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੇਨ **ਸਾਧੁ** ਉਭਯਹਿਤਸਾਧਕੋ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਾ ਆਜਞ੍ਞੋ **ਕਾਰਿਤੋ** ਦਮਿਤੋ। ਅਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾਯ **ਵਿਨੀਤੋ** ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ **ਸਿਕ੍ਖਿਤੋ** ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸੁਮਨੋ ਪਰਮਂ **ਸਨ੍ਤਿਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਪਤ੍ਵਾ** ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ **ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ** ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਕੁਪ੍ਪਤਂ** ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਭਾਵਸ੍ਸ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਤ੍ਤਾ **ਮਾ ਮਂ ਜਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਮਂ ‘‘ਅਯਂ ਖੀਣਾਸਵੋ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ’’ਤਿ ਵਾ ਕੋਚਿਪਿ ਮਾ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਤਿ **ਇਚ੍ਛਤਿ** ਅਭਿਕਙ੍ਖਤੀਤਿ।

ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਨ੍ਹਾਤਕਮੁਨਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਾਤਰੋਗਾਭਿਨੀਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨ੍ਹਾਤਕਮੁਨਿਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ ਨ੍ਹਾਤਕਲਕ੍ਖਣਯੋਗੇਨ **ਨ੍ਹਾਤਕੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਤਿਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਠਾਨੇ ਅਰਞ੍ਞਾਯਤਨੇ ਨੀਵਾਰੇਹਿ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਰਿਚਾਰਯਮਾਨੋ ਵਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਘਟੇ ਵਿਯ ਪਦੀਪਂ

ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਮਪਦੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਕਪ੍ਪਨਨਿਯਾਮੇਨ ਆਹਾਰੰ ਉਪਨੇਸਿ। ਤੰ ਭਗਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ। ਏਵੰ ਤਯੋ ਦਿਵਸੇ ਦਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ‘‘ਭਗਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਰਮਸੁਖੁਮਾਲਾ, ਕਥੰ ਇਮਿਨਾ ਆਹਾਰੇਨ ਯਾਪੇਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਅਰਿਯਸਨ੍ਤੋਸਗੁਣੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਤਾਪਸੋ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਭਗਵਾ ਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਸੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵਾਤਾਬਾਧੇਨ ਉਪਦ੍ਦੁਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਮੁਖੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ –

੪੩੫. ‘‘ਵਾਤਰੋਗਾਭਿਨੀਤੋ ਤ੍ਵੰ, ਵਿਹਰੰ ਕਾਨਨੇ ਵਨੇ।
ਪਵਿਦ੍ਧਗੋਚਰੇ ਲੂਖੇ, ਕਥੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ। ਅਥ ਥੇਰੋ –

੪੩੬. ‘‘ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਪੁਲੇਨ, ਫਰਿਤ੍ਵਾਨ ਸਮੁਸ੍ਸਯੰ।
ਲੂਖਮ੍ਪਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੋ, ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨੇ॥

੪੩੭. ‘‘ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਬਲਾਨਿ ਚ।
ਝਾਨਸੋਖੁਮ੍ਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਵਿਹਰਿਸ੍ਸੰ ਅਨਾਸਵੋ॥

੪੩੮. ‘‘ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੰ ਕਿਲੇਸੇਹਿ, ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੰ ਅਨਾਵਿਲੰ।
ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਵਿਹਰਿਸ੍ਸੰ ਅਨਾਸਵੋ॥

੪੩੯. ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ, ਯੇ ਮੇ ਵਿਜ੍ਜਿੰਸੁ ਆਸਵਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਅਸੇਸਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਨ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਰੇ ਪੁਨ॥

੪੪੦. ‘‘ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕਾ।
ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਸੇਸਗਾਥਾਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਹਾਰੰ ਸਤ੍ਥੁ ਪਵੇਦੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਝਾਨਸੋਖੁਮ੍ਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਝਾਨਸੁਖੁਮਭਾਵੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਝਾਨਸੁਖੁਮੰ ਨਾਮ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭਿਮ੍ਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੁ – ‘‘ਸੋਖੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਤੋ ਝਾਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਤੰ ਵਿਭਾਵੇਤੀ’’ਤਿ। **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੰ ਕਿਲੇਸੇਹੀ**ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ, ਤਤੋ ਏਵ **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੰ,** ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤਾਯ **ਅਨਾਵਿਲੰ,** ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਸੇਸੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਮਮੇਵ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣੰ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਨ੍ਹਾਤਕਮੁਨਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਕ੍ਕੋਧਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਜੇਤਵਨਮਹੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ

ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤਿਯੇਵ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੁਨਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿਯੇਵ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਵਂ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਂ ‘‘ਅਯਂ ਥੇਰੋ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣਤੀ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ –

੪੪੧.‘‘ਅਕ੍ਕੋਧਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਕੋਧੋ, ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਜੀਵਿਨੋ।
ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ॥

੪੪੨.‘‘ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੇਨ ਪਾਪਿਯੋ, ਯੋ ਕੁਦ੍ਧਂ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਤਿ।
ਕੁਦ੍ਧਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ, ਸਙ੍ਗਾਮਂ ਜੇਤਿ ਦੁਜ੍ਜਯਂ॥

੪੪੩.‘‘ਉਭਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਂ ਚਰਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ।
ਪਰਂ ਸਙ੍ਕੁਪਿਤਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਯੋ ਸਤੋ ਉਪਸਮ੍ਮਤਿ॥

੪੪੪.‘‘ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਤਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ।
ਜਨਾ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਬਾਲੋਤਿ, ਯੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕੋਵਿਦਾ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੮)।

੪੪੫.‘‘ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇ ਤੇ ਸਚੇ ਕੋਧੋ, ਆਵਜ੍ਜ ਕਕਚੂਪਮਂ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇ ਚੇ ਰਸੇ ਤਣ੍ਹਾ, ਪੁਤ੍ਤਮਂਸੂਪਮਂ ਸਰ॥

੪੪੬.‘‘ਸਚੇ ਧਾਵਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤੇ, ਕਾਮੇਸੁ ਚ ਭਵੇਸੁ ਚ।
ਖਿਪ੍ਪਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹ ਸਤਿਯਾ, ਕਿਟ੍ਠਾਦਂ ਵਿਯ ਦੁਪ੍ਪਸੁ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਕ੍ਕੋਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕੋਧਰਹਿਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕੋਧਸ੍ਸ। **ਕੁਤੋ ਕੋਧੋ**ਤਿ ਕੁਤੋ ਨਾਮ ਹੇਤੁ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਦਮੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਦਮਥੇਨ ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਮਜੀਵਿਨੋ**ਤਿ ਕਾਯਵਿਸਮਾਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹਾਯ ਕਾਯਸਮਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਸਮਂ ਜੀਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਿਯੇਨ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਦਿਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਸਵੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਪਰਿਲਾਹਵੂਪਸਮੇਨ **ਉਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ**। ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਤਾਦਿਨੋ** ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਕੋਧੋਤਿ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੋਧਾਭਾਵਂ ਤਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕੋਧੇ ਅਕੋਧੇ ਚ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਨੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਤਸ੍ਸੇਵਾ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯੋ ਕੁਦ੍ਧਂ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਰਿ ਕੁਦ੍ਧਂ ਕੁਪਿਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੇਨ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨਪਚ੍ਚਕ੍ਕੋਸਨਪਟਿਪ੍ਪਹਰਣਾਦਿਨਾ **ਪਾਪਿਯੋ** ਇਧਲੋਕੇ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਲੋਕੇ ਨਿਰਯਦੁਕ੍ਖਾਦਿਵਸੇਨ ਅਭਦ੍ਦਕਤਰਂ ਅਕਲ੍ਯਾਣਤਰਂ ਹੋਤਿ। ਕੁਜ੍ਝਨੇਨ ਪਨ ਅਕੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਾਪਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਯੋ ਅਕੁਦ੍ਧਂ ਪਟਿਕੁਦ੍ਧਂ ਆਰਬ੍ਭ ਕੁਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੁਦ੍ਧਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਪਨ ਕੁਦ੍ਧਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ‘‘ਅਯਂ ਕੁਦ੍ਧੋ ਕੋਧਪਰੇਤੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਨ ਪਟਿਕੁਜ੍ਝਤਿ ਖਮਤਿ, ਸੋ **ਦੁਜ੍ਜਯਂ** ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਾਮਂ ਜੇਤਿ ਨਾਮ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਾਮਜਯੋ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਉਭਯਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮ੍ਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **‘‘ਉਭਿਨ੍ਨਮਤ੍ਥਂ…ਪੇ॰… ਉਪਸਮ੍ਮਤੀ’’**ਤਿ। ਯੋ **ਪਰਂ** ਪੁਗ੍ਗਲਂ **ਸਙ੍ਕੁਪਿਤਂ** ਕੁਦ੍ਧਂ ‘‘ਕੋਧਪਰੇਤੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਯਨ੍ਤੋ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵਾ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਉਪਸਮ੍ਮਤਿ** ਖਮਤਿ ਨ ਪਟਿਪ੍ਫਰਤਿ। ਸੋ **ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਉਭਯਲੋਕਸੁਖਾਵਹਂ **ਅਤ੍ਥਂ** ਹਿਤਂ ਚਰਤਿ।

ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਨੁੰ ਤਨ੍ਤਿ ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕੋਧਬ਼ਜਾਧਿਤਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤੁੰ ਖਮਨ੍ਤੁੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਯੇ ਜਨਾ **ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ** ਅਰਿਯਾਚਾਰਧਮ੍ਮੇ ਅਕੁਸਲਾ, ਤੇ ਬਾਲਾ ''ਅਯੰ ਅਵਿਦ੍ਦਸੁ ਯੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ , ਤੰ ਤੇਸੰ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਞ੍ਞਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤਿਕਿਚ੍ਛਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਸਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਥੇਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੰਵਿਗ੍ਗੋ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ''ਇਮਸ੍ਸ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾ ਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਕੋਧਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਿਵਿਧਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇ ਤੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇ ਤੇ ਸਚੇ**ਤਿ ਸਚੇ ਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਞ੍ਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚਿਰਪਰਿਚਯੋ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਾਯ –

> ''ਉਭਤੋਦਣ੍ਡਕੇਨ ਚੇਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਕਚੇਨ ਚੋਰਾ ਓਚਰਕਾ ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗਾਨਿ ਓਕਨ੍ਤੇਯ੍ਯੁੰ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਯੋ ਮਨੋ ਪਦੂਸੇਯ੍ਯ, ਨ ਮੇ ਸੋ ਤੇਨ ਸਾਸਨਕਰੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੨) –

ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਕਚੂਪਮੰ ਓਵਾਦੰ ਆਵਜ੍ਜੇਹਿ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇ ਚੇ ਰਸੇ ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਤੇ ਮਧੁਰਾਦਿਭੇਦੇ ਰਸੇ ਤਣ੍ਹਾ ਅਭਿਲਾਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਾਯ –

> ''ਪੁਤ੍ਤਮੰਸੰ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਯਥਾ ਕਨ੍ਤਾਰਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਮੇਵ ਖਾਦਿੰਸੁ, ਨ ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਏਵੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਟਿਸੇਵਤਿ...ਪੇ॰... ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਚਾ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੬੩ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨੰ) –

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪੁਤ੍ਤਮੰਸੂਪਮੋਵਾਦੰ **ਸਰ** ਅਨੁਸ੍ਸਰ।

ਸਚੇ ਧਾਵਤਿ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤੰ **ਕਾਮੇਸੁ** ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਸੇਨ, ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ **ਭਵੇਸੁ** ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਸਚੇ ਧਾਵਤਿ ਸਰਤਿ ਜਵਤਿ। **ਖਿਪ੍ਪੰ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹ ਸਤਿਯਾ, ਕਿਟ੍ਠਾਦੰ ਵਿਯ ਦੁਪ੍ਪਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾ ਧਾਵਿਤੁੰ ਅਦੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਟ੍ਠਾਦੰ ਸਸ੍ਸਖਾਦਕੰ ਦੁਪ੍ਪਸੁੰ ਦੁਟ੍ਠਗੋਣੰ ਯੋਤ੍ਤੇਨ ਥਮ੍ਭੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਏਵੰ ਸਤਿਯਾ ਸਤਿਯੋਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਧਿਥਮ੍ਭੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਸੀਘਮੇਵ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹ, ਯਥਾ ਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਦਮੇਹੀਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਥੇਰੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸੰ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਤੇਸੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਅਰਿਯਗੁਣੇ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਓਵਦਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਬ਼ਜਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਇਮਾਯੇਵ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਸਿਰਿਮਣ੍ਡਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਛਨ੍ਨਮਤਿਵਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਿਰਿਮਣ੍ਡਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸੰਸੁਮਾਰਗਿਰੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸਿਰਿਮਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਭੇਸਕਲਾਵਨੇ ਭਗਵਤਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ''ਆਵਿਕਤਾ ਹਿਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥੰ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਪਨ੍ਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਉਪਰੂਪਰਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਨ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਆਵਿਕਤ੍ਵਾ ਪਨ ਯਥਾਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਹੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੰ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦੋ ਤਥਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਪੀਤਿੰ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਓਵਾਦੰ ਦੇਨ੍ਤੋ –

੪੪੭.‘‘ਛਨ੍ਨਮਤਿਵਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਵਟਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤਿ।
ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਨਂ ਵਿਵਰੇਥ, ਏਵਂ ਤਂ ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤਿ॥

੪੪੮.‘‘ਮਚ੍ਚੁਨਾਬ੍ਭਾਹਤੋ ਲੋਕੋ, ਜਰਾਯ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ।
ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣੋ, ਇਚ੍ਛਾਧੂਪਾਯਿਤੋ ਸਦਾ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੬)।

੪੪੯.‘‘ਮਚ੍ਚੁਨਾਬ੍ਭਾਹਤੋ ਲੋਕੋ, ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਜਰਾਯ ਚ।
ਹਞ੍ਞਤਿ ਨਿਚ੍ਚਮਤ੍ਤਾਣੋ, ਪਤ੍ਤਦਣ੍ਡੋਵ ਤਕ੍ਕਰੋ॥

੪੫੦.‘‘ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਗ੍ਗਿਖਨ੍ਧਾਵ, ਮਚ੍ਚੁ ਬ੍ਯਾਧਿ ਜਰਾ ਤਯੋ।
ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤੁਂ ਬਲਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਜਵੋ ਨਤ੍ਥਿ ਪਲਾਯਿਤੁਂ॥

੪੫੧.‘‘ਅਮੋਘਂ ਦਿਵਸਂ ਕਯਿਰਾ, ਅਪ੍ਪੇਨ ਬਹੁਕੇਨ ਵਾ।
ਯਂ ਯਂ ਵਿਜਹਤੇ ਰਤ੍ਤਿਂ, ਤਦੂਨਂ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ॥

੪੫੨.‘‘ਚਰਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਵਾਪਿ, ਆਸੀਨਸਯਨਸ੍ਸ ਵਾ।
ਉਪੇਤਿ ਚਰਿਮਾ ਰਤ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਕਾਲੋ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਛਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਛਾਦਿਤਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਵਿਵਟਂ ਅਪ੍ਪਕਾਸਿਤਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ। **ਅਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਞ੍ਚੇਵ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਞ੍ਚ ਅਤਿਵਿਯ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਛਾਦਨਂ ਅਲਜ੍ਜਿਭਾਵਾਦਿਨਾ ਤਾਦਿਸੋਵ, ਛਾਦਨੇਨ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾਵ ਪੁਨਪਿ ਤਥਾਰੂਪਂ ਤਤੋ ਵਾ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਛਾਦਨਂ ਵਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਵਟ**ਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸਿਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ। **ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਤੀ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ, ਨ ਵਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵਸ੍ਸਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵਿਸੋਧਿਤਤ੍ਤਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤਿ, ਛਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਅਤਿਵਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿਵਟਸ੍ਸ ਚ ਅਵਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਨ੍ਨਂ ਵਿਵਰੇਥਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੇਨ ਛਾਦਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਤਂ ਅਨਨੁਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਰੇਥ ਆਵਿਕਰੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰੇਯ੍ਯ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰਣੇਨ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਛਨ੍ਨਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ। **ਨਾਤਿਵਸ੍ਸਤਿ** ਆਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਂ ਕਿਲੇਸਵਸ੍ਸਞ੍ਚ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ‘‘ਏਕਂਸੇਨ ਸੀਘਂਯੇਵ ਚ ਅਤ੍ਤਾ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬੋ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਸਂਵੇਗਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਮਚ੍ਚੁਨਾਬ੍ਭਾਹਤੋ ਲੋਕੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਚ੍ਚੁਨਾਬ੍ਭਾਹਤੋ ਲੋਕੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ ਚੋਰੋ ਵਿਯ ਚੋਰਘਾਤਕੇਨ, ਸਬ੍ਬਵਟ੍ਟਨਿਪਾਤਿਨਾ ਮਚ੍ਚੁਨਾ ਮਰਣੇਨ ਅਭਿਹਤੋ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਜਰਾਯ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਮਰਣੂਪਨਯਨਰਸਾਯ ਜਰਾਯ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟੋ, ਜਰਾਸਙ੍ਘਾਤਪਰਿਮੁਕ੍ਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗੇਨ ਵਿਸਪੀਤਖੁਰਪ੍ਪੇਨ ਵਿਯ ਉਪਾਦਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਓਗਾਲ੍ਹੋ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਪੀਲ਼ਾਜਨਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਤੁਦਨਤੋ ਦੁਰੁਦ੍ਧਾਰਤੋ ਚ ‘‘ਸਲ੍ਲੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਇਚ੍ਛਾਧੂਪਾਯਿਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਪਤ੍ਥਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤੋ। ਤਂ ਵਿਸਯਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਦਿਚ੍ਛਿਤਂ ਵਿਸਯਂ ਲਭਨ੍ਤੋ ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਵਾ ਤਾਯ ਏਵ ਅਨੁਦਹਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਇਚ੍ਛਾਯ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੋ ਪਰਿਲ਼ਾਹਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸਦਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ, ਇਦਞ੍ਚ ਪਦਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਜਰਾਯ ਚਾਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਚ੍ਚੁਨਾ ਅਬ੍ਭਾਹਤੋਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਜਰਾਯ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਜਰਾਯ ਸਮਵਰੁਦ੍ਧੋ ਜਰਾਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਨ ਤਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਞ੍ਞਤਿ ਨਿਚ੍ਚਮਤ੍ਤਾਣੋ**ਤਿ ਅਤਾਣੋ ਅਸਰਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਹਞ੍ਞਤਿ ਵਿਬਾਧੀਯਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਪਤ੍ਤਦਣ੍ਡੋਵ ਤਕ੍ਕਰੋ** ਯਥਾ ਤਕ੍ਕਰੋ ਚੋਰੋ ਕਤਾਪਰਾਧੋ ਵਜ੍ਝਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਤਾਣੋ ਰਾਜਾਣਾਯ ਹਞ੍ਞਤਿ, ਏਵਮਯਂ ਲੋਕੋ ਜਰਾਮਰਣੇਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਵਾਤਿ ਮਹਾਵਨੇ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ ਤਂ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਵਿਯ ਮਚ੍ਚੁ ਬਜਾਧਿ ਜਰਾਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਇਮਂ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ , ਤੇਸਂ ਪਨ ਪਟਿਬਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤੁਂ** ਅਭਿਭਵਿਤੁਂ **ਬਲਂ** ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, **ਜਵੋ ਨਤ੍ਥਿ ਪਲਾਯਿਤੁਂ** ਜਵਨ੍ਤੇਸੁ, ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਨ੍ਤੇਸੁ। ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਨਾਭਿਭਵਨ੍ਤਿ, ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਲਾਯਿਤੁਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਜਙ੍ਘਾਜਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਮਾਯਾਦੀਹਿ ਉਪਾਯੇਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕਾਰੇ ਤਿਵਿਧੇ ਬਲਵਤਿ ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤੇ ਨਿਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ ਕਿਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? **ਅਮੋਘਂ ਦਿਵਸਂ ਕਯਿਰਾ, ਅਪ੍ਪੇਨ ਬਹੁਕੇਨ** ਵਾਤਿ ਅਪ੍ਪੇਨ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਗਦ੍ਦੂਹਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ ਬਹੁਕੇਨ ਵਾ ਸਕਲਂ ਅਹੋਰਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਅਮੋਘਂ ਅਵਞ੍ਝਂ ਦਿਵਸਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਯਸ੍ਮਾ **ਯਂ ਯਂ ਵਿਜਹਤੇ ਰਤ੍ਤਿਂ, ਤਦੂਨਂ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ** ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਯਂ ਯਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਿਜਹਤਿ ਨਾਸੇਤਿ ਖੇਪੇਤਿ, ਤਦੂਨਂ ਤੇਨ ਊਨਂ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਰਤ੍ਤਿਕ੍ਖਯੋ ਨਾਮ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੋ ਤਸ੍ਸ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ –

''ਯਮੇਕਰਤ੍ਤਿਂ ਪਠਮਂ, ਗਬ੍ਭੇ ਵਸਤਿ ਮਾਣਵੋ।
ਅਬ੍ਭੁਟ੍ਠਿਤੋਵ ਸੋ ਯਾਤਿ, ਸ ਗਚ੍ਛਂ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੫.੩੬੩)।

ਨ ਕੇਵਲਂ ਰਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਇਰਿਯਾਪਥਵਸੇਨਾਪਿ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੋ ਉਪਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ "**ਚਰਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। **ਚਰਤੋ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਤਿਟ੍ਠਤੋ**ਤਿ ਠਿਤਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਆਸੀਨਸਯਨਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਆਸੀਨਸ੍ਸ ਸਯਨਸ੍ਸ ਵਾ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਆਸੀਦਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਉਪੇਤਿ ਚਰਿਮਾ ਰਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਚਰਿਮਕਚਿਤ੍ਤਸਹਿਤਾ ਰਤ੍ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮਤ੍ਤਂ। ਗਮਨਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਸ੍ਸ ਚਰਿਮਕਾਲੋਯੇਵ, ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਇਰਿਯਾਪਥਕ੍ਖਣਾ ਜੀਵਿਤਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਨ ਤੇ ਕਾਲੋ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ** ਨਾਯਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਮਾਦਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਕਾਲੋ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਕਾਲੇ ਮਰਣਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਂ ਹਿ –

''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਮਨਞ੍ਞਾਤਂ, ਮਚ੍ਚਾਨਂ ਇਧ ਜੀਵਿਤਂ।
ਕਸਿਰਞ੍ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਂਯੁਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੭੯)।

ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਅਨੁਯੋਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਿਰਿਮਣ੍ਡਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਸਬ੍ਬਕਾਮਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਮਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਬ੍ਬੁਦਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਂ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਏਕਂ ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਅਬ੍ਬੁਦਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਂ ਠਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਏਵ ਭਗਵਤਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸਬ੍ਬਕਾਮੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਞਾਤਕੇਹਿ ਦਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਕਾਰਿਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਘਰਾਵਾਸਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ

ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੇਸਾਲਿਂ ਉਪਗਤੋ ਞਾਤਿਘਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਂ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾ ਪਤਿਵਿਯੋਗਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਕਿਸਾ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਅਨਲਙ੍ਕਤਾ ਕਿਲਿਟ੍ਠਵਤ੍ਥਨਿਵਸਨਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਰੋਦਮਾਨਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਰੁਣਾਪੁਰਸ੍ਸਰਂ ਮੇਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪਯਤੋ ਅਨੁਭੂਤਾਰਮ੍ਮਣੇ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਸਹਸਾ ਕਿਲੇਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਸੋ ਤੇਨ ਕਸਾਹਿ ਤਾਲ਼ਿਤੋ ਆਜਾਨੀਯੋ ਵਿਯ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗੋ ਤਾਵਦੇਵ ਸੁਸਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਲਦ੍ਧਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਸੁਰੋ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਂ ਧੀਤਰਂ ਆਦਾਯ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਨਂ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਕਾਮੋ ਵਿਹਾਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਰਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਚ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੪੫੩.‘‘ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋਯਂ ਅਸੁਚਿ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਪਰਿਹੀਰਤਿ।
ਨਾਨਾਕੁਣਪਪਰਿਪੂਰੋ, ਵਿਸ੍ਸਵਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਤਤੋ॥

੪੫੪.‘‘ਮਿਗਂ ਨਿਲੀਨਂ ਕੂਟੇਨ, ਬਲ਼ਿਸੇਨੇਵ ਅਮ੍ਬੁਜਂ।
ਵਾਨਰਂ ਵਿਯ ਲੇਪੇਨ, ਬਾਧਯਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਂ॥

੪੫੫.‘‘ਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ ਰਸਾ ਗਨ੍ਧਾ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਚ ਮਨੋਰਮਾ।
ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ ਏਤੇ, ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਸ੍ਮਿ ਦਿਸ੍ਸਰੇ॥

੪੫੬.‘‘ਯੇ ਏਤਾ ਉਪਸੇਵਨ੍ਤਿ, ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ।
ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ ਕਟਸਿਂ ਘੋਰਂ, ਆਚਿਨਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ॥

੪੫੭.‘‘ਯੋ ਚੇਤਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਪ੍ਪਸ੍ਸੇਵ ਪਦਾ ਸਿਰੋ।
ਸੋਮਂ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਂ ਲੋਕੇ, ਸਤੋ ਸਮਤਿਵਤ੍ਤਤਿ॥

੪੫੮.‘‘ਕਾਮੇਸ੍ਵਾਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ।
ਨਿਸ੍ਸਟੋ ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਹਿ, ਪਤ੍ਤੋ ਮੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋ**ਤਿ ਯਦਿਪਿ ਅਪਾਦਕਾਦਯੋਪਿ ਕਾਯਾ ਅਸੁਚੀਯੇਵ, ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਪਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਅਸੁਚਿਭੂਤਾਪਿ ਕਾਯਾ ਲੋਣਮ੍ਬਿਲਾਦੀਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭੋਜਨੇਪਿ ਉਪਨੀਯਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸੁਚਿਤਰਸਭਾਵਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋ’’ਤਿ ਆਹ। **ਅਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਅਸੁਚੀ**ਤਿ ਅਸੁਚਿ ਏਵ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਸੁਚੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਪਰਿਹੀਰਤੀ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰੀਯਤਿ। **ਨਾਨਾਕੁਣਪਪਰਿਪੂਰੋ**ਤਿ ਕੇਸਾਦਿਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਕੁਣਪਭਰਿਤੋ। **ਵਿਸ੍ਸਵਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਤਤੋ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਾਦੀਹਿਸ੍ਸ ਜੇਗੁਚ੍ਛਭਾਵਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤੁਂ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤਂ ਵਾਯਾਮਂ ਨਿਪ੍ਫਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਵਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਖੇਲ਼ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਦੀਨਿ ਲੋਮਕੂਪੇਹਿ ਚ ਸੇਦਜਲ੍ਲਿਕਂ ‘ਵਿਸ੍ਸਵਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਰਿਹੀਰਤੀ’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਏਵਂ ਜੇਗੁਚ੍ਛੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਚਾਯਂ ਕਾਯੋ ਕੂਟਾਦੀਹਿ ਵਿਯ ਮਿਗਾਦਿਕੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪਾਦੀਹਿ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇ ਵਞ੍ਚੇਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਮਿਗ**’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਿਗਂ ਨਿਲੀਨਂ ਕੂਟੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਸਵਾਕਰਾਦਿਨਾ ਕੂਟੇਨ ਨਿਲੀਨਂ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਿਗਂ

ਵਿਯ ਨੇਸਾਦੋ। ਵਕ੍ਖਮਾਨੇ ਹਿ **ਇਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਇਧਾਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਬਲ਼ਿਸੇਨੇਵ ਅਮ੍ਬੁਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਬੁਜਂ ਮਚ੍ਛਂ ਆਮਿਸਬਦ੍ਧੇਨ ਬਲ਼ਿਸੇਨ ਵਿਯ ਬਾਲ਼ਿਸਿਕੋ। **ਵਾਨਰਂ ਵਿਯ ਲੇਪੇਨਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਸਿਲਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਕ੍ਕਟਲੇਪੇਨ ਮਕ੍ਕਟਂ ਵਿਯ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਂ ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤੋ ਬਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ।

ਕੇ ਪਨ ਬਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ। **“ਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ”**ਤਿਆਦਿ। ਰੂਪਾਦਯੋ ਹਿ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵਿਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਮਨੋ ਰਮੇਨ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੁਤਾਯ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਭਾਵਤੋ ਤੇ ਬਾਧੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ…ਪੇ॰… ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਸ੍ਮਿ ਦਿਸ੍ਸਰੇ”**ਤਿ।

ਇਤ੍ਥਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਯੇ ਏਤਾ ਉਪਸੇਵਨ੍ਤੀ”**ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯੇ** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ **ਏਤਾ** ਇਤ੍ਥਿਯੋ **ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ** ਰਾਗਾਭਿਭੂਤਚਿਤ੍ਤਾ ਉਪਭੋਗਵਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਾਯ ਉਪਸੇਵਨ੍ਤਿ। **ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ ਕਟਸਿਂ ਘੋਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਨਿਰਯਾਦੀਹਿ ਚ ਘੋਰਂ, ਭਯਾਨਕਂ, ਅਨ੍ਧਬਾਲੇਹਿ ਅਭਿਰਮਿਤਬ੍ਬਤੋ ਕਟਸਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਂਸਾਰਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਰਣਾਦਿਨਾ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਆਚਿਨਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵ”**ਨ੍ਤਿ।

ਯੋ ਚੇਤਾਤਿ ਯੋ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਏਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਰਾਗਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਦੇਨ ਸਪ੍ਪਸ੍ਸ ਸਿਰਂ ਵਿਯ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸੋ ਸਬ੍ਬਂ ਲੋਕਂ ਵਿਸਜਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਣ੍ਹਂ ਸਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਤਿਵਤ੍ਤਤਿ।

ਕਾਮੇਸ੍ਵਾਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ‘‘ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਬਹੁਪਾਯਾਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੪੧੭; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੬੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪) ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਂ ਆਦੀਨਵਂ, ਦੋਸਂ, ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ**ਤਿ ਕਾਮੇਹਿ ਭਵੇਹਿ ਚ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਭਾਵਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ , ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਖੇਮਤੋ, ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਤੋ, ਦਟ੍ਠੁ, ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਹਿ**ਪਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਹਿ **ਨਿਸ੍ਸਟੋ** ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ, ਤੇਹਿ ਚ ਥੇਰੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਪਤ੍ਤੋ ਮੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ”**ਤਿ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਆਦਿਤੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਛਟ੍ਠਗਾਥਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਬਜਾਕਾਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਸੁਰੋ ‘‘ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਇਮਂ ਕਾਮੇਸੁ ਪਤਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਗਤੋ। ਥੇਰੋਪਿ ਵਸ੍ਸਸਤਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਿਕੋ ਪਥਬਜਾ ਥੇਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਵੇਸਾਲਿਕੇਹਿ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਬ੍ਬੁਦਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ, ਦੁਤਿਯਂ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਸਙ੍ਗਾਯਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਧਮ੍ਮਾਸੋਕਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਅਬ੍ਬੁਦਂ ਸੋਧੇਹੀ’’ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ।

ਸਬ੍ਬਕਾਮਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਸੁਨ੍ਦਰਸਮੁਦ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤੇ **ਅਲਙ੍ਕਤਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਨ੍ਦਰਸਮੁਦ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਸਮੁਦ੍ਦੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ **ਸੁਨ੍ਦਰਸਮੁਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਪਠਮਵਯੇ ਠਿਤੋ ਭਗਵਤੋ ਰਾਜਗਹਪ੍ਪਵੇਸੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਜ੍ਝਾਸਯਤਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਧੁਤਧਮ੍ਮੋ ਰਾਜਗਹਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਰਾਜਗਹੇ ਉਸ੍ਸਵਦਿਵਸੇ ਅਞ੍ਞੇ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੇ ਸਪਜਾਪਤਿਕੇ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੇ ਉਸ੍ਸਵਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਰੋਦਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਗਣਿਕਾ ਰੋਦਨਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਣਿਕਾ ''ਅਹਂ ਤਂ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਸ੍ਸ ਤਾਵ ਮਮ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਯਦਿ ਏਵਂ ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਤਸ੍ਸ ਪਜਾਪਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਸਾਮਿਨਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਾਯ ਬਹੁਂ ਧਨਂ ਦਤ੍ਵਾ , ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਾ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਿਚਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਵਸਮਾਨਾ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਾਪੇਸਿ। ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਾ ਆਰੁਯ੍ਹ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਾ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਥੇਰਂ ਕਾਮਨਿਮਨ੍ਤਨਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ''ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਚਞ੍ਚਲਂ, ਯਂਨੂਨ ਮਯਾ ਇਦਾਨੇਵ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਿਤੋ ਭਾਵਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

੪੫੯.''ਅਲਙ੍ਕਤਾ ਸੁਵਸਨਾ, ਮਾਲਧਾਰੀ ਵਿਭੂਸਿਤਾ।
ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾਪਾਦਾ, ਪਾਦੁਕਾਰੁਯ੍ਹ ਵੇਸਿਕਾ॥

੪੬੦.''ਪਾਦੁਕਾ ਓਰੁਹਿਤ੍ਵਾਨ, ਪੁਰਤੋ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ।
ਸਾ ਮਂ ਸਣ੍ਹੇਨ ਮੁਦੁਨਾ, ਮ੍ਹਿਤਪੁਬ੍ਬਂ ਅਭਾਸਥ॥

੪੬੧.'''ਯੁਵਾਸਿ ਤ੍ਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਿਟ੍ਠਾਹਿ ਮਮ ਸਾਸਨੇ।
ਭੁਞ੍ਜ ਮਾਨੁਸਕੇ ਕਾਮੇ, ਅਹਂ ਵਿਤ੍ਤਂ ਦਦਾਮਿ ਤੇ।
ਸਚ੍ਚਂ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਗ੍ਗਿਂ ਵਾ ਤੇ ਹਰਾਮਹਂ॥

੪੬੨.'''ਯਦਾ ਜਿਣ੍ਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ, ਉਭੋ ਦਣ੍ਡਪਰਾਯਨਾ।
ਉਭੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮ, ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਟਗ੍ਗਹੋ'''॥

੪੬੩.''ਤਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਯਾਚਨ੍ਤਿਂ, ਵੇਸਿਕਂ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਂ।
ਅਲਙ੍ਕਤਂ ਸੁਵਸਨਂ, ਮਚ੍ਚੁਪਾਸਂਵ ਓਡ੍ਡਿਤਂ॥

੪੬੪.''ਤਤੋ ਮੇ ਮਨਸੀਕਾਰੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥ।
ਆਦੀਨਵੋ ਪਾਤੁਰਹੁ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਸਮਤਿਟ੍ਠਥ॥

੪੬੫.‘‘ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਮਾਲਧਾਰੀ**ਤਿ ਮਾਲਾਧਾਰਿਨੀ ਪਿਲਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਦਾਮਾ। **ਵਿਭੂਸਿਤਾ**ਤਿ ਊਨਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪੂਰਣਵਸੇਨ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਚੇਵ ਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਾਦੀਹਿ ਚ ਵਿਭੂਸਿਤਗਤ੍ਤਾ। **‘‘ਅਲਙ੍ਕਤਾ’’**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹਤ੍ਥੂਪਗਗੀਵੂਪਗਾਦੀਹਿ ਆਭਰਣੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾਪਾਦਾ**ਤਿ ਪਰਿਣਤਜਯਸੁਮਨਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣੇਨ ਲਾਖਾਰਸੇਨ ਰਞ੍ਜਿਤਚਰਣਯੁਗਲਾ। ਸਮਾਸਪਦਞ੍ਹੇਤਂ, ‘‘ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਪਾਦਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਂ ਦੀਘਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਸਮਾਸਭਾਵੇ ਪਨ ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਾਦੁਕਾਰੁਯ੍ਹ ਵੇਸਿਕਾ**ਤਿ ਏਕਾ ਰੂਪੂਪਜੀਵਿਕਾ ਇਤ੍ਥੀ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵੇਸਾ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਾ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ।

ਪਾਦੁਕਾ ਓਰੁਹਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਪਾਦੁਕਾਹਿ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਾਯੋ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ**ਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਅਞ੍ਜਲਿਕਾ **ਸਾ** ਵੇਸੀ ਮਂ। ਸਾਮਂ ਵਾ ਵਚਨਪਰਮ੍ਪਰਂ ਵਿਨਾ ਸਯਮੇਵ ਅਭਾਸਥ। **ਸਣ੍ਹੇਨਾ**ਤਿ ਮਟ੍ਠੇਨ। **ਮੁਦੁਨਾ**ਤਿ ਮਧੁਰੇਨ। ‘‘ਵਚਨੇਨਾ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਭਾਸਥਾਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

ਯੁਵਾਸਿ ਤ੍ਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਤ੍ਵਂ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੋ ਯੁਵਾ, ਦਹਰੋਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਸਿ, ਨਨੁ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਸਕੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਿਟ੍ਠਾਹਿ ਮਮ ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਮਮ ਵਚਨੇ ਤਿਟ੍ਠ।

ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **‘‘ਭੁਞ੍ਜ ਮਾਨੁਸਕੇ ਕਾਮੇ’’**ਤਿ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਵਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਕੁਤੋ ਮੇ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਆਹ **‘‘ਅਹਂ ਵਿਤ੍ਤਂ ਦਦਾਮਿ ਤੇ’’**ਤਿ। ‘‘ਤਯਿਦਂ ਵਚਨਂ ਕਥਂ ਸਦ੍ਦਹਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਂ ਸਦ੍ਦਹਾਪੇਨ੍ਤੀ ਆਹ **‘‘ਸਚ੍ਚਂ ਤੇ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਗ੍ਗਿਂ ਵਾ ਤੇ ਹਰਾਮਹ’’**ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਭੁਞ੍ਜ ਮਾਨੁਸਕੇ ਕਾਮੇ, ਅਹਂ ਵਿਤ੍ਤਂ ਦਦਾਮਿ ਤੇ’’ਤਿ ਯਦਿਦਂ ਮਯਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਏਕਂਸੇਨ ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਸਚੇ ਮੇ ਨ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਸਿ, ਅਗ੍ਗਿਂ ਵਾ ਤੇ ਹਰਾਮਹਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਪਚ੍ਚਯਂ ਸਪਥਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਟਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਨਂ ਉਭਯਤ੍ਥ ਜਯਗ੍ਗਾਹੋ। ਯਂ ਮਯਂ ਯਾਵ ਦਣ੍ਡਪਰਾਯਨਕਾਲਾ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਾਮ, ਏਵਂ ਇਧਲੋਕੇਪਿ ਭੋਗੇਹਿ ਨ ਜੀਯਾਮ, ਮਯਂ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮ, ਏਵਂ ਪਰਲੋਕੇਪਿ ਭੋਗੇਹਿ ਨ ਜੀਯਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿਯਾ ‘‘ਯੁਵਾਸਿ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ‘‘ਯਦਾ ਜਿਣ੍ਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਵੇਸਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਹੇਤੁ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਅਙ੍ਕੁਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਦਤ੍ਥਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸਿ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸੁਨ੍ਦਰਸਮੁਦ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਰੇ ਅਮ੍ਬਾਟਕਾਰਾਮੇਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਮਹਾਭੋਗੇ ਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ, ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਮਞ੍ਜੁਸ੍ਸਰਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ, ‘‘ਅਹੋ ਵਤਾਹਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਤੇ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਮਞ੍ਜੁਸ੍ਸਰਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਫੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਚਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕੋਕਿਲੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜੁਯ੍ਯਾਨਤੋ ਮਧੁਰਂ ਅਮ੍ਬਫਲਂ ਤੁਣ੍ਡੇਨਾਦਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ‘‘ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ

ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਕੋਕਿਲੋ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ। ਸੋ ਕੋਕਿਲੋ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਤੇਨੇਵ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਮਞ੍ਜੁਸ੍ਸਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਪਨ ਚੇਤਿਯੇ ਆਰਦ੍ਧੇ ਕਿਂ ਪਮਾਣਂ ਕਰੋਮ? ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਮੇਤਂ। ਛਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਏਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਂ, ਚਤੁਯੋਜਨਂ, ਤਿਯੋਜਨਂ, ਦ੍ਵਿਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਯਂ ਤਦਾ ਜੇਟ੍ਠਵਡ੍ਢਕੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਏਥ, ਭੋ, ਅਨਾਗਤੇ ਸੁਖਪਟਿਜਗ੍ਗਿਯਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਗਾਵੁਤਮਤ੍ਤਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਏਕੇਕਂ ਮੁਖਂ ਗਾਵੁਤਂ ਗਾਵੁਤਂ ਹੋਤੁ, ਚੇਤਿਯਂ ਏਕਯੋਜਨਾਵਟ੍ਟਂ ਯੋਜਨੁਬ੍ਬੇਧਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਅਟ੍ਠਂਸੁ। ਇਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਅਕਾਸੀਤਿ। ਤੇਨ ਪਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨੀਚਤਰਪ੍ਪਮਾਣੋ ਹੋਤਿ।

ਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥੁ ਕਾਲੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਮਹਾਭੋਗਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਭਦ੍ਦਿਯੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਅਤਿਰਸ੍ਸਤਾਯ ਪਨ **ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰੇਨ ਸਰੇਨ ਪਰੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ। ਅਥੇਕਸ੍ਮਿਂ ਉਸ੍ਸਵਦਿਵਸੇ ਏਕੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਗਣਿਕਾ ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਨ੍ਤਵਿਦਂਸਕਂ ਹਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਦਨ੍ਤਟ੍ਠਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਕਾਯਗਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਓਵਦਿਯਮਾਨੋ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੫.੧-੩੩) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹਂ ਹਂਸਵਤਿਯਂ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਦ੍ਧਨੋ।
ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰਂ ਵਿਚਰਂ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਅਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਤਦਾ ਸੋ ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤੋ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ ਨਾਯਕੋ।
ਮਞ੍ਜੁਸ੍ਸਰਾਨਂ ਪਵਰਂ, ਸਾਵਕਂ ਅਭਿਕਿਤ੍ਤਯਿ॥

''ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਾਦੇ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ॥

''ਤਦਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਵਿਨਾਯਕੋ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਲਚ੍ਛਸੇ ਤਂ ਮਨੋਰਥਂ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਦ੍ਵੇਨਵੁਤੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਫੁਸ੍ਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ।
ਦੁਰਾਸਦੋ ਦੁਪ੍ਪਸਹੋ, ਸਬ੍ਬਲੋਕੁਤ੍ਤਮੋ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਚਰਣੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਬ੍ਰਹਾ ਉਜੁ ਪਤਾਪਵਾ।
ਹਿਤੇਸੀ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਬਹੁਂ ਮੋਚੇਸਿ ਬਨ੍ਧਨਾ॥

‘‘ਨਨ੍ਦਾਰਾਮਵਨੇ ਤਸ੍ਸ, ਅਹੋਸਿਂ ਫੁਸ੍ਸਕੋਕਿਲੋ।
ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਸਮਾਸਨ੍ਨੇ, ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖੇ ਵਸਾਮਹਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਂ ਜਿਨੁਤ੍ਤਮਂ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਮਞ੍ਜੁਨਾਭਿਨਿਕੂਜਹਂ॥

‘‘ਰਾਜੁਯ੍ਯਾਨਂ ਤਦਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸੁਪਕ੍ਕਂ ਕਨਕਤ੍ਤਚਂ।
ਅਮ੍ਬਪਿਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸੋਪਨਾਮਯਿਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਯ, ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ ਜਿਨੋ।
ਉਪਟ੍ਠਾਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ, ਪਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਿ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਅਦਾਸਿਂ ਹਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋਹਂ, ਅਮ੍ਬਪਿਣ੍ਡਂ ਮਹਾਮੁਨੇ।
ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪ੍ਪ ਪਕ੍ਖੇਹਿ, ਪਞ੍ਜਲਿਂ ਕਤ੍ਵਾਨ ਮਞ੍ਜੁਨਾ॥

‘‘ਸਰੇਨ ਰਜਨੀਯੇਨ, ਸਵਨੀਯੇਨ ਵਗ੍ਗੁਨਾ।
ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਤ੍ਥਂ, ਨੀਲ਼ਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਹਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਮੁਦਿਤਚਿਤ੍ਤਂ ਮਂ, ਬੁਦ੍ਧਪੇਮਗਤਾਸਯਂ।
ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ ਉਪਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਘਾਤਯੀ ਦੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤੋਹਂ ਤੁਸਿਤੇ, ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸੁਖਂ।
ਮਨੁਸ੍ਸਯੋਨਿਮਾਗਚ੍ਛਿਂ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ॥

‘‘ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

‘‘ਸਾਸਨਂ ਜੋਤਯਿਤ੍ਵਾ ਸੋ, ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਕੁਤਿਤ੍ਥਿਯੇ।
ਵਿਨਯਿਤ੍ਵਾਨ ਵੇਨੇਯ੍ਯੇ, ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੋ ਸਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤਮ੍ਹਿ ਲੋਕਗ੍ਗੇ, ਪਸਨ੍ਨਾ ਜਨਤਾ ਬਹੂ।
ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਥੂਪਂ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਿਕਂ ਥੂਪਂ, ਸਤ੍ਤਰਤਨਭੂਸਿਤਂ।

ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਮਨੁਯਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

‘‘ਕਿਕਿਨੋ ਕਾਸਿਰਾਜਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਸੇਨਾਯ ਨਾਯਕੋ।
ਹੁਤ੍ਵਾਹਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ, ਪਮਾਣਂ ਚੇਤਿਯੇ ਵਦਿਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਤੇ ਮਮ ਵਾਕ੍ਯੇਨ, ਚੇਤਿਯਂ ਯੋਜਨੁਗ੍ਗਤਂ।
ਅਕਂਸੁ ਨਰਵੀਰਸ੍ਸ, ਨਾਨਾਰਤਨਭੂਸਿਤਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤੋ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹਂ।
ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪੁਰਵਰੇ, ਇਦ੍ਧੇ ਫੀਤੇ ਮਹਦ੍ਧਨੇ॥

‘‘ਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸੇ ਸੁਗਤਂ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਮ੍ਹਿਤਮਾਨਸੋ।
ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਨ ਚਿਰਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਯਂ, ਅਕਰਿਂ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ।
ਲਕੁਣ੍ਡਕਸਰੀਰੋਹਂ, ਜਾਤੋ ਪਰਿਭਵਾਰਹੋ॥

‘‘ਸਰੇਨ ਮਧੁਰੇਨਾਹਂ, ਪੂਜਿਤ੍ਵਾ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਂ।
ਮਞ੍ਜੁਸ੍ਸਰਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਅਗ੍ਗਤ੍ਤਮਨੁਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਫਲਦਾਨੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੇਨ ਚ।
ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੪੬੬.‘‘ਪਰੇ ਅਮ੍ਬਾਟਕਾਰਾਮੇ, ਵਨਸਣ੍ਡਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਿਯੋ।
ਸਮੂਲਂ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹ, ਤਤ੍ਥ ਭਦ੍ਦੋਵ ਝਾਯਤਿ॥

੪੬੭.‘‘ਰਮਨ੍ਤੇਕੇ ਮੁਦਿਙ੍ਗੇਹਿ, ਵੀਣਾਹਿ ਪਣਵੇਹਿ ਚ।
ਅਹਞ੍ਚ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸ੍ਮਿਂ, ਰਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

੪੬੮.‘‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਚੇ ਮੇ ਵਰਂ ਦਜ੍ਜਾ, ਸੋ ਚ ਲਬ੍ਭੇਥ ਮੇ ਵਰੋ।
ਗਣ੍ਹੇਹਂ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਾਯਗਤਂ ਸਤਿ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰੇ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠੇ ਅਧਿਕੇ, ਵਿਸਿਟ੍ਠੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਧਿਕਵਾਚੀ ਹਿ ਅਯਂ ਪਰਸਦ੍ਦੋ ''ਪਰਂ ਵਿਯ ਮਤ੍ਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। **ਅਮ੍ਬਾਟਕਾਰਾਮੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਆਰਾਮੇ। ਸੋ ਕਿਰ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਨਸਣ੍ਡਮਣ੍ਡਿਤੋ ਰਮਣੀਯੋ ਹੋਤਿ ਤੇਨ ''ਪਰੇ''ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਅਮ੍ਬਾਟਕਵਨੇ ਅਮ੍ਬਾਟਕੇਹਿ ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤਵਨੇ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵਨਸਣ੍ਡਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਵਨਗਹਨੇ, ਘਨਨਿਚਿਤਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਲਤਾਸਮੂਹੇ ਵਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਦ੍ਦਿਯੋ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ, ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਥੇਰੋ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਯ ਵਦਤਿ। **ਸਮੂਲਂ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਮੂਲਂ ਨਾਮ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਵਿਜ੍ਜਂ ਤਣ੍ਹਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਥ ਭਦ੍ਦੋਵ ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਭਦ੍ਦੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਫਲਝਾਨੇਨ ਝਾਯਤਿ।

ਫਲਸੁਖੇਨ ਚ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਵੇਕਰਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **"ਰਮਨ੍ਤੇਕੇ**"ਤਿ ਗਾਥਾਯਪਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕਮੁਖੇਨ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮੁਦਿਙ੍ਗੇਹੀ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਿਕਾਦੀਹਿ ਮੁਰਜੇਹਿ। **ਵੀਣਾਹੀ**ਤਿ ਨਨ੍ਦਿਨੀਆਦੀਹਿ ਵੀਣਾਹਿ। **ਪਣਵੇਹੀ**ਤਿ ਤੁਰਿਯੇਹਿ ਰਮਨ੍ਤਿ ਏਕੇ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ, ਸਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਰਤਿ ਅਨਰਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤਾ। **ਅਹਞ੍ਚ** ਤਿ ਅਹਂ ਪਨ, ਏਕਕੋ **ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਰਤੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸ੍ਮਿਂ **ਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਸਂਸਨਤ੍ਥਂ **"ਬੁਦ੍ਧੋ ਚੇ ਮੇ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਚੇ **ਬੁਦ੍ਧੋ** ਭਗਵਾ ''ਏਕਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਰਂ ਯਾਚਾਮੀ''ਤਿ ਮਯਾ ਯਾਚਿਤੋ ''ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਰਾ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਥਾਗਤਾ''ਤਿ ਅਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਯਥਾਯਾਚਿਤਂ ਵਰਂ ਦਦੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਚ ਵਰੋ ਮਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯਪੂਰਕੋ **ਲਬ੍ਭੇਥ** ਮਯ੍ਹਂ ਮਨੋਰਥਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਥੇਰੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਭਾਵੇਤੂ''ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਰਂ ਗਣ੍ਹੇ ਅਹਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਗਣ੍ਹੇਹਂ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਾਯਗਤਂ ਸਤਿ**"ਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖਣਗਰਹਾਮੁਖੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਣਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ –

੪੬੯.''ਯੇ ਮਂ ਰੂਪੇਨ ਪਾਮਿਂਸੁ, ਯੇ ਚ ਘੋਸੇਨ ਅਨ੍ਵਗੂ।
ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਸੂਪੇਤਾ, ਨ ਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਤੇ ਜਨਾ॥

੪੭੦.''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਸਮਨ੍ਤਾਵਰਣੋ ਬਾਲੋ, ਸ ਵੇ ਘੋਸੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ॥

੪੭੧.''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ।
ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਫਲਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸੋਪਿ ਘੋਸੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ॥

੪੭੨.''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ।
ਅਨਾਵਰਣਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਨ ਸੋ ਘੋਸੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਮਂ ਰੂਪੇਨ ਪਾਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਯੇ ਜਨਾ ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ ਮਮ ਰੂਪੇਨ ਅਪਸਾਦਿਕੇਨ ਨਿਹੀਨੇਨ ''ਆਕਾਰਸਦਿਸੀ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸਰੀਰੇਨ ਚ ਮਂ ਨਿਹੀਨਂ ਪਾਮਿਂਸੁ, ''ਓਰਕੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਹੀਲੇਨ੍ਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ ਮਞ੍ਞਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇ ਚ ਘੋਸੇਨ ਅਨ੍ਵਗੂ**ਤਿ ਯੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਘੋਸੇਨ ਮਞ੍ਜੁਨਾ ਮਂ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਅਨੁਗਤਾ ਬਹੁ ਮਞ੍ਞਿਂਸੁ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਿਚ੍ਛਾ, ਨ ਹਿ ਅਹਂ ਰੂਪਮਤ੍ਤੇਨ ਅਵਮਨ੍ਤਬ੍ਬੋ,

ਘੋਸਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਨ ਬਹੁਂ ਮਨੁਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਸੂਪੇਤਾ, ਨ ਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਤੇ ਜਨਾ**ਤਿ ਤੇ ਦੁਵਿਧਾਪਿ ਜਨਾ ਛਨ੍ਦਰਾਗਸ੍ਸ ਵਸਂ ਉਪੇਤਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਛਨ੍ਦਰਾਗਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਛਨ੍ਦਰਾਗਂ ਮਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਅਵਿਸਯੋ ਤੇਸਂ ਮਾਦਿਸੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਤਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਧਮ੍ਮਂ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ। ਅਥ ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਮਮ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਸੇਕ੍ਖਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਂ। ਬਹਿਦ੍ਧਾਤਿ, ਮਮੇਵ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਦਿਯੁਤ੍ਤਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ। **ਸਮਨ੍ਤਾਵਰਣੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਅਜਾਨਨੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਵਰਣਯੁਤ੍ਤੋ ਆਵਟਞਾਣਗਤਿਕੋ। **ਸ ਵੇ ਘੋਸੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਪਰਨੇਯ੍ਯਬੁਦ੍ਧਿਕੋ ਬਾਲੋ ਘੋਸੇਨ ਪਰੇਸਂ ਵਚਨੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ ਨਿਯ੍ਯਤਿ ਆਕਡ੍ਢੀਯਤਿ।

ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਨ ਸੁਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਉਪਧਾਰਣੇਨ ਵਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ। ''ਗੁਣਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਸੋਪਿ **ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਫਲਦਸ੍ਸਾਵੀ** ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਫਲਮਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਘੋਸੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ, ਸੋਪਿ ਮਾਦਿਸੇ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੋ ਪਨ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ** ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਸੇਕ੍ਖਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਗੁਣਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਗੁਣਵਿਸੇਸਯੋਗਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਅਨਾਵਰਣਦਸ੍ਸਾਵੀ** ਕੇਨਚਿ ਅਨਾਵਟੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਗੁਣੇ ਦਟ੍ਠੁਂ ਞਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ, ਨ ਸੋ ਘੋਸਮਤ੍ਤੇਨ ਵੁਯ੍ਹਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ।

ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਭਦ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਕਪੁਤ੍ਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਭਦ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਂ ਚੀਵਰਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪੂਜੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨੇ ਚ ਅਪੁਤ੍ਤਕੇਸੁ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਦੇਵਤਾਯਾਚਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯਂ ਏਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਚ੍ਛਾਮ, ਤਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਾਸਤ੍ਥਾਯ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਆਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਸਤ੍ਥਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਖੀਣਾਯੁਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਰਞ੍ਞਾ ''ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਹੀ''ਤਿ ਆਣਤ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਭਦ੍ਦੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਤਂ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਂ ਜਾਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਦਾਰਕੋ, ਇਮਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਮਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਇਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ''ਤਿ। ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮੁਖਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੂਰਿਯੇ ਅਨੋਗ੍ਗਤੇਯੇਵ ਭਾਵਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੫.੫੪-੬੯) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਮਹਾਮੁਨਿਂ।
ਉਪੇਤਿ ਜਨਤਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕਂ॥

''ਸਤ੍ਤੁਕਞ੍ਚ ਬਦ੍ਧਕਞ੍ਚ, ਆਮਿਸਂ ਪਾਨਭੋਜਨਂ।
ਦਦਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਬ੍ਬੇ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ॥

''ਅਹਮ੍ਪਿ ਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਦੇਵਦੇਵਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।

ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੰ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ॥

‘‘ਉਯਜੋਜਿਤਾ ਮਯਾ ਚੇਤੇ, ਨਿਮਨ੍ਤੇਸੁੰ ਤਥਾਗਤੰ।
ਕੇਵਲੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ, ਸੋਵਣ੍ਣੰ ਗੋਨਕਤ੍ਥਤੰ।
ਤੂਲਿਕਾਪਟਲਿਕਾਯ, ਖੋਮਕਪ੍ਪਾਸਿਕੇਹਿ ਚ।
ਮਹਾਰਹੰ ਪਞ੍ਞਾਪਯਿੰ, ਆਸਨੰ ਬੁਦ੍ਧਯੁਤ੍ਤਕੰ॥

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਲੋਕਵਿਦੂ, ਦੇਵਦੇਵੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਬ੍ਬੂਲ਼੍ਹੋ, ਮਮ ਦ੍ਵਾਰਮੁਪਾਗਮਿ॥

‘‘ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਲੋਕਨਾਥੰ ਯਸਸ੍ਸਿਨੰ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਅਭਿਨਾਮਯਿੰ ਸਙ੍ਘਰੰ॥

‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ, ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਲੋਕਨਾਯਕੰ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਪਰਮਨ੍ਨੇਨ ਤਪ੍ਪਯਿੰ॥

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਲੋਕਵਿਦੂ, ਆਹੁਤੀਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਯੇਨਿਦੰ ਆਸਨੰ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਸੋਵਣ੍ਣੰ ਗੋਨਕਤ੍ਥਤੰ।
ਤਮਹੰ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣਾਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

‘‘ਚਤੁਸਤ੍ਤਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਨੁਭੋਸ੍ਸਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ, ਅਚ੍ਛਰਾਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ॥

‘‘ਪਦੇਸਰਜ੍ਜੰ ਸਹਸ੍ਸੰ, ਵਸੁਧੰ ਆਵਸਿਸ੍ਸਤਿ।
ਏਕਪਞ੍ਞਾਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਭਵਯੋਨੀਸੁ, ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸੋ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਵਿਵੇਕਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ, ਪਨ੍ਤਸੇਨਨਿਵਾਸਹੰ।
ਫਲਞ੍ਚਾਧਿਗਤੰ ਸਬ੍ਬੰ, ਚਤ੍ਤਕ੍ਲੇਸੋਮ੍ਹਿ ਅਜ੍ਜਹੰ॥

‘‘ਮਮ ਸਬ੍ਬੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮੰ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਹਿ, ਭਦ੍ਦਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਾਵਦੇਵ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮੀਪੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਸਾ ਏਵ ਚਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਹੋਸਿ। ਬੁਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਕਿਰੇਸਾ। ਥੇਰੋ ਜਾਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੪੭੩.‘‘ਏਕਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹਂ ਆਸਿਂ, ਪਿਯੋ ਮਾਤੁ ਪਿਯੋ ਪਿਤੁ।
ਬਹੂਹਿ ਵਤਚਰਿਯਾਹਿ, ਲਦ੍ਧੋ ਆਯਾਚਨਾਹਿ ਚ॥

੪੭੪.‘‘ਤੇ ਚ ਮਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ, ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਹਿਤੇਸਿਨੋ।
ਉਭੋ ਪਿਤਾ ਚ ਮਾਤਾ ਚ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਨਾਮਯੁਂ॥

੪੭੫.‘‘ਕਿਚ੍ਛਾ ਲਦ੍ਧੋ ਅਯਂ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਸੁਖੁਮਾਲੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ।
ਇਮਂ ਦਦਾਮ ਤੇ ਨਾਥ, ਜਿਨਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਕਂ॥

੪੭੬.‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਮਂ ਪਟਿਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਆਨਨ੍ਦਂ ਏਤਦਬ੍ਰਵਿ।
ਪਬ੍ਬਾਜੇਹਿ ਇਮਂ ਖਿਪ੍ਪਂ, ਹੇਸ੍ਸਤਜਾਜਾਨਿਯੋ ਅਯਂ॥

੪੭੭.‘‘ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾਨ ਮਂ ਸਤ੍ਥਾ, ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸੀ ਜਿਨੋ।
ਅਨੋਗ੍ਗਤਸ੍ਮਿਂ ਸੂਰਿਯਸ੍ਮਿਂ, ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ॥

੪੭੮.‘‘ਤਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਨਿਰਾਕਤ੍ਵਾ, ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਵੁਟ੍ਠਿਤੋ।
ਏਹਿ ਭਦ੍ਦਾਤਿ ਮਂ ਆਹ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ॥

੪੭੯.‘‘ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੇਨ, ਲਦ੍ਧਾ ਮੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਅਹੋ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਤਚਰਿਯਾਹੀ**ਤਿ, ‘‘ਏਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿਸ੍ਸਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਖੀਰਂ ਪਾਯਿਤ੍ਵਾ, ਅਨਸਨਾਦਿਵਤਚਰਣੇਹਿ। **ਆਯਾਚਨਾਹੀ**ਤਿ ਦੇਵਤਾਯਾਚਨਾਹਿ ਸਤ੍ਥੁਆਯਾਚਨਾਯ ਚ, ਇਦਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ, ਇਤਰਂ ਥੇਰੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਕਿਚ੍ਛਲਦ੍ਧਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵਦਤਿ।

ਤੇਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ। **ਉਪਨਾਮਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਨਾਮੇਸੁਂ।

ਸੁਖੇਧਿਤੋਤਿ ਸੁਖਸਂਵਡ੍ਢਿਤੋ। **ਤੇ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ। **ਪਰਿਚਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂਕਾਰਂ।

ਹੇਸ੍ਸਤਜਾਜਾਨਿਯੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਦਾਰਕੋ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਆਜਾਨੀਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਖਿਪ੍ਪਂ ਅਜ੍ਜੇਵ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀਤਿ ਏਤਂ **ਅਬ੍ਰਵਿ**, ਆਹ।

ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ। **ਵਿਹਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ। **ਅਨੋਗ੍ਗਤਸ੍ਮਿਂ ਸੂਰਿਯਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਰਿਯੇ ਅਨਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇਯੇਵ। **ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ**ਤਿ ਤਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਰਮ੍ਭਤੋ ਪਰਂ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਖਣੇਨ ਸਬ੍ਬਾਸਵੇਹਿ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਅਹੋਸਿਂ।

ਤਤੋਤਿ ਮਮ ਆਸਵਕ੍ਖਯਤੋ ਪਚ੍ਛਾ। **ਨਿਰਾਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ। ਤੇਨਾਹ “**ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਵੁਟ੍ਠਿਤੋ**”ਤਿ। **ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਯਾ ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ‘‘ਏਹਿ, ਭਦ੍ਦਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਵਾਚਾ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਸਾ ਏਵ ਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਆਸਿ। ਏਵਂ **ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੇਨ, ਲਦ੍ਧਾ ਮੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਸਾਤਿਸਯਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ “**ਅਹੋ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾ**”ਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ’’ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨ “**ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**”ਤਿ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞੇਕਦੇਸਦਸ੍ਸਨਂ ਛਲਭਿਞ੍ਞਭਾਵਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨਾਹ ਅਪਦਾਨੇ ‘‘ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ’’ਤਿ।

ਭਦ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੋਪਾਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਛਾਯਾਯਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਪਾਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਤੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਆਸਨ੍ਨਮਰਣਂ ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਪੁਪ੍ਫਮਯਂ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਕਾਸੇਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਿਤਂ ਨਿਚ੍ਚਗ੍ਗਾਹਂ ਪਹਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਹਦਯੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਾਪਰਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਸੋਪਾਕਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੋ ਜਾਤਿਆਗਤੇਨ **ਸੋਪਾਕੋ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਵਾਣਿਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ‘ਸੋਪਾਕੋ’ਤਿ ਪਨ ਨਾਮਮਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਅਪਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਸੋਪਾਕਯੋਨੁਪਾਗਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ।

ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਮਾਸਜਾਤਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ, ਚੂਲ਼ਪਿਤਾ ਪੋਸੇਸਿ। ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੋ ਜਾਤੋ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਚੂਲ਼ਪਿਤਾ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਕਲਹਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਸੁਸਾਨਂ ਨੇਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥੇ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਏਕਤੋ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, ਤਾਯ ਏਵ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਮਤਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਗਾਲ਼੍ਹਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ‘‘ਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦਯੋ ਖਾਦਨ੍ਤੂ’’ਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਤਾਯ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਫਲੇਨ ਸਯਂ ਮਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਿਸਹਿ, ਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦਯੋਪਿ ਨ ਅਭਿਭਵਿਂਸੁ। ਦਾਰਕੋ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਸਮਯੇ ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਲਪਤਿ –

‘‘ਕਾ ਗਤਿ ਮੇ ਅਗਤਿਸ੍ਸ, ਕੋ ਵਾ ਬਨ੍ਧੁ ਅਬਨ੍ਧੁਨੋ।
ਸੁਸਾਨਮਜ੍ਝੇ ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ, ਕੋ ਮੇ ਅਭਯਦਾਯਕੋ’’ਤਿ॥

ਸਤ੍ਥਾ ਤਾਯ ਵੇਲਾਯ ਵੇਨੇਯ੍ਯਬਨ੍ਧਵੇ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤਿਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ –

‘‘ਏਹਿ ਸੋਪਾਕ ਮਾ ਭਾਯਿ, ਓਲੋਕਸ੍ਸੁ ਤਥਾਗਤਂ।
ਅਹਂ ਤਂ ਤਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਰਾਹੁਮੁਖੇਵ ਚਨ੍ਦਿਮ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਦਾਰਕੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨੋ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਸਮ੍ਮੁਖੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਚੂਲ਼ਪਿਤਰੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਥਿਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੀ ''ਬੁਦ੍ਧਾ ਕਿਰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੰ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਤਾਯ ਪੁਟ੍ਠੋ –

> ''ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਤਾਣਾਯ, ਨ ਪਿਤਾ ਨਾਪਿ ਬਨ੍ਧਵਾ।
> ਅਨ੍ਤਕੇਨਾਧਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਞਾਤੀਸੁ ਤਾਣਤਾ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮੮) –

ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ। ਦਾਰਕੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੨.੧੧੨-੧੨੩) –

> ''ਪਬ੍ਭਾਰਂ ਸੋਧਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਵਿਪਿਨੇ ਪਬ੍ਬਤੁਤ੍ਤਮੇ।
> ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਭਗਵਾ, ਆਗਚ੍ਛਿ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ॥
>
> ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਉਪਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
> ਸਨ੍ਥਰਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਪੁਪ੍ਫਾਸਨਮਦਾਸਹਂ॥
>
> ''ਪੁਪ੍ਫਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
> ਮਮਞ੍ਚ ਗਤਿਮਞ੍ਞਾਯ, ਅਨਿਚ੍ਚਤਮੁਦਾਹਰਿ॥
>
> ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਵਤ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਧਮ੍ਮਿਨੋ।
> ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵੂਪਸਮੋ ਸੁਖੋ॥
>
> ''ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਨਰਾਸਭੋ।
> ਨਭਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਮੀ ਵੀਰੋ, ਹਂਸਰਾਜਾਵ ਅਮ੍ਬਰੇ॥
>
> ''ਸਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾਨ, ਭਾਵਯਾਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਹਂ।
> ਏਕਾਹਂ ਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਂ ਕਤੋ ਅਹਂ॥
>
> ''ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
> ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਸਪਾਕਯੋਨੁਪਾਗਮਿਂ॥
>
> ''ਅਗਾਰਾ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
> ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੋਹਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥
>
> ''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
> ਤੋਸੇਤ੍ਵਾਨ ਮਹਾਨਾਗਂ, ਅਲਤ੍ਥਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ॥
>
> ''ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਕਮ੍ਮਮਕਰਿਂ ਤਦਾ।
> ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਸਞ੍ਞਂ ਭਾਵਯਿਂ ਤਦਾ।
ਤਂ ਸਞ੍ਞਂ ਭਾਵਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਤ੍ਤੋ ਮੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਭਗਵਾ ਇਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਂਹਰਿ। ਸਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਭਾਵਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਤਾ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਚ੍ਛਾਯਾਯਂ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਨੁਜਾਨਿਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਏਕਂ ਨਾਮ ਕਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ ਪਞ੍ਹੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੪.੧) ਤੇ ਪਞ੍ਹੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਤੇ ਕੁਮਾਰਪਞ੍ਹਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਤੇਨ ਸਾ ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੪੮੦.‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਛਾਯਾਯਂ, ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਨਰੁਤ੍ਤਮਂ।
ਤਤ੍ਥ ਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ, ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਂ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮਂ॥

੪੮੧.‘‘ਏਕਂਸਂ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾਨ ਪਾਣਯੋ।
ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਂ ਵਿਰਜਂ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

੪੮੨.‘‘ਤਤੋ ਪਞ੍ਹੇ ਅਪੁਚ੍ਛਿ ਮਂ, ਪਞ੍ਹਾਨਂ ਕੋਵਿਦੋ ਵਿਦੂ।
ਅਚ੍ਛਮ੍ਭੀ ਚ ਅਭੀਤੋ ਚ, ਬ੍ਯਾਕਾਸਿਂ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਅਹਂ॥

੪੮੩.‘‘ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇਸੁ ਪਞ੍ਹੇਸੁ, ਅਨੁਮੋਦਿ ਤਥਾਗਤੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਅਭਾਸਥ॥

੪੮੪.‘‘‘ਲਾਭਾ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਮਗਧਾਨਂ, ਯੇਸਾਯਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ।
ਚੀਵਰਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਞ੍ਚ, ਪਚ੍ਚਯਂ ਸਯਨਾਸਨਂ।
ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਸਾਮੀਚਿਂ, ਤੇਸਂ ਲਾਭਾ’ਤਿ ਚਾਬ੍ਰਵਿ॥

੪੮੫.‘‘‘ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਮਂ ਸੋਪਾਕ, ਦਸ੍ਸਨਾਯੋਪਸਙ੍ਕਮ।
ਏਸਾ ਚੇਵ ਤੇ ਸੋਪਾਕ, ਭਵਤੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ’’’॥

੪੮੬.‘‘ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੇਨ, ਲਦ੍ਧਾਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ।
ਧਾਰੇਮਿ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਦੇਹਂ, ਅਹੋ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਾ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਾਸਾਦਛਾਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਚ੍ਛਾਯਾਯਂ। **ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਵਨ੍ਦਿਂ।

ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾਨ ਪਾਣਯੋਤਿ ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇ ਕਮਲਮਕੁਲ਼ਾਕਾਰੇਨ ਸਙ੍ਘਤੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਅਨੁਪਚ੍ਛਤੋ ਅਨੁਗਮਨਵਸੇਨ ਚਙ੍ਕਮਿਂ। **ਵਿਰਜ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਰਾਗਾਦਿਰਜਂ।

ਪਵ੍ਵੇਤਿ ਕੁਮਾਰਪਵ੍ਵੇ। **ਵਿਦੂ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਵਿਦਿਤਵਾ, ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਤ੍ਥਾ ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਯਸ੍ਸ ਚ ਸੇਤੁਘਾਤੇਨ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ **ਅਚ੍ਛਮ੍ਭੀ** ਚ **ਅਭੀਤੋ** ਚ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਯੇਸਾਯਨ੍ਤਿ ਯੇਸਂ ਅਙ੍ਗਮਗਧਾਨਂ ਅਯਂ ਸੋਪਾਕੋ। **ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਂ। **ਸਾਮੀਚਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਦਾਨਬੀਜਨਾਦਿਸਾਮੀਚਿਕਿਰਿਯਂ।

ਅਜ੍ਜਦਗ੍ਗੇਤਿ ਦ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਜ੍ਜ ਅਗ੍ਗੇ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਜ੍ਜ ਪਟ੍ਠਾਯ। ''ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਅਜ੍ਜਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਸ੍ਸਨਾਯੋਪਸਙ੍ਕਮਾ**ਤਿ ''ਹੀਨਜਚ੍ਚੋ, ਵਯਸਾ ਤਰੁਣਤਰੋ''ਤਿ ਵਾ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਮਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ। **ਏਸਾ ਚੇ**ਵਾਤਿ ਯਾ ਤਸ੍ਸ ਮਮ ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੂਤਵ੍ਵਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਪਵ੍ਹਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ। ਏਸਾਯੇਵ ਤੇ ਭਵਤੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਇਤਿ ਚ ਅਬ੍ਰਵੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਲਦ੍ਧਾ ਮੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਯੇ ਪਨ ''ਲਦ੍ਧਾਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ **ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਮੇਨ ਵਸ੍ਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੋਪਾਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸਰਭਙ੍ਗਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਰੇ ਹਤ੍ਥੇਹੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਰਭਙ੍ਗਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਅਵ੍ਵਤਰਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਅਨਭਿਲਕ੍ਖਿਤੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਕੁਲਵਂਸਾਗਤਂ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਕਾਮੇ ਪਹਾਯ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਰਤਿਣਾਨਿ ਸਯਮੇਵ ਭਵ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਸਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਸਰਭਙ੍ਗੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਸਮਵ੍ਵਾ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਾਪਸਕਾਲੇ ਕਤਾ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਜਿਣ੍ਣਾ ਪਲੁਗ੍ਗਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਕਿਸ੍ਸ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਕੁਟਿਕਂ ਨ ਪਟਿਸਙ੍ਖਰੋਥਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਥੇਰੋ ''ਕੁਟਿਕਾ ਯਥਾ ਤਾਪਸਕਾਲੇ ਕਤਾ, ਇਦਾਨਿ ਤਥਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੪੮੭.''ਸਰੇ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਭਵ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਕਤ੍ਵਾਨ ਕੁਟਿਮਚ੍ਛਿਸਂ।
ਤੇਨ ਮੇ ਸਰਭਙ੍ਗੋਤਿ, ਨਾਮਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਹੁ॥

੪੮੮.''ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਕਪ੍ਪਤੇ ਅਜ੍ਜ, ਸਰੇ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਭਵ੍ਜਿਤੁਂ।
ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾ ਨੋ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾ, ਗੋਤਮੇਨ ਯਸਸ੍ਸਿਨਾ''ਤਿ॥ – ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਰੇ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਭਵ੍ਜਿਤ੍**ਵਾਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਾਪਸਕਾਲੇ ਸਰਤਿਣਾਨਿ ਮਮ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਚ੍ਛਿਸਂ** ਵਸਿਂ, ਨਿਸੀਦਿਵ੍ਚੇਵ ਨਿਪਜ੍ਜਿਵ੍ਚ। **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਟਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਸਰਾਨਂ ਭਵ੍ਜਨੇਨ। **ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਸਰਭਙ੍ਗੋਤਿ, ਨਾਮਂ ਅਹੁ ਅਹੋਸਿ।

ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਕਪ੍ਪਤੇ ਅਜ੍ਜਾਤਿ ਅਜ੍ਜ ਇਦਾਨਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ **ਸਰੇ** ਸਰਤਿਣੇ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਭਵ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾ ਨੋ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾ, ਗੋਤਮੇਨ ਯਸਸ੍ਸਿਨਾ**ਤਿ। ਤੇਨ ਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਮਯਂ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਨਾਪਿ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵ਼ ਏਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਤਿਣ੍ਕੁਟਿਕਾਯ ਅਪਟਿਸਙ੍ਖਰਣੇ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ਼ਾ ਇਦਾਨਿ ਅਪਰੇਨਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

੪੮੯.''ਸਕਲਂ ਸਮਤ੍ਤੁਂ ਰੋਗਂ, ਸਰਭਙ੍ਗੋ ਨਾਦ੍ਦੁਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ।
ਸੋਯਂ ਰੋਗੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਵ਼ਚਨਕਰੇਨਾਤਿਦੇਵ਼ਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥ – ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਕਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ। **ਸਮਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਂ, ਸਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਅਨਵ਼ਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾਦਿਵ਼ਸੇਨ ਰੁਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰੋਗਭੂਤਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ਼ਦਤਿ। **ਨਾਦ੍ਦੁਸਂ ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਥ ਓਵ਼ਾਦਪਟਿਲਾਭਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ। **ਸੋਯਂ ਰੋਗੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਵ਼ਚਨਕਰੇਨਾਤਿਦੇਵ਼ਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵ਼ਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵ਼ਾ ਵ਼ਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵ਼ਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦੇਵ਼ੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ਼ਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਦੇਵ਼ਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਓਵ਼ਾਦਪਟਿਕਰੇਨ ਸਰਭਙ੍ਗੇਨ ਸੋ ਅਯਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤੋ ਰੋਗੋ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਏਵ਼ਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵ਼ਕੁਟਿਕਾਯਮ੍ਪਿ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਬਾਹਿਰਂ ਤਿਣ੍ਕੁਟਿਕਂ ਕਥਂ ਪਟਿਸਙ੍ਖਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਮਯਾ ਅਯਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵ਼ਰੋਗੋ ਯਾਥਾਵ਼ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਸ੍ਵ਼ਾਯਂ ਮਗ੍ਗੋ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਸਾਧਾਰਣੋ। ਯੇਨ ਨੇਸਂ ਓਵ਼ਾਦਧਮ੍ਮੋਪਿ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵ਼ਣ੍ਣਸਦਿਸੋ ਯਤ੍ਥਾਹਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਏਵ਼ਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੪੯੦.''ਯੇਨੇਵ਼ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਤੋ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸੀ, ਯੇਨੇਵ਼ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਿਖੀ ਚ ਵ਼ੇਸ੍ਸਭੂ।
ਕਕੁਸਨ੍ਧਕੋਣਾਗਮਨੋ ਚ ਕਸ੍ਸਪੋ, ਤੇਨਞ੍ਜਸੇਨ ਅਗਮਾਸਿ ਗੋਤਮੋ॥

੪੯੧.''ਵ਼ੀਤਤਣ੍ਹਾ ਅਨਾਦਾਨਾ, ਸਤ੍ਤ ਬੁਦ੍ਧਾ ਖਯੋਗਧਾ।
ਯੇਹਾਯਂ ਦੇਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਧਮ੍ਮਭੂਤੇਹਿ ਤਾਦਿਭਿ॥

੪੯੨.''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਪਾਣਿਨਂ।
ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮੁਦਯੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਨਿਰੋਧੋ ਦੁਕ੍ਖਸਙ੍ਖਯੋ॥

੪੯੩.''ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਵ਼ਤ੍ਤਤੇ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਂਸਾਰਸ੍ਮਿਂ ਅਨਨ੍ਤਕਂ।
ਭੇਦਾ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ, ਜੀਵ਼ਿਤਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਖਯਾ।
ਅਞ੍ਞੋ ਪੁਨਬ੍ਭਵ਼ੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸੁਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਧੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ –

ਤਤ੍ਥ **ਯੇਨੇਵ਼ ਮਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨੇਵ਼ ਸਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਅਰਿਯੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ। **ਗਤੋ**ਤਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਧਿਗਤੋ। **ਵ਼ਿਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸੀ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। **ਕਕੁਸਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਅਵ਼ਿਭਤ੍ਤਿਕੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ''ਕਕੁਸਨ੍ਧਕੋਣਾਗਮਨਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਤੇਨਞ੍ਜਸੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ਼ ਅਞ੍ਜਸੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ।

ਅਨਾਦਾਨਾਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾ ਵ਼ਾ। **ਖਯੋਗਧਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੋਗਧਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤਿਟ੍ਠਾ। **ਯੇਹਾਯਂ ਦੇਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਅਯਂ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ ਪਵ਼ੇਦਿਤੋ। **ਧਮ੍ਮਭੂਤੇਹੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਕਾਯਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵ਼ੇਹਿ, ਨਵ਼ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਤੋ ਵ਼ਾ ਭੂਤੇਹਿ ਜਾਤੇਹਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਵ਼ਾ ਪਤ੍ਤੇਹਿ। **ਤਾਦਿਭੀ**ਤਿ, ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵ਼ਪ੍ਪਤ੍ਤੇਹਿ।

“**ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਹਿ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਂ। ਵਚਨਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਅਰਿਯਾਨਿ ਚ ਅਵਿਤਥਟ੍ਠੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਤੇਨ ਦੇਸਿਤਤ੍ਤਾ, ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਾਨਿ ਵਾ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤਭਾਵਤੋ ਤੁਚ੍ਛਭਾਵਤੋ ਚ **ਦੁਕ੍ਖਂ,** ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ। ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਸਮੁਦੇਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਸਮੁਦਯੋ,** ਤਣ੍ਹਾ। ਕਿਲੇਸੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਮਗ੍ਗੀਯਤੀਤਿ ਵਾ **ਮਗ੍ਗੋ,** ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਅਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਾ। ਸਂਸਾਰਚਾਰਕਸਙ੍ਖਾਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਰੋਧੋ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਧਿਗਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਰੋਧਾਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਦੁਕ੍ਖਮੇਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ **ਨਿਰੋਧੋ,** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਦੁਕ੍ਖਸਙ੍ਖਯੋ’’ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿ**ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਯਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਅਧਿਗਤੇ। **ਨਿਵਤ੍ਤਤੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਸਤਿ **ਅਨਨ੍ਤਕਂ** ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਂਸਾਰੇ ਜਾਤਿਆਦਿਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਭੂਤੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਦੇਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। “**ਭੇਦਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ‘‘ਰੋਗੋ ਦਿਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਸੂਚਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੇ ਦੁਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਪਾਠੇ ਸਕਲਗਾਥਾਯ ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਯੋਜਨਾ – **ਯਸ੍ਮਿਂ** ਖਨ੍ਧਾਦਿਪਟਿਪਾਟਿਸਞ੍ਞਿਤੇ ਸਂਸਾਰੇ ਇਦਂ ਅਨਨ੍ਤਕਂ ਜਾਤਿਆਦਿਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਇਤੋ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਵਨਭਾਵਤੋ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਯਾ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਵਿਨਾਸਾ ਉਦ੍ਧਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਭਵੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹੀਤਿ।

ਸਰਭਙ੍ਗਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਟ੍ਠਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਟ੍ਠਕਨਿਪਾਤੇ **ਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਕ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਯਮਾਨਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਪਣਿਧਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਸੁਮੇਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਵਿਜ੍ਜਾਧਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਹਿਮਵਨ੍ਤਪਬ੍ਬਤੇ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ।

ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯਕਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਾਯ ਸੁਵਣ੍ਣਿਟ੍ਠਕਾਯ ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ, ‘‘ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਰੀਰਂ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਅਕਾਸਿ।

ਤਤੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਂ ਰਞ੍ਞੋ ਚਣ੍ਡਪਜ੍ਜੋਤਸ੍ਸ ਪੁਰੋਹਿਤਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਮਾਤਾ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ’’ਤਿ **ਕਞ੍ਚਨਮਾਣਵੋ** ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਵੁਡ੍ਢਿਮਨ੍ਵਾਯ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਲਭਿ। ਸੋ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ **ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤਂ ਰਾਜਾ ਚਣ੍ਡਪਜ੍ਜੋਤੋ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ‘‘ਆਚਰਿਯ, ਤ੍ਵਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਇਧਾਨੇਹੀ’’ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਟ੍ਠਮੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸੋ ਸਤ੍ਤਹਿ ਜਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੪.੧-੨੭) –

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਅਨੇਜੋ ਅਜਿਤਂ ਜਯੋ।
ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਕਪ੍ਪਾਨਂ, ਇਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਵੀਰੋ ਕਮਲਪਤ੍ਤਕ੍ਖੋ, ਸਸਙ੍ਕਵਿਮਲਾਨਨੋ।
ਕਨਕਾਚਲਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਰਵਿਦਿਤ੍ਤਿਸਮਪ੍ਪਭੋ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਨੇਤ੍ਤਮਨੋਹਾਰੀ, ਵਰਲਕ੍ਖਣਭੂਸਿਤੋ।
ਸਬ੍ਬਵਾਕਜਪਥਾਤੀਤੋ, ਮਨੁਜਾਮਰਸਕ੍ਕਤੋ॥

‘‘ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੋਧਯਂ ਸਤ੍ਤੇ, ਵਾਗੀਸੋ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ।
ਕਰੁਣਾਨਿਬਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ, ਪਰਿਸਾਸੁ ਵਿਸਾਰਦੋ॥

‘‘ਦੇਸੇਤਿ ਮਧੁਰਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਚਤੁਸਚ੍ਚੂਪਸਂਹਿਤਂ।
ਨਿਮੁਗ੍ਗੇ ਮੋਹਪਙ੍ਕਮ੍ਹਿ, ਸਮੁਦ੍ਧਰਤਿ ਪਾਣਿਨੇ॥

‘‘ਤਦਾ ਏਕਚਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਤਾਪਸੋ ਹਿਮਵਾਲਯੋ।
ਨਭਸਾ ਮਾਨੁਸਂ ਲੋਕਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਜਿਨਮਦ੍ਦਸਂ॥

‘‘ਉਪੇਚ੍ਚ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਤਸ੍ਸ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ।
ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੀਰਸ੍ਸ, ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਮਹਾਗੁਣਂ॥

‘‘ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਪਕਾਸਯਂ।
ਪਰਿਸਂ ਮਜ੍ਝ ਤੋਸੇਤਿ, ਯਥਾ ਕਚ੍ਚਾਯਨੋ ਅਯਂ॥

‘‘ਨਾਹਂ ਏਵਮਿਧੇਕਚ੍ਚਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸਾਵਕਂ।
ਤਸ੍ਮਾਤਦਗ੍ਗੇ ਏਸਗ੍ਗੋ, ਏਵਂ ਧਾਰੇਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਵਿਮ੍ਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾਕਜਂ ਮਨੋਰਮਂ।
ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਗਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਆਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਸਞ੍ਚਯਂ॥

‘‘ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕਸਰਣਂ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ।
ਤਦਾ ਮਮਾਸਯਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਬਜਾਕਾਸਿ ਸ ਰਣਞ੍ਜਹੋ॥

‘‘ਪਸ੍ਸਥੇਤਂ ਇਸਿਵਰਂ, ਨਿਦ੍ਧਨ੍ਤਕਨਕਤ੍ਤਚਂ।
ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਲੋਮਂ ਪੀਣਂਸਂ, ਅਚਲਂ ਪਞ੍ਜਲਿਂ ਠਿਤਂ॥

‘‘ਹਾਸਂ ਸੁਪੁਣ੍ਣਨਯਨਂ, ਬੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣਗਤਾਸਯਂ।
ਧਮ੍ਮਜਂ ਉਗ੍ਗਹਦਯਂ, ਅਮਤਾਸਿਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਭਂ॥

‘‘ਕਚ੍ਚਾਨਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥਯਂ ਠਿਤੋ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਕਚ੍ਚਾਨੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਮਹਾਞਾਣੀ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਦੂ ਮੁਨੇ।
ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ਠਾਨਂ, ਯਥਾਯਂ ਬਜਾਕਤੋ ਮਯਾ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਕਮ੍ਮਮਕਰਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਦੁਵੇ ਭਵੇ ਸਂਸਰਾਮਿ, ਦੇਵਤ੍ਤੇ ਅਥ ਮਾਨੁਸੇ।
ਅਞ੍ਞਂ ਗਤਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਦੁਵੇ ਕੁਲੇ ਪਜਾਯਾਮਿ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ।
ਨੀਚੇ ਕੁਲੇ ਨ ਜਾਯਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤੋ ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਂ ਪੁਰੇ।

ਪਜ੍ਜੋਤਸ੍ਸ ਚ ਚਣ੍ਡਸ੍ਸ, ਪੁਰੋਹਿਤਦਿਜਾਧਿਨੋ॥

''ਪੁਤ੍ਤੋ ਤਿਰਿਟਿਵਚ੍ਛਸ੍ਸ, ਨਿਪੁਣੋ ਵੇਦਪਾਰਗੂ।
ਮਾਤਾ ਚ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਨਾਮ, ਕਚ੍ਚਾਨੋਹਂ ਵਰਤ੍ਤਚੋ॥

''ਵੀਮੰਸਨਤ੍ਥੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਭੂਮਿਪਾਲੇਨ ਪੇਸਿਤੋ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਮੋਕ੍ਖਪੁਰਦ੍ਵਾਰੰ, ਨਾਯਕਂ ਗੁਣਸਞ੍ਚਯਂ॥

''ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਵਿਮਲਂ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਗਤਿਪਙ੍ਕਵਿਸੋਸਨਂ।
ਪਾਪੁਣਿਂ ਅਮਤਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਸੇਸੇਹਿ ਸਹ ਸਤ੍ਤਹਿ॥

''ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਿਦੂ ਜਾਤੋ, ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਮਹਾਮਤੇ।
ਠਪਿਤੋ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਚ, ਸੁਸਮਿਦ੍ਧਮਨੋਰਥੋ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ''ਏਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਸਿ। ਤੇ ਤਾਵਦੇਵ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਕੇਸਮਸ੍ਸੁਕਾ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਾ ਵਸ੍ਸਸਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ ਅਹੇਸੁਂ। ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਸਦਤ੍ਥਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਾ ਪਜ੍ਜੋਤੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸੋਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ, ''ਤ੍ਵਂਯੇਵ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛ, ਤਯਿ ਗਤੇਪਿ ਰਾਜਾ ਪਸੀਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਾਯ ਅਤ੍ਤਟ੍ਠਮੋ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਵਨ੍ਤੀਸੁ ਸਾਸਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਮੇਵ ਗਤੋ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਪਹਾਯ ਕਮ੍ਮਾਰਾਮੇ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮੇ ਰਸਤਣ੍ਹਾਨੁਗਤੇ ਚ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਿਨੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਵਸੇਨ –

੪੯੪.''ਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਕਂ ਨ ਕਾਰਯੇ, ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ ਜਨਂ ਨ ਉਯ੍ਯਮੇ।
ਸੋ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਰਸਾਨੁਗਿਦ੍ਧੋ, ਅਤ੍ਥਂ ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਯੋ ਸੁਖਾਧਿਵਾਹੋ॥

੪੯੫.''ਪਙ੍ਕੋਤਿ ਹਿ ਨਂ ਅਵੇਦਯੁਂ, ਯਾਯਂ ਵਨ੍ਦਨਪੂਜਨਾ ਕੁਲੇਸੁ।
ਸੁਖੁਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਦੁਰੁਬ੍ਬਹਂ, ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਾਪੁਰਿਸੇਨ ਦੁਜ੍ਜਹੋ''ਤਿ॥ –

ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਕਂ ਨ ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਨਵਾਵਾਸਕਾਰਾਪਨਾਦਿਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣਸ੍ਸ ਪਰਿਬਨ੍ਧਭੂਤਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਨਵਕਮ੍ਮਂ ਨ ਪਟ੍ਠਪੇਯ੍ਯ, ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਅਪ੍ਪਸਮਾਰਮ੍ਭਂ ਖਣ੍ਡਫੁਲ੍ਲਪਟਿਸਙ੍ਖਰਣਾਦਿਂ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨਪਟਿਪੂਜਨਤ੍ਥਂ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਵਸੇਨ ਜਨਂ ਵਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਜਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਯਾਦਿਸਂ ਸਂਸੇਵਤੋ ਭਜਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੋ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਂ ਅਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਭੂਤਂ ਜਨਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਨ ਉਯ੍ਯਮੇ**ਤਿ, ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ਕੁਲਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਨ ਵਾਯਮੇਯ੍ਯ, ਯਸ੍ਮਾ **ਸੋ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਰਸਾਨੁਗਿਦ੍ਧੋ, ਅਤ੍ਥਂ ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਯੋ ਸੁਖਾਧਿਵਾਹੋ**ਤਿ ਯੋ ਰਸਾਨੁਗਿਦ੍ਧੋ ਰਸਤਣ੍ਹਾਵਸਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਨਪਸੁਤੋ, ਸੋ ਕੁਲਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ, ਤੇਸੁ ਸੁਖਿਤੇਸੁ ਸੁਖਿਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯੋਗਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਯੋ ਸੁਖਾਧਿਵਾਹੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਾਵਹੋ ਸੀਲਾਦਿਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਪਜਹਤਿ ਏਕਂਸੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਤਤੋ ਵਿਵੇਚੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ''ਕਮ੍ਮਾਰਾਮਤਂ ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਤਂ ਪਚ੍ਚਯਗੇਧਞ੍ਚ ਵਜ੍ਜੇਥਾ''ਤਿ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕਾਰਾਭਿਲਾਸਂ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਾ ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਉਪਗਤਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਕੁਲੇਸੁ ਗੇਹਵਾਸੀਹਿ ਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯ ਕਰੀਯਮਾਨਾ ਵਨ੍ਦਨਾ ਪੂਜਨਾ ਚ, ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਨਂ ਓਸੀਦਾਪਨਟ੍ਠੇਨ ਮਲਿਨਭਾਵਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਪਙ੍ਕੋ** ਕਦ੍ਦਮੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਅਰਿਯਾ **ਪਵੇਦਯੁਂ** ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਂਸੁ ਪਵੇਦੇਸੁਂ ਵਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਸਕ੍ਕਾਰਾਭਿਲਾਸਂ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਸਭਾਵਤਾਯ ਪੀਲ਼ਾਜਨਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਤੁਦਨਤੋ ਦੁਰੁਦ੍ਧਰਣਤੋ ਚ **ਸੁਖੁਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਦੁਰੁਬ੍ਬਹਂ** ਪਵੇਦਯੁਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਾਪੁਰਿਸੇਨ **ਦੁਜ੍ਜਹੋ** ਦੁਪ੍ਪਜਹੇਯ੍ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਸਕ੍ਕਾਰਾਭਿਲਾਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾਯ ਆਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ –

੪੯੬.''ਨ ਪਰਸ੍ਸੁਪਨਿਧਾਯ, ਕਮ੍ਮਂ ਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਾਪਕਂ।
ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਂ ਨ ਸੇਵੇਯ੍ਯ, ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੂ ਹਿ ਮਾਤਿਯਾ॥

੪੯੭.''ਨ ਪਰੇ ਵਚਨਾ ਚੋਰੋ, ਨ ਪਰੇ ਵਚਨਾ ਮੁਨਿ।
ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਨਂ ਯਥਾ ਵੇਦਿ, ਦੇਵਾਪਿ ਨਂ ਤਥਾ ਵਿਦੂ॥

੪੯੮.''ਪਰੇ ਚ ਨ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਮਯਮੇਤ੍ਥ ਯਮਾਮਸੇ।
ਯੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮੇਧਗਾ॥

੪੯੯.''ਜੀਵਤੇ ਵਾਪਿ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ, ਅਪਿ ਵਿਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਯੋ।
ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਅਲਾਭੇਨ, ਵਿਤ੍ਤਵਾਪਿ ਨ ਜੀਵਤਿ॥

੫੦੦.''ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਣਾਤਿ ਸੋਤੇਨ, ਸਬ੍ਬਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ।
ਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਧੀਰੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਉਜ੍ਝਿਤੁਮਰਹਤਿ॥

੫੦੧.''ਚਕ੍ਖੁਮਾਸ੍ਸ ਯਥਾ ਅਨ੍ਧੋ, ਸੋਤਵਾ ਬਧਿਰੋ ਯਥਾ।
ਪਞ੍ਞਵਾਸ੍ਸ ਯਥਾ ਮੂਗੋ, ਬਲਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲੋਰਿਵ।
ਅਥ ਅਤ੍ਥੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਸਯੇਥ ਮਤਸਾਯਿਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਛ ਗਾਥਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਜ੍ਜੋਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦਵਸੇਨ ਅਭਾਸਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਪਸੁਘਾਤਯਞ੍ਞਂ ਕਾਰੇਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਅਸੋਧੇਤ੍ਵਾਵ ਅਚੋਰੇ ਚੋਰਸਞ੍ਞਾਯ ਦਣ੍ਡੇਸਿ, ਅਟ੍ਟਕਰਣੇ ਚ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੇ ਸਾਮਿਕੇ ਕਰੋਤਿ, ਸਾਮਿਕੇ ਚ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੇ। ਤਤੋ ਨਂ ਥੇਰੋ ਵਿਵੇਚੇਤੁਂ **"ਨ ਪਰਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਛ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨ ਪਰਸ੍ਸੁਪਨਿਧਾਯ, ਕਮ੍ਮਂ ਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਾਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਨਿਧਾਯ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਪਕਂ ਵਧਬਨ੍ਧਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਸੇਵੇਯ੍ਯ, ਪਰੇਨ ਨ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਂ ਨ ਸੇਵੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਤਂ ਪਾਪਕਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਕਮ੍ਮਬਨ੍ਧੂ ਹਿ ਮਾਤਿਯਾ** ਇਮੇ ਮਾਤਿਯਾ ਮਚ੍ਚਾ ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਰੇਨਪਿ ਨ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨ ਪਰੇ ਵਚਨਾ ਚੋਰੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚੋਰਿਯਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਵਚਨਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਚੋਰੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ **ਨ ਪਰੇ ਵਚਨਾ ਮੁਨਿ** ਪਰਸ੍ਸ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਮੁਨਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਵਚੀਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ **ਪਰੇ**ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਰੇਸਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪਰੇਤਿ ਸਂ-ਕਾਰਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਨਂ ਯਥਾ ਵੇਦੀ**ਤਿ ਨਂ ਸਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾ

ਚਿਤ੍ਤੁਂ ਯਥਾ ''ਅਹਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ, ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਵਾ''ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਵੇਦਿ ਜਾਨਾਤਿ। **ਦੇਵਾਪਿ ਨਂ ਤਥਾ ਵਿਦੂ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵਾ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ ਚ ਤਥਾ ਵਿਦੂ ਵਿਦਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਯਂ ਤਾਦਿਸਾ ਦੇਵਾ ਚ ਪਮਾਣਂ ਸੁਦ੍ਧਾਸੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਾਸੁਦ੍ਧਭਾਵਜਾਨਨੇ, ਨ ਯੇ ਕੇਚਿ ਇਚ੍ਛਾਦੋਸਪਰੇਤਾ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਰੇਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇ, ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਫਲਂ ਕਾਯਸ੍ਸ ਅਸੁਭਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਇਧ ਪਰੇ ਨਾਮ। ਤੇ **ਮਯਮੇਤ੍ਥ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਜੀਵਲੋਕੇ **ਯਮਾਮ** ਉਪਰਮਾਮ, ''ਸਤਤਂ ਸਮਿਤਂ ਮਚ੍ਚੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਯੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ''ਮਯਂ ਮਚ੍ਚੁ ਸਮੀਪਂ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਮੇਧਗਾ**ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਮੇਧਗਾਨਂ ਪਰਵਿਹਿਂਸਨਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਮੇਧਨ੍ਤਿ ਨ ਬਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਜੀਵਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਚੋਰੇ ਚੋਰੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਦਣ੍ਡਨੇਨ ਸਾਮਿਕੇ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਧਨਜਾਨਿਯਾ ਬਾਧਸਿ ਪਞ੍ਞਾਵੇਕਲ੍ਲਤੋ। ਤਥਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ **ਜੀਵਤੇ ਵਾਪਿ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ, ਅਪਿ ਵਿਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਯੋ** ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਧਨੋਪਿ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਜਾਤਿਕੋ ਇਤਰੀਤਰਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਅਨਵਜ੍ਜਾਯ ਜੀਵਿਕਾਯ ਜੀਵਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਜੀਵਿਤਂ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਂ ਜੀਵਿਤਮਾਹੁ ਸੇਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੩, ੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੪)। ਦੁਮ੍ਮੇਧਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਅਲਾਭੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਰਾਧੇਨ੍ਤੋ ਵਿਤ੍ਤਵਾਪਿ ਨ ਜੀਵਤਿ ਗਰਹਾਦਿਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਜੀਵਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਪਾਯਞ੍ਞੁਤਾਯ ਯਥਾਧਿਗਤਂ ਧਨਂ ਨਾਸੇਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿਯੇਵ।

ਇਮਾ ਕਿਰ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਗਾਥਾ ਥੇਰੋ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਕਥੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਸੁਪਿਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਨਿਯਾਮੇਨ ਸੁਪਿਨਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਤਾ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚਨੁਭਾਸਿਤ੍ਵਾ **"ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਣਾਤੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਰਾਜਾਨਂ ਓਵਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਣਾਤਿ ਸੋਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਧ ਸੋਤਬ੍ਬਂ ਸਦ੍ਦਂ ਆਪਾਥਗਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਭਾਸਿਤਂ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਞ੍ਚ ਅਬਧਿਰੋ ਸੋਤੇਨ ਸੁਣਾਤਿ। ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਰੂਪਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਅਸੁਨ੍ਦਰਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਨਨ੍ਧੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਮਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਭਾਵੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ **ਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਧੀਰੋ, ਸਬ੍ਬਂ ਉਜ੍ਝਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ ਸੁਤਂ ਵਾ, ਨ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਧੀਰੋ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਉਜ੍ਝਿਤੁਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤੁਂ ਗਹੇਤੁਂ ਵਾ ਅਰਹਤਿ। ਗੁਣਾਗੁਣਂ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ਉਜ੍ਝਿਤੁਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਗਹੇਤੁਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਚਕ੍ਖੁਮਾਸ੍ਸ ਯਥਾ ਅਨ੍ਧੋ** ਚਕ੍ਖੁਮਾਪਿ ਸਮਾਨੋ ਉਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਅਨ੍ਧੋ ਯਥਾ ਅਸ੍ਸ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਉਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੇ ਸੁਤੇ ਸੋਤਵਾਪਿ ਬਧਿਰੋ ਯਥਾ ਅਸ੍ਸ ਅਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਪਞ੍ਞਵਾਸ੍ਸ ਯਥਾ ਮੂਗੋ**ਤਿ ਵਿਚਾਰਣਪਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਞਵਾ ਵਚਨਕੁਸਲੋਪਿ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਮੂਗੋ ਵਿਯ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਬਲਵਾ** ਥਾਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਦੁਬ੍ਬਲੋਰਿਵ, ਰਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਵਿਯ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਅਥ ਅਤ੍ਥੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਸਯੇਥ ਮਤਸਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਮਤਸਾਯਿਕਂ ਸਯੇਥ, ਮਤਸਾਯਿਕਂ ਸਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਤੀਰੇਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਨ ਵਿਰਾਧੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ **ਅਥ ਅਤ੍ਥੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਕਰਣੀਯੇ ਅਤ੍ਥੇ ਕਿਚ੍ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਮਤਸਾਯਿਕਂ ਸਯੇਥ, ਮਤਸਾਯਿਕਂ ਸਯਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਨ ਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਮਰਹਤੀਤਿ ਏਵਂ ਥੇਰੇਨ ਓਵਦਿਤੋ ਰਾਜਾ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਕਾਤਬ੍ਬੇਯੇਵ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਿਰਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਿਰਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਮਹਦ੍ਧਨਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸਿਰਿਮਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਮਾਤਾ ਸਿਰਿਗੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਿਨੀ। ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ **ਧਮ੍ਮਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰

੧.ਗਰਹਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁ) ਆਗਤਮੇਵ। ਸੋ ਸਿਰਿਗੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੋ ਸਿਰਿਮਿਤ੍ਤੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਧਨਪਾਲਦਮਨੇ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਆਸਨਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਬੀਜਨਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ। ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਚ ਉਲ਼ਾਰਤਰੇ ਗੁਣੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

੫੦੨.''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਨੁਪਨਾਹੀ, ਅਮਾਯੋ ਰਿਤ੍ਤਪੇਸੁਣੋ।
ਸ ਵੇ ਤਾਦਿਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਵਂ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

੫੦੩.''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਨੁਪਨਾਹੀ, ਅਮਾਯੋ ਰਿਤ੍ਤਪੇਸੁਣੋ।
ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਸਦਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਵਂ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

੫੦੪.''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਨੁਪਨਾਹੀ, ਅਮਾਯੋ ਰਿਤ੍ਤਪੇਸੁਣੋ।
ਕਲ੍ਯਾਣਸੀਲੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਵਂ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

੫੦੫.''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਨੁਪਨਾਹੀ, ਅਮਾਯੋ ਰਿਤ੍ਤਪੇਸੁਣੋ।
ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਵਂ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

੫੦੬.''ਅਕ੍ਕੋਧਨੋਨੁਪਨਾਹੀ, ਅਮਾਯੋ ਰਿਤ੍ਤਪੇਸੁਣੋ।
ਕਲ੍ਯਾਣਪਞ੍ਞੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਵਂ ਪੇਚ੍ਚ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

੫੦੭.''ਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ ਤਥਾਗਤੇ, ਅਚਲਾ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ।
ਸੀਲਞ੍ਚ ਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਂ, ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਂ ਪਸਂਸਿਤਂ॥

੫੦੮.''ਸਙ੍ਘੇ ਪਸਾਦੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ, ਉਜੁਭੂਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਨਂ।
ਅਦਲਿਦ੍ਦੋਤਿ ਤਂ ਆਹੁ, ਅਮੋਘਂ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ॥

੫੦੯.''ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ, ਪਸਾਦਂ ਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਂ।
ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਥ ਮੇਧਾਵੀ, ਸਰਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਅਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲੋ। ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਹਿ ਕੋਧੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕੋਪਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਕੋ। **ਅਨੁਪਨਾਹੀ**ਤਿ ਨ ਉਪਨਾਹਕੋ, ਪਰੇਹਿ ਕਤਂ ਅਪਰਾਧਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਅਕ੍ਕੋਚ੍ਛਿ ਮਂ ਅਵਧਿ ਮਂ, ਅਜਿਨਿ ਮਂ ਅਹਾਸਿ ਮੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੩; ਮਹਾਵ॰ ੪੬੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੩੭) ਕੋਧਸ੍ਸ ਅਨੁਪਨਯ੍ਹਨਸੀਲੋ। ਸਨ੍ਤਦੋਸਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਮਾਯਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਮਾਯੋ**। ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਵਿਰਹਿਤਤੋ **ਰਿਤ੍ਤਪੇਸੁਣੋ, ਸ ਵੇ ਤਾਦਿਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸੋ ਤਥਾਰੂਪੋ ਤਥਾਜਾਤਿਕੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪੇਚ੍ਚ** ਪਰਲੋਕੇ ਨ ਸੋਚਤਿ ਸੋਕਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦਯੋ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਾਦਯੋ ਚ ਗੁਤ੍ਤਾ ਪਿਹਿਤਾ ਸਂਵੁਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ। ਕਲ੍ਯਾਣਸੀਲੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਸੀਲੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ। **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ –

''ਪਿਯੋ ਗਰੁਭਾਵਨਿਯੋ, ਵਤ੍ਤਾ ਚ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ।
ਗਮ੍ਭੀਰਞ੍ਚ ਕਥਂ ਕਤ੍ਤਾ, ਨੋ ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜਯੇ''ਤਿ॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੩੭) –

ਏਵਂ ਵਿਭਾਵਿਤਲਕ੍ਖਣੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ। **ਕਲ੍ਯਾਣਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਪਞ੍ਞੋ। ਯਦਿਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਅਸੁਨ੍ਦਰਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾਯ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਸੇਨ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ

ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਕੋਧਾਦੀਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਚ ਅਕ੍ਕੋਧਨਾਦਿਮੁਖੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸਦ੍ਧਾਦਿਕੇ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਏਵ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਸ੍ਸ** ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ **ਤਥਾਗਤੇ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗੇਨਾਗਤਸਦ੍ਧਾ, ਤਤੋ ਏਵ **ਅਚਲਾ** ਅਵਿਕਮ੍ਪਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ''ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ, ਪਦਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਰਿਯਕਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਕਨ੍ਤਂ ਪਿਯਾਯਿਤਂ ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਅਵਿਜਹਨਤੋ। **ਪਸਂਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਸਤ੍ਥਂ, ਵਣ੍ਣਿਤਂ ਥੋਮਿਤਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਂ ਪਨੇਤਂ ਸੀਲਂ ਗਹਟ੍ਠਸੀਲਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸੀਲਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਗਹਟ੍ਠਸੀਲਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸੀਲਂ, ਯਂ ਗਹਟ੍ਠੇਨ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਸੀਲਂ ਨਾਮ ਦਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸੀਲਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਂ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ, ਤਯਿਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵੇਨ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤਾਯ ''ਕਲ੍ਯਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਙ੍ਘੇ ਪਸਾਦੋ ਯਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ ''ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੇ ਪਸਾਦੋ ਸਦ੍ਧਾ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਅਚਲੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਉਜੁਭੂਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਙ੍ਕਾਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸਵਙ੍ਕਾਭਾਵਤੋ ਚ ਉਜੁਭੂਤਂ। ਅਕੁਟਿਲਂ ਅਜਿਮ੍ਹਂ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚੇਵ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਅਚਲਂ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਅਦਲਿਦ੍ਦੋਤਿ ਤਂ ਆਹੁ** ਸਦ੍ਧਾਧਨਂ, ਸੀਲਧਨਂ, ਸੁਤਧਨਂ, ਚਾਗਧਨਂ, ਪਞ੍ਞਾਧਨਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਾਨਂ ਧਨਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ''ਅਦਲਿਦ੍ਦੋ''ਤਿ ਤਂ ਤਾਦਿਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਅਰਿਯਾ ਆਹੁ। **ਅਮੋਘਂ ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ** ਤਸ੍ਸ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਤ੍ਥਾਧਿਗਮੇਨ ਅਮੋਘਂ ਅਵਞ੍ਝਂ ਸਫਲਮੇਵਾਤਿ ਆਹੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ , ਯਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਅਦਲਿਦ੍ਦੋ ਅਮੋਘਜੀਵਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਥਾਰੂਪੋ ਭਵੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। **ਸਦ੍ਧਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੩; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੦) ਵੁਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਸਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ ਸੀਲਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨਹੇਤੁਕਂ ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਨਿਚ੍ਛਯਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਭੂਤਂ ਪਸਾਦਞ੍ਚ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਮੁਖੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਗੁਣੇ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਸਿਰਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਦਾ ਪਠਮਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਞ੍ਞਾਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਤੋ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਮਤ੍ਥਕੇ – 'ਸਞ੍ਞਾਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲਾਨਂ ਅਯਂ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਅਗ੍ਗੋ'ਤਿ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਯਿਤ੍ਥ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਲੇਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਭਗਵਤਿ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨੋਮਯਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸਾਭਿਨਿਮ੍ਮਾਨਂ ਚੇਤੋਵਿਵਟ੍ਟਕੋਸਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ

ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਤ੍ਥਨਾ ਸਮਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਬਜਾਕਾਸਿ।

ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਜਨਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਕਤਂ ਕਲਜਾਣਧਮ੍ਮਂ ਨ ਕਥੀਯਤਿ। ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਪਨ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਓਦਾਤਕਸਿਣਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਪੁਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਅਪਦਾਨੇ ਪਨ ‘‘ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਤਾਪਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਚ੍ਛਤ੍ਤੇਨ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸੀ’’ਤਿ ਆਗਤਂ। ਤੇਸਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ। ਅਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਰਾਜਗਹਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਵਿਹਰਤਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਰਾਜਗਹੇ ਧਨਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਨ੍ਥਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਞਾਤਕੇਹਿ ਭੀਤਾ ਹਤ੍ਥਸਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੀ ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਗਬ੍ਭਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਗਬ੍ਭਾ ‘‘ਞਾਤਿਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਜਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇਯੇਵ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਨਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤੀ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ੍ਥੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਪਨ੍ਥਕੋ**ਤਿ, ਨਾਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਕਾਲੇ ਤਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦੁਤਿਯਂ ਗਬ੍ਭਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਗਬ੍ਭਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਨਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਮਹਾਪਨ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਕਨਿਟ੍ਠਸ੍ਸ **ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਵਸਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦਾਰਕੇਸੁ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਹਿ, ‘‘ਅਮ੍ਮ, ਅਯਜਕਕੁਲਂ ਨੋ ਦਸ੍ਸੇਹੀ’’ਤਿ ਨਿਬੁਨ੍ਧਿਯਮਾਨਾ ਦਾਰਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਰਕਾ ਧਨਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਗੇਹੇ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਅਤਿਦਹਰੋ। ਮਹਾਪਨ੍ਥਕੋ ਪਨ ਅਯਜਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਿਤਾਮਹਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਸ੍ਸੋ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਂ ਲਾਭੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਇਤਿ ਸੋ ਸਞ੍ਞਾਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਜਾਤੋ। ਸੋ ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਤਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਨ੍ਤੋ –

੫੧੦.‘‘ਯਦਾ ਪਠਮਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ, ਸਤ੍ਥਾਰਮਕੁਤੋਭਯਂ।
ਤਤੋ ਮੇ ਅਹੁ ਸਂਵੇਗੋ, ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮਂ॥

੫੧੧.‘‘ਸਿਰਿਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਾਦੇਹਿ, ਯੋ ਪਣਾਮੇਯ੍ਯ ਆਗਤਂ।
ਏਤਾਦਿਸਂ ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ, ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਵਿਰਾਧਯੇ॥

੫੧੨.‘‘ਤਦਾਹਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਞ੍ਚ, ਧਨਧਞ੍ਞਞ੍ਚ ਛਡ੍ਡਯਿਂ।
ਕੇਸਮਸ੍ਸੂਨਿ ਛੇਦੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

੫੧੩.‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਸੁਸਂਵੁਤੋ।
ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਵਿਹਾਸਿਂ ਅਪਰਾਜਿਤੋ॥

੫੧੪.‘‘ਤਤੋ ਮੇ ਪਣਿਧੀ ਆਸਿ, ਚੇਤਸੋ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤੋ।
ਨ ਨਿਸੀਦੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲੇ ਅਨੂਹਤੇ॥

੫੧੫.‘‘ਤਸ੍ਸ ਮੇਵਂ ਵਿਹਰਤੋ, ਪਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਪਰਕ੍ਕਮਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੫੧੬.‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਅਰਹਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯਜੋਮ੍ਹਿ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਨਿਰੂਪਧਿ॥

੫੧੭.‘‘ਤਤੋ ਰਤਜਾਵਿਵਸਾਨੇ, ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਂ ਪਤਿ।
ਸਬ੍ਬਂ ਤਣ੍ਹਂ ਵਿਸੋਸੇਤ੍ਵਾ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਉਪਾਵਿਸਿ’’ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਦਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਤੋ। **ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਿਂ, **ਸਤ੍ਥਾਰ**ਨ੍ਤਿ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ। **ਅਕੁਤੋਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਭਯਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਭਯਹੇਤੂਨਂ ਬੋਧਿਮੂਲੇਯੇਵ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਕੁਤੋਚਿਪਿ ਭਯਾਭਾਵਤੋ **ਅਕੁਤੋਭਯਂ** ਨਿਬ੍ਭਯਂ, ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਵਿਸਾਰਦਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਾਨਂ ਯਥਾਰਹਮਨੁਸਾਸਨਤੋ **ਸਤ੍ਥਾਰਂ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤਾਮਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਾਯ ਵੇਲਾਯ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਪਸ੍ਸਿਂ, ਤਂ **ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮਂ** ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਦਸ੍ਸਨਹੇਤੁ **ਤਤੋ** ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸੋਤੁਂ ਨਾਲਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ **ਸਂਵੇਗੋ ਅਹੁ** ਸਹੋਤ੍ਤਪ੍ਪਂ ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਂਵੇਗੋ ਪਨਾਹਂ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ **ਸਿਰਿਂ ਹਤ੍ਥੇਹੀ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯੋ** ਵਿਭਵਤ੍ਥਿਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ‘‘ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਵਿਗ੍ਗਹਂ ਸਿਰਿਂ ਸਯਨੇ ਉਪਗਤਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਚ ਪਾਦੇਹਿ ਚ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ **ਪਣਾਮੇਯ੍ਯ** ਨੀਹਰੇਯ੍ਯ, **ਸੋ** ਤਥਾਰੂਪੋ ਅਲਕ੍ਖਿਕਪੁਰਿਸੋ ਏਤਾਦਿਸਂ **ਸਤ੍ਥਾਰਂ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ **ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਵਮੇ ਖਣੇ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ **ਵਿਰਾਧਯੇ** ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦਾਕਰਣੇਨ ਤਂ ਵਿਰਜ੍ਝੇਯ੍ਯ, ਅਹਂ ਪਨੇਵਂ ਨ ਕਰੋਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ **“ਤਦਾਹਂ…ਪੇ॰… ਅਨਗਾਰਿਯ”**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਛਡ੍ਡਯਿ**ਨ੍ਤਿ, ਪਜਹਿਂ। ‘‘ਛਡ੍ਡਯਿ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਨਨੁ ਅਯਂ ਥੇਰੋ ਦਾਰਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਞ੍ਚ ਛਡ੍ਡਯਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚਾਤਿ? ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਫਲਮੇਵ ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਫਲੇਹਿ ਪਰਿਹੀਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਯਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, ਤਾਯ ਚ, ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਹ ਜੀਵਨ੍ਤਿ, ਏਕਜੀਵਿਕਾ ਸਭਾਗਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਾਜੀਵੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਿਕ੍ਖਨਭਾਵੇਨ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ, ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਾਜੀਵਞ੍ਚ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦੁਭਯਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਸੁਸਂਵੁਤੋ**ਤਿ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠੇਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਵੁਤੋ। ਰੂਪਾਦਿਵਿਸਯੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਨਂ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੀਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣਵਸੇਨ ਸਤਿਕਵਾਟੇਨ ਸੁਪਿਹਿਤਚਕ੍ਖਾਦਿਦ੍ਵਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਇਤਰਸੀਲਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਸਮ੍ਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **“ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤਿਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਮਾਹ। **ਵਿਹਾਸਿਂ ਅਪਰਾਜਿਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦੀਹਿ ਅਪਰਾਜਿਤੋ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਂ, ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਤੇਹਿ ਅਨਭਿਭੂਤੋ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤੇ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤੋ ਏਵ ਵਿਹਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਕਿਲੇਸਾਭਿਭਵਨਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ। **ਪਣਿਧੀ**ਤਿ ਪਣਿਧਾਨਂ। **ਤਤੋ** ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ। **ਆਸੀ**ਤਿ ਅਹੋਸਿ। **ਚੇਤਸੋ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤੋ**ਤਿ, ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤੋ। ਕੀਦਿਸੋ ਪਨ ਸੋਤਿ ਆਹ **“ਨ ਨਿਸੀਦੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲੇ ਅਨੂਹਤੇ”**ਤਿ। ‘‘ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਮਮ ਹਦਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲੇ ਅਨੁਦ੍ਧਟੇ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਨਿਸੀਦੇ, ਨਿਸਜ੍ਜਂ ਨ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਭਾਵਨਂ ਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨਚਙ੍ਕਮੇਹੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਝਾਨਙ੍ਗਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਤਸ੍ਸ ਮੇ”**ਤਿਆਦਿ। **ਨਿਰੂਪਧੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੁਪਧਿਆਦੀਨਂ

ਅਭਾਵੇਨ ਨਿਰੁਪਧਿ। **ਰਤਜਾਵਿਵਸਾਨੇ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗਸ੍ਸ ਵਿਗਮਨੇ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ। **ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨੰ ਪਤੀ**ਤਿ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨੰ ਲਕ੍ਖਣੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬੰ ਤਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਤਣ੍ਹਾਸੋਤੰ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ **ਵਿਸੋਸੇਤ੍ਵਾ** ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲੇ ਅਨੂਹਤੇ ਨ ਨਿਸੀਦੇ''ਤਿ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਮੋਚਿਤਤ੍ਤਾ। **ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਉਪਾਵਿਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਨ੍ਤਿ। ਸੇਸੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਨਵਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਭੂਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਵਕਨਿਪਾਤੇ **ਯਦਾ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਭੂਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸੇਨੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ''ਉਸਭਂ ਪਵਰ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ।

ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਕੇਤਨਗਰਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਗਾਮੇ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਜਾਤਾ ਜਾਤਾ ਦਾਰਕਾ ਬਦ੍ਧਾਘਾਤੇਨ ਏਕੇਨ ਯਕ੍ਖੇਨ ਖਾਦਿਤਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਤ੍ਤਾ ਭੂਤਾ ਆਰਕ੍ਖਂ ਗਣ੍ਹਿਂਸੁ। ਯਕ੍ਖੋ ਪਨ ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੋ, ਪੁਨ ਨਾਗਮਾਸਿ। ਨਾਮਕਰਣਦਿਵਸੇ ਚਸ੍ਸ ''ਏਵਂ ਕਤੇ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤਾ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ **ਭੂਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਬਲੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੋ ਵਡ੍ਢਿ, ਤਸ੍ਸ ''ਤਯੋ ਪਾਸਾਦਾ ਅਹੇਸੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਯਸਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਵਕਿਤ੍ਤਨੇ ਵਿਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਾਕੇਤੇ ਵਸਨ੍ਤੇ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੋ। ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਜਕਰਣਿਯਾ ਨਾਮ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਲੇਣੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੭.੨੦-੨੮) –

''ਉਸਭਂ ਪਵਰਂ ਵੀਰਂ, ਮਹੇਸਿਂ ਵਿਜਿਤਾਵਿਨਂ।
ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਪ੍ਪਸੀਦਤਿ॥

''ਹਿਮਵਾ ਵਾਪਰਿਮੇਯ੍ਯੋ, ਸਾਗਰੋਵ ਦੁਰੁਤ੍ਤਰੋ।
ਤਥੇਵ ਝਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਪ੍ਪਸੀਦਤਿ॥

''ਵਸੁਧਾ ਯਥਾਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਾ, ਚਿਤ੍ਤਾ ਵਨਵਟਂਸਕਾ।
ਤਥੇਵ ਸੀਲਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਪ੍ਪਸੀਦਤਿ॥

''ਅਨਿਲਞ੍ਜਸਾਸਙ੍ਖੁਬ੍ਭੋ , ਯਥਾਕਾਸੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯੋ।
ਤਥੇਵ ਞਾਣਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਪ੍ਪਸੀਦਤਿ॥

''ਇਮਾਹਿ ਚਤੁਗਾਥਾਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸੇਨਸਵ੍ਹਯੋ।
ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਂ ਥਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਂ ਅਪਰਾਜਿਤਂ॥

''ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪਾਨਿ, ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨੁਪਪਜ੍ਜਥ।
ਸੁਗਤਿਂ ਸੁਖਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਅਨੁਭੋਸਿਮਨਪ੍ਪਕਂ॥

''ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਥੋਮਨਾਯ ਇਦਂ ਫਲਂ॥

''ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਮ੍ਹਿ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਚਤੁਰੋ ਆਸੁਮੁਗ੍ਗਤਾ।

ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਮਹਬ੍ਬਲਾ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਞਾਤੀਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਸਾਕੇਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹਂ ਤੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਿਯਮਾਨੋ ਅਞ੍ਜਨਵਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਗਮਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਞਾਤਕਾ ''ਇਧੇਵ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਸਥ, ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਥ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਥੇਰਂ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਂ ਤਤ੍ਥ ਚ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੫੧੮.''ਯਦਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਜਰਾਮਰਣਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਅਵਿਦ੍ਦੂਸੂ ਯਤ੍ਥ ਸਿਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ।
ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਸਤੋਵ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੧੯.''ਯਦਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਵਹਨਿਂ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਂ, ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਘਾਤਦੁਖਾਧਿਵਾਹਿਨਿਂ।
ਤਣ੍ਹਂ ਪਹਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਸਤੋਵ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੨੦.''ਯਦਾ ਸਿਵਂ ਦ੍ਵੇਚਤੁਰਙ੍ਗਗਾਮਿਨਂ, ਮਗ੍ਗੁੱਤਮਂ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸੋਧਨਂ।
ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵ ਸਤੋਵ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੨੧.''ਯਦਾ ਅਸੋਕਂ ਵਿਰਜਂ ਅਸਙ੍ਖਤਂ, ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸੋਧਨਂ।
ਭਾਵੇਤਿ ਸਞ੍ਞੋਜਨਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛਿਦਂ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੨੨.''ਯਦਾ ਨਭੇ ਗਜ੍ਜਤਿ ਮੇਘਦੁਨ੍ਦੁਭਿ, ਧਾਰਾਕੁਲਾ ਵਿਹਗਪਥੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ।
ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਪਬ੍ਭਾਰਗਤੋਵ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੨੩.''ਯਦਾ ਨਦੀਨਂ ਕੁਸੁਮਾਕੁਲਾਨਂ, ਵਿਚਿਤ੍ਤ-ਵਾਨੇਯ੍ਯ-ਵਟਂਸਕਾਨਂ।
ਤੀਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸੁਮਨੋਵ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੨੪.''ਯਦਾ ਨਿਸੀਥੇ ਰਹਿਤਮ੍ਹਿ ਕਾਨਨੇ, ਦੇਵੇ ਗਲ਼ਨ੍ਤਮ੍ਹਿ ਨਦਨ੍ਤਿ ਦਾਠਿਨੋ।
ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਪਬ੍ਭਾਰਗਤੋਵ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੨੫.''ਯਦਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਯਤ੍ਤਨੋ, ਨਗਨ੍ਤਰੇ ਨਗਵਿਵਰਂ ਸਮਸ੍ਸਿਤੋ।
ਵੀਤਦ੍ਦਰੋ ਵੀਤਖਿਲੋਵ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੨੬.''ਯਦਾ ਸੁਖੀ ਮਲਖਿਲਸੋਕਨਾਸਨੋ,
ਨਿਰਗ੍ਗਲ਼ੋ ਨਿਬ੍ਬਨਥੋ ਵਿਸਲ੍ਲ਼ੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਬ੍ਯਨ੍ਤਿਕਤੋਵ ਝਾਯਤਿ,
ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਪਦਯੋਜਨਾਮੁਖੇਨ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ – ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕੋ **ਜਰਾ**। ਭੇਦੋ **ਮਰਣਂ**। ਜਰਾਮਰਣਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਜਰਾਮਰਣਵਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ। ''ਤਯਿਦਂ ਜਰਾਮਰਣਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ **ਅਵਿਦ੍ਦੂਸੂ** ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਯਤ੍ਥ** ਯਸ੍ਮਿਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ **ਸਿਤਾ** ਪਟਿਬਨ੍ਧਾ ਅਲ੍ਲ਼ੀਨਾ, ਤਂ ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਨ ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ''ਤਿ

ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ, ਇਧ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ **ਸਤੋ** ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ, **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਭਿਕ੍ਖੁ, **ਯਦਾ** ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਝਾਯਤਿ। **ਤਤੋ** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਰਤਿਤੋ ਮਗ੍ਗਫਲਰਤਿਤੋ ਚ **ਪਰਮਤਰਂ** ਉਤ੍ਤਮਤਰਂ ਰਤਿਂ **ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ** ਨਪ੍ਪਟਿਲਭਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

''ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਮਤਂ ਤਂ ਵਿਜਾਨਤਂ॥

''ਪਠਬ੍ਯਾ ਏਕਰਜ੍ਜੇਨ, ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਗਮਨੇਨ ਵਾ।
ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਧਿਪਚ੍ਚੇਨ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਵਰ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੪, ੧੭੮)।

ਏਵਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਮੁਖੇਨ ਵਿਵੇਕਰਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਾਦਿਮੁਖੇਨਪਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਦੁਤਿਯਾਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਵਹਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਯਤਿਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਂ। ਸਾ ਹਿ ਵਿਸਤਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਾਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਟਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਕ੍ਕਤੀਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਂ ਹਰਤੀਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਂਵਾਦਿਕਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਮੂਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਫਲਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਪਰਿਭੋਗਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾ, ਵਿਸਾਲਾ ਵਾ ਪਨ ਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਰੂਪੇ ਸਦ੍ਦੇ ਗਨ੍ਧੇ ਰਸੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮੇ ਕੁਲੇ ਗਣੇ ਵਿਤ੍ਥਟਾਤਿ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਘਾਤਦੁਖਾਧਿਵਾਹਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਾਰੇ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਪਞ੍ਚਾ, ਰਾਗਾਦਯੋ ਮਾਨਾਦਯੋ ਚ। ਤੇ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਤਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਘਾਤਾ, ਸਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚਾਤਿ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਘਾਤਦੁਖਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਵਾਹਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ ਪਪਞ੍ਚਸਙ੍ਘਾਤਦੁਖਾਧਿਵਾਹਿਨੀ। ਤਂ ਤਣ੍ਹਂ **ਪਹਨ੍ਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ।

ਸਿਵਨ੍ਤਿ ਖੇਮਂ, ਅਖੇਮਕਰਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤੇਨ ਤੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਚਤੁਰਙ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਗਮੇਤੀਤਿ **ਦ੍ਵਿਚਤੁਰਙ੍ਗਗਾਮਿਨਂ,** ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਲੋਪੋ ਕਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਰੂਪੂਪਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ **ਮਗ੍ਗੁਤ੍ਤਮਂ**। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਮਗ੍ਗਾਨਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਸੇਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੩)। ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਿਲੇਸਮਲੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਧਨਤੋ **ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸੋਧਨਂ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾਯ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ।

ਸੋਕਹੇਤੂਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚ ਸੋਕਾਭਾਵਹੇਤੁਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਏਤ੍ਥ ਸੋਕੋਤਿ **ਅਸੋਕਂ**। ਤਥਾ ਵਿਗਤਰਾਗਾਦਿਰਜਤ੍ਤਾ **ਵਿਰਜਂ**। ਨ ਕੇਨਚਿ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਸਙ੍ਖਤਨ੍ਤਿ **ਅਸਙ੍ਖਤਂ**। ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਭਾਵਤੋ, ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਦ੍ਦਿਤੇਹਿ ਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਚ **ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ**। ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਿਲੇਸਮਲੇਹਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਸੋਧਨਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ **ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸੋਧਨਂ। ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ। ਬਹੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਲਮ੍ਬਕੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਕਂ ਆਲਮ੍ਬਿਤਬ੍ਬੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਂਯੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧਨਾਨਂ ਛੇਦਨਤੋ **ਸਂਯੋਜਨਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛਿਦਂ**। ਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵੇਨ ਉਪਚਾਰਿਤਂ, ਯਥਾ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਾਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ। ਯਥਾ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾਸੁ ਯਦਾ ਝਾਯਤਿ, ਤਦਾ ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂ ਇਧ ਯਦਾ ਭਾਵੇਤਿ, ਤਦਾ ਤਤੋ ਰਤਿਂ ਪਰਮਤਰਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਪਨੇਤ੍ਵਾਵ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਕਿਤ੍ਤਨੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਸਿਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਫਾਸੁਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਦਾ ਨਭੇ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਭੇ**ਤਿ ਆਕਾਸੇ। ਸਿਨਿਦ੍ਧਗਮ੍ਭੀਰਨਿਗ੍ਘੋਸਤਾਯ ਮੇਘੋਯੇਵ ਦੁਨ੍ਦੁਭਿ **ਮੇਘਦੁਨ੍ਦੁਭਿ**। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੀਹਿ ਧਾਰਾਹਿ ਆਕੁਲਾਤਿ **ਧਾਰਾਕੁਲਾ**। ਵਿਹਗਾਨਂ ਪਕ੍ਖੀਨਂ ਗਮਨਮਗ੍ਗਤ੍ਤਾ **ਵਿਹਗਪਥੇ** ਨਭੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਝਾਨਰਤਿਤੋ।

ਕੁਸੁਮਾਕੁਲਾਨਨ੍ਤਿ ਤਰੂਹਿ ਗਲਿਤਕੁਸੁਮੇਹਿ ਸਮੋਹਿਤਾਨੰ। **ᩅਿਚਿਤ੍ਤᩅਾਨੇਯਜᩅਟੰਸਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ᩅਨੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ᩅਾਨੇਯਜਾਨਿ ᩅਨਪੁਪ੍ਫਾਨਿ, ᩅਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ᩅਾਨੇਯਜਾਨਿ ᩅਟੰਸਕਾਨਿ ਏਤਾਸਨ੍ਤਿ ᩅਿਚਿਤ੍ਤᩅਾਨੇਯਜᩅਟੰਸਕਾ ਨਦਿਯੋ, ਤਾਸੰ ਨਾਨਾᩅਿਧᩅਨਪੁਪ੍ਫᩅਟੰਸਕਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮᩅਸੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਮਨੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਮਨੋ** ਝਾਯਤਿ।

ਨਿਸੀਥੇਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੰ। **ਰਹਿਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ, ਜਨਸਮ੍ਬਾਧᩅਿਰਹਿਤੇ ᩅਿᩅਿਤ੍ਤੇ। **ਦੇᩅੇ**ਤਿ ਮੇਘੇ। **ਗਲ਼ਨ੍ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ᩅੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾਯੋ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੇ ᩅਸ੍ਸਨ੍ਤੇ। **ਦਾਠਿਨੋ**ਤਿ ਸੀਹਬਜਗ੍ਘਾਦਯੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਦਾਠਾᩅੁਧਾਤਿ ''ਦਾਠਿਨੋ''ਤਿ ᩅੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, **ਨਦਨ੍ਤਿ ਦਾਠਿਨੋ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਜਨᩅਿᩅੇਕਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇᩅ ਗਹਿਤੰ।

ᩅਿਤਕ੍ਕੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਯਤ੍ਤਨੋਤਿ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਮᩅਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੇ ਮਿਚ੍ਛਾᩅਿਤਕ੍ਕੇ ਪਟਿਪਕ੍ਖਬਲੇਨ ਨਿਸੇਧੇਤ੍ᩅਾ। ਅਤ੍ਤਨੋਤਿ ᩅਾ ਇਦੰ ᩅਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ ''ਤਤੋ ਰਤਿੰ ਪਰਮਤਰੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ᩅਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ। **ਨਗਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ। **ਨਗᩅਿᩅਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਗੁਹੰ ਪਬ੍ਭਾਰੰ ᩅਾ। **ਸਮਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਉਪਗਤੋ। **ᩅੀਤਦ੍ਦਰੋ**ਤਿ ᩅਿਗਤਕਿਲੇਸਦਰਥੋ। **ᩅੀਤਖਿਲੋ**ਤਿ ਪਹੀਨਚੇਤੋਖਿਲੋ।

ਸੁਖੀਤਿ ਝਾਨਾਦਿਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤੋ। **ਮਲਖਿਲਸੋਕਨਾਸਨੋ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਮਲਾਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਞ੍ਚ ਚੇਤੋਖਿਲਾਨੰ ਞਾਤਿᩅਿਯੋਗਾਦਿਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਸੋਕਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਯਕੋ। **ਨਿਰਗ੍ਗਲ਼ੋ**ਤਿ, ਅਗ੍ਗਲ਼ੰ ᩅੁਚ੍ਚਤਿ ਅᩅਿਜ੍ਜਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪੁਰਪᩅੇਸਨਿᩅਾਰਣਤੋ, ਤਦਭਾᩅਤੋ ਨਿਰਗ੍ਗਲ਼ੋ। **ਨਿਬ੍ਬਨਥੋ**ਤਿ ਨਿਤਣ੍ਹੋ। **ᩅਿਸਲ੍ਲੋ**ਤਿ, ᩅਿਗਤਰਾਗਾਦਿਸਲ੍ਲੋ। **ਸਬ੍ਬਾਸᩅੇ**ਤਿ, ਕਾਮਾਸᩅਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਆਸᩅੇ। **ਬਜਨ੍ਤਿਕਤੋ**ਤਿ ਬਜਨ੍ਤਿਕਤਾᩅੀ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ᩅਿਗਤਨ੍ਤੇ ਕਤ੍ᩅਾ ਠਿਤੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖᩅਿਹਾਰਤ੍ਥੰ ਯਦਾ ਝਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਝਾਨਰਤਿਤੋ ਪਰਮਤਰੰ ਰਤਿੰ ਨ ᩅਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏᩅੰ ਪਨ ᩅਤ੍ᩅਾ ਥੇਰੋ ਅਜਕਰਣੀਤੀਰਮੇᩅ ਗਤੋ।

ਭੂਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾᩅਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨᩅਕਨਿਪਾਤᩅਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਸਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਕਾਲ਼ੁਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਸਕਨਿਪਾਤੇ **ਅਙ੍ਗਾਰਿਨੋ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕਾਲ਼ੁਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਕੁਲਪ੍ਪਸਾਦਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ।

ਸੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਮਚ੍ਚਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਦਿਵਸਂਯੇਵ ਜਾਤੋਤਿ ਤਂਦਿਵਸਂਯੇਵ ਨਂ ਦੁਕੂਲਚੁਮ੍ਬਟੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨਯਿਂਸੁ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋ, ਰਾਹੁਲਮਾਤਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਨਿਧੀ, ਆਰੋਹਨਿਯਹਤ੍ਥੀ, ਅਸ੍ਸਕਣ੍ਡਕੋ, ਛਨ੍ਨੋ ਕਾਲ਼ੁਦਾਯੀਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਏਕਦਿਵਸਂਯੇਵ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਸਹਜਾਤਾ ਨਾਮ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥਸ੍ਸ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਸਕਲਨਗਰਸ੍ਸ ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਦਿਵਸੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਉਦਾਯੀ**ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ, ਥੋਕਂ ਕਾਲ਼ਧਾਤੁਕਤ੍ਤਾ ਪਨ **ਕਾਲ਼ੁਦਾਯੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਅਗਮਾਸਿ।

ਅਪਰਭਾਗੇ ਲੋਕਨਾਥੇ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਰਾਜਗਹਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਂ ਏਕਂ ਅਮਚ੍ਚਂ ''ਪੁਤ੍ਤਂ ਮੇ ਇਧਾਨੇਹੀ''ਤਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵੇਲ਼ਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਿਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਪਰਿਸੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਥ ਨੇ ਸਤ੍ਥਾ ''ਏਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਤਙ੍ਖਣਂਯੇਵ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਾ ਵਸ੍ਸਸਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਅਰਿਯਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਞ੍ਞਾ ਪਹਿਤਸਾਸਨਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਰਾਜਾ ''ਨੇਵ ਗਤਬਲਕੋਟ੍ਠਕੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਸਾਸਨਂ ਸੁਯ੍ਯਤੀ''ਤਿ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਅਮਚ੍ਚਂ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪੇਸੇਸਿ । ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਅਪਰਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਵਹਿ ਅਮਚ੍ਚੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਵ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਪੇਸੇਸਿ ਸਬ੍ਬੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁਂ।

ਅਥ ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਤ੍ਤਕਾ ਜਨਾ ਮਯਿ ਸਿਨੇਹਾਭਾਵੇਨ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਇਧਾਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥਯਿਂਸੁ, ਅਯਂ ਖੋ ਪਨ ਉਦਾਯੀ ਦਸਬਲੇਨ ਸਮਵਯੋ ਸਹਪਂਸੁਕੀਲ਼ਿਕੋ, ਮਯਿ ਚ ਸਿਨੇਹਵਾ, ਇਮਂ ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਤਾਤ, ਤ੍ਵਂ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਰਾਜਗਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ ਆਨੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਪਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਸਚਾਹਂ, ਦੇਵ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵਾਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਇਧਾਨੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਵਾ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵੇਲ਼ਾਯ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਠਿਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੪.੪੮-੬੩) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਚਰਤੋ ਚਾਰਿਕਂ ਤਦਾ॥

''ਸੁਫੁਲ੍ਲਂ ਪਦੁਮਂ ਗਯ੍ਹ, ਉਪ੍ਪਲਂ ਮਲ੍ਲਿਕਞ੍ਚਹਂ।
ਪਰਮਨ੍ਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਅਦਾਸਿਂ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਅਹਂ॥

''ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਪਰਮਨ੍ਨਂ ਸੁਭੋਜਨਂ।
ਤਞ੍ਚ ਪੁਪ੍ਫਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਜਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਸ੍ਸਯਿ॥

‘‘ਇਟ੍ਠੰ ਕਨ੍ਤੰ ਪਿਯੰ ਲੋਕੇ, ਜਲਜੰ ਪੁਪ੍ਫਮੁਤ੍ਤਮੰ।
ਸੁਦੁਕ੍ਕਰੰ ਕਤੰ ਤੇਨ, ਯੋ ਮੇ ਪੁਪ੍ਫੰ ਅਦਾਸਿਦੰ॥

‘‘ਯੋ ਪੁਪ੍ਫਮਭਿਰੋਪੇਸਿ, ਪਰਮਨ੍ਨਞ੍ਚਦਾਸਿ ਮੇ।
ਤਮਹੰ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣਾਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

‘‘ਦਸ ਅਟ੍ਠ ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਉਪ੍ਪਲੰ ਪਦੁਮਞ੍ਚਾਪਿ, ਮਲ੍ਲਿਕਞ੍ਚ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ॥

‘‘ਅਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਵਿਪਾਕੇਨ, ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਸਮਾਯੁਤੰ।
ਆਕਾਸੇ ਛਦਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਧਾਰਯਿਸ੍ਸਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

‘‘ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ , ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਥਬ੍ਯਾ ਰਜ੍ਜੰ ਪਞ੍ਚਸਤੰ, ਵਸੁਧੰ ਆਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਕਕਮ੍ਮਾਭਿਰਦ੍ਧੋ ਸੋ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਸਕ੍ਯਾਨੰ ਨਨ੍ਦਿਜਨਨੋ, ਞਾਤਿਬਨ੍ਧੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਮਨਾਸਵੰ।
ਗੋਤਮੋ ਲੋਕਬਨ੍ਧੁ ਤੰ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਸੋ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਨਿਰੂਪਧਿ।
ਉਦਾਯੀ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਰਾਗੋ ਦੋਸੋ ਚ ਮੋਹੋ ਚ, ਮਾਨੋ ਮਕ੍ਖੋ ਚ ਧੰਸਿਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਤੋਸਯਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਆਤਾਪੀ ਨਿਪਕੋ ਅਹੰ।
ਪਸਾਦਿਤੋ ਚ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮੰ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਤਾਵਾਯੰ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕੁਲਨਗਰੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਕਾਲੋ, ਵਸਨ੍ਤੇ ਪਨ ਉਪਗਤੇ ਪੁਪ੍ਫਿਤੇਸੁ ਵਨਸਣ੍ਡੇਸੁ ਹਰਿਤਤਿਣਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਗਮਨਕਾਲੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਕਾਲੰ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤੋ ਵਸਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥੁ ਕੁਲਨਗਰੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਗਮਨਮਗ੍ਗਵਣ੍ਣੰ ਸੰਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ –

੫੨੭.‘‘ਅਙ੍ਗਾਰਿਨੋ ਦਾਨਿ ਦੁਮਾ ਭਦਨ੍ਤੇ, ਫਲੇਸਿਨੋ ਛਦਨਂ ਵਿਪ੍ਪਹਾਯ।
ਤੇ ਅਚ੍ਚਿਮਨ੍ਤੋਵ ਪਭਾਸਯਨ੍ਤਿ, ਸਮਯੋ ਮਹਾਵੀਰ ਭਾਗੀਰਸਾਨਂ॥

੫੨੮.‘‘ਦੁਮਾਨਿ ਫੁਲ੍ਲਾਨਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾ ਪਵਨ੍ਤਿ।
ਪਤ੍ਤਂ ਪਹਾਯ ਫਲਮਾਸਸਾਨਾ, ਕਾਲੋ ਇਤੋ ਪਕ੍ਕਮਨਾਯ ਵੀਰ॥

੫੨੯.‘‘ਨੇਵਾਤਿਸੀਤਂ ਨ ਪਨਾਤਿਉਣ੍ਹਂ, ਸੁਖਾ ਉਤੁ ਅਦ੍ਧਨਿਯਾ ਭਦਨ੍ਤੇ।
ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਤਂ ਸਾਕਿਯਾ ਕੋਲ਼ਿਯਾ ਚ, ਪਚ੍ਛਾਮੁਖਂ ਰੋਹਿਨਿਯਂ ਤਰਨ੍ਤਂ॥

੫੩੦.‘‘ਆਸਾਯ ਕਸਤੇ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਬੀਜਂ ਆਸਾਯ ਵਪ੍ਪਤਿ।
ਆਸਾਯ ਵਾਣਿਜਾ ਯਨ੍ਤਿ, ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਧਨਹਾਰਕਾ।
ਯਾਯ ਆਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਾਮਿ, ਸਾ ਮੇ ਆਸਾ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ॥

੫੩੧.‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਞ੍ਚੇਵ ਵਪਨ੍ਤਿ ਬੀਜਂ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵਰਾਜਾ।
ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਸਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਕਾ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਧਞ੍ਞਮੁਪੇਤਿ ਰਟ੍ਠਂ॥

੫੩੨.‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯਾਚਨਕਾ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦਾਨਪਤੀ ਦਦਨ੍ਤਿ।
ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦਾਨਪਤੀ ਦਦਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਗ੍ਗਮੁਪੇਨ੍ਤਿ ਠਾਨਂ॥

੫੩੩.‘‘ਵੀਰੋ ਹਵੇ ਸਤ੍ਤਯੁਗਂ ਪੁਨੇਤਿ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਜਾਯਤਿ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞੋ।
ਮਞ੍ਞਾਮਹਂ ਸਕ੍ਕਤਿ ਦੇਵਦੇਵੋ, ਤਯਾ ਹਿ ਜਾਤੋ ਮੁਨਿ ਸਚ੍ਚਨਾਮੋ॥

੫੩੪.‘‘ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ ਨਾਮ ਪਿਤਾ ਮਹੇਸਿਨੋ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਪਨ ਮਾਯਨਾਮਾ।
ਯਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਪਰਿਹਰਿਯ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਤਿਦਿਵਮ੍ਹਿ ਮੋਦਤਿ॥

੫੩੫.‘‘ਸਾ ਗੋਤਮੀ ਕਾਲਕਤਾ ਇਤੋ ਚੁਤਾ, ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਕਾਮੇਹਿ ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾ।
ਸਾ ਮੋਦਤਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ, ਪਰਿਵਾਰਿਤਾ ਦੇਵਗਣੇਹਿ ਤੇਹਿ॥

੫੩੬.‘‘ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਅਸਯ੍ਹਸਾਹਿਨੋ, ਅਙ੍ਗੀਰਸਸ੍ਸਪ੍ਪਟਿਮਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਪਿਤੁਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ ਤੁਵਂਸਿ ਸਕ੍ਕ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਮੇ ਗੋਤਮ ਅਯ੍ਯਕੋਸੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਙ੍ਗਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਾਨਿ ਵਿਯਾਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਾਨਿ, ਰਤ੍ਤਪਵਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਪਲ੍ਲਵਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਏਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਿਨੋ, ਅਤਿਲੋਹਿਤਕੁਸੁਮਕਿਸਲਯੇਹਿ ਅਙ੍ਗਾਰਵੁਟ੍ਠਿਸਂਪਰਿਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਾਨੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। **ਦੁਮਾ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾ। ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ, ਭਦ੍ਦਂ ਅਨ੍ਤੇ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਦਕਾਰਸ੍ਸ ਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਗੁਣਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤੋ, ਗੁਣਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਭੂਤੋ ਸਤ੍ਥਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਆਲਪਨਂ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਞ੍ਚੇਤਂ ਏਕਾਰਨ੍ਤਂ ‘‘ਸੁਕਟੇ ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਸੁਖੇ ਦੁਕ੍ਖੇਪਿ ਚੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਇਧ ਪਨ ਸਮ੍ਬੋਧਨਤ੍ਥੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਭਦਨ੍ਤੇਤਿ ਆਲਪਨ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਭਦ੍ਦਸਦ੍ਦਸਮਾਨਤ੍ਥਂ ਪਦਨ੍ਤੁਰਮੇਕ’’ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਫਲਾਨਿ ਏਸਨ੍ਤੀਤਿ **ਫਲੇਸਿਨੋ**। ਅਚੇਤਨੇਪਿ ਹਿ ਸਚੇਤਨਕਿਰਿਯਮਾਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਕੂਲਂ ਪਤਿਤੁਕਾਮਨ੍ਤਿ, ਫਲਾਨਿ

ਗਹੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਫਲਗਹਣਕਾਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਛਦਨਂ ਵਿਪ੍ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਾਨਿ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇ**ਤਿ ਦੁਮਾ। **ਅਚ੍ਚਿਮਨ੍ਤੋਵ ਪਭਾਸਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦੀਪਸਿਖਾਵਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਜਲਿਤਅਗ੍ਗੀ ਵਿਯ ਵਾ ਓਭਾਸਯਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਮਯੋ**ਤਿ ਕਾਲੋ, ‘‘ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾ’’ਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਮਹਾਵੀਰਾ**ਤਿ ਮਹਾਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤ। **ਭਾਗੀ ਰਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਰਸਾਦੀਨਂ ਭਾਗੀ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ – ‘‘ਭਾਗੀ ਵਾ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਥਰਸਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਰਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਅਜਿਤਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੨)। ਮਹਾਵੀਰ, ਭਾਗੀਤਿ ਚ ਇਦਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਯਂ ਸਮ੍ਬੋਧਨਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਭਾਗੀਰਥਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਪਾਠੇ ਭਗੀਰਥੋ ਨਾਮ ਆਦਿਰਾਜਾ। ਤਬ੍ਬਂਸਜਾਤਤਾਯ ਸਾਕਿਯਾ ਭਾਗੀਰਥਾ, ਤੇਸਂ ਭਾਗੀਰਥਾਨਂ ਉਪਕਾਰਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦੁਮਾਨੀਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਦੁਮਾ ਰੁਕ੍ਖਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾ ਪਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਚ ਫੁਲ੍ਲਾਨਿ, ਤਥਾ ਫੁਲ੍ਲਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾ ਪਵਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। **ਆਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਆਸੀਸਨ੍ਤਾ ਗਹਿਤੁਕਾਮਾ। ਏਵਂ ਰੁਕ੍ਖਸੋਭਾਯ ਗਮਨਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਰਾਮਣੇਯ੍ਯਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ **“ਨੇਵਾਤਿਸੀਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੁਖਾ**ਤਿ ਨਾਤਿਸੀਤਨਾਤਿਉਣ੍ਹਭਾਵੇਨੇਵ ਸੁਖਾ ਇਟ੍ਠਾ। **ਉਤੁ ਅਦ੍ਧਨਿਯਾ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਯੋਗ੍ਗਾ ਉਤੁ। **ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਤਂ ਸਾਕਿਯਾ ਕੋਲ਼ਿਯਾ ਚ, ਪਚ੍ਛਾਮੁਖਂ ਰੋਹਿਨਿਯਂ ਤਰਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੋਹਿਨੀ ਨਾਮ ਨਦੀ ਸਾਕਿਯਕੋਲ਼ਿਯਜਨਪਦਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਮੁਖਾ ਸਨ੍ਦਤਿ, ਰਾਜਗਹਂ ਚਸ੍ਸਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਦਿਸਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਗਹਤੋ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਤਂ ਨਦਿਂ ਤਰਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਾਮੁਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਤਂ…ਪੇ॰… ਤਰਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਾਮੁਖਂ ਰੋਹਿਨਿਂ ਨਾਮ ਨਦਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਸਾਕਿਯਕੋਲ਼ਿਯਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਗਮਨਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਯਾਚਨ੍ਤੋ ਉਸ੍ਸਾਹੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਥਨਂ ਉਪਮਾਹਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **“ਆਸਾਯ ਕਸਤੇ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। **ਆਸਾਯ ਕਸਤੇ ਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਕੋ ਕਸਨ੍ਤੋ ਖੇਤ੍ਤਂ ਫਲਾਸਾਯ ਕਸਤਿ। **ਬੀਜਂ ਆਸਾਯ ਵਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਕਸਿਤ੍ਵਾ ਚ ਵਪਨ੍ਤੇਨ ਫਲਾਸਾਯ ਏਵ ਬੀਜਂ ਵਪ੍ਪਤਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪੀਯਤਿ। **ਆਸਾਯ ਵਾਣਿਜਾ ਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਧਨਹਾਰਕਾ ਵਾਣਿਜਾ ਧਨਾਸਾਯ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਤਰਿਤੁਂ ਦੇਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਨਾਵਾਯ ਯਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਯਾਯ ਆਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਾਮੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਹਮ੍ਪਿ ਯਾਯ ਆਸਾਯ ਪਤ੍ਥਨਾਯ ਭਗਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕਪਿਲਪੁਰਗਮਨਪਤ੍ਥਨਾਯ ਇਧ ਤਿਟ੍ਠਾਮਿ। ਸਾ ਮੇ ਆਸਾ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ‘‘ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ, ਆਸਾਯ ਸਦਿਸਤਾਯ ਚੇਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦਂ ਆਸਾਤਿ ਆਹ।

ਗਮਨਮਗ੍ਗਸਂਵਣ੍ਣਨਾਦਿਨਾ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਯਾਚਨਾਯ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨ ਵਪ੍ਪੇ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਕਸ੍ਸਕਾ **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ** ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਬੀਜਂ ਵਪਨ੍ਤਿ। ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨੋ **ਦੇਵਰਾਜਾ**ਪਿ ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਅਵਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ** ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਸਕਾਪਿ ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਅਕਸਿਤ੍ਵਾ ਸਸ੍ਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਂ ਪਂਸੁਂ ਕਦ੍ਦਮਂ ਵਾ ਮੁਦੁਂ ਕਾਤੁਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਸਨ੍ਤਿ। ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਧਞ੍ਞਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ’’ਤਿ ਅਪਰਿਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਦੀਸੁ ਪਟਿਸਾਮਨਵਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਉਪਨੀਯਮਾਨਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਾਲਿਆਦਿ**ਧਞ੍ਞਂ** ਰਟ੍ਠਂ **ਉਪੇਤਿ** ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ।

ਯਾਚਨਕਾਪਿ ਯਾਚਨ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕੁਲਾਨਿ **ਚਰਨ੍ਤਿ** ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕਵਾਰਮੇਵ, ਯਾਚਿਤਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦਾਨਪਤੀ ਦਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਕਿਂਯੇਵ। ਤਥਾ ਪਨ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦਾਨਪਤੀ **ਦਦਿਤ੍ਵਾ** ਦਾਨਮਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ** ਅਪਰਾਪਰਂ **ਸਗ੍ਗਮੁਪੇਨ੍ਤਿ ਠਾਨਂ** ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਦੇਵਲੋਕਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਮ੍ਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯਾਚਾਮਿ ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਮਨੋਰਥਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਦਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਗਮਨਂ ਯਾਚਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਵੀਰੋ ਹਵੇ”**ਤਿਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਵੀਰੋ** ਵੀਰਿਯਵਾ ਮਹਾਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ **ਭੂਰਿਪਞ੍ਞੋ** ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ ਪੁਰਿਸੋ **ਯਸ੍ਮਿਂ** ਕੁਲੇ **ਜਾਯਤਿ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਤ੍ਥ **ਹਵੇ** ਏਕਂਸੇਨ **ਸਤ੍ਤਯੁਗਂ** ਸਤ੍ਤਪੁਰਿਸਯੁਗਂ ਯਾਵਸਤ੍ਤਮਂ ਪਿਤਾਮਹਯੁਗਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪੁਨੇਤਿ** ਸੋਧੇਤੀਤਿ ਲੋਕਵਾਦੋ ਅਤਿਵਾਦੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦੇਵਾਨਂ ਉਤ੍ਤਮਦੇਵਤਾਯ **ਦੇਵਦੇਵੋ** ਪਾਪਨਿਵਾਰਣੇਨ ਕਲ੍ਯਾਣਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਸੋਧੇਤੁਂ **ਸਕ੍ਕਤਿ** ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਾਮਿ ਅਹਂ।

ਕਸ੍ਮਾ? **ਤਯਾ ਹਿ ਜਾਤੋ ਮੁਨਿ ਸਚ੍ਚਨਾਮੋ** ਯਸ੍ਮਾ ਤਯਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋ ਮੁਨਿਭਾਵੋ, ਮੁਨਿ ਵਾ ਸਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਾਨੰ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਾਨਞ੍ਚ ਮੁਨਨਟ੍ਠੇਨ ''ਮੁਨੀ''ਤਿ ਅਵਿਤਥਨਾਮੋ, ਮੋਨਵਾ ਵਾ ਮੁਨਿ, ''ਸਮਣੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਇਸੀ''ਤਿ ਅਵਿਤਥਨਾਮੋ ਤਯਾ ਜਾਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਪਟਿਲਾਭਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਭਗਵਾ ਤਵ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨੰ ਯਾਚਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ''ਸਤ੍ਤਯੁਗ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਿਤੁਯੁਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ ਨਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੁਦ੍ਧੰ ਓਦਨੰ ਜੀਵਨੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸੁਦ੍ਧੋਦਨੋ**। ਬੁਦ੍ਧਪਿਤਾ ਹਿ ਏਕੰਸਤੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਕਾਯਵਚੀਮਨੋਸਮਾਚਾਰੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਾਜੀਵੋ ਹੋਤਿ ਤਥਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਮਾਯਨਾਮਾ**ਤਿ ਕੁਲਰੂਪਸੀਲਾਚਾਰਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ''ਮਾ ਯਾਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਗੁਣਤਾਯ ''ਮਾਯਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ। **ਪਰਿਹਰਿਯਾ**ਤਿ ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ। **ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ**ਤਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਚੇਤਿਯਸਦਿਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਤੋ ਉਦ੍ਧੰ। **ਤਿਦਿਵਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਤੁਸਿਤਦੇਵਲੋਕੇ।

ਸਾਤਿ ਮਾਯਾਦੇਵੀ। **ਗੋਤਮੀ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਤੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਕਾਮੇਹੀ**ਤਿ, ਤੁਸਿਤਭਵਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਹਿ ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿ। **ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਕਾਮਗੁਣੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ, ''ਕਾਮੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਕਾਮਗੁਣੇਹੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਨੇਕਭਾਗੇਹਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿ ਪਰਿਚਾਰਿਯਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਤੇਹੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਦੇਵਨਿਕਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਤੁਸਿਤਦੇਵਗਣੇਹਿ, ਤੇਹਿ ਵਾ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ। ''ਸਮਙ੍ਗਿਭੂਤਾ ਪਰਿਵਾਰਿਤਾ''ਤਿ ਚ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵਸਿਦ੍ਧੰ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੰ, ਦੇਵਤਾਭਾਵੰ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਤੋ, ਦੇਵੂਪਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਪੁਰਿਸਭਾਵੇਨੇਵ ਜਾਤਾ।

ਏਵੰ ਥੇਰੇਨ ਯਾਚਿਤੋ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਮਨੇ ਬਹੂਨੰ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਪਰਿਵੁਤੋ ਰਾਜਗਹਤੋ ਅਤੁਰਿਤਚਾਰਿਕਾਵਸੇਨ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਗਾਮਿਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਥੇਰੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰਤੋ ਆਕਾਸੇ ਠਿਤੋ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੰ ਵੇਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਾ ''ਕੋਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ, ''ਸਚੇ ਅਮਚ੍ਚਪੁਤ੍ਤੰ ਤਯਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਪੇਸਿਤੰ ਮੰ ਨ ਜਾਨਾਸਿ, ਏਵੰ ਪਨ ਜਾਨਾਹੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਅਸਯ੍ਹਸਾਹਿਨੋ, ਅਙ੍ਗੀਰਸਸ੍ਸਪ੍ਪਟਿਮਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਪਿਤੁਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ ਤੁਵੰਸਿ ਸਕ੍ਕ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਮੇ ਗੋਤਮ ਅਯ੍ਯਕੋਸੀ''ਤਿ॥ –

ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ**ਤਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਰੇ ਜਾਤਤਾਯ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਿ। **ਅਸਯ੍ਹਸਾਹਿਨੋ**ਤਿ, ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਹਿਤੁੰ ਵਹਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਸਯ੍ਹਸ੍ਸ ਸਕਲਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸ੍ਸ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਾਧਿਕਾਰਸ੍ਸ ਚ ਸਹਨਤੋ ਵਹਨਤੋ, ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਹਿਤੁੰ ਅਭਿਭਵਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਅਸਯ੍ਹਾਨੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਮਾਰਾਨੰ ਸਹਨਤੋ ਅਭਿਭਵਨਤੋ, ਆਸਯਾਨੁਸਯਚਰਿਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਆਦਿਵਿਭਾਗਾਵਬੋਧਨੇਨ ਯਥਾਰਹੰ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਅਨੁਸਾਸਨੀਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਯ੍ਹਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਸਹਨਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਸਾਧੁਕਾਰੀਭਾਵਤੋ ਅਸਯ੍ਹਸਾਹਿਨੋ। **ਅਙ੍ਗੀਰਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੀਕਤਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ। ''ਅਙ੍ਗਮਙ੍ਗੇਹਿ ਨਿਚ੍ਛਰਣਕਓਭਾਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਪਰੇ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਨਾਮਾਨਿ ਪਿਤਰਾਯੇਵ ਗਹਿਤਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨੂਪਮਸ੍ਸ। ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਤਾਦਿਨੋ। ਪਿਤੁਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ ਤੁਵੰਸੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਜਾਤਿਵਸੇਨ ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਤੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਨ ਤ੍ਵੰ ਪਿਤਾ ਅਸਿ। **ਸਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਰਾਜਾਨੰ ਆਲਪਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਸਭਾਵੇਨ ਅਰਿਯਜਾਤਿ ਲੋਕਿਯਜਾਤੀਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਜਾਤੀਨੰ ਸਭਾਵਸਮੋਧਾਨੇਨ **ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਰਾਜਾਨੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਆਲਪਤਿ। **ਅਯ੍ਯਕੋਸੀ**ਤਿ ਪਿਤਾਮਹੋ ਅਸਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਮਹਾਰਹੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਯਾਦਿਤਸ੍ਸ ਨਾਨਗ੍ਗਰਸਸ੍ਸ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਗਮਨਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਤ੍ਥ, ਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਕਹਂ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ''ਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵਾਰੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਇਮਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਇਮਂ ਨਗਰਂ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਾਵਸ੍ਸ ਇਤੋਵ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਹਰਥਾ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਸਾਯ ਚ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਗਮਨਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਸਕਲਂ ਰਾਜਨਿਵੇਸਨਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਭਤ੍ਤਪੂਣ੍ਣਂ ਪਤ੍ਤਂ ਆਕਾਸੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ। ਏਵਂ ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਂ ਮਗ੍ਗਂ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਯੋਜਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਰਾਜਗੇਹਤੋਵ ਭਤ੍ਤਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤੁ ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਸਕਲਨਿਵੇਸਨਂ ਪਸਾਦੇਸੀ''ਤਿ ਕੁਲਪ੍ਪਸਾਦਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਕਾਲੁਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਏਕਵਿਹਾਰਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਏਕਵਿਹਾਰਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਵਾਸਂ ਵਸਿ।

ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਭਗਵਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਧਮ੍ਮਾਸੋਕਰਞ੍ਞੋ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਅਸੋਕਮਹਾਰਾਜਾ ਕਿਰ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਂ ਉਪਰਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਏਕਰਜ੍ਜਾਭਿਸੇਕਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਨਿਟ੍ਠਂ ਤਿਸ੍ਸਕੁਮਾਰਂ ਓਪਰਜ੍ਜੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਤਂ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਮਿਗਵਂ ਗਤੋ ਅਰਞ੍ਞੇ ਯੋਨਕਮਹਾਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਂ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੇਨ ਸਾਲਸਾਖਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬੀਜਿਯਮਾਨਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਪਸਾਦੋ ''ਅਹੋ ਵਤਾਹਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਵਿਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਕਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਸੋਕਾਰਾਮੇ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਉਦਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਞ੍ਚ ਆਕਾਸੇ ਓਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਆਰਭਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਰਞ੍ਞਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁਖਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ –

੫੩੭.''ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾਪਿ, ਅਪਰੋ ਚੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਅਤੀਵ ਫਾਸੁ ਭਵਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਵਸਤੋ ਵਨੇ॥

੫੩੮.''ਹਨ੍ਦ ਏਕੋ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਰਞ੍ਞਂ ਬੁਦ੍ਧਵਣ੍ਣਿਤਂ।
ਫਾਸੁ ਏਕਵਿਹਾਰਿਸ੍ਸ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

੫੩੯.''ਯੋਗੀ-ਪੀਤਿਕਰਂ ਰਮ੍ਮਂ, ਮਤ੍ਤਕੁਞ੍ਜਰਸੇਵਿਤਂ।
ਏਕੋ ਅਤ੍ਥਵਸੀ ਖਿਪ੍ਪਂ, ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨਂ॥

੫੪੦.''ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਸੀਤਵਨੇ, ਸੀਤਲੇ ਗਿਰਿਕਨ੍ਦਰੇ।

ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਚਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਏਕਕੋ॥

੫੪੧.''ਏਕਾਕਿਯੋ ਅਦੁਤਿਯੋ, ਰਮਣੀਯੇ ਮਹਾਵਨੇ।
ਕਦਾਹਂ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਅਨਾਸਵੋ॥

੫੪੨.''ਏਵਂ ਮੇ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ।
ਸਾਧਯਿਸ੍ਸਾਮਹਂਯੇਵ, ਨਾਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਾਰਕੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਛ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਰਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ** ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਵਾ, **ਵਾ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਪਸ੍ਸਤੋ ਵਾ **ਅਪਰੋ** ਅਞ੍ਞੋ ਜਨੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਚੇ, **ਅਤੀਵ** ਅਤਿਵਿਯ **ਫਾਸੁ** ਚਿਤ੍ਤਸੁਖਂ ਭਵਤਿ। ਏਕਵਿਹਾਰੀਭਾਵੇਨ **ਏਕਸ੍ਸ** ਅਸਹਾਯਸ੍ਸ। **ਵਨੇ ਵਸਤੋ**ਤਿ ਚਿਰਪਰਿਚਿਤੇਨ ਵਿਵੇਕਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨਹਦਯੋ ਸੋ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਮਹਾਜਨਪਰਿਵੁਤਸ੍ਸ ਵਸਤੋ ਸਙ੍ਗਣਿਕਵਿਹਾਰਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਵੇਕਸੁਖਞ੍ਚ ਬਹੁਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ।

ਹਨ੍ਦਾਤਿ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤੇਨ ਇਦਾਨਿ ਕਰੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਗਮਨਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਛਿਤਭਾਵਮਾਹ। **ਏਕੋ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਖੋ, ਗਹਪਤਿ, ਤਥਾਗਤਾ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੦੬) ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਂ ਪਸਟ੍ਠਂ ਅਰਞ੍ਞਂ ਏਕੋ ਅਸਹਾਯੋ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਾਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛਾਮਿ। ਯਸ੍ਮਾ **ਏਕਵਿਹਾਰਿਸ੍ਸ** ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਅਸਹਾਯਭਾਵੇਨ ਏਕਵਿਹਾਰਿਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ** ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਰਞ੍ਞਂ **ਫਾਸੁ** ਇਟ੍ਠਂ ਸੁਖਾਵਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੋਗੀ-ਪੀਤਿਕਰਨ੍ਤਿ ਯੋਗੀਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾਦਿਭਾਵੇਨ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਪੀਤਿਂ ਆਵਹਨਤੋ ਯੋਗੀ-ਪੀਤਿਕਰਂ। ਵਿਸਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣਾਭਾਵੇਨ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਸਾਰੁਪ੍ਪਤਾਯ **ਰਮ੍ਮਂ। ਮਤ੍ਤਕੁਞ੍ਜਰਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਤ੍ਤਵਰਵਾਰਣਵਿਚਰਿਤਂ, ਇਮਿਨਾਪਿ ਬ੍ਰਹਾਰਞ੍ਞਭਾਵੇਨ ਜਨਵਿਵੇਕਂਯੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਤ੍ਥਵਸੀ**ਤਿ ਇਧ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਮੇ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਤੋ।

ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੇਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪੁਪ੍ਫਿਤੇ। **ਸੀਤਵਨੇ**ਤਿ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੀਤੇ ਵਨੇ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਰਮਣੀਯਤਂਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। **ਗਿਰਿਕਨ੍ਦਰੇ**ਤਿ ਗਿਰੀਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਕਨ੍ਦਰੇ। ਕਨ੍ਤਿ ਹਿ ਉਦਕਂ, ਤੇਨ ਦਾਰਿਤਂ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਕਨ੍ਦਰਂ ਨਾਮ। ਤਾਦਿਸੇ ਸੀਤਲੇ ਗਿਰਿਕਨ੍ਦਰੇ ਘਮ੍ਮਪਰਿਤਾਪਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਏਕਕੋਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਕਾਕਿਯੋਤਿ ਏਕਾਕੀ ਅਸਹਾਯੋ। **ਅਦੁਤਿਯੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਦੁਤਿਯਾਭਾਵੇਨ ਅਦੁਤਿਯੋ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਦਾ ਅਵਿਜਹਨਟ੍ਠੇਨ ਦੁਤਿਯਾ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਦੀਘਮਦ੍ਧਾਨ ਸਂਸਰ''ਨ੍ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੫, ੧੦੫)।

ਏਵਂ ਮੇ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸਾਤਿ ''ਹਨ੍ਦ ਏਕੋ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਮੇ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਮਿਜ੍ਝਤੂ**ਤਿ ''ਕਦਾਹਂ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਅਨਾਸਵੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੋ ਮਨੋਰਥੋ ਇਜ੍ਝਤੁ ਸਿਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤੁ। ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਆਯਾਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਨਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਸਾਧਯਿਸ੍ਸਾਮਹਂਯੇਵ, ਨਾਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਾਰਕੋ"**ਤਿ।

ਏਵਂ ਉਪਰਾਜਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਦਲ੍ਹਨਿਚ੍ਛਯਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਅਸੋਕਾਰਾਮਗਮਨੀਯਂ ਮਗ੍ਗਂ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਂ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਵਿਭੂਸਿਤਂ ਮਹਤਿਯਾ ਸੇਨਾਯ ਮਹਚ੍ਚਰਾਜਾਨੁਭਾਵੇਨ ਵਿਹਾਰਂ ਨੇਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਪਧਾਨਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਅਨੇਕਸਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਂ ਅਨੁਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਰਞ੍ਞੋ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੋ ਸਙ੍ਘਮਿਤ੍ਤਾਯ ਸਾਮਿਕੋ ਅਗ੍ਗਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾਪਿ ਤਮੇਵ ਅਨੁਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੫੪੩.''ਏਸ ਬਨ੍ਧਾਮਿ ਸਨ੍ਨਾਹਂ, ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨਂ।
ਨ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ॥

੫੪੪.''ਮਾਲੁਤੇ ਉਪਵਾਯਨ੍ਤੇ, ਸੀਤੇ ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧਿਕੇ।
ਅਵਿਜ੍ਜਂ ਦਾਲਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਨਗਮੁਦ੍ਧਨਿ॥

੫੪੫.''ਵਨੇ ਕੁਸੁਮਸਞ੍ਛਨ੍ਨੇ, ਪਬ੍ਭਾਰੇ ਨੂਨ ਸੀਤਲੇ।
ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਸੁਖਿਤੋ, ਰਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ''ਤਿ॥ –

ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਸ ਬਨ੍ਧਾਮਿ ਸਨ੍ਨਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਸਾਹਂ ਵੀਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਨ੍ਨਾਹਂ ਬਨ੍ਧਾਮਿ, ਕਾਯੇ ਚ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਵੀਰਿਯਸਨ੍ਨਾਹੇਨ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਾਮਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾ ਨਾਮ ਸੂਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ ਤਂ ਜੇਤੁਕਾਮੋ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਪਹਾਯ ਕਵਚਪਟਿਮੁਞ੍ਚਨਾਦਿਨਾ ਯੁਦ੍ਧਾਯ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਤਿ, ਯੁਦ੍ਧਭੂਮਿਞ੍ਚ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਅਜੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਵਮਹਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ ਜੇਤੁਂ ਆਦਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੀਸਂ ਚੇਲਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਸਨ੍ਨਾਹਂ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹਾਮਿ, ਕਿਲੇਸੇ ਅਜੇਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਵਿਜਯਯੋਗ੍ਗਂ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਮੀਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕਾਨਨਂ ਨ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯ**''ਨ੍ਤਿ।

''ਮਾਲੁਤੇ ਉਪਵਾਯਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯੋਗ੍ਗਤਂ ਵਦਤਿ, ਰਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੂਨ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਬ੍ਬਤਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇ ਅਭਿਰਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਮਞ੍ਞੇਤਿ ਅਨਾਗਤਤ੍ਥਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਅਰਞ੍ਞਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਲਿਙ੍ਗਰਟ੍ਠਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਚਮ੍ਮਿਕਾਬਾਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕੋ ਵੇਜ੍ਜੋ ''ਸਪ੍ਪਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਰਿਯੇਸਥ, ਤਿਕਿਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਸਪ੍ਪਿਪਰਿਯੇਸਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਏਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਰੋਗੋ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਵੇਜ੍ਜੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਸਪ੍ਪਿਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਅਰੋਗਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੋ ਅਰੋਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੪੪.੧-੧੨) –

''ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

''ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੋ ਨਿਰਾਲਮ੍ਬੋ, ਆਕਾਸਸਮਮਾਨਸੋ।
ਸੁਞ੍ਞਤਾਬਹੁਲੋ ਤਾਦੀ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਰਤੋ ਵਸੀ॥

''ਅਸਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਲੇਸੋ, ਅਸਂਸਟ੍ਠੋ ਕੁਲੇ ਗਣੇ।

ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ ਵੀਰੋ, ਵਿਨਯੋਪਾਯਕੋਵਿਦੋ॥

‘‘ਉਯ੍ਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਕਿਚ੍ਚੇਸੁ, ਵਿਨਯਨ੍ਤੋ ਸਦੇਵਕੇ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਗਤਿਂ ਪਞ੍ਚਵਿਸੋਸਨਂ॥

‘‘ਅਮਤਂ ਪਰਮਸ੍ਸਾਦਂ, ਜਰਾਮਚ੍ਚੁਨਿਵਾਰਣਂ।
ਮਹਾਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਸੋ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਲੋਕਤਾਰਕੋ॥

‘‘ਕਰਵੀਕਰੁਤੋ ਨਾਥੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਘੋਸੋ ਤਥਾਗਤੋ।
ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਮਹਾਦੁਗ੍ਗਾ, ਵਿਪ੍ਪਨਟ੍ਠੇ ਅਨਾਯਕੇ॥

‘‘ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਰਜਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਮੇ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਦਾਪਾਹਂ, ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਜਿਨਸਾਸਨਂ।
ਏਕਕੋਵ ਵਨੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਵਸਿਂ ਸਂਸਗ੍ਗਪੀਲ਼ਿਤੋ॥

‘‘ਸਕ੍ਕਾਯਵੂਪਕਾਸੋ ਮੇ, ਹੇਤੁਭੂਤੋ ਮਮਾਭਵੀ।
ਮਨਸੋ ਵੂਪਕਾਸਸ੍ਸ, ਸਂਸਗ੍ਗਭਯਦਸ੍ਸਿਨੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਰਾਜਾ ਕੋਟਿਧਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਭੋਜਕਗਿਰਿਵਿਹਾਰਂ ਨਾਮ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ –

੫੪੬.‘‘ਸੋਹਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਚਨ੍ਦੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ ਯਥਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ –

ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਸਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਵ। ਤਦੇਵ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਏਕਵਿਹਾਰਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਨਾਗਤਂ ਯੋ ਪਟਿਕਚ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਭਿਕ੍ਖੁਓਵਾਦਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜਂ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ।

ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸਗਣਜੇਟ੍ਠਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਸਹਸ੍ਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਰਿਵੇਣਂ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਜਨਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਪਾਸਕਂ ਜੇਟ੍ਠਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ

ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਂਸੁ। ਤੇਸੁ ਗਣਜੇਟ੍ਠਕੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਦੇਸੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ ਰਾਜਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਕਪ੍ਪਿਨੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੇਸਪੁਰਿਸਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਗਰੇ ਅਮਚ੍ਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਕਪ੍ਪਿਨਕੁਮਾਰੋ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਛਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਰਾਜਾ ਨਾਮ ਜਾਤੋ। ਸੋ ਸੁਤਵਿਤ੍ਤਕਤਾਯ ਪਾਤੋਵ ਚਤੂਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਸੀਘਂ ਦੂਤੇ ਪੇਸੇਸਿ – ''ਯਤ੍ਥ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ ਪਸ੍ਸਥ, ਤਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਆਰੋਚੇਥਾ''ਤਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਵਾਣਿਜਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਉਟ੍ਠਾਨਕਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਂ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ''ਰਾਜਾਨਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਹਤ੍ਥਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚਾਪੇਸੁਂ। ਤੇ ਰਾਜਾ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਦਿਤਪਣ੍ਣਾਕਾਰੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ''ਕੁਤੋ ਆਗਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ''ਕਚ੍ਚਿ ਵੋ ਰਟ੍ਠਂ ਸੁਭਿਕ੍ਖਂ, ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਰਾਜਾ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਦੇਵਾ''ਤਿ। ''ਕੀਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਸੇ ਇਦਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ? ''ਤਂ, ਦੇਵ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਮੁਖੇਹਿ ਕਥੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਾ ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਗਾਰੇਨ ਉਦਕਂ ਦਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਾਭਿਮੁਖਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ''ਦੇਵ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਸੇ ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਂ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਰਞ੍ਞੋ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਚਨੇ ਸੁਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਫਰਮਾਨਾ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਤੋ ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਤਾਤਾ, ਵਦੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਦੇਵ, ਵਦਾਮਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਪਦਂ ਅਪਰਿਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਦੇ ਪਸਨ੍ਨੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਅਪਰਂ ਵਦੇਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਦੇਵ, ਲੋਕੇ ਧਮ੍ਮਰਤਨਂ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਅਪਰਂ ਵਦੇਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਦੇਵ, ਸਙ੍ਘਰਤਨਂ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਤੋਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਅਮਚ੍ਚਾਪਿ ਤਥੇਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂਸੁ। ਸੋ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਇਮੇਸਂ ਅਸ੍ਸਾਨਂ ਖੁਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਾ ਤੇਮੇਤੂ''ਤਿ ਸਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇਨੇਵ ਪੂਰਂ ਗਙ੍ਗਾਨਦਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਨਦਿਂ ਤਥੇਵ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਂ ਚਨ੍ਦਭਾਗਂ ਨਾਮ ਮਹਾਨਦਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਤਾਯ ਏਵ ਸਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ।

ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤਂਦਿਵਸਂ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯਂਯੇਵ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਅਜ੍ਜ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਤਿਯੋਜਨਸਤਿਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਯਾ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਤੋਵ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸਯਮੇਵ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਤੇਸਂ ਉਤ੍ਤਰਣਤਿਤ੍ਥਸ੍ਸਾਭਿਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ ਮਹਾਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤੇ ਤੇਨ ਤਿਤ੍ਥੇਨ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਿਯੋ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਯਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਮਯਂ ਆਗਤਾ, ਅਦ੍ਧਾ ਸੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਾਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਰਾਜਾ ਭਗਵਤੋ ਗੋਪ੍ਫਕੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਮਚ੍ਚਸਹਸ੍ਸੇਨ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਸਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੪.੬੬-੧੦੭) –

> ''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
> ਉਦਿਤੋ ਅਜਟਾਕਾਸੇ, ਰਵੀਵ ਸਰਦਮ੍ਬਰੇ॥
>
> ''ਵਚਨਾਭਾਯ ਬੋਧੇਤਿ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਪਦੁਮਾਨਿ ਸੋ।
> ਕਿਲੇਸਪਙ੍ਕਂ ਸੋਸੇਤਿ, ਮਤਿਰਂਸੀਹਿ ਨਾਯਕੋ॥
>
> ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਯਸੇ ਹਨ੍ਤਿ, ਖਜ੍ਜੋਤਾਭਾ ਯਥਾ ਰਵਿ।

ਸਚ੍ਚੁਤ੍ਥਾਭੰ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਰਤਨੰਵ ਦਿਵਾਕਰੋ॥

‘‘ਗੁਣਾਨੰ ਆਯਤਿਭੂਤੋ, ਰਤਨਾਨੰਵ ਸਾਗਰੋ।
ਪਜ੍ਜੁਨ੍ਨੋਰਿਵ ਭੂਤਾਨਿ, ਧਮ੍ਮਮੇਘੇਨ ਵਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਅਕ੍ਖਦਸ੍ਸੋ ਤਦਾ ਆਸਿਂ, ਨਗਰੇ ਹੰਸਵਤੀਯੇ।
ਉਪੇਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਮਸ੍ਸੋਸਿਂ, ਜਲਜੁਤ੍ਤਮਨਾਮਿਨੋ॥

‘‘ਓਵਾਦਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ, ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਕਤਾਵਿਨੋ।
ਗੁਣੰ ਪਕਾਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਪ੍ਪਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਮਨੰ॥

‘‘ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਤੀਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੰ।
ਸਸਿਸ੍ਸੰ ਭੋਜਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਤੰ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਹੰਸਸਮਭਾਗੋ, ਹੰਸਦੁਨ੍ਦੁਭਿਨਿਸ੍ਸਨੋ।
ਪਸ੍ਸਥੇਤੰ ਮਹਾਮਤ੍ਤੰ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਿਸਾਰਦੰ॥

‘‘ਪਤਿਤੰ ਪਾਦਮੂਲੇ ਮੇ, ਸਮੁਗ੍ਗਤਤਨੂਰੁਹੰ।
ਜੀਮੂਤਵਣ੍ਣੰ ਪੀਣੰਸੰ, ਪਸਨ੍ਨਨਯਨਾਨਨੰ॥

‘‘ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਮਹਤਾ, ਰਾਜਯੁਤ੍ਤੰ ਮਹਾਯਸੰ।
ਏਸੋ ਕਤਾਵਿਨੋ ਠਾਨੰ, ਪਤ੍ਥੇਤਿ ਮੁਦਿਤਾਸਯੋ॥

‘‘ਇਮਿਨਾ ਪਣਿਪਾਤੇਨ, ਚਾਗੇਨ ਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਨੁਪਪਜ੍ਜਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ॥

‘‘ਦੇਵੇਸੁ ਦੇਵਸੋਭਗ੍ਗੰ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਮਹਨ੍ਤਤੰ।
ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾਨ ਸੇਸੇਨ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਕਪ੍ਪਿਨੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਤਤੋਹੰ ਸੁਕਤੰ ਕਾਰੰ, ਕਤ੍ਵਾਨ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸੰ ਦੇਹੰ, ਤੁਸਿਤੰ ਅਗਮਾਸਹੰ॥

‘‘ਦੇਵਮਾਨੁਸਰਜ੍ਜਾਨਿ, ਸਤਸੋ ਅਨੁਸਾਸਿਯ।
ਬਾਰਾਣਸਿਯਮਾਸਨ੍ਨੇ, ਜਾਤੋ ਕੇਣਿਯਜਾਤਿਯੰ॥

''ਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੇਨ, ਸਪਜਾਪਤਿਕੋ ਅਹਂ।
ਪਞ੍ਚਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਸਤਾਨਿ ਸਮੁਪਟ੍ਠਹਿਂ॥

''ਤੇਮਾਸਂ ਭੋਜਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਚ੍ਛਾਦਮ੍ਹ ਤਿਚੀਵਰਂ।
ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਯਂ ਸਬ੍ਬੇ, ਅਹੁਮ੍ਹ ਤਿਦਸੂਪਗਾ॥

''ਪੁਨੋ ਸਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਅਗਮਿਮ੍ਹ ਤਤੋ ਚੁਤਾ।
ਕੁਕ੍ਕੁਟਮ੍ਹਿ ਪੁਰੇ ਜਾਤਾ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ॥

''ਕਪ੍ਪਿਨੋ ਨਾਮਹਂ ਆਸਿਂ, ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਯਸੋ।
ਸੇਸਾਮਚ੍ਚਕੁਲੇ ਜਾਤਾ, ਮਮੇਵ ਪਰਿਵਾਰਯੁਂ॥

''ਮਹਾਰਜ੍ਜਸੁਖਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਮਾ।
ਵਾਣਿਜੇਹਿ ਸਮਕ੍ਖਾਤਂ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਮਹਂ ਸੁਣਿਂ॥

''ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਸਮੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਸੋ ਪਕਾਸੇਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਅਮਤਂ ਸੁਖਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

''ਸੁਯੁਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸਾ ਚ, ਸੁਮੁਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨਾਸਵਾ।
ਸੁਤ੍ਵਾ ਨੇਸਂ ਸੁਵਚਨਂ, ਸਕ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ ਵਾਣਿਜੇ॥

''ਪਹਾਯ ਰਜ੍ਜਂ ਸਾਮਚ੍ਚੋ, ਨਿਕ੍ਖਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧਮਾਮਕੋ।
ਨਦਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਚਨ੍ਦਂ, ਪੂਰਿਤਂ ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਂ॥

''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਨਾਲਮ੍ਬਂ, ਦੁਤ੍ਤਰਂ ਸੀਘਵਾਹਿਨਿਂ।
ਗੁਣਂ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਸੋਤ੍ਥਿਨਾ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਿਂ॥

''ਭਵਸੋਤਂ ਸਚੇ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਲੋਕਨ੍ਤਗੂ ਵਿਦੂ।
ਏਤੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ, ਗਮਨਂ ਮੇ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ॥

''ਯਦਿ ਸਨ੍ਤਿਗਮੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਮੋਕ੍ਖੋ ਚਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਂ ਸੁਖਂ।
ਏਤੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ, ਗਮਨਂ ਮੇ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ॥

''ਸਙ੍ਘੋ ਚੇ ਤਿਣ੍ਣਕਨ੍ਤਾਰੋ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਏਤੇਨ ਸਚ੍ਚਵਜ੍ਜੇਨ, ਗਮਨਂ ਮੇ ਸਮਿਜ੍ਝਤੁ॥

''ਸਹ ਕਤੇ ਸਚ੍ਚਵਰੇ, ਮਗ੍ਗਾ ਅਪਗਤਂ ਜਲਂ।
ਤਤੋ ਸੁਖੇਨ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ, ਨਦੀਤੀਰੇ ਮਨੋਰਮੇ॥

''ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਅਦ੍ਦਸਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਉਦੇਨ੍ਤਂਵ ਪਭਙ੍ਕਰਂ।

ਜਲਨ੍ਤੰ ਹੇਮਸੇਲੰ'ਵ, ਦੀਪਰੁਕ੍ਖੰ'ਵ ਜੋਤਿਤੰ॥

''ਸਸਿੰ'ਵ ਤਾਰਾਸਹਿਤੰ, ਸਾਵਕੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੰ।
ਵਾਸਵੰ ਵਿਯ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੰ, ਦੇਸਨਾਜਲਦਨ੍ਤਰੰ॥

''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨ ਸਹਾਮਚ੍ਚੋ, ਏਕਮਨ੍ਤਮੁਪਾਵਿਸਿਂ।
ਤਤੋ ਨੋ ਆਸਯੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸਯਿ॥

''ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਮਲੰ, ਅਵੋਚੁਮ੍ਹ ਮਯੰ ਜਿਨੰ।
ਪਬ੍ਬਾਜੇਹਿ ਮਹਾਵੀਰ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਾਮ੍ਹ ਮਯੰ ਭਵੇ॥

''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਧਮ੍ਮੋ, ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਕਰਣਾਯ ਵੋ।
ਚਰਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਇਚ੍ਚਾਹ ਮੁਨਿਸਤ੍ਤਮੋ॥

''ਸਹ ਵਾਚਾਯ ਸਬ੍ਬੇਪਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਵੇਸਧਰਾ ਮਯੰ।
ਅਹੁਮ੍ਹ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਚ ਸਾਸਨੇ॥

''ਤਤੋ ਜੇਤਵਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਸਾਸਿ ਵਿਨਾਯਕੋ।
ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੋ ਜਿਨੇਨਾਹੰ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

''ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਨੁਸਾਸਿਮਹੰ ਤਦਾ।
ਮਮਾਨੁਸਾਸਨਕਰਾ, ਤੇਪਿ ਆਸੁੰ ਅਨਾਸਵਾ॥

''ਜਿਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੁਣੇ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮੰ।
ਭਿਕ੍ਖੁਓਵਾਦਕਾਨਗ੍ਗੋ, ਕਪ੍ਪਿਨੋਤਿ ਮਹਾਜਨੇ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਕਤੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਫਲੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਮੇ ਇਧ।
ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਸਰਵੇਗੋ'ਵ, ਕਿਲੇਸੇ ਝਾਪਯਿਂ ਮਮ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਨ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ'ਵ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇ ''ਏਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਏ'ਵ ਤੇਸੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੰ ਆਦਾਯ ਆਕਾਸੇਨ ਜੇਤਵਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹ – ''ਕਚ੍ਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਪ੍ਪਿਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੀ''ਤਿ? ''ਨ, ਭਗਵਾ, ਦੇਸੇਤਿ । ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਓਵਾਦਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਦੇਤੀ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਥੇਰੰ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ – ''ਸਚ੍ਚੰ ਕਿਰ ਤ੍ਵੰ, ਕਪ੍ਪਿਨ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨੰ ਓਵਾਦਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਦੇਸੀ''ਤਿ? ''ਸਚ੍ਚੰ, ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਮਾ ਏਵੰ ਕਰਿ, ਅਜ੍ਜ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਗਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਹੀ''ਤਿ। ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨੰ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਏਕੋਵਾਦੇਨੇ'ਵ ਸਮਣਸਹਸ੍ਸੰ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਨੰ ਸਤ੍ਥਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕੇ ਥੇਰੇ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਓਵਾਦਕਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਥੇਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਨ੍ਤੋ –

੫੪੭.‘‘ਅਨਾਗਤੰ ਯੋ ਪਟਿਕਚ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਹਿਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੰ ਅਹਿਤਞ੍ਚ ਤੰ ਦ੍ਵਯੰ।
ਵਿਦ੍ਦੇਸਿਨੋ ਤਸ੍ਸ ਹਿਤੇਸਿਨੋ ਵਾ, ਰਨ੍ਧੰ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਮੇਕ੍ਖਮਾਨਾ॥

੫੪੮.‘‘ਆਨਾਪਾਨਸਤੀ ਯਸ੍ਸ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਸੁਭਾਵਿਤਾ।
ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੰ ਪਰਿਚਿਤਾ, ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤਾ।
ਸੋਮੰ ਲੋਕੰ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

੫੪੯.‘‘ਓਦਾਤੰ ਵਤ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ ਸੁਭਾਵਿਤੰ।
ਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧੰ ਪਗ੍ਗਹੀਤਞ੍ਚ, ਸਬ੍ਬਾ ਓਭਾਸਤੇ ਦਿਸਾ॥

੫੫੦.‘‘ਜੀਵਤੇ ਵਾਪਿ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ, ਅਪਿ ਵਿਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਯੋ।
ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਅਲਾਭੇਨ, ਵਿਤ੍ਤਵਾਪਿ ਨ ਜੀਵਤਿ॥

੫੫੧.‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਸੁਤਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨੀ, ਪਞ੍ਞਾ ਕਿਤ੍ਤਿਸਿਲੋਕਵਦ੍ਧਨੀ।
ਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤੋ ਨਰੋ ਇਧ, ਅਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਸੁਖਾਨਿ ਵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੫੫੨.‘‘ਨਾਯੰ ਅਜ੍ਜਤਨੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨਚ੍ਛੇਰੋ ਨਪਿ ਅਬ੍ਭੁਤੋ।
ਯਤ੍ਥ ਜਾਯੇਥ ਮੀਯੇਥ, ਤਤ੍ਥ ਕਿੰ ਵਿਯ ਅਬ੍ਭੁਤੰ॥

੫੫੩.‘‘ਅਨਨ੍ਤਰਞ੍ਹਿ ਜਾਤਸ੍ਸ, ਜੀਵਿਤਾ ਮਰਣੰ ਧੁਵੰ।
ਜਾਤਾ ਜਾਤਾ ਮਰਨ੍ਤੀਧ, ਏਵੰ ਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਪਾਣਿਨੋ॥

੫੫੪.‘‘ਨ ਹੇਤਦਤ੍ਥਾਯ ਮਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਯੰ ਜੀਵਿਤਤ੍ਥੰ ਪਰਪੋਰਿਸਾਨੰ।
ਮਤਮ੍ਹਿ ਰੁਣ੍ਣੰ ਨ ਯਸੋ ਨ ਲੋਕ੍ਯੰ, ਨ ਵਣ੍ਣਿਤੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ॥

੫੫੫.‘‘ਚਕ੍ਖੁੰ ਸਰੀਰੰ ਉਪਹਨ੍ਤਿ ਤੇਨ, ਨਿਹੀਯਤਿ ਵਣ੍ਣਬਲੰ ਮਤੀ ਚ।
ਆਨਨ੍ਦਿਨੋ ਤਸ੍ਸ ਦਿਸਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਹਿਤੇਸਿਨੋ ਨਾਸ੍ਸ ਸੁਖੀ ਭਵਨ੍ਤਿ॥

੫੫੬.‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਕੁਲੇ ਵਸਨ੍ਤੇ, ਮੇਧਾਵਿਨੋ ਚੇਵ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ ਚ।
ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਭਵੇਨ ਕਿਚ੍ਚੰ, ਤਰਨ੍ਤਿ ਨਾਵਾਯ ਨਦਿੰਵ ਪੁਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਆਗਤੰ, ਅਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਕਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਪੁਰੇਤਰੰਯੇਵ। **ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਓਲੋਕੇਤਿ। **ਅਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਚੰ। **ਤੰ ਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਤਾਹਿਤੰ। **ਵਿਦ੍ਦੇਸਿਨੋ**ਤਿ ਅਮਿਤ੍ਤਾ। **ਹਿਤੇਸਿਨੋ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਾ। **ਰਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਦ੍ਦੰ। **ਸਮੇਕ੍ਖਮਾਨਾ**ਤਿ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਾਵਹੰ ਅਹਿਤਾਵਹੰ ਤਦੁਭਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਅਨਾਗਤੰ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੰ ਪੁਰੇਤਰੰਯੇਵ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਹੰ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵੀਮੰਸਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਮਿਤ੍ਤਾ ਵਾ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਰਨ੍ਧੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤਾ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੋ ਪਞ੍ਞਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਵੁਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਤਥਾਰੂਪੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਆਨਾਪਾਨਸਤਿਭਾਵਨਾਯ ਗੁਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਾਨਿ ਯੋਜੇਤੁੰ “**ਆਨਾਪਾਨਸਤੀ ਯਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਦੁਤਿਯੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸੋ। **ਅਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਾਸੋ। ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਸਤਿ ਆਨਾਪਾਨਸਤਿ। ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਯੋਗਿਨੋ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਸੁਭਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਆਕਾਰਾਨੰ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੁਣ੍ਣਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਨਞ੍ਚ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਵਿਤਾ ਵਡ੍ਢਿਤਾ। **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੰ ਪਰਿਚਿਤਾ, ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤਾ**ਤਿ ‘‘ਸੋ ਸਤੋਵ ਅਸ੍ਸਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੭੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੭) ਯਥਾ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਥਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਚਿਤਾ ਆਸੇਵਿਤਾ ਭਾਵਿਤਾ। **ਸੋਮੰ ਲੋਕੰ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ**ਤਿ ਸੋ ਯੋਗਾਵਚਰੋ ਯਥਾ ਅਬ੍ਭਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਚਨ੍ਦਾਲੋਕੇਨ ਇਮੰ ਓਕਾਸਲੋਕੰ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਏਵਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਞਾਣਾਲੋਕੇਨ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਪਤਿਤੰ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨਪਤਿਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੰ ਪਭਾਸੇਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਆਨਾਪਾਨਸਤਿਭਾਵਨਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗਸ੍ਸ ਸਫਲਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਓਦਾਤੰ ਵਤ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ ਤਤਿਯੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਨੀਵਰਣਮਲਵਿਗਮਤੋ **ਓਦਾਤੰ** ਸੁਦ੍ਧੰ ਵਤ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਯਥਾ ਪਮਾਣਕਰਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਪਹੀਨਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤੰ ਅਹੋਸਿ, ਤਥਾ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ ਸੁਭਾਵਿਤੰ,** ਤਤੋ ਏਵ ਚਤੁਸਚ੍ਚੰ **ਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧੰ** ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੰ, ਸਕਲਸੰਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਤੋ **ਪਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚ** ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਕਾ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾਦਿਕਾ ਚ ਦਿਸਾ ਓਭਾਸਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤਿਣ੍ਣਕਙ੍ਖਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਗਤਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿਪਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਯਥਾ ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤਮਲਵਿਸੋਧਨਾਦਿਨਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਬਹੁਪਕਾਰਾ, ਏਵਂ ਇਤਰਾਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਜੀਵਤੇ ਵਾਪਿ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ**”ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਧਨੋਪਿ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਜਾਤਿਕੋ ਇਤਰੀਤਰਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਅਨਵਜ੍ਜਾਯ ਜੀਵਿਕਾਯ ਜੀਵਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਜੀਵਿਤੰ ਜੀਵਿਤੰ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਪਞ੍ਞਾਜੀਵਿਂ ਜੀਵਿਤਮਾਹੁ ਸੇਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੩, ੨੪੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੮੪)। ਦੁਮ੍ਮੇਧਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਲਾਭੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੰ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਰਾਧੇਨ੍ਤੋ ਵਿਤ੍ਤਵਾਪਿ ਨ ਜੀਵਤਿ, ਗਰਹਾਦਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜੀਵਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਪਾਯਞ੍ਞੁਤਾਯ ਵਾ ਯਥਾਧਿਗਤੰ ਧਨੰ ਨਾਸੇਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਪਞ੍ਞਾਪਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਆਨਿਸੰਸੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਪਞ੍ਞਾ ਸੁਤਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨੀ**”ਤਿ ਪਞ੍ਚਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਾ ਸੁਤਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ ਨਾਮੇਸਾ ਸੁਤਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਿਨੀ, ਯਥਾਸੁਤੇ ਸੋਤਪਥਮਾਗਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ‘‘ਅਯੰ ਅਕੁਸਲੋ, ਅਯੰ ਕੁਸਲੋ, ਅਯੰ ਸਾਵਜ੍ਜੋ, ਅਯੰ ਅਨਵਜ੍ਜੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਜਨਨੀ। **ਕਿਤ੍ਤਿਸਿਲੋਕਵਦ੍ਧਨੀ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਸੰਸਾਯ ਸਿਲੋਕਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਟਯਸਭਾਵਸ੍ਸ ਵਦ੍ਧਨੀ, ਪਞ੍ਞਵਤੋਯੇਵ ਹਿ ਕਿਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਵਿਞ੍ਞੂਨੰ ਪਾਸੰਸਭਾਵਤੋ। **ਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤੋ**ਤਿ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਪਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਅਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਸੁਖਾਨਿ ਵਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾਭੂਤਸਭਾਵਾਵਬੋਧੇਨ ਨਿਰਾਮਿਸਾਨਿਪਿ ਸੁਖਾਨਿ ਪਟਿਲਭਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਾਸੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਧੀਰਭਾਵਾਵਹੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ “**ਨਾਯੰ ਅਜ੍ਜਤਨੋ ਧਮ੍ਮੋ**”ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੇਸਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਯ੍ਵਾਯੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਜਾਯਨਮੀਯਨਸਭਾਵੋ, ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ **ਅਜ੍ਜਤਨੋ** ਅਧੁਨਾਗਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਭਿਣ੍ਹਪਵਤ੍ਤਿਕਤਾਯ ਨ ਅਚ੍ਛਰਿਯੋ, ਅਬ੍ਭੁਤਪੁਬ੍ਬਤਾਭਾਵਤੋ ਨਾਪਿ **ਅਬ੍ਭੁਤੋ**। ਤਸ੍ਮਾ **ਯਤ੍ਥ ਜਾਯੇਥ ਮੀਯੇਥ**, ਯਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ ਸਤ੍ਤੋ ਜਾਯੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਏਕੰਸੇਨ ਮੀਯੇਥ, ਤਤ੍ਥ **ਕਿੰ ਵਿਯ?** ਕਿੰ ਨਾਮ ਅਬ੍ਭੁਤੰ ਸਿਯਾ? ਸਭਾਵਿਕਤ੍ਤਾ ਮਰਣਸ੍ਸ – ਨ ਹਿ ਖਣਿਕਮਰਣਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਰਣੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਤੋ **ਅਨਨ੍ਤਰਞ੍ਹਿ ਜਾਤਸ੍ਸ, ਜੀਵਿਤਾ ਮਰਣੰ ਧੁਵਂ** ਜਾਤਸ੍ਸ ਜਾਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰੰ ਜੀਵਿਤਤੋ ਮਰਣੰ ਏਕਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਏਕੰਸੇਨ ਭਿਜ੍ਜਨਤੋ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਜੀਵਤੀਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰੋ, ਸੋ ਤਦੁਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਅਨੇਕਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਤਾਯ ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕੋ,

ਯਸ੍ਮਾ ਏਤਦੇਵਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਜਾਤਾ ਮਰਨ੍ਤੀਧ, ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਪਾਣਿਨੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਕਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਜਾਤਾਨਂ ਮਰਣਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਮਰਣਾਨੁਬਨ੍ਧਨਤਂ ਆਹ।

ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਕਾਚਿ ਸੋਕਬਨ੍ਧਿਤਚਿਤ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਸਂ ਸੋਕਵਿਨੋਦਨਂ ਕਾਤੁਂ **"ਨ ਹੇਤਦਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਹੇਤਦਤ੍ਥਾਯ ਮਤਸ੍ਸ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਮਤਸ੍ਸ **ਜੀਵਿਤਤ੍ਥਂ** ਜੀਵਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਪਰਪੋਰਿਸਾਨਂ** ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਰੁਣ੍ਣਂ, ਏਤਂ ਤਸ੍ਸ ਮਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਤ੍ਥਂ ਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਨ ਹੋਤਿ, ਯੇ ਪਨ ਰੁਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ **ਮਤਮ੍ਹਿ** ਮਤਪੁਗ੍ਗਲਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਰੁਣ੍ਣਂ, **ਨ ਯਸੋ ਨ ਲੋਕਜਂ** ਯਸਾਵਹਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਵਹਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤਿ । **ਨ ਵਣ੍ਣਿਤਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹੀ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਪ੍ਪਸਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨ ਕੇਵਲਮੇਤੇਵ ਯੇ ਰੁਦਤੋ ਆਦੀਨਵਾ, ਅਥ ਖੋ ਇਮੇਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਚਕ੍ਖੁਂ ਸਰੀਰਂ ਉਪਹਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਸੋਕਾਦਿਅਨਤ੍ਥਪਟਿਬਾਹਨਤ੍ਥਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਪਯਿਰੁਪਾਸਨਾਯਂ ਤਾ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੋ **"ਤਸ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਰੁਣ੍ਣਂ ਰੁਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਂ ਸਰੀਰਞ੍ਚ **ਉਪਹਨ੍ਤਿ** ਵਿਬਾਧਤਿ, ਤੇਨ ਰੁਣ੍ਣੇਨ ਵਣ੍ਣੋ ਬਲਂ ਮਤਿ ਚ **ਨਿਹੀਯਤਿ** ਪਰਿਹਾਯਤਿ, **ਤਸ੍ਸ** ਰੁਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ **ਦਿਸਾ** ਸਪਤ੍ਤਾ **ਆਨਨ੍ਦਿਨੋ** ਪਮੋਦਵਨ੍ਤੋ ਪੀਤਿਵਨ੍ਤੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਹਿਤੇਸਿਨੋ ਮਿਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖੀ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਮੇਧਾਵਿਨੋ** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇ,** ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੇ ਵਸਨ੍ਤੇ **ਇਚ੍ਛੇਯਜ** ਪਾਟਿਕਙ੍ਖੇਯਜ ਕੁਲੂਪਕੇ ਕਰੇਯਜ। **ਯੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਸਂ ਮੇਧਾਵੀਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ **ਪਞ੍ਞਾਵਿਭਵੇਨ** ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨ ਯਥਾ ਮਹੋਘਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਂ ਨਦਿਂ ਨਾਵਾਯ ਤਰਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਕਿਚ੍ਚਂ **ਤਰਨ੍ਤਿ** ਪਾਰਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਇਚ੍ਛੇਯਜ ਕੁਲੇ ਵਸਨ੍ਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਤਾਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸੋਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯੋ ਸਦਤ੍ਥਂ ਪਰਿਪੂਰੇਸੁਂ।

ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਨ੍ਧਾ ਮਯ੍ਹਂ ਗਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਯਦੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਨਿਪਾਤੇ ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਸਕ੍ਕਾ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਖੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ? ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਯ੍ਯਕਂ ਧਨਸੇਟ੍ਠਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਸਚੇ, ਮਹਾਸੇਟ੍ਠਿ, ਅਨੁਜਾਨਾਥ , ਅਹਂ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। ''ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਦਸਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਭਾਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ –

''ਪਦੁਮਂ ਯਥਾ ਕੋਕਨਦਂ ਸੁਗਨ੍ਧਂ, ਪਾਤੋ ਸਿਯਾ ਫੁਲ੍ਲਮਵੀਤਗਨ੍ਧਂ।
ਅਙ੍ਗੀਰਸਂ ਪਸ੍ਸ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ, ਤਪਨ੍ਤਮਾਦਿਚ੍ਚਮਿਵਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੯੫) –

ਗਾਥਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਚਤੂਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਗਹੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ, ਗਹਿਤਗਹਿਤਂ ਪਦਂ ਹਦਯੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਹਾਪਨ੍ਥਕੋ ਆਹ – ''ਪਨ੍ਥਕ, ਤ੍ਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਅਭਬ੍ਬੋ, ਚਤੂਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਏਕਗਾਥਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਸਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਕਥਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਸ੍ਸਸਿ? ਨਿਕ੍ਖਮ ਇਤੋ''ਤਿ। ਸੋ ਥੇਰੇਨ ਪਣਾਮਿਤੋ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸਮੀਪੇ ਰੋਦਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥ ਜੀਵਕੋ ਪੁਰਿਸਂ ਪੇਸੇਸਿ, ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਪਨ੍ਥਕੋ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਪਟਿਚ੍ਛਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਦਂ ਞਤ੍ਵਾ, ''ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਮਯਾ ਕਤੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਾਨੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ, ਪਨ੍ਥਕ, ਰੋਦਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਭਾਤਾ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਣਾਮੇਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਪਨ੍ਥਕ, ਮਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿ, ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਏਹਿ, ਇਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ 'ਰਜੋਹਰਣਂ, ਰਜੋਹਰਣ'ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਚੋਲ਼ਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਚੋਲ਼ਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ''ਰਜੋਹਰਣਂ, ਰਜੋਹਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਲਿਟ੍ਠਧਾਤੁਕਂ ਜਾਤਂ, ਪੁਨ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਲਿਪਰਿਪੁਞ੍ਛਨਸਦਿਸਂ ਜਾਤਂ। ਸੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਦਂ ਚੋਲ਼ਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਪਕਤਿਯਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ, ਇਮਂ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸਰੀਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਜਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਯਥਾਪੇਤਂ, ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਖਯਵਯਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਝਾਨਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਪਾਦਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੨.੩੫-੫੪) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਆਹੁਤੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ।
ਗਣਮ੍ਹਾ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ ਸੋ, ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਵਸੀ ਤਦਾ॥

''ਅਹਮ੍ਪਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਵਸਾਮਿ ਅਸ੍ਸਮੇ ਤਦਾ।
ਅਚਿਰਾਗਤਂ ਮਹਾਵੀਰਂ, ਉਪੇਸਿਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

''ਪੁਪ੍ਫਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਉਪਗਚ੍ਛਿਂ ਨਰਾਸਭਂ।
ਸਮਾਧਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਂ, ਅਨ੍ਤਰਾਯਮਕਾਸਹਂ॥

''ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਪੁਪ੍ਫਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਅਦਾਸਹਂ।
ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ ਭਗਵਾ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

''ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨਾ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਂ ਉਪੇਨ੍ਤਿ ਤੇ।
ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸੁਂ, ਅਨੁਮੋਦਿਸ੍ਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

''ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਤੇ ਦੇਵਾ, ਉਪਗਚ੍ਛੁਂ ਨਰੁਤ੍ਤਮਂ।
ਆਕਾਸੇ ਧਾਰਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਦੁਮਚ੍ਛਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

''ਸਤਪਤ੍ਤਛਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਅਦਾਸਿ ਤਾਪਸੋ ਮਮ।
ਤਮਹਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣਾਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

''ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਕਪ੍ਪਾਨਿ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਚਤੁਤ੍ਤਿਂਸਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਯਂ ਯਂ ਯੋਨਿਂ ਸਂਸਰਤਿ, ਦੇਵਤ੍ਤਂ ਅਥ ਮਾਨੁਸਂ।
ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ, ਪਦੁਮਂ ਧਾਰਯਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ , ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਪਕਾਸਿਤੇ ਪਾਵਚਨੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ।
ਮਨੋਮਯਮ੍ਹਿ ਕਾਯਮ੍ਹਿ, ਉਤ੍ਤਮੋ ਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਦ੍ਵੇ ਭਾਤਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਭੋਪਿ ਪਨ੍ਥਕਵ੍ਹਯਾ।
ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ, ਜੋਤਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨੰ॥

''ਸੋਹੰ ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਸ੍ਸੋ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ।
ਵਿਸੇਸਾਹੰ ਨ ਵਿਨ੍ਦਾਮਿ, ਸਕਜਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

''ਦਨ੍ਧਾ ਮਯ੍ਹੰ ਗਤੀ ਆਸਿ, ਪਰਿਭੂਤੋ ਪੁਰੇ ਅਹੁੰ।
ਭਾਤਾ ਚ ਮੰ ਪਣਾਮੇਸਿ, ਗਚ੍ਛ ਦਾਨਿ ਸਕੰ ਘਰੰ॥

''ਸੋਹੰ ਪਣਾਮਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਕੇ।
ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਾਸਿੰ, ਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਅਪੇਕ੍ਖਵਾ॥

''ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛਿ, ਸੀਸੰ ਮਯ੍ਹੰ ਪਰਾਮਸਿ।
ਬਾਹਾਯ ਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮੰ ਪਵੇਸਯਿ॥

''ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ, ਅਦਾਸਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿੰ।
ਏਵੰ ਸੁਦ੍ਧੰ ਅਧਿਟ੍ਠੇਹਿ, ਏਕਮਨ੍ਤਮਧਿਟ੍ਠਹੰ॥

''ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਤਮਹੰ ਗਯ੍ਹ, ਸਰਿੰ ਕੋਕਨਦੰ ਅਹੰ।
ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਪਾਪੁਣਿੰ॥

''ਮਨੋਮਯੇਸੁ ਕਾਯੇਸੁ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਰਮਿੰ ਗਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵਸ੍ਸ ਤੇਪਿਟਕੰ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾ ਚ ਆਗਮਿੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਏਕੇਨ ਊਨੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜੀਵਕਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨ ਗਤੋ। ਜੀਵਕੋ ਯਾਗੁੰ ਦਾਤੁੰ ਆਰਭਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਪਤ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਿਦਹਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ – ''ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥਿ, ਜੀਵਕਾ''ਤਿ। ਸੋ ਪੁਰਿਸੰ ਪਹਿਣਿ, ''ਗਚ੍ਛ, ਭਣੇ, ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਅਯਜੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਹੀ''ਤਿ। ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਰੂਪੇਨ ਕਿਰਿਯਾਯ ਚ ਏਕਮ੍ਪਿ ਏਕੇਨ ਅਸਦਿਸੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੰ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਬਹੁਭਾਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜੀਵਕਸ੍ਸ ਕਥੇਸਿ – ''ਇਮਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਾ ਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਬਹੁਤਰੋ, ਪਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬੰ ਅਯਜੰ ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ। ਜੀਵਕੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕੋਨਾਮੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ? ''ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਨਾਮ, ਜੀਵਕਾ''ਤਿ। ''ਗਚ੍ਛ , ਭਣੇ, 'ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਨਾਮ ਕਤਰੋ'ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਆਨੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਨਾਮ ਕਤਰੋ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਅਹੰ

ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ'',''ਅਹਂ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ''ਤਿ ਏਕਪਹਾਰੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਪੁਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਜੀਵਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਜੀਵਕੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ''ਇਦ੍ਧਿਮਾ ਮਞ੍ਞੇ, ਅਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਨਯਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛ, ਭਣੇ, ਪਠਮਂ ਕਥਨਕਮਯ੍ਯਮੇਵ 'ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਤ੍ਥਾ ਪਕ੍ਕੋਸਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਨਿਮ੍ਮਿਤਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿਂਸੁ। ਸੋ ਥੇਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਯਾਗੁਞ੍ਚ ਖਜ੍ਜਕਾਦਿਭੇਦਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। ਦਸਬਲੇ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੇ ਧਮ੍ਮਸਭਾਯਂ ਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – ''ਅਹੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਨੁਭਾਵੋ, ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਏਕਗਾਥਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਲਹੁਕੇਨ ਖਣੇਨੇਵ ਏਵਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਂ ਅਕਂਸੂ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜ, ''ਕਿਂ ਵਦੇਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ''ਇਮਂ ਨਾਮ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੇਨ ਇਦਾਨਿ ਮਯ੍ਹਂ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਦਾਯਜ੍ਜਂ ਲਦ੍ਧਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਨ ਲੋਕਿਯਦਾਯਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਯਾਚਿਤੋ ਚੂਲ਼ਸੇਟ੍ਠਿਜਾਤਕਂ (ਜਾ॰ ੧.੧.੪) ਕਥੇਸਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਰਿਯਗਣਪਰਿਵੁਤੋ ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਮਨੋਮਯਂ ਕਾਯਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚੇਤੋਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ''ਤਥਾ ਦਨ੍ਧਧਾਤੁਕੇਨ ਕਥਂ ਤਯਾ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾਨੀ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਾਤੁ ਪਣਾਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੫੫੭.''ਦਨ੍ਧਾ ਮਯ੍ਹਂ ਗਤੀ ਆਸਿ, ਪਰਿਭੂਤੋ ਪੁਰੇ ਅਹਂ।
ਭਾਤਾ ਚ ਮਂ ਪਣਾਮੇਸਿ, ਗਚ੍ਛ ਦਾਨਿ ਤੁਵਂ ਘਰਂ॥

੫੫੮.''ਸੋਹਂ ਪਣਾਮਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਸ੍ਸ ਕੋਟ੍ਠਕੇ।
ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ, ਸਾਸਨਸ੍ਮਿਂ ਅਪੇਕ੍ਖਵਾ॥

੫੫੯.''ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛਿ, ਸੀਸਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਰਾਮਸਿ।
ਬਾਹਾਯ ਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਪਵੇਸਯਿ॥

੫੬੦.''ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ, ਪਾਦਾਸਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿਂ।
ਏਤਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਹਿ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਸ੍ਵਧਿਟ੍ਠਿਤਂ॥

੫੬੧.''ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਾਸਿਂ ਸਾਸਨੇ ਰਤੋ।
ਸਮਾਧਿਂ ਪਟਿਪਾਦੇਸਿਂ, ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ॥

੫੬੨.''ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੫੬੩.''ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮਤ੍ਤਾਨਂ, ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾਨ ਪਨ੍ਥਕੋ।
ਨਿਸੀਦਮ੍ਬਵਨੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਯਾਵ ਕਾਲਪ੍ਪਵੇਦਨਾ॥

੫੬੪.''ਤਤੋ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ ਪਾਹੇਸਿ, ਦੂਤਂ ਕਾਲਪ੍ਪਵੇਦਕਂ।
ਪਵੇਦਿਤਮ੍ਹਿ ਕਾਲਮ੍ਹਿ, ਵੇਹਾਸਾਦੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ॥

੫੬੫.''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਾਦੇ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਹਂ।

ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਮੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਅਤ੍ਥ ਸਤ੍ਥਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿ॥

੫੬੬.''ਆਯਾਗੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ, ਆਹੁਤੀਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ।
ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖਿਣ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਨ੍ਧਾ**ਤਿ, ਮਨ੍ਦਾ, ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕੰ ਗਾਥੰ ਚਤੂਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਗਹੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਦੁਬ੍ਬਲਾ। **ਗਤੀ**ਤਿ ਞਾਣਗਤਿ। **ਆਸੀ**ਤਿ, ਅਹੋਸਿ। **ਪਰਿਭੂਤੋ**ਤਿ, ਤਤੋ ਏਵ ''ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੋ''ਤਿ ਹੀਲ਼ਿਤੋ। **ਪੁਰੇ**ਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ। **ਭਾਤਾ ਚਾ**ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ਚ-ਸਦ੍ਦੋ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਪਰਿਭੂਤੋਵ, ਅਥ ਖੋ ਭਾਤਾਪਿ ਮੰ **ਪਣਾਮੇਸਿ,** ''ਪਨ੍ਥਕ, ਤ੍ਵੰ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਅਹੇਤੁਕੋ ਮਞ੍ਞੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥੋ , ਨ ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ, ਗਚ੍ਛ ਦਾਨਿ ਤੁਯ੍ਹੰ ਅਯਜਕਘਰ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢੇਸਿ। **ਭਾਤਾ**ਤਿ, ਭਾਤਰਾ।

ਕੋਟ੍ਠਕੇਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਸਮੀਪੇ। **ਦੁਮ੍ਮਨੋ**ਤਿ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ। **ਸਾਸਨਸ੍ਮਿੰ ਅਪੇਕ੍ਖ**ਵਾਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਅਵਿਬ੍ਭਮਿਤੁਕਾਮੋ।

ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛੀਤਿ, ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸੋ ਮੰ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਯਤ੍ਥਾਹੰ ਠਿਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛਿ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚ, ''ਪਨ੍ਥਕ, ਅਹੰ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ, ਨ ਮਹਾਪਨ੍ਥਕੋ, ਮੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੀਸੰ ਮਯ੍ਹੰ ਪਰਾਮਸਿ** ਜਾਲਾਬਨ੍ਧਨਮੁਦੁਤਲੁਨਪੀਣਵਰਾਯਤਙ੍ਗੁਲਿਸਮੁਪਸੋਭਿਤੇਨ ਵਿਕਸਿਤਪਦੁਮਸਸ੍ਸਿਰੀਕੇਨ ਚਕ੍ਕਙ੍ਕਿਤੇਨ ਹਤ੍ਥਤਲੇਨ ''ਇਦਾਨਿਯੇਵ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਮਯ੍ਹੰ ਸੀਸੰ ਪਰਾਮਸਿ। **ਬਾਹਾਯ ਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ, ''ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵੰ, ਇਧ ਤਿਟ੍ਠਸੀ''ਤਿ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧਗਨ੍ਧਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਮੰ ਭੁਜੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸਙ੍ਘਾਰਾਮੰ ਪਵੇਸੇਸਿ। **ਪਾਦਾਸਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾਸਿ ''ਰਜੋਹਰਣਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਅਦਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਦਾਸੀ''ਤਿ ''ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ **"ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਿ"**ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨਚੋਲ਼ਕ੍ਖਣ੍ਡੰ ਪਾਦਾਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਦਯੁਤ੍ਤੰ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਚੋਲ਼ਕ੍ਖਣ੍ਡਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਏਤੰ ਸੁਦ੍ਧੰ ਅਧਿਟ੍ਠੇਹਿ, ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਸ੍ਵਧਿਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ, ਏਤੰ ਸੁਦ੍ਧੰ ਚੋਲ਼ਕ੍ਖਣ੍ਡੰ ''ਰਜੋਹਰਣੰ, ਰਜੋਹਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਸ੍ਵਧਿਟ੍ਠਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਵਿਵਿਤ੍ਤੇ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਮੁਖੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਧਿਟ੍ਠੇਹਿ ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਹਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ।

ਤਸ੍ਸਾਹੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਓਵਾਦੰ ਅਹੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ **ਸਾਸਨੇ** ਓਵਾਦੇ **ਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿ**ਹਾਸਿੰ** ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿੰ। ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚ **ਸਮਾਧਿੰ ਪਟਿਪਾਦੇਸਿੰ, ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ, ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਅਰਹਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਪਾਦਕੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਸਮਾਧੀਤਿ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ, ਤਾਵ ਸਮਾਧਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਅਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿ ਪਨ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇਨ, ਸਾਤਿਸਯੰ ਚੇਵਾਯੰ ਸਮਾਧਿਕੁਸਲੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਮਾਧਿੰ ਪਟਿਪਾਦੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸਮਾਧਿਕੁਸਲਤਾਯ ਹਿ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤੋਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ, ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲੋ ਨਾਮ। ਏਕੋ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮਾਧਿਲਕ੍ਖਣੇ ਛੇਕੋ, ਏਕੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਲਕ੍ਖਣੇ, ਏਕੋ ਸਮਾਧਿਗਾਲ਼੍ਹੋ, ਏਕੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਾਲ਼੍ਹੋ ਏਕੋ ਅਙ੍ਗਸੰਖਿਤ੍ਤੇ ਛੇਕੋ, ਏਕੋ ਆਰਮ੍ਮਣਸੰਖਿਤ੍ਤੇ, ਏਕੋ ਅਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨੇ, ਏਕੋ ਆਰਮ੍ਮਣਵਵਤ੍ਥਾਨੇਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰੋ ਸਾਤਿਸਯੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨੰ ਲਾਭਿਤਾਯ ਚੇਤੋਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਮਹਾਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰੋ ਸਾਤਿਸਯੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨੰ ਲਾਭਿਤਾਯ ਸਞ੍ਞਾਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲੋ। ਪਠਮੋ ਵਾ ਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਝਾਨਙ੍ਗੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਚੇਤੋਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲੋ, ਇਤਰੋ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਲਾਭੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਝਾਨਙ੍ਗੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਸਞ੍ਞਾਵਿਵਟ੍ਟਕੁਸਲੋ। ਮਨੋਮਯੰ ਪਨ ਕਾਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਤਯੋ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਬਹੁਕੇ, ਏਕਸਦਿਸੇਯੇਵ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ,

ਏਕਵਿਧਮੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਰੁਮਾਨੇ। ਅਯਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਏਕਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਸਮਣਸਹਸ੍ਸਂ ਮਾਪੇਸਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਨ ਕਾਯੇਨ ਏਕਸਦਿਸੇ ਅਕਾਸਿ, ਨ ਏਕਵਿਧਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਰੁਮਾਨੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਨੋਮਯਂ ਕਾਯਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਂ ਥੇਰੋ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ, ਯਾ ਪਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **"ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤ"**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **"ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਯਥਾਕਮ੍ਮੁਪਗਅਨਾਗਤਂਸਞਾਣਾਨਿ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਾਨਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਤਰਞਾਣਾਨਿ।

ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਂ। ''ਸਹਸ੍ਸਵਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਾਵਜ੍ਜਨੇਨ ਪਨ ਥੇਰੋ ਸਹਸ੍ਸੇ ਮਨੋਮਯੇ ਕਾਯੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿ, ਨ ਵਾਰੇਨ। ਤੇ ਚ ਖੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਸਦਿਸੇ ਵਿਵਿਧਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ। ''ਕਿਂ ਪਨ ਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਿਨਿਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤੀ''ਤਿ? ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ, ਅਭਿਨੀਹਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਅਯਮੇਵ ਥੇਰੋ ਏਵਮਕਾਸਿ, ਤਥਾ ਹੇਸ ਇਮਿਨਾ ਅਙ੍ਗੇਨ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ। **ਪਨ੍ਥਕੋ ਨਿਸੀਦੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਰਂ ਵਿਯ ਵਦਤਿ। **ਅਮ੍ਬਵਨੇ**ਤਿ, ਅਮ੍ਬਵਨੇ ਜੀਵਕੇਨ ਕਤਵਿਹਾਰੇ। ਵੇ**ਹਾਸਾਦੁਪਸਙ੍ਕਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੇ**ਹਾਸਾ**ਤਿ ਕਰਣੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ, ਵੇਹਾਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, **ਦ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਅਥਾ**ਤਿ, ਮਮ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਪਚ੍ਛਾ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹੀ**ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ। **ਆਯਾਗੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਯਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਭੂਤੋ। **ਆਹੁਤੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ, ਮਹਾਫਲਭਾਵਕਰਣੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣਾਹੁਤੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਕੋ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਕੇਨ ਉਪਨੀਤਂ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਾਦਿਭੇਦਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ।

ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਸਿਨੇਰੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਮਨ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਸਙ੍ਖੋਭੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਤਥਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਚਾਯਮਾਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਕਮ੍ਮਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਪਰਿਬਾਧਿਤੋ ਚਤੁਪ੍ਪਦਿਕਂ ਗਾਥਂ ਚਤੂਹਿਪਿ ਮਾਸੇਹਿ ਗਹੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਤਂ ਪਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਪੁਬ੍ਬਚਰਿਯਾਨੁਰੂਪਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇ ਨਿਯੋਜੇਸਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਤਦਾ ਜੀਵਕਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵ ''ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਹਿਤਂ, ਵੀਥਿਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ''ਪਨ੍ਥਕ, ਯਦਿਪਾਯਂ ਪਿਲੋਤਿਕਾ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਾ ਰਜਾਨੁਕਿਣ੍ਣਾ, ਇਤੋ ਪਨ ਅਞ੍ਞੋ ਏਵ ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ ਸਂਕਿਲੇਸੋ ਰਜੋ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

''ਰਾਗੋ ਰਜੋ ਨ ਚ ਪਨ ਰੇਣੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਰਾਗਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਰਜੋਤਿ।
ਏਤਂ ਰਜਂ ਵਿਪ੍ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਵੋ, ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਤੇ ਵੀਤਰਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

''ਦੋਸੋ ਰਜੋ...ਪੇ॰... ਸਾਸਨੇ॥
''ਮੋਹੋ ਰਜੋ...ਪੇ॰... ਵੀਤਰਜਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਓਭਾਸਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣੀਤਿ।

ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਾਨਾਕੁਲਮਲਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ

ਪਤ੍ਤੋ ਨਾਨਾਵਿਰਾਗਵਣ੍ਣਵਿਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਅਨੇਕਵਿਧੇਹਿ ਆਭਰਣੇਹਿ ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਮਣਿਰਤਨੇਹਿ ਬਹੁਵਿਧੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮਮਾਲਾਦੀਹਿ ਚ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਥੂਪਂ ਪੂਜੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਮਣ੍ਡਲਿਕਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਰਜ੍ਜੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਕਾਮੇਸੁ ਅਤਿਵਿਯ ਰਤ੍ਤੋ ਗਿਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਞਾਣਜਾਲੇ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ, ‘‘ਏਸ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਸੁਭਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ –

੫੬੭.‘‘ਨਾਨਾਕੁਲਮਲਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ , ਮਹਾਉਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਭਵੋ।
ਚਨ੍ਦਨਿਕਂਵ ਪਰਿਪਕ੍ਕਂ, ਮਹਾਗਣ੍ਡੋ ਮਹਾਵਣੋ॥

੫੬੮.‘‘ਪੁਬ੍ਬਰੁਹਿਰਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ, ਗੂਥਕੂਪੇਨ ਗਾਲ੍ਹਿਤੋ।
ਆਪੋਪਗ੍ਘਰਣੋ ਕਾਯੋ, ਸਦਾ ਸਨ੍ਦਤਿ ਪੂਤਿਕਂ॥

੫੬੯.‘‘ਸਟ੍ਠਿਕਣ੍ਡਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਮਂਸਲੇਪਨਲੇਪਿਤੋ।
ਚਮ੍ਮਕਞ੍ਚੁਕਸਨ੍ਨਦ੍ਧੋ, ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ॥

੫੭੦.‘‘ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤਘਟਿਤੋ, ਨ੍ਹਾਰੁਸੁਤ੍ਤਨਿਬਨ੍ਧਨੋ।
ਨੇਕੇਸਂ ਸਂਗਤੀਭਾਵਾ, ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਇਰਿਯਾਪਥਂ॥

੫੭੧.‘‘ਧੁਵਪ੍ਪਯਾਤੋ ਮਰਣਾਯ, ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਇਧੇਵ ਛਡ੍ਡਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਯੇਨਕਾਮਙ੍ਗਮੋ ਨਰੋ॥

੫੭੨.‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵੁਤੋ ਕਾਯੋ, ਚਤੁਗਨ੍ਥੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤੋ।
ਓਘਸਂਸੀਦਨੋ ਕਾਯੋ, ਅਨੁਸਯਾਜਾਲਮੋਤ੍ਥਤੋ॥

੫੭੩.‘‘ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣੇ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ।
ਤਣ੍ਹਾਮੂਲੇਨਾਨੁਗਤੋ, ਮੋਹਚ੍ਛਾਦਨਛਾਦਿਤੋ॥

੫੭੪.‘‘ਏਵਾਯਂ ਵਤ੍ਤਤੇ ਕਾਯੋ, ਕਮ੍ਮਯਨ੍ਤੇਨ ਯਨ੍ਤਿਤੋ।
ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਵਿਪਤਜਨ੍ਤਾ, ਨਾਨਾਭਾਵੋ ਵਿਪਜ੍ਜਤਿ॥

੫੭੫.‘‘ਯੇਮਂ ਕਾਯਂ ਮਮਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ।
ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ ਕਟਸਿਂ ਘੋਰਂ, ਆਦਿਯਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ॥

੫੭੬.‘‘ਯੇਮਂ ਕਾਯਂ ਵਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਗੂਥਲਿਤ੍ਤਂਵ ਪਨ੍ਨਗਂ।
ਭਵਮੂਲਂ ਵਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਨਾਸਵਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਤਸ੍ਸ ਅਸੁਭਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਸਰੀਰਸਭਾਵਵਿਭਾਵਨਂ ਅਸੁਭਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਕੇਨ ਕਾਯੇਨ ਅਟ੍ਟੀਯਮਾਨੋ ਹਰਾਯਮਾਨੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਸਂਵਿਗ੍ਗਹਦਯੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਲਭੇਯਜਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੋ

ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਮਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਗਚ੍ਛ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਇਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਖੁਰਗ੍ਗੇਯੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੪.੧੦੨-੧੦੭) –

''ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਥੂਪਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ।
ਵਿਚਿਤ੍ਤਦੁਸ੍ਸੇ ਲਗੇਤ੍ਵਾ, ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਂ ਠਪੇਸਹਂ॥

''ਯਂ ਯਂ ਯੋਨੁਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਦੇਵਤ੍ਤਂ ਅਥ ਮਾਨੁਸਂ।
ਸੋਭਯਨ੍ਤੋ ਮਮ ਦ੍ਵਾਰਂ, ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖੋ ਪਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

''ਅਹਞ੍ਚ ਪਰਿਸਾ ਚੇਵ, ਯੇ ਕੇਚਿ ਮਮਵਸ੍ਸਿਤਾ।
ਤਮ੍ਹਾ ਦੁਸ੍ਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਨਿਵਾਸੇਮ ਮਯਂ ਸਦਾ॥

''ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਠਪਯਿਂ ਅਹਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਇਤੋ ਚ ਸਤ੍ਤਮੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਸੁਚੇਲ਼ਾ ਅਟ੍ਠ ਖਤ੍ਤਿਯਾ।
ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਮਹਬ੍ਬਲਾ॥

''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਾ ਏਵ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਤਾ ਥੇਰਗਾਥਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਨਾਨਾਕੁਲਮਲਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ**ਤਿ, ਨਾਨਾਕੁਲੇਹਿ ਨਾਨਾਭਾਗੇਹਿ ਮਲੇਹਿ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ, ਕੇਸਲੋਮਾਦਿਨਾਨਾਵਿਧਅਸੁਚਿਕੋਟ੍ਠਾਸਭਰਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਾਉਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਭਵੋ**ਤਿ, ਉਕ੍ਕਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਚ੍ਚਕੂਪਂ। ਯਤ੍ਤਕਵਯਾ ਮਾਤਾ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਕਾਰਪਰਿਸੇਦਿਤਵਚ੍ਚਕੂਪਸਦਿਸਤਾਯ ਮਾਤੁ ਕੁਚ੍ਛਿ ਇਧ ''ਮਹਾਉਕ੍ਕਾਰੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਕੁਚ੍ਛਿ ਸਮ੍ਭਵੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮਹਾਉਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਭਵੋ। **ਚਨ੍ਦਨਿਕਂ**ਵਾਤਿ ਚਨ੍ਦਨਿਕਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋਦਕਗਬ੍ਭਮਲਾਦੀਨਂ ਛਡ੍ਡਨਟ੍ਠਾਨਂ, ਯਂ ਜਣ੍ਣੁਮਤ੍ਤਂ ਅਸੁਚਿਭਰਿਤਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ, ਤਾਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਪਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਣਤਂ ਪੁਰਾਣਂ। ਤੇਨ ਯਥਾ ਚਣ੍ਡਾਲਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਦਾਘਸਮਯੇ ਥੁਲ੍ਲਫੁਸਿਤਕੇ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਉਦਕੇਨ ਸਮੁਪਬ੍ਯੂਲ੍ਹਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਅਟ੍ਠਿਚਮ੍ਮਨ੍ਹਾਰੁਖਣ੍ਡਖੇਲ਼ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਦਿਨਾਨਾਕੁਣਪਭਰਿਤਂ ਕਦ੍ਦਮੋਦਕਾਲੁਲ਼ਿਤਂ ਕਤਿਪਯਦਿਵਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਸਂਜਾਤ ਕਿਮਿਕੁਲਾਕੁਲਂ ਸੂਰਿਯਾਤਪਸਨ੍ਤਾਪਕੁਥਿਤਂ ਉਪਰਿ ਫੇਣਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਂ ਅਭਿਨੀਲਵਣ੍ਣਂ ਪਰਮਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਜੇਗੁਚ੍ਛਂ ਚਨ੍ਦਨਿਕਾਵਾਟਂ ਨੇਵ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ, ਨ ਦਟ੍ਠੁਂ ਅਰਹਰੂਪਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਥਾਰੂਪੋਯਂ ਕਾਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਦਾ ਦੁਕ੍ਖਤਾਮੂਲਯੋਗਤੋ ਅਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦਜਰਾਮਰਣੇਹਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਯਨਪਰਿਪਚ੍ਚਨਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਚ ਮਹਨ੍ਤੋ ਗਣ੍ਡੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਮਹਾਗਣ੍ਡੋ**। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨੁਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਗਣ੍ਡਾਨਂ ਸਹਨਤੋ ਅਸੁਚਿਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨਤੋ ਚ ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਣੋ ਵਿਯਾਤਿ **ਮਹਾਵਣੋ ਗੂਥਕੂਪੇਨ ਗਾਲ਼ਿਤੋ**ਤਿ, ਵਚ੍ਚਕੂਪੇਨ ਵਚ੍ਚੇਨੇਵ ਵਾ ਭਰਿਤੋ। ''ਗੂਥਕੂਪਨਿਗਾਲ਼ਿਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਵਚ੍ਚਕੂਪਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਪੋਪਗ੍ਘਰਣੋ ਕਾਯੋ, ਸਦਾ ਸਨ੍ਦਤਿ ਪੂਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ ਸਦਾ ਪਗ੍ਘਰਣਸੀਲੋ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਸੇਦਮੁਤ੍ਤਾਦਿਕਂ ਪੂਤਿਕਂ ਅਸੁਚਿਂਯੇਵ ਸਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਸੁਚਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਟ੍ਠਿਕਣ੍ਡਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਤਿ , ਗੀਵਾਯ ਉਪਰਿਮਭਾਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਰੀਰੰ ਵਿਨਦ੍ਧਮਾਨਾ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਦਕ੍ਖਿਣਵਾਮਪਸ੍ਸੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕੰ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਵਿਨਦ੍ਧਮਾਨਾ ਤੇਸੰ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਪਸ੍ਸੇਸੁ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਤਿ ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਕਣ੍ਡਰੇਹਿ ਮਹਾਨ੍ਹਾਰੂਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬਦ੍ਧੋ ਵਿਨਦ੍ਧੋਤਿ ਸਟ੍ਠਿਕਣ੍ਡਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮੰਸਲੇਪਨਲੇਪਿਤੋ**ਤਿ, ਮੰਸਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਲੇਪਨੇਨ ਲਿਤ੍ਤੋ, ਨਵਮੰਸਪੇਸਿਸਤਾਨੁਲਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਮ੍ਮਕਞ੍ਚੁਕਸਨ੍ਨਦ੍ਧੋ**ਤਿ, ਚਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਞ੍ਚੁਕੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਓਨਦ੍ਧੋ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ। **ਪੂਤਿਕਾਯੋ**ਤਿ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਿਕੋ ਕਾਯੋ। **ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ**ਤਿ, ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨੋ। ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਹਿ ਪਾਣੀਨੰ ਕਾਯੋ ਚਮ੍ਮਾਦਿਵਿਨਿਯੋਗੇਨ ਸਿਯਾ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨੋ, ਨ ਤਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਯੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਘਾਤਘਟਿਤੋ**ਤਿ, ਅਤਿਰੇਕਤਿਸਤਾਨੰ ਅਟ੍ਠੀਨੰ ਸਙ੍ਘਾਤੇਨ ਘਟਿਤੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਨ੍ਹਾਰੁਸੁਤ੍ਤਨਿਬਨ੍ਧਨੋ**ਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਸਦਿਸੇਹਿ ਨਵਹਿ ਨ੍ਹਾਰੁਸਤੇਹਿ ਨਿਬਨ੍ਧਿਤੋ। **ਨੇਕੇਸੰ ਸੰਗਤੀਭਾਵਾ**ਤਿ, ਚਤੁਮਹਾਭੂਤਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨੰ ਸਮਵਾਯਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਸੁਤ੍ਤਮੇਰਕਸਮਵਾਯੇਨ ਯਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਠਾਨਾਦਿਇਰਿਯਾਪਥੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ।

ਧੁਵਪ੍ਪਯਾਤੋ ਮਰਣਾਯਾਤਿ, ਮਰਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਏਕਨ੍ਤਗਮਨੋ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਰਣੰ ਪਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਮਰਣਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਿਤੋ। **ਇਧੇਵ ਛਡ੍ਡਯਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਲੋਕੇ ਕਾਯੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਯਥਾਰੁਚਿਤਟ੍ਠਾਨਗਾਮੀ ਅਯੰ ਸਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯੋ ਅਯੰ ਕਾਯੋ''ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵੁਤੋਤਿ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੀਵਰਣੇਨ ਨਿਵੁਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾਦੀਨਵੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਕੋ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗੰ ਜਨੇਯਜਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਚਤੁਗਣ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ, ਅਭਿਜ੍ਝਾਕਾਯਗਣ੍ਠਾਦਿਨਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਗਣ੍ਠੇਨ ਗਣ੍ਠਿਤੋ, ਗਣ੍ਠਨਿਯਭਾਵੇਨ ਵਿਨਦ੍ਧਿਤੋ। **ਓਘਸੰਸੀਦਨੋ**ਤਿ, ਓਘਨਿਯਭਾਵੇਨ ਕਾਮੋਘਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਓਘੇਸੁ ਸੰਸੀਦਨਕੋ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਾਵੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁ ਅਨੁ ਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨੁਸਯਾ, ਕਾਮਰਾਗਾਦਯੋ ਅਨੁਸਯਾ। ਤੇਸੰ ਜਾਲੇਨ ਓਤ੍ਥਤੋ ਅਭਿਭੂਤੋਤਿ **ਅਨੁਸਯਾਜਾਲਮੋਤ੍ਥਤੋ**। ਮਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥੰ ਦੀਘੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਨਾ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਨੀਵਰਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣੇ ਯੁਤ੍ਤੋ,** ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ।

ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਨਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਸਮਸ੍ਸਿਤੋਤਿ **ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ। ਤਣ੍ਹਾਮੂਲੇਨਾਨੁਗਤੋ**ਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਭਵਮੂਲੇਨ ਅਨੁਬਦ੍ਧੋ। **ਮੋਹਚ੍ਛਾਦਨਛਾਦਿਤੋ**ਤਿ, ਸਮ੍ਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਆਵਰਣੇਨ ਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤੋ। ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੰ ਕਰਜਕਾਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ''ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਵਨੇਤ੍ਤਿਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਯਞ੍ਚੇਵ ਕਾਯੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧.੧੪੭) ਕਾਯੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਏਵਾਯੰ ਵਤ੍ਤਤੇ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਏਵੰ ''ਨਾਨਾਕੁਲਮਲਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਨਿਵੁਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਚ **ਕਮ੍ਮਯਨ੍ਤੇਨ** ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਯਨ੍ਤੇਨ **ਯਨ੍ਤਿਤੋ** ਸਙ੍ਘਟਿਤੋ। ਯਥਾ ਵਾ ਖੇਮਨ੍ਤੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਥਾ ਸਙ੍ਖੋਭਿਤੋ ਸੁਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤੀਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿ। **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਵਿਪਤਜਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਾ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਯੋਬ੍ਬਨੰ ਜਰਾਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਆਰੋਗਜੰ ਬਜਾਧਿਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਜੀਵਿਤੰ ਮਰਣਪਰਿਯੋਸਾਨੰ, ਸਬ੍ਬੋ ਸਮਾਗਮੋ ਵਿਯੋਗਪਰਿਯੋਸਾਨੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨਾਨਾਭਾਵੋ ਵਿਪਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ। **ਨਾਨਾਭਾਵੋ**ਤਿ, ਵਿਨਾਭਾਵੋ ਵਿਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਸੋ ਕਦਾਚਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਞ੍ਜਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਕਦਾਚਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਵਿਵਿਧੰ ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਾਪੁਣੀਯਤਿ।

ਯੇਮੰ ਕਾਯੰ ਮਮਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਯੇ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਏਵੰ ਅਸੁਭੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਅਧੁਵੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਸਾਰੰ ਇਮੰ ਕਾਯੰ ''ਮਮ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਮਮਾਯਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਨਿਰਯਾਦੀਹਿ ਚ **ਘੋਰੰ** ਭਯਾਨਕੰ ਅਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਅਭਿਰਮਿਤਬ੍ਬਤੋ ਕਟਸਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸੰਸਾਰੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਜਨਨਮਰਣਾਦੀਹਿ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਾਹ "**ਆਦਿਯਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵ**"ਨ੍ਤਿ।

ਯੇਮੰ ਕਾਯੰ ਵਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਗੂਥਲਿਤ੍ਤੰਵ ਪਨ੍ਨਗਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਨਾਮ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਖਕਾਮੋ ਜੀਵਿਤੁਕਾਮੋ ਗੂਥਗਤੰ ਆਸੀਵਿਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨਿਯਤਾਯ ਵਾ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਤਾਯ ਵਾ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤਿ ਨ ਅਲ੍ਲੀਯਤਿ, ਏਵਮੇਵੰ ਯੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਅਸੁਚਿਭਾਵੇਨ

ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯੰ ਇਮੰ ਕਾਯੰ ਵਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਜਹਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਭਵਮੂਲੰ ਅਵਿਜ੍ਜੰ ਭਵਤਣ੍ਹਞ੍ਚ ਵਮਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਪਹਾਯ ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨਾਸਵਾ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ।

ਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਉਪਸੇਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ **ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਪਸੇਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯੰ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਮਾਨੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੰ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਕੁਸਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਨਾਲਕਗਾਮੇ ਰੂਪਸਾਰੀਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਉਪਸੇਨੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਏਕਵਸ੍ਸਿਕੋ ''ਅਰਿਯਗਬ੍ਭੰ ਵਡ੍ਢੇਮੀ''ਤਿ ਏਕੰ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਤੋ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਚਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਭਾਵੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਅਤਿਲਹੁੰ ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਯ ਆਵਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੫) ਗਰਹਿਤੋ। ''ਇਦਾਨਾਹੰ ਯਦਿਪਿ ਪਰਿਸੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਗਰਹਿਤੋ, ਪਰਿਸੰਯੇਵ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਸੰਸੋਪਿ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੨.੮੬-੯੬) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੰ ਨਰਾਸਭੰ।
ਪਬ੍ਭਾਰਮ੍ਹਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੰ, ਉਪਗਚ੍ਛਿੰ ਨਰੁਤ੍ਤਮੰ॥

''ਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਵਣ੍ਟੇ ਛੇਤ੍ਵਾਨਹੰ ਤਦਾ।
ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਭਿਰੋਪਯਿੰ॥

''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਞ੍ਚ ਪਾਦਾਸਿੰ, ਪਰਮਨ੍ਨੰ ਸੁਭੋਜਨੰ।
ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਨਵਮੇ ਤਤ੍ਥ, ਸਮਣੇ ਅਟ੍ਠ ਭੋਜਯਿੰ॥

''ਅਨੁਮੋਦਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਇਮਿਨਾ ਛਤ੍ਤਦਾਨੇਨ, ਪਰਮਨ੍ਨਪਵੇਚ੍ਛਨਾ॥

''ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਨੁਭੋਸ੍ਸਸਿ।
ਛਤ੍ਤਿੰਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਏਕਵੀਸਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਦੇਸਰਜ੍ਜੰ ਵਿਪੁਲੰ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯੰ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਾਸਨੇ ਦਿਬ੍ਬਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੁੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ॥

‘‘ਉਪਸੇਨੋਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ।
ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਤ੍ਤਾ, ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਚਰਿਮੰ ਵਤ੍ਤਤੇ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਧਾਰੇਮਿ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਦੇਹੰ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੰ ਸਵਾਹਨੰ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਧੁਤਙ੍ਗਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮਾਦਪੇਤਿ , ਤੇਨ ਨੰ ਭਗਵਾ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯੰ ਕਲਹੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਚ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤੇ ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੰ ਕਲਹੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮੇਨ ‘‘ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਕਲਹੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਙ੍ਘੋ ਦ੍ਵਿਧਾਭੂਤੋ, ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਮਯਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਵਿਵੇਕਵਾਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ –

੫੭੭.‘‘ਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸੰ, ਵਾਲ਼ਮਿਗਨਿਸੇਵਿਤੰ।
ਸੇਵੇ ਸੇਨਾਸਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਕਾਰਣਾ॥

੫੭੮.‘‘ਸਙ੍ਕਾਰਪੁਞ੍ਜਾ ਆਹਤ੍ਵਾ, ਸੁਸਾਨਾ ਰਥਿਯਾਹਿ ਚ।
ਤਤੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਲੂਖੰ ਧਾਰੇਯ੍ਯ ਚੀਵਰੰ॥

੫੭੯.‘‘ਨੀਚੰ ਮਨੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਪਦਾਨੰ ਕੁਲਾ ਕੁਲੰ।
ਪਿਣ੍ਡਿਕਾਯ ਚਰੇ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਸੁਸੰਵੁਤੋ॥

੫੮੦.‘‘ਲੂਖੇਨਪਿ ਵਾ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸੇ, ਨਾਞ੍ਞੰ ਪਤ੍ਥੇ ਰਸੰ ਬਹੁੰ।
ਰਸੇਸੁ ਅਨੁਗਿਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਝਾਨੇ ਨ ਰਮਤੀ ਮਨੋ॥

੫੮੧.‘‘ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਚੇਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ, ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਵਸੇ ਮੁਨਿ।
ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ, ਅਨਾਗਾਰੇਹਿ ਚੂਭਯੰ॥

੫੮੨.‘‘ਯਥਾ ਜਲ਼ੋ ਵ ਮੂਗੋ ਵ, ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸਯੇ ਤਥਾ।
ਨਾਤਿਵੇਲੰ ਸਮ੍ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਮ੍ਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ॥

੫੮੩.‘‘ਨ ਸੋ ਉਪਵਦੇ ਕਞ੍ਚਿ, ਉਪਘਾਤੰ ਵਿਵਜ੍ਜਯੇ।
ਸੰਵੁਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਮਿੰ, ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ॥

੫੮੪. ‘‘ਸੁਗ੍ਗਹੀਤਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਕੋਵਿਦੋ।

ਸਮਥੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਕਾਲੇਨ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ॥

੫੮੫.‘‘ਵੀਰਿਯਸਾਤਚ੍ਚਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਯੁਤ੍ਤਯੋਗੋ ਸਦਾ ਸਿਯਾ।
ਨ ਚ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤੰ, ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ ਏਯਜ ਪਣ੍ਡਿਤੋ॥

੫੮੬.‘‘ਏਵੰ ਵਿਹਰਮਾਨਸ੍ਸ, ਸੁਦ੍ਧਿਕਾਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਆਸਵਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਞ੍ਚਾਧਿਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਵਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ, ਜਨਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਸੁਞ੍ਞੰ ਅਰਞ੍ਞਾਦਿੰ। **ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸ**ਨ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦੰ ਸਦ੍ਦਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਰਹਿਤੰ। **ਵਾਲ਼ਮਿਗਨਿਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ, ਸੀਹਬਜਗ੍ਘਦੀਪਿਵਾਲ਼ਮਿਗੇਹਿ ਚਰਿਤੰ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਜਨਵਿਵੇਕੰਯੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। **ਸੇਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ, ਸਯਿਤੁੰ ਆਸਯਿਤੁਞ੍ਚ ਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਇਧ ਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਕਾਰਣਾ**ਤਿ, ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿ ਪਟਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਲ੍ਲੀਯਨਤ੍ਥੰ।

ਏਵੰ ਭਾਵਨਾਨੁਰੂਪੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਸੇਨਾਸਨੇ ਸਨ੍ਤੋਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਸੁਪਿ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਸੰਕਾਰਪੁਞ੍ਜਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸੰਕਾਰਪੁਞ੍ਜਾ**ਤਿ ਸੰਕਾਰਾਨੰ ਪੁਞ੍ਜੰ ਸੰਕਾਰਪੁਞ੍ਜੰ, ਤਤੋ ਕਚਵਰਟ੍ਠਾਨਾ। **ਆਹਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਥਾ ਆਹਟਚੋਲ਼ਕ੍ਖਣ੍ਡੇਹਿ। ਕਰਣੇ ਹਿ ਇਦੰ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੰ **ਲੂਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਲੂਖਰਜਨਲੂਖਾਦਿਨਾ ਲੂਖੰ ਅਵਣ੍ਣਾਮਟ੍ਠੰ। **ਧਾਰੇਯਜਾ**ਤਿ ਨਿਵਾਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਹਰੇਯਜ, ਏਤੇਨ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੰ ਵਦਤਿ।

ਨੀਚ ਮਨੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ‘‘ਅਨ੍ਤਮਿਦੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜੀਵਿਕਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੰ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੧; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦) ਸੁਗਤੋਵਾਦੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਹਤਮਾਨਦਪ੍ਪੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਪਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਘਰੇਸੁ ਅਵਖਣ੍ਡਰਹਿਤੰ; ਅਨੁਘਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ “**ਕੁਲਾ ਕੁਲ**”ਨ੍ਤਿ। **ਕੁਲਾ ਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਤੋ ਕੁਲੰ, ਕੁਲਾਨੁਪੁਬ੍ਬਿਯਾ ਘਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਣ੍ਡਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਭਿਕ੍ਖਾਯ, ਇਮਿਨਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੋਸੰ ਵਦਤਿ। **ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ**ਤਿ ਸੁਪਿਹਿਤਚਕ੍ਖਾਦਿਦ੍ਵਾਰੋ। **ਸੁਸੰਵੁਤੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੰਵੁਤੋ।

ਲੂਖੇਨਪਿ ਵਾਤਿ ਅਪਿਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯੇ, ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇ। ਉਭਯੇਨਪਿ ਲੂਖੇਨਪਿ ਅਪ੍ਪੇਨਪਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸੁਲਭੇਨ ਇਤਰੀਤਰੇਨ **ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸੇ** ਸਮੰ ਸਮ੍ਮਾ ਤੁਸ੍ਸੇਯਜ। ਤੇਨਾਹ “**ਨਾਞ੍ਞੰ ਪਤ੍ਥੇ ਰਸੰ ਬਹੁ**”ਨ੍ਤਿ। **ਨਾਞ੍ਞੰ ਪਤ੍ਥੇ ਰਸੰ ਬਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਮਧੁਰਾਦਿਰਸੰ ਬਹੁੰ ਪਣੀਤਞ੍ਚ ਨ ਪਤ੍ਥੇਯਜ ਨ ਪਿਹੇਯਜ, ਇਮਿਨਾ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇਪਿ ਸਨ੍ਤੋਸੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਰਸੇਸੁ ਗੇਧਵਾਰਣਤ੍ਥੰ ਪਨ ਕਾਰਣੰ ਵਦਨ੍ਤੋ **ਰਸੇਸੁ ਅਨੁਗਿਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਝਾਨੇ ਨ ਰਮਤੀ ਮਨੋ**”ਤਿ ਆਹ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਮ੍ਪਿ ਅਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਵੰ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਲ੍ਲੇਖਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਚੇਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਛੋ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਇਚ੍ਛਾਰਹਿਤੋ, ਤੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਮਾਹ। **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ, ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸਾਦਿਨਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ। ਯੋ ਹਿ –

‘‘ਅਤੀਤੰ ਨਾਨੁਸੋਚੇਯਜ, ਨਪ੍ਪਜਪ੍ਪੇਯਜਨਾਗਤੰ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਯਾਪੇਯਜ, ਸੋ ‘ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ’ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ॥

ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕੰ ਪਹਾਯ ਕਾਯੇਨ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਵੂਪਕਟ੍ਠੋ। ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਾਦਿਕੇ ਹਿ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਵਸੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਮੋਨੇਯਜਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ **ਮੁਨਿ। ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਸਮੁਲ੍ਲਪਨਸਮ੍ਭੋਗਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਾਨੰ ਅਭਾਵੇਨ

ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸੰਸਗ੍ਗਰਹਿਤੋ। **ਉਭਯ**ਨ੍ਤਿ, ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਅਨਾਗਾਰੇਹਿ ਚਾਤਿ ਉਭਯੇਹਿਪਿ ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ। ਕਰਣੇ ਹਿ ਇਦੰ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ।

ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸਯੇ ਤਥਾਤਿ ਅਜਲ਼ੋ ਅਮੂਗੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਯਥਾ ਜਲ਼ੋ ਵਾ ਮੂਗੋ ਵਾ, ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਏਤੇਨ ਪਾਗਬ੍ਬਿਯਪ੍ਪਹਾਨਮਾਹ। **ਜਲ਼ੋ** ਵ **ਮੂਗੋ** ਵਾਤਿ ਚ ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥੰ ਰਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਕਤੰ, ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ਚ ਵਾਸਦ੍ਦੋ। **ਨਾਤਿਵੇਲੰ ਸਮ੍ਭਾਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਤਿਵੇਲੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਮਾਣੰ ਨ ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਮਤ੍ਤਭਾਣੀ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ, ਜਨਸਮੂਹੇ ਵਾ।

ਨ ਸੋ ਉਪਵਦੇ ਕਞ੍ਚੀਤਿ ਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੀਨੰ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੰ ਵਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੰ ਵਾ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਵਾਚਾਯ ਉਪਵਦੇਯ੍ਯ। **ਉਪਘਾਤੰ ਵਿਵਜ੍ਜਯੇ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਉਪਘਾਤੰ ਪਰਿਵਿਹੇਠਨੰ ਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਸੰਵੁਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਮ੍ਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੇ ਸੰਵੁਤੋ ਅਸ੍ਸ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰੇਨ ਪਿਹਿਤਕਾਯਵਾਚੋ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਚਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਸੁ ਭੋਜਨੇ ਪਮਾਣਞ੍ਞੂ ਸਿਯਾ।

ਸੁਗ੍ਗਹੀਤਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ''ਏਵੰ ਮੇ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਹਿਤੰ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਤਦਾਕਾਰੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਹਿਤਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸ। ''ਸੁਗ੍ਗਹੀਤਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਸੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਯੇਵਤ੍ਥੋ। **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਕੋਵਿਦੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਭਾਵਯਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਲੀਨੰ ਹੋਤਿ, ''ਏਵੰ ਉਦ੍ਧਤ''ਨ੍ਤਿ ਲੀਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਤਸ੍ਸ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣੇ ਕੁਸਲੋ ਅਸ੍ਸ। ਲੀਨੇ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਵੀਰਿਯਪੀਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ, ਉਦ੍ਧਤੇ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ। ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮਯੇ ਲੀਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਕਾਲੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੩੪)। **ਸਮਥੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਸਮਥਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਯ੍ਯ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਮਾਧਿੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਯਾਵ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਬਰ੍ਰੂਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਲੇਨ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧੰ ਸਮਾਧਿੰ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਅਪਰਿਯਾਦਾਨੇਨ ਹਾਨਭਾਗਿਯੰ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯੰ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੰਵ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਵਾ **ਕਾਲੇਨ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਥਿਰੀਭੂਤਕਾਲੇ ਸਙ੍ਕੋਚੰ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਯਥਾਹ –

''ਅਥ ਵਾ ਸਮਾਧਿਲਾਭੇਨ, ਵਿਵਿਤ੍ਤਸਯਨੇਨ ਵਾ।
ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸਮਾਪਾਦਿ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੧-੨੭੨)।

ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – "**ਵੀਰਿਯਸਾਤਚ੍ਚਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਸਤਤਭਾਵੋ **ਸਾਤਚ੍ਚੰ,** ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਾਤਚ੍ਚੰ, ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਸਤਤਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯੋ, ਨਿਚ੍ਚਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੁਤ੍ਤਯੋਗੋ ਸਦਾ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਭਾਵਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ। **ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੰ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਨਿਰੋਧੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ **ਨ ਏਯ੍ਯ** ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ''ਅਹੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਝਾਨਲਾਭੀ ਅਭਿਞ੍ਞਾਲਾਭੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਵਿਹਰਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ, ਏਵੰ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਸੇਵਨਾਦਿਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਯੋਗਤਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸੁਦ੍ਧਿਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ, ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਸੰਸਾਰੇ ਭਯਸ੍ਸ ਇਕ੍ਖਤੋ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ,** ਕਾਮਾਸਵਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ **ਆਸਵਾ ਖੀਯਨ੍ਤਿ** ਖਯੰ ਅਬ੍ਭਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਖਯਗਮਨੇਨੇਵ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਪਭੇਦੰ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ **ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ** ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਏਵੰ ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਓਵਾਦਦਾਨਾਪਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਥਾਪਟਿਪਨ੍ਨਭਾਵੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਵਙ੍ਗਨ੍ਤਪੁਤ੍ਤਉਪਸੇਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. (ਅਪਰ)-ਗੋਤਮਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ ਸਕਂ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਪਰਸ੍ਸ ਗੋਤਮਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਉਦਿਚ੍ਚਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਵਾਦਮਗ੍ਗਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਵਦਨ੍ਤਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਅਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਯਸਾਦਿਕੇ ਵੇਨੇਯ੍ਯੇ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਅਭਿਯਾਚਨਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। ਤਦਾ ਸਤ੍ਥੁ ਜੇਤਵਨਪਟਿਗ੍ਗਹੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਭਿਕ੍ਖੁ, ਇਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪਬ੍ਬਾਜਿਯਮਾਨੋ ਖੁਰਗ੍ਗੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਕੋਸਲਜਨਪਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਚਿਰਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਚ੍ਚਾਗਮਿ। ਤਂ ਬਹੂ ਞਾਤਕਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਬਹੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਂਸਾਰੇ ਸੁਦ੍ਧਿਵਾਦਾ, ਤੇਸੁ ਕਤਮੇਸਂ ਨੁ ਖੋ ਵਾਦੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ, ਕਥਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਂਸਾਰਤੋ ਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੫੮੭.''ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ ਸਕਂ ਅਤ੍ਥਂ, ਅਵਲੋਕੇਯ੍ਯਾਥ ਪਾਵਚਨਂ।
ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤਸ੍ਸ॥

੫੮੮.''ਮਿਤ੍ਤਂ ਇਧ ਚ ਕਲ੍ਯਾਣਂ, ਸਿਕ੍ਖਾ ਵਿਪੁਲਂ ਸਮਾਦਾਨਂ।
ਸੁਸ੍ਸੂਸਾ ਚ ਗਰੂਨਂ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੮੯.''ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਸਗਾਰਵਤਾ, ਧਮ੍ਮੇ ਅਪਚਿਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ।
ਸਙ੍ਘੇ ਚ ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰੋ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੯੦.''ਆਚਾਰਗੋਚਰੇ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਆਜੀਵੋ ਸੋਧਿਤੋ ਅਗਾਰਯ੍ਹੋ।
ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਣ੍ਠਪਨਂ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੯੧.''ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ ਅਥ ਵਾਰਿਤ੍ਤਂ, ਇਰਿਯਾਪਥਿਯਂ ਪਸਾਦਨਿਯਂ।
ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਆਯੋਗੋ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੯੨.''ਆਰਞ੍ਞਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ, ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾਨਿ।
ਭਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਮੁਨਿਨਾ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੯੩.''ਸੀਲਞ੍ਚ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਞ੍ਚ, ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਵਿਚਯੋ ਯਥਾਭੂਤਂ।
ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਭਿਸਮਯੋ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੯੪.''ਭਾਵੇਯ੍ਯ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਞ੍ਚ।
ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਚ ਅਨਭਿਰਤਿਂ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੯੫.''ਭਾਵੇਯ ਚ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ, ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਬਲਾਨਿ।
ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਮਗ੍ਗਮਰਿਯਂ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੫੯੬.''ਤਣ੍ਹਂ ਪਜਹੇਯ ਮੁਨਿ, ਸਮੂਲਕੇ ਆਸਵੇ ਪਦਾਲੇਯ।
ਵਿਹਰੇਯ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਜਾਨੇਯ ਸਕਂ ਅਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ, ਵਿਞ੍ਞੂਜਾਤਿਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨੇਯ। ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ਚ **ਅਵਲੋਕੇਯ੍ਯਾਥ ਪਾਵਚਨਂ** ਇਧ ਲੋਕੇ ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚ ਪਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਵਚਨਂ, ਸਮਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ, ਤਂ ਓਲੋਕੇਯ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸੇਯ। ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ''ਨਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਨਿ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ, ਅਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ''ਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਿਨੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਵਿਰੁਦ੍ਧਵਾਦਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਵਾਦੋ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਨ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਸਨ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਯ ਪਵੇਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਸ੍ਸ ਵਾਦੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਮਹਨ੍ਤਤਂ ਓਲੋਕੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤਸ੍ਸ**ਾਤਿ, ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਸਮਣਭਾਵਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਯਂ ਏਤ੍ਥ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵੇ ਵਾ ਪਤਿਰੂਪਂ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪਂ ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਅਸ੍ਸ ਸਿਯਾ, ਤਮ੍ਪਿ ਅਪਲੋਕੇਯ।

ਕਿਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ **"ਮਿਤ੍ਤਂ ਇਧ ਚ ਕਲ੍ਯਾਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਂ ਸੇਵਿਯਮਾਨਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁਪਿ। ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਕੁਸਲਂ ਪਜਹਤਿ, ਕੁਸਲਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਹਰਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾ ਵਿਪੁਲਂ ਸਮਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪੁਲਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ, ਮਹਤਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਵਹਾਯ ਅਧਿਸੀਲਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਸ੍ਸੂਸਾ ਚ ਗਰੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਗਰੂਨਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਓਵਾਦਸ੍ਸ ਸੋਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਚ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸੇਵਨਾਦਿ।

ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਸਗਾਰਵਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਗਾਰਵਯੋਗੋ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰੋ। **ਧਮ੍ਮੇ ਅਪਚਿਤਿ ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਪਚਾਯਨਂ ਆਦਰੇਨ ਅਭਿਪੂਜਨਂ। **ਸਙ੍ਘੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੇ। **ਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਸਮ੍ਮਾਨਨਂ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗਰੁਕਰਣਂ।

ਆਚਾਰਗੋਚਰੇ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਨਾਚਾਰਂ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਵੇਸਿਯਾਦਿਅਗੋਚਰਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਆਚਾਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇਨ ਗੋਚਰੇਨ ਚ ਯੁਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਆਚਾਰਗੋਚਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਜੀਵੋ ਸੋਧਿਤੋ**ਤਿ ਵੇਲ਼ੁਦਾਨਾਦਿਂ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠਂ ਅਨੇਸਨਂ ਪਹਾਯ ਅਨਵਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਜੀਵੋ ਸੋਧਿਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧੋ, ਸੋਧਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਅਗਾਰਯ੍ਹੋ** ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ। **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਣ੍ਠਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਚਕ੍ਖਾਦਿਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪਨਂ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਾਰਗੋਚਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਤਾਤਿ ਏਤਂ ਤਯਂ।

ਚਾਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੂਰੇਤਬ੍ਬਸੀਲਂ। **ਵਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਰਤਿਯਾ ਅਕਰਣੇਨ ਪਰਿਪੂਰੇਤਬ੍ਬਸੀਲਂ। **ਇਰਿਯਾਪਥਿਯਂ ਪਸਾਦਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਪਸਾਦਾਵਹਂ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਇਰਿਯਾਪਥਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ। **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤੇ ਚ ਆਯੋਗੋ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੁ ਅਨੁਯੋਗੋ ਭਾਵਨਾ।

ਆਰਞ੍ਞਕਾਨੀਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਿ। **ਪਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਨਿ।

ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਹਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਧ ਅਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। **ਬਾਹੁਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ। ਸੋ ਹਿ ਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਸ੍ਸ ਬਹੁਕਾਰੋ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਕੋਸਲ੍ਲਅਨੁਤ੍ਤਰਸੀਤਿਭਾਵਅਧਿਚਿਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਤਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮਾ ਪਵਿਚਯਬਹੁਲਸ੍ਸ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨੁਯੋਗੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਵਿਚਯੋ ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਵਿਪਰੀਤਸਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਤੋ ਚ ਪਰਿਵੀਮਂਸਾ। ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਮਾਹ। **ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਭਿਸਮਯੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਵੇਧੋ।

ਸ੍ਵਾਯਂ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੋ ਯਥਾ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਭਾਵੇਯ੍ਯਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਭਾਵੇਯ੍ਯ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੭) ਅਵਿਭਾਗਤੋ ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੨; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੯) ਵਿਭਾਗਤੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਭਾਵੇਯ੍ਯ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ ਚੇਵ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ, ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਭਾਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। **ਅਸੁਭਸਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ, ਕਰਜਕਾਯੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਾ ਤੇਭੂਮਕਸਙ੍ਖਾਰੇ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤੋ ‘‘ਅਸੁਭਾ’’ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ। ਦੁਕ੍ਖਸਞ੍ਞਾਪਰਿਵਾਰਾ ਹਿ ਅਯਂ, ਏਤੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਸਞ੍ਞਾਪਿ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਚ ਅਨਭਿਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਤੇਭੂਮਕੇਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਅਨਾਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਂ। ਏਤੇਨ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਵਦਤਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਭਾਵੇਯ੍ਯ ਚ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਬੋਧਿਯਾ ਸਤਿਆਦਿਸਤ੍ਤਵਿਧਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ, ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਸਤਿਆਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇ ਸਤਿਆਦਿਕੇ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ, ਛਨ੍ਦਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾਨਿ, ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿਯੇਵ ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞ੍ਚ। ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨਿ ਚ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਪ੍ਪਭੇਦੇ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਯ੍ਯ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ ਚੇਵ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯਦੇਤੇਸਂ ਪਠਮਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਂ, ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਚ ਵਡ੍ਢਨਂ, ਏਤਂ **ਸਮਣਸ੍ਸ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਸਤ੍ਤਤਿਂਸਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ, ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤਣ੍ਹਂ ਪਜਹੇਯ੍ਯਾ**”ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਣ੍ਹਂ ਪਜਹੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ, ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਪਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਣ੍ਹਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਮੋਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਂ, ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਮੁਨਿ। ਸਮੂਲਕੇ ਆਸਵੇ ਪਦਾਲੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯਾਦਿਸਮੂਲਕੇ ਕਾਮਾਸਵਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਆਸਵੇ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ। **ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਧਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਂ ਨਿਰੋਧਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਦੇਤਂ ਵਿਹਰਣਂ, ਏਤਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਸਮਿਤਪਾਪਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਤਿਰੂਪਂ ਸਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਂ ਤਬ੍ਬਿਲੋਮਤੋ ਬਾਹਿਰਕਸਮਯਸ੍ਸ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਸਰਣਾਦੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ।

(ਅਪਰ)-ਗੋਤਮਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਸਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਏਕਾਦਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਸੰਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਕਾਦਸਨਿਪਾਤੇ **ਕਿਂ ਤਵਤ੍ਥੋ ਵਨੇ ਤਾਤਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੰਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੇਯੇਵ ਮਾਤਾ ਬਜਾਧਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਸੁਸਾਨਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਝਾਪਿਯਮਾਨਾਯ ਗਬ੍ਭਾਸਯੋ ਨ ਝਾਯਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸੂਲੇਹਿ ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਿਕੋਟਿਂ ਪਹਰਿਂਸੁ। ਤੇ ਤਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਰੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਕੁਚ੍ਛਿਪਦੇਸੋਪਿ ਝਾਯਿ, ਅਙ੍ਗਾਰਮਤ੍ਥਕੇ ਪਨ ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਸਦਿਸੋ ਦਾਰਕੋ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਿਨੇਰੁਨਾ ਓਤ੍ਥਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਆਲਾਹਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਥਾਨਿਪਨ੍ਨਂ ਦਾਰਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤਾ ਦਾਰਕਂ ਆਦਾਯ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨੇਮਿਤ੍ਤਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਨੇਮਿਤ੍ਤਕਾ ''ਸਚੇ ਅਯਂ ਦਾਰਕੋ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਦੁਗ੍ਗਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਸਤੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਞਾਤਕਾ ''ਹੋਤੁ, ਵਡ੍ਢਿਤਕਾਲੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕੁਨਾ ਛਿਨ੍ਨਕ੍ਖਿਕੋਟਿਤਾਯ **ਸੰਕਿਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਅਪਰਭਾਗੇ **ਸੰਕਿਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਵੋਹਰਿਂਸੁ। ਸੋ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਬ੍ਭਗਤਸ੍ਸੇਵ ਮਾਤੁ ਮਰਣਂ, ਗਬ੍ਭੇ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਜਾਤੋ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਞਾਤਕਾ ''ਸਾਧੁ, ਤਾਤਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ''ਤਿ ਅਦਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਤਚਪਞ੍ਚਕਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਖੁਰਗ੍ਗੇਯੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਿਂਸਮਤ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਚੇ ਚੋਰਹਤ੍ਥਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤੇ ਚੋਰੇ ਦਮੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਤੇ ਵਿਵਾਦਪਸੁਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ **ਧਮ੍ਮਪਦਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸਙ੍ਕਿਚ੍ਚਸਾਮਣੇਰਵਤ੍ਥੁ) ਆਗਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਉਪਾਸਕੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁਕਾਮੋ ਆਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾਸਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ –

੫੯੭.''ਕਿਂ ਤਵਤ੍ਥੋ ਵਨੇ ਤਾਤ, ਉਜ੍ਜੁਹਾਨੋਵ ਪਾਵੁਸੇ।
ਵੇਰਮ੍ਭਾ ਰਮਣੀਯਾ ਤੇ, ਪਵਿਵੇਕੋ ਹਿ ਝਾਯਿਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਪਠਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ –

੫੯੮.''ਯਥਾ ਅਬ੍ਭਾਨਿ ਵੇਰਮ੍ਭੋ, ਵਾਤੋ ਨੁਦਤਿ ਪਾਵੁਸੇ।
ਸਞ੍ਞਾ ਮੇ ਅਭਿਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਵਿਵੇਕਪਟਿਸਞ੍ਞੁਤਾ॥

੫੯੯.''ਅਪਣ੍ਡਰੋ ਅਣ੍ਡਸਮ੍ਭਵੋ, ਸੀਵਥਿਕਾਯ ਨਿਕੇਤਚਾਰਿਕੋ।
ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੇਵ ਮੇ ਸਤਿਂ, ਸਨ੍ਦੇਹਸ੍ਮਿਂ ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤਂ॥

੬੦੦.''ਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ, ਯੋ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ।
ਸ ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਂ ਸੇਤਿ, ਕਾਮੇਸੁ ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਾ॥

੬੦੧.''ਅਚ੍ਛੋਦਿਕਾ ਪੁਥੁਸਿਲਾ, ਗੋਨਙ੍ਗੁਲਮਿਗਾਯੁਤਾ।

ਅਮ੍ਬੁਸੇਵਾਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੬੦੨.''ਵਸਿਤਂ ਮੇ ਅਰਞ੍ਞੇਸੁ, ਕਨ੍ਦਰਾਸੁ ਗੁਹਾਸੁ ਚ।
ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਪਨ੍ਤੇਸੁ, ਵਾਲਮਿਗਨਿਸੇਵਿਤੇ॥

੬੦੩.'''ਇਮੇ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਵਜ੍ਝਨ੍ਤੁ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਪ੍ਪੋਨ੍ਤੁ ਪਾਣਿਨੋ'।
ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਨਰਿਯਂ ਦੋਸਸਂਹਿਤਂ॥

੬੦੪.''ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

੬੦੫.''ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

੬੦੬.''ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣਂ, ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਜੀਵਿਤਂ।
ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਭਤਕੋ ਯਥਾ॥

੬੦੭.''ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣਂ, ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਜੀਵਿਤਂ॥
ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਤਿਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿਂ ਤਵਤ੍ਥੋ ਵਨੇ**ਤਿ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਨੇ ਕੋ ਤਵਤ੍ਥੋ, ਕਿਂ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾਤਾ**ਤਿ ਦਹਰਸਾਮਣੇਰਤਾਯ ਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਲਪਤਿ। **ਉਜ੍ਜੁਹਾਨੇਵ ਪਾਵੁਸੇ**ਤਿ ਉਜ੍ਜੁਹਾਨੋ ਕਿਰ ਨਾਮ ਏਕੋ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਸੋ ਪਨ ਗਹਨਸਞ੍ਛਨ੍ਨੋ ਬਹੁਸੋਣ੍ਡਿਕਨ੍ਦਰੋ, ਤਹਂ ਤਹਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਸਲਿਲੋ , ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਅਸਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਜ੍ਜੁਹਾਨੋ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੋ ਏਤਰਹਿ ਪਾਵੁਸਕਾਲੇ ਤਵ ਕਿਮਤ੍ਥਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਉਜ੍ਜੁਹਾਨੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਸਕੁਣੋ ਸੀਤਂ ਨ ਸਹਤਿ, ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਵਨਗੁਮ੍ਬੇ ਨਿਲੀਨੋ ਅਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਉਜ੍ਜੁਹਾਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਕੁਣਸ੍ਸ ਪਾਵੁਸਕਾਲੇ ਕੋ ਤਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵਨੇਤਿ? **ਵੇਰਮ੍ਭਾ ਰਮਣੀਯਾ ਤੇ**ਤਿ ਵੇਰਮ੍ਭਵਾਤਾ ਵਾਯਨ੍ਤਾ ਕਿਂ ਤੇ ਰਮਣੀਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕੇਚਿ ''ਵੇਰਮ੍ਭਾ ਨਾਮ ਏਕਾ ਪਬ੍ਬਤਗੁਹਾ, ਪਬ੍ਭਾਰੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਠਾਨਂ ਗਮਨਾਗਮਨਯੁਤ੍ਤਂ ਜਨਸਮ੍ਬਾਧਰਹਿਤਂ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਰਮ੍ਭਾ ਰਮਣੀਯਾ, ਵਨੇ ਵਸਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪਾ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਪਵਿਵੇਕੋ ਹਿ ਝਾਯਿਨਂ** ਯਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਝਾਯੀਨਂ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਵਿਵੇਕੋਯੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦੂਰਂ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੇਰਮ੍ਭਾਯਂ ਵਸ, ਤਾਤਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਝਾਯੀਨਂ ਪਵਿਵੇਕਕ੍ਖਮੇ ਨਿਵਾਸਫਾਸੁਕੇ ਸੇਨਾਸਨੇ ਲਦ੍ਧੇਯੇਵ ਝਾਨਾਦਯੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਲਦ੍ਧੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਏਵਰੂਪੇ ਸੀਤਕਾਲੇ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਨੇ ਵਸਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਗੁਹਾਪਬ੍ਭਾਰਾਦੀਸੁ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ।

ਏਵਂ ਉਪਾਸਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਥੇਰੋ ਵਨਾਦਯੋ ਏਵ ਮਂ ਰਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਯਥਾ ਅਬ੍ਭਾਨੀ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਪਾਵੁਸੇ ਕਾਲੇ ਅਬ੍ਭਾਨਿ ਵਲਾਹਕਾਨਿ ਵੇਰਮ੍ਭਵਾਤੋ **ਨੁਦਤਿ** ਖਿਪਤਿ ਨੀਹਰਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਵੇਕਪਟਿਸਞ੍ਞੁਤਾ ਸਞ੍ਞਾ ਅਭਿਕਿਰਨ੍ਤਿ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਾਨਂਯੇਵ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚ ? **ਅਪਣ੍ਡਰੋ** ਕਾਲਵਣ੍ਣੋ, **ਅਣ੍ਡਸਮ੍ਭਵੋ** ਅਣ੍ਡਜੋ ਕਾਕੋ, **ਸੀਵਥਿਕਾਯ** ਸੁਸਾਨਟ੍ਠਾਨੇ, **ਨਿਕੇਤਚਾਰਿਕੋ** ਤਮੇਵ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਕੋ **ਉਪ੍ਪਾਦਯਤੇਵ ਮੇ ਸਤਿਂ, ਸਨ੍ਦੇਹਸ੍ਮਿਂ ਵਿਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ, ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤਂ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦਯਤਿਯੇਵ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਿਰ ਥੇਰੋ ਕਾਕੇਨ ਖਜ੍ਜਮਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਕੁਣਪਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ

ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਮਾਹ। ਤੇਨ ਕਾਯੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਨ੍ਦਰਾਗਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਵਨੇਯੇਵ ਵਸਿਤੁਕਾਮੋਮ੍ਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਮਮ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਕਾਰਣਂ ਸੁਣਾਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯਂ** ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਤਾਯ ਅਲੋਭਨਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤਾਯ ਚ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਞ੍ਞੇ** ਸੇਵਕਾਦਯੋ ਨ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਯੋ** ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ **ਅਞ੍ਞੇ** ਕੇਨਚਿ ਕਿਞ੍ਚਨਪਲਿਬੋਧਭੂਤੇ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਤਾਦਿਸਾਨਂਯੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। **ਸ ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਖਂ ਸੇਤੀ**ਤਿ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਕਾਮਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ **ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਾ** ਅਪੇਕ੍ਖਾਰਹਿਤੋ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੁਖਂ ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਸਙ੍ਕਿਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਭਾਵਤੋ ਅਰਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਗਾਮਮ੍ਹਿ ਸਦਿਸਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਪਬ੍ਬਤਵਨਾਦੀਨਂ ਰਮਣੀਯਤਂ ਵਸਿਤਪੁਬ੍ਬਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਅਚ੍ਛੋਦਿਕਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਵ**ਸਿਤਂ ਮੇ**ਤਿ, ਵੁਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਂ ਮਯਾ। **ਵਾਲ਼ਮਿਗਨਿਸੇਵਿਤੇ**ਤਿ, ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦੀਹਿ ਵਾਲ਼ਮਿਗੇਹਿ ਉਪਸੇਵਿਤੇ ਵਨੇ।

ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਇਮੇ ਯੇ ਕੇਚਿ ਪਾਣਿਨੋ ਸਤ੍ਤਾ ਉਸੁਸਤ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਹਰਣੇਹਿ **ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ** ਮਾਰਿਯਨ੍ਤੁ ਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਰਾਦੀਹਿ ਵ**ਜ੍ਝਨ੍ਤੁ** ਬਾਧੀਯਨ੍ਤੁ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਂ **ਪਪ੍ਪੋਨ੍ਤੁ** ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੂਤਿ; ਏਵਂ **ਦੋਸਸਂਹਿਤਂ** ਪਟਿਘਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨਰਿਯਂ** ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਹਿਂਸਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਪਾਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੋ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ **“ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ”**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਉਪਾਸਿਤੋ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨੀਕਰਣਵਸੇਨ। **ਓਹਿਤੋ**ਤਿ ਓਰੋਹਿਤੋ। **ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ**ਤਿ ਗਰੁਤਰੋ ਖਨ੍ਧਭਾਰੋ।

ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਮਰਣਂ ਸਿਯਾ’’ਤਿ ਮਰਣਂ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮਿ। **ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਜੀਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਚਿਰਂ ਜੀਵੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਾਮਿ। ਏਤੇਨ ਮਰਣੇ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਸਮਾਨਚਿਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲਂਵ ਆਗਮੇਮਿ। **ਨਿਬ੍ਬਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਸਨ੍ਤੋ, ਭਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਭਤਕੋ ਯਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਭਤਕੋ ਪਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿਂ ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤੋਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਦਿਵਸਕ੍ਖਯਂ ਉਦਿਕ੍ਖਤਿ, ਏਵਂ ਅਹਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤਂ ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਯਾਪਨੇਨ ਮਰਣਂ ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਾਲਂ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਂਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਕਾਦਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਦ੍ਵਾਦਸਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਸੀਲਵਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦ੍ਵਾਦਸਕਨਿਪਾਤੇ **ਸੀਲਮੇਵਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੀਲਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸੀਲਵਾ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਰਾਜਾ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁ ਮਾਰੇਤੁਕਾਮੋ ਚਣ੍ਡਂ ਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਉਪਾਯੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋਪਿ ਮਾਰੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਾਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਸੀਲਵਕੁਮਾਰਂ ਆਨੇਹੀ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹਤ੍ਥਿਨਾ ਤਂ ਆਨੇਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਹਤ੍ਥਿਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਕੋਸਲਰਟ੍ਠੇ ਵਸਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁ ''ਮਾਰੇਥਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਸੇ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਤੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਥੇਰੇਨ ਕਥਿਤਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ –

੬੦੮.''ਸੀਲਮੇਵਿਧ ਸਿਕ੍ਖੇਥ, ਅਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਂ॥
ਸੀਲਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਉਪਨਾਮੇਤਿ ਸੇਵਿਤਂ॥

੬੦੯.''ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਮੇਧਾਵੀ, ਪਤ੍ਥਯਾਨੋ ਤਯੋ ਸੁਖੇ।
ਪਸਂਸਂ ਵਿਤ੍ਤਿਲਾਭਞ੍ਚ, ਪੇਚ੍ਚ ਸਗ੍ਗੇ ਪਮੋਦਨਂ॥

੬੧੦.''ਸੀਲਵਾ ਹਿ ਬਹੂ ਮਿਤ੍ਤੇ, ਸਞ੍ਞਮੇਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ।
ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਨ ਮਿਤ੍ਤੇਹਿ, ਧਂਸਤੇ ਪਾਪਮਾਚਰਂ॥

੬੧੧.''ਅਵਣ੍ਣਞ੍ਚ ਅਕਿਤ੍ਤਿਞ੍ਚ, ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਲਭਤੇ ਨਰੋ।
ਵਣ੍ਣਂ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਪਸਂਸਞ੍ਚ, ਸਦਾ ਲਭਤਿ ਸੀਲਵਾ॥

੬੧੨.''ਆਦਿ ਸੀਲਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਚ, ਕਲ੍ਯਾਣਾਨਞ੍ਚ ਮਾਤੁਕਂ।
ਪਮੁਖਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲਂ ਵਿਸੋਧਯੇ॥

੬੧੩.''ਵੇਲਾ ਚ ਸਂਵਰਂ ਸੀਲਂ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਹਾਸਨਂ।
ਤਿਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲਂ ਵਿਸੋਧਯੇ॥

੬੧੪.''ਸੀਲਂ ਬਲਂ ਅਪ੍ਪਟਿਮਂ, ਸੀਲਂ ਆਵੁਧਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਸੀਲਮਾਭਰਣਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਸੀਲਂ ਕਵਚਮਬ੍ਭੁਤਂ॥

੬੧੫.''ਸੀਲਂ ਸੇਤੁ ਮਹੇਸਕ੍ਖੋ, ਸੀਲਂ ਗਨ੍ਧੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਸੀਲਂ ਵਿਲੇਪਨਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਯੇਨ ਵਾਤਿ ਦਿਸੋਦਿਸਂ॥

६१६.''ਸੀਲਂ ਸਮ੍ਬਲਮੇਵਗ੍ਗਂ, ਸੀਲਂ ਪਾਥੇਯਜਮੁੱਤਮਂ।
ਸੀਲਂ ਸੇਟ੍ਠੋ ਅਤਿਵਾਹੋ, ਯੇਨ ਯਾਤਿ ਦਿਸੋਦਿਸਂ॥

६१७.''ਇਧੇਵ ਨਿਨ੍ਦਂ ਲਭਤਿ, ਪੇਚ੍ਚਾਪਾਯੇ ਚ ਦੁਮ੍ਮਨੋ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਬਾਲੋ, ਸੀਲੇਸੁ ਅਸਮਾਹਿਤੋ॥

६१८.''ਇਧੇਵ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਲਭਤਿ, ਪੇਚ੍ਚ ਸਗ੍ਗੇ ਚ ਸੁਮ੍ਮਨੋ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਮਨੋ ਧੀਰੋ, ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ॥

६१९.''ਸੀਲਮੇਵ ਇਧ ਅਗ੍ਗਂ, ਪਞ੍ਞਵਾ ਪਨ ਉੱਤਮੋ।
ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਦੇਵੇਸੁ, ਸੀਲਪਞ੍ਞਾਣਤੋ ਜਯ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੀਲਮੇਵਿਧ ਸਿਕ੍ਖੇਥ, ਅਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ**ਤਿ **ਇਧਾ**ਤਿ, ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੱਤਲੋਕੇ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਕੁਲਪੁੱਤੋ ਚਾਰਿੱਤਵਾਰਿੱਤਾਦਿਭੇਦਂ ਆਦਿਤੋ ਸੀਲਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਚ ਨਂ **ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਂ** ਅਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਂ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ। **ਅਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸੀਲਂ ਆਦਿਤੋ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ। ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪੱਤਿਯਾਪਿ ਸੀਲਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਭਾਵਤੋ ਆਹ **"ਸੀਲਂ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਹੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੀਲਂ **ਸੇਵਿਤਂ** ਪਰਿਚਿਤਂ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਸਮ੍ਪੱਤਿ, ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪੱਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪੱਤੀਤਿ ਏਤਂ **ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪੱਤਿਂ** ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਸੱਤਸ੍ਸ **ਉਪਨਾਮੇਤਿ** ਆਵਹਤਿ।

ਸੀਲਂ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪੱਤਿਂ ਉਪਨਾਮੇਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁੱਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਗੋਪੇਯ੍ਯ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਤੋ ਹਿ ਵਿਰਮਨ੍ਤੋ ਵੱਤਪਟਿਵੱਤਞ੍ਚ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਭਿਭਵਨਤੋ ਤਂ ਰਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਵਾ, ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਨੁਪਾਯਦਸ੍ਸਨਂ ਞਾਣਬਲੇਨ ਹਿਸ੍ਸ ਸਮਾਦਾਨਂ ਅਵਿਕੋਪਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। **ਪੱਤ੍ਥਯਾਨੇ**ਤਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਤਯੋ ਸੁਖੇ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਸੁਖਾਨਿ। ਸੁਖਨਿਮਿੱਤਂ ਵਾ ''ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। **ਪਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਿੱਤਿਂ, ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਵਾ ਪਸਂਸਨਂ। **ਵਿੱਤਿਲਾਭ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਲਾਭਂ। ''ਵਿੱਤਲਾਭ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਧਨਲਾਭਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੀਲਵਾ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮੱਤਤਾਯ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। **ਪੇਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ। **ਸਗ੍ਗੇ ਪਮੋਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਲੋਕੇ ਇਟ੍ਠੇਹਿ ਕਾਮਗੁਣੇਹਿ, ਮੋਦਨਞ੍ਚ ਪੱਤ੍ਥਯਮਾਨੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਧਲੋਕੇ ਪਸਂਸਂ ਵਿੱਤਿਲਾਭਂ ਪਰਲੋਕੇ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪੱਤਿਯਾ ਮੋਦਨਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਞ੍ਞਮੇਨਾਤਿ ਕਾਯਾਦੀਨਂ ਸਂਯਮੇਨ। ਸਂਯਤੋ ਹਿ ਕਾਯਦੁੱਚਰਿਤਾਦੀਹਿ ਕਞ੍ਚਿ ਅਵਿਹੇਠੇਨ੍ਤੋ ਅਭਯਦਾਨਂ ਦਦਨ੍ਤੋ ਪਿਯਮਨਾਪਤਾਯ ਮਿੱਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤਿ। **ਧਂਸਤੇ**ਤਿ ਅਪੇਤਿ। **ਪਾਪਮਾਚਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਦੁਸ੍ਸੀਲਞ੍ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਸੱਤਾ ਨ ਭਜਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ।

ਅਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਅਗੁਣਂ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਗਰਹਂ ਵਾ। **ਅਕਿੱਤਿ**ਨ੍ਤਿ, ਅਯਸਂ ਅਸਿਲੋਕਂ। **ਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਗੁਣਂ। **ਕਿੱਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਲੋਕਂ ਪੱਤ੍ਥਟਯਸਤਂ। **ਪਸਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਥੋਮਨਂ।

ਆਦੀਤਿ ਮੂਲਂ। ਸੀਲਞ੍ਹਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦਿ। ਯਥਾਹ – ''ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਆਦਿਮੇਵ ਵਿਸੋਧੇਹਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਕੋ ਚਾਦਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ? ਸੀਲਞ੍ਚ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੬੯)। **ਪਤਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਸੀਲਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਉੱਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ੧੯੨; ਪੇਟਕੋ॰ ੨੨; ਮਿ॰ ਪ॰ ੨.੧.੯)।

ਕਲਜਾਣਾਨਞ੍ਚ ਮਾਤੁਕਨ੍ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦੀਨਂ ਕਲਜਾਣਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮਾਤੁਭੂਤਂ , ਜਨਕਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਮੁਖਂ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਮੋਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਮੁਖਂ ਮੁਖਭੂਤਂ, ਪਵਤ੍ਤਿਦ੍ਵਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਆਦਿਭਾਵਾਦਿਤੋ। **ਵਿਸੋਧਯੇ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਯਜ।

ਵੇਲਾਤਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਹਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਵੇਲਾ, ਸੀਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । ਵੇਲਾਯਤਿ ਵਾ ਦੁਸ੍ਸਿਲਜਂ ਚਲਯਤਿ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤੀਤਿ ਵੇਲਾ। ਸਂਵਰਂ ਸੀਲਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਪਿਦਹਨਤੋ। **ਅਭਿਹਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੋਸਨਂ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਹੇਤੁਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਭਿਪ੍ਪਮੋਦਨਤੋ। **ਤਿਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਕਬੁਦ੍ਧਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਕਿਲੇਸਮਲਪ੍ਪਵਾਹਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਾਵਗਾਹਣੇ ਚ ਤਿਤ੍ਥਭੂਤਞ੍ਚ।

ਸੀਲਂ ਬਲਂ ਅਪ੍ਪਟਿਮਨ੍ਤਿ ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੇ ਅਸਦਿਸਂ ਬਲਂ ਸੇਨਾਥਾਮੋ ਚ। **ਆਵੁਧਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਛੇਦਨੇ ਉਤ੍ਤਮਂ ਪਹਰਣਂ। ਗੁਣਸਰੀਰੋਪਸੋਭਨਟ੍ਠੇਨ **ਆਭਰਣਂ। ਸੇਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਦਬ੍ਬਞ੍ਚ। ਸਪਾਣਪਰਿਤ੍ਤਾਨਤੋ **ਕਵਚਮਬ੍ਭੁਤਂ**। ''ਅਬ੍ਭਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਅਭੇਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਪਾਯਮਹੋਘਾਤਿਕ੍ਕਮਨੇ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਾਤਿਕ੍ਕਮਨੇ ਚ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਸਂਸੀਦਨਟ੍ਠੇਨ **ਸੇਤੁ। ਮਹੇਸਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਮਹਬ੍ਬਲੋ। **ਗਨ੍ਧੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਪਟਿਵਾਤਂ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਵਾਯਨਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਗਨ੍ਧੋ ਸਬ੍ਬਜਨਮਨੋਹਰਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਯੇਨ ਵਾਤਿ ਦਿਸੋਦਿਸ**"ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਸੀਲਗਨ੍ਧੇਨ ਤਂਸਮਙ੍ਗੀ ਦਿਸੋਦਿਸਂ ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਵਾਯਤਿ। ''ਦਿਸੋਦਿਸਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਦਸ ਦਿਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮ੍ਬਲਮੇਵਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਲਂ ਨਾਮ ਪੁਟਭਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਪੁਟਭਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਜਿਘਚ੍ਛਾਦੁਕ੍ਖੇਨ ਨ ਕਿਲਮਤਿ, ਏਵਂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਸੁਦ੍ਧਂ ਸੀਲਸਮ੍ਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਂਸਾਰਕਨ੍ਤਾਰਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਕਿਲਮਤੀਤਿ ਸੀਲਂ ਅਗ੍ਗਂ ਸਮ੍ਬਲਂ ਨਾਮ। ਤਥਾ **ਸੀਲਂ ਪਾਥੇਯਜਮੁਤ੍ਤਮਂ** ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ ਚ। ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਵਾਹੇਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪੇਤੀਤਿ **ਅਤਿਵਾਹੋ, ਯਾਨਂ**। ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤਾਯ ਸੀਲਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਅਤਿਵਾਹੋ। **ਯੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਤਿਵਾਹੇਨ **ਯਾਤਿ ਦਿਸੋਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਤਿਂ ਗਤਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਂ ਤਂ ਦਿਸਂ ਸੁਖੇਨੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਇਧੇਵ ਨਿਨ੍ਦਂ ਲਭਤੀਤਿ ਇਧਲੋਕੇਪਿ **ਦੁਮ੍ਮਨੋ** ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਦੂਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਂ ਗਰਹਂ ਲਭਤਿ। **ਪੇਚ੍ਚ** ਪਰਲੋਕੇਪਿ ਅਪਾਯੇ ''ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਕਲਿ ਅਵਜਾਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਮਪੁਰਿਸਾਦੀਹਿ ਚ ਨਿਨ੍ਦਂ ਲਭਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਨਿਨ੍ਦਮੇਵ ਲਭਤਿ, ਅਥ ਖੋ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਬਾਲੋ** ਇਧਲੋਕੇ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਚਰਣੇਨ ਦੂਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਰਲੋਕੇ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਬਾਲੋ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ? **ਸੀਲੇਸੁ ਅਸਮਾਹਿਤੋ** ਸਮ੍ਮਾ ਸੀਲੇਸੁ ਨ ਠਪਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ।

ਇਧੇਵ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਲਭਤੀਤਿ ਇਧਲੋਕੇਪਿ ਸੁਮਨੋ ''ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲਜਾਣਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਲਭਤਿ। **ਪੇਚ੍ਚ** ਪਰਲੋਕੇਪਿ ਸਗ੍ਗੇ ''ਅਯਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਸੀਲਵਾ ਕਲਜਾਣਧਮ੍ਮੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਦੇਵਾਨਂ ਸਹਬਜਤਂ ਉਪਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਤ੍ਤਿਂ ਲਭਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਕਿਤ੍ਤਿਮੇਵ ਲਭਤਿ, ਅਥ ਖੋ **ਧੀਰੋ** ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ **ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੋ** ਅਪ੍ਪਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਧਲੋਕੇ ਸੁਚਰਿਤਚਰਣੇਨ, ਪਰਲੋਕੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭੇਨ **ਸੁਮਨੋ** ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸੀਲਮੇਵ ਇਧ ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਸੀਲਂ ਲੋਕਿਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਂ ਤਾਵ ਕਾਮਲੋਕੇ ਖਤ੍ਤਿਯਮਹਾਸਾਲਾਦੀਸੁ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਂ ਆਵਹਤਿ, ਲਾਭੀਭਾਵਾਦਿਕਸ੍ਸ ਚ ਕਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਪਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀਤਿ ਸੀਲਂ ਅਗ੍ਗਮੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਹੀਨੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ।
ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ ਚ ਦੇਵਤ੍ਤਂ, ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੮.੭੫)।

ਆਕਙ੍ਖੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ – ‘‘ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸਂ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸੇਨਾਸਨਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯਭੇਸਜ੍ਜਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੫), ‘‘ਸੀਲੇਸ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੫), ‘‘ਇਜ੍ਝਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਲਵਤੋ ਚੇਤੋਪਣਿਧਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੩੫; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੩੭) ਚ।

ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲਸ੍ਸ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਪਟਿਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮਭਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਭਾਵੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਪਞ੍ਞਵਾ ਪਨ ਉਤ੍ਤਮੋ**ਤਿ ‘‘ਪਞ੍ਞਵਾ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਪਰਮੋ ਸੇਟ੍ਠੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ ਵਦਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਸੀਲਪਞ੍ਞਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵਂ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਸੀਲਪਞ੍ਞਾਣਤੋ ਜਯ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਜਯ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ, ਅਹੂਤਿ ਵਾ ਵਚਨਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਞਾਣਂ, ਸੀਲਤੋ ਪਞ੍ਞਾਣਤੋ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਜਯੋ। ਨ ਹਿ ਸੀਲੇਨ ਵਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਵਿਨਾ ਸੀਲਂ ਕਿਚ੍ਚਕਰਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੋਪਕਾਰਕਞ੍ਚੇਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਸੀਲਪਰਿਧੋਤਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਧੋਤਂ ਸੀਲ’’ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੭) **ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਦੇਵੇਸੂ**ਤਿ ਇਦਂ ਨੇਸਂ ਠਾਨਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਤਾਨਿ ਸਵਿਸੇਸਾਨਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸਮਾਧਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੀਲਪਕ੍ਖਿਕੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਪਕ੍ਖਿਕੋ ਵਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਤੋ ਸੀਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸੀਲਮੁਖੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾਦਿਗੁਣਤਾਦੀਪਨੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਸੀਲਵਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸੁਨੀਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨੀਚੇ ਕੁਲਮ੍ਹੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਨੀਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਬਾਲਜਨੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੀਲਾਪਸੁਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਏਕਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਕਿਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਣ੍ਣਿਤਸਰੀਰਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਕਲਂ ਕਾਯਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਣੇਨ, ਨਨੁ ਨਾਮ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਜੀਵਿਕਾ ਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ? ਤਾਨਿ ਚੇ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਸਿ, ਘਰੇ ਘਰੇ ਮੁਤ੍ਤਕਰੀਸਾਦੀਨਿ ਨੀਹਰਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵਤ੍ਥੁਸੋਧਨੇਨ ਜੀਵਾਹੀ’’ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਪਿ ਬਹੂਨਿ ਜਾਤਿਸਤਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕਕੁਲੇ ਏਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਉਕ੍ਕਾਰਸੋਧਨਕਮ੍ਮੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਲਭਨ੍ਤੋ।

ਅਥ ਭਗਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਬੁਦ੍ਧਾਚਿਣ੍ਣਂ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸੁਨੀਤਸ੍ਸ ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਘਟੇ ਪਦੀਪਂ ਵਿਯ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਯਸ੍ਸਂ ਵੀਥਿਯਂ ਸੁਨੀਤੋ ਉਕ੍ਕਾਰਸੋਧਨਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਸੁਨੀਤੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਘਾਸੁਚ੍ਚਾਰਸਙ੍ਕਾਰਾਦਿਕਂ ਰਾਸਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਟਕੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਕਾਜੇਨਾਦਾਯ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਾਰਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਮ੍ਭਮਾਕੁਲਹਦਯੋ ਗਮਨਮਗ੍ਗਂ ਨਿਲੀਯਨੋਕਾਸਞ੍ਚ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਕਾਜਂ ਭਿਤ੍ਤਿਪਸ੍ਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਅਨੁਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਅਲ੍ਲੀਨੋ ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ‘‘ਭਿਤ੍ਤਿਛਿਦ੍ਦੇਨ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੰ ਪਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਸਲਮੂਲਸਞ੍ਚੋਦਿਤੰ ਉਪਗਤੰ ਮੰ ਸਾਰਜ੍ਜਮਾਨੋ ਜਾਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਨਿਹੀਨਤਾਯ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵਮ੍ਪਿ ਲਜ੍ਜਤਿ, ਹਨ੍ਦਸ੍ਸ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕਰਵੀਕਰੁਤਮਞ੍ਜੁਨਾ ਸਕਲਨਗਰਨਿਨ੍ਨਾਦਵਰ-ਗਮ੍ਭੀਰੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰੇਨ ‘‘ਸੁਨੀਤਾ’’ਤਿ ਆਲਪਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿੰ ਇਮਾਯ ਦੁਕ੍ਖਜੀਵਿਕਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੁਨੀਤੋ ਤੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨੇਨ ਅਮਤੇਨ ਵਿਯ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋ ਉਲ਼ਾਰੰ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਭਗਵਾ, ਸਚੇ ਮਾਦਿਸਾਪਿ ਇਧ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਕਸ੍ਮਾਹੰ ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ ਮੰ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਆਹ । ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਏਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਾਵਦੇਵ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰੋ ਵਸ੍ਸਸਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਤੰ ਵਿਹਾਰੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਪਠਮੰ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੰ ਸਕ੍ਕਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਮਸ੍ਸਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ –

‘‘ਤਾ ਦੇਵਤਾ ਸਤ੍ਤਸਤਾ ਉਲ਼ਾਰਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਇਨ੍ਦੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ।
ਆਜਾਨੀਯੰ ਜਾਤਿਜਰਾਭਿਭੂਤੰ, ਸੁਨੀਤੰ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿ॥

ਭਗਵਾ ਤੰਯੇਵ ਦੇਵਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ‘‘ਤਪੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨਾ’’ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਅਥ ਨੰ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਾਪੇਤੁਕਾਮਾ, ‘‘ਆਵੁਸੋ ਸੁਨੀਤ, ਕਸ੍ਮਾ ਕੁਲਾ ਤ੍ਵੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਕਥੰ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਕਥਞ੍ਚ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ। ਸੋ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੬੨੦.‘‘ਨੀਚੇ ਕੁਲਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋਹੰ, ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਅਪ੍ਪਭੋਜਨੋ।
ਹੀਨਕਮ੍ਮੰ ਮਮੰ ਆਸਿ, ਅਹੋਸਿੰ ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕੋ॥

੬੨੧.‘‘ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ, ਪਰਿਭੂਤੋ ਚ ਵਮ੍ਭਿਤੋ।
ਨੀਚੰ ਮਨੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸੰ ਬਹੁਕੰ ਜਨੰ॥

੬੨੨.‘‘ਅਥਦ੍ਦਸਾਸਿੰ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੰ।
ਪਵਿਸਨ੍ਤੰ ਮਹਾਵੀਰੰ, ਮਗਧਾਨੰ ਪੁਰੁਤ੍ਤਮੰ॥

੬੨੩.‘‘ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਨ ਬ੍ਯਾਭਙ੍ਗਿੰ, ਵਨ੍ਦਿਤੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰ।
ਮਮੇਵ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ, ਅਟ੍ਠਾਸਿ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੋ॥

੬੨੪.‘‘ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਾਦੇ, ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੋ ਤਦਾ।
ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਹਮਾਯਾਚਿੰ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਮੁਤ੍ਤਮੰ॥

੬੨੫.‘‘ਤਤੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਸਬ੍ਬਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਕੋ।
‘ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ’ਤਿ ਮੰ ਆਹ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ॥

੬੨੬. ‘‘ਸੋਹੰ ਏਕੋ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ, ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਤਨ੍ਦਿਤੋ।

ਅਕਾਸਿੰ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨੰ, ਯਥਾ ਮੰ ਓਵਦੀ ਜਿਨੋ॥

੬੨੭.‘‘ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮੰ ਯਾਮੰ, ਪੁਬ੍ਬਜਾਤਿਮਨੁਸ੍ਸਰਿੰ।

ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮੰ ਯਾਮੰ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁੰ ਵਿਸੋਧਯਿਂ।
ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਤਮੋਖਨ੍ਧੰ ਪਦਾਲਯਿਂ॥

੬੨੮.''ਤਤੋ ਰਤ੍ਯਾਵਿਵਸਾਨੇ, ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨੰ ਪਤਿ। (ਜਾ॰ ੧.੧੧.੭੯)।
ਇਨ੍ਦੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਮੰ ਨਮਸ੍ਸਿੰਸੁ ਪਞ੍ਜਲੀ॥

੬੨੯.''ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋਸਿ ਮਾਰਿਸ॥

੬੩੦.''ਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਮੰ ਸਤ੍ਥਾ, ਦੇਵਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੰ।
ਸਿਤੰ ਪਾਤੁਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਅਭਾਸਥ॥

੬੩੧.''ਤਪੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ, ਸੰਯਮੇਨ ਦਮੇਨ ਚ।
ਏਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ, ਏਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮੁਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨੀਚੇ**ਤਿ ਲਾਮਕੇ ਸਬ੍ਬਨਿਹੀਨੇ। ਉਚ੍ਚਨੀਚਭਾਵੋ ਹਿ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਾਦਾਯੁਪਾਦਾਯ, ਅਯੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬਨਿਹੀਨੇ ਪੁਕ੍ਕੁਸਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨੀਚੇ ਕੁਲਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਨੀਚੇਤਿ ਲਾਮਕੇ ਸਬ੍ਬਨਿਹੀਨੇ''ਤਿ। **ਦਲਿਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤੋ, ਦਲਿਦ੍ਦਾਪਿ ਕੇਚਿ ਕਦਾਚਿ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਸ੍ਸ ਲਾਭਿਨੋ, ਅਕਸਿਰਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਹੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਕਸਿਰਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਹੀਨੋ ਉਦ੍ਧਨੰ ਉਪਟ੍ਠਪਿਤਉਕ੍ਖਲਿਕੋ ਦਸ੍ਸਨਯੁਤ੍ਤੰ ਥੇਵਕਮ੍ਪਿ ਅਪਸ੍ਸਿੰ ਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਪ੍ਪਭੋਜਨੋ"**ਤਿ ਆਹ। ਨੀਚਕੁਲਿਕਾ ਦਲਿਦ੍ਦਾਪਿ ਕੇਚਿ ਅਨੀਚਕਮ੍ਮਾਜੀਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਯ੍ਹੰ ਪਨ ਨ ਤਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਹੀਨਕਮ੍ਮੰ ਮਮੰ ਆਸੀ"**ਤਿ। ਕੀਦਿਸਨ੍ਤਿ ਚੇ? **ਅਹੋਸਿਂ ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕੋ,** ਹਤ੍ਥਵਿਕਲਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਵਾਤਿ ਵਿਯ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨਾਯੰ ਇਮਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਹੋਸਿ ਯਦਿਦੰ ''ਪੁਪ੍ਫਛਡ੍ਡਕੋ''ਤਿ। ਮਿਲਾਤਪੁਪ੍ਫਸਨ੍ਥਰਵਣ੍ਣਤਾਯ ਵਾ ਉਕ੍ਕਾਰਭੂਮਿਯਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਚੇਵ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਚ ਹੀਲਿਤੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ। **ਪਰਿਭੂਤੋ**ਤਿ ਅਵਞ੍ਞਾਤੋ। **ਵਮ੍ਭਿਤੋ**ਤਿ ਖੁਂਸਿਤੋ। **ਨੀਚਂ ਮਨੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਸਿਨੇਰੁਂ ਵਿਯ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਪਾਦਪਂਸੁਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਹੀਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨੀਚਂ ਨਿਹੀਨੰ ਮਨੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸੰ ਬਹੁਕੰ ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਮਹਾਜਨੰ ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠਕਾਲੇ ਵਨ੍ਦਿਂ ਸਿਰਸਿ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਣਾਮਿਂ।

ਅਥਾਤਿ ਅਧਿਕਾਰਨ੍ਤਰਦੀਪਨੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਅਦ੍ਦਸਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ। **ਮਗਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗਧਾ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸੰ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ੍ਹਿਯਾ ''ਮਗਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਮਗਧਜਨਪਦਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਰੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੰ ਨਗਰੰ।

ਬਜਾਭਙ੍ਗਿਨ੍ਤਿ ਕਾਜਂ। **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਹਮਾਯਾਚਿ**ਨ੍ਤਿ, ''ਸੁਨੀਤ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਓਕਾਸੇ ਕਤੇ ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਯਾਚਿਂ। **ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ''ਏਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਆਸਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। **ਯਥਾ ਮੰ ਓਵਦੀ**ਤਿ ''ਏਵੰ ਸਮਥਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਭਾਵੇਹੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਮੰ ਓਵਦਿ, ਤਥਾ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਵਚਨੰ **ਅਕਾਸਿਂ** ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂ। **ਰਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰਸਦਸ੍ਸਨੰ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੰ ਅਨਾਗਤੰਸਞਾਣਞ੍ਚ ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ''**ਪਠਮੰ ਯਾਮੰ ਮਜ੍ਝਿਮੰ ਯਾਮ**''ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਤਥਾ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੰ ਏਕਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ **"ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ"**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। **ਇਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। ਇਨ੍ਦਬ੍ਰਹ੍ਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਕਾਮਦੇਵਾਨੰ

ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਞ੍ਚ ਆਗਮਨਂ वੁਤ੍ਤਮੇवਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਹੇਸ ਯਥਾ ‘‘ਰਾਜਾ ਆਗਤੋ’’ਤਿ। **ਨਮਸ੍ਸਿਂਸੂ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ वਾਚਾਯ ਚ ਨਮਕ੍ਕਾਰਂ ਅਕਂਸੁ।

ਤਤ੍ਥ ਕਾਯੇਨ ਕਤਂ ਨਮਕ੍ਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਪਞ੍ਜਲੀ**”ਤਿ वਤ੍वਾ वਾਚਾਯ ਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਨਮੋ ਤੇ**”ਤਿਆਦਿ वੁਤ੍ਤਂ। **ਦੇवਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੇवਗ੍ਗਹਣੇਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇवਭਾवਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋਪਿ ਗਹਿਤਾ। **ਸਿਤਂ ਪਾਤੁਕਰਿਤ੍वਾਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓवਾਦਸ੍ਸ ਮਹਪ੍ਫਲਤਂ ਦੇवਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨਞ੍ਚ ਗੁਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍वਾਕਾਸਿ। ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚ ਨ ਅਞ੍ਞੇ वਿਯ ਦਨ੍ਤੇ वਿਦਂਸੇਤਿ, ਮੁਖਾਧਾਨਂ ਪਨ ਥੋਕਂ वਿवਰਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇਨ ਚ ਅਭਿਭੂਤਦਿਬ੍ਬਫਲਿਕਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਮਿਯੋ ਅवਹਸਿਤਤਾਰਕਾਸਸਿਮਰੀਚਿਯੋ ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠਸਮ੍ਭवਾ ਘਨਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍वਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਤ੍ਥੁ ਮੁਖਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਿਸ੍वਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਪਿ ਸਤ੍ਥਾ ਸਿਤਂ ਪਾਤ੍वਾਕਾਸੀਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਤਪੇਨਾਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂवਰੇਨ, ‘‘ਧੁਤਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੇਨਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਸਂਯਮੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਲੇਨ। **ਦਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਅवਸਿਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਚਰਿਯਾਯ। **ਏਤੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾवੁਤ੍ਤੇਨ ਤਪਾਦਿਨਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ** ਬਾਹਿਤਪਾਪਭਾवਤੋ। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਪਾਦਿ ਯਥਾवੁਤ੍ਤਂ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ वਾ ਉਤ੍ਤਮਂ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ, ਅਹੂਤਿ वਚਨਸੇਸੋ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ वਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਮਾਹ, ਏवਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਂ, ਨ ਜਚ੍ਚਾਦੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨ ਹਿ ਜਾਤਿਕੁਲਪਦੇਸਗੋਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਅਰਿਯਭਾवਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ, ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਯੋ ਏव ਪਨ ਕਾਰਣਂ। ਤੇਨਾਹ –

‘‘ਯਥਾ ਸਙ੍ਕਾਰਠਾਨਸ੍ਮਿਂ, ਉਜ੍ਝਿਤਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਪਥੇ।
ਪਦੁਮਂ ਤਤ੍ਥ ਜਾਯੇਥ, ਸੁਚਿਗਨ੍ਧਂ ਮਨੋਰਮਂ॥

‘‘ਏवਂ ਸਙ੍ਕਾਰਭੂਤੇਸੁ, ਅਨ੍ਧਭੂਤੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇ।
ਅਤਿਰੋਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾवਕੋ’’ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੫੮-੫੯)।

ਏवਂ ਥੇਰੋ ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥਂ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ वਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦੀਤਿ।

ਸੁਨੀਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾवਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦ੍वਾਦਸਕਨਿਪਾਤवਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਤੇਰਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਸੋਣਕੋਲ਼ਿਵਿਸત્ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤੇਰਸਨਿਪਾਤੇ **ਯਾਹੁ ਰਟ੍ਠੇ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਕੋਲ਼ਿਵਿਸਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਹਾਵਿਭਵੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਚਙ੍ਕਮਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਧਾਯ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਨਾਨਾਵਿਰਾਗਵਤ੍ਥੇਹਿ ਵਿਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧਾਪੇਸਿ, ਤਥਾ ਸਤ੍ਥੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਦੀਘਸਾਲਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸਿਰਿਵਡ੍ਢੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨਮਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਨਾਯ ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਸੋਪਿ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਤੇਮਾਸਂ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਵੁਟ੍ਠਵਸ੍ਸੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਮੇਵ ਗਤੋ। ਸੋਪਿ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਤਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਚਮ੍ਪਾਨਗਰੇ ਉਸਭਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਮਹਾਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਭਿਵਡ੍ਢਿ। ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਸਕਲਨਗਰੇ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਸੁਖੁਮਾਲਤਰੋ ਚ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ **ਸੋਣੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢਤਿ , ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਦਤਲਾਨਿ ਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕਪੁਪ੍ਫਵਣ੍ਣਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ, ਸਤਵਿਹਤਕਪ੍ਪਾਸਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਪਾਦਤਲੇਸੁ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਾਵਟ੍ਟਵਣ੍ਣਾਨਿ ਲੋਮਾਨਿ ਜਾਯਿਂਸੁ। ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਤੂਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇ ਤਯੋ ਪਾਸਾਦੇ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਾਟਕਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਮਹਤਿਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਦੇਵਕੁਮਾਰੋ ਵਿਯ ਪਟਿਵਸਤਿ।

ਅਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਰਾਜਗਹਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਰਞ੍ਞਾ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪਿਤੋ ਅਸੀਤਿਯਾ ਗਾਮਿਕਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਾਜਗਹਂ ਆਗਤੋ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਜਨਸਂਸਗ੍ਗਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਸੀਤਵਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ''ਮਮ ਸਰੀਰਂ ਸੁਖੁਮਾਲਂ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨੇਵ ਸੁਖਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ, ਕਾਯਂ ਕਿਲਮੇਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਮੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ, ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਾਦਤਲੇਸੁ ਫੋਟੇਸੁ ਉਟ੍ਠਹਿਤੇਸੁਪਿ ਵੇਦਨਂ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹਂ ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਾਯ ਵਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ, ''ਏਵਂ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋਪਿ ਅਹਂ ਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਕਿਂ ਮੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ, ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਭੋਗੇ ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵੀਣੂਪਮੋਵਾਦੇਨ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਸਮਤਾਯੋਜਨਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਂ ਗਤੋ। ਸੋਣਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਓਵਾਦਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਸਮਤਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੫.੨੫-੫੩) –

''ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਸੁਧਾਯ ਲੇਪਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਚਙ੍ਕਮਂ ਕਾਰਯਿਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ, ਚਙ੍ਕਮੰ ਸਨ੍ਥਰਿੰ ਅਹੰ।
ਆਕਾਸੇ ਵਿਤਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਭੋਜਯਿੰ ਬੁਦ੍ਧਮੁਤ੍ਤਮੰ॥

‘‘ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾਨ ਸੁਬ੍ਬਤੰ।
ਦੀਘਸਾਲੰ ਭਗਵਤੋ, ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿਮਹੰ ਤਦਾ॥

‘‘ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ ਭਗਵਾ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ ਸਦੇਵਕੇ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਯੋ ਸੋ ਹਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਦੀਘਸਾਲੰ ਅਦਾਸਿ ਮੇ।
ਤਮਹੰ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣਾਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਮਚ੍ਚੁਕਾਲਮ੍ਹਿ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗਿਨੋ।
ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤੁਸ੍ਸਰਥੋ, ਉਪਟ੍ਠਿਸ੍ਸਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

‘‘ਤੇਨ ਯਾਨੇਨਯੰ ਪੋਸੋ, ਦੇਵਲੋਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਨੁਮੋਦਿਸ੍ਸਰੇ ਦੇਵਾ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਕੁਲਸਮ੍ਭਵੇ॥

‘‘ਮਹਾਰਹੰ ਬ੍ਯਮ੍ਹੰ ਸੇਟ੍ਠੰ, ਰਤਨਮਤ੍ਤਿਕਲੇਪਨੰ।
ਕੂਟਾਗਾਰਵਰੂਪੇਤੰ, ਬ੍ਯਮ੍ਹੰ ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਿੰਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਰਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਕਪ੍ਪਾਨਿ, ਦੇਵਰਾਜਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਯਸੋਧਰਸਨਾਮਾ ਤੇ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਏਕਨਾਮਕਾ॥

‘‘ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾ, ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਸਞ੍ਚਯੰ।
ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਬ੍ਯਮ੍ਹੰ ਪਵਰੰ, ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮੇਨ ਮਾਪਿਤੰ।
ਦਸਸਦ੍ਦਾਵਿਵਿਤ੍ਤੰ ਤੰ, ਪੁਰਮਜ੍ਝਾਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਭੂਮਿਪਾਲੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ।
ਓਕ੍ਕਾਕੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਰਾਜਾ ਰਟ੍ਠੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸੋਲ਼ਸਿਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨੰ, ਸਬ੍ਬਾਸੰ ਪਵਰਾ ਚ ਸਾ।

ਅਭਿਜਾਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾਨੀ, ਨਵ ਪੁਤ੍ਤੇ ਜਨੇਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਨਵ ਪੁਤ੍ਤੇ ਜਨੇਤ੍ਵਾਨ, ਖਤ੍ਤਿਯਾਨੀ ਮਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਤਰੁਣੀ ਚ ਪਿਯਾ ਕਞ੍ਞਾ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਓਕ੍ਕਾਕੰ ਤੋਸਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਵਰੰ ਕਞ੍ਞਾ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ।
ਵਰੰ ਲਦ੍ਧਾਨ ਸਾ ਕਞ੍ਞਾ, ਪੁਤ੍ਤੇ ਪਬ੍ਬਾਜਯਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਪਬ੍ਬਾਜਿਤਾ ਚ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਗੁਤ੍ਤਮੰ।
ਜਾਤਿਭੇਦਭਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਭਗਿਨੀਹਿ ਵਸਿਸ੍ਸਰੇ॥

‘‘ਏਕਾ ਚ ਕਞ੍ਞਾ ਬ੍ਯਾਧੀਹਿ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਤਾ।
ਮਾ ਨੋ ਜਾਤਿ ਪਭਿਜ੍ਜੀਤਿ, ਨਿਖਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾ॥

‘‘ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ।
ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਤਦਾ ਭੇਦੋ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਤੇਸੰ ਪਜਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੋਲ਼ਿਯਾ ਨਾਮ ਜਾਤਿਯਾ।
ਤਤ੍ਥ ਮਾਨੁਸਕੰ ਭੋਗੰ, ਅਨੁਭੋਸ੍ਸਤਿਨਪ੍ਪਕੰ॥

‘‘ਤਮ੍ਹਾ ਕਾਯਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਦੇਵਲੋਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਪਵਰੰ ਬ੍ਯਮ੍ਹੰ, ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ ਮਨੋਰਮੰ॥

‘‘ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੰ, ਸੋਣੋ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਪਦਹੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਅਨਨ੍ਤਦਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵੋ।
ਵਿਸੇਸਞ੍ਞੂ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਵੁਟ੍ਠਮ੍ਹਿ ਦੇਵੇ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮ੍ਹਿ, ਤਿਣੇ ਅਨਿਲੇਰਿਤਅਙ੍ਗਣਮ੍ਹਿ।
ਠਤ੍ਵਾਨ ਯੋਗਸ੍ਸ ਪਯੁਤ੍ਤਤਾਦਿਨੋ, ਤਤੋਤ੍ਤਰਿੰ ਪਾਰਮਤਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਉਤ੍ਤਮੇ ਦਮਥੇ ਦਨ੍ਤੋ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਮੇ ਸੁਪਣੀਹਿਤੰ।
ਭਾਰੋ ਮੇ ਓਹਿਤੋ ਸਬ੍ਬੋ, ਨਿਬ੍ਬੁਤੋਮ੍ਹਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ ਮਹਾਨਾਗੋ, ਅਭਿਜਾਤੋਵ ਕੇਸਰੀ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮੰ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਵਸੇਨ ਚ –

੬੩੨.‘‘ਯਾਹੁ ਰਟ੍ਠੇ ਸਮੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋ, ਰਞ੍ਞੋ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਦ੍ਧਗੂ।
ਸ੍ਵਾਜ੍ਜ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ, ਸੋਣੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੂ॥

੬੩੩.‘‘ਪਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦੇ ਪਞ੍ਚ ਜਹੇ, ਪਞ੍ਚ ਚੁਤ੍ਤਰਿ ਭਾਵਯੇ।
ਪਞ੍ਚਸਙ੍ਗਾਤਿਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਓਘਤਿਣ੍ਣੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੬੩੪.‘‘ਉਨ੍ਨਲਸ੍ਸ ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਬਾਹਿਰਾਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਸੀਲਂ ਸਮਾਧਿ ਪਞ੍ਞਾ ਚ, ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ॥

੬੩੫.‘‘ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਪਵਿਦ੍ਧਂ, ਅਕਿਚ੍ਚਂ ਪਨ ਕਰੀਯਤਿ।
ਉਨ੍ਨਲਾਨਂ ਪਮਤ੍ਤਾਨਂ, ਤੇਸਂ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਆਸਵਾ॥

੬੩੬.‘‘ਯੇਸਞ੍ਚ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਾਯਗਤਾ ਸਤਿ।
ਅਕਿਚ੍ਚਂ ਤੇ ਨ ਸੇਵਨ੍ਤਿ, ਕਿਚ੍ਚੇ ਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰਿਨੋ।
ਸਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਜਾਨਾਨਂ, ਅਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਆਸਵਾ॥

੬੩੭.‘‘ਉਜੁਮਗ੍ਗਮ੍ਹਿ ਅਕ੍ਖਾਤੇ, ਗਚ੍ਛਥ ਮਾ ਨਿਵਤ੍ਤਥ।
ਅਤ੍ਤਨਾ ਚੋਦਯਤ੍ਤਾਨਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਭਿਹਾਰਯੇ॥

੬੩੮.‘‘ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਮ੍ਹਿ ਵੀਰਿਯਮ੍ਹਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਵੀਣੋਪਮਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਮੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਾਸਿਂ ਸਾਸਨੇ ਰਤੋ॥

੬੩੯.‘‘ਸਮਥਂ ਪਟਿਪਾਦੇਸਿਂ, ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੬੪੦.‘‘ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਵਿਵੇਕਞ੍ਚ ਚੇਤਸੋ।
ਅਬ੍ਯਾਬਜ੍ਝਾਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਚ॥

੬੪੧.‘‘ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਸਮ੍ਮੋਹਞ੍ਚ ਚੇਤਸੋ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਯਤਨੁਪ੍ਪਾਦਂ, ਸਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ॥

੬੪੨.‘‘ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਕਤਸ੍ਸ ਪਤਿਚਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਰਣੀਯਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

੬੪੩.‘‘ਸੇਲੋ ਯਥਾ ਏਕਘਨੋ, ਵਾਤੇਨ ਨ ਸਮੀਰਤਿ।

ਏਵ਼ ਰੂਪਾ ਰਸਾ ਸਦ੍ਦਾ, ਗਨ੍ਧਾ ਫਸ੍ਸਾ ਚ ਕੇਵ਼ਲਾ॥

੬੪੪.''ਇਟ੍ਠਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਿਟ੍ਠਾ ਚ, ਨਪ੍ਪਵੇਧੇਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਨੋ।
ਠਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਂ, ਵਯਞ੍ਚਸ੍ਸਾਨੁਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਾਹੁ ਰਟ੍ਠੇ ਸਮੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯੋ ਅਹੁ ਅਹੋਸਿ ਅਙ੍ਗਰਟ੍ਠੇ ਅਸੀਤਿਯਾ ਗਾਮਿਕਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ତਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਅਤਿਵ਼ਿਯ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਸੇਟ੍ਠੋ। **ਰਞ੍ਞੋ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਦ੍ਧਗੂ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵ਼ਤ੍ਥੂਹਿ ਪਰਿਸਾਯ ਰਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਅਙ੍ਗਾਧਿਪਤਿਨੋ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਵ਼ਾਰਭੂਤੋ ਗਹਪਤਿਵ਼ਿਸੇਸੋ ਤਸ੍ਸ ਰਟ੍ਠੇ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਅਹੂਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸ੍ਵ਼ਾਜ੍ਜ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸੋ ਸੋਣੋ ਅਜ੍ਜੇਤਰਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਜਾਤੋ, ਗਿਹਿਕਾਲੇਪਿ ਕੇਹਿਚਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋਯੇਵ਼ ਹੁਤ੍ਵ਼ਾ ਇਦਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲੇਪਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋਯੇਵ਼ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ਼ ਪਰਂ ਵ਼ਿਯ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੂ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਸ ਵ਼ਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਗਤੋ, ਏਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋਤਿ ਅਵ਼ਿਸੇਸੇਨ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਭਾਵ਼ਂ ਵ਼ਿਸੇਸੇਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਦੀਪਨਤੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਪਾਰਗੂ ਜਾਤੋ, ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਞ੍ਚ ਛਿਨ੍ਦੇ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਪਾਯਕਾਮਸੁਗਤਿਸਮ੍ਪਾਪਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚੋਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਪੁਰਿਸੋ ਸਤ੍ਥੇਨ ਪਾਦੇ ਬਦ੍ਧਰਜ੍ਜੁਕਂ ਵ਼ਿਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਨ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯੇਨ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਰੂਪਾਰੂਪਭਵ਼ਸਮ੍ਪਾਪਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਪੁਰਿਸੋ ਗੀਵ਼ਾਯ ਬਦ੍ਧਰਜ੍ਜੁਕਂ ਵ਼ਿਯ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਜਹੇਯ੍ਯ, ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਉਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਪਞ੍ਚ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਉਤ੍ਤਰਿ **ਭਾਵ਼ਯੇ** ਭਾਵ਼ੇਯ੍ਯ। ਏਵ਼ਂਭੂਤੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਰਾਗਸਙ੍ਗੋ ਦੋਸਮੋਹਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਗੋਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਗਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇਨ **ਪਞ੍ਚਸਙ੍ਗਾਤਿਗੋ** ਹੁਤ੍ਵ਼ਾ, ਕਾਮੋਘੋ, ਭਵ਼ੋਘੋ, ਦਿਟ੍ਠੋਘੋ, ਅਵ਼ਿਜ੍ਜੋਘੋਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਓਘਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ **ਓਘਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਵ਼ੁਚ੍ਚਤਿ।

ਅਯਞ੍ਚ ਓਘਤਰਣਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸੀਲਾਦੀਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾਵ਼ ਹੋਤਿ, ਸੀਲਾਦਯੋ ਚ ਮਾਨਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਨ੍ਨਲ਼ਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਨ੍ਨਲ਼ਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਗ੍ਗਤਤੁਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸ। ਮਾਨੋ ਹਿ ਉਨ੍ਨਮਨਾਕਾਰਵ਼ੁਤ੍ਤਿਯਾ ਤੁਚ੍ਛਭਾਵ਼ੇਨ ਨਲ਼ੋ ਵ਼ਿਯਾਤਿ ''ਨਲ਼ੋ''ਤਿ ਵ਼ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਤਿਵ਼ੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਮਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਬਾਹਿਰਾਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬਾਹਿਰੇਸੁ ਆਯਤਨੇਸੁ ਆਸਾਵ਼ਤੋ, ਕਾਮੇਸੁ ਅਵ਼ੀਤਰਾਗਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੀਲਂ ਸਮਾਧਿ ਪਞ੍ਞਾ ਚ, ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦੀਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਸੇਵ਼ਿਨੋ ਲੋਕਿਯੋਪਿ ਤਾਵ਼ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੋ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਗੇਵ਼ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ।

ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਯਞ੍ਹਿ ਕਿਚ੍ਚ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਪਰਿਮਾਣਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਗੋਪਨਂ ਅਰਞ੍ਞਵ਼ਾਸੋ ਧੁਤਙ੍ਗਪਰਿਹਰਣਂ ਭਾਵ਼ਨਾਰਾਮਤਾਤਿ ਏਵ਼ਮਾਦਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ। ਯੇਹਿ ਪਨ ਇਦਂ ਯਥਾਵ਼ੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਂ, ਤਂ ਅਪਵ਼ਿਦ੍ਧਂ ਅਕਰਣੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤਂ। **ਅਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਨਂ ਚੀਵ਼ਰਕਾਯਬਨ੍ਧਨਅਂਸਬਦ੍ਧਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਤਾਲਵ਼ਣ੍ਟਧਮ੍ਮਕਰਣਮਣ੍ਡਨਨ੍ਤਿ ਏਵ਼ਮਾਦਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮਣ੍ਡਨਂ ਪਚ੍ਚਯਬਾਹੁਲਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵ਼ਮਾਦਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ, ਤਂ ਕਯਿਰਤਿ, ਤੇਸਂ ਮਾਨਨਲ਼ਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ਼ਾ ਚਰਣੇਨ **ਉਨ੍ਨਲ਼ਾਨਂ** ਸਤਿਵ਼ੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ **ਪਮਤ੍ਤਾਨਂ** ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਆਸਵ਼ਾ ਵ਼ਡ੍ਢਨ੍ਤਿ।

ਯੇਸਂ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਦਿਗੁਣੋ ਵ਼ਡ੍ਢਤਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯੇਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਗ੍ਗਹਿਤਾ। **ਕਾਯਗਤਾ ਸਤੀ**ਤਿ, ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵ਼ਨਾ। **ਅਕਿਚ੍ਚਂ ਤੇ**ਤਿ ਤੇ ਏਤਂ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਨਾਦਿਅਕਿਚ੍ਚਂ। **ਨ ਸੇਵ਼ਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚੇ**ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਪਰਿਮਾਣਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਗੋਪਨਾਦਿਕੇ। **ਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਸਤਤਕਾਰਿਨੋ ਤੇਸਂ ਸਤਿਯਾ ਅਵ਼ਿਪ੍ਪਵ਼ਾਸੇਨ **ਸਤਾਨਂ** ਸਾਤ੍ਥਕਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਸਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਗੋਚਰਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ, ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਹਿ **ਸਮ੍ਪਜਾਨਾਨਂ,** ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ **ਆਸਵ਼ਾ ਅਤ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਅਭਾਵ਼ਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵ◌ਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੋ “**ਉਜੁਮਗ੍ਗਮ੍ਹੀ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਜੁਮਗ੍ਗਮ੍ਹਿ ਅਕ੍ਖਾਤੇ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਚ ਉਜੁਕੇ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਦਾਭੂਤੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਭਾਸਿਤੇ। **ਗਚ੍ਛਥਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਥ। **ਮਾ ਨਿਵਤ੍ਤਥਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵ◌ੋਸਾਨਂ ਮਾਪਜ੍ਜਥ। **ਅਤ੍ਤਨਾ ਚੋਦਯਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਪਾਯਭਯਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਭਿਹਾਰਯੇ**ਤਿ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਭਿਹਰੇਯਜ ਉਪਨੇਯਜ, ਯਥਾ ਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਮਯਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਪਟਿਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਮ੍ਹੀ**”ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਮ੍ਹਿ ਵ◌ੀਰਿਯਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੇਨ ਮਯਾ ਸਮਾਧਿਨਾ ਵ◌ੀਰਿਯਂ ਸਮਰਸਂ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਵ◌ੀਰਿਯੇ ਪਗ੍ਗਹਿਤੇ। ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵ◌ੀਰਿਯਤਾ ਚਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਯੇਵ। **ਵ◌ੀਣੋਪਮਂ ਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਮੇ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ‘‘ਯੇ ਖੋ ਕੇਚਿ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾ ਆਰਦ੍ਧਵ◌ੀਰਿਯਾ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਹਂ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ, ਅਥ ਚ ਪਨ ਮੇ ਨਾਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵ◌ੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵ◌ਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਹਂ ਵ◌ਿਬ੍ਭਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤ੍ਥਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਸੋਣ, ‘ਵ◌ਿਬ੍ਭਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਕੁਸਲੋ ਤ੍ਵ◌ਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ ਵ◌ੀਣਾਯ ਤਨ੍ਤਿਸ੍ਸਰੇ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਨ ‘‘ਏਵ◌ਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੋਣ? ਯਦਾ ਤੇ ਵ◌ੀਣਾਯ ਤਨ੍ਤਿਯੋ ਅਚ੍ਚਾਯਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਵ◌ੀਣਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਰਵਤੀ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਾ ਵ◌ਾਤਿ? ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ! ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੋਣ, ਯਦਾ ਤੇ ਵ◌ੀਣਾਯ ਤਨ੍ਤਿਯੋ ਅਤਿਸਿਥਿਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਵ◌ੀਣਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਰਵਤੀ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਾ ਵ◌ਾਤਿ? ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਸੋਣ, ਯਦਾ ਪਨ ਤੇ ਵ◌ੀਣਾਯ ਤਨ੍ਤਿਯੋ ਨੇਵ ਅਚ੍ਚਾਯਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨਾਤਿਸਿਥਿਲਾ ਸਮੇ ਗੁਣੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਅਪਿ ਨੁ ਤੇ ਵ◌ੀਣਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਰਵਤੀ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਾ ਵ◌ਾਤਿ? ਏਵ◌ਂ, ਭਨ੍ਤੇ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਸੋਣ, ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵ◌ੀਰਿਯਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਤਿਲੀਨਵ◌ੀਰਿਯਂ ਕੋਸਜ੍ਜਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤ੍ਵ◌ਂ, ਸੋਣ, ਵ◌ੀਰਿਯਸਮਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਞ੍ਚ ਸਮਤਂ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਾ’’ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੀਣਂ ਉਪਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੇਨ ਵ◌ੀਣੋਪਮੋਵ◌ਾਦੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। **ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਵ◌ੀਣੋਪਮੋਵ◌ਾਦਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵ◌ਿਬ੍ਭਮਿਤੁਕਾਮਤਂ ਪਹਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ **ਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ ਵ◌ਿਹਰਿਂ।

ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤੋ ਚ **ਸਮਥਂ ਪਟਿਪਾਦੇਸਿਂ** ਵ◌ੀਰਿਯਸਮਤਂ ਯੋਜੇਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਵ◌ਿਯ ਸਮਾਧਿਵ◌ੀਰਿਯਾਨਂ ਸਮਰਸਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਝਾਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਾਧਿਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿਂ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਸਿਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਯੋਜਨਂ ਆਹ “**ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ**”ਤਿ। **ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਮਥਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਤਂ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿਕੇ ਕਾਮਨਿਸ੍ਸਰਣੇ। **ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਭਾਵ◌ੇਨ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਮੇ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚ ਸੀਲਵ◌ਿਸੋਧਨਂ ਅਰਞ੍ਞਵ◌ਾਸੋ ਧੁਤਙ੍ਗਪਰਿਹਰਣਂ ਭਾਵਨਾਭਿਯੋਗੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਵ◌ਿਵ◌ੇਕਞ੍ਚ ਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਚੇਤਸੋ ਪਵ◌ਿਵ◌ੇਕਞ੍ਚ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵ◌ਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਚਤੁਕ੍ਕਪਞ੍ਚਕਜ੍ਝਾਨਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਵ◌ਿਵ◌ੇਕੇ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਅਬਜਾਬਜ੍ਝਾਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਬਜਾਬਜ੍ਝੇ ਨਿਦੁਕ੍ਖਤਾਯ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਥਸੁਖੇ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨਂ ਖਯਨ੍ਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਹਿ ਏਤਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਤਂ ਯਥਾਧਿਗਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਾਯ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾ ਖੀਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਦਿਂ ਭਯਤੋ, ਅਨੁਪਾਦਿਞ੍ਚ ਖੇਮਤੋ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਨਿਰੋਧੇ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਪਬ੍ਭਾਰਸ੍ਸ। **ਅਸਮ੍ਮੋਹਞ੍ਚ ਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਹਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਮ੍ਮੋਹਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਨ ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਹਭੂਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਆਯਤਨੁਪ੍ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ

ਆਯਤਨਾਨੰ ਯਥਾਸਕਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਖਣੇ ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਾਦੰ, ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਹੇਤੁ **ਸਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਞਾਯੇਨ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਬ੍ਬਾਸਵਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ।

"**ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਤਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸਬ੍ਬਸੰਕਿਲੇਸਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਤੋ ਏਵ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤੁਪਸਮੇਨ ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਤਸ੍ਸ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਚਯੋ ਨਤ੍ਥਿ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਤ੍ਤਾ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਭੇਦੰ ਕਰਣੀਯੰ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਭੂਤਸ੍ਸ ਯਥਾ **ਏਕਘਨੋ** ਸੇਲੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਪਕਤਿਵਾਤੇਨ **ਨ ਸਮੀਰਤਿ** ਨ ਸੰਕਮ੍ਪਤਿ, ਏਵੰ ਇਟ੍ਠਾ ਚ ਅਨਿਟ੍ਠਾ ਚ ਰੂਪਾਦਯੋ ਆਰਮ੍ਮਣਧਮ੍ਮਾ **ਤਾਦਿਨੋ** ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ **ਠਿਤੰ** ਅਨੇਜੰ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਸੋਕਤਾਯ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ **ਨਪ੍ਪਵੇਧਨ੍ਤਿ** ਨ ਚਾਲੇਨ੍ਤਿ। ਅਸ੍ਸ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **ਵਯੰ** ਨਿਰੋਧੰ ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵੰ ਅਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਸੋਣਕੋਲ਼ਿਵਿਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤੇਰਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਚੁਦ੍ਦਸਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਖਦਿਰਵਨਿਯਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚੁਦ੍ਦਸਕਨਿਪਾਤੇ **ਯਦਾ ਅਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਖਦਿਰਵਨਿਯਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਕਾਮਞ੍ਚਿਮਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਏਕਕਨਿਪਾਤੇ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧. ਖਦਿਰਵਨਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੇਸੁ ਸਤਿਜਨਨਮਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਕਨਿਪਾਤੇ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ। ਇਮਾ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਕਾਸਿਤਾ ਗਾਥਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਚੁਦ੍ਦਸਕਨਿਪਾਤੇ ਸਙ੍ਗਹੰ ਆਰੋਪਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਪ੍ਪਭੁਤੀਨੰ ਮਹਾਥੇਰਾਨਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਖਦਿਰਵਨਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇਹਿ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ। ਏਵੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਜਿਣ੍ਣੋ ਵੁਡ੍ਢੋ ਵਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਚੋਰਾ ਨਗਰੇ ਕਤਕਮ੍ਮਾ ਆਰਕ੍ਖਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਗਹਿਤਭਣ੍ਡੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਯਿੰਸੁ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਅਨੁਧਾਵਨ੍ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਭਣ੍ਡੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ''ਚੋਰੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਸੁੰ, ''ਅਯੰ, ਦੇਵ, ਚੋਰੋ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ਥੇਰੰ ਮੁਞ੍ਚਾਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਕਿੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਇਦੰ ਚੋਰਿਕਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ ਵਾ, ਨੋ ਵਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਜਾਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਾਦਿਸੰ ਨ ਕਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਅਕਤਭਾਵਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਅਭਬ੍ਬਤਾਯ ਪਕਾਸਨਤ੍ਥੰ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ –

੬੪੫.''ਯਦਾ ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯੰ।
ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ, ਅਨਰਿਯੰ ਦੋਸਸੰਹਿਤੰ॥

੬੪੬.'''ਇਮੇ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਵਜ੍ਝਨ੍ਤੁ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਪ੍ਪੋਨ੍ਤੁ ਪਾਣਿਨੋ'।
ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ॥

੬੪੭.''ਮੇਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ ਸੁਭਾਵਿਤੰ।
ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੰ ਪਰਿਚਿਤੰ, ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤੰ॥

੬੪੮.''ਸਬ੍ਬਮਿਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਸਖੋ, ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਕੋ।
ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਮਿ, ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਰਤੋ ਸਦਾ॥

੬੪੯.''ਅਸੰਹੀਰੰ ਅਸੰਕੁਪ੍ਪੰ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਮੋਦਯਾਮਹੰ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੰ ਭਾਵੇਮਿ, ਅਕਾਪੁਰਿਸਸੇਵਿਤੰ॥

੬੫੦.''ਅਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੋ।
ਅਰਿਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ, ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

੬੫੧.''ਯਥਾਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਸੇਲੋ, ਅਚਲੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।
ਏਵੰ ਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਬ੍ਬਤੋਵ ਨ ਵੇਧਤਿ॥

੬੫੨.‘‘ਅਨਙ੍ਗਣਸ੍ਸ ਪੋਸਸ੍ਸ, ਨਿਚ੍ਚੰ ਸੁਚਿਗਵੇਸਿਨੋ।
ਵਾਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤੰ ਪਾਪਸ੍ਸ, ਅਬ੍ਭਮਤ੍ਤੰਵ ਖਾਯਤਿ॥

੬੫੩.‘‘ਨਗਰੰ ਯਥਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ, ਗੁਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰੰ।
ਏਵੰ ਗੋਪੇਥ ਅਤ੍ਤਾਨੰ, ਖਣੋ ਵੋ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ॥

੬੫੪.‘‘ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣੰ, ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਜੀਵਿਤੰ।
ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਸੰ ਭਤਕੋ ਯਥਾ॥

੬੫੫.‘‘ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣੰ, ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਜੀਵਿਤੰ।
ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਤਿਸ੍ਸਤੋ॥

੬੫੬.‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

੬੫੭.‘‘ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯੰ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸੰਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

੬੫੮.‘‘ਸਮ੍ਪਾਦੇਥਪ੍ਪਮਾਦੇਨ, ਏਸਾ ਮੇ ਅਨੁਸਾਸਨੀ।
ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸੰ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਧੀ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥਾਯੰ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ **ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ, ਯਦਾ ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਯਞ੍ਚ ਮੇ ਚਰਿਮਕਾਲੋ, ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ ਕਾਲੇ ‘‘ਇਦੰ ਮਯ੍ਹੰ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਵਸੇਨ ਵਾ, ‘‘ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਬਜਾਪਾਦਵਸੇਨ ਵਾ ਅਨਰਿਯੰ ਦੋਸਸਂਹਿਤੰ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਮੇਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਭਿਜਾਨਾਮੀਤਿ, ਮਿਜ੍ਜਤਿ ਸਿਨਿਯ੍ਹਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਅਬਜਾਪਾਦੋ। ਮੇਤ੍ਤਾ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾ ਮੇਤ੍ਤਾਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੋ, ਤੰ ਮੇਤ੍ਤੰ। ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਰੁਣੰ ਮੁਦਿਤੰ ਉਪੇਕ੍ਖਞ੍ਚਾਤਿ ਇਤਰਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਭਿਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ, ਅਭਿਮੁਖਤੋ ਜਾਨਾਮਿ। ਅਧਿਗਤਞ੍ਹਿ ਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖੰ ਹੋਤਿ। ਕੀਦਿਸਨ੍ਤਿ ਆਹ **“ਅਪ੍ਪਮਾਣ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਥਾ **ਬੁਦ੍ਧੇਨ** ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤੰ, ਤਥਾ ਅਨੋਦਿਸ੍ਸਕਫਰਣਵਸੇਨ ਅਪਰਿਮਾਣਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ **ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ**। ਪਗੁਣਬਲਵਭਾਵਾਪਾਦਨੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਭਾਵਿਤੰ**। ਪਠਮੰ ਮੇਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਕਰੁਣਾ, ਤਤੋ ਮੁਦਿਤਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਤਿ ਏਵੰ **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੰ** ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ **ਪਰਿਚਿਤੰ** ਆਸੇਵਿਤੰ, ਬਹੁਲੀਕਤੰ ਅਭਿਜਾਨਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਮਿਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਵਾ ਤੇ ਮਯ੍ਹੰ ਮਿਤ੍ਤਾਤਿ **ਸਬ੍ਬਮਿਤ੍ਤੋ**। ਮੇਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸਖੋ**ਤਿ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਕੋ**ਤਿ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨਕੋ। **ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਮੀ**ਤਿ, ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਸਹਿਤੰ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਸੇਸਤੋ ਭਾਵੇਮਿ, ਵਡ੍ਢੇਮਿ, ਪਕਾਸੇਮਿ ਵਾ ਅਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿ ਭਾਵਨਾਯ ਉਕ੍ਕੰਸਗਤਭਾਵਤੋ। ‘‘ਮੇਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਮੀ’’ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਵ। **ਅਬਜਾਪਜ੍ਜਰਤੋ**ਤਿ, ਅਬਜਾਪਜ੍ਜੇ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰੇ ਅਭਿਰਤੋ। **ਸਦਾ**ਤਿ, ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ, ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਸਂਹੀਰਨ੍ਤਿ ਨ ਸਂਹੀਰਂ, ਆਸਨ੍ਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਨ ਰਾਗੇਨ ਅਨਾਕਡ੍ਢਨਿਯਂ। **ਅਸਂਕੁਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੁਪ੍ਪਂ, ਦੂਰਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਨ ਬਜਾਪਾਦੇਨ ਅਕੋਪਿਯਂ, ਏਵਂਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਮ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ **ਆਮੋਦਯਾਮਿ** ਅਭਿਪ੍ਪਮੋਦਯਾਮਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਂ ਭਾਵੇਮਿ। **ਅਕਾਪੁਰਿਸਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ, ਕਾਪੁਰਿਸੇਹਿ ਨੀਚਜਨੇਹਿ ਅਸੇਵਿਤਂ, ਅਕਾਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵਾ ਅਰਿਯੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸੇਵਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ ਮੇਤ੍ਤਾਦਿਵਿਹਾਰਂ ਭਾਵੇਮਿ ਵਡ੍ਢੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਵਿਤਕ੍ਕ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ, ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਰਹਿਤਂ ਦੁਤਿਯਾਦਿਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਏਤੇਨ ਥੇਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭਾਵਨਾਯ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਤਿਯਾਦਿਝਾਨਾਧਿਗਮਮਾਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਥੇਰੋ ਤਮੇਵ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਏਕਾਸਨੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ “**ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੋ। ਅਰਿਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ, ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਵਦੇ**”ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਾਭਾਵਤੋ ਅਵਿਤਕ੍ਕਾਵਿਚਾਰਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ‘‘ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਣੀਯਂ ਧਮ੍ਮੀ ਵਾ ਕਥਾ ਅਰਿਯੋ ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੩) ਪਨ ਵਚਨਤੋ ਯਾ ਕਾਚਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਰਿਯੋ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੋ ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਾ ਅਗ੍ਗਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯਤਂ ਉਪਮਾਯ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯਥਾਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਸੇਲੋ**ਤਿ, ਯਥਾ ਸਿਲਾਮਯੋ ਏਕਘਨਸੇਲੋ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਨ ਪਂਸੁਪਬ੍ਬਤੋ ਨ ਮਿਸ੍ਸਕਪਬ੍ਬਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚਲੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਮੂਲੋ ਪਕਤਿਵਾਤੇਹਿ ਅਚਲੋ ਅਕਮ੍ਪਨੀਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ **ਏਵਂ ਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਬ੍ਬਤੋ**ਵ **ਨ ਵੇਧਤੀ**ਤਿ ਮੋਹਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਪ੍ਪਹਾਨਾ, ਮੋਹਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਾਨਂ ਪਹੀਨਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾ ਸੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਪਕਤਿਵਾਤੇਹਿ, ਏਵਂ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਨ ਵੇਧਤਿ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ, ਮੋਹਕ੍ਖਯੋਤਿ ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਮੋਹਕ੍ਖਯਾਤਿ ਮੋਹਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਸਮਾਪਨ੍ਨਕਾਲੇਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ ਨ ਵੇਧਤਿ, ਪਗੇਵ ਸਮਾਪਨ੍ਨਕਾਲੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਪਾਪਂ ਨਾਮੇਤਂ ਅਸੁਚਿਸੀਲੋ ਏਵ ਸਮਾਚਰਤਿ, ਨ ਚ ਸੁਚਿਸੀਲੋ, ਸੁਚਿਸੀਲਸ੍ਸ ਪਨ ਤਂ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਭਾਰਿਯਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਅਨਙ੍ਗਣਸ੍ਸਾ**”ਤਿਆਦਿਗਾਥਮਾਹ । ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਰਾਗਾਦਿਅਙ੍ਗਣਾਭਾਵਤੋ **ਅਨਙ੍ਗਣਸ੍ਸ** ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸੁਚਿਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇ ਏਵ ਗਵੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ **ਵਾਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ** ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ ਪਾਪਸ੍ਸ ਲੇਸਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਕਲਂ ਲੋਕਧਾਤੁਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਅਬ੍ਭਮਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਏਵਰੂਪੇ ਕਮ੍ਮੇ ਮਾਦਿਸਾ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੇਸੁਪਿ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਏਵਰੂਪੇ ਅਪਵਾਦੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮੇਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਤਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਓਵਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੋ “**ਨਗਰਂ ਯਥਾ**”ਤਿਆਦਿਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਨਗਰਵਾਸੀਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਨਗਰਂ ਦ੍ਵਾਰਪਾਕਾਰਾਦੀਨਿ ਥਿਰਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਸਅਨ੍ਤਰਂ, ਉਦ੍ਦਾਪਪਰਿਖਾਦੀਨਿ ਥਿਰਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਹਿ ਸਬਾਹਿਰਨ੍ਤਿ **ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਂ** ਗੁਤ੍ਤਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿਪਿ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਛ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਰਕ੍ਖਿਤਂ ਸਤਿਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਗਯ੍ਹਮਾਨਾਨਿ ਬਾਹਿਰਾਨਿ ਛ ਆਯਤਨਾਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਉਪਘਾਤਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤਾਨਿਪਿ ਥਿਰਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਵੇਸਾਯ ਦ੍ਵਾਰਰਕ੍ਖਿਤਂ ਸਤਿਂ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਗੋਪੇਥ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਖਣੋ ਵੋ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ**। ਯੋ ਹਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਗੋਪੇਤਿ, ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਕ੍ਖਣੋ, ਮਜ੍ਝਿਮਦੇਸੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੋ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਕ੍ਖਣੋ, ਛਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਅਵੇਕਲ੍ਲਕ੍ਖਣੋਤਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਯਂ ਖਣੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਸੋ ਖਣੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੂਤਿ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਰਾਜਿਕਂ ਪਰਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਮਰਣੇ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਚਿਤ੍ਤਤਂ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੭)।

ਏਵਂ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਨੇਸਂ ਓਵਾਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਪਾਦੇਥਪ੍ਪਮਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਂ ਦਾਨਸੀਲਾਦਿਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਥ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਭੇਦੇ ਗਹਟ੍ਠਵਤ੍ਤੇ ਸੀਲਾਨੁਰਕ੍ਖਣੇ ਸਮਥਅਨੁਯੋਗੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੋਥ। **ਏਸਾ ਮੇ ਅਨੁਸਾਸਨੀ**ਤਿ ਦਾਨਸੀਲਾਦੀਸੁ ਨ ਪਮਜ੍ਜਥਾਤਿ ਏਸਾ ਮਮ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿ ਓਵਾਦੋ।

ਏਵਂ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਂ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਮਤ੍ਥਕਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **"ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਂ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਧੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਧੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਭਵੇਹਿ ਚ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਂਸੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ।

ਖਦਿਰਵਨਿਯਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਗੋਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਥਾਪਿ ਭਦ੍ਦੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਗੋਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸਤ੍ਥਵਾਹਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। **ਗੋਦਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਿਤਰਿ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਕੁਟੁਮ੍ਬਂ ਸਣ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਕਟਸਤੇਹਿ ਭਣ੍ਡਂ ਆਦਾਯ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾਣਿਜ੍ਜੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਯਥਾਵਿਭਵਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਧੁਰੇ ਯੁਤ੍ਤਗੋਣੇ ਵਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇ ਪਤਿਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਤਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਸੁ ਸਯਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇ ਗਾਲ੍ਹਂ ਵਿਜ੍ਝਿ। ਗੋਣੋ ''ਅਯਂ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਮਮ ਬਲਾਬਲਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਗਾਲ੍ਹਂ ਵਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਕੁਦ੍ਧੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵਾਚਾਯ, ''ਭੋ ਗੋਦਤ੍ਤ, ਅਹਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲਂ ਅਨਿਗੂਹਨ੍ਤੋ ਤੁਯ੍ਹਂ ਭਾਰਂ ਵਹਿਂ, ਅਜ੍ਜ ਪਨ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਪਤਿਤਂ ਮਂ ਅਤਿਵਿਯ ਬਾਧਸਿ, ਹੋਤੁ, ਇਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਤਂ ਬਾਧੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪਟਿਸਤ੍ਤੁ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਾਨੁਰੂਪੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗੋਦਤ੍ਤੋ ''ਏਵਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤੇ ਬਾਧੇਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਇਮਾਯ ਜੀਵਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਸਂਵੇਗਜਾਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਭਵਂ ਪਹਾਯ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤਾਨਂ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਰਿਯਗਣਾਨਂ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇ ਆਰਬ੍ਭ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ –

੬੫੯.''ਯਥਾਪਿ ਭਦ੍ਦੋ ਆਜਞ੍ਞੋ, ਧੁਰੇ ਯੁਤ੍ਤੋ ਧੁਰਸ੍ਸਹੋ।
ਮਥਿਤੋ ਅਤਿਭਾਰੇਨ, ਸਂਯੁਗਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ॥

੬੬੦.''ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਯੇ ਤਿਤ੍ਤਾ, ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਾਰਿਨਾ ਯਥਾ।
ਨ ਪਰੇ ਅਤਿਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੋਵ ਪਾਣਿਨਂ॥

੬੬੧.''ਕਾਲੇ ਕਾਲਵਸਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਭਵਾਭਵਵਸਂ ਗਤਾ।
ਨਰਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਧ ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ॥

੬੬੨.‘‘ਉਨ੍ਨਤਾ ਸੁਖਧਮ੍ਮੇਨ, ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਨ ਚੋਨਤਾ।
ਦ੍ਵਯੇਨ ਬਾਲਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਦਸ੍ਸਿਨੋ॥

੬੬੩.‘‘ਯੇ ਚ ਦੁਕ੍ਖੇ ਸੁਖਸ੍ਮਿਞ੍ਚ, ਮਜ੍ਝੇ ਸਿਬ੍ਬਿਨਿਮਚ੍ਚਗੂ।
ਠਿਤਾ ਤੇ ਇਨ੍ਦਖੀਲੋਵ, ਨ ਤੇ ਉਨ੍ਨਤਓਨਤਾ॥

੬੬੪.‘‘ਨ ਹੇਵ ਲਾਭੇ ਨਾਲਾਭੇ, ਨ ਯਸੇ ਨ ਚ ਕਿਤ੍ਤਿਯਾ।
ਨ ਨਿਨ੍ਦਾਯਂ ਪਸੰਸਾਯ, ਨ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖੇ ਸੁਖਮ੍ਹਿ ਚ॥

੬੬੫.‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤੇ ਨ ਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਉਦਬਿਨ੍ਦੁਵ ਪੋਕ੍ਖਰੇ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਿਤਾ ਧੀਰਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪਰਾਜਿਤਾ॥

੬੬੬.‘‘ਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਅਲਾਭੋ ਯੋ, ਯੋ ਚ ਲਾਭੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕੋ।
ਅਲਾਭੋ ਧਮ੍ਮਿਕੋ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਞ੍ਚੇ ਲਾਭੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕੋ॥

੬੬੭.‘‘ਯਸੋ ਚ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੀਨਂ, ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਯਸੋ ਚ ਯੋ।
ਅਯਸੋਵ ਸੇਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ, ਨ ਯਸੋ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਿਨਂ॥

੬੬੮.‘‘ਦੁਮ੍ਮੇਧੇਹਿ ਪਸੰਸਾ ਚ, ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰਹਾ ਚ ਯਾ।
ਗਰਹਾਵ ਸੇਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ, ਯਞ੍ਚੇ ਬਾਲਪ੍ਪਸੰਸਨਾ॥

੬੬੯.‘‘ਸੁਖਞ੍ਚ ਕਾਮਮਯਿਕਂ, ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਵਿਵੇਕਿਯਂ।
ਪਵਿਵੇਕਦੁਕ੍ਖਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਞ੍ਚੇ ਕਾਮਮਯਂ ਸੁਖਂ॥

੬੭੦.‘‘ਜੀਵਿਤਞ੍ਚ ਅਧਮ੍ਮੇਨ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਮਰਣਞ੍ਚ ਯਂ।
ਮਰਣਂ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਞ੍ਚੇ ਜੀਵੇ ਅਧਮ੍ਮਿਕਂ॥

੬੭੧.‘‘ਕਾਮਕੋਪਪ੍ਪਹੀਨਾ ਯੇ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਭਵਾਭਵੇ।
ਚਰਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇ ਅਸਿਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਪਿਯਾਪਿਯਂ॥

੬੭੨.‘‘ਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾਨ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਬਲਾਨਿ ਚ।
ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਪਰਮਂ ਸਨ੍ਤਿੰ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿਨਾਸਵਾ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਆਜਞ੍ਞੋ**ਤਿ, ਉਸਭਾਜਾਨੀਯੋ। **ਧੁਰੇ ਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ, ਸਕਟਧੁਰੇ ਯੋਜਿਤੋ। **ਧੁਰਸ੍ਸਹੋ**ਤਿ, ਧੁਰਵਾਹੋ। ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਸਕਾਰਤੋ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਸਕਟਭਾਰਂ ਵਹਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਥਿਤੋ ਅਤਿਭਾਰੇਨਾ**ਤਿ, ਅਤਿਭਾਰੇਨ ਗਰੁਭਾਰੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤੋ। ‘‘ਮਦ੍ਦਿਤੋ’’ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਸਂਯੁਗ**ਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧੇ ਠਪਿਤਂ ਯੁਗਂ **ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ** ਨ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਯੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਧੁਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਧੋਰਯ੍ਹੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਦ੍ਰਾਜਾਨੀਯਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਰਵੀਰਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਏਵਂ ਯੇ ਵਾਰਿਨਾ ਵਿਯ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਯ **ਪਞ੍ਞਾਯ ਤਿਤ੍ਤਾ** ਧਾਤਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ, ਤੇ ਪਰੇ ਨਿਹੀਨਪਞ੍ਞੇ ਨ

ਅਤਿਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਰਿਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ “**ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੋਵ ਪਾਣਿਨ**”ਨ੍ਤਿ, ਪਾਣਿਨਂ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਯਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮੋ ਯਦਿਦਂ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਲਾਭਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਂਸਨਂ ਵਿਯ ਅਲਾਭਾਦਿਨਾ ਪਰੇਸਂ ਅਵਮ੍ਭਨਂ।

ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਅਰਿਯਾਨਂ ਸੁਖਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦਭਾਵਤੋ ਅਨਰਿਯਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਕਾਲੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲੇ**ਤਿ ਲਾਭਾਲਾਭਾਦਿਨਾ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਕਾਲੇ। **ਕਾਲਵਸਂ ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਲਾਭਾਦਿਕਾਲਸ੍ਸ ਚ ਵਸਂ ਉਪਗਤਾ, ਲਾਭਾਦਿਨਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਤਾ ਅਲਾਭਾਦਿਨਾ ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਾਭਵਵਸਂ ਗਤਾ**ਤਿ ਭਵਸ੍ਸ ਅਭਵਸ੍ਸ ਚ ਵਸਂ ਉਪਗਤਾ ਵੁਦ੍ਧਿਹਾਨਿਯੋ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾ ਤੇ। **ਨਰਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਧ ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ**ਤਿ ਤੇ ਨਰਾ ‘‘ਮਾਣਵਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਸਤ੍ਤਾ ਲਾਭਾਲਾਭਾਦਿਵਸੇਨ ਵੁਦ੍ਧਿਹਾਨਿਵਸੇਨ ਅਨੁਰੋਧਪਟਿਵਿਰੋਧਂ ਆਪਨ੍ਨਾ ਇਧਲੋਕੇ ਸੋਚਨ੍ਤਿ, ਪਰਲੋਕੇ ਚ ਨਿਰਯਾਦਿਦੁਕ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

“**ਉਨ੍ਨਤਾ**”ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਨ੍ਨਤਾ ਸੁਖਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਖਹੇਤੁਨਾ ਸੁਖਪਚ੍ਚਯੇਨ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਉਨ੍ਨਤਿਂ ਗਤਾ, ਭੋਗਮਦਾਦਿਨਾ ਮਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਨ ਚੋਨਤਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁਨਾ ਦੁਕ੍ਖਪਚ੍ਚਯੇਨ ਭੋਗਵਿਪਤ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਹੀਨਤਂ ਗਤਾ ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯਾਦਿਨਾ ਕਾਪਞ੍ਞਤਂ ਪਤ੍ਤਾ। **ਦ੍ਵਯੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਉਨ੍ਨਤਿਓਨਤਿਦ੍ਵਯੇਨ ਲਾਭਾਲਾਭਾਦਿਦ੍ਵਯੇਨ ਵਾ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਰੋਧਪਟਿਵਿਰੋਧਵਸੇਨ ਵਿਬਾਧੀਯਨ੍ਤਿ ਪੀਲ਼ਿਯਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਦਸ੍ਸਿਨੋ** ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਨਬ੍ਭਞ੍ਞਂਸੁ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਾ ਚ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਦਸ੍ਸਨਾ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਅਦਸ੍ਸਨਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇ ਚ ਦੁਕ੍ਖੇ ਸੁਖਸ੍ਮਿਞ੍ਚ, ਮਜ੍ਝੇ ਸਿਬ੍ਬਿਨਿਮਚ੍ਚਗੂ**ਤਿ ਯੇ ਪਨ ਅਰਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਯ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾਵੇਦਨਾਯ ਚ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਛਨ੍ਦਰਾਗਭੂਤਂ ਸਿਬ੍ਬਿਨਿਂ ਤਣ੍ਹਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਚ੍ਚਗੂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਂਸੁ, ਤੇ ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ ਵਿਯ ਵਾਤੇਹਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਿਯਾ ਠਿਤਾ, ਨ ਤੇ ਉਨ੍ਨਤਓਨਤਾ, ਕਦਾਚਿਪਿ ਉਨ੍ਨਤਾ ਵਾ ਓਨਤਾ ਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨੁਨਯਪਟਿਘਾਭਾਵਤੋ।

ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਰਹਤੋ ਅਨੁਪਲੇਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਮੇਵਸ੍ਸ ਅਨੁਪਲੇਪਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਨ ਹੇਵਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਲਾਭੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੇ। **ਅਲਾਭੇ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇ ਅਪਗਮੇ। **ਨ ਯਸੇ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਹਾਨਿਯਂ ਅਕਿਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ। **ਕਿਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਕਿਤ੍ਤਨੇ ਪਤ੍ਥਟਯਸਤਾਯਂ। **ਨਿਨ੍ਦਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਗਰਹਾਯਂ। **ਪਸਂਸਾਯ**ਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਗੁਣਾਭਿਤ੍ਥਵਨੇ। **ਦੁਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਸੁਖੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਪਿ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਾ ਰੂਪਾਦਿਕੇ ਵਿਸਯੇ ਤੇ ਖੀਣਾਸਵਾ ਨ ਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਉਦਬਿਨ੍ਦੂਵ ਪੋਕ੍ਖਰੇ** ਯਥਾ ਕਮਲਦਲੇ ਜਲਬਿਨ੍ਦੁ ਅਲ੍ਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਜਲਬਿਨ੍ਦੁਨਾ ਚ ਕਮਲਦਲਂ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਵਿਸਂਸਟ੍ਠਮੇਵ, ਏਵਮੇਤੇਪਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਲਾਭਾਦਿਕੇ, ਆਪਾਥਗਤੇ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚ ਵਿਸਂਸਟ੍ਠਾ ਏਵਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਧੀਰਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਲਾਭਾਦੀਸੁ ਞਾਣਮੁਖੇਨ ਪਿਯਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਤੋ **ਸੁਖਿਤਾ** ਲਾਭਾਦੀਹਿ ਚ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪਰਾਜਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਲਾਭਾਲਾਭਾਦੀਸੁ ਸੇਯ੍ਯਂ ਨਿਦ੍ਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਧਮ੍ਮੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਅਲਾਭੋ ਯੋ**ਤਿ ਯੋ ਧਮ੍ਮਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਲਾਭੋ ਲਾਭਾਭਾਵੋ, ਲਾਭਹਾਨਿ। **ਯੋ ਚ ਲਾਭੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕੋ** ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਅਞ੍ਞਾਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਕੁਟ੍ਠੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ **ਅਲਾਭੋ ਧਮ੍ਮਿਕੋ** ਧਮ੍ਮਾਵਹੋ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਾਦਿਸਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੋ ਅਲਾਭੋ ਪਾਸਂਸਤਰੋ ਅਤ੍ਥਾਵਹੋ। **ਯਞ੍ਚੇ ਲਾਭੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕੋ**ਤਿ ਯੋ ਲਾਭੋ ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਨ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯਸੋ ਚ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੀਨਂ, ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਅਯਸੋ ਚ ਯੋਤਿ ਯੋ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੀਨਂ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਯਸੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਯੋ ਚ **ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ** ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਅਯਸੋ** ਯਸਹਾਨਿ। ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ **ਅਯਸੋਵ ਸੇਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ**। ਤੇ ਹਿਸ੍ਸ ਯਥਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਯਸਹਾਨਿਂ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਚ ਭਬ੍ਬਜਾਤਿਕੋ ਤਂ ਅਗੁਣਂ ਪਹਾਯ ਗੁਣੇ ਪਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। **ਨ ਯਸੋ ਅਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਨਂ ਵਸੇਨ ਯਸੋ ਸੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਹਿ ਅਭੂਤਗੁਣਾਭਿਬ੍ਯਾਹਾਰਵਸੇਨਾਪਿ ਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੋ ਚਸ੍ਸ ਇਧ ਚੇਵ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਾਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਚ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯਂ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਕ੍ਕਿਲੇਸਾਦਿਨਾ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਲਾਭੋ ਸਿਲੋਕੋ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਲਦ੍ਧੋ ਚ ਯੋ ਯਸੋ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੪੦) ''ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਾਪੁਰਿਸਂ ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੩੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੬੮) ਚ।

ਦੁਮ੍ਮੇਧੇਹੀਤਿ, ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞੇਹਿ। **ਯਞ੍ਚੇ ਬਾਲਪ੍ਪਸਂਸਨਾ**ਤਿ ਬਾਲੇਹਿ ਅਵਿਦ੍ਦੂਸੂਹਿ ਯਾ ਨਾਮ ਪਸਂਸਨਾ।

ਕਾਮਮਯਿਕਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਮਯਂ, ਕਾਮਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਵਿਵੇਕਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਿਵੇਕਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਿਲਮਥਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਿਸਮਾਸਨੁਪਤਾਪਾਦਿਹੇਤੁਕਂ ਕਾਯਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਂ ਪਨ ਨਿਰਾਮਿਸਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤਾਯ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਸਂਸਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਵਿਵੇਕਦੁਕ੍ਖਂ ਸੇਯ੍ਯੋ"**ਤਿ।

ਜੀਵਿਤਞ੍ਚ ਅਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਜੀਵਿਕਕਪ੍ਪਨਂ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁ ਅਧਮ੍ਮਚਰਣਂ। **ਧਮ੍ਮੇਨ ਮਰਣਂ** ਨਾਮ ''ਇਮਂ ਨਾਮ ਪਾਪਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਂ ਤਂ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਅਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਹੇਤੁਮਰਣਂ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਮਰਣਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਾਪਨਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਪਾਸਂਸਤਰਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ''ਚਜੇ ਧਨਂ ਅਙ੍ਗਵਰਸ੍ਸ ਹੇਤੁ, ਅਙ੍ਗਂ ਚਜੇ ਜੀਵਿਤਂ ਰਕ੍ਖਮਾਨੋ।
> ਅਙ੍ਗਂ ਧਨਂ ਜੀਵਿਤਞ੍ਚਾਪਿ ਸਬ੍ਬਂ, ਚਜੇ ਨਰੋ ਧਮ੍ਮਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੨.੨੧.੪੭੦)।

ਯਞ੍ਚੇ ਜੀਵੇ ਅਧਮ੍ਮਿਕਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸੋ ਯਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਪੇਤਂ ਜੀਵਿਕਂ ਜੀਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਨ ਸੇਵੇਯ੍ਯ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਗਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਪਾਯਸਮ੍ਪਾਪਨਤੋ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਅਨੁਪਲੇਪਂ ਕਾਰਣਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕਾਮਕੋਪਪਹੀਨਾ"**ਤਿਆਦਿਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਕੋਪਪਹੀਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋਵ ਪਹੀਨਾ ਅਨੁਰੋਧਪਟਿਵਿਰੋਧਾ। **ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਭਵਾਭਵੇ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਚੇਵ ਮਹਨ੍ਤੇ ਚ ਭਵੇ ਅਨਵਸੇਸਪਹੀਨਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਤਾਯ ਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਦਿਲੋਕੇ। **ਅਸਿਤਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਾ। **ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਪਿਯਾਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲਾਭਾਦਿਕੇ ਰੂਪਾਦਿਵਿਸਯੇ ਚ **ਪਿਯਂ ਵਾ ਅਪਿਯਂ ਵਾ** ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਯਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਤੇ ਏਵਰੂਪਾ ਜਾਤਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਦੇਸਨਾਯ ਕੂਟਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ **"ਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾਨਾ"**ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯਾ**ਤਿ, ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਇਮਾ ਏਵ ਚ ਗਾਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਾਪਿ ਅਹੇਸੁਂ।

ਗੋਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚੁਦ੍ਦਸਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫. ਸੋਲ਼ਸਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੋਲ਼ਸਕਨਿਪਾਤੇ **ਏਸ ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨੇ ਪਠਮੰ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਧਮ੍ਮਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤੰ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਮਹਾਦਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨੰ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਾਵਿਨਿੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਸੋ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਚੇਤਿਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਯਮਾਨੇ ਅਨ੍ਤੋਚੇਤਿਯੇ ਰਤਨਘਰੰ ਕਾਰੇਸਿ, ਚੇਤਿਯੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਰਤਨਗ੍ਘਿਯਾਨਿ ਚ ਕਾਰੇਸਿ।

ਸੋ ਏਵੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ, ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਹਾਕਾਲੋ ਨਾਮ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਰੀਸਮਤ੍ਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਸਾਲਿਗਬ੍ਭੰ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਗਹਿਤਸਾਲਿਤਣ੍ਡੁਲੇਹਿ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਖੀਰਪਾਯਾਸੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਮਧੁਸਪ੍ਪਿਸਕ੍ਕਰਾਦਯੋ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ। ਸਾਲਿਗਬ੍ਭੰ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਪੁਨ ਪੂਰਤਿ, ਪੁਥੁਕਕਾਲੇ ਪੁਥੁਕਗ੍ਗੰ ਨਾਮ ਅਦਾਸਿ। ਲਾਯਨੇ ਲਾਯਨਗ੍ਗੰ, ਵੇਣਿਕਰਣੇ ਵੇਣਗ੍ਗੰ, ਕਲਾਪਾਦਿਕਰਣੇ ਕਲਾਪਗ੍ਗੰ, ਖਲਗ੍ਗੰ, ਭਣ੍ਡਗ੍ਗੰ, ਮਿਨਗ੍ਗੰ, ਕੋਟ੍ਠਗ੍ਗਨ੍ਤਿ; ਏਵੰ ਏਕਸਸ੍ਸੇ ਨਵ ਵਾਰੇ ਅਗ੍ਗਦਾਨੰ ਨਾਮ ਅਦਾਸਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸਸ੍ਸੰ ਅਤਿਰੇਕਤਰੰ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਹੋਸਿ।

ਏਵੰ ਯਾਵਜੀਵੰ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਨਗਰਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਦੋਣਵਤ੍ਥੁਨਾਮਕੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ **ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਤੋ ਆਗਤੰ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਮਨ੍ਤੇਸੁ ਚ ਪਾਰੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤੁਸਿਤਪੁਰਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਪੁਰੇ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਅਟ੍ਠੁਤ੍ਤਰਸਤੇਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਉਪਨੀਤੇਸੁ ਯੇ ਅਟ੍ਠ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਲਕ੍ਖਣਪਰਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥੰ ਮਹਾਤਲੰ ਉਪਨੀਤਾ। ਸੋ ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਨਵਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਏਕੰਸੇਨ ਅਯੰ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਉਦਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋਪਿ ਖੋ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕੂਨਤਿੰਸਤਿਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ ਅਨੋਮਾਨਦੀਤੀਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਰੁਵੇਲੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਧਾਨੰ ਪਦਹਿ। ਤਦਾ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਮਾਣਵੋ ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਲਕ੍ਖਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਵਪ੍ਪਮਾਣਵਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤ੍ਤਪਞ੍ਚਮੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਹਾਰਪਰਿਭੋਗੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੋ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਇਸਿਪਤਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਹਾਰਪਰਿਭੋਗੇਨ ਲਦ੍ਧਕਾਯਬਲੋ ਵੇਸਾਖਪੁਣ੍ਣਮਾਯੰ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਾਰਾਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹੰ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇਯੇਵ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨੰ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਆਸਾਲ਼੍ਹੀਪੁਣ੍ਣਮਾਯੰ ਇਸਿਪਤਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤੇਸੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩ ਆਦਯੋ; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧) ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰੋ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਟੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਪਞ੍ਚਮਿਯੰ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਯ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੫੯) ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੫੯੬-੬੧੨) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੰ ਵਿਨਾਯਕੰ।

ਬੁਦ੍ਧਭੂਮਿਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੁੰ, ਪਠਮੰ ਅਦ੍ਦਸੰ ਅਹੰ॥

‘‘ਯਾਵਤਾ ਬੋਧਿਯਾ ਮੂਲੇ, ਯਕ੍ਖਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਾਗਤਾ।
ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ॥

‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਾ ਤੁਟ੍ਠਮਨਾ, ਆਕਾਸੇ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ ਤੇ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਯੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਅਨ੍ਧਕਾਰਤਮੋਨੁਦੋ॥

‘‘ਤੇਸੰ ਹਾਸਪਰੇਤਾਨੰ, ਮਹਾਨਾਦੋ ਅਵਤ੍ਤਥ।
ਕਿਲੇਸੇ ਝਾਪਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਦੇਵਾਨੰ ਗਿਰਮਞ੍ਞਾਯ, ਵਾਚਾਸਭਿਮੁਦੀਰਿਹੰ।
ਹਟ੍ਠੋ ਹਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਆਦਿਭਿਕ੍ਖਮਦਾਸਹੰ॥

‘‘ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਦੇਵਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਬੋਧਿੰ ਅਜ੍ਝਗਮੰ ਅਹੰ।
ਇਦੰ ਮੇ ਪਠਮੰ ਭਤ੍ਤੰ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਸ੍ਸ ਯਾਪਨੰ॥

‘‘ਤੁਸਿਤਾ ਹਿ ਇਧਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਯੋ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖੰ ਉਪਾਨਯਿ।
ਤਮਹੰ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣੋਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

‘‘ਤਿੰਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੇਵਰਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਭੋਤ੍ਵਾ, ਤਿਦਿਵੰ ਆਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਹਸ੍ਸਧਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਤਤ੍ਥ ਰਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਿਦਸਾ ਸੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਗਾਰਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਤੋ ਸਤ੍ਤਮਕੇ ਵਸ੍ਸੇ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਚ੍ਚੰ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ।
ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਪਠਮੰ ਸਚ੍ਛਿਕਾਹਿਤਿ॥

‘‘ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨਾਨੁਪਬ੍ਬਜਿੰ, ਪਧਾਨੰ ਸੁਕਤੰ ਮਯਾ।
ਕਿਲੇਸੇ ਝਾਪਨਤ੍ਥਾਯ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ॥

‘‘ਅਭਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਸਬ੍ਬਵ੍ਵੂ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਸਦੇਵਕੇ।
ਇਸਿਨਾਮੇ ਮਿਗਾਰਞ੍ਞੇ, ਅਮਤਭੇਰਿਮਾਹਨਿ॥

‘‘ਸੋ ਦਾਨਿ ਪਤ੍ਤੋ ਅਮਤੰ, ਸਨ੍ਤਿਪਦਮਨੁਤ੍ਤਰੰ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਨੰ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਠਮੰ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਧਮ੍ਮਭਾਵੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ, ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨੰ ਯਦਿਦੰ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੮) ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਰੀਯਮਾਨੰ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੰ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਆਕਿਣ੍ਣਵਿਹਾਰਞ੍ਚ ਪਰਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ, ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਯਾ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਤਾਨੰ ਗਹਟ੍ਠਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕਰਣਮ੍ਪਿ ਪਪਞ੍ਚੰ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਨਾਗੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਿਯਮਾਨੋ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਦਹਤੀਰੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿ। ਏਵੰ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੰ ਥੇਰੰ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੋ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੂ’’ਤਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਸਚ੍ਚਗਬ੍ਭੰ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤੰ ਸੁਞ੍ਞਤਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਨਾਨਾਨਯਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਅਮਤੋਗਧੰ ਬੁਦ੍ਧਲੀਲਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਸਾਦੰ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ –

੬੭੩.‘‘ਏਸ ਭਿਯ੍ਯੋ ਪਸੀਦਾਮਿ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਮਹਾਰਸੰ।
ਵਿਰਾਗੋ ਦੇਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ’’ਤਿ॥ – ਪਠਮੰ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਸ ਭਿਯ੍ਯੋ ਪਸੀਦਾਮਿ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਮਹਾਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿਪਿ ਅਨੇਕਵਾਰੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਥਿਤੰ ਨਾਨਾਨਯਵਿਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਸੇਚਨਕਤਾਯ ਚ ਮਹਾਰਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਸੋ ਅਹੰ ਤਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਪਸੀਦਾਮਿ। **ਵਿਰਾਗੋ ਦੇਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੰਕਿਲੇਸਤੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਤੋ ਚ ਵਿਰਜ੍ਜਨਤੋ ਵਿਰਾਗਜਨਨਤੋ ਵਿਰਾਗੋ। ਤਤੋ ਏਵ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸਾਧਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਦੇਸਿਤੋ।

ਏਵੰ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਸਨੰ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਕਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਤੋ। ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਥੇਰੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨਾਨੰ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਤੋ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਮਾਨਸਤੰ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ –

੬੭੪.‘‘ਬਹੂਨਿ ਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਰਾਨਿ, ਅਸ੍ਮਿੰ ਪਥਵਿਮਣ੍ਡਲੇ।
ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ, ਸੁਭੰ ਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤੰ॥

੬੭੫.‘‘ਰਜਮੁਹਤਞ੍ਚ ਵਾਤੇਨ, ਯਥਾ ਮੇਘੋਪਸਮ੍ਮਯੇ।
ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ, ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ॥ – ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਬਹੂਨਿ ਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਰਾਨੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਵਸੇਨ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਅਨੇਕਾਨਿ ਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਤਵਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਜਾਤਾਨਿ। **ਅਸ੍ਮਿੰ ਪਥਵਿਮਣ੍ਡਲੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤੰ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਤਜ੍ਜੰ ਪੁਰਿਸਵਾਯਾਮਸਹਿਤੰ ਅਰਣਿਸਹਿਤੰ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿੰ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਭਿਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਨਿ

ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਮਦ੍ਦੇ ਮਥੇਨ੍ਤਾਨਿ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਕੀਦਿਸਂ? **ਸੁਭਂ ਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤਂ,** ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ਸੁਭਾਕਾਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ‘‘ਸੁਭੋ’’ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਤਿ।

ਰਜਮੁਹਤਵ੍ਵ ਵਾਤੇਨਾਤਿ **ਚ**-ਇਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਵਾਤੇਨ ਊਹਤਂ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਰਜਂ ਮਹਾਮੇਘੋ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਉਪਸਮ੍ਮਯੇ, ਵੂਪਸਮੇਯ੍ਯ। **ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ, ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਦਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਤਾਨਿ ਲੋਕਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸਮੁਦਯਤੋ, ਅਸ੍ਸਾਦਤੋ, ਆਦੀਨਵਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਚ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਯਥਾ ਤਂ ਰਜਂ ਊਹਤਂ ਮੇਘੇਨ, ਏਵਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ। ਨ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

੬੭੬.‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ, ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਅਥ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇ, ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ॥

੬੭੭.‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ...ਪੇ॰... ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ॥
੬੭੮.‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ, ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਅਥ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇ, ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ॥ –

ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਛਲ਼ਾਰਮ੍ਮਣਸਙ੍ਗਹਾ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇਭੂਮਕਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। **ਅਨਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਆਦਿਮਜ੍ਝਅਨ੍ਤਵਨ੍ਤਤੋ, ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਤੋ, ਤਾਵਕਾਲਿਕਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਿਜ੍ਜਨਤੋ ਨ ਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਯਦਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਅਥ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ ਦੁਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਅਥ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ। **ਏਸ ਮਗ੍ਗੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਏਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਧਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਚ ਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯੋ।

ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਤੋ, ਉਦਯਬ੍ਬਯਸਮ੍ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਮਤੋ, ਸੁਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਚਤੁਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਸਾਰਤੋ, ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਸੁਞ੍ਞਤੋ, ਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਚ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਏਵਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਕਤਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

੬੭੯.‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੋ ਯੋ ਥੇਰੋ, ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਤਿਬ੍ਬਨਿਕ੍ਕਮੋ।
ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਕੇਵਲੀ॥

੬੮੦.‘‘ਓਘਪਾਸੋ ਦਲ਼੍ਹਖਿਲੋ, ਪਬ੍ਬਤੋ ਦੁਪ੍ਪਦਾਲਯੋ।
ਛੇਤ੍ਵਾ ਖਿਲਞ੍ਚ ਪਾਸਞ੍ਚ, ਸੇਲਂ ਭੇਤ੍ਵਾਨ ਦੁਬ੍ਭਿਦਂ।
ਤਿਣ੍ਣੋ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਝਾਯੀ, ਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਾ’’ਤਿ॥ –

ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਬੁਜ੍ਝਿਤਾਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਤੇਸਂ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਥਿਰੇਹਿ ਅਸੇਕ੍ਖੇਹਿ ਸੀਲਸਾਰਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ, **ਥੇਰੋ। ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਂ। **ਤਿਬ੍ਬਨਿਕ੍ਕਮੋ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਵੀਰਿਯੋ, ਥਿਰਪਰਕ੍ਕਮੋ। ਜਾਤਿਮਰਣਾਨਂ ਪਹੀਨਕਾਰਣਤ੍ਤਾ **ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਕੇਵਲੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਂ, ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਵਾ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਾਰਿਪੂਰਕੋ, ਅਥ ਵਾ **ਕੇਵਲੀ** ਨਾਮ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਫਲਞਾਣਞ੍ਚ, ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਕੇਵਲੀ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਹੋਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਕੇਵਲੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਓਘਪਾਸੋਤਿ ''ਕਾਮੋਘੋ, ਭਵੋਘੋ, ਦਿਟ੍ਠੋਘੋ, ਅਵਿਜ੍ਜੋਘੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੫੬; ਵਿਭ॰ ੯੩੮) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਓਘਾ – ''ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰੋ ਪਾਸੋ, ਯ੍ਵਾਯਂ ਚਰਤਿ ਮਾਨਸੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੧) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਰਾਗਪਾਸੋ ਚ। **ਦਲ੍ਹਖਿਲੋ**ਤਿ ''ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਸਙ੍ਘੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਕੁਪਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਆਹਤਚਿਤ੍ਤੋ ਖਿਲਜਾਤੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੫; ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੨੦੫) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਦਲ੍ਹੋ ਥਿਰੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਚੇਤੋਖਿਲੋ ਚ। ਪਚੁਰਜਨੇਹਿ ਪਦਾਲੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ **ਦੁਪ੍ਪਦਾਲਯੋ**। ਤਤੋ ਏਵ ਪਬ੍ਬਤਸਦਿਸਤਾਯ **ਪਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਚ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤੋ। ''ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਵਿਭ॰ ੨੨੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨) ਵਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਭੇਦੋ ਚ। ਇਤਿ ਏਤਂ ਸਬ੍ਬਂ **ਛੇਤ੍ਵਾ ਖਿਲਞ੍ਚ ਪਾਸਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਸੁ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋ ਖਿਲਞ੍ਚ ਪਾਸਞ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਾਸਿਨਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਸੇਲਂ ਭੇਤ੍ਵਾਨ ਦੁਬ੍ਭਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਞਾਣੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਅਞ੍ਞਾਣਸੇਲਂ ਵਜਿਰੂਪਮਞਾਣੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਓਘੇ ਤਰਿਤ੍ਵਾ, ਤੇਸਂ ਪਰਤੀਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਤਿਣ੍ਣੋ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ**। ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣੇਨਾਤਿ ਦੁਵਿਧੇਨਪਿ **ਝਾਯੀ; ਮੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਮਾਰਬਨ੍ਧਨਾ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਖੀਣਾਸਵੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾਪਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰੋ ਵਦਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਥੇਰੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਕੁਸੀਤਂ ਹੀਨਵੀਰਿਯਂ ਉਦ੍ਧਤਂ ਉਨ੍ਨਲ਼ਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਂ ''ਮਾ, ਆਵੁਸੋ, ਏਵਂ ਕਰਿ, ਅਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਪਹਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤੋ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਓਵਦਿ। ਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਨਾਦਿਯਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਦਿਯਨੇਨ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਯ ਕਥਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਵੇਕਵਾਸਞ੍ਚ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ –

੬੮੧.''ਉਦ੍ਧਤੋ ਚਪਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਮਿਤ੍ਤੇ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਪਕੇ।
ਸਂਸੀਦਤਿ ਮਹੋਘਸ੍ਮਿਂ, ਊਮਿਯਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤੋ॥

੬੮੨.''ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ ਅਚਪਲੋ, ਨਿਪਕੋ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ।
ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ ਮੇਧਾਵੀ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਸਿਯਾ॥

੬੮੩.''ਕਾਲਪਬ੍ਬਙ੍ਗਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਕਿਸੋ ਧਮਨਿਸਨ੍ਥਤੋ।
ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਅਨ੍ਨਪਾਨਸ੍ਮਿਂ, ਅਦੀਨਮਨਸੋ ਨਰੋ॥

੬੮੪.''ਫੁਟ੍ਠੋ ਡਂਸੇਹਿ ਮਕਸੇਹਿ, ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹਾਵਨੇ।
ਨਾਗੋ ਸਙ੍ਗਾਮਸੀਸੇਵ, ਸਤੋ ਤਤ੍ਰਾਧਿਵਾਸਯੇ॥

੬੮੫-੬ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣਂ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਤਿਸ੍ਸਤੋ॥
੬੮੭.''ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ...ਪੇ॰... ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

੬੮੮.‘‘ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਿਂ ਮੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਦ੍ਧਤੋ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੁਯੁਤ੍ਤੋ ਅਸਮਾਹਿਤੋ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਚਪਲੋ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਣ੍ਡਨਾਦਿਨਾ ਚਾਪਲ੍ਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਲੋਲਪਕਤਿਕੋ। **ਮਿਤ੍ਤੇ ਆਗਮ੍ਮ ਪਾਪਕੇ**ਤਿ ਅਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਸਂਸੀਦਤਿ ਮਹੋਘਸ੍ਮਿਂ, ਊਮਿਯਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਤਿਤਪੁਰਿਸੋ ਸਮੁਦ੍ਦਵੀਚੀਹਿ ਓਤ੍ਥਟੋ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਂਸੀਦਤਿ, ਏਵਂ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੋ ਕੋਧੁਪਾਯਾਸਊਮਿਯਾ ਪਟਿਕੁਜ੍ਜਿਤੋ ਓਤ੍ਥਟੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਾਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਂਸੀਦਤਿ।

ਨਿਪਕੋਤਿ ਨਿਪੁਣੋ, ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਪਰਤ੍ਥੇਸੁ ਕੁਸਲੋ। **ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ**ਤਿ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਂਵਰਣੇਨ ਪਿਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ। **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣੇਹਿ ਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਸੋ ਤਾਦਿਸੋ ਸਕਲਸ੍ਸਾਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਰੋ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਕਾਲਪਬ੍ਬਙ੍ਗਸਙ੍ਕਾਸੋਤਿਆਦਿ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਕਿਤ੍ਤਨਂ। **ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮੀ**ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਕਤਕਿਚ੍ਚਭਾਵਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੦੭) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। ਓਸਾਨੇ ਪਨ **ਕਿਂ ਮੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਦਿਸੇਨ ਦੁਬ੍ਬਚੇਨ ਅਨਾਦਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਨਾ ਕਿਂ ਮੇ ਪਯੋਜਨਂ ਏਕਵਿਹਾਰੋਯੇਵ ਮਯ੍ਹਂ ਰੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਦਹਮੇਵ ਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਉਪਕਟ੍ਠੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ।

ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਉਦਾਯੀ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਞਾਤਿਸਮਾਗਮੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਯੋ ਹਿ ਇਮੇ ਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਾ ਅਮਚ੍ਚਪੁਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਗਤੋ ਕਾਲੁਦਾਯੀ, ਕੋਵਰਿਯਪੁਤ੍ਤੋ ਲਾਲੁਦਾਯੀ, ਅਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਉਦਾਯੀਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸੇਤਵਾਰਣਂ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਮਹਾਜਨੇਨ ਪਸਂਸਿਯਮਾਨਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਗੋਪਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੪੩) ਦੇਸਿਤੇ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਬਲਾਨੁਰੂਪਂ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤਮਾਨਸੋ ‘‘ਅਯਂ ਮਹਾਜਨੋ ਇਮਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਂ ਨਾਗਂ ਪਸਂਸਤਿ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਮਹਾਨਾਗਂ। ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧਮਹਾਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿਨੋ ਗੁਣੇ ਪਾਕਟੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ –

੬੮੯.‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਅਤ੍ਤਦਨ੍ਤਂ ਸਮਾਹਿਤਂ।
ਇਰਿਯਮਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਥੇ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੂਪਸਮੇ ਰਤਂ॥

੬੯੦.‘‘ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੁਂ।
ਦੇਵਾਪਿ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਮੇ ਅਰਹਤੋ ਸੁਤਂ॥

੬੯੧.‘‘ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਾਤੀਤਂ , ਵਨਾ ਨਿਬ੍ਬਨਮਾਗਤਂ।
ਕਾਮੇਹਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਰਤਂ, ਮੁਤ੍ਤਂ ਸੇਲਾਵ ਕਞ੍ਚਨਂ॥

੬੯੨.‘‘ਸ ਵੇ ਅਚ੍ਚਰੁਚਿ ਨਾਗੋ, ਹਿਮਵਾਞ੍ਞੇ ਸਿਲੁਚ੍ਚਯੇ।
ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨਾਗਨਾਮਾਨਂ, ਸਚ੍ਚਨਾਮੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ॥

੬੯੩.‘‘ਨਾਗਂ ਵੋ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਹਿ ਆਗੁਂ ਕਰੋਤਿ ਸੋ।
ਸੋਰਚ੍ਚਂ ਅਵਿਹਿਂਸਾ ਚ, ਪਾਦਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਤੇ ਦੁਵੇ॥

੬੯੪.‘‘ਸਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਞ੍ਚ, ਚਰਣਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਤੇਪਰੇ।
ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੋ ਮਹਾਨਾਗੋ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਸੇਤਦਨ੍ਤਵਾ॥

੬੯੫.‘‘ਸਤਿ ਗੀਵਾ ਸਿਰੋ ਪਞ੍ਞਾ, ਵੀਮਂਸਾ ਧਮ੍ਮਚਿਨ੍ਤਨਾ।
ਧਮ੍ਮਕੁਚ੍ਛਿਸਮਾਵਾਸੋ, ਵਿਵੇਕੋ ਤਸ੍ਸ ਵਾਲਧਿ॥

੬੯੬.‘‘ਸੋ ਝਾਯੀ ਅਸ੍ਸਾਸਰਤੋ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਗਚ੍ਛਂ ਸਮਾਹਿਤੋ ਨਾਗੋ, ਠਿਤੋ ਨਾਗੋ ਸਮਾਹਿਤੋ॥

੬੯੭.‘‘ਸਯਂ ਸਮਾਹਿਤੋ ਨਾਗੋ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਸਮਾਹਿਤੋ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਂਵੁਤੋ ਨਾਗੋ, ਏਸਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾ॥

੬੯੮.‘‘ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਾਨਿ, ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਤਿ।
ਘਾਸਮਚ੍ਛਾਦਨਂ ਲਦ੍ਧਾ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਂ॥

੬੯੯.‘‘ਸਂਯੋਜਨਂ ਅਣੁਂ ਥੂਲਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਬਨ੍ਧਨਂ।
ਯੇਨ ਯੇਨੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨਪੇਕ੍ਖੋਵ ਗਚ੍ਛਤਿ॥

੭੦੦.‘‘ਯਥਾਪਿ ਉਦਕੇ ਜਾਤਂ, ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂ ਪਵਡ੍ਢਤਿ।
ਨੋਪਲਿਪ੍ਪਤਿ ਤੋਯੇਨ, ਸੁਚਿਗਨ੍ਧਂ ਮਨੋਰਮਂ॥

੭੦੧.‘‘ਤਥੇਵ ਚ ਲੋਕੇ ਜਾਤੋ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਵਿਹਰਤਿ।
ਨੋਪਲਿਪ੍ਪਤਿ ਲੋਕੇਨ, ਤੋਯੇਨ ਪਦੁਮਂ ਯਥਾ॥

੭੦੨.‘‘ਮਹਾਗਿਨਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤੋ, ਅਨਾਹਾਰੋਪਸਮ੍ਮਤਿ।
ਅਙ੍ਗਾਰੇਸੁ ਚ ਸਨ੍ਤੇਸੁ, ਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੭੦੩.‘‘ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੀ, ਉਪਮਾ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਦੇਸਿਤਾ।

ਵਿਵ੍ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਹਾਨਾਗਾ, ਨਾਗਂ ਨਾਗੇਨ ਦੇਸਿਤਂ॥

੨੦੪.‘‘ਵੀਤਰਾਗੋ ਵੀਤਦੋਸੋ, ਵੀਤਮੋਹੋ ਅਨਾਸਵੋ।
ਸਰੀਰਂ ਵਿਜਹਂ ਨਾਗੋ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਤਜਨਾਸਵੋ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਭੂਤਂ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ; ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਥਾ ਹਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਾਧਿਗਮੇਨ ਸਬ੍ਬਗਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤੋਪਿ ਚਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਗਹਿਤਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸੋ’’ਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰੀਯਤੀਤਿ। ਗੁਣਵਸੇਨ ਪਨ ਦੇਵਾਨਂ ਅਤਿਦੇਵੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਅਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। **ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਵਨ੍ਤਂ। **ਅਤ੍ਤਦਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਦਨ੍ਤਂ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਚਕ੍ਖੁਤੋਪਿ...ਪੇ॰... ਮਨਤੋਪਿ ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਦਮਥੇਨ ਦਨ੍ਤੋ। **ਸਮਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਮਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਚ ਸਮਾਹਿਤਂ। **ਇਰਿਯਮਾਨਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਥੇ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਪਥੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠੇ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਥੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਗਵਾ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਥੇ ਇਰਿਯਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਇਰਿਯਸਾਮਤ੍ਥਿਯਂ ਪਨ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਤਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯ ‘‘ਇਰਿਯਮਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੂਪਸਮੇ ਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮਹੇਤੁਭੂਤੇ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੇ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ, ਅਭਿਰਤਂ। **ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਾਰਗੂ, ਪਹਾਨਪਾਰਗੂ, ਭਾਵਨਾਪਾਰਗੂ, ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਪਾਰਗੂ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਾਰਗੂਤਿ ਛਧਾ ਪਾਰਗੁਂ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਖਤ੍ਤਿਯਪਣ੍ਡਿਤਾਦਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੂਜੇਨ੍ਤਾ ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਮਨਸਾ ਚ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਾ ਤਪ੍ਪੋਣਾ ਤਪ੍ਪਬ੍ਭਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਦੇਵਾਪਿ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਦੇਵਾਪਿ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਇਤਿ ਮੇ ਅਰਹਤੋ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਮਯਾ ਆਰਕਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਰਹਤੋ, ਭਗਵਤੋ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਆਦੀਨਞ੍ਚ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਵਂ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਾਤੀਤਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਦਸਪਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਯਥਾਰਹਂ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਹ ਵਾਸਨਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ। **ਵਨਾ ਨਿਬ੍ਬਨਮਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਨਤੋ ਤਬ੍ਬਿਰਹਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਨਂ ਉਪਗਤਂ। **ਕਾਮੇਹਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਭੇਦੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਅਭਿਰਤਂ। **ਮੁਤ੍ਤਂ ਸੇਲਾਵ ਕਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਾਰਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਸਾਰਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸੇਲਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਕਞ੍ਚਨਸਦਿਸਂ ਦੇਵਾਪਿ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸ ਵੇ ਅਚ੍ਚਰੁਚਿ ਨਾਗੋਤਿ ਸੋ ਏਕਂਸਤੋ ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਨਾਗੋ ਵਿਯ ਬਲਵਾਤਿ। ‘‘ਨਾਗੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, **ਅਚ੍ਚਰੁਚੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਰੁਚਿਯਾ ਞਾਣਰੁਚਿਯਾ ਚ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਰੁਚਿ, ਸੋਭਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਹਿਮਵਾਵਞ੍ਞੇ ਸਿਲੁਚ੍ਚਯੇ,** ਯਥਾ ਹਿ ਹਿਮਵਾ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਿਰਗਰੁਮਹਾਸਾਰਭਾਵਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਅਤਿਰੋਚਤਿ, ਏਵਂ ਅਤਿਰੋਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨਾਗਨਾਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਿਨਾਗਹਤ੍ਥਿਨਾਗਪੁਰਿਸਨਾਗਾਨਂ , ਸੇਖਾਸੇਖਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਨਾਗਾਨਂ ਵਾ। **ਸਚ੍ਚਨਾਮੋ**ਤਿ ਸਚ੍ਚੇਨੇਵ ਨਾਗਨਾਮੋ। ਤਂ ਪਨ ਸਚ੍ਚਨਾਮਤਂ ‘‘ਨ ਹਿ ਆਗੁਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਂ ਅਵਯਵਤੋ ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮਤੋ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਨ ਹਿ ਆਗੁਂ ਕਰੋਤਿ ਸੋ”**ਤਿ ਆਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਆਗੁਂ, ਪਾਪਂ, ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਾਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਰਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਂ। **ਅਵਿਹਿਂਸਾ**ਤਿ ਕਰੁਣਾ। ਤਦੁਭਯਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਗੁਣਰਾਸਿਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਨ੍ਤਿ, ਕਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਪਾਦਭਾਵੇ ਤਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ **“ਪਾਦਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਤੇ ਦੁਵੇ”**ਤਿ।

ਅਪਰਪਾਦਭਾਵੇਨ ਵਦਨ੍ਤੋ **“ਸਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਞ੍ਚ, ਚਰਣਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਤੇਪਰੇ”**ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਤਜਾਪਰੇ’’ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਤੇ ਅਪਰੇਤ੍ਵੇਵ ਪਦਵਿਭਾਗੋ। ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦਾਨੇ ਸਦ੍ਧਾ ਹਤ੍ਥੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ, **ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੋ**। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਵੇਦਨਾ ਞਾਣਪ੍ਪਭੇਦਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸੇਤਦਨ੍ਤਾ ਤੇ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ, **ਉਪੇਕ੍ਖਾਸੇਤਦਨ੍ਤਵਾ**।

ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੰ ਪਞ੍ਞਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਸਤੀਤਿ ਆਹ **"ਸਤਿ ਗੀਵਾ ਸਿਰੋ ਪਞ੍ਞਾ"**ਤਿ। **ਵੀਮੰਸਾ ਧਮ੍ਮਚਿਨ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਖਾਦਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸੋਣ੍ਡਾਯ ਪਰਾਮਸਨੰ ਘਾਯਨਞ੍ਚ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਵੀਮੰਸਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ ਕੁਸਲਾਦਿਧਮ੍ਮਚਿਨ੍ਤਨਾ ਵੀਮੰਸਾ। ਸਮਾ ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ, ਸਮਾਵਾਸੋ, ਭਾਜਨੰ ਕੁਚ੍ਛਿ ਏਵ ਸਮਾਵਾਸੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮਥਾਨੰ ਆਧਾਨਭਾਵਤੋ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਕੁਚ੍ਛਿਸਮਾਵਾਸੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਕੁਚ੍ਛਿਸਮਾਵਾਸੋ।** **ਵਿਵੇਕੋ**ਤਿ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ। **ਵਾਲਧਿ,** ਪਰਿਯੋਸਾਨਙ੍ਗਭਾਵਤੋ।

ਝਾਯੀਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਚ ਝਾਯਨਸੀਲੋ। **ਅਸ੍ਸਾਸਰਤੋ**ਤਿ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਭੂਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਰਤੋ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਸਯਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੋ ਤਦਿਦੰ ਸਮਾਧਾਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਗਚ੍ਛੰ ਸਮਾਹਿਤੋ ਨਾਗੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਸਵਾਸਨਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ ਨਿਚ੍ਚੰ ਸਮਾਹਿਤੋਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਯੰ ਇਰਿਯਾਪਥੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਸਮਾਹਿਤੋਵ ਕਪ੍ਪੇਸੀਤਿ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਤਿ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਗੋਚਰੇ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਦ੍ਵਾਰੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਿਹਿਤਵੁਤ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸਬ੍ਬੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਞਾਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੫)। **ਏਸਾ ਨਾਗਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਏਸਾ ''ਨ ਹਿ ਆਗੁੰ ਕਰੋਤਿ ਸੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਏਵ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਵਕ੍ਖਮਾਨਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਗੁਣਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ।

ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਮਾਜੀਵਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕੰਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਅਗਰਹਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਵਾਸਨਾਨਞ੍ਚ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਨ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚ ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯੰ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੰਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਸੰਯੋਜਨਤੋ ਵਟ੍ਟੇ ਓਸੀਦਾਪਨਸਮਤ੍ਥੰ ਦਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸੰਯੋਜਨੰ। **ਅਣੁੰ ਥੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਞ੍ਚੇਵ ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ। **ਸਬ੍ਬੰ ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਬਨ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਅਨਵਸੇਸੰ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਯੇਨ ਯੇਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ।

ਯਥਾ ਹਿ ਉਦਕੇ ਜਾਤੰ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕੰ ਉਦਕੇ ਪਵਡ੍ਢਤਿ ਨੋਪਲਿਪ੍ਪਤਿ ਤੋਯੇਨ, ਅਨੁਪਲੇਪਸਭਾਵਤ੍ਤਾ, ਤਥੇਵ ਲੋਕੇ ਜਾਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਨੋਪਲਿਪ੍ਪਤਿ ਲੋਕੇਨ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਲੇਪਾਭਾਵਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਗਿਨੀਤਿ ਅਗ੍ਗਿ। **ਅਨਾਹਾਰੋ**ਤਿ ਅਨਿਨ੍ਧਨੋ।

ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾਯੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੀਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਉਪਮੇਯਜਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੀ, ਪਕਾਸਨੀ ਅਯੰ ਨਾਗੂਪਮਾ। **ਵਿਞ੍ਞੂਹੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੰ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਕਾਰਣਵਚਨੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਨਾਗੇਨ ਮਯਾ ਦੇਸਿਤੰ ਨਾਗੰ ਤਥਾਗਤਗਨ੍ਧਹਤ੍ਥਿੰ ਮਹਾਨਾਗਾ ਖੀਣਾਸਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ ਞਾਪਨਤ੍ਥੰ ਅਯੰ ਉਪਮਾ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਭਾਸਿਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਰੀਰੰ ਵਿਜਹੰ ਨਾਗੋ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਤਜਨਾਸਵੋਤਿ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਅਨਾਸਵੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਨਾਗੋ, ਇਦਾਨਿ ਸਰੀਰੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਵਿਜਹਨ੍ਤੋ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਏਵੰ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ, ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਯਾ ਪਾਦੇਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਦੇਸਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੋਲ਼ਸਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬. ਵੀਸਤਿਨਿਪਾਤੋ

੧. ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵੀਸਤਿਨਿਪਾਤੇ **ਯਞ੍ਞਤ੍ਥੰ** ਵਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਪਰਸ੍ਸ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਮਹਾਦਾਨਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੰਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਗਿਨਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਮਾਤੁਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਾਮਣੇਰਭੂਮਿਯੰਯੇਵ ਠਿਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੪.੮੪-੮੮) –

‘‘ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਲੋਕਨਾਥਮ੍ਹਿ, ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸੀਨਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਉਪਟ੍ਠਹਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ॥

‘‘ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ, ਉਜੁਭੂਤੰ ਸਮਾਹਿਤੰ।
ਉਚ੍ਛੁਨਾ ਮਣ੍ਡਪੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਭੋਜੇਸਿਂ ਸਙ੍ਘਮੁਤ੍ਤਮੰ॥

‘‘ਯੰ ਯੰ ਯੋਨੁਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਦੇਵਤ੍ਤੰ ਅਥਮਾਨੁਸੰ।
ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਭਿਭੋਮਿ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਅਟ੍ਠਾਰਸੇ ਕਪ੍ਪਸਤੇ, ਯੰ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਉਚ੍ਛੁਦਾਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਮਾਤਰੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਮਾਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਦੇਵਤਾਯ ਬਲਿਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥੰ ਮੰਸਪਰਿਯੇਸਨੰ ਚਰਨ੍ਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਸਤੇਹਿ ਚੋਰੇਹਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਿ। ਚੋਰਾ ਚ ਤੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁੰ ‘‘ਦੇਵਤਾਯ ਬਲਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਚੋਰੇਹਿ ਗਹਿਤੋਪਿ ਅਭੀਤੋ ਅਚ੍ਛਮ੍ਭੀ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਮੁਖੋਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚੋਰਗਾਮਣਿਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਚਿਤ੍ਤਜਾਤੋ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ –

੭੦੫.‘‘ਯਞ੍ਞਤ੍ਥੰ ਵਾ ਧਨਤ੍ਥੰ ਵਾ, ਯੇ ਹਨਾਮ ਮਯੰ ਪੁਰੇ।
ਅਵਸੇਸੰ ਭਯੰ ਹੋਤਿ, ਵੇਧਨ੍ਤਿ ਵਿਲਪਨ੍ਤਿ ਚ॥

੭੦੬.‘‘ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਨਤ੍ਥਿ ਭੀਤਤ੍ਤੰ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਣ੍ਣੋ ਪਸੀਦਤਿ।
ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਪਰਿਦੇਵੇਸਿ, ਏਵਰੂਪੇ ਮਹਬ੍ਭਯੇ’’ਤਿ॥ – ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਞ੍ਞਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਯਜਨਤ੍ਥੰ ਦੇਵਤਾਨੰ ਬਲਿਕਮ੍ਮਕਰਣਤ੍ਥੰ ਵਾ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨਤ੍ਥੋ। **ਧਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਹਰਣਤ੍ਥੰ। **ਯੇ ਹਨਾਮ ਮਯੰ ਪੁਰੇ**ਤਿ ਯੇ ਸਤ੍ਤੇ ਮਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਨਿਮ੍ਹ। ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦੰ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨੰ। **ਅਵਸੇ**ਤਿ ਅਵਸੇ ਅਸੇਰਿਕੇ ਕਤ੍ਵਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ। ‘‘ਅਵਸੇਸਨ੍ਤਿ’’ਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਗਹਿਤੇਸੁ ਤੰ ਏਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾਨੰ; ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਭਯੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਰਣਭਯੰ ਹੋਤਿ। ਯੇਨ

ਤੇ **ਵੇਧਨ੍ਤਿ ਵਿਲਪਨ੍ਤਿ**,ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸੇਨ ਵੇਧਨ੍ਤਿ , ‘‘ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਦਾਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿਆਦਿਕੰ ਵਦਨ੍ਤਾ ਵਿਲਪਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਤੇਤਿ ਯੋ ਤ੍ਵੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਦੇਵਤਾਯ ਬਲਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥੰ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤੁਕਾਮੇਹਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸਿਕੇਹਿ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਤੇ। **ਭੀਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੀਤਭਾਵੋ, ਭਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਿਯ੍ਯੋ ਵਣ੍ਣੋ ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣਤੋ ਉਪਰਿਪਿ ਤੇ ਮੁਖਵਣ੍ਣੋ ਵਿਪ੍ਪਸੀਦਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਤਦਾ ‘‘ਸਚੇ ਇਮੇ ਮਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਇਦਾਨੇਵਾਹੰ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਦੁਕ੍ਖਭਾਰੋ ਵਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਉਲ਼ਾਰੰ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। **ਏਵਰੂਪੇ ਮਹਬ੍ਭਯੇ**ਤਿ ਏਦਿਸੇ ਮਹਤਿ ਮਰਣਭਯੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ। ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤੰ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ।

ਇਦਾਨਿ ਥੇਰੋ ਚੋਰਗਾਮਣਿਸ੍ਸ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨਮੁਖੇਨ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ –

੭੦੭.‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਚੇਤਸਿਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਅਨਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਗਾਮਣਿ।
ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਭਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਖੀਣਸੰਯੋਜਨਸ੍ਸ ਵੇ॥

੭੦੮.‘‘ਖੀਣਾਯ ਭਵਨੇਤ੍ਤਿਯਾ, ਦਿਟ੍ਠੇ ਧਮ੍ਮੇ ਯਥਾਤਥੇ।
ਨ ਭਯੰ ਮਰਣੇ ਹੋਤਿ, ਭਾਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇ ਯਥਾ॥

੭੦੯.‘‘ਸੁਚਿਣ੍ਣੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਮੇ, ਮਗ੍ਗੋ ਚਾਪਿ ਸੁਭਾਵਿਤੋ।
ਮਰਣੇ ਮੇ ਭਯੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਰੋਗਾਨਮਿਵ ਸਙ੍ਖਯੇ॥

੭੧੦.‘‘ਸੁਚਿਣ੍ਣੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਮੇ, ਮਗ੍ਗੋ ਚਾਪਿ ਸੁਭਾਵਿਤੋ।
ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਾ ਭਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾ, ਵਿਸੰ ਪਿਤ੍ਵਾਵ ਛਡ੍ਡਿਤੰ॥

੭੧੧.‘‘ਪਾਰਗੂ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਅਨਾਸਵੋ।
ਤੁਟ੍ਠੋ ਆਯੁਕ੍ਖਯਾ ਹੋਤਿ, ਮੁਤ੍ਤੋ ਆਘਾਤਨਾ ਯਥਾ॥

੭੧੨.‘‘ਉਤ੍ਤਮੰ ਧਮ੍ਮਤੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ।
ਆਦਿਤ੍ਤਾਵ ਘਰਾ ਮੁਤ੍ਤੋ, ਮਰਣਸ੍ਮਿੰ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

੭੧੩.‘‘ਯਦਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਗਤੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਭਵੋ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ।
ਸਬ੍ਬੰ ਅਨਿਸ੍ਸਰੰ ਏਤੰ, ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਮਹੇਸਿਨਾ॥

੭੧੪.‘‘ਯੋ ਤੰ ਤਥਾ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤੰ।
ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਭਵੰ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਸੁਤਤ੍ਤੰਵ ਅਯੋਗੁਲ਼ੰ॥

੭੧੫.‘‘ਨ ਮੇ ਹੋਤਿ ‘ਅਹੋਸਿ’ਨ੍ਤਿ, ‘ਭਵਿਸ੍ਸ’ਨ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ ਮੇ।
ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਿਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਾ ਪਰਿਦੇਵਨਾ॥

੭੧੬.‘‘ਸੁਦ੍ਧੰ ਧਮ੍ਮਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ, ਸੁਦ੍ਧੰ ਸਙ੍ਖਾਰਸਨ੍ਤਤਿੰ।
ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤੰ, ਨ ਭਯੰ ਹੋਤਿ ਗਾਮਣਿ॥

੧੧੭.‘‘ਤਿਣਕਟ੍ਠਸਮਂ ਲੋਕਂ, ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ।
ਮਮਤ੍ਤਂ ਸੋ ਅਸਂਵਿਨ੍ਦਂ, ‘ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ’ਤਿ ਨ ਸੋਚਤਿ॥

੧੧੮.‘‘ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾਮਿ ਸਰੀਰੇਨ, ਭਵੇਨਮ੍ਹਿ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ।
ਸੋਯਂ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਕਾਯੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਚ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੯.‘‘ਯਂ ਵੋ ਕਿਚ੍ਚਂ ਸਰੀਰੇਨ, ਤਂ ਕਰੋਥ ਯਦਿਚ੍ਛਥ।
ਨ ਮੇ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਤਤ੍ਥ, ਦੋਸੋ ਪੇਮਞ੍ਚ ਹੇਹਿਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

੧੨੦.‘‘ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਲੋਮਹਂਸਨਂ।
ਸਤ੍ਥਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਾਣਵਾ ਏਤਦਬ੍ਰਵੁ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ। ਇਤੋ ਅਪਰਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੋਰਾਨਂ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਵਚਨਪਟਿਵਚਨਗਾਥਾ –

੧੨੧.‘‘ਕਿਂ ਭਦਨ੍ਤੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਕੋ ਵਾ ਆਚਰਿਯੋ ਤਵ।
ਕਸ੍ਸ ਸਾਸਨਮਾਗਮ੍ਮ, ਲਬ੍ਭਤੇ ਤਂ ਅਸੋਕਤਾ॥

੧੨੨.‘‘ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਜਿਨੋ ਆਚਰਿਯੋ ਮਮ।
ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਸਬ੍ਬਲੋਕਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ॥

੧੨੩.‘‘ਤੇਨਾਯਂ ਦੇਸਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਖਯਗਾਮੀ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਮਾਗਮ੍ਮ, ਲਬ੍ਭਤੇ ਤਂ ਅਸੋਕਤਾ॥

੧੨੪.‘‘ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਚੋਰਾ ਇਸਿਨੋ ਸੁਭਾਸਿਤਂ, ਨਿਕ੍ਖਿਪ੍ਪ ਸਤ੍ਥਾਨਿ ਚ ਆਵੁਧਾਨਿ ਚ।
ਤਮ੍ਹਾ ਚ ਕਮ੍ਮਾ ਵਿਰਮਿਂਸੁ ਏਕੇ, ਏਕੇ ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮਰੋਚਯਿਂਸੁ॥

੧੨੫.‘‘ਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ, ਭਾਵੇਤ੍ਵ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਬਲਾਨਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ।
ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ ਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ, ਫੁਸਿਂਸੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਂ ਅਸਙ੍ਖਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾਪਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਨਤ੍ਥਿ ਚੇਤਸਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਅਨਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਗਾਮਣੀ**ਤਿ ਗਾਮਣਿ, ਅਪੇਕ੍ਖਾਯ, ਤਣ੍ਹਾਯ, ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ, ਲੋਹਿਤਸਭਾਵੋ ਪੁਬ੍ਬੋ ਵਿਯ, ਚੇਤਸਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਭਾਵਾਪਦੇਸੇਨ ਭਯਾਭਾਵਂ ਵਦਤਿ। ਤੇਨਾਹ **“ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਭਯਾ ਸਬ੍ਬੇ”**ਤਿ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਭਯਾ ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਖੀਣਸਂਯੋਜਨਸ੍ਸ ਅਰਹਤੋ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਮਹਾਭਯਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਯਾ ਏਕਂਸੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਅਤੀਤਾ, ਅਪਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਿਟ੍ਠੇ ਧਮ੍ਮੇ ਯਥਾਤਥੇਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਪਹਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਯਥਾਭੂਤਂ ਦਿਟ੍ਠੇ। **ਮਰਣੇ**ਤਿ ਮਰਣਹੇਤੁ। **ਭਾਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇ ਯਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਸੀਸੇ ਠਿਤੇਨ ਮਹਤਾ ਗਰੁਭਾਰੇਨ ਸਂਸੀਦਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪਨੇ, ਅਪਨਯਨੇ ਨ

ਭਾਯਤਿ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਭਗਵਤਾ –

‘‘ਭਾਰਾ ਹਵੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਭਾਰਹਾਰੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਭਾਰਾਦਾਨੰ ਦੁਖੰ ਲੋਕੇ, ਭਾਰਨਿਕ੍ਖੇਪਨੰ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੨)।

ਸੁਚਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤੰ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੰ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ। ਤਤੋ ਏਵ **ਮਗ੍ਗੋ ਚਾਪਿ ਸੁਭਾਵਿਤੋ** ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਪਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਭਾਵਿਤੋ। **ਰੋਗਾਨਮਿਵ ਸਙ੍ਖਯੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਬਹੂਹਿ ਰੋਗੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਆਤੁਰਸ੍ਸ ਰੋਗਾਨੰ ਸਙ੍ਖਯੇ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਖਨ੍ਧਰੋਗਸਙ੍ਖਯੇ ਮਰਣੇ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਭਯੰ ਨਤ੍ਥਿ।

ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਾ ਭਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਤੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖਤਾਹਿ ਅਭਿਭੂਤਾ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤਾ, ਤਯੋ ਭਵਾ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਾ, ਅਸ੍ਸਾਦਰਹਿਤਾ, ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠਾ। **ਵਿਸੰ ਪਿਤ੍ਵਾਵ ਛਡ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਵਸੇਨ ਵਿਸੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਪਯੋਗੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤੰ ਵਿਯ ਮਰਣੇ ਮੇ ਭਯੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮੁਤ੍ਤੋ ਆਘਾਤਨਾ ਯਥਾਤਿ ਯਥਾ ਚੋਰੇਹਿ ਮਾਰਣਤ੍ਥੰ ਆਘਾਤਨੰ ਨੀਤੋ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਤਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸੰਸਾਰਪਾਰੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਗਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਰਗੂ,** ਚਤੂਹਿਪਿ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ **ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ,** ਪਰਿਞ੍ਞਾਦੀਨੰ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨੰ ਕਿਚ੍ਚਾਨੰ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ** ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਹਿ **ਅਨਾਸਵੋ, ਆਯੁਕ੍ਖਯਾ** ਆਯੁਕ੍ਖਯਹੇਤੁ **ਤੁਟ੍ਠੋ** ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਕੋ ਹੋਤਿ।

ਉਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਸੇਟ੍ਠੰ। **ਧਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੰ। ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਸਿਜ੍ਝਨਹੇਤੁ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵੰ। **ਸਬ੍ਬਲੋਕੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ, ਦੀਘਾਯੁਕਸੁਖਬਹੁਲਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸੰਯੁਤ੍ਤੇਪਿ ਲੋਕੇ। **ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ**ਤਿ, ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ। **ਆਦਿਤ੍ਤਾਵ ਘਰਾ ਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਦਿਤ੍ਤਤੋ ਪਜ੍ਜਲਿਤਤੋ ਗੇਹਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟੋ, ਤਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਸੋਚਤਿ, ਏਵੰ ਖੀਣਾਸਵੋ ਮਰਣਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਸੋਚਤਿ।

ਯਦਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਗਤੰ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ ਸਙ੍ਗਤੰ, ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇਹਿ ਵਾ ਸਮਾਗਮੋ, ਸਮੋਧਾਨੰ। ‘‘ਸਙ੍ਖਤ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਮਚ੍ਚ ਸਮ੍ਭੁਯ੍ਯ ਕਤੰ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵੋ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਯੋ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਸਬ੍ਬੰ ਅਨਿਸ੍ਸਰੰ ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਇਸ੍ਸਰਰਹਿਤੰ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਕੇਨਚਿ ‘‘ਏਵੰ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯੰ ਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ। **ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਮਹੇਸਿਨਾ**ਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਮਹੇਸਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਨਿਸ੍ਸਰੰ ਏਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਮਰਣਸ੍ਮਿੰ ਨ ਸੋਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਭਵੰ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਯੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੭) ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤੰ, ਤਥਾ ਤੰ ਭਵਤ੍ਤਯੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਖਕਾਮੋ ਦਿਵਸੰ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੰ ਅਯੋਗੁਲ਼ੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖੁਦ੍ਦਕੰ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਾ ਭਵੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਤਣ੍ਹੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨ ਮੇ ਹੋਤਿ “ਅਹੋਸਿ”ਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਹੰ ਈਦਿਸੋ ਅਹੋਸਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਨ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਸਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਸੁਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। **“ਭਵਿਸ੍ਸਾ”ਨ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ ਮੇ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ‘‘ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨੰ ਅਹੰ ਏਦਿਸੋ ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸੰ ਭਵੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਮੇ ਨ ਹੋਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਿਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਪਨ ਹੋਤਿ ‘‘ਯਥਾਪਚ੍ਚਯੰ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਵ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿਯੰ ਵਾ, ਤੇ ਚ ਖੋ ਵਿਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਵਿਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਕਾ ਪਰਿਦੇਵਨਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰਿਦੇਵਨਾ।

ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਕੇਵਲਂ, ਅਤ੍ਤਸਾਰੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ। **ਧਮ੍ਮਸਮੁਪ੍ਪਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਧਮ੍ਮਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ। **ਸਙ੍ਖਾਰਸਨ੍ਤਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਪ੍ਪਭੇਦਸਙ੍ਖਾਰਪਬਨ੍ਧਂ। **ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ।

ਤਿਣਕਟ੍ਠਸਮਂ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਤਿਣਕਟ੍ਠੇ ਕੇਨਚਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਅਪਰਸ੍ਸ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਯਂ ਗਣ੍ਹਤੀ''ਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਅਸਾਮਿਕਤਾਯ ਤਿਣਕਟ੍ਠਸਮਂ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਂ ਯਦਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਮਮਤ੍ਤਂ **ਅਸਂਵਿਨ੍ਦਂ** ਅਸਂਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ**ਤਿ ''ਅਹੁ ਵਤ ਸੋਹਂ, ਤਂ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਨ ਸੋਚਤਿ।

ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾਮਿ ਸਰੀਰੇਨਾਤਿ ਅਸਾਰਕੇਨ ਅਭਿਨੁਦੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਕਤਞ੍ਞੁਨਾ ਅਸੁਚਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਭਾਵੇਨ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯੇਨ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾਮਿ ਇਮਂ ਕਾਯਂ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਤਿਟ੍ਠਾਮਿ। **ਭਵੇਨਮ੍ਹਿ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨਪਿ ਭਵੇਨ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ ਅਮ੍ਹਿ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਵਂ ਪਤ੍ਥੇਮਿ। **ਸੋਯਂ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਮਮ ਕਾਯੋ ਇਦਾਨਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਯੋਗੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। **ਅਞ੍ਞੋ ਚ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਕਾਯੋ ਮਯ੍ਹਂ ਆਯਤਿਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਾਵਤੋ।

ਯਂ ਵੋ ਕਿਚ੍ਚਂ ਸਰੀਰੇਨਾਤਿ ਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਇਮਿਨਾ ਸਰੀਰੇਨ ਪਯੋਜਨਂ, **ਤਂ ਕਰੋਥ ਯਦਿਚ੍ਛਥ,** ਇਚ੍ਛਥ ਚੇ। **ਨ ਮੇ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ, ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਕਰਣਹੇਤੁ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਚ ਅਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਚ। **ਦੋਸੋ ਪੇਮਞ੍ਚ ਹੇਹਿਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਟਿਘੋ ਅਨੁਨਯੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵੇ ਅਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚ ਪਟਿਘਾਨੁਨਯੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ, ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਯਥਾਧਿਗਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ। **ਤਂ ਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਨਤ੍ਥਿ ਚੇਤਸਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਮਰਣੇ ਭਯਾਭਾਵਾਦਿਦੀਪਕਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਲੋਮਹਂਸਨਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਮਾਣਵਾ**ਤਿ ਚੋਰਾ। ਚੋਰਾ ਹਿ ''ਮਾਣਵਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ''ਮਾਣਵੇਹਿ ਸਹ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕਤਕਮ੍ਮੇਹਿ ਅਕਤਕਮ੍ਮੇਹਿਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੯) ਵਿਯ।

ਕਿਂ ਭਦਨ੍ਤੇ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਂ ਨਾਮ ਤਪੋਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਕੋ ਵਾ ਤਵ ਆਚਰਿਯੋ ਕਸ੍ਸ **ਸਾਸਨਂ,** ਓਵਾਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਯਂ **ਅਸੋਕਤਾ** ਮਰਣਕਾਲੇ ਸੋਕਾਭਾਵੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ **ਏਤਂ** ਅਤ੍ਥਂ **ਅਬ੍ਰਵੁਂ,** ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਕਥੇਸੁਂ, ਭਾਸਿਂਸੁ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦੇਨ੍ਤੋ **''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਪਰੋਪਦੇਸੇਨ ਵਿਨਾ ਸਬ੍ਬਪਕਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਵਬੋਧਨਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਕਙ੍ਖਾਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਨੋ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੇਨ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ। ਤੇਨੇਵ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤੋ **ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ।** ਯਮ੍ਹਿ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਂ, ਤਦੇਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ, ਨਤ੍ਥੇਵ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੋਧੋ ਵਿਸਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਞਾਣਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ **ਇਤਿਵੁਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** (ਇਤਿਵੁ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੮) ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਮਾਰਾਨਂ ਵਿਜਯਤੋ **ਜਿਨੇ,** ਹੀਨਾਦਿਵਿਭਾਗਭਿਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਕਰੁਣਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ,** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਵੇਨੇਯਜਾਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ **ਸਤ੍ਥਾ,** ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਰੋਗਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤੋ **ਸਬ੍ਬਲੋਕਤਿਕਿਚ੍ਛਕੋ,** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਆਚਰਿਯੋ ਮਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਖਯਗਾਮੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮੀ।

ਏਵਂ ਥੇਰੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਗੁਣੇ ਪਕਾਸਿਤੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਚੋਰਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਉਪਾਸਕਤ੍ਤਂ ਪਵੇਦੇਸੁਂ। ਤਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਾ **''ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਚੋਰਾ''**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ **ਇਸਿਨੇ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦੀਨਂ

ਏਸਨਟ੍ਠੇਨ ਇਸਿਨੋ, ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਪਹਾਯ। **ਸਤ੍ਥਾਨਿ ਚ ਆਵੁਧਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਅਸਿਆਦਿਸਤ੍ਥਾਨਿ ਚੇਵ ਧਨੁਕਲਾਪਾਦਿਆਵੁਧਾਨਿ ਚ। **ਤਮ੍ਹਾ ਚ ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਚੋਰਕਮ੍ਮਤੋ।

ਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇਤਿ ਤੇ ਚੋਰਾ ਸੋਭਨਗਮਨਤਾਦੀਹਿ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸਾਧਿਗਤਾਯ ਓਦਗ੍ਯਲਕ੍ਖਣਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ। ਸੁਮਨਾ**ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। **ਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ। **ਫੁਸਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਚੋਰੇ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਤੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਮਾਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਮਾਤਰਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਕਾਸਿ। ਅਥ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ , ਤੇ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਸਙ੍ਖਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪਾਰਾਪਰਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਮਣਸ੍ਸ ਅਹੁ ਚਿਨ੍ਤਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਾਰਾਪਰਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗੋਤ੍ਤਵਸੇਨ **ਪਾਰਾਪਰਿਯੋ**ਤ੍ਵੇਵ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵਨਾਸੁਤ੍ਤਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੫੩) ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਮਨੁਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਨੁਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਗਾਥਾਸੁ ਏਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਅਨੁਵਿਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਆਯਤਨਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾਕਾਰਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੧੨੬.''ਸਮਣਸ੍ਸ ਅਹੁ ਚਿਨ੍ਤਾ, ਪਾਰਾਪਰਿਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਏਕਕਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਝਾਯਿਨੋ॥

੧੨੭.''ਕਿਮਾਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਸੋ, ਕਿਂ ਵਤਂ ਕਿਂ ਸਮਾਚਾਰਂ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀਸ੍ਸ, ਨ ਚ ਕਞ੍ਚਿ ਵਿਹੇਠਯੇ॥

੧੨੮.''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਹਿਤਾਯ ਅਹਿਤਾਯ ਚ।
ਅਰਕ੍ਖਿਤਾਨਿ ਅਹਿਤਾਯ, ਰਕ੍ਖਿਤਾਨਿ ਹਿਤਾਯ ਚ॥

੧੨੯.''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੇਵ ਸਾਰਕ੍ਖਂ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚ ਗੋਪਯਂ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀਸ੍ਸ, ਨ ਚ ਕਞ੍ਚਿ ਵਿਹੇਠਯੇ॥

੧੩੦.''ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚੇ ਰੂਪੇਸੁ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਨਿਵਾਰਯਂ।
ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਨ ਹਿ ਮੁਚ੍ਚਤਿ॥

੧੩੧.''ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚੇ ਸਦ੍ਦੇਸੁ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਨਿਵਾਰਯਂ।

ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਨ ਹਿ ਮੁਚ੍ਚਤਿ॥

੧੩੨.''ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਗਨ੍ਧੇ ਚੇ ਪਟਿਸੇਵਤਿ।
ਨ ਸੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਦੁਕ੍ਖਮ੍ਹਾ, ਗਨ੍ਧੇਸੁ ਅਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤੋ॥

੧੩੩.''ਅਮ੍ਬਿਲਂ ਮਧੁਰਗ੍ਗਞ੍ਚ, ਤਿਤ੍ਤਕਗ੍ਗਮਨੁਸ੍ਸਰਂ।
ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਗਧਿਤੋ, ਹਦਯਂ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਤਿ॥

੧੩੪.''ਸੁਭਾਨ੍ਯਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾਨਿ , ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਂ।
ਰਤ੍ਤੋ ਰਾਗਾਧਿਕਰਣਂ, ਵਿਵਿਧਂ ਵਿਨ੍ਦਤੇ ਦੁਖਂ॥

੧੩੫.''ਮਨਂ ਚੇਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਯੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ।
ਤਤੋ ਨਂ ਦੁਕ੍ਖਮਨ੍ਵੇਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਹੇਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ॥

੧੩੬.''ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਂ, ਬਹੁਸ੍ਸ ਕੁਣਪਸ੍ਸ ਚ।
ਨਰਵੀਰਕਤਂ ਵਗ੍ਗੁਂ, ਸਮੁਗ੍ਗਮਿਵ ਚਿਤ੍ਤਿਤਂ॥

੧੩੭.''ਕਟੁਕਂ ਮਧੁਰਸ੍ਸਾਦਂ, ਪਿਯਨਿਬਨ੍ਧਨਂ ਦੁਖਂ।
ਖੁਰਂਵ ਮਧੁਨਾ ਲਿਤ੍ਤਂ, ਉਲ੍ਲਿਹਂ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਤਿ॥

੧੩੮.''ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ ਇਤ੍ਥਿਸਰੇ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਪਿ ਚ ਇਤ੍ਥਿਯਾ।
ਇਤ੍ਥਿਗਨ੍ਧੇਸੁ ਸਾਰਤ੍ਤੋ, ਵਿਵਿਧਂ ਵਿਨ੍ਦਤੇ ਦੁਖਂ॥

੧੩੯.''ਇਤ੍ਥਿਸੋਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਸੁ।
ਤੇਸਮਾਵਰਣਂ ਕਾਤੁਂ, ਯੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵੀਰਿਯਵਾ॥

੧੪੦.''ਸੋ ਅਤ੍ਥਵਾ ਸੋ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਦਕ੍ਖੋ ਸੋ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ।
ਕਰੇਯ੍ਯ ਰਮਮਾਨੋਪਿ, ਕਿਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ॥

੧੪੧.''ਅਥੋ ਸੀਦਤਿ ਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਂ, ਵਜ੍ਜੇ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ।
ਨ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ॥

੧੪੨.''ਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਂ, ਯਾ ਚ ਧਮ੍ਮਗਤਾ ਰਤਿ।
ਤਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤੇਥ, ਸਾ ਹਿ ਵੇ ਉਤ੍ਤਮਾ ਰਤਿ॥

੧੪੩.''ਉਚ੍ਚਾਵਚੇਹੁਪਾਯੇਹਿ, ਪਰੇਸਮਭਿਜਿਗੀਸਤਿ।
ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਥ ਸੋਚਯਿਤ੍ਵਾ, ਆਲੋਪਤਿ ਸਾਹਸਾ ਯੋ ਪਰੇਸਂ॥

੧੪੪.''ਤਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਣਿਯਾ ਆਣਿਂ, ਨਿਹਨ੍ਤਿ ਬਲਵਾ ਯਥਾ।
ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹੇਵ, ਨਿਹਨ੍ਤਿ ਕੁਸਲੋ ਤਥਾ॥

੧੪੫.''ਸਦ੍ਧਂ ਵੀਰਿਯਂ ਸਮਾਧਿਞ੍ਚ, ਸਤਿਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਭਾਵਯਂ।
ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਅਨੀਘੋ ਯਾਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

੧੪੬.''ਸੋ ਅਤ੍ਥਵਾ ਸੋ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠੋ, ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਕ੍ਯਾਨੁਸਾਸਨਿਂ।
ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਸੋ ਨਰੋ ਸੁਖਮੇਧਤੀ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਮਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ। **ਅਹੂ**ਤਿ ਅਹੋਸਿ। **ਚਿਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਚਿਨ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਵਿਚਾਰਣਾ। **ਪਾਰਾਪਰਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਰਾਪਰਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਪਾਰਾਚਰਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਸਂਸਾਰੇ ਭਯਂ ਇਕ੍ਖਨਸੀਲਸ੍ਸ। **ਏਕਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਸਹਾਯਸ੍ਸ, ਏਤੇਨ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਵਿਵੇਕਹੇਤੁਨਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਵਿਵੇਕਂ ਆਰਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਝਾਯਿਨੋ"**ਤਿ। **ਝਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਝਾਯਨਸੀਲਸ੍ਸ, ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ।

"ਕਿਮਾਨੁਪੁਬ੍ਬ"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ ਤਾਵ **ਕਿਮਾਨੁਪੁਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ, ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਮੇਵ ਵਕ੍ਖਮਾਨੇਸੁ ਵਤਸਮਾਚਾਰੇਸੁ ਕੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ, ਕੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਤੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਂ ਵਤਂ ਕਿਂ ਸਮਾਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਾਦਿਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ''ਵਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ, ਕੀਦਿਸਂ ਸੀਲਂ ਸਮਾਚਾਰਂ, ਸਮਾਚਰਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ **ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ** ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਾਰੀ ਅਸ੍ਸ, **ਕਞ੍ਚਿ** ਸਤ੍ਤਂ ਨ ਚ **ਵਿਹੇਠਯੇ,** ਨ ਬਾਧੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ, ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾ, ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਵਿਹੇਠਨਾਯ ਲੇਸੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਤਾਯ ਸਤਿ ਸਮਣਭਾਵਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ।

ਯਥਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਰੂਪਘਾਤੀ, ਨ ਸਮਣੋ ਹੋਤਿ ਪਰਂ ਵਿਹੇਠਯਨ੍ਤੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੪)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਂ ਗਹਿਤਂ, ਸਮਾਚਾਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਮਾਚਰਿਤਬ੍ਬਤੋ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਞਾਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਾਰਿਤ੍ਤਸੀਲਂ ਪਧਾਨਂ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਸਬ੍ਬਂ ਸੀਲਂ ਸੁਰਕ੍ਖਿਤਂ, ਸੁਗੋਪਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਸੀਲਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਰਕ੍ਖਣੇ ਰਕ੍ਖਣੇ ਚ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸੇ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **"ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਛ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਣਯੋਗ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਅਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਾਯ। ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। ਕਥਂ ਪਨ ਤਾਨਿਯੇਵ ਹਿਤਾਯ ਚ ਅਹਿਤਾਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਰਕ੍ਖਿਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਸਤਿਕਵਾਟੇਨ ਅਪਿਹਿਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਪਾਪਧਮ੍ਮਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਦ੍ਵਾਰਭਾਵਤੋ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਪਿਹਿਤਾਨਿ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੇਵ ਸਾਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਦਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਦਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਦਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰਕ੍ਖਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੇਵ ਸਾਰਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ। ਸਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੇਨ ਆਰਕ੍ਖੇਨ ਸਂਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਏਵ ਤਾਵ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਯਥਾ ਅਕੁਸਲਚੋਰਾ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਕੁਸਲਂ ਭਣ੍ਡਂ ਨ ਵਿਲੁਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਤਾਨਿ ਪਿਦਹਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਚ ਸਂ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਸਾਰਾਗੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ''ਸਂਰਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚ ਗੋਪਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ, ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਂ **ਨੇਤ੍ਤਿਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **"ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **"ਨ ਚ ਕਞ੍ਚਿ ਵਿਹੇਠਯੇ"**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ, ਉਭਯੇਨਾਪਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪਰਾਵਿਹੇਠਨਸ੍ਸਾਪਿ

ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਪਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਪਰਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ।

ਏਵਂ ਰਕ੍ਖਿਤਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਹਿਤਾਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੋਦਾਨਪਕ੍ਖਂ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਅਰਕ੍ਖਿਤਾਨਿ ਅਹਿਤਾਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਂਕਿਲੇਸਪਕ੍ਖਂ ਪਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਚੇ ਰੂਪੇਸੁ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਨਿਵਾਰਯਂ। ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿ ਯੋ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਰੂਪਾਯਤਨੇਸੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਨਿਵਾਰਯਂ, ਅਨਿਵਾਰਯਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਬਾਹਨ੍ਤੋ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ ਨ ਹੋਤਿ ਚੇ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਂ ਦੋਸਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਚੇ । ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਨਿਵਾਰਯੇ ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਦਸ੍ਸਾਵੀ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ''ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੯੫) ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨ ਰੂਪਾਯਤਨੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਰਣਦਸ੍ਸਾਵੀ ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਦਸ੍ਸਾਵੀ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਨ ਹਿ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨਿਵਾਰਣਂ ਨਾਮ ਯਥਾ ਤੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਅਨ੍ਵਾਸ੍ਸਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਨਂ, ਤਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਯ ਮੁਚ੍ਛਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਅਮ੍ਬਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਬਿਲਰਸਂ। **ਮਧੁਰਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਰਰਸਕੋਟ੍ਠਾਸਂ। ਤਥਾ **ਤਿਤ੍ਤਕਗ੍ਗਂ। ਅਨੁਸ੍ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਤਂ ਤਂ ਰਸਂ ਅਨੁਵਿਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ। **ਗਨ੍ਥਿਤੋ**ਤਿ ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਸੇ ਗਨ੍ਥਿਤੋ ਬਨ੍ਧੋ। ''ਗਧਿਤੋ''ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਗੇਧਂ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਦਯਂ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ''ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਿ , ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਹਦਯਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਮਦ੍ਦਨਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਗਧਿਤੋ ਨਾਵਬੁਜ੍ਝਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੁਭਾਨੀਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਮਨੋਰਮਾਨਿ, ਇਟ੍ਠਾਨਿ। **ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਾਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਪ੍ਪਭੇਦੇ ਫਸ੍ਸੇ। **ਰਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਰਜ੍ਜਨਸਭਾਵੇਨ ਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤੋ। **ਰਾਗਾਧਿਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਹੇਤੁ। **ਵਿਵਿਧਂ ਵਿਨ੍ਦਤੇ ਦੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਪਰਿਲ਼ਾਹਾਦਿਵਸੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਞ੍ਚ ਨਿਰਯਸਨ੍ਤਾਪਾਦਿਵਸੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਞ੍ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਲਭਤਿ।

ਮਨਂ ਚੇਤੇਹੀਤਿ ਮਨਞ੍ਚ ਏਤੇਹਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਹਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਭੇਦੇਹਿ ਚ। **ਨਨ੍ਤਿ** ਪੁਗ੍ਗਲਂ। **ਸਬ੍ਬੇਹੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿਪਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਨਂ, ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਂ, **ਏਤੇਹਿ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਰੂਪਾਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਭੇਦਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਨਕਪਾਪਕਮ੍ਮਨਿਵਾਰਣੇਨ **ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ,** ਗੋਪਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, **ਤਤੋ** ਤਸ੍ਸ ਅਰਕ੍ਖਣਤੋ ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ **ਅਨ੍ਵੇਤਿ,** ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਞ੍ਚ ਏਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿਪਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਹਿ ਛਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇਹਿ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਭਾਵਤੋ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਨਿਵਾਰਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਤਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀਤਿ ''ਗਨ੍ਧੇ ਚੇ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚ ਰਸਤਣ੍ਹਾ ਚ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਤਣ੍ਹਾ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੇਸਤੋ ਬਲਵਤੀਤਿ ''ਰਸਤਣ੍ਹਾਯ ਗਧਿਤੋ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋਤਿ'' ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਅਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਛਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਛਸੁਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਸਂਵਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਦੁਕ੍ਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸ੍ਵਾਯਮਸਂਵਰੋ ਯਸ੍ਮਾ ਸਰੀਰਸਭਾਵਾਨਵਬੋਧੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਰੀਰਸਭਾਵਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ **"ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਰੀਰਂ ਨਾਮੇਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨ ਲੋਹਿਤੇਨ ਚ **ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਂ** ਭਰਿਤਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਨਾ ਬਹੁਨਾ ਕੁਣਪੇਨ, ਤਯਿਦਂ ਨਰਵੀਰੇਨ ਨਰੇਸੁ ਛੇਕੇਨ ਸਿਪ੍ਪਾਚਰਿਯੇਨ ਕਤਂ ਵਗ੍ਗੁ ਮਟ੍ਠਂ ਲਾਖਾਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਿਤਂ, ਅਨ੍ਤੋ ਪਨ ਗੂਥਾਦਿਅਸੁਚਿਭਰਿਤਂ ਸਮੁਗ੍ਗਂ ਵਿਯ ਛਵਿਮਤ੍ਤਮਨੋਹਰਂ ਬਾਲਜਨਸਮ੍ਮੋਹਂ ਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਤਾਯ ਨਿਰਯਾਦਿਦੁਕ੍ਖਤਾਪਨਤੋ ਚ **ਕਟੁਕਂ,** ਪਰਿਕਪ੍ਪਸਮ੍ਭਵੇਨ ਅਮੂਲਕੇਨ ਅਸ੍ਸਾਦਮਤ੍ਤੇਨ ਮਧੁਰਤਾਯ **ਮਧੁਰਸ੍ਸਾਦਂ,** ਤਤੋ ਏਵ ਪਿਯਭਾਵਨਿਬਨ੍ਧਨੇਨ **ਪਿਯਨਿਬਨ੍ਧਨਂ,** ਦੁਸ੍ਸਹਤਾਯ ਅਪ੍ਪਤੀਤਤਾਯ ਚ **ਦੁਖਂ,** ਈਦਿਸੇ ਸਰੀਰੇ ਅਸ੍ਸਾਦਲੋਭੇਨ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੁਯ੍ਯਮਾਨਂ ਅਨਵਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਲੋਕੋ ਮਧੁਰਗਿਦ੍ਧੋ ਖੁਰਧਾਰਾਲੇਹਕਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਏਤੇ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਗੋਚਰਭੂਤਾ ਰੂਪਾਦਯੋ ਵੁੱਤਾ, ਤੇ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਕਮਨੀਯਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਂਵਰੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪਾਯਤਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਣ੍ਣੇ। ਅਪਿ ਚ ਯੋ ਕੋਚਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਲਙ੍ਕਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕਾਦੀਨਂ ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਨਮਾਲਾਨਂ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਵਣ੍ਣੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵਾਯ ਉਪਕਪ੍ਪਤਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ''ਇਤ੍ਥਿਰੂਪ''ਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਇਤ੍ਥਿਸਰੇ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਗੀਤਲਪਿਤਹਸਿਤਰੁਦਿਤਸਦ੍ਦੇ। ਅਪਿ ਚ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥਸ੍ਸਪਿ ਅਲਙ੍ਕਤਅਲਙ੍ਕਾਰਸ੍ਸਪਿ ਇਤ੍ਥਿਪਯੋਗਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਾ ਵੇਣੁਵੀਣਾਸਙ੍ਖਪਣਵਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਦਾ ਇਧ ਇਤ੍ਥਿਸਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬੋਪੇਸੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਕਡ੍ਢਤੀਤਿ। ''ਇਤ੍ਥਿਰਸੇ''ਤਿ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰਸਾਯਤਨਵਸੇਨ ਵੁੱਤਂ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾਵਿਤਾਦਿਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਵਰਸੋ ਚੇਵ ਪਰਿਭੋਗਰਸੋ ਚ ਇਤ੍ਥਿਰਸੋਤਿ ਏਕੇ। ਯੋ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਓਟ੍ਠਮਂਸਸਮ੍ਮਕ੍ਖਿਤਖੇਲ਼ਾਦਿਰਸੋ, ਯੋ ਚ ਤਾਯ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਰਸੋ, ਸਬ੍ਬੋਪੇਸੋ ''ਇਤ੍ਥਿਰਸੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇਪਿ ਚ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ, ਇਤ੍ਥਿਸਰੀਰਾਰੂਲ਼੍ਹਾਨਂ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਮਾਲਾਦੀਨਂ ਫਸ੍ਸੋ ''ਇਤ੍ਥਿਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯੇਸਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ ਇਤ੍ਥਿਸਰੇਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਤੇਸਂ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਤ੍ਥਿਰਸਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਇਤ੍ਥਿਗਨ੍ਧੇਸੂ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਗਨ੍ਧਾਯਤਨੇਸੁ। ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਰੀਰਗਨ੍ਧੋ ਨਾਮ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ। ਏਕਚ੍ਚਾ ਹਿ ਇਤ੍ਥੀ ਅਸ੍ਸਗਨ੍ਧਿਨੀ ਹੋਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਾ ਮੇਣ੍ਡਗਨ੍ਧਿਨੀ, ਏਕਚ੍ਚਾ ਸੇਦਗਨ੍ਧਿਨੀ, ਏਕਚ੍ਚਾ ਸੋਣਿਤਗਨ੍ਧਿਨੀ, ਤਥਾਪਿ ਤਾਸੁ ਅਨ੍ਧਬਾਲੋ ਰਜ੍ਜਤੇਵ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ତਿਨੋ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਸ੍ਸ ਕਾਯਤੋ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤਿ, ਮੁਖਤੋ ਉਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧੋ, ਅਯਂ ਨ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਹੋਤੀਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਰੀਰੇ ਆਰੂਲ਼੍ਹੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਅਨੁਲਿਮ੍ਪਨਾਦਿਗਨ੍ਧੋ ''ਇਤ੍ਥਿਗਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਾਰਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਤ੍ਤੋ ਗਧਿਤੋ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਇਦਂ ਪਨ ਪਦਂ ''ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਵਿਧਂ ਵਿਨ੍ਦਤੇ ਦੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਵਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਟਿਲਭਤਿ।

ਇਤ੍ਥਿਸੋਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਨਵਸੇਸਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਤਣ੍ਹਾਸੋਤਾਨਿ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਚਸੂ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸੋਤਾਨਂ। **ਆਵਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਵਰਣਂ, ਯਥਾ ਅਸਂਵਰੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਂਵਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਯੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸੋ **ਵੀਰਿਯਵਾ** ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਰੂਪਾਦਿਗੋਚਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੋ ਅਤ੍ਥਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸੋ ਅਤ੍ਥਵਾ ਸੋ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਦਕ੍ਖੋ ਸੋ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਅਤ੍ਥਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਿਮਾ, ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੋ, ਧਮ੍ਮੇ ਦਕ੍ਖੋ, ਧਮ੍ਮੇ ਛੇਕੋ, ਅਨਲਸੋ ਵਾ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ ਇਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਸੁ ਕੁਸਲੋ ਨਾਮ। **ਕਰੇਯ੍ਯ ਰਮਮਾਨੋਪਿ, ਕਿਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੇਹਰਤਿਯਾ ਰਮਮਾਨੋਪਿ ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਨਪੇਤਮੇਵ ਤਂ ਤਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਭੋਗਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਂ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਰਿਪਾਲਨਂ, ਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ, ਅਵਿਰੋਧੇਨ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ, ਅਬਾਧਨੇਨ, ਤਿਵਗ੍ਗਤ੍ਥਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਅਯਞ੍ਚ ਨਯੋ ਯੇਸਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਵਿਰੋਧੇਨ ਤਿਵਗ੍ਗਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਤਿ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਮਹਾਰਾਜਾਦੀਨਂ ਵਿਯ, ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤੋ। ਨ ਯੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਸੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਅਥੋ ਸੀਦਤਿ ਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਇਧਲੋਕੇ ਸੁਪਸਂਹਿਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ। **ਵਜ੍ਜੇ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਤ੍ਥਰਹਿਤਂ ਅਨਤ੍ਥੁਪਸਂਹਿਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਸਚੇਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਪਰਿਚ੍ਚਜੇਯ੍ਯ। **ਨ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ**ਤਿ ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਵਿਚਾਰਣਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਭਵੇਨ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ ਅਨਤ੍ਥੁਪਸਂਹਿਤਂ, ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਮਯਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਨ **ਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਂ, ਯਾ ਚ ਧਮ੍ਮਗਤਾ ਰਤਿ। ਤਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤੇਥਾ**ਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪ੍ਪਭੇਦੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਹਿਤੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਤਦੁਭਯਹਿਤਾਵਹਂ, ਯਾ ਚ ਅਧਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮਗਤਾ

ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਹਿਤਾ ਰਤਿ, ਤਦੁਭਯਂ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ। ''ਸਬ੍ਬਂ ਰਤਿਂ ਧਮ੍ਮਰਤਿ ਜਿਨਾਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੫੪) ਵਚਨਤੋ ਸਾ ਹਿ ਏਕਂਸੇਨ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਪਨਤੋ ਉਤ੍ਤਮਾ ਰਤਿ ਨਾਮ।

ਯਂ ਪਨ ਕਾਮਰਤਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਨਤ੍ਥੁਪਸਂਹਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਉਚ੍ਚਾਵਚੇਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਉਚ੍ਚਾਵਚੇਹੀ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਚੇਵ ਖੁਦ੍ਦਕੇਹਿ ਚ। **ਉਪਾਯੇਹੀ**ਤਿ ਨਯੇਹਿ। **ਪਰੇਸਮਭਿਜਿਗੀਸਤੀ**ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਆਹਰਿਤੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਪਰੇ ਵਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਹਾਪੇਤਿ, ਜਿਨਾਪੇਤਿ ਪਰਂ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਥ ਸੋਚਯਿਤ੍ਵਾ, ਆਲੋਪਤਿ ਸਾਹਸਾ ਯੋ ਪਰੇਸਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਮਹੇਤੁ ਪਰੇ ਹਨਨ੍ਤੋ, ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ, ਸੋਚੇਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛੇਦਸਨ੍ਧਿਰੁਹਨਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰਾਦੀਹਿ ਨਾਨੁਪਾਯੇਹਿ ਪਰੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹਰਿਤੁਂ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਸਾਹਸਾਕਾਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਆਲੋਪਤਿ, ਜਿਗੀਸਤਿ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਪਰੇ ਹਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਮਰਤਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਅਨਤ੍ਥੁਪਸਂਹਿਤਂ ਏਕਨ੍ਤਨਿਹੀਨਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਧਮ੍ਮਗਤਾਯ ਰਤਿਯਾ ਏਕਂਸਤੋ ਉਤ੍ਤਮਭਾਵਂਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਂ ''ਤੇਸਮਾਵਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਯੋ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਆਵਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਉਪਾਯੇਨ ਸਹ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **"ਤਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਣਿਯਾ ਆਣਿਂ , ਨਿਹਨ੍ਤਿ ਬਲਵਾ ਯਥਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਯਥਾ **ਬਲਵਾ** ਕਾਯਬਲੇਨ, ਞਾਣਬਲੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਤਚ੍ਛਕੋ ਰੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਗਤਂ ਆਣਿਂ ਨੀਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਤਤੋ ਬਲਵਤਿਂ ਆਣਿਂ ਕੋਟੇਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਨੀਹਰਤਿ, ਤਥਾ ਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬਲੇਨ ਨਿਹਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਏਵ ਨਿਹਨ੍ਤਿ।

ਕਤਮੇਹਿ ਪਨਾਤਿ ਆਹ **"ਸਦ੍ਧ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ ਸਦ੍ਧਂ, ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣਂ ਵੀਰਿਯਂ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣਂ ਸਮਾਧਿਂ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਲਕ੍ਖਣਂ ਸਤਿਂ, ਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਂ ਪਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਕਾਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਏਤੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਅਨੁਨਯਪਟਿਘਾਦਿਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦ੍ਵਾਰਭਾਵਵਿਹਨੇਨ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਤਦੁਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਏਵ ਅਨੀਘੋ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਯਾਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ।

ਸੋ ਅਤ੍ਥਵਾਤਿ ਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਵਾ, ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਪਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਟ੍ਠੋ। ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ** ਅਨਵਸੇਸੇਨ ਵਿਧਿਨਾ ਅਨਵਸੇਸਂ **ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਭਗਵਤੋ ਵਾਕ੍ਯਭੂਤਂ ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ **ਸੋ ਨਰੋ** ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਞ੍ਞ **ਏਧਤਿ,** ਬ੍ਰੂਹੇਤਿ, ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਥੇਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾਕਾਰਵਿਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਇਦਮੇਵ ਚਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਪਾਰਾਪਰਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤੇਲਕਾਨਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ ਵਤਾਤਾਪੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਤੇਲਕਾਨਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਤ੍ਥੁ ਅਭਿਜਾਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਂਯੇਵ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਤੇਲਕਾਨੀ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਕਾਮੇ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਘਰਾਵਾਸਂ ਪਹਾਯ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟ੍ਟਜ੍ਝਾਸਯੋ ''ਕੋ ਸੋ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਲੋਕੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਪਰਿਯੇਸਨਂ ਚਰਮਾਨੋ ਤੇ ਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਤੇ ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਅਨਾਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਅਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤਿ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਲੋਕਹਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ

ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ –

੧੪੭.‘‘ਚਿਰਰਤ੍ਤੰ ਵਤਾਤਾਪੀ, ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਵਿਚਿਨ੍ਤਯੰ।
ਸਮੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਲਤ੍ਥੰ, ਪੁਚ੍ਛੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ॥

੧੪੮.‘‘ਕੋ ਸੋ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਲੋਕੇ, ਕੋ ਪਤ੍ਤੋ ਅਮਤੋਗਧੰ।
ਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਮਿ, ਪਰਮਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨੰ॥

੧੪੯.‘‘ਅਨ੍ਤੋਵਙ੍ਕਗਤੋ ਆਸਿ, ਮਚ੍ਛੋਵ ਘਸਮਾਮਿਸੰ।
ਬਦ੍ਧੋ ਮਹਿਨ੍ਦਪਾਸੇਨ, ਵੇਪਚਿਤਜਸੁਰੋ ਯਥਾ॥

੧੫੦.‘‘ਅਞ੍ਛਾਮਿ ਨੰ ਨ ਮੁਞ੍ਚਾਮਿ, ਅਸ੍ਮਾ ਸੋਕਪਰਿਦ੍ਦਵਾ।
ਕੋ ਮੇ ਬਨ੍ਧੰ ਮੁਞ੍ਚੰ ਲੋਕੇ, ਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਵੇਦਯਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੫੧.‘‘ਸਮਣੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਵਾ ਕੰ, ਆਦਿਸਨ੍ਤੰ ਪਭਙ੍ਗੁਨੰ।
ਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਮਿ, ਜਰਾਮਚ੍ਚੁਪਵਾਹਨੰ॥

੧੫੨.‘‘ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਕਙ੍ਖਾਗਨ੍ਥਿਤੰ, ਸਾਰਮ੍ਭਬਲਸਞ੍ਞੁਤੰ।
ਕੋਧਪ੍ਪਤ੍ਤਮਨਤ੍ਥਦ੍ਧੰ, ਅਭਿਜਪ੍ਪਪ੍ਪਦਾਰਣੰ॥

੧੫੩.‘‘ਤਣ੍ਹਾਧਨੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ, ਦ੍ਵੇ ਚ ਪਨ੍ਨਰਸਾਯੁਤੰ।
ਪਸ੍ਸ ਓਰਸਿਕੰ ਬਾਲ੍ਹੰ, ਭੇਤ੍ਵਾਨ ਯਦਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੧੫੪.‘‘ਅਨੁਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਅਪ੍ਪਹਾਨੰ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਪਰਤੇਜਿਤੰ।
ਤੇਨ ਵਿਦ੍ਧੋ ਪਵੇਧਾਮਿ, ਪਤ੍ਤੰਵ ਮਾਲੁਤੇਰਿਤੰ॥

੧੫੫.‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਮੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ, ਖਿਪ੍ਪੰ ਪਚ੍ਚਤਿ ਮਾਮਕੰ।
ਛਫਸ੍ਸਾਯਤਨੀ ਕਾਯੋ, ਯਤ੍ਥ ਸਰਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

੧੫੬.‘‘ਤੰ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਤੇਕਿਚ੍ਛੰ, ਯੋ ਮੇਤੰ ਸਲ੍ਲਮੁਦ੍ਧਰੇ।
ਨਾਨਾਰਜ੍ਜੇਨ ਸਤ੍ਥੇਨ, ਨਾਞ੍ਞੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤੰ॥

੧੫੭.‘‘ਕੋ ਮੇ ਅਸਤ੍ਥੋ ਅਵਣੋ, ਸਲ੍ਲਮਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਸ੍ਸਯੰ।
ਅਹਿੰਸੰ ਸਬ੍ਬਗਤ੍ਤਾਨਿ, ਸਲ੍ਲੰ ਮੇ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੫੮.‘‘ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿ ਹਿ ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਵਿਸਦੋਸਪ੍ਪਵਾਹਕੋ।
ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਮੇ, ਥਲੰ ਪਾਣਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਯੇ॥

੧੫੯.‘‘ਰਹਦੇਹਮਸ੍ਮਿ ਓਗਾਲ੍ਹੋ, ਅਹਾਰਿਯਰਜਮਤ੍ਤਿਕੇ।

ਮਾਯਾਉਸੂਯਸਾਰਮ੍ਭ, ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਮਪਟ੍ਟਟੇ॥

੧੬੦.‘‘ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਮੇਘਥਨਿਤਂ, ਸਂਯੋਜਨਵਲਾਹਕਂ।
ਵਾਹਾ ਵਹਨ੍ਤਿ ਕੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿਂ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤਾ॥

੧੬੧.‘‘ਸਵਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸੋਤਾ, ਲਤਾ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।
ਤੇ ਸੋਤੇ ਕੋ ਨਿਵਾਰੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਲਤਂ ਕੋ ਹਿ ਛੇਚ੍ਛਤਿ॥

੧੬੨.‘‘ਵੇਲਂ ਕਰੋਥ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ, ਸੋਤਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਵਾਰਣਂ।
ਮਾ ਤੇ ਮਨੋਮਯੋ ਸੋਤਾ, ਰੁਕ੍ਖਂਵ ਸਹਸਾ ਲੁਵੇ॥

੧੬੩.‘‘ਏਵਂ ਮੇ ਭਯਜਾਤਸ੍ਸ, ਅਪਾਰਾ ਪਾਰਮੇਸਤੋ।
ਤਾਣੋ ਪਞ੍ਞਾਵੁਧੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਇਸਿਸਙ੍ਘਨਿਸੇਵਿਤੋ॥

੧੬੪.‘‘ਸੋਪਾਨਂ ਸੁਗਤਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਸਾਰਮਯਂ ਦਲ੍ਹਂ।
ਪਾਦਾਸਿ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ, ਮਾ ਭਾਯੀਤਿ ਚ ਮਬ੍ਰਵਿ॥

੧੬੫.‘‘ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਪਾਸਾਦਂ, ਆਰੁਯ੍ਹ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਸਂ।
ਯਂ ਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਂ, ਸਕ੍ਕਾਯਾਭਿਰਤਂ ਪਜਂ॥

੧੬੬.‘‘ਯਦਾ ਚ ਮਗ੍ਗਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ, ਨਾਵਾਯ ਅਭਿਰੂਹਨਂ।
ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ, ਤਿਤ੍ਥਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

੧੬੭.‘‘ਸਲ੍ਲਂ ਅਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭਾਵਿਤਂ।
ਏਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ, ਦੇਸੇਸਿ ਮਗ੍ਗਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

੧੬੮.‘‘ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤਂ , ਚਿਰਰਤ੍ਤਮਧਿਟ੍ਠਿਤਂ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਮੇਪਾਨੁਦੀ ਗਨ੍ਥਂ, ਵਿਸਦੋਸਪ੍ਪਵਾਹਨੋ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ** ਵਤਾਤਿ ਚਿਰਕਾਲਂ ਵਤ। **ਆਤਾਪੀ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਵਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਪਰਿਯੇਸਨੇ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ। **ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਵਿਚਿਨ੍ਤਯ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਕੀਦਿਸੋ ਨੁ ਖੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ, ਕਥਂ ਵਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਵਿਚਿਨ੍ਤਨ੍ਤੋ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ। **ਸਮਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਲਤ੍ਥਂ, ਪੁਚ੍ਛਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਤੇ ਤੇ ਨਾਨਾਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਕਤਿਯਾ ਅਨੁਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਂ ਵੂਪਸਮਭੂਤਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਰਣਂ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਨਾਲਤ੍ਥਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੋ ਸੋ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋਤਿਆਦਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਸੋ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਤਿਤ੍ਥਕਾਰਪਟਿਞ੍ਞੇਸੁ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਪਾਰਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਉਪਗਤੋ। **ਕੋ ਪਤ੍ਤੋ ਅਮਤੋਗਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤਿਟ੍ਠਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗਂ ਕੋ ਪਤ੍ਤੋ ਅਧਿਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾ ਓਵਾਦਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮਿ। **ਪਰਮਤ੍ਥਵਿਜਾਨਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਨਂ, ਅਵਿਪਰੀਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਯੋ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨ੍ਤੋਵਙ੍ਕਗਤੋ ਆਸੀਤਿ ਵਙ੍ਕਂ ਵ਼ਚੂਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਮਨੋਵਙ੍ਕਭਾਵਤੋ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵ਼ਾ ਕਿਲੇਸਾ, ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਪਨ ਹਦਯਵਙ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ, ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਕਿਲੇਸਵਙ੍ਕੋ ਵ਼ਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਚ੍ਛੋਵ ਘਸਮਾਮਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਿਸਂ ਘਸਨ੍ਤੋ ਖਾਦਨ੍ਤੋ ਮਚ੍ਛੋ ਵ਼ਿਯ, ਗਿਲਬਲ਼ਿਸੋ ਮਚ੍ਛੋ ਵ਼ਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਬਦ੍ਧੋ ਮਹਿਨ੍ਦਪਾਸੇਨ, ਵ਼ੇਪਚਿਤਜਸੁਰੋ ਯਥਾ**ਤਿ ਮਹਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਾਸੇਨ ਬਦ੍ਧੋ ਯਥਾ ਵ਼ੇਪਚਿਤ੍ਤਿ ਅਸੁਰਿਨ੍ਦੋ ਅਸੇਰਿਵ਼ਿਹਾਰੀ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਏਵਮਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਪਾਸੇਨ ਬਦ੍ਧੋ ਆਸਿਂ, ਅਸੇਰਿਵ਼ਿਹਾਰੀ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਵ੍ਹਾਮੀਤਿ ਆਕਡ੍ਢਾਮਿ। **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਾਸਂ। **ਨ ਮੁਞ੍ਚਾਮੀ**ਤਿ ਨ ਮੋਚੇਮਿ। **ਅਸ੍ਮਾ ਸੋਕਪਰਿਦ੍ਦਵ਼ਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਾ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਵਟ੍ਟਤੋ। ਇਦਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਥਾਪਾਸੇਨ ਬਦ੍ਧੋ ਮਿਗੋ ਸੂਕਰੋ ਵ਼ਾ ਮੋਚਨੁਪਾਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨੋ ਤਂ ਆਵ਼ਿਞ੍ਛਨ੍ਤੋ ਬਨ੍ਧਨਂ ਦਲ਼੍ਹਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵ਼ਂ ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸਪਾਸੇਨ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕੋ ਮੋਚਨੁਪਾਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਾਯਸਞ੍ਚੇਤਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨੋ ਤਂ ਨ ਮੋਚੇਸਿਂ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤਂ ਦਲ਼੍ਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੋਕਾਦਿਨਾ ਪਰਂ ਕਿਲੇਸਂ ਏਵ ਪਾਪੁਣਿਨ੍ਤਿ। **ਕੋ ਮੇ ਬਨ੍ਧਂ ਮੁਞ੍ਚਂ ਲੋਕੇ, ਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਵ਼ੇਦਯਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਏਤਂ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨੇਨ ਬਨ੍ਧਂ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ''ਸਮ੍ਬੋਧੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਵ਼ਿਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗਂ ਕੋ ਮੇ ਵ਼ੇਦਯਿਸ੍ਸਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਬਨ੍ਧਮੁਞ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਬਨ੍ਧਾ, ਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਵ਼ਾ ਮੋਚਕਂ ਸਮ੍ਬੋਧਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਆਦਿਸਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤੁ। **ਪਭਙ੍ਗੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਭਞ੍ਜਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵ਼ਿਦ੍ਧਂਸਨਂ , ਪਭਙ੍ਗੁਨਂ ਵ਼ਾ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਦਿਸਨ੍ਤੁ ਕਥੇਨ੍ਤੁ ਜਰਾਯ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਚ ਪਵ਼ਾਹਨਂ ਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਮਿ। ''ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਵ਼ਾ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਵ਼ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਕਙ੍ਖਾਗਨ੍ਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਮਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦) ਵ਼ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਆਸਪ੍ਪਨਪਰਿਸਪ੍ਪਨਾਕਾਰਵ਼ੁਤ੍ਤਿਯਾ ਕਙ੍ਖਾਯ ਚ ਗਨ੍ਥਿਤਂ। **ਸਾਰਮ੍ਭਬਲਸਞ੍ਞੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਕਰਣਲਕ੍ਖਣੇਨ ਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਸਾਰਮ੍ਭੇਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। **ਕੋਧਪ੍ਪਤ੍ਤਮਨਤ੍ਥਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕੋਧੇਨ ਯੁਤ੍ਤਮਨਸਾ ਥਦ੍ਧਭਾਵ਼ਂ ਗਤਂ ਅਭਿਜਪ੍ਪਪ੍ਪਦਾਰਣਂ। ਇਚ੍ਛਿਤਾਲਾਭਾਦਿਵਸੇਨ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਦਾਲੇਨ੍ਤੀ ਵ਼ਿਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਦੂਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵ਼ਿਜ੍ਝਨੁਪਾਯਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਵ ਧਨੁ ਸਮੁਪਤਿਟ੍ਠਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ **ਤਣ੍ਹਾਧਨੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ,** ਦਿਟ੍ਠਿਸਲ੍ਲਂ। ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਵ਼ੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ, ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਤਿਂਸਪ੍ਪਭੇਦਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ **"ਦ੍ਵ਼ੇ ਚ ਪਨ੍ਨਰਸਾਯੁਤ"**ਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵ਼ਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਨ੍ਨਰਸਭੇਦਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਸ੍ਸ ਓਰਸਿਕਂ ਬਾਲ਼੍ਹਂ, ਭੇਤ੍ਵ਼ਾਨ ਯਦਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਉਰਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੀਯਤਾਯ ਓਰਸਿਕਂ ਬਾਲ਼੍ਹਂ ਬਲਵਤਰਂ ਭੇਤ੍ਵ਼ਾਨ ਹਦਯਂ ਵ਼ਿਨਿਵ਼ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ਼ਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਹਦਯੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਂ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਆਲਪਤਿ।

ਅਨੁਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨੁਦਿਟ੍ਠਿਭੂਤਾਨਂ ਸੇਸਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨਕਾਰਣਂ। ਯਾਵ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਨ ਵ਼ਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਅਪ੍ਪਹਾਨਮੇਵ਼ਾਤਿ। **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਪਰਤੇਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਵ਼ਿਤਕ੍ਕੇਨ ਪਰੇ ਪਰਜਨੇ ਨਿਸ੍ਸਯਲਕ੍ਖਣਂ ਪਤਿਪਤਿਤੇ ਤੇਜਿਤਂ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤਂ। **ਤੇਨ ਵ਼ਿਦ੍ਧੋ ਪਵ਼ੇਧਾਮੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਸਲ੍ਲੇਨ ਯਥਾ ਹਦਯਂ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵ਼ਂ ਵ਼ਿਦ੍ਧੋ ਪਵ਼ੇਧਾਮਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਮਿ ਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਵਟ੍ਟਾਮਿ। **ਪਤ੍ਤਂਵ ਮਾਲੁਤੇਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਲੁਤੇਨ ਵ਼ਾਯੁਨਾ ਏਰਿਤਂ ਵਣ੍ਟਤੋ ਮੁਤ੍ਤਂ ਦੁਮਪਤ੍ਤਂ ਵ਼ਿਯ।

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਮੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਯਥਾ ਲੋਕੇ ਸਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਬਾਹਿਰਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਨਿਮ੍ਮਥੇਤ੍ਵ਼ਾ ਬਾਧਤਿ, ਨ ਏਵਮਿਦਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਮੇ ਮਮ ਅਤ੍ਤਭਾਵ਼ੇ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਸੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਞ੍ਞਿਤੋ ਛਫਸ੍ਸਾਯਤਨਕਾਯੋ ਯਥਾ **ਖਿਪ੍ਪਂ** ਸੀਘਂ **ਪਚ੍ਚਤਿ,** ਡਯ੍ਹਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ਅਗ੍ਗਿ ਵ਼ਿਯ ਸਨਿਸ੍ਸਯਡਾਹਕੋ ਤਂਯੇਵ **ਮਾਮਕਂ** ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵ਼ਂ ਡਹਨ੍ਤੋ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ **ਸਰਤਿ** ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਤੇਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਾਯ ਤਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਨਿਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਤੇਕਿਚ੍ਛਂ ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਂ ਭਿਸਕ੍ਕਂ ਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ। **ਯੋ ਮੇਤਂ ਸਲ੍ਲਮੁਦ੍ਧਰੇ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਸਕ੍ਕੋ ਏਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਸਲ੍ਲਂ ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧਰੇਯ੍ਯ, ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤੋ ਚ **ਨਾਨਾਰਜ੍ਜੇਨ** ਰਜ੍ਜੁਸਦਿਸਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਏਸਨਿਸਲਾਕਾਯ ਪਵ਼ੇਸੇਤ੍ਵ਼ਾਨ **ਸਤ੍ਥੇਨ** ਕਨ੍ਤਿਤ੍ਵ਼ਾ **ਨਾਞ੍ਞੇਨ** ਮਨ੍ਤਾਗਦਪ੍ਪਯੋਗੇਨ **ਵ਼ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਂ** ਸਲ੍ਲਂ ਤਿਕਿਚ੍ਛਿਤੁਂ

ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹਰਿਤ੍੧ਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ੧ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ, ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ੧ਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ੧ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਸਤ੍ਥੋਤਿ ਸਤ੍ਥਰਹਿਤੋ। **ਅ੧ਣੋ**ਤਿ ੧ਣੇਨ ੧ਿਨਾ। **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਹਦਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਂ। **ਅਹਿਂਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ। ‘‘ਅਹਿਂਸਾ’’ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ, ਅਹਿਂਸਾਯ ਅਪੀਲ਼ਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਥਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍੧ਾ ੧ਣਞ੍ਚ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਏ੧ ਸਬ੍ਬਗਤ੍ਤਾਨਿ ਅਬਾਧੇਨ੍ਤੋ ਮਮ ਹਦਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਂ ਪੀਲ਼ਾਜਨਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਤੁਦਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਰੁਦ੍ਧਨਤੋ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥੇਨੇ੧ ਸਲ੍ਲਭੂਤਂ ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲਂ ਉਦ੍ਧਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਏ੧ਂ ਦਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍੧ਾ ਪੁਨਪਿ ਤਂ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤਿ ਹਿ ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਹੇਤੁ। **ਹੀ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਸੋ ਸੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਤ੍ਤਮੋ। **੧ਿਸਦੋਸਪ੍ਪ੧ਾਹਕੋ**ਤਿ **ਯੋ ਮਯ੍ਹਂ** ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਪ੧ਾਹਕੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕੋ। **ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਮੇ, ਥਲਂ ਪਾਣਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਯੇ**ਤਿ ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਅਤਿਗਮ੍ਭੀਰੇ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘੇ ਪਤਿਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ ‘‘ਮਾ ਭਾਯੀ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਥਲਂ ਤਂਸਮ੍ਪਾਪਕਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਹਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਯ।

ਰਹਦੇਹਮਸ੍ਮਿ ਓਗਾਲ਼੍ਹੋਤਿ ਮਹਤਿ ਸਂਸਾਰਰਹਦੇ ਅਹਮਸ੍ਮਿ ਸਸੀਸਂ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੧ਸੇਨ ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਅਨੁਪ੧ਿਟ੍ਠੋ। **ਅਹਾਰਿਯਰਜਮਤ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਅਪਨੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ ਰਾਗਾਦਿਰਜੋ ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਕਦ੍ਦਮੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਹਾਰਿਯਰਜਮਤ੍ਤਿਕੋ, ਰਹਦੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਹਦਸ੍ਮਿਂ। ‘‘ਅਹਾਰਿਯਰਜਮਨ੍ਤਿਕੇ’’ਤਿ ੧ਾ ਪਾਠੋ, ਅਨ੍ਤਿਕੇ ਠਿਤਰਾਗਾਦੀਸੁ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣੀਯਰਾਗਾਦਿਰਜੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਨ੍ਤਦੋਸਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਮਾਯਾ,** ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਅਸਹਨਲਕ੍ਖਣਾ **ਉਸੂਯਾ,** ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਕਰਣਲਕ੍ਖਣੋ **ਸਾਰਮ੍ਭੋ,** ਚਿਤ੍ਤਾਲਸਿਯਲਕ੍ਖਣਂ **ਥਿਨਂ,** ਕਾਯਾਲਸਿਯਲਕ੍ਖਣਂ **ਮਿਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ ਪਤ੍ਥਟਾ ਯਂ ਰਹਦਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਾਯਾਉਸੂਯਸਾਰਮ੍ਭਥਿਨਮਿਦ੍ਧਮਪਤ੍ਥਟੇ, ਮਕਾਰੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ ੧ੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾ੧ੁਤ੍ਤੇਹਿ ਇਮੇਹਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਤ੍ਥਟੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਮੇਘਥਨਿਤਂ, ਸਂਯੋਜਨ੧ਲਾਹਕਨ੍ਤਿ ੧ਚਨ੧ਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ੧ੁਤ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤਸਭਾ੧ਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ ਮੇਘਥਨਿਤਂ ਮੇਘਗਜ੍ਜਿਤਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਮੇਘਥਨਿਤਾ। ਦਸ੧ਿਧਾ ਸਂਯੋਜਨਾ ਏ੧ ੧ਲਾਹਕਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਸਂਯੋਜਨ੧ਲਾਹਕਾ। **੧ਾਹਾ** ਮਹਾਉਦਕ੧ਾਹਸਦਿਸਾ ਰਾਗਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਅਸੁਭਾਦੀਸੁ ਠਿਤਾ **ਕੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿਂ** ਮਂ **੧ਹਨ੍ਤਿ** ਅਪਾਯਸਮੁਦ੍ਦਮੇ੧ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸ੧ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸੋਤਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸੋਤੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਸੋਤੋ, ਮਾਨਸੋਤੋ, ਅ੧ਿਜ੍ਜਾਸੋਤੋ, ਕਿਲੇਸਸੋਤੋਤਿ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਪਿਸੋਤਾ ਚਕ੍ਖੁਦ੍੧ਾਰਾਦੀਨਂ ੧ਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸ੧ਨਤੋ ‘‘ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (੧ਿਭ॰ ੨੦੪, ੨੩੨) ਸਬ੍ਬਭਾਗੇਹਿ ੧ਾ ਸ੧ਨਤੋ ਸਬ੍ਬਧਿ ਸ੧ਨ੍ਤਿ। **ਲਤਾ**ਤਿ ਪਲਿ੧ੇਠਨਟ੍ਠੇਨ ਸਂਸਿਬ੍ਬਨਟ੍ਠੇਨ ਲਤਾ ੧ਿਯਾਤਿ ਲਤਾ, ਤਣ੍ਹਾ। **ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਛਹਿ ਦ੍੧ਾਰੇਹਿ ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍੧ਾ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਤੇ ਸੋਤੇ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਕੇ ਸੋਤੇ ਮਮ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤੇ ਮਗ੍ਗਸੇਤੁਬਨ੍ਧਨੇਨ ਕੋ ਪੁਰਿਸ੧ਿਸੇਸੋ ਨਿ੧ਾਰੇਯ੍ਯ, **ਤਂ ਲਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਲਤਂ, ਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ ਕੋ **ਛੇਚ੍ਛਤਿ** ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

੧ੇਲਂ ਕਰੋਥਾਤਿ ਤੇਸਂ ਸੋਤਾਨਂ ੧ੇਲਂ ਸੇਤੁਂ ਕਰੋਥ ਸਨ੍ਨਿ੧ਾਰਣਂ। **ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਆਲਪਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਮਾ ਤੇ ਮਨੋਮਯੋ ਸੋਤੋ**ਤਿ ਉਦਕਸੋਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਬਾਲਮਹਾਜਨੇਨਪਿ ਸੇਤੁਂ ਕਤ੍੧ਾ ਨਿ੧ਾਰਣਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਅਯਂ ਪਨ ਮਨੋਮਯੋ ਸੋਤੋ ਸੁਖੁਮੋ ਦੁਨ੍ਨਿ੧ਾਰਣੋ। ਸੋ ਯਥਾ ਉਦਕਸੋਤੋ ੧ਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਕੂਲੇ ਠਿਤਂ ਰੁਕ੍ਖਂ ਪਾਤੇਤ੍੧ਾ੧ ਨਾਸੇਤਿ, ਏ੧ਂ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਪਾਯਤੀਰੇ ਠਿਤੇ ਤਤ੍ਥ ਸਹਸਾ ਪਾਤੇਤ੍੧ਾ ਅਪਾਯਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੋ **ਮਾ ਲੁ੧ੇ** ਮਾ ੧ਿਨਾਸੇਯ੍ਯ ਮਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏ੧ਂ ਅਯਂ ਥੇਰੋ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾ੧ੇ ਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਪ੧ਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ੧ਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਿਕੇ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿ, ਤਮਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍੧ਾ ਇਦਾਨਿ ਜਾਤਸਂ੧ੇਗੋ ਕਿਂਕੁਸਲਗ੧ੇਸੀ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਤੋ ਯਂ

ਵਿਸੇਸਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਏਵਂ ਮੇ ਭਯਜਾਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਮੇ ਭਯਜਾਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸਂਸਾਰੇ ਜਾਤਭਯਸ੍ਸ **ਅਪਾਰਾ** ਓਰਿਮਤੀਰਤੋ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਤੋ ਸਂਸਾਰਵਟ੍ਟਤੋ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਮੁਞ੍ਚੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ **ਪਾਰਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, **ਏਸਤੋ** ਗਵੇਸਤੋ, **ਤਾਣੋ** ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਤਾਣਭੂਤੋ ਕਿਲੇਸਸਮੁਚ੍ਛੇਦਨੀ ਪਞ੍ਞਾ ਆਵੁਧੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਵੁਧੋ**। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਯਥਾਰਹਂ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ **ਸਤ੍ਥਾ,** ਇਸਿਸਙ੍ਘੇਨ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਦਿਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੇਨ ਨਿਸੇਵਿਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤੋ **ਇਸਿਸਙ੍ਘਨਿਸੇਵਿਤੋ, ਸੋਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਞਾਣੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਕਤਂ**, ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਰਹਿਤਤੋ **ਸੁਦ੍ਧਂ**, ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਦਿਸਾਰਭੂਤਂ **ਧਮ੍ਮਸਾਰਮਯਂ** ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਅਚਲਨੀਯਤੋ **ਦਲ੍ਹਂ**, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸੋਪਾਨਂ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵੁਯ੍ਹਮਾਨਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥਾ ਪਾਦਾਸਿ, ਦਦਨ੍ਤੋ ਚ ''ਇਮਿਨਾ ਤੇ ਸੋਤ੍ਥਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਨ੍ਤੋ **ਮਾ ਭਾਯੀਤਿ ਚ ਅਬ੍ਰਵਿ**, ਕਥੇਸਿ।

ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਪਾਸਾਦਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸੋਪਾਨੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਾਮਞ੍ਞਫਲਵਿਸੇਸੇਨ ਚਤੁਭੂਮਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਪਾਸਾਦਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਸਂ** ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਤਿਅਵੇਕ੍ਖਿਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਂ। **ਯਂ ਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਂ, ਸਕ੍ਕਾਯਾਭਿਰਤਂ ਪਜ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚੋ ਯਂ ਸਕ੍ਕਾਯੇ ''ਅਹਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਅਭਿਰਤਂ ਪਜਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਜਨਂ ਤੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਾਰਤੋ ਅਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਂ। **ਯਦਾ ਚ ਮਗ੍ਗਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ, ਨਾਵਾਯ ਅਭਿਰੂਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਨਾਵਾਯ ਅਭਿਰੁਹਨੂਪਾਯਭੂਤਂ ਯਦਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਜਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ **ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਯ** ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ **ਤਿਤ੍ਥਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਮਤਮਹਾਪਾਰਸ੍ਸ ਤਿਤ੍ਥਭੂਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਹਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿਂ, ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਪਸ੍ਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਦੇਸਕਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ **"ਸਲ੍ਲਂ ਅਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦਿਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲਂ। **ਅਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਨਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ''ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਮ੍ਭੂਤਂ। **ਭਵਨੇਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭਾਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹਾਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ ਭਵਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਂ। ਸਾ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭਵੋ। **ਏਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ। **ਦੇਸੇਸਿ ਮਗ੍ਗਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਅਰਿਯਂ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਤਦੁਪਾਯਞ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਂ ਕਥੇਸਿ।

ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤਨ੍ਤਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁ ਅਨੁ ਸਯਿਤਂ ਕਾਰਣਲਾਭੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਭਾਵੇਨ ਥਾਮਗਤਂ, ਤਤੋ ਚ ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ **ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ** ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਰੁਯ੍ਹ ਠਿਤਂ। **ਗਨ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਕਾਯਗਨ੍ਥਾਦਿਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਗਨ੍ਥਭੂਤਂ ਕਿਲੇਸਵਿਸਦੋਸਂ ਪਵਾਹਨੋ **ਬੁਦ੍ਧੋ** ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਸਨਾਨੁਭਾਵੇਨ **ਅਪਾਨੁਦੀ** ਪਰਿਜਹਾਪੇਸਿ, ਗਨ੍ਥੇਸੁ ਹਿ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹੀਨੇਸੁ ਅਪ੍ਪਹੀਨੋ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ।

ਤੇਲਕਾਨਿਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਰਟ੍ਠਪਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਘਰਾਵਾਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਰਤਨਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਕਮ੍ਮਿਕੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਅਪਰਿਮਾਣਂ ਕੁਲਵਂਸਾਨੁਗਤਂ ਧਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਮਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਧਨਰਾਸਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤੁਅਯ੍ਯਕਪਯ੍ਯਕਾਦਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ, ਮਯਾ ਪਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਪਣਦ੍ਧਿਕਾਦੀਨਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਲਾਭਿਂ ਏਕਂ ਤਾਪਸਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਤੇਨ ਦੇਵਲੋਕਾਧਿਪਚ੍ਚੇ ਨਿਯੋਜਿਤੋ ਯਾਵਜੀਵਂ

ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਭਿਨ੍ਨਂ ਰਟ੍ਠਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਭਗਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਹਾਨਗਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਸਮ੍ਪਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਸੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੋ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵੁਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਮਹਤਾ ਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਇਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਦ੍ਵੇਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ ਫੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਤ੍ਥੁ ਵੇਮਾਤਿਕਭਾਤਿਕੇਸੁ ਤੀਸੁ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਕਾਸਿ।

ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਤਂ ਤਂ ਬਹੁਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੁਰੁਰਟ੍ਠੇ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਨਿਗਮੇ ਰਟ੍ਠਪਾਲਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਂ ਰਟ੍ਠਂ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੇ ਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ**ਤਿ ਵਂਸਾਨੁਗਤਮੇਵ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਯੋਬ੍ਬਨਪਤ੍ਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਪਤਿਰੂਪੇਨ ਦਾਰੇਨ ਸਂਯੋਜਿਤੋ ਮਹਨ੍ਤੇ ਚ ਯਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤੋ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ਕੁਰੁਰਟ੍ਠੇ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕਂ ਅਨੁਪਾਪੁਣਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਭਤ੍ਤਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੨.੯੭-੧੧੧) –

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਵਰਨਾਗੋ ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਈਸਾਦਨ੍ਤੋ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ॥

‘‘ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੋ ਪਸੋਭਿਤੋ, ਸਕਪ੍ਪਨੋ ਸਹਤ੍ਥਿਪੋ।
ਅਗ੍ਘਾਪੇਤ੍ਵਾਨ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਅਕਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਪਾਸਾਦੇ ਕਾਰਯਿਂ ਅਹਂ।
ਮਹੋਘਦਾਨਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿਂ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

‘‘ਅਨੁਮੋਦਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਸਬ੍ਬੇ ਜਨੇ ਹਾਸਯਨ੍ਤੋ, ਦੇਸੇਸਿ ਅਮਤਂ ਪਦਂ॥

‘‘ਤਂ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਜਲਜੁਤ੍ਤਰਨਾਮਕੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਚਤੁਪਞ੍ਞਾਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਪਾਸਾਦੇ ਕਾਰਯੀ ਅਯਂ।

ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਪਾਕੰ, ਸੁਣੋਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

``ਅਟ੍ਠਾਰਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਕੂਟਾਗਾਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਰੇ।
ਬਜਮ੍ਹੁਤ੍ਤਮਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬਸੋਣ੍ਣਮਯਾ ਚ ਤੇ॥

``ਪਞ੍ਞਾਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

``ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

``ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਅਡ੍ਢੇ ਕੁਲੇ ਮਹਾਭੋਗੇ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

``ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਰਟ੍ਠਪਾਲੋਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

``ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਸੋ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਨਿਰੂਪਧਿ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿਨਾਸਵੋ॥

``ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਜਹਿਤਾ ਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾ।
ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡੇਵ ਭੋਗਮ੍ਹਿ, ਪੇਮੰ ਮਯ੍ਹੰ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

``ਵੀਰਿਯੰ ਮੇ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾਧਿਵਾਹਨੰ।
ਧਾਰੇਮਿ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਦੇਹੰ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ॥

``ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਥੁਲ੍ਲਕੋਟ੍ਠਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਸਪਦਾਨੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਪਿਤੁ ਨਿਵੇਸਨੇ ਆਭਿਦੋਸਿਕੰ ਕੁਮ੍ਮਾਸੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਮਤੰ ਵਿਯ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ, ਪਿਤਰਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪਿਤੁ ਨਿਵੇਸਨੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਜਨੇ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ``ਕੀਦਿਸਾ ਨਾਮ ਤਾ, ਅਯਜਪੁਤ੍ਤ, ਅਚ੍ਛਰਾਯੋ, ਯਾਸੰ ਤ੍ਵੰ ਹੇਤੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਸੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦੧) ਵਤ੍ਵਾ, ਪਲੋਭਨਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੇ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ –

੧੬੯.``ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤੰ ਬਿਮ੍ਬੰ, ਅਰੁਕਾਯੰ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤੰ।
ਆਤੁਰੰ ਬਹੁਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ, ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਧੁਵੰ ਠਿਤਿ॥

੧੭੦.``ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤੰ ਰੂਪੰ, ਮਣਿਨਾ ਕੁਣ੍ਡਲੇਨ ਚ।
ਅਟ੍ਠਿੰ ਤਚੇਨ ਓਨਦ੍ਧੰ, ਸਹ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਸੋਭਤਿ॥

੨੨੧.''ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾ ਪਾਦਾ, ਮੁਖਂ ਚੁਣ੍ਣਕਮਕ੍ਖਿਤਂ।
ਅਲਂ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੨੨੨.''ਅਟ੍ਠਾਪਦਕਤਾ ਕੇਸਾ, ਨੇਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਾ।
ਅਲਂ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੨੨੩.''ਅਞ੍ਜਨੀਵ ਨਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾ, ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਅਲਙ੍ਕਤੋ।
ਅਲਂ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੨੨੪.''ਓਦਹਿ ਮਿਗਵੋ ਪਾਸਂ, ਨਾਸਦਾ ਵਾਗੁਰਂ ਮਿਗੋ।
ਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪਂ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੇ ਮਿਗਬਨ੍ਧਕੇ॥

੨੨੫.''ਛਿਨ੍ਨੋ ਪਾਸੋ ਮਿਗਵਸ੍ਸ, ਨਾਸਦਾ ਵਾਗੁਰਂ ਮਿਗੋ।
ਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪਂ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਸੋਚਨ੍ਤੇ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੇ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਿਤ੍ਤਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਤਂ ਚਿਤ੍ਤਕਤਂ, ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਮਾਲਾਦੀਹਿ ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਿਮ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਾਦਿਭਾਵੇਨ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਦੀਘਾਦੀਹਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੇਹਿ ਮਣ੍ਡਿਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ। **ਅਰੁਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਨ੍ਨਂ ਵਣਮੁਖਾਨਂ ਲੋਮਕੂਪਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਮਾਨਅਸੁਚਿਂ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਚ ਅਰੁਭੂਤਂ ਵਣਭੂਤਂ ਅਰੂਨਂ ਵਾ ਕਾਯਂ। **ਸਮੁਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਅਟ੍ਠਿਸਤੇਹਿ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਂ। **ਆਤੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਇਰਿਯਾਪਥਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਨਿਚ੍ਚਂ ਗਿਲਾਨਂ। **ਬਹੁਸਙ੍ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਬਾਲਜਨੇਨ ਅਭੂਤਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਧਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਧੁਵਂ ਠਿਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਧੁਵਭਾਵੋ ਠਿਤਿਸਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਂਸਤੋ ਭੇਦਨਵਿਕਿਰਣਵਿਦ੍ਧਂਸਨਧਮ੍ਮੋਯੇਵ। ਤਂ **ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਂ ਜਨਂ, ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਂ। ਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਹਿ ''ਅਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਨ੍ਹਾਰੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਮਂਸਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਚਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਆਕਾਸੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ 'ਰੂਪਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੬) ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਮਣਿਨਾ ਕੁਣ੍ਡਲੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਸੀਸੂਪਗਾਦਿਆਭਰਣਗਤੇਨ ਮਣਿਨਾ ਕੁਣ੍ਡਲੇਨ ਚਿਤ੍ਤਕਤਂ। **ਅਟ੍ਠਿਂ ਤਚੇਨ ਓਨਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਲ੍ਲਚਮ੍ਮੇਨ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਂ ਅਤਿਰੇਕਤਿਸਤਪਭੇਦਂ ਅਟ੍ਠਿਂ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕੁਣ੍ਡਲੇਨ ਚਾਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੇਸਾਭਰਣਾਲਙ੍ਕਾਰੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਸਹ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਸੋਭਤੀ**ਤਿ ਤਯਿਦਂ ਰੂਪਂ ਮਣਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਕਤਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਮੇਵ ਸੋਭਤਿ, ਨ ਅਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਪਨ ''ਅਟ੍ਠਿਤਚੇਨਾ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਟ੍ਠਿਤਚੇਨਂ ਓਨਦ੍ਧਂ ਸੋਭਤਿ, ਓਨਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਿਤਚੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾਤਿ ਅਲਤ੍ਤਕੇਨ ਕਤਰਞ੍ਜਨਾ ਲਾਖਾਯ ਸਂਰਞ੍ਜਿਤਾ। **ਪਾਦਾ**ਤਿ ਚਰਣਾ। **ਮੁਖਂ ਚੁਣ੍ਣਕਮਕ੍ਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਂ ਚੁਣ੍ਣਕੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਂ, ਯਂ ਮਣ੍ਡਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਸਾਸਪਕਕ੍ਕੇਨ ਮੁਖਪੀਲ਼ਕਾਦੀਨਿ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਲੋਣਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਦੁਟ੍ਠਲੋਹਿਤਂ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਚੁਣ੍ਣਕਵਿਲੇਪਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਲ**ਨ੍ਤਿ **ਬਾਲਸ੍ਸ** ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ **ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ** ਵਟ੍ਟਾਭਿਰਤਸ੍ਸ **ਮੋਹਾਯ** ਸਮ੍ਮੋਹਨਾਯ ਸਮਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੋਹੇਤੁਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ, ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ ਪਨ ਵਿਵਟ੍ਟਾਭਿਰਤਸ੍ਸ ਨੋ ਅਲਂ ਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ।

ਅਟ੍ਠਾਪਦਕਤਾਤਿ ਅਟ੍ਠਪਦਾਕਾਰੇਨ ਕਤਾ ਸਞ੍ਛਿਤਾ ਪੁਰਿਮਭਾਗੇ ਕੇਸੇ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਲਾਟਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਵਸੇਨ ਕਤਾ ਕੇਸਰਚਨਾ ਅਟ੍ਠਪਦਂ ਨਾਮ, ਯਂ ''ਅਲਕ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨੇਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਉਭੋਪਿ ਨਯਨਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਚ ਯਥਾ ਅਞ੍ਜਨਚ੍ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਜਿਤਞ੍ਜਨਾਨਿ।

ਅਞ੍ਜਨੀਵ ਨਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾ, ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਅਲਙ੍ਕਤੋਤਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਜਨੀ ਅਞ੍ਜਨਨਾਲਿਕਾ ਨਵਾ ਅਭਿਨਵਾ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਮਕਰਦਨ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾ ਬਹਿ ਮਟ੍ਠਾ ਉਜ੍ਜਲਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ, ਅਨ੍ਤੋ ਪਨ ਨ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਤਾਸੰ ਕਾਯੋ ਨ੍ਹਾਨਬ੍ਭਞ੍ਜਨਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤੋ ਬਹਿ ਉਜ੍ਜਲੋ, ਅਨ੍ਤੋ ਪਨ ਪੂਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਅਸੁਚੀਹਿ ਭਰਿਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਓਦਹੀਤਿ ਓਡ੍ਡੇਸਿ। **ਮਿਗਵੋ**ਤਿ, ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ। **ਪਾਸ**ਨ੍ਤਿ, ਦਣ੍ਡਵਾਗੁਰੰ। **ਨਾਸਦਾ**ਤਿ ਨ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਸਿ। **ਵਾਗੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸੰ। **ਨਿਵਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਗਾਨੰ ਖਾਦਨਤ੍ਥਾਯ ਖਿਤ੍ਤੰ ਤਿਣਾਦਿਘਾਸੰ। ਉਪਮਾ ਖੋ ਅਯੰ ਥੇਰੇਨ ਕਤਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਾਯ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਮਿਗਾਨੰ ਮਾਰਣਤ੍ਥਾਯ ਦਣ੍ਡਵਾਗੁਰੰ ਓਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪੰ ਵਿਕਿਰਿਯ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੇ ਨਿਲੀਨੇ ਠਿਤੇ ਤਤ੍ਥੇਕੋ ਜਵਪਰਕ੍ਕਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਛੇਕੋ ਮਿਗੋ ਪਾਸੰ ਅਫੁਸਨ੍ਤੋ ਏਵ ਯਥਾਸੁਖੰ ਨਿਵਾਪੰ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਵਞ੍ਚੇਸਿ ਵਤ ਮਿਗੋ''ਤਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੇ ਵਿਰਵਨ੍ਤੇ ਏਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਪਰੋ ਮਿਗੋ ਬਲਵਾ ਛੇਕੋ ਜਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪੰ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਵਞ੍ਚੇਸਿ ਵਤ ਮਿਗੋ, ਪਾਸੋ ਛਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੇ ਸੋਚਨ੍ਤੇ ਏਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵੰ ਮਯਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਆਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਜਾਦਿਤੇ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ ਅਪਾਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਤੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਸੋਚਨ੍ਤੇਸੁ ਏਵ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ।

ਏਵੰ ਥੇਰੋ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੰ ਵਿਯ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੰ ਇਤ੍ਥਾਗਾਰਞ੍ਚ ਵਾਗੁਰਜਾਲੰ ਵਿਯ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭੁਤ੍ਤਭੋਗੇ ਚ ਇਦਾਨਿ ਭੁਤ੍ਤਭੋਜਨਞ੍ਚ ਨਿਵਾਪਤਿਣੰ ਵਿਯ, ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਮਹਾਮਿਗੰ ਵਿਯ ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਵੇਹਾਸੰ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਰਬ੍ਯਸ੍ਸ ਮਿਗਾਜਿਨਉਯ੍ਯਾਨੇ ਮਙ੍ਗਲਸਿਲਾਪਟ੍ਟੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਪਿਤਾ ਸਤ੍ਤਸੁ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇਸੁ ਅਗ੍ਗਲੰ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਲ੍ਲੇ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਨਿਕ੍ਖਮਿਤੁੰ ਮਾ ਦੇਥ, ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੇਤਕਾਨਿ ਨਿਵਾਸੇਥਾ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਆਕਾਸੇਨ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਰਾਜਾ ਕੋਰਬ੍ਯੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯੰ ਕਥੰ ਸਾਰਣੀਯੰ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਇਧ, ਭੋ ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੋ ਬ੍ਯਾਧਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਵਾ ਜਰਾਭੋਗਞਾਤਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜਤਿ। ਤ੍ਵੰ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਅਨੁਪਗਤੋ ਏਵ ਕਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਥੇਰੋ, ''ਉਪਨਿਯ੍ਯਤਿ ਲੋਕੋ ਅਦ੍ਧੁਵੋ, ਅਤਾਣੋ ਲੋਕੋ ਅਨਭਿਸ੍ਸਰੋ, ਅਸ੍ਸਕੋ ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਬੰ ਪਹਾਯ ਗਮਨੀਯੰ, ਊਨੋ ਲੋਕੋ ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੦੫) ਇਮੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਾਨੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਵਿਤ੍ਤਭਾਵੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਦੇਸਨਾਯ ਅਨੁਗੀਤਿੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ –

੭੭੬.''ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਲੋਕੇ ਸਧਨੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ, ਲਦ੍ਧਾਨ ਵਿਤ੍ਤੰ ਨ ਦਦਨ੍ਤਿ ਮੋਹਾ।
ਲੁਦ੍ਧਾ ਧਨੰ ਸਨ੍ਨਿਚਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਯ੍ਯੋਵ ਕਾਮੇ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਿ॥

੭੭੭.''ਰਾਜਾ ਪਸਯ੍ਹਪ੍ਪਥਵਿੰ ਵਿਜੇਤ੍ਵਾ, ਸਸਾਗਰਨ੍ਤੰ ਮਹਿਮਾਵਸਨ੍ਤੋ।
ਓਰੰ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤਿਤ੍ਤਰੂਪੋ, ਪਾਰੰ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਪਤ੍ਥਯੇਥ॥

੭੭੮.''ਰਾਜਾ ਚ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਾ ਮਰਣੰ ਉਪੇਨ੍ਤਿ।
ਊਨਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾਨ ਜਹਨ੍ਤਿ ਦੇਹੰ, ਕਾਮੇਹਿ ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਨ ਹਤ੍ਥਿ ਤਿਤ੍ਤਿ॥

੭੭੯.''ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨੰ ਞਾਤੀ ਪਕਿਰਿਯ ਕੇਸੇ, 'ਅਹੋ ਵਤਾ ਨੋ ਅਮਰਾ'ਤਿ ਚਾਹੁ।
ਵਤ੍ਥੇਨ ਨੰ ਪਾਰੁਤੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ, ਚਿਤੰ ਸਮੋਧਾਯ ਤਤੋ ਡਹਨ੍ਤਿ॥

੭੮੦.''ਸੋ ਡਯ੍ਹਤਿ ਸੂਲੇਹਿ ਤੁਜ੍ਜਮਾਨੋ, ਏਕੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ ਪਹਾਯ ਭੋਗੇ।
ਨ ਮੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤਾਣਾ, ਞਾਤੀ ਚ ਮਿਤ੍ਤਾ ਅਥ ਵਾ ਸਹਾਯਾ॥

੧੮੧.‘‘ਦਾਯਾਦਕਾ ਤਸ੍ਸ ਧਨੰ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤੋ ਪਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯੇਨਕਮ੍ਮੰ।
ਨ ਮੀਯਮਾਨੰ ਧਨਮਨ੍ਵੇਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਦਾਰਾ ਚ ਧਨਞ੍ਚ ਰਟ੍ਠੰ॥

੧੮੨.‘‘ਨ ਦੀਘਮਾਯੁੰ ਲਭਤੇ ਧਨੇਨ, ਨ ਚਾਪਿ ਵਿਤ੍ਤੇਨ ਜਰੰ ਵਿਹਨ੍ਤਿ।
ਅਪ੍ਪੰ ਹਿਦੰ ਜੀਵਿਤਮਾਹੁ ਧੀਰਾ, ਅਸਸ੍ਸਤੰ ਵਿਪ੍ਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮੰ॥

੧੮੩.‘‘ਅਡ੍ਢਾ ਦਲਿਦ੍ਦਾ ਚ ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸੰ, ਬਾਲੋ ਚ ਧੀਰੋ ਚ ਤਥੇਵ ਫੁਟ੍ਠੋ।
ਬਾਲੋ ਹਿ ਬਾਲ੍ਯਾ ਵਧਿਤੋਵ ਸੇਤਿ, ਧੀਰੋ ਚ ਨੋ ਵੇਧਤਿ ਫਸ੍ਸਫੁਟ੍ਠੋ॥

੧੮੪.‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਵ ਧਨੇਨ ਸੇਯ੍ਯਾ, ਯਾਯ ਵੋਸਾਨਮਿਧਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ।
ਅਬ੍ਯੋਸਿਤਤ੍ਤਾ ਹਿ ਭਵਾਭਵੇਸੁ, ਪਾਪਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਤਿ ਮੋਹਾ॥

੧੮੫.‘‘ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ, ਸੰਸਾਰਮਾਪਜ੍ਜ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ।
ਤਸ੍ਸਪ੍ਪਪਞ੍ਞੋ ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ, ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ॥

੧੮੬.‘‘ਚੋਰੋ ਯਥਾ ਸਨ੍ਧਿਮੁਖੇ ਗਹੀਤੋ, ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹਞ੍ਞਤਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ।
ਏਵੰ ਪਜਾ ਪੇਚ੍ਚ ਪਰਮ੍ਹਿ ਲੋਕੇ, ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ ਹਞ੍ਞਤਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ॥

੧੮੭.‘‘ਕਾਮਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਰਾ ਮਧੁਰਾ ਮਨੋਰਮਾ, ਵਿਰੂਪਰੂਪੇਨ ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ।
ਆਦੀਨਵੰ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ ਰਾਜ॥

੧੮੮.‘‘ਦੁਮਪ੍ਫਲਾਨੀਵ ਪਤਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ, ਦਹਰਾ ਚ ਵੁਡ੍ਢਾ ਚ ਸਰੀਰਭੇਦਾ।
ਏਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ ਰਾਜ, ਅਪਣ੍ਣਕੰ ਸਾਮਞ੍ਞਮੇਵ ਸੇਯ੍ਯੋ॥

੧੮੯.‘‘ਸਦ੍ਧਾਯਾਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਉਪੇਤੋ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਅਵਞ੍ਝਾ ਮਯ੍ਹੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਅਨਣੋ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਭੋਜਨੰ॥

੧੯੦.‘‘ਕਾਮੇ ਆਦਿਤ੍ਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਜਾਤਰੂਪਾਨਿ ਸਤ੍ਥਤੋ।
ਗਬ੍ਭਵੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤੋ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਨਿਰਯੇਸੁ ਮਹਬ੍ਭਯੰ॥

੧੯੧.‘‘ਏਤਮਾਦੀਨਵੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਸੰਵੇਗੰ ਅਲਭਿੰ ਤਦਾ।
ਸੋਹੰ ਵਿਦ੍ਧੋ ਤਦਾ ਸਨ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯੰ॥

੧੯੨.‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

੧੯੩.‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯੰ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸੰਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਵੋਚ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਅਹੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ **ਸਧਨੇ** ਧਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਡ੍ਢੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇ ਪਨ **ਲਦ੍ਧਾਨ ਵਿਤ੍ਤੁੰ** ਧਨੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ ਠਿਤਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਨ ਦਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਮੋਹਾ** ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਪਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। **ਲੁਦ੍ਧਾ** ਲੋਭਾਭਿਭੂਤਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧੰ ਧਨੰ **ਸਨ੍ਨਿਚਯੰ** ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਿਚੇਤਬ੍ਬੰ ਨਿਧੇਤਬ੍ਬੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਭਿਯ੍ਯੋਵ** ਯਥਾਧਿਗਤਕਾਮਤੋ ਉਪਰਿ **ਕਾਮੇ** ਕਾਮਗੁਣੇ ''ਤਥਾਹੰ ਏਦਿਸੇ ਚ ਭੋਗੇ ਪਟਿਲਭੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ **ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਿ** ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਿ ਤਜ੍ਜਞ੍ਚ ਵਾਯਾਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਭਿਯ੍ਯੋ ਕਾਮਪਤ੍ਥਨਾਯ ਉਦਾਹਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਰਾਜਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਸਯ੍ਹਪ੍ਪਥਵਿੰ ਵਿਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਾਨੁਗਤੰ ਪਥਵਿੰ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਅਭਿਵਿਜਿਯ। **ਆਵਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਸਾਸੇਨ੍ਤੋ। **ਓਰੰ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸੰ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਓਰਭਾਗੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤੇਨ ਅਤਿਤ੍ਤਰੂਪੋ **ਪਾਰੰ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ** ਦੀਪਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਥਯੇਯ੍ਯ।

ਅਵੀਤਤਣ੍ਹਾਤਿ ਅਵਿਗਤਤਣ੍ਹਾ। **ਊਨਾਵਾ**ਤਿ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਨੋਰਥਾਵ। **ਕਾਮੇਹਿ ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਨ ਹਤ੍ਥਿ ਤਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਿਪਨ੍ਨਾਨੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿ ਤਿਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਨਨ੍ਤਿ ਮਤਪੁਰਿਸੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤਾ ਕਨ੍ਦਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਅਹੋ ਵਤਾ ਨੋ ਅਮਰਾਤਿ ਚਾਹੂ**ਤਿ ਅਹੋ ਵਤ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਞਾਤੀ ਅਮਰਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਚ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਵਤਾ-ਇਤਿ ਦੀਘੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸੋ ਡਯ੍ਹਤਿ ਸੂਲੇਹਿ ਤੁਜ੍ਜਮਾਨੋਤਿ ਸੋ ਮਤਸਤ੍ਤੋ ਛਵਡਾਹਕੇਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਝਾਪੇਤੁੰ ਸੂਲੇਹਿ ਤੁਜ੍ਜਮਾਨੋ। **ਤਾਣਾ**ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਕਰਾ।

ਯੇਨਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਯਥਾਕਮ੍ਮੰ। **ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਧਨਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁ। ਪੁਨ **ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

"ਨ ਦੀਘਮਾਯੁ"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਮਗੁਣਸ੍ਸ ਜਰਾਯ ਚ ਪਟਿਕਾਰਾਭਾਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਿਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਪ੍ਪੰ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਫੁਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਫਸ੍ਸੰ ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਡ੍ਢਦਲਿਦ੍ਦਤਾ ਅਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਫਸ੍ਸੰ ਬਾਲੋ ਚ ਧੀਰੋ ਚ ਤਥੇਵ ਫੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਬਾਲੋ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ ਫੁਟ੍ਠੋ, ਤਥੇਵ ਧੀਰੋ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਫਸ੍ਸੰ ਫੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਬਾਲਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਕੋਚਿ ਵਿਸੇਸੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, **ਬਾਲੋ ਹਿ ਬਾਲ੍ਯਾ ਵਧਿਤੋਵ ਸੇਤੀ**ਤਿ ਬਾਲਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕੇਨਚਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ ਸੋਚਨ੍ਤੋ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਉਰਤ੍ਤਾਲ਼ਿੰ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਬਾਲਭਾਵੇਨ ਵਧਿਤੋ ਪੀਲ਼ਿਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਤਿ ਸਯਤਿ। ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਆਵਟ੍ਟਨ੍ਤੋ ਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤੋ ਵਿਰੋਧੇਨ੍ਤੋ **ਵੇਧਤਿ ਫਸ੍ਸਫੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ **ਧੀਰੋ** ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠੋ ਨ ਵੇਧਤਿ ਕਮ੍ਪਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤੀਤਿ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬਾਲਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇ ਏਦਿਸੀ ਪਵਤ੍ਤਿ, **ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਵ ਧਨੇਨ ਸੇਯ੍ਯਾ, ਯਾਯ ਵੋਸਾਨਮਿਧਾਧਿਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵ ਧਨਤੋ ਪਾਸੰਸਤਰਾ, ਯਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵੋਸਾਨੰ ਭਵਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਭੂਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਬ੍ਯੋਸਿਤਤ੍ਤਾ ਹੀ**ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਨਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। **ਭਵਾਭਵੇਸੂ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾਮਹਨ੍ਤੇਸੁ ਭਵੇਸੁ।

ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ, ਸੰਸਾਰਮਾਪਜ੍ਜ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯਾਤਿ ਯੋ ਪਾਪਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰੰ ਸੰਸਰਣਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਾਯ ਪਰਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, **ਤਸ੍ਸ** ਪਾਪਕਮ੍ਮਕਾਰਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯੰ **ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ** ''ਅਤ੍ਥਾ ਚ ਮੇ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਤ੍ਤਿਯਾਯਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੋਪਿ **ਅਪ੍ਪਪਞ੍ਞੋ** ਬਾਲੋ ਯਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪੇਤਿ ਗਬ੍ਭਞ੍ਚ ਪਰਞ੍ਚ ਲੋਕੰ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਤਿ।

ਚੋਰੋ ਯਥਾਤਿ ਯਥਾ ਚੋਰੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ ਘਰਸਨ੍ਧਿੰ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਧਿਮੁਖੇ ਆਰਕ੍ਖਕਪੁਰਿਸੇਹਿ ਗਹਿਤੋ **ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ** ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛੇਦਕਮ੍ਮੁਨਾ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ ਕਸਾਦੀਹਿ ਤਾਲ਼ਨਾਦਿਵਸੇਨ **ਹਞ੍ਞਤਿ** ਰਾਜਪੁਰਿਸੇਹਿ ਬਾਧਿਯ੍ਯਤਿ ਬਜ੍ਝਤਿ ਚ। **ਏਵੰ ਪਜਾ**ਤਿ

ਏਵਮਯਂ ਸਤ੍ਤੁਲੋਕੋ ਇਧ ਪਾਪਾਨਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ **ਪੇਚ੍ਚ** ਪਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ **ਪਰਮ੍ਹਿ ਲੋਕੇ** ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਹਞ੍ਞਤਿ, ਪਞ੍ਚਵਿਧਬਨ੍ਧਨਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਬਾਧਿਯਜਤਿ।

ਏਵਮੇਤਾਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸੇ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਾਮੇਸੁ ਸਂਸਾਰੇ ਚ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **"ਕਾਮਾ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਮਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ ਮਨਾਪਿਯਾ ਰੂਪਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਰਾਗਪ੍ਪਭੇਦਾ। ਇਧ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇ ਹਿ ਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਤਾਯ **ਚਿਤ੍ਰਾ**। ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਇਟ੍ਠਾਕਾਰਤਾਯ **ਮਧੁਰਾ**। ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਮਨਂ ਰਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਮਨੋਰਮਾ। ਵਿਰੂਪਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਧਰੂਪੇਨ, ਅਨੇਕਵਿਧਸਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇ ਹਿ ਰੂਪਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਰਾ, ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਵਿਧਰੂਪਾ। ਏਵਂ ਤੇਨ ਵਿਰੂਪਰੂਪੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਸ੍ਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **ਮਥੇਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਭਿਰਮਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਬਹੁਦੁਕ੍ਖਤਾਦਿਨਾ **ਆਦੀਨਵਂ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ** ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਮ੍ਹਿ। ਦੁਮਪ੍ਫਲਾਨਿ ਪਕ੍ਕਕਾਲੇ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕਕਾਲੇ ਚ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਰੂਪਕ੍ਕਮਤੋ ਸਰਸਤੋ ਵਾ ਪਤਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾ ਦਹਰਾ ਚ ਵੁਡ੍ਢਾ ਚ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਤਨ੍ਤਿਯੇਵ। **ਏਤਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਤਾਦਿਤਾਯ ਆਦੀਨਵਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਪਣ੍ਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਰਦ੍ਧਨਕਂ **ਸਾਮਞ੍ਞਮੇਵ** ਸਮਣਭਾਵੋਵ **ਸੇਯਜੋ** ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ।

ਸਦ੍ਧਾਯਾਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਫਲਂ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਂ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ। **ਉਪੇਤੋ ਜਿਨਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਉਪਗਤੋ। **ਅਵਞ੍ਝਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ** ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨਣੋ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਭੋਜਨਂ** ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਸਾਮਿਭਾਵਤੋ ਸਾਮਿਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਤੋ।

ਕਾਮੇ ਆਦਿਤ੍ਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇ ਚ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਜਾਤਰੂਪਾਨਿ ਸਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਕਤਾਕਤਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਸੁਵਣ੍ਣਵਿਕਤਿਯੋ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤਾਯ ਨਿਸਿਤਸਤ੍ਥਤੋ। **ਗਬ੍ਭਵੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤੋ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਗਬ੍ਭਵੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਸਂਸਾਰਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖਂ। **ਨਿਰਯੇਸੁ ਮਹਬ੍ਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਉਸ੍ਸਦੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਮਹਾਨਿਰਯੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਮਹਾਭਯਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਤਮਾਦੀਨਵਂ ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤਂ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦਿਤ੍ਤਤਾਦਿਂ ਸਂਸਾਰੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦੋਸਂ ਞਤ੍ਵਾ। **ਸਂਵੇਗਂ ਅਲਭਿਂ ਤਦਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੁਤਕਾਲੇ ਭਵਾਦਿਕੇ ਸਂਵੇਗਂ ਅਲਤ੍ਥਂ। **ਵਿਦ੍ਧੋ ਤਦਾ ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਹਟ੍ਠਕਾਲੇ ਰਾਗਸਲ੍ਲਾਦੀਹਿ ਵਿਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ, ਵਿਦ੍ਧੋ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਰਬ੍ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਮੇਵ ਗਤੋ। ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਥੇਰਂ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸੀਤਿ।

ਰਟ੍ਠਪਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਇਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਤ੍ਥੁ ਹੇਟ੍ਠਾ ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ (ਥੇਰਗਾ॰ ੩੯੯ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤਾ ਪਨ ਗਾਥਾ ਥੇਰੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਞਾਤੀਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ''ਸਾਧੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੂ''ਤਿ ਯਾਚਿਤੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਸਿ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਯੇ ਤੇ

ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾ ਰੂਪਾ ਅਦਿਟ੍ਠਾ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾ, ਨ ਚ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਨ ਚ ਤੇ ਹੋਤਿ ਪਸ੍ਸੇਯਜਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਰਾਗੋ ਵਾ ਪੇਮਂ ਵਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਯੇ ਤੇ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾ ਸਦ੍ਦਾ...ਪੇ॰... ਘਾਨ...ਜਿਵ੍ਹਾ...ਕਾਯ...ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਪੁਬ੍ਬਾ, ਨ ਚ ਵਿਜਾਨਾਸਿ, ਨ ਚ ਤੇ ਹੋਤਿ ਵਿਜਾਨੇਯਜਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਰਾਗੋ ਵਾ ਪੇਮਂ ਵਾ''ਤਿ? ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''। ''ਏਤ੍ਥ ਚ ਤੇ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਤੇ ਸੁਤਮਤ੍ਤਂ, ਮੁਤੇ ਮੁਤਮਤ੍ਤਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਤੋ ਖੋ ਤੇ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ, ਸੁਤੇ ਸੁਤਮਤ੍ਤਂ, ਮੁਤੇ ਮੁਤਮਤ੍ਤਂ, ਵਿਞ੍ਞਾਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਤਮਤ੍ਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਨ ਤੇਨ। ਯਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਨ ਤੇਨ, ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਨ ਤਤ੍ਥ। ਯਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਨ ਤਤ੍ਥ, ਤਤੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਨੇਵਿਧ ਨ ਹੁਰਂ ਨ ਉਭਯਮਨ੍ਤਰੇਨ, ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੯੫)। ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਾਧੁਕਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੭੯੪.''ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ, ਪਿਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ।
ਸਾਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੭੯੫.''ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਅਨੇਕਾ ਰੂਪਸਮ੍ਭਵਾ।
ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਵਿਹੇਸਾ ਚ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸੂਪਹਞ੍ਞਤਿ।
ਏਵਮਾਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਆਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੭੯੬.''ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ, ਪਿਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ।
ਸਾਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੭੯੭.''ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਅਨੇਕਾ ਸਦ੍ਦਸਮ੍ਭਵਾ।
ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਵਿਹੇਸਾ ਚ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸੂਪਹਞ੍ਞਤਿ।
ਏਵਮਾਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਆਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੭੯੮.''ਗਨ੍ਧਂ ਘਤ੍ਵਾ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ, ਪਿਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ।
ਸਾਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੭੯੯.''ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਅਨੇਕਾ ਗਨ੍ਧਸਮ੍ਭਵਾ।
ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਵਿਹੇਸਾ ਚ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸੂਪਹਞ੍ਞਤਿ।
ਏਵਮਾਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਆਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੦੦.''ਰਸਂ ਭੋਤ੍ਵਾ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ, ਪਿਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ।
ਸਾਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੦੧.''ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਅਨੇਕਾ ਰਸਸਮ੍ਭਵਾ।
ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਵਿਹੇਸਾ ਚ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸੂਪਹਞ੍ਞਤਿ।
ਏਵਮਾਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਆਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੦੨.''ਫਸ੍ਸਂ ਫੁਸ੍ਸ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ, ਪਿਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ।

ਸਾਰਤ੍ਤੁਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੦੩.‘‘ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਅਨੇਕਾ ਫਸ੍ਸਸਮ੍ਭਵਾ।
ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਵਿਹੇਸਾ ਚ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸੂਪਹਞ੍ਞਤਿ।
ਏਵਮਾਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਆਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੦੪.‘‘ਧਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ, ਪਿਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ।
ਸਾਰਤ੍ਤੁਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੦੫.‘‘ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਅਨੇਕਾ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਭਵਾ।
ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਵਿਹੇਸਾ ਚ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸੂਪਹਞ੍ਞਤਿ।
ਏਵਮਾਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਆਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੦੬.‘‘ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਰੂਪੇਸੁ, ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨਾਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੦੭.‘‘ਯਥਾਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ ਰੂਪਂ, ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ ਵੇਦਨਂ।
ਖੀਯਤਿ ਨੋਪਚੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਚਰਤੀ ਸਤੋ।
ਏਵਂ ਅਪਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੦੮.‘‘ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਸਦ੍ਦੇਸੁ, ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨਾਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੦੯.‘‘ਯਥਾਸ੍ਸ ਸੁਣਤੋ ਸਦ੍ਦਂ, ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ ਵੇਦਨਂ।
ਖੀਯਤਿ ਨੋਪਚੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਚਰਤੀ ਸਤੋ।
ਏਵਂ ਅਪਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੧੦.‘‘ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਗਨ੍ਧੇਸੁ, ਗਨ੍ਧਂ ਘਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨਾਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੧੧.‘‘ਯਥਾਸ੍ਸ ਘਾਯਤੋ ਗਨ੍ਧਂ, ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ ਵੇਦਨਂ।
ਖੀਯਤਿ ਨੋਪਚੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਚਰਤੀ ਸਤੋ।
ਏਵਂ ਅਪਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੧੨.‘‘ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਰਸੇਸੁ, ਰਸਂ ਭੋਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨਾਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੧੩.‘‘ਯਥਾਸ੍ਸ ਸਾਯਤੋ ਰਸਂ, ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ ਵੇਦਨਂ।
ਖੀਯਤਿ ਨੋਪਚੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਚਰਤੀ ਸਤੋ।

ਏਵਂ ਅਪਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੧੪.''ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਫਸ੍ਸੇਸੁ, ਫਸ੍ਸਂ ਫੁਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨਾਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੧੫.''ਯਥਾਸ੍ਸ ਫੁਸਤੋ ਫਸ੍ਸਂ, ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ ਵੇਦਨਂ।
ਖੀਯਤਿ ਨੋਪਚੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਚਰਤੀ ਸਤੋ।
ਏਵਂ ਅਪਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

੮੧੬.''ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਧਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਨਾਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੮੧੭.''ਯਥਾਸ੍ਸ ਵਿਜਾਨਤੋ ਧਮ੍ਮਂ, ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ ਵੇਦਨਂ।
ਖੀਯਤਿ ਨੋਪਚੀਯਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਚਰਤੀ ਸਤੋ।
ਏਵਂ ਅਪਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਰੂਪਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇਨ ਉਪਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ, ਪਿਯਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੂਪੇ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ ਏਵ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਸੁਭਾਕਾਰਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਸਤਿ ਮੁਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਚ ਸਤਿ **ਸਾਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ** ਤਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਰਤ੍ਤੋ, ਗਿਦ੍ਧੋ, ਗਧਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਭਵਤਿ, ਅਸ੍ਸਾਦੇਤਿ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ **ਤਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਜ੍ਝੋਸਾਯ ''ਸੁਖਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸ੍ਸ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਵੇਦਨਾ, ਅਨੇਕਾ ਰੂਪਸਮ੍ਭਵਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਰੂਪਸਮ੍ਭਵਾ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾ ਸੁਖਾਦਿਭੇਦੇਨ ਅਨੇਕਾ ਵੇਦਨਾ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। **ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਵਿਹੇਸਾ ਚ, ਚਿਤ੍ਤਮਸ੍ਸੂਪਹਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਪਿਯਰੂਪੇ ਸਾਰਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯ, ਅਪਿਯਰੂਪੇ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪਿਯਰੂਪਸ੍ਸੇਵ ਵਿਪਰਿਣਾਮਞ੍ਞਥਾਭਾਵਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯ ਸੋਕਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾਯ ਵਿਹੇਸਾਯ ਚ ਅਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਹਞ੍ਞਤਿ ਬਾਧੀਯਤਿ। **ਏਵਮਾਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਤਂ ਤਂ ਵੇਦਨਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਭਵਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਆਚਿਨਤੋ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚਯਾ ਤਣ੍ਹਾ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੨੨੫; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧)। ਤਥਾਭੂਤਸ੍ਸ **ਆਰਾ** ਆਰਕਾ ਦੂਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਦੁਲ੍ਲਭਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਸੁਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਘਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ। **ਭੋਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ। **ਫੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ। **ਧਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ।

ਏਵਂ ਛਦ੍ਵਾਰਗੋਚਰੇ ਸਾਰਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਵਟ੍ਟਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਰੂਪੇਸੂ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਰੂਪੇਸੁ, ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਪਾਥਗਤਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਾਰਿਤਾਯ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ ਰਾਗਂ ਨ ਜਨੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਮ੍ਹਿ ਸਮੁਦਯਾਦਿਤੋ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤਂ ਤਤ੍ਥੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵੇਦਨਞ੍ਚ ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵੇਦੇਤਿ, ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ **ਤਞ੍ਚ ਨਜ੍ਝੋਸ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ

ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਜ੍ਝੋਸਾਯ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ''ਏਤੰ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਨਾਭਿਨਿਵਿਸਤਿ।

ਯਥਾਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਤੋ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸ ਯੋਗਿਨੋ ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਰੂਪੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ ਵੇਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵੇਦਨੰ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇ ਚ ਗੋਚਰਸੇਵਨਾਯ ਸੇਵਤੋ ਚਾਪਿ। **ਖੀਯਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਪਰਿਯਾਦਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਨੋਪਚੀਯਤੀ**ਤਿ ਨ ਉਪਚਿਯਤਿ ਨ ਆਚਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਵੰ ਸੋ ਚਰਤੀ ਸਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਕਿਲੇਸਾਪਨਯਨਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ, ਵਿਹਰਤਿ। **ਏਵੰ ਅਪਚਿਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਪਚਯਗਾਮਿਨਿਯਾ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਸਕਲੰ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ ਅਪਚਿਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਸਮੀਪੇ ਏਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਸਙ੍ਖਤਾਯ ਧਾਤੁਯਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਤ੍ਤਾ। **ਨ ਸੋ ਰਜ੍ਜਤਿ ਸਦ੍ਦੇਸੂ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵੰ ਥੇਰੋ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਓਵਾਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪਧਾਰਿਤਭਾਵੰ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣੀਤਿ।

ਮਾਲੁਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੇਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੇਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯੰ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਗਣਪਾਮੋਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਪੁਰਿਸਸਤਾਨਿ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਥੁ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਤਪਰਿਯੋਸਿਤਾਯ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਸਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਦਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੰ ਦੇਵਲੋਕੇ ਏਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸੇਲੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤੀਸੁ ਵੇਦੇਸੁ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਚ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਮਾਣਵਕਸਤਾਨਿ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਆਪਣੇ ਪਟਿਵਸਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਾਪੇਸੁ ਚਾਰਿਕੰ ਚਰਨ੍ਤੋ ਸੇਲਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਞ੍ਚ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਥ ਕੇਣਿਯੋ ਨਾਮ ਜਟਿਲੋ ਸਤ੍ਥੁ ਆਗਮਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਕੇ ਅਸ੍ਸਮੇ ਪਹੂਤੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਪਟਿਯਾਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤੀਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਕੇਣਿਯਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਮੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਜਟਿਲੇ ਕਟ੍ਠਫਾਲਨੁਦ੍ਧਨਸਮ੍ਪਾਦਨਾਦਿਨਾ ਦਾਨੂਪਕਰਣੰ ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਤੇ, ਕੇਣਿਯ, ਮਹਾਯਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿਆਦਿੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ''ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਮਯਾ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਹਟ੍ਠੋ ਉਦਗ੍ਗੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਤਾਵਦੇਵ ਮਾਣਵਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੇ ਬਾਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਮੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਰਾਜਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਾ ਲੋਕੇ ਵਿਵਟ੍ਟਚ੍ਛਦੋ, ਅਯੰ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਨੰ ਜਾਨਾਮਿ 'ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਾ, ਨੋ ਵਾ', ਸੁਤੰ ਖੋ ਪਨ ਮੇਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਵੁਦ੍ਧਾਨੰ ਮਹਲ੍ਲਕਾਨੰ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯਾਨੰ ਭਾਸਮਾਨਾਨੰ 'ਯੇ ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ , ਤੇ ਸਕੇ ਵਣ੍ਣੇ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹਿ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥਵੀਯਮਾਨੋ ਸਾਰਜ੍ਜਤਿ ਮਙ੍ਕੁਭਾਵੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਵੇਸਾਰਜ੍ਜਪ੍ਪਤ੍ਤਤਾਯ ਅਨਨੁਯੋਗਕ੍ਖਮਤ੍ਤਾ, ਯਨ੍ਨੂਨਾਹੰ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸਾਰੁਪ੍ਪਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ –

੮੧੮. ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯੋ ਸੁਰੁਚਿ, ਸੁਜਾਤੋ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ।
ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਸਿ ਭਗਵਾ, ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋਸਿ ਵੀਰਿਯਵਾ॥

੮੧੯. ‘‘ਨਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਜਾਤਸ੍ਸ, ਯੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵਿਯਞ੍ਜਨਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਤਵ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾ॥

੮੨੦. ‘‘ਪਸਨ੍ਨਨੇਤ੍ਤੋ ਸੁਮੁਖੋ, ਬ੍ਰਹਾ ਉਜੁ ਪਤਾਪਵਾ।
ਮਜ੍ਝੇ ਸਮਣਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਆਦਿਚ੍ਚੋਵ ਵਿਰੋਚਸਿ॥

੮੨੧. ‘‘ਕਲਜਾਣਦਸ੍ਸਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਕਞ੍ਚਨਸਨ੍ਨਿਭਤ੍ਤਚੋ।
ਕਿਂ ਤੇ ਸਮਣਭਾਵੇਨ, ਏਵਂ ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਿਨੋ॥

੮੨੨. ‘‘ਰਾਜਾ ਅਰਹਸਿ ਭਵਿਤੁਂ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਰਥੇਸਭੋ।
ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ ਵਿਜਿਤਾਵੀ, ਜਮ੍ਬੁਸਣ੍ਡਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ॥

੮੨੩. ‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਭੋਗੀ ਰਾਜਾਨੋ, ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤੇ।
ਰਾਜਾਭਿਰਾਜਾ ਮਨੁਜਿਨ੍ਦੋ, ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਹਿ ਗੋਤਮਾ’’ਤਿ॥ –

ਛਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯੋ**ਤਿ ਅਭਿਬਜਤ੍ਤਰੂਪਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਯ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਅਹੀਨਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਤਾਯ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਰੀਰੋ। **ਸੁਰੁਚੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਸਰੀਰਪ੍ਪਭੋ। **ਸੁਜਾਤੋ**ਤਿ ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸੁਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। **ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ**ਤਿ ਸੁਚਿਰਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਤਿਤ੍ਤਿਜਨਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ ਰਮਣੀਯਂ ਚਾਰੁ ਏਵ ਦਸ੍ਸਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ ‘‘ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਨੇਤ੍ਤੋ’’ਤਿ। **ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਸਦਿਸਵਣ੍ਣੋ। **ਅਸੀ**ਤਿ ਭਵਸਿ, ਇਦਂ ਪਦਂ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯੋ ਅਸੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਪਦੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਕ੍ਕਦਾਠੋ। ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਦਾਠਾਹਿ ਚਨ੍ਦਕਿਰਣਾ ਵਿਯ ਧਵਲਰਸ੍ਮਿਯੋ ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ। **ਵੀਰਿਯਵਾ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਪਾਰਮੀਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਵੀਰਿਯਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਤਿਸਯਯੁਤ੍ਤੋ।

ਨਰਸ੍ਸ ਹਿ ਸੁਜਾਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮਤਿਂਸਾਯ ਪਾਰਮੀਨਂ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਜਾਤਸ੍ਸ ਨਰਸ੍ਸ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ**ਤਿ ਯੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਭਾਵਂ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਭਾਵਂ ਬਜਞ੍ਜਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਬਜਞ੍ਜਨਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਦਿਬਾਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸਙ੍ਖਾਤਾ ਤਮ੍ਬਨਖਤੁਙ੍ਗਨਖਤਾਦਿਅਸੀਤਿਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚ ਰੂਪਗੁਣਾ, ਤੇ ਅਨਵਸੇਸਾ, ਤਵ ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ।

ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਬਜਞ੍ਜਨਾਨੇਵ ਵਚਨਨ੍ਤਰੇਨ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ।

ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੁ ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਭਿਰੁਚਿਤੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ **“ਪਸਨ੍ਨਨੇਤ੍ਤੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਪਸਾਦਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਪਸਨ੍ਨਨੇਤ੍ਤੋ**। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸਦਿਸਮੁਖਤਾਯ **ਸੁਮੁਖੋ**। ਆਰੋਹਪਰਿਣਾਹਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਬ੍ਰਹਾ**। ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤਤਾਯ **ਉਜੁ**। ਜੁਤਿਮਨ੍ਤਤਾਯ **ਪਤਾਪਵਾ**।

ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਪਤਾਪਵਨ੍ਤਂ ਆਦਿਚ੍ਚੁਪਮਾਯ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **"ਮਜ੍ਝੇ ਸਮਣਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਆਦਿਚ੍ਚੋਵ ਵਿਰੋਚਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਆਦਿਚ੍ਚੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਂ ਤਮਗਤਂ ਵਿਧਮੇਤ੍ਵਾ ਆਲੋਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਏਵਂ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਚੇਵ ਬਹਿ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਮਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤ੍ਵਾ ਞਾਣਾਲੋਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਰੋਚਸਿ।

ਦਸ੍ਸਨੀਯਰੂਪਤਾਯ ਅਙ੍ਗੀਗਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਆਵਹਨਤੋ, ਕਲਜਾਣੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਦਸ੍ਸਨੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਕਲਜਾਣਦਸ੍ਸਨੇ। ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਿਨੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ।

ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਤਿ ਚਕ੍ਕਰਤਨਂ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਚਤੂਹਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕੇਹਿ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤੇਹਿ ਚ ਪਰੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਪਰਹਿਤਾਯ ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਾਨਂ ਵਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ। ਅਥ ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਪਰੇਹਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਸ੍ਸ ਆਣਾਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ। **ਰਥੇਸਭੋ**ਤਿ ਰਥਿਕੇਸੁ ਆਜਾਨੀਯਉਸਭਪੁਰਿਸੋ, ਮਹਾਰਥਿਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਇਸ੍ਸਰੋ। **ਵਿਜਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਵਿਜਿਤਵਿਜਯੋ। **ਜਮ੍ਬੁਸਣ੍ਡਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ, ਪਾਕਟੇਨ ਹਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਪਨ ਸਪਰਿਤ੍ਤਦੀਪਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਮਹਾਦੀਪਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋਵ।

ਖਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਜਾਤਿਖਤ੍ਤਿਯਾ। **ਭੋਗੀ**ਤਿ ਭੋਗਿਯਾ। **ਰਾਜਾਨੋ**ਤਿ ਯੇ ਕੇਚਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਾ। **ਅਨੁਯਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਗਾਮਿਨੋ ਸੇਵਕਾ। **ਰਾਜਾਭਿਰਾਜਾ**ਤਿ ਰਾਜੂਨਂ ਪੂਜਨੀਯੋ ਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਨੁਜਿਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਧਿਪਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਮਿਸ੍ਸਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਸੇਲੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਾ ''ਯੇ ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੇ ਸਕੇ ਵਣ੍ਣੇ ਭਞ੍ਞਮਾਨੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਂ ਸੇਲਸ੍ਸ ਮਨੋਰਥਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ –

੮੨੪.''ਰਾਜਾਹਮਸ੍ਮਿ ਸੇਲ, (ਸੇਲਾਤਿ ਭਗਵਾ) ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੇਮਿ, ਚਕ੍ਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਂ ਮਂ ਤ੍ਵਂ, ਸੇਲ, ਯਾਚਸਿ, ''ਰਾਜਾ ਅਰਹਸਿ ਭਵਿਤੁਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਹੋਹਿ, **ਰਾਜਾਹਮਸ੍ਮਿ,** ਸਤਿ ਚ ਰਾਜਤ੍ਤੇ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੋ ਰਾਜਾ ਸਮਾਨੋਪਿ ਯੋਜਨਸਤਂ ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਯੋਜਨਸਤਾਨਿ ਵਾ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਂ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਚਤੁਦੀਪਪਰਿਯਨ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਨਾਹਮੇਵਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵਿਸਯੋ। ਅਹਞ੍ਹਿ **ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ** ਭਵਗ੍ਗਤੋ ਅਵੀਚਿਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਿਰਿਯਂ ਅਪਰਿਮੇਯਜਲੋਕਧਾਤੁਯੋ ਅਨੁਸਾਸਾਮਿ। ਯਾਵਤਾ ਹਿ ਅਪਦਾਦਿਭੇਦਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਅਹਂ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗੋ। ਨ ਹਿ ਮੇ ਕੋਚਿ ਸੀਲੇਨ ਵਾ...ਪੇ॰... ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਸਦਿਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਭਿਯਜੋ। ਸ੍ਵਾਹਂ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਨੇਵ ਚਤੁਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭੇਦਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇਨ **ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੇਮਿ,** ''ਇਦਂ ਪਜਹਥ, ਇਦਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ। ''ਇਦਂ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧) ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਮੇਵ ਵਾ। **ਚਕ੍ਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਚਕ੍ਕਂ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤਿ ਸਮਣੇਨ ਵਾ...ਪੇ॰... ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਲੋਕਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ।

ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਮਾਵਿਕਰੋਨ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਸੇਲੋ ਪੁਨ ਦਲ੍ਹੀਕਰਣਤ੍ਥਂ –

੮੨੫.''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸਿ, (ਇਤਿ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ) ਧਮ੍ਮਰਾਜਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਕ੍ਕਂ ਵਤ੍ਤੇਮਿ, ਇਤਿ ਭਾਸਥ ਗੋਤਮ॥

੮੨੬.‘‘ਕੋ ਨੁ ਸੇਨਾਪਤਿ ਭੋਤੋ, ਸਾਵਕੋ ਸਤ੍ਥੁਰਨ੍ਵਯੋ।
ਕੋ ਤੇਤਮਨੁਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ – ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਨੁ ਸੇਨਾਪਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਰਞ੍ਞੋ ਭੋਤੋ ਧਮ੍ਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਪਵਤ੍ਤਨਕੋ ਸੇਨਾਪਤਿ ਕੋ ਨੂਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਸੁਵਣ੍ਣਪੁਞ੍ਜੋ ਵਿਯ ਸਿਰਿਯਾ ਸੋਭਮਾਨੋ। ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ –

੮੨੭.‘‘ਮਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਚਕ੍ਕਂ, (ਸੇਲਾਤਿ ਭਗਵਾ) ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ।
ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਅਨੁਜਾਤੋ ਤਥਾਗਤ’’ਨ੍ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਜਾਤੋ ਤਥਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਗਤਂ ਅਨੁਜਾਤੋ, ਤਥਾ ਗਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ‘‘ਕੋ ਨੁ ਸੇਨਾਪਤਿ ਭੋਤੋ’’ਤਿ ਸੇਲੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਞ੍ਹਂ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਸੇਲੋ ਆਹ ‘‘ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਟਿਜਾਨਾਸੀ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਂ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਨਾਹਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਟਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਪਿ ਚਾਹਂ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਞਾਪੇਤੁਂ –

੮੨੮.‘‘ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਭਾਵਿਤਂ।
ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਪਹੀਨਂ ਮੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਞ੍ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਗ੍ਗਹਣਮੇਤਂ ਯਦਿਦਂ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਯਂ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ, ਯਞ੍ਚ ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਤਦੁਭਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਤੇਸਂ ਫਲਭੂਤਾਨਿ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਹੇਤੁਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਫਲਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਚ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਞੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਉਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਦੇਕਦੇਸਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਭਾਵਿਤ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਥ ਵਾ **“ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ ਭਾਵਿਤਂ, ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਪਹੀਨ”**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਤਂਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **“ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ”**ਤਿ। ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਅਭਿਞ੍ਞਾਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀਨਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਸਫਲਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਭਾਵਂ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਂ ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋਸ੍ਮੀਤਿ ਞਾਯੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ।

ਏਵਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਤੁਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਤ੍ਥਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ੍ਤੋ –

੮੨੯.‘‘ਵਿਨਯਸ੍ਸੁ ਮਯਿ ਕਙ੍ਖਂ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਸ੍ਸੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ॥

੮੩੦.‘‘ਯੇਸਂ ਵੇ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਲੋਕੇ, ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ।
ਸੋਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਬੁਦ੍ਧੋਸ੍ਮਿ, ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ॥

੮੩੧.‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ ਅਤਿਤੁਲੋ, ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੋ।
ਸਬ੍ਬਾਮਿਤ੍ਤੇ ਵਸੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਮੋਦਾਮਿ ਅਕੁਤੋਭਯੋ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥਤ੍ਤਯਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ਵਿ**ਨਯਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਵਿਨੇਹਿ ਛਿਨ੍ਦ। **ਕਙ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ। **ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਂ ਕਰ ''ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਹ। **ਦੁਲ੍ਲਭਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਤੋ ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੋ ਲੋਕੋ ਹੋਤਿ। **ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ**ਤਿ, ਰਾਗਾਦਿਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤਨੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਭੂਤੋ। **ਅਤਿਤੁਲੋ**ਤਿ ਤੁਲਂ ਅਤੀਤੋ, ਨਿਰੁਪਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੋ**ਤਿ ''ਕਾਮਾ ਤੇ ਪਠਮਾ ਸੇਨਾ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੩੮; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੮; ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਨਨ੍ਦਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੪੭) ਏਵਂ ਆਗਤਾਯ ਮਾਰਸੇਨਾਯ ਪਮਦ੍ਦਨੋ। **ਸਬ੍ਬਾਮਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਮਚ੍ਚੁਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇ । **ਵਸੇ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਕਤ੍ਵਾ। **ਮੋਦਾਮਿ ਅਕੁਤੋਭਯੋ**ਤਿ ਕੁਤੋਚਿ ਨਿਬ੍ਭਯੋ ਸਮਾਧਿਸੁਖੇਨ, ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਮੋਦਾਮਿ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੇਲੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਾਵਦੇਵ ਭਗਵਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਪਸਾਦੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ –

੮੩੨.''ਇਦਂ ਭੋਨ੍ਤੋ ਨਿਸਾਮੇਥ, ਯਥਾ ਭਾਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਸਲ੍ਲਕਤ੍ਤੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੀਹੋਵ ਨਦਤੀ ਵਨੇ॥

੮੩੩.''ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤਂ ਅਤਿਤੁਲਂ, ਮਾਰਸੇਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨਂ।
ਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਪ੍ਪਸੀਦੇਯ੍ਯ, ਅਪਿ ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਕੋ॥

੮੩੪.''ਯੋ ਮਂ ਇਚ੍ਛਤਿ ਅਨ੍ਵੇਤੁ, ਯੋ ਵਾ ਨਿਚ੍ਛਤਿ ਗਚ੍ਛਤੁ।
ਇਧਾਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਵਰਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਤ੍ਤਯਮਾਹ। ਯਥਾ ਤਂ ਪਰਿਪਾਕਗਤਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ, ਨੀਚਜਾਤਿਕੋ, ਤਮੋਤਮਪਰਾਯਣਭਾਵੇ ਠਿਤੋ।

ਤਤੋ ਤੇਪਿ ਮਾਣਵਕਾ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ –

੮੩੫.''ਏਤਂ ਚੇ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਭੋਤੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ।
ਮਯਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮ, ਵਰਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਮਾਹਂਸੁ, ਯਥਾ ਤਂ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ।

ਅਥ ਸੇਲੋ ਤੇਸੁ ਮਾਣਵਕੇਸੁ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਞ੍ਚ ਯਾਚਮਾਨੋ –

੮੩੬.''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਤਿਸਤਾ ਇਮੇ, ਯਾਚਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਭਗਵਾ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸੇਲੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਤੇਸਂਯੇਵ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪੁਰਿਸਸਤਾਨਂ ਗਣਜੇਟ੍ਠੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰੋਪਿਤਕੁਸਲਮੂਲੋ, ਇਦਾਨਿ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵੇਪਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਚਰਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਞਾਣਞ੍ਚਸ੍ਸ ਤੇਸਞ੍ਚ ਪਰਿਪਕ੍ਕਂ, ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਸ੍ਸ ਚ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੋ –

੮੩੭.''ਸ੍ਵਾਖਾਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, (ਸੇਲਾਤਿ ਭਗਵਾ) ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਮਕਾਲਿਕਂ।
ਯਤ੍ਥ ਅਮੋਘਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਤੋ''ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ। **ਅਕਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਨ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਫਲਂ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਂਨਿਮਿਤ੍ਤਾ। ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਮੋਘਾ ਅਨਿਪ੍ਫਲਾ, ਯਤ੍ਥਾਤਿ ਵਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ** ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਰਹਿਤਸ੍ਸ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ **ਸਿਕ੍ਖਤੋ**।

ਏਵਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ। ਤਾਵਦੇਵ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਧਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਰੇਸੁਂ। ਸੋ ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਪਰਿਸੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੪੦.੨੦੮-੩੦੩) –

‘‘ਨਗਰੇ ਹਂਸਵਤਿਯਾ, ਵੀਥਿਸਾਮੀ ਅਹੋਸਹਂ।
ਮਮ ਞਾਤੀ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿਂ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਆਸਿ ਸੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ, ਆਹੁਤੀਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ॥

‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਨੇਗਮਾ ਚੇਵ, ਮਹਾਸਾਲਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਾ ਅਨੀਕਟ੍ਠਾ, ਰਥਿਕਾ ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਕਾ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਉਗ੍ਗਾ ਚ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਵੇਸਿਯਾਨਾ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਆਲ਼ਾਰਿਕਾ ਕਪ੍ਪਕਾ ਚ, ਨ੍ਹਾਪਕਾ ਮਾਲਕਾਰਕਾ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਰਜਕਾ ਪੇਸਕਾਰਾ ਚ, ਚਮ੍ਮਕਾਰਾ ਚ ਨ੍ਹਾਪਿਤਾ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਉਸੁਕਾਰਾ ਭਮਕਾਰਾ, ਚਮ੍ਮਕਾਰਾ ਚ ਤਚ੍ਛਕਾ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਕਮ੍ਮਾਰਾ ਸੋਣ੍ਣਕਾਰਾ ਚ, ਤਿਪੁਲੋਹਕਰਾ ਤਥਾ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਭਤਕਾ ਚੇਟਕਾ ਚੇਵ, ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾ ਬਹੂ।
ਯਥਾਸਕੇਨ ਥਾਮੇਨ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਉਦਹਾਰਾ ਕਟ੍ਠਹਾਰਾ, ਕਸ੍ਸਕਾ ਤਿਣਹਾਰਕਾ।
ਯਥਾਸਕੇਨ ਥਾਮੇਨ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਪੁਪ੍ਫਿਕਾ ਮਾਲਿਕਾ ਚੇਵ, ਪਣ੍ਣਿਕਾ ਫਲਹਾਰਕਾ।
ਯਥਾਸਕੇਨ ਥਾਮੇਨ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਗਣਿਕਾ ਕੁਮ੍ਭਦਾਸੀ ਚ, ਪੂਵਿਕਾ ਮਚ੍ਛਿਕਾਪਿ ਚ।
ਯਥਾਸਕੇਨ ਥਾਮੇਨ, ਪੂਗਧਮ੍ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਏਥ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਗਣਂ ਬਨ੍ਧਾਮ ਏਕਤੋ।
ਅਧਿਕਾਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ॥

‘‘ਤੇ ਮੇ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਵਚਨਂ, ਗਣਂ ਬਨ੍ਧਿਂਸੁ ਤਾਵਦੇ।
ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਂ ਸੁਕਤਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਾਰਯੁਂ॥

‘‘ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਨ ਤਂ ਸਾਲਂ, ਉਦਗ੍ਗੋ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ।
ਪਰੇਤੋ ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਮੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂ॥

‘‘ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਲੋਕਨਾਥਂ ਨਰਾਸਭਂ।
ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਪਾਦੇ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਇਮੇ ਤੀਣਿ ਸਤਾ ਵੀਰ, ਪੁਰਿਸਾ ਏਕਤੋ ਗਣਾ।
ਉਪਟ੍ਠਾਨਸਾਲਂ ਸੁਕਤਂ, ਨਿਯਜਾਦੇਨ੍ਤਿ ਤੁਵਂ ਮੁਨਿ॥

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤ੍ਵ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਤਾਨਂ ਪੁਰਤੋ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਤਿਸਤਾਪਿ ਚ ਜੇਟ੍ਠੋ ਚ, ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਂਸੁ ਏਕਤੋ।
ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਹਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਬ੍ਬੇ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਥ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਸੀਤਿਭਾਵਮਨੁਤ੍ਤਰਂ।
ਅਜਰਂ ਅਮਤਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਫਸ੍ਸਯਿਸ੍ਸਥ॥

‘‘ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਮਣੁਤ੍ਤਰੋ।
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਵੇਦਯਿਂ॥

‘‘ਤਿਂਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਰਮਿਂ ਅਹਂ।
ਦੇਵਾਧਿਪੋ ਪਞ੍ਚਸਤਂ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਮਕਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਰਾਜਾ ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਅਹੋਸਹਂ।
ਦੇਵਰਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਮਹਾਦੇਵਾ ਅਵਨ੍ਦਿਸੁਂ॥

‘‘ਇਧ ਮਾਨੁਸਕੇ ਰਜ੍ਜਂ, ਪਰਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਵਾ।

ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

‘‘ਅਸੀਤਿਕੋਟਿ ਨਿਚਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਹਂ।
ਸੇਲੋ ਇਤਿ ਮਮਂ ਨਾਮਂ, ਛਲ਼ਙ੍ਗੇ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤੋ॥

‘‘ਜਙ੍ਘਾਵਿਹਾਰਂ ਵਿਚਰਂ, ਸਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ।
ਜਟਾਭਾਰਿਕਭਰਿਤਂ, ਕੇਣਿਯਂ ਨਾਮ ਤਾਪਸਂ॥

‘‘ਪਟਿਯਤ੍ਤਾਹੁਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿਂ।
ਆਵਾਹੋ ਵਾ ਵਿਵਾਹੋ ਵਾ, ਰਾਜਾ ਵਾ ਤੇ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਆਹੁਤਿਂ ਯਿਟ੍ਠੁਕਾਮੋਹਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਦੇਵਸਮ੍ਮਤੇ।
ਨ ਨਿਮਨ੍ਤੇਮਿ ਰਾਜਾਨਂ, ਆਹੁਤੀ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਨ ਚਤ੍ਥਿ ਮਯ੍ਹਮਾਵਾਹੋ, ਵਿਵਾਹੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਨਨ੍ਦਿਜਨਨੋ, ਸੇਟ੍ਠੋ ਲੋਕੇ ਸਦੇਵਕੇ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਲੋਕਹਿਤਤ੍ਥਾਯ , ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਸੁਖਾਵਹੋ।
ਸੋ ਮੇ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਅਜ੍ਜ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਪਟਿਯਾਦਨਂ॥

‘‘ਤਿਮ੍ਬਰੂਸਕਵਣ੍ਣਾਭੋ, ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਅਨੂਪਮੋ।
ਰੂਪੇਨਾਸਦਿਸੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਉਕ੍ਕਾਮੁਖਪਹਟ੍ਠੋਵ, ਖਦਿਰਙ੍ਗਾਰਸਨ੍ਨਿਭੋ।
ਵਿਜ੍ਜੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਪਬ੍ਬਤਗ੍ਗੇ ਯਥਾ ਅਚ੍ਚਿ, ਪੁਣ੍ਣਮਾਯੇਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ।
ਨਲ਼ਗ੍ਗਿਵਣ੍ਣਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਅਸਮ੍ਭੀਤੋ ਭਯਾਤੀਤੋ, ਭਵਨ੍ਤਕਰਣੋ ਮੁਨਿ।
ਸੀਹੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਕੁਸਲੋ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਅਪਸਯ੍ਹੋ ਪਰੇਹਿ ਸੋ।
ਨਾਗੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਚਾਰਕੁਸਲੋ, ਬੁਦ੍ਧਨਾਗੋ ਅਸਾਦਿਸੋ।
ਉਸਭੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਅਨਨ੍ਤਵਣ੍ਣੋ ਅਮਿਤਯਸੋ, ਵਿਚਿਤ੍ਤਸਬ੍ਬਲਕ੍ਖਣੋ।
ਸਕ੍ਕੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਵਸੀ ਗਣੀ ਪਤਾਪੀ ਚ, ਤੇਜਸ੍ਸੀ ਚ ਦੁਰਾਸਦੋ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਪਤ੍ਤਧਮ੍ਮੋ ਦਸਬਲੋ, ਬਲਾਤਿਬਲਪਾਰਗੋ।
ਧਰਣੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਸੀਲਵੀਚਿਸਮਾਕਿਣ੍ਣੋ, ਧਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਖੋਭਿਤੋ।
ਉਦਧੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਦੁਰਾਸਦੋ ਦੁਪ੍ਪਸਹੋ, ਅਚਲੋ ਉਗ੍ਗਤੋ ਬ੍ਰਹਾ।
ਨੇਰੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਅਨਨ੍ਤਞਾਣੋ ਅਸਮਸਮੋ, ਅਤੁਲੋ ਅਗ੍ਗਤੰ ਗਤੋ।
ਗਗਨੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਭਯਭੀਤਾਨੰ, ਤਾਣੋ ਸਰਣਗਾਮਿਨੰ।
ਅਸ੍ਸਾਸਕੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਆਸਯੋ ਬੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨੰ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਸੁਖੇਸਿਨੰ।
ਰਤਨਾਕਰੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਅਸ੍ਸਾਸਕੋ ਵੇਦਕਰੋ, ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਦਾਯਕੋ।
ਮੇਘੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਲੋਕਚਕ੍ਖੁ ਮਹਾਤੇਜੋ, ਸਬ੍ਬਤਮਵਿਨੋਦਨੋ।
ਸੂਰਿਯੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਆਰਮ੍ਮਣਵਿਮੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਸਭਾਵਦਸ੍ਸਨੋ ਮੁਨਿ।
ਚਨ੍ਦੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤੋ ਲੋਕੇ, ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤੋ।
ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਯਸ੍ਸ ਞਾਣੰ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੰ, ਸੀਲੰ ਯਸ੍ਸ ਅਨੂਪਮੰ।
ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਸਦਿਸਾ ਯਸ੍ਸ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਯਸ੍ਸ ਧੀਤਿ ਅਸਦਿਸਾ, ਥਾਮੋ ਯਸ੍ਸ ਅਚਿਨ੍ਤਿਯੋ।
ਯਸ੍ਸ ਪਰਕ੍ਕਮੋ ਜੇਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

''ਰਾਗੋ ਦੋਸੋ ਚ ਮੋਹੋ ਚ, ਵਿਸਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।

ਅਗਦ੍ਦੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਕ੍ਲੇਸਬਜਾਧਿਬਹੁਦੁਕ੍ਖ-ਸਬ੍ਬਤਮਵਿਨੋਦਨੋ।
ਵੇਜ੍ਜੂਪਮੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸੋ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਭੋ ਯਂ ਵਦੇਸਿ, ਘੋਸੋਪੇਸੋ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭੋ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾਨ, ਪੀਤਿ ਮੇ ਉਦਪਜ੍ਜਥ॥

‘‘ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ, ਪੀਤਿ ਮੇ ਬਹਿ ਨਿਚ੍ਛਰੇ।
ਸੋਹਂ ਪੀਤਿਮਨੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ ਸੋ ਭਗਵਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਮਸ੍ਸਿਸ੍ਸਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਦਾਯਕਂ॥

‘‘ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਬਾਹੁਂ, ਵੇਦਜਾਤੋ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਆਚਿਕ੍ਖਿ ਮੇ ਧਮ੍ਮਰਾਜਂ, ਸੋਕਸਲ੍ਲਵਿਨੋਦਨਂ॥

‘‘ਉਦੇਨ੍ਤਂਵ ਮਹਾਮੇਘਂ, ਨੀਲਂ ਅਞ੍ਜਨਸਨ੍ਨਿਭਂ।
ਸਾਗਰਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਂ, ਪਸ੍ਸਸੇਤਂ ਮਹਾਵਨਂ॥

‘‘ਏਤ੍ਥ ਸੋ ਵਸਤੇ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਅਦਨ੍ਤਦਮਕੋ ਮੁਨਿ।
ਵਿਨਯਨ੍ਤੋ ਚ ਵੇਨੇਯ੍ਯੇ, ਬੋਧੇਨ੍ਤੋ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯੇ॥

‘‘ਪਿਪਾਸਿਤੋਵ ਉਦਕਂ, ਭੋਜਨਂਵ ਜਿਘਚ੍ਛਿਤੋ।
ਗਾਵੀ ਯਥਾ ਵਚ੍ਛਗਿਦ੍ਧਾ, ਏਵਾਹਂ ਵਿਚਿਨਿਂ ਜਿਨਂ॥

‘‘ਆਚਾਰਉਪਚਾਰਞ੍ਞੂ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਚ੍ਛਵਿਸਂਵਰਂ।
ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਮਿ ਸਕੇ ਸਿਸ੍ਸੇ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਜਿਨਸਨ੍ਤਿਕਂ॥

‘‘ਦੁਰਾਸਦਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ, ਸੀਹਾਵ ਏਕਚਾਰਿਨੋ।
ਪਦੇ ਪਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ, ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥ ਮਾਣਵਾ॥

‘‘ਆਸੀਵਿਸੋ ਯਥਾ ਘੋਰੋ, ਮਿਗਰਾਜਾਵ ਕੇਸਰੀ।
ਮਤ੍ਤੋਵ ਕੁਞ੍ਜਰੋ ਦਨ੍ਤੀ, ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਞ੍ਚ ਖਿਪਿਤਂ, ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਯ ਮਾਣਵਾ।
ਪਦੇ ਪਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ, ਉਪੇਥ ਬੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਿਕਂ॥

‘‘ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਗਰੁਕਾ, ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਦੁਰਾਸਦਾ।
ਦੁਰੂਪਸਙ੍ਕਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਗਰੂ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਦੇਵਕੇ॥

‘‘ਯਦਾਹਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ, ਪਟਿਸਮ੍ਮੋਦਯਾਮਿ ਵਾ।
ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਤਦਾ ਹੋਥ, ਮੁਨਿਭੂਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਥ॥

‘‘ਯਂ ਸੋ ਦੇਸੇਤਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਨਿਸਾਮੇਥ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਵਨਂ ਸੁਖਂ॥

‘‘ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਮ੍ਮੋਦਿਂ ਮੁਨਿਨਾ ਅਹਂ।
ਤਂ ਕਥਂ ਵੀਤਿਸਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਲਕ੍ਖਣੇ ਉਪਧਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਲਕ੍ਖਣੇ ਦ੍ਵੇ ਚ ਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਤਿਂਸਲਕ੍ਖਣੇ।
ਕੋਸੋਹਿਤਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਦਸ੍ਸਯੀ ਮੁਨਿ॥

‘‘ਜਿਵ੍ਹਂ ਨਿਨ੍ਨਾਮਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਕਣ੍ਣਸੋਤੇ ਚ ਨਾਸਿਕੇ।
ਪਟਿਮਸਿ ਨਲਾਟਨ੍ਤਂ, ਕੇਵਲਂ ਛਾਦਯੀ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਲਕ੍ਖਣੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ।
ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਸਹ ਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਂ॥

‘‘ਸਤੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਹਿਤੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਅਡ੍ਢਮਾਸੇ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਸਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਤਾਮ੍ਹ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ॥

‘‘ਏਕਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ।
ਏਕਤੋ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਏਕਤੋ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਯੁਂ॥

‘‘ਗੋਪਾਨਸਿਯੋ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਪੂਗਧਮ੍ਮੇ ਵਸਿਂ ਅਹਂ
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਅਟ੍ਠ ਹੇਤੂ ਲਭਾਮਹਂ॥

‘‘ਦਿਸਾਸੁ ਪੂਜਿਤੋ ਹੋਮਿ, ਭੋਗਾ ਚ ਅਮਿਤਾ ਮਮ।
ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਮਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ, ਤਾਸੋ ਮਮ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਬ੍ਯਾਧਯੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦੀਘਾਯੁਂ ਪਾਲਯਾਮਿ ਚ।
ਸੁਖੁਮਚ੍ਛਵਿਕੋ ਹੋਮਿ, ਆਵਾਸੇ ਪਤ੍ਥਿਤੇ ਵਸੇ॥

‘‘ਅਟ੍ਠ ਗੋਪਾਨਸੀ ਦਤ੍ਵਾ, ਪੂਗਧਮ੍ਮੇ ਵਸਿਂ ਅਹਂ।
ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਏਤਂ ਮੇ ਅਪਰਟ੍ਠਮਂ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਵੋਸਿਤਵੋਸਾਨੋ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਅਨਾਸਵੋ।
ਅਟ੍ਠ ਗੋਪਾਨਸੀ ਨਾਮ, ਤਵ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

‘‘ਪਞ੍ਚ ਥਮ੍ਭਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਪੂਗਧਮ੍ਮੇ ਵਸਿਂ ਅਹਂ।

ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਪਞ੍ਞ ਹੇਤੂ ਲਭਾਮਹਂ॥

‘‘ਅਚਲੋ ਹੋਮਿ ਮੇਤ੍ਤਾਯ, ਅਨੂਨਙ੍ਗੋ ਭਵਾਮਹਂ।
ਆਦੇਯ੍ਯਵਚਨੋ ਹੋਮਿ, ਨ ਧਂਸੇਮਿ ਯਥਾ ਅਹਂ॥

‘‘ਅਭਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਖਿਲੋ ਹੋਮਿ ਕਸ੍ਸਚਿ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਵਿਮਲੋ ਹੋਮਿ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਸਗਾਰਵੋ ਸਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਅਨਾਸਵੋ।
ਸਾਵਕੋ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਵਨ੍ਦਤੇ ਮੁਨਿ॥

‘‘ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਕਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ, ਸਾਲਾਯਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸਹਂ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਪਞ੍ਞ ਹੇਤੂ ਲਭਾਮਹਂ॥

‘‘ਉਚ੍ਚੇ ਕੁਲੇ ਪਜਾਯਿਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਭੋਗੋ ਭਵਾਮਹਂ।
ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਮਿ, ਮਚ੍ਛੇਰਂ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਗਮਨੇ ਪਤ੍ਥਿਤੇ ਮਯ੍ਹਂ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਉਪਤਿਟ੍ਠਤਿ।
ਸਹ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸੇਟ੍ਠੇਨ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਮਮ ਪਤ੍ਥਿਤਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਦਾਨੇਨ, ਤਮਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਨੋਦਯਿਂ।
ਸਬ੍ਬਾਭਿਞ੍ਞਾਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਥੇਰੋ ਵਨ੍ਦਤਿ ਤਂ ਮੁਨਿ॥

‘‘ਪਰਿਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਾਧਯਿਂ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਪਾਵਿਸਿਂ ਅਭਯਂ ਪੁਰਂ॥

‘‘ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਸਾਲਮ੍ਹਿ , ਪਰਿਭੋਗਮਦਾਸਹਂ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਂ ਅਜ੍ਝੁਪਾਗਤੋ॥

‘‘ਯੇ ਕੇਚਿ ਦਮਕਾ ਲੋਕੇ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸੇ ਦਮੇਨ੍ਤਿ ਯੇ।
ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਰਣਾ ਨਾਨਾ, ਦਾਰੁਣੇਨ ਦਮੇਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

‘‘ਨ ਹੇਵਂ ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਵੀਰ, ਦਮੇਸਿ ਨਰਨਾਰਿਯੋ।
ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨ, ਦਮੇਸਿ ਉਤ੍ਤਮੇ ਦਮੇ॥

‘‘ਦਾਨਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੇ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋ, ਦੇਸਨਾਕੁਸਲੋ ਮੁਨਿ।
ਏਕਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਵ, ਬੋਧੇਸਿ ਤਿਸਤੇ ਮੁਨਿ॥

‘‘ਦਨ੍ਤਾ ਮਯਂ ਸਾਰਥਿਨਾ, ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਅਨਾਸਵਾ।
ਸਬ੍ਬਾਭਿਞ੍ਞਾਬਲਪਤ੍ਤਾ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਉਪਧਿਕ੍ਖਯੇ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਭਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਸਾਲਾਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੮੩੮.''ਯਂ ਤਂ ਸਰਣਮਾਗਮ੍ਹ, ਇਤੋ ਅਟ੍ਠਮੇ ਚਕ੍ਖੁਮ।
ਸਤ੍ਤਰਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਾ, ਦਨ੍ਤਾਮ੍ਹ ਤਵ ਸਾਸਨੇ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਮਾਹ । ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ **ਚਕ੍ਖੁਮ** ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਮਯਂ ਇਤੋ ਅਤੀਤੇ **ਅਟ੍ਠਮੇ** ਦਿਵਸੇ ਤਂ ਸਰਣਂ **ਅਗਮਿਮ੍ਹ**। ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਰਤ੍ਤੇਨ ਤਵ ਸਾਸਨੇ ਦਮਕੇਨ **ਦਨ੍ਤਾ ਅਮ੍ਹ,** ਅਹੋ **ਤੇ** ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ –

੮੩੯.''ਤੁਵਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੁਵਂ ਸਤ੍ਥਾ, ਤੁਵਂ ਮਾਰਾਭਿਭੂ ਮੁਨਿ।
ਤੁਵਂ ਅਨੁਸਯੇ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਤਿਣ੍ਣੋ ਤਾਰੇਸਿਮਂ ਪਜਂ॥

੮੪੦.''ਉਪਧੀ ਤੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਆਸਵਾ ਤੇ ਪਦਾਲਿਤਾ।
ਸੀਹੋਵ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਓਸਾਨਗਾਥਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਨਂ ਯਾਚਤਿ –

੮੪੧.''ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਤਿਸਤਾ ਇਮੇ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ।
ਪਾਦੇ ਵੀਰ ਪਸਾਰੇਹਿ, ਨਾਗਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੁ ਸਤ੍ਥੁਨੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਤੁਵਂ ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਤ੍ਵਮੇਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ ਤ੍ਵਮੇਵ **ਸਤ੍ਥਾ**। ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਮਾਰਾਨਂ ਅਭਿਭਵਨਤੋ **ਮਾਰਾਭਿਭੂ**। ਮੁਨਿਭਾਵਤੋ **ਮੁਨਿ। ਅਨੁਸਯੇ ਛੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਾਦਿਕੇ ਅਨੁਸਯੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਸਯਂ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਂ ਤਿਣ੍ਣੋ, ਦੇਸਨਾਹਤ੍ਥੇਨ ਇਮਂ **ਪਜਂ** ਸਤ੍ਤਕਾਯਂ ਤਾਰੇਸਿ। **ਉਪਧੀ**ਤਿ ਖਨ੍ਧੂਪਧਿਆਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਉਪਧੀ। **ਅਦੁਪਾਦਾਨੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਕਾਮੁਪਾਦਾਨਾਦਿਕੋ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਸਪਰਿਸੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਭਿਵਨ੍ਦਤੀਤਿ।

ਸੇਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਕਾਲ਼ਿਗੋਧਾਪੁਤ੍ਤਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਾਤਂ ਮੇ ਹਤ੍ਥਿਗੀਵਾਯਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਹਾਭੋਗਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਿਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਯਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਸੋਪਿ ਤਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਿਕਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਸ੍ਸ ਕਾਰਾਪਨਂ, ਧਮ੍ਮਮਣ੍ਡਪੇ ਆਸਨਦਾਨਂ, ਬੀਜਨੀਦਾਨਂ, ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨਂ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਕਰਣਂ, ਉਪੋਸਥਾਗਾਰੇ ਪਟਿਸ੍ਸਯਦਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਯਾਵਜੀਵਂ ਬਹੁਪੁਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰੇਤਰਂ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਘਰੇ

ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਾਸਾਣਫਲਕਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੋਦਕਾਦਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿ।

ਸੋ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਨਗਰੇ ਸਾਕਿਯਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਭਦ੍ਦਿਯੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਨੁਪਿਯਮ੍ਬਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਜੇਤਵਨੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਉਚ੍ਚਾਕੁਲਿਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੋ ਅਰਞ੍ਞਗਤੋਪਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਗਤੋਪਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤੋਪਿ ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸੁਂ – ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਕਾਲ਼ਿਗੋਧਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ, ਅਨਭਿਰਤੋ ਮਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਤੀ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਸਚ੍ਚਂ ਕਿਰ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦਿਯ, ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ 'ਅਹੋ ਸੁਖਂ, ਅਹੋ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋ ''ਸਚ੍ਚਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਾਰਕ੍ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ, ਤਥਾਪਿ ਭੀਤੋ ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ ਉਸ੍ਸਙ੍ਕਿਤੋ ਵਿਹਾਸਿਂ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਅਭੀਤੋ ਅਨੁਬ੍ਬਿਗ੍ਗੋ ਅਨੁਸ੍ਸਙ੍ਕਿਤੋ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ –

੮੪੨.''ਯਾਤਂ ਮੇ ਹਤ੍ਥਿਗੀਵਾਯ, ਸੁਖੁਮਾ ਵਤ੍ਥਾ ਪਧਾਰਿਤਾ।
ਸਾਲੀਨਂ ਓਦਨੋ ਭੁਤ੍ਤੋ, ਸੁਚਿਮਂਸੂਪਸੇਚਨੋ॥

੮੪੩.''ਸੋਜ੍ਜ ਭਦ੍ਦੋ ਸਾਤਤਿਕੋ, ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤੋ।
ਝਾਯਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਧਾਯ ਭਦ੍ਦਿਯੋ॥

੮੪੪.''ਪਂਸੁਕੂਲੀ ਸਾਤਤਿਕੋ, ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤੋ।
ਝਾਯਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਧਾਯ ਭਦ੍ਦਿਯੋ॥

੮੪੫.''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੀ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੪੬.''ਤੇਚੀਵਰੀ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੪੭.''ਸਪਦਾਨਚਾਰੀ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੪੮.''ਏਕਾਸਨੀ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੪੯.''ਪਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡੀ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੦.''ਖਲੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੀ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੧.''ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੨.''ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੩.''ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੀ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੪.''ਸੋਸਾਨਿਕੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੫.''ਯਥਾਸਨ੍ਥਤਿਕੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੬.''ਨੇਸਜ੍ਜਿਕੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੭.''ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੮.''ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥
੮੫੯.''ਪਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥

੯੬੦.‘‘ਅਸੰਸਟ੍ਠੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥

੯੬੧.‘‘ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਸਾਤਤਿਕੋ...ਪੇ॰...॥

੯੬੨.‘‘ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਤਪਲੰ ਕੰਸੰ, ਸੋਵਣ੍ਣੰ ਸਤਰਾਜਿਕੰ।
ਅਗ੍ਗਹਿਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੰ, ਇਦੰ ਦੁਤਿਯਾਭਿਸੇਚਨੰ॥

੯੬੩.‘‘ਉਚ੍ਚੇ ਮਣ੍ਡਲਿਪਾਕਾਰੇ, ਦਲ੍ਹਮਟ੍ਟਾਲਕੋਟ੍ਠਕੇ।
ਰਕ੍ਖਿਤੋ ਖਗ੍ਗਹਤ੍ਥੇਹਿ, ਉਤ੍ਤਮੰ ਵਿਹਰਿਂ ਪੁਰੇ॥

੯੬੪.‘‘ਸੋਜ੍ਜ ਭਦ੍ਦੋ ਅਨੁਤ੍ਰਾਸੀ, ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ।
ਝਾਯਤਿ ਵਨਮੋਗਯ੍ਹ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਧਾਯ ਭਦ੍ਦਿਯੋ॥

੯੬੫.‘‘ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਸਤਿਂ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਭਾਵਯੰ।
ਪਾਪੁਣਿਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ, ਸਬ੍ਬਸੰਯੋਜਨਕ੍ਖਯ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਪੁਰਤੋ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਾਤੰ ਮੇ ਹਤ੍ਥਿਗੀਵਾਯਾ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਹਤ੍ਥਿਗੀਵਾਯ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਯਾਤੰ ਚਰਿਤੰ। ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੇਨਾਪਿ **ਸੁਖੁਮਾ** ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ ਕਾਸਿਕਵਤ੍ਥਵਿਸੇਸਾ ਧਾਰਿਤਾ। ਓਦਨੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਤਿਵਸ੍ਸਿਕਾਨੰ ਪੁਰਾਣਗਨ੍ਧਸਾਲੀਨੰ ਓਦਨੋ ਤਿਤ੍ତਿਰਕਪਿਞ੍ਜਰਾਦਿਨਾ ਸੁਚਿਨਾ ਮੰਸੇਨ ਉਪਸਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਸੁਚਿਮੰਸੂਪਸੇਚਨੋ** ਭੁਤ੍ਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਤੰ ਸੁਖੰ ਨ ਮਯ੍ਹੰ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਤੋਸਕਰੰ ਅਹੋਸਿ, ਯਥਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਵੇਕਸੁਖਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **“ਸੋਜ੍ਜ ਭਦ੍ਦੋ”**ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਹਤ੍ਥਿਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਅਸ੍ਸਰਥਯਾਨਾਨਿ, ਵਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਰਾਜਾਲਙ੍ਕਾਰਾ, ਓਦਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਭੋਜਨਵਿਕਤਿ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਸੋਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਸੋ ਅਜ੍ਜ ਏਤਰਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯੰ ਠਿਤੋ। **ਭਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਭਦ੍ਦੋ। **ਸਾਤਤਿਕੋ**ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰੇ ਸਾਤਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤੋ। **ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤੋ**ਤਿ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਾਯ ਪਤ੍ਤੇ ਆਗਤੇ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਅਭਿਰਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਝਾਨੇਨ ਝਾਯਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤੋ ਗੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਲਿਗੋਧਾਯ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ। **ਭਦ੍ਦਿਯੋ**ਤਿ ਏਵੰਨਾਮੋ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਥੇਰੋ ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ।

ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ**। ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ**। ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੇਚੀਵਰਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਤੇਚੀਵਰਿਕੋ**। ਲੋਲੁਪ੍ਪਚਾਰੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਸਪਦਾਨਚਾਰੀ**। ਨਾਨਾਸਨਭੋਜਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕਾਸਨਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਏਕਾਸਨਿਕੋ**। ਦੁਤਿਯਕਭਾਜਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਪਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿਕੋ**। ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਭੋਜਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਖਲੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਖਲੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਿਕੋ**। ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ**। ਛਨ੍ਨਵਾਸੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕੋ**। ਛਨ੍ਨਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕੋ**। ਨਸੁਸਾਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸੋਸਾਨਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਸੋਸਾਨਿਕੋ**। ਸੇਨਾਸਨਲੋਲੁਪ੍ਪੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸਨ੍ਥਤਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਯਥਾਸਨ੍ਥਤਿਕੋ**। ਸਯਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਨੇਸਜ੍ਜਿਕੋ** । ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਧੁਤਙ੍ਗਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੨੨ ਆਦਯੋ) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ।

ਉਚ੍ਚੇਤਿ ਉਚ੍ਚਾਦਿਟ੍ਠਾਨੇ, ਉਪਰਿਪਾਸਾਦਤਾਯ ਵਾ ਉਚ੍ਚੇ। **ਮਣ੍ਡਲਿਪਾਕਾਰੇ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਾਕਾਰੇਨ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ। **ਦਲ਼੍ਹਮਟ੍ਟਾਲਕੋਟ੍ਠਕੇ**ਤਿ ਥਿਰੇਹਿ ਅਟ੍ਟਾਲੇਹਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ, ਨਗਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਤਿਂ ਪਵ੍ਵਵ੍ਢਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਸਮਾਧਿਂ ਵਦਤਿ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਸਤਿਂ ਪਵ੍ਵਵ੍ਢ ਭਾਵਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਕਾਲ਼ਿਗੋਧਾਪੁਤ੍ਤਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਗਚ੍ਛਂ ਵਦੇਸੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਭਗ੍ਗਵਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਸਕਲਨਗਰੇ ਆਵੁਧਾਨਿ ਪਜ੍ਜਲਿਂਸੁ, ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਮਙ੍ਗਲਾਵੁਧਂ ਸਯਨਪੀਠੇ ਠਪਿਤਂ ਪਜ੍ਜਲਿ, ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਭੀਤੋ ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ ਨਿਦ੍ਦਂ ਨ ਲਭਿ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਤਾਯਂ ਵੇਲਾਯਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਯੋਗਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਚੋਰਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਮਕਾਸਿ। ਸੋ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਤੋ ਸੁਖਸੇਯ੍ਯਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਰਾਜਾ ‘‘ਕੁਤੋ, ਆਚਰਿਯ, ਸੁਖਸੇਯ੍ਯਂ, ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਮਙ੍ਗਲਾਵੁਧਂ ਪਜ੍ਜਲਿ, ਤਸ੍ਸ ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਵਿਪਾਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਮਾ ਭਾਯਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਯ੍ਹਂ ਘਰੇ ਦਾਰਕੋ ਜਾਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਸਕਲਨਗਰੇਪਿ ਆਵੁਧਾਨਿ ਪਜ੍ਜਲਿਂਸੂ’’ਤਿ। ‘‘ਕਿਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਆਚਰਿਯਾ’’ਤਿ? ‘‘ਦਾਰਕੋ ਚੋਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਕਿਂ ਏਕਚਾਰੀ ਚੋਰੋ, ਉਦਾਹੁ ਗਣਜੇਟ੍ਠਕੋ’’ਤਿ? ‘‘ਏਕਚਾਰਿਕੋ, ਦੇਵ’’। ‘‘ਕਿਂ ਨਂ ਮਾਰੇਮਾ’’ਤਿ? ‘‘ਏਕਚਾਰਿਕੋ ਚੇ, ਪਟਿਜਗ੍ਗਥ ਤਾਵ ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਯਸ੍ਮਾ ਜਾਯਮਾਨੋ ਰਞ੍ਞੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਹੇਸੇਨ੍ਤੋ ਜਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਹਿਂਸਕੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵਿਯ **ਅਹਿਂਸਕੋ**ਤਿ ਵੋਹਰਿਂਸੁ।

ਸੋ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਬਲੇਨ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਤਸ੍ਸਿਦਂ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ – ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਕਸ੍ਸਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਏਕਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤਂ ਅਲ੍ਲਚੀਵਰਂ ਸੀਤਪੀਲ਼ਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖੇਤ੍ਤਭੂਮਿਂ ਉਪਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਮੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਬਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਥਾਮਜਵਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰੇਤਿ। ਸੋ ਤਕ੍ਕਸਿਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਸਾਪਾਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤੇਵਾਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਸਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਗੇਹੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇਨ ਭਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਂ ਅਸਹਮਾਨਾ ਅਞ੍ਞੇ ਮਾਣਵਾ ਆਚਰਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭੇਦਂ ਅਕਂਸੁ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਹਾਬਲੋ ਮਾਣਵੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਮਾਰਾਪੇਤੁਂ, ਉਪਾਯੇਨ ਨਂ ਮਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਸਿਪ੍ਪਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਮਾਣਵਂ ਆਹ – ‘‘ਤਾਤ ਅਹਿਂਸਕ, ਨਿਟ੍ਠਿਤਸਿਪ੍ਪੇਨ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਨਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਗਰੁਦਕ੍ਖਿਣਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸਾਧੁ, ਆਚਰਿਯ, ਕਿਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ? ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਦਕ੍ਖਿਣਹਤ੍ਥਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਆਨੇਹੀ’’ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕਿਰ ਅਯਮਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਬਹੂਸੁ ਮਾਰਿਯਮਾਨੇਸੁ ਏਕਨ੍ਤੁਤੋ ਏਕੋ ਨਂ ਮਾਰੇਯ੍ਯਾਤਿ । ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਹਿਂਸਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਰਪਰਿਚਿਤਂ ਨਿਕ੍ਕਰੁਣਤਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਦ੍ਧਪਞ੍ਚਾਵੁਧੋ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਵਿਜਿਤੇ ਜਾਲਿਨਿਂ ਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮਗ੍ਗਸਮੀਪੇ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ ਵਸਨ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਤਸਿਖਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗੇ ਓਲਮ੍ਬੇਸਿ। ਤਾ ਗਿਜ੍ਝਾਪਿ ਕਾਕਾਪਿ ਖਾਦਿਂਸੁ, ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪੂਤਿਭਾਵਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਏਵਂ ਗਣਨਾਯ ਅਪਰਿਪੂਰਮਾਨਾਯ ਲਦ੍ਧਾ ਲਦ੍ਧਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤ੍ਵਾ ਮਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਞ੍ਞੋਪਚਿਤਂ ਵਿਯ ਅਂਸੇ ਓਲਮ੍ਬੇਸਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ**ਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਹੋਸਿ।

ਏਵਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੇ ਮਗ੍ਗੋ ਅਵਲਞ੍ਜੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਮਗ੍ਗੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਗਾਮੂਪਚਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਗਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਗਾਮਤੋ ਅਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ, ਗਾਮਾ ਸੁਞ੍ਞਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਥਾ ਨਿਗਮਾ ਜਨਪਦਾ ਚ। ਏਵਂ ਤੇਨ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਉਬ੍ਬਾਸਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਚ ਏਕਾਯ ਊਨਾ ਸਹਸ੍ਸਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਸਙ੍ਗਹਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਂ ਚੋਰੁਪਦ੍ਦਵਂ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਰਾਜਾ ਪਾਤੋਵ ਨਗਰੇ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਸਿ, ''ਸੀਘਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਚੋਰਂ ਗਣ੍ਹਾਮ, ਬਲਕਾਯੋ ਆਗਚ੍ਛਤੂ''ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਮਨ੍ਤਾਣੀ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਤਸ੍ਸ ਪਿਤਰਂ ਆਹ – ''ਪੁਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਤੇ ਚੋਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ 'ਈਦਿਸਂ ਮਾ ਕਰੀ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਹਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਨਂ ਰਾਜਾ ਘਾਤੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਤਾਦਿਸੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਰਾਜਾ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਕਰੋਤੂ''ਤਿ ਆਹ । ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹੇਨ ਪਾਥੇਯ੍ਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ।

ਭਗਵਾ ''ਅਯਂ 'ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਆਨੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਚੇ ਸਾ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ 'ਅਙ੍ਗੁਲਿਸਹਸ੍ਸਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਮਾਰੇਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕੋ, ਸਚਾਹਂ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਂ, ਮਹਾਜਾਨਿ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਿਂਸਯੋਜਨਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਦਸਾਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਗੋਪਾਲਕਾਦੀਹਿ ਵਾਰਿਯਮਾਨੋਪਿ ਜਾਲਿਨਂ ਵਨਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖਣੇ ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠਾ, ਸੋ ਮਾਤਰਂ ਦੂਰਤੋਵ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਮਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਜ ਊਨਙ੍ਗੁਲਿਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਸਿਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਵਿ। ਤੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਮੇ ਮਾਤਰਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਗਹਿਤੇਨ? ਜੀਵਤੁ ਮੇ ਮਾਤਾ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮਂ ਸਮਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸਿਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਥਾਰੂਪਂ ਇਦ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਸਿ, ਯਥਾ ਪਕਤਿਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਸਬ੍ਬਥਾਮੇਨ ਧਾਵਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ। ਸੋ ਪਰਿਹੀਨਜਵੋ ਘੁਰੁਘੁਰੁਪਸ੍ਸਾਸੀ ਕਚ੍ਛੇਹਿ ਸੇਦਂ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਪਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਖਾਣੁ ਵਿਯ ਠਿਤੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ''ਤਿਟ੍ਠ ਤਿਟ੍ਠ, ਸਮਣਾ''ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਵ ''ਠਿਤੋ ਅਹਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ''ਇਮੇ ਖੋ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ, ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਯੇਵ 'ਠਿਤੋ ਅਹਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਾ'ਤਿ ਆਹ, ਅਹਞ੍ਚਮ੍ਹਿ ਠਿਤੋ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

੮੬੬.''ਗਚ੍ਛਂ ਵਦੇਸਿ ਸਮਣ ਠਿਤੋਮ੍ਹਿ, ਮਮਞ੍ਚ ਬ੍ਰੂਸਿ ਠਿਤਮਟ੍ਠਿਤੋਤਿ।
ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਤਂ ਸਮਣ ਏਤਮਤ੍ਥਂ, ਕਥਂ ਠਿਤੋ ਤ੍ਵਂ ਅਹਮਟ੍ਠਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਸਮਣਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਲਪਤਿ। **ਮਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਂ। **ਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਾਕਾਰੇਨ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਸਮਣ, ਤ੍ਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਵ ਸਮਾਨੋ ''ਠਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਦੇਸਿ। ਮਮਞ੍ਚ ਠਿਤਂਯੇਵ ''ਅਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਬ੍ਰੂਸਿ, ਵਦੇਸਿ। ਕਾਰਣੇਨੇਤ੍ਥ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਮਣਂ ਅਹਂ ਏਵਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ। ਕਥਂ ਕੇਨਾਕਾਰੇਨ ਤ੍ਵਂ ਠਿਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਹਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਿਤੋਮ੍ਹੀਤਿ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਾ –

੮੬੭.''ਠਿਤੋ ਅਹਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ ਸਬ੍ਬਦਾ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡਂ।
ਤੁਵਞ੍ਚ ਪਾਣੇਸੁ ਅਸਞ੍ਞਤੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਿਤੋਹਂ ਤੁਵਮਟ੍ਠਿਤੋਸੀ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਾਯ ਤਂ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਠਿਤੋ ਅਹਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਸਬ੍ਬਦਾ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭੂਤੇਸੁ ਨਿਧਾਯ ਦਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲ, ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲੇ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨੇਸੁ ਤਸਥਾਵਰਭੇਦੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਦਣ੍ਡਂ ਨਿਧਾਯ ਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡੋ ਨਿਹਿਤਸਤ੍ਥੋ ਲਜ੍ਜੀ ਦਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਵਤ੍ਤਨਤੋ ਏਵਰੂਪੇਨੇਵ ਠਿਤੋ। **ਤੁਵਞ੍ਚ ਪਾਣੇਸੁ ਅਸਞ੍ਞਤੋਸੀ**ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸਞ੍ਞਮਰਹਿਤੋ ਅਸਿ, ਲੁਦ੍ਦੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਹਤਪਹਤੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਅਦਯਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਞ੍ਞਤੋ ਵਿਰਤਿਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਿਤੋ। ਤਤੋ ਏਵ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨਤੋਪਿ ਤ੍ਵਂ

ਇਦਾਨਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਠਿਤੋਪਿ ਅਟ੍ਠਿਤੋ ਅਸਿ, ਅਹੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਠਿਤੋਤਿ। ਤਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗੁਣਪ੍ਪਭਾਵਿਤਸ੍ਸ ਜਲਤਲੇ ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਕਲੰ ਲੋਕੰ ਅਭਿਬ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਪਾਕਗਤਤ੍ਤਾ ''ਅਯੰ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ''ਮਹਾ ਅਯੰ ਸੀਹਨਾਦੋ, ਮਹਨ੍ਤੰ ਗਜ੍ਜਿਤੰ, ਨਯਿਦੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਮਞ੍ਞੇ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਏਤੰ ਗਜ੍ਜਿਤੰ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਤਮ੍ਹਿ ਮਹੇਸਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ, ਮਯ੍ਹੰ ਸਙ੍ਗਹਕਰਣਤ੍ਥੰ ਭਗਵਾ ਇਧਾਗਤੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ –

੮੬੮.''ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਵਤ ਮੇ ਮਹਿਤੋ ਮਹੇਸੀ, ਮਹਾਵਨੰ ਸਮਣੋ ਪਚ੍ਚੁਪਾਦਿ।
ਸੋਹੰ ਚਜਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਹਸ੍ਸਪਾਪੰ, ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਗਾਥੰ ਤਵ ਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਿਰਸ੍ਸੰ ਵਤਾ**ਤਿ ਚਿਰਕਾਲੇਨ ਵਤ। **ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ। **ਮਹਿਤੋ**ਤਿ ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨ ਮਹਤਿਯਾ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜਿਤੋ। ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਗੁਣੇ ਏਸਿ, ਗਵੇਸੀਤਿ ਮਹੇਸੀ। **ਮਹਾਵਨੰ ਸਮਣੋ ਪਚ੍ਚੁਪਾਦੀ**ਤਿ ਇਮੰ ਮਹਾਰਞ੍ਞੰ ਸਮਿਤਸਬ੍ਬਪਾਪੋ ਭਗਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। **ਸੋਹੰ ਚਜਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਹਸ੍ਸਪਾਪੰ, ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਗਾਥੰ ਤਵ ਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਹੰ ਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤੰ ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤੰ ਤਵ ਗਾਥੰ ਸੁਣਿੰ। ਸੋਹੰ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ''ਚਿਰਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਚਿਰਕਾਲੇਨਪਿ ਸਙ੍ਗਤੰ ਪਰਿਚਿਤੰ ਪਾਪਸਹਸ੍ਸੰ ਪਜਹਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨੰ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ, ਯਥਾ ਚ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ –

੮੬੯.''ਇਚ੍ਚੇਵ ਚੋਰੋ ਅਸਿਮਾਵੁਧਞ੍ਚ, ਸੋਬ੍ਭੇ ਪਪਾਤੇ ਨਰਕੇ ਅਨ੍ਵਕਾਸਿ।
ਅਵਨ੍ਦਿ ਚੋਰੋ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮਯਾਚਿ ਬੁਦ੍ਧੰ॥

੮੭੦.''ਬੁਦ੍ਧੋ ਚ ਖੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ ਮਹੇਸਿ, ਯੋ ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ।
ਤਮੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਤਦਾ ਅਵੋਚ, ਏਸੇਵ ਤਸ੍ਸ ਅਹੁ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ''ਤਿ॥

ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾ ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਠਪੇਸੁੰ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਚ੍ਚੇਵ**ਾਤਿ ਇਤਿ ਏਵ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ। **ਚੋਰੋ**ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ। **ਅਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਖਗ੍ਗੰ। **ਆਵੁਧ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਸਾਵੁਧੰ। **ਸੋਬ੍ਭੇ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਛਿਨ੍ਨਤਟੇ। **ਪਪਾਤੇ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਛਿਨ੍ਨਤਟੇ। **ਨਰਕੇ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਾ ਫਲਿਤਵਿਵਰੇ। ਇਧ ਪਨ ਤੀਹਿਪਿ ਪਦੇਹਿ ਯਤ੍ਥ ਪਤਿਤੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਾਦਿਸੰ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵਦਤਿ। **ਅਨ੍ਵਕਾਸੀ**ਤਿ ਅਨੁ ਅਕਾਸਿ, ਪਞ੍ਚਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਵੁਧੰ ਅਨੁ ਖਿਪਿ ਛਡ੍ਡੇਸਿ, ਤਾਨਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇਸੁ ਸਿਰਸਾ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਪਬ੍ਬਾਜੇਥ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਅਵਨ੍ਦਿ ਚੋਰੋ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਪਾਦੇ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮਯਾਚਿ ਬੁਦ੍ਧ"**ਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਤੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਯਾਚਿਤਾਯ ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ – ''ਏਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸ੍ਵਾਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਚਰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਏਵ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਤਮੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਤਦਾ ਅਵੋਚ, ਏਸੇਵ ਤਸ੍ਸ ਅਹੁ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ"**ਤਿ।

ਏਵੰ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੰ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੮੭੧.''ਯੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਸੋ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤਿ।
ਸੋਮੰ ਲੋਕੰ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

੮੭੨.‘‘ਯਸ੍ਸ ਪਾਪਂ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਕੁਸਲੇਨ ਪਿਧੀਯਤਿ।
ਸੋਮਂ ਲੋਕਂ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ॥

੮੭੩.‘‘ਯੋ ਹਵੇ ਦਹਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਯੁਞ੍ਜਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਸੋਮਂ ਲੋਕਂ ਪਭਾਸੇਤਿ, ਅਬ੍ਭਾ ਮੁਤ੍ਤੋਵ ਚਨ੍ਦਿਮਾ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥਤ੍ਤਯਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯੋ** ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਾਭਾਵੇਨ **ਪਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ** ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਮਾਦਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ , ਪਚ੍ਛਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਸੋ ਅਬ੍ਭਾਦੀਹਿ ਮੁਤ੍ਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਓਕਾਸਲੋਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਾਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਭਿਞ੍ਞਾਹਿ ਇਮਂ ਖਨ੍ਧਾਦਿਲੋਕਂ ਓਭਾਸੇਤੀਤਿ।

ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ **ਕਤਂ** ਉਪਚਿਤਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕੁਸਲੇਨ ਅਵਿਪਾਕਾਰਹਭਾਵਸ੍ਸ ਆਹਰਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪਾਕੁਪ੍ਪਾਦਨੇ ਦ੍ਵਾਰਪਿਧਾਨੇਨ **ਪਿਧੀਯਤਿ** ਥਕੀਯਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਦਹਰੋਤਿ ਤਰੁਣੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਯੋਗਕ੍ਖਮਸਰੀਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾਤਾਤਪਪਰਿਸ੍ਸਯਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਯੋਗਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਯੁਞ੍ਜਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ** ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯੇ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਯਦਾ ਨਗਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਤਿ, ਤਦਾ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਖਿਤ੍ਤੋ ਲੇਡ੍ਡੁ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਨਿਪਤਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਖਿਤ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਾਯੇ ਨਿਪਤਤਿ। ਸੋ ਭਿਨ੍ਨੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਓਵਦਤਿ ‘‘ਅਧਿਵਾਸੇਹਿ, ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਧਿਵਾਸੇਹਿ, ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਯਸ੍ਸ ਖੋ, ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੇਨ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਤਸ੍ਸ, ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਂ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਸੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਥੇਰੋ ਅਨੋਧਿਸੋ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ –

੮੭੪.‘‘ਦਿਸਾਪਿ ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤੁ, ਦਿਸਾਪਿ ਮੇ ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੁ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਦਿਸਾਪਿ ਮੇ ਤੇ ਮਨੁਜੇ ਭਜਨ੍ਤੁ, ਯੇ ਧਮ੍ਮਮੇਵਾਦਪਯਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੋ॥

੮੭੫.‘‘ਦਿਸਾ ਹਿ ਮੇ ਖਨ੍ਤਿਵਾਦਾਨਂ, ਅਵਿਰੋਧਪ੍ਪਸਂਸਿਨਂ।
ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਂ ਕਾਲੇਨ, ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਵਿਧੀਯਨ੍ਤੁ॥

੮੭੬.‘‘ਨ ਹਿ ਜਾਤੁ ਸੋ ਮਮਂ ਹਿਂਸੇ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਂ।
ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਪਰਮਂ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਤਸਥਾਵਰੇ॥

੮੭੭.‘‘ਉਦਕਞ੍ਹਿ ਨਯਨ੍ਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿਕਾ, ਉਸੁਕਾਰਾ ਦਮਯਨ੍ਤਿ ਤੇਜਨਂ।
ਦਾਰੁਂ ਦਮਯਨ੍ਤਿ ਤਚ੍ਛਕਾ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਮਯਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ॥

੮੭੮.‘‘ਦਣ੍ਡੇਨੇਕੇ ਦਮਯਨ੍ਤਿ, ਅਙ੍ਕੁਸੇਭਿ ਕਸਾਹਿ ਚ।
ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨ, ਅਹਂ ਦਨ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਤਾਦਿਨਾ॥

੮੭੯.‘‘ਅਹਿਂਸਕੋਤਿ ਮੇ ਨਾਮਂ, ਹਿਂਸਕਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਸਤੋ।

ਅਜ੍ਜਾਹਂ ਸਚ੍ਚਨਾਮੋਮ੍ਹਿ, ਨ ਨਂ ਹਿਂਸਾਮਿ ਕਞ੍ਚਿ ਨਂ॥

੮੮੦.''ਚੋਰੋ ਅਹਂ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ।
ਵੁਯ੍ਹਮਾਨੋ ਮਹੋਘੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਮਾਗਮਂ॥

੮੮੧.''ਲੋਹਿਤਪਾਣਿ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ।
ਸਰਣਗਮਨਂ ਪਸ੍ਸ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

੮੮੨.''ਤਾਦਿਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਬਹੁਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਾਮਿਨਂ।
ਫੁਟ੍ਠੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਅਨਣੋ ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਭੋਜਨਂ॥

੮੮੩.''ਪਮਾਦਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਬਾਲਾ ਦੁਮ੍ਮੇਧਿਨੋ ਜਨਾ।
ਅਪ੍ਪਮਾਦਞ੍ਚ ਮੇਧਾਵੀ, ਧਨਂ ਸੇਟ੍ਠਂਵ ਰਕ੍ਖਤਿ॥

੮੮੪.''ਮਾ ਪਮਾਦਮਨੁਯੁਞ੍ਜੇਥ, ਮਾ ਕਾਮਰਤਿਸਨ੍ਥਵਂ।
ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਹਿ ਝਾਯਨ੍ਤੋ, ਪਪ੍ਪੋਤਿ ਪਰਮਂ ਸੁਖਂ॥

੮੮੫.''ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਨਾਪਗਤਂ, ਨੇਤਂ ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿਤਂ ਮਮ।
ਸਵਿਭਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਯਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਤਦੁਪਾਗਮਂ॥

੮੮੬.''ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਨਾਪਗਤਂ, ਨੇਤਂ ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿਤਂ ਮਮ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੮੮੭.''ਅਰਞ੍ਞੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ, ਪਬ੍ਬਤੇਸੁ ਗੁਹਾਸੁ ਵਾ।
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ, ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਮਨਸੋ ਤਦਾ॥

੮੮੮.''ਸੁਖਂ ਸਯਾਮਿ ਠਾਯਾਮਿ, ਸੁਖਂ ਕਪ੍ਪੇਮਿ ਜੀਵਿਤਂ।
ਅਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਮਾਰਸ੍ਸ, ਅਹੋ ਸਤ੍ਥਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤੋ॥

੮੮੯.''ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਚ੍ਚੋ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਉਦਿਚ੍ਚੋ ਉਭਤੋ ਅਹੁ॥
ਸੋਜ੍ਜ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸੁਗਤਸ੍ਸ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ॥

੮੯੦.''ਵੀਤਤਣ੍ਹੋ ਅਨਾਦਾਨੋ, ਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰੋ ਸੁਸਂਵੁਤੋ।
ਅਘਮੂਲਂ ਵਧਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਤ੍ਤੋ ਮੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ॥

੮੯੧.''ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਿਸਾਪੀ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਦਿਸਾਪਿ ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਪਿ ਯੇ ਮਂ ਏਵਂ ਉਪਵਦਨ੍ਤਿ ''ਯਥਾ ਮਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਞਾਤਿਵਿਯੋਗਦੁਕ੍ਖਪਰੇਤਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਾਮ, ਏਵਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਾਤੂ''ਤਿ। **ਮੇ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ

ਸੁਤੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਕਥੰ ਸੁਣਨ੍ਤੁ । **ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੁ। **ਤੇ ਮਨੁਜੇ ਭਜਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਨ੍ਤੁ ਸੇਵਨ੍ਤੁ। **ਯੇ ਧਮ੍ਮਮੇਵਾਦਪਯਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੇ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਮੇਵ, ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਮੇਵ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਮੇਵ ਚ ਆਦਪੇਨ੍ਤਿ ਸਮਾਦਪੇਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ।

ਖਨ੍ਤਿਵਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤਾਨੰ ਤਤੋ ਏਵ **ਅਵਿਰੋਧਪ੍ਪਸੰਸਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਵਿਰੋਧਭੂਤਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਏਵ ਪਸੰਸਨਸੀਲਾਨੰ। **ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮੰ ਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਤੇਸੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੁ। **ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਵਿਧੀਯਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਯਥਾਸੁਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਗ੍ਗਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕਰੋਨ੍ਤੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨ ਹਿ ਜਾਤੁ ਸੋ ਮਮੰ ਹਿੰਸੇਤਿ ਸੋ ਮਯ੍ਹੰ ਦਿਸੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੋ ਜਾਤੁ, ਏਕੰਸੇਨੇਵ ਮੰ ਨ ਹਿੰਸੇ, ਨ ਬਾਧੇਯ੍ਯ। **ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਪਨ ਕਞ੍ਚਿ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੇਵਲੰ ਮੰਯੇਵ, ਅਞ੍ਞੰ ਵਾਪਿ ਕਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤੰ ਨ ਹਿੰਸੇਯ੍ਯ, **ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਪਰਮੰ ਸਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ, ਪਰਮੰ ਉਤ੍ਤਮੰ ਸਨ੍ਤਿੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯ, ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਚ **ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ ਤਸਥਾਵਰੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਚ ਸਤ੍ਤੇ ਪਰਮਾਯ ਰਕ੍ਖਾਯ ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਸਿਸ੍ਸੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਪਰਿਪਾਲੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਥੇਰੋ ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਪਰੇ ਪਾਪਤੋ ਪਰਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯੰ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਦਕੰ ਹੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਥਵਿਯਾ ਥਲਟ੍ਠਾਨੰ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਿਕੰ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਦੋਣਿੰ ਵਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਕਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਉਦਕੰ ਨੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਨੇਤ੍ਤਿਕਾ,** ਉਦਕਹਾਰਿਨੋ। **ਤੇਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਡੰ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਨੇਤ੍ਤਿਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਉਦਕੰ ਨਯਨ੍ਤਿ, ਉਸੁਕਾਰਾਪਿ ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਙ੍ਕਾਭਾਵੰ ਹਰਨ੍ਤਾ ਤੇਜਨੰ ਉਸੁੰ **ਦਮਯਨ੍ਤਿ**, ਉਜੁਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਚ੍ਛਕਾਪਿ ਨੇਮਿਆਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਤਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਦਾਰੁੰ **ਦਮਯਨ੍ਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਉਜੁੰ ਵਾ ਵਙ੍ਕੰ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਏਤ੍ਤਕੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ **ਪਣ੍ਡਿਤਾ** ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਮੇਨ੍ਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਕਨ੍ਤਦਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿਨਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਮਿਤਾਕਾਰੰ ਕਤਞ੍ਞੁਤਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਦਣ੍ਡੇਨੇਕੇ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਣ੍ਡੇਨੇਕੇ ਦਮਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਰਾਜਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾਦਯੋ ਦਣ੍ਡੇਨ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦਿਨਾ ਬਲਕਾਯੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਦਿਕੇ ਦਮੇਨ੍ਤਿ, ਗੋਪਾਲਾਦਯੋ ਚ ਗਾਵਾਦਿਕੇ ਦਣ੍ਡੇਨ ਯਟ੍ਠਿਯਾ ਦਮੇਨ੍ਤਿ। ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯਾ ਹਤ੍ਥਿੰ ਅਙ੍ਕੁਸੇਹਿ, ਅਸ੍ਸਾਚਰਿਯਾ ਅਸ੍ਸੇ ਕਸਾਹਿ ਚ ਦਮੇਨ੍ਤਿ। **ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨ, ਅਹੰ ਦਨ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਤਾਦਿਨਾ**ਤਿ ਅਹੰ ਪਨ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵਿਨਾ ਏਵ ਦਣ੍ਡੇਨ, ਵਿਨਾ ਸਤ੍ਥੇਨ, ਨਿਹਿਤਦਣ੍ਡਨਿਹਿਤਸਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਦਨ੍ਤੋ ਦਮਿਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਵਨੋ ਗਤੋ ਅਮ੍ਹਿ।

ਅਹਿੰਸਕੋਤਿ ਮੇ ਨਾਮੰ, ਹਿੰਸਕਸ੍ਸ ਪੁਰੇ ਸਤੋਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮਾਗਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਿੰਸਕਸ੍ਸ ਮੇ ਸਮਾਨਸ੍ਸ ਅਹਿੰਸਕੋਤਿ ਨਾਮਮਤ੍ਤੰ ਅਹੋਸਿ। **ਅਜ੍ਜਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪਨਾਹੰ ''ਅਹਿੰਸਕੋ''ਤਿ **ਸਚ੍ਚਨਾਮੋ** ਅਵਿਤਥਨਾਮੋ ਅਮ੍ਹਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਨ ਨੰ ਹਿੰਸਾਮਿ** ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਸਤ੍ਤੰ ਨ ਹਿੰਸਾਮਿ ਨ ਬਾਧੇਮਿ, **ਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ।

ਵਿਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਲੁਦ੍ਦੋ ਲੋਹਿਤਪਾਣੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਤੋ। **ਮਹੋਘੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਮੋਘਾਦਿਨਾ ਮਹਤਾ ਓਘੇਨ, ਤਸ੍ਸ ਓਘਸ੍ਸ ਵਿਚ੍ਛੇਦਕਰੰ **ਬੁਦ੍ਧੰ ਸਰਣੰ** ਬੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਰਣੰ **ਅਗਮੰ** ਉਪਗਚ੍ਛਿੰ।

ਲੋਹਿਤਪਾਣੀਤਿ ਪਾਣਮਤਿਪਾਤਨੇਨ ਪਰੇਸੰ ਲੋਹਿਤੇਨ ਰੁਹਿਰੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਪਾਣਿ। **ਸਰਣਗਮਨੰ ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਮਮ ਸਰਣਗਮਨੰ ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਲਪਤਿ।

ਤਾਦਿਸੰ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਸਤਪੁਰਿਸਵਧੰ ਦਾਰੁਣੰ ਤਥਾਰੂਪੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ। **ਫੁਟ੍ਠੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਕਮ੍ਮੋ ਵਿਪਾਕਮਤ੍ਤੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਨ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਫੁਟ੍ਠੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨਾ**ਤਿ

ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਸ੍ਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਫਲਭੂਤੇਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਗ੍ਗੇਨ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਕਮ੍ਮਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਫਲੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਫੁਟ੍ਠੋ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਖੀਣਤ੍ਤਾ **ਅਨਣੋ** ਭੁਞ੍ਜਾਮਿ ਭੋਜਨਂ, ਭੋਜਨਾਪਦੇਸੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਵਦਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਂ ਗਰਹਾਮੁਖੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਚ ਪਰੇਸਂ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ "**ਪਮਾਦਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ**"ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬਾਲਾ**ਤਿ ਬਾਲ੍ਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ। **ਦੁਮ੍ਮੇਧਿਨੋ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਾ, ਤੇ ਪਮਾਦੇ ਆਦੀਨਵਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਪਮਾਦਂ **ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਪਮਾਦੇਨੇਵ ਕਾਲਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਿ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਕੁਲਵਂਸਾਗਤਂ **ਸੇਟ੍ਠਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ ਸਤ੍ਤਰਤਨਧਨਂ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਉਤ੍ਤਮਂ ਧਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮ, ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ ਪੋਸੇਸ੍ਸਾਮ, ਸੁਗਤਿਮਗ੍ਗਂ ਸੋਧੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਧਨੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਧਨਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ; ਏਵਂ ਪਣ੍ਡਿਤੋਪਿ ''ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ , ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਧਨਂ ਸੇਟ੍ਠਂਵ ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਾ ਪਮਾਦਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਂ ਮਾ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਥ ਪਮਾਦੇਨ ਕਾਲਂ ਮਾ ਵੀਤਿਨਾਮਯਿਤ੍ਥ। **ਕਾਮਰਤਿਸਨ੍ਥਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ, ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਚ ਰਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਤਣ੍ਹਾਸਨ੍ਥਵਮ੍ਪਿ ਮਾ **ਅਨੁਯੁਞ੍ਜੇਥ** ਮਾ ਵਿਨ੍ਦਿਤ੍ਥ ਮਾ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਥ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਹੀ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸਤਿਤਾਯ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਝਾਯਨ੍ਤੋ** ਝਾਯਨਪ੍ਪਸੁਤੋ **ਪਰਮਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ।

ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਨਾਪਗਤਨ੍ਤਿ ਯਂ ਤਦਾ ਮਮ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਗਤਂ ਆਗਮਨਂ, ਸਤ੍ਥੁ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਵਨੇ ਆਗਮਨਂ, ਤਂ ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਸ੍ਵਾਗਮਨਂ ਨਾਪਗਤਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਪੇਤਂ ਵਿਗਤਂ ਨ ਹੋਤਿ। **ਨੇਤਂ ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿਤਂ ਮਮਾ**ਤਿ ਯਂ ਤਦਾ ਮਯਾ ''ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਨ੍ਤਿਤਂ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਮਮ ਨ ਦੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿਤਂ, ਸੁਮਨ੍ਤਿਤਮੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਸਵਿਭਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਪਕਾਰਤੋ ਵਿਭਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯਂ **ਸੇਟ੍ਠਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ ਪਵਰਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। **ਤਦੁਪਾਗਮਂ** ਤਦੇਵ ਉਪਗਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਤਦਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਪਯੋਗਾਸਯਵਿਪਨ੍ਨਤਾਯ ਅਰਞ੍ਞਾਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਹਾਸਿਂ, ਇਦਾਨਿ ਪਯੋਗਾਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਸੁਖਵਿਹਾਰਭਾਵਞ੍ਚੇਵ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤਤਾਯ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਭਾਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਰਞ੍ਞੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖਂ ਸਯਾਮੀ**ਤਿ ਸਯਨ੍ਤੋਪਿ ਸੁਖਂ ਸੁਖੇਨ ਨਿਦੁਕ੍ਖੇਨ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਚੇਤੋਦੁਕ੍ਖਰਹਿਤੋ ਸਯਾਮਿ। **ਠਾਯਾਮੀ**ਤਿ ਠਾਮਿ । **ਅਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਮਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦੀਨਂ ਅਗੋਚਰੋ। **ਅਹੋ ਸਤ੍ਥਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤੋ ਅਹੋ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਚ੍ਚੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕੋ। **ਉਦਿਚ੍ਚੋ ਉਭਤੋ**ਤਿ ਮਾਤਿਤੋ ਚ ਪਿਤਿਤੋ ਚ ਉਭਤੋ ਉਦਿਤੋ ਸਂਸੁਦ੍ਧਗਹਣਿਕੋ। ਸੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਹਾਯ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਭਗਵਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਉਤ੍ਤਮਾਨਿ

ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਪਣਿਧਾਨਮਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵ◌ਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਬਜਾਕਾਸਿ। ਸੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਿਕੇ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯੇ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਦੀਪਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਦੀਪਕਪਲ੍ਲਿਕਾਹਿ ਚ ‘‘ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਂ ਦੀਪਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ।

ਏਵ◌ਂ ਯਾਵਜੀਵ◌ਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਯੋਜਨਿਕੇ ਕਨਕਥੂਪੇ ਬਹੂ ਕਂਸਪਾਤਿਯੋ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮਜ੍ਝੇ ਏਕੇਕਂ ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਂ ਫੁਸਾਪੇਨ੍ਤੋ ਚੇਤਿਯਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਕਂ ਮਹਤਿਂ ਕਂਸਪਾਤਿਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਪ੍ਪਿਮਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਹਸ੍ਸਵਟ੍ਟਿਯੋ ਜਾਲਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੀਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਚੇਤਿਯਂ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਿ।

ਏਵ◌ਂ ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇ ਯਾਵਜੀਵ◌ਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂਯੇਵ ਦੁਗ੍ਗਤਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਅਨ੍ਨਭਾਰੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਸੁਮਨਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਨਾਮ ਗੇਹੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਜੀਵਤਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਉਪਰਿਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤਤੋ ਆਕਾਸੇਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਬਾਰਾਣਸੀਨਗਰਦ੍ਵ◌ਾਰੇ ਓਤਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵ◌ਿਸਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤਂ ਏਕਂ ਭਾਗਭਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਆਰਭਿ। ਭਰਿਯਾਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਭਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਕ੍ਖਿਪਿ। ਸੋ ਤਂ ਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸੁਮਨਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਛਤ੍ਤੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ‘‘ਅਹੋ ਦਾਨਂ ਪਰਮਦਾਨਂ, ਉਪਰਿਟ੍ਠੇ, ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨੁਮੋਦਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਮਨਸੇਟ੍ਠਿ ‘‘ਏਵ◌ਂ ਦੇਵਤਾਯ ਅਨੁਮੋਦਿਤਂ ਇਦਮੇਵ ਉਤ੍ਤਮਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਿਂ ਯਾਚਿ। ਅਨ੍ਨਭਾਰੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਨ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨਸੇਟ੍ਠਿ ਤਸ੍ਸ ਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਹਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮਕਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਤਿਰੂਪਂ ਗੇਹਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਸਾਹੀ’’ਤਿ ਆਹ।

ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਰੋਧਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਤਂਦਿਵਸਮੇਵ ਉਲ਼ਾਰਤਰਵ◌ਿਪਾਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂਦਿਵਸਂ ਸੁਮਨਸੇਟ੍ਠਿ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਨ ਤਂ ਆਦਰਵਸੇਨ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਸੇਟ੍ਠਿ ‘‘ਮਹਾਰਾਜ, ਅਯਂ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੋਯੇਵ◌ਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤਦਾ ਤੇਨ ਕਤਪੁਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿਸ੍ਸ ਸਹਸ੍ਸਂ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵ◌ਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਰਾਜਾ ਤੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਠਾਨੇ ਗੇਹਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵਸਾ’’ਤਿ ਗੇਹਟ੍ਠਾਨਮਸ੍ਸ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਠਾਨਂ ਸੋਧਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਿਯੋ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭਿਯੋ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਤਾ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਸਬ੍ਬਂ ਧਨਂ ਉਦ੍ਧਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਰਾਸਿਕਤਂ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਂ ਧਨਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ? ‘‘ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਦੇਵ◌ਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਅਯਂ ਅਨ੍ਨਭਾਰੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਮਹਾਧਨਸੇਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਤਂਦਿਵਸਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਛਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਸਿ।

ਸੋ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਜੀਵ◌ਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਨਗਰੇ ਸੁਕ੍ਕੋਦਨਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ, **ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਮਹਾਨਾਮਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਚੂਲ਼ਪਿਤੁ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਰਮਸੁਖੁਮਾਲੋ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਤੂਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵ◌ਿਕੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਅਲਙ੍ਕਤਨਾਟਕਿਤ੍ਥੀਹਿ ਪਰਿਵ◌ੁਤੋ ਦੇਵ◌ੋ ਵ◌ਿਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤੇਹਿ ਸਕਜਰਾਜੂਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਵ◌ਾਰਤ੍ਥਂ ਪੇਸਿਤੇਹਿ ਭਦ੍ਦਿਯਕੁਮਾਰਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਿਯਮ੍ਬਵਨੇ ਵ◌ਿਹਰਨ੍ਤਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਯੇਵ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਪੁਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਚੇਤਿਯਰਟ੍ਠੇ ਪਾਚੀਨਵ◌ਂਸਦਾਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਮਹਾਪੁਰਿਸਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਟ੍ਠਮਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾ ਸਤ੍ਥਾ

ਅਟ੍ਠਮਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਭਾਵਨਾਰਾਮਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸਪਟਿਪਦਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਸੋ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੪੨੧-੪੩੩) –

‘‘ਸੁਮੇਧਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਹਂ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਂ ਨਰਾਸਭਂ।
ਵੂਪਕਟ੍ਠਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ, ਅਦ੍ਦਸਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸੁਮੇਧਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਮਯਾਚਹਂ॥

‘‘ਅਨੁਕਮ੍ਪ ਮਹਾਵੀਰ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠ ਨਰਾਸਭ।
ਪਦੀਪਂ ਤੇ ਪਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਹਿ ਝਾਯਤੋ॥

‘‘ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ ਸੋ ਧੀਰੋ, ਸਯਮ੍ਭੂ ਵਦਤਂ ਵਰੋ।
ਦੁਮੇਸੁ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ, ਯਨ੍ਤਂ ਯੋਜਿਯਹਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਸਹਸ੍ਸਵਟ੍ਟਿਂ ਪਾਦਾਸਿਂ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਲੋਕਬਨ੍ਧੁਨੋ।
ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪਜ੍ਜਲਿਤ੍ਵਾਨ, ਦੀਪਾ ਵੂਪਸਮਿਂਸੁ ਮੇ॥

‘‘ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਵਿਮਾਨਮੁਪਪਜ੍ਜਹਂ॥

‘‘ਉਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਵਤ੍ਤਂ, ਬ੍ਯਮ੍ਹਂ ਆਸਿ ਸੁਨਿਮ੍ਮਿਤਂ।
ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਜ੍ਜਲਤਿ, ਦੀਪਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਸਮਨ੍ਤਾ ਯੋਜਨਸਤਂ, ਵਿਰੋਚੇਸਿਮਹਂ ਤਦਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਭੋਮਿ, ਦੀਪਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਤਿਂਸਕਪ੍ਪਾਨਿ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਮਕਾਰਯਿਂ।
ਨ ਮਂ ਕੇਚੀਤਿਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਦੀਪਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਅਹੋਸਹਂ।
ਦਿਵਾ ਰਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਯੋਜਨਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਸਹਸ੍ਸਲੋਕਂ ਞਾਣੇਨ, ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ।
ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਦੀਪਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਸੁਮੇਧੋ ਨਾਮ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਿਂਸਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਿਤੋ।
ਤਸ੍ਸ ਦੀਪੋ ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੦, ੧੯੨)।

ਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੋ ਉਦਾਨਵਸੇਨ **“ਪਹਾਯ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ”**ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਆਦਿਤੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਤੋ ਪਰਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਰਿਯਵਂਸਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਾ। ਇਤਰਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਥੇਰੇਨੇਵ ਭਾਸਿਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਥੇਰੇਨ ਭਾਸਿਤਾਪਿ, ਥੇਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਾਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਚੇਤਾ ਗਾਥਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ –

੮੯੨.‘‘ਪਹਾਯ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਭਗਿਨੀ ਞਾਤਿਭਾਤਰੋ।
ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਹਿਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋਵ ਝਾਯਤਿ॥

੮੯੩.‘‘ਸਮੇਤੋ ਨਚ੍ਚਗੀਤੇਹਿ, ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਪ੍ਪਬੋਧਨੋ।
ਨ ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿਮਜ੍ਝਗਂ, ਮਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸਯੇ ਰਤੋ॥

੮੯੪.‘‘ਏਤਞ੍ਚ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ਰਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ।
ਸਬ੍ਬੋਘਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋਵ ਝਾਯਤਿ॥

੮੯੫.‘‘ਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ ਰਸਾ ਗਨ੍ਧਾ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਚ ਮਨੋਰਮਾ।
ਏਤੇ ਚ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋਵ ਝਾਯਤਿ॥

੮੯੬.‘‘ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਮੁਨਿ।
ਏਸਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਅਨਾਸਵੋ॥

੮੯੭.‘‘ਵਿਚਿਨੀ ਅਗ੍ਗਹੀ ਧੋਵਿ, ਰਜਯੀ ਧਾਰਯੀ ਮੁਨਿ।
ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਮਤਿਮਾ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਅਨਾਸਵੋ॥

੮੯੮.‘‘ਮਹਿਚ੍ਛੋ ਚ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ, ਸਂਸਟ੍ਠੋ ਯੋ ਚ ਉਦ੍ਧਤੋ।
ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਇਮੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਪਕਾ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ॥

੮੯੯.‘‘ਸਤੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਅਵਿਘਾਤਵਾ।
ਪਵਿਵੇਕਰਤੋ ਵਿਤ੍ਤੋ, ਨਿਚ੍ਚਮਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ॥

੯੦੦.‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਇਮੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕੁਸਲਾ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਕਾ।
ਅਨਾਸਵੋ ਚ ਸੋ ਹੋਤਿ, ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਹੇਸਿਨਾ॥

੯੦੧.‘‘ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।
ਮਨੋਮਯੇਨ ਕਾਯੇਨ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ॥

੯੦੨.‘‘ਯਦਾ ਮੇ ਅਹੁ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਦੇਸਯਿ।
ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਰਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਮਦੇਸਯਿ॥

੯੦੩.‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਾਸਿਂ ਸਾਸਨੇ ਰਤੋ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੯੦੪.‘‘ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਤੋ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕੋ ਅਹਂ।
ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਤੋ ਮਿਦ੍ਧਂ ਸਮੂਹਤਂ॥

੯੦੫.‘‘ਨਾਹੁ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ, ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਅਨੇਜੋ ਸਨ੍ਤਿਮਾਰਬ੍ਭ, ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ॥

੯੦੬.‘‘ਅਸਲ੍ਲੀਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਵੇਦਨਂ ਅਜ੍ਝਵਾਸਯਿ।
ਪਜ੍ਜੋਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਚੇਤਸੋ ਅਹੁ॥

੯੦੭.‘‘ਏਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾ ਦਾਨਿ, ਮੁਨਿਨੋ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਾ।
ਨਾਞ੍ਞੇ ਧਮ੍ਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ॥

੯੦੮.‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਾਵਾਸੋ, ਦੇਵਕਾਯਸ੍ਮਿ ਜਾਲਿਨਿ।
ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

੯੦੯.‘‘ਯਸ੍ਸ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਸਹਸ੍ਸਧਾ, ਲੋਕੋ ਸਂਵਿਦਿਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਪ੍ਪੋ।
ਵਸੀ ਇਦ੍ਧਿਗੁਣੇ ਚੁਤੂਪਪਾਤੇ, ਕਾਲੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵਤਾ ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ॥

੯੧੦.‘‘ਅਨ੍ਨਭਾਰੋ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਘਾਸਹਾਰਕੋ।
ਸਮਣਂ ਪਟਿਪਾਦੇਸਿਂ, ਉਪਰਿਟ੍ਠਂ ਯਸਸ੍ਸਿਨਂ॥

੯੧੧.‘‘ਸੋਮ੍ਹਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਜਾਤੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋਤਿ ਮਂ ਵਿਦੂ।
ਉਪੇਤੋ ਨਚ੍ਚਗੀਤੇਹਿ, ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਪ੍ਪਬੋਧਨੋ॥

੯੧੨.‘‘ਅਥਦ੍ਦਸਾਸਿਂ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਕੁਤੋਭਯਂ।
ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

੯੧੩.‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਯਤ੍ਥ ਮੇ ਵੁਸਿਤਂ ਪੁਰੇ।
ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਦੇਵੇਸੁ, ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ ਸਕ੍ਕਜਾਤਿਯਾ॥

੯੧੪.‘‘ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਮਨੁਸ੍ਸਿਨ੍ਦੋ, ਅਹਂ ਰਜ੍ਜਮਕਾਰਯਿਂ।
ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ ਵਿਜਿਤਾਵੀ, ਜਮ੍ਬੁਸਣ੍ਡਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ।
ਅਦਣ੍ਡੇਨ ਅਸਤ੍ਥੇਨ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਅਨੁਸਾਸਯਿਂ॥

੯੧੫.''ਇਤੋ ਸਤ੍ਤ ਤਤੋ ਸਤ੍ਤ, ਸਂਸਾਰਾਨਿ ਚਤੁਦ੍ਦਸ।
ਨਿਵਾਸਮਭਿਜਾਨਿਸ੍ਸਂ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਠਿਤੋ ਤਦਾ॥

੯੧੬.''ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ, ਸਨ੍ਤੇ ਏਕੋਦਿਭਾਵਿਤੇ।
ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਲਦ੍ਧਮ੍ਹਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੁਜ੍ਝਿ ਮੇ॥

੯੧੭.''ਚੁਤੂਪਪਾਤਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਗਤਿਂ ਗਤਿਂ।
ਇਤ੍ਥਭਾਵਞ੍ਞਥਾਭਾਵਂ, ਝਾਨੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ ਠਿਤੋ॥

੯੧੮.''ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ...ਪੇ॰... ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥
੯੧੯.''ਵਜ੍ਜੀਨਂ ਵੇਲੁਵਗਾਮੇ, ਅਹਂ ਜੀਵਿਤਸਙ੍ਖਯਾ।
ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਵੇਲੁਗੁਮ੍ਬਸ੍ਮਿਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਂ ਅਨਾਸਵੋ''ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ**ਤਿ ਮਾਤਰਞ੍ਚ ਪਿਤਰਞ੍ਚ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਕੇਚਿ ਞਾਤਿਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਭੋਗਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਅਭਿਭੂਤਾ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਚ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤੁਰਪਸੁਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਮਯਂ। ਮਯਂ ਪਨ ਮਹਨ੍ਤਂ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ, ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਹਾਯ ਕਾਮੇਸੁ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ। **ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਞ੍ਚਾਤਿ, ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਝਾਨਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ।

ਸਮੇਤੋ ਨਚ੍ਚਗੀਤੇਹੀਤਿ ਨਚ੍ਚੇਹਿ ਚ ਗੀਤੇਹਿ ਚ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ, ਨਚ੍ਚਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਗੀਤਾਨਿ ਸੁਣਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਨਚ੍ਚਗੀਤੇਹਿ ਪੂਜਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਮਤਾਲ਼ਪ੍ਪਬੋਧਨੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਤਾਲਸਦ੍ਦੇਹਿ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ ਪਬੋਧੇਤਬ੍ਬੋ। **ਨ ਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿਮਜ੍ਝਗ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਨ ਕਾਮਭੋਗੇਨ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿਂ। **ਮਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸਯੇ ਰਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤੇ ਕਾਮਗੁਣੇ ਰਤੋ। ''ਕਿਲੇਸਮਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸਯਭੂਤੇਨ ਕਾਮਗੁਣਭੋਗੇਨ ਸਂਸਾਰਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਅਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਏਤਞ੍ਚ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਪਞ੍ਚਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਾਮਗੁਣਂ। **ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬੋਘ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੋਘਾਦਿਕਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਓਘਂ।

ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣੇ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਮਨੋਰਮਾ**ਤਿ ਲੋਭਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਮਨਂ ਰਮਯਨ੍ਤੀਤਿ ਮਨੋਰਮਾ, ਮਨਾਪਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ ਮਨਾਪਿਯਾ ਰੂਪਾ, ਮਨਾਪਿਯਾ ਸਦ੍ਦਾ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੨੮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ)।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਗ੍ਗਹਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਗ੍ਗਹਣਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕੋ**ਤਿ ਏਕਾਕੀ ਅਪਚ੍ਛਾਸਮਣੋ। **ਅਦੁਤਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯੋ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ ''ਤਣ੍ਹਾਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧੫, ੧੦੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੯੧)। **ਏਸਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਤਿ।

ਵਿਚਿਨੀਤਿ ਏਸਨ੍ਤੋਵ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾਦਿਕੇ ਪਂਸੁਕੂਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਚਿਨਿ। **ਅਗ੍ਗਹੀ**ਤਿ ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਅਸੁਚਿਮਕ੍ਖਿਤਮ੍ਪਿ ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਣ੍ਹਿ। **ਧੋਵੀ**ਤਿ, ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਸਿ। **ਰਜਯੀ**ਤਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਰਜਨੇਨ ਰਜਯਿ। **ਧਾਰਯੀ**ਤਿ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਧਾਰੇਸਿ, ਨਿਵਾਸੇਸਿ ਚੇਵ ਪਾਰੁਪਿ ਚ।

ਇਦਾਨਿ ਪਾਚੀਨਵਂਸਦਾਯੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦਂ ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **"ਮਹਿਚ੍ਛੋ ਚ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਿਚ੍ਛਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਉਲ਼ਾਰੁਲ਼ਾਰੇ ਬਹੂ ਚ ਪਚ੍ਚਯੇ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ, ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸਾਦਿਨਾ ਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਵਿਰਹਿਤੋ। **ਸਂਸਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਗਿਹੀਹਿ ਚੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਚ

ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਸੰਸਗ੍ਗੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੋ। **ਉਦ੍ਧਤੋ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਮਹਿਚ੍ਛੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਹਿਚ੍ਛਤਾ ਅਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਸੰਸਟ੍ਠਤਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਏਦਿਸਾ। ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ **ਪਾਪਕਾ। ਸੰਕਿਲੇਸਿਕਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਲੀਨਭਾਵਕਰਣਤੋ ਸੰਕਿਲੇਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਸਤੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਤਿ ਯਦਾ ਪਨਾਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸੇਵਨ੍ਤੋ ਭਜਨ੍ਤੋ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਤਿਮਾ ਚ ਮਹਿਚ੍ਛਤੰ ਪਹਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਅਸਨ੍ਤੋਸੰ ਪਹਾਯ **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ,** ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਘਾਤਕਰੰ ਵਿਕ੍ਖੇਪੰ ਪਹਾਯ **ਅਵਿਘਾਤਵਾ** ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਸਮਾਹਿਤੋ, ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕੰ ਪਹਾਯ **ਪਵਿਵੇਕਰਤੋ,** ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਧਮ੍ਮਪੀਤਿਯਾ **ਵਿਤ੍ਤੋ** ਸੁਮਨੋ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਕੋਸਜ੍ਜਪਹਾਨੇਨ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ**।

ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਇਮੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਯੋ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸਪ੍ਪਭੇਦਾ ਤਿਵਿਧਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਙ੍ਗਹਾ ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ **ਕੁਸਲਾ**, ਮਗ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ **ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਕਾ** ਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸਵਾਨੰ ਖੇਪਨੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਅਨਾਸਵੋ** ਚ ਹੋਤਿ। **ਇਤਿ** ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਮਹੇਸਿਨਾ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਪਾਚੀਨਵੰਸਦਾਯੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕੇ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪਨਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ''ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸਾਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੋ, ਨਾਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਮਹਿਚ੍ਛਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੩੦) ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧੰ, ਤੇ ਚ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੇਨ ਠਿਤੰ ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਮਨੋਮਯੇਨਾ**ਤਿ ਮਨੋਮਯੇਨ ਵਿਯ, ਮਨਸਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਸਦਿਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮਿਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ''ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਇਦੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਅਧਿਟ੍ਠਾਨਿਦ੍ਧਿਯਾ।

ਯਦਾ ਮੇ ਅਹੁ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਮਯ੍ਹੰ ''ਕੀਦਿਸੋ ਨੁ ਖੋ ਅਟ੍ਠਮੋ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕੋ''ਤਿ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਦੇਸਯੀ**ਤਿ ''ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਾਰਾਮਸ੍ਸਾਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੋ ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਰਤਿਨੋ, ਨਾਯੰਧਮ੍ਮੋ ਪਪਞ੍ਚਾਰਾਮਸ੍ਸ ਪਪਞ੍ਚਰਤਿਨੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੩੦) ਇਮਮਟ੍ਠਮੰ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਉਪਰਿ ਦੇਸਯਿ। ਤੰ ਪਨ ਦੇਸਿਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **"ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਰਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਮਦੇਸਯੀ"**ਤਿ। ਪਪਞ੍ਚਾ ਨਾਮ ਰਾਗਾਦਯੋ ਕਿਲੇਸਾ, ਤੇਸੰ ਵੂਪਸਮਤਾਯ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਾ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚੇ ਰਤੋ ਅਭਿਰਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਯਥਾ ਤੰ ਪਾਪੁਣਾਮਿ, ਤਥਾ ਤਾਦਿਸੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਦੇਸਯਿ, ਸਾਮੁਕ੍ਕੰਸਿਕੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਪਕਾਸਯੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਸਾਹੰ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਯ ਧਮ੍ਮੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਹਾਸਿੰ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹੇ **ਸਾਸਨੇ ਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਾਗਮੰ ਤੇਨ ਸਾਧਿਤਮਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤੰ, ਕਾਯੇ ਅਨਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਸੇਯਜਸੁਖਪਸ੍ਸਸੁਖਾਨੰ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗੰ, ਅਪ੍ਪਮਿਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਾਨੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਤੋ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ''ਯੋਗਾਨੁਕੂਲਤਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਸਪ੍ਪੁਰਿਸਚਰਿਯਾ ਸਲ੍ਲੇਖਵੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਗੁਣੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕੋ ਅਹੋਸਿੰ ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ। **ਯਤੋ ਮਿਦ੍ਧੰ ਸਮੂਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਯਾ ਨਿਦ੍ਦਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ। ''ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਵਸ੍ਸੇਸੁ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਸ੍ਸ ਸਤੋ ਆਦਿਤੋ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਦ੍ਦਾ ਨਾਹੋਸਿ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਸਰੀਰਕਿਲਮਥੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਨਿਦ੍ਦਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

“ਨਾਹੁ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ” ਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ‘‘ਕਿਂ ਭਗਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਭਾਵਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਹੁ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ, ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ**ਤਿ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਤੋ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਾ ਸਬ੍ਬਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੇ ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਨਾਹੁ ਨਾਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਚ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ ਨਾਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਏਜਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਨੇਜੋ**, ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿਂ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ **ਅਨੇਜੋ। ਸਨ੍ਤਿਮਾਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਚਕ੍ਖੁਮਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ।

ਅਸਲ੍ਲੀਨੇਨਾਤਿ ਅਲੀਨੇਨ ਅਸਂਕੁਟਿਤੇਨ ਸੁਵਿਕਸਿਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਵੇਦਨਂ ਅਜ੍ਝਵਾਸਯੀ**ਤਿ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਨ੍ਤਿਕਂ ਵੇਦਨਂ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ, ਨ ਵੇਦਨਾਨੁਵਤ੍ਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਿ। **ਪਜ੍ਜੋਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਚੇਤਸੋ ਅਹੂ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੇਲਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ, ਵਟ੍ਟਿਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤੋ ਪਜ੍ਜੋਤੋ ਪਦੀਪੋ ਤੇਸਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯੇ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਚ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਅਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ; ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੋ ਤੇਸਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯੇ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਚ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਅਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਧੀਰਾ ਯਥਾਯਂ ਪਦੀਪੋ’’ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੧੫), ‘‘ਅਚ੍ਚੀ ਯਥਾ ਵਾਤਵੇਗੇਨ ਖਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੮੦) ਚ ਆਦਿ।

ਏਤੇਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕ੍ਖਣੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਚ੍ਛਿਮਕਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਭਾਵਤੋ। **ਦਾਨੀ**ਤਿ ਏਤਰਹਿ। **ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਾ**ਤਿ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਾਕਟਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਫਸ੍ਸਪਞ੍ਚਮਕਾਵ ਆਦਿਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਞ੍ਞੇ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਹ ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਅਞ੍ਞੇ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ। ਨਨੁ ਤੇਪਿ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇਵਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਆਸਙ੍ਕਾਭਾਵਤੋ ਪਨ ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ‘‘ਇਤਰੇ ਪਨ ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਵਿਯ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨੁ ਖੋ’’ਤਿ ਸਿਯਾ ਆਸਙ੍ਕਾਤਿ ਤਦਾਸਙ੍ਕਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਨਾਞ੍ਞੇ ਧਮ੍ਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਾਵਾਸੋ, ਦੇਵਕਾਯਸ੍ਮਿ ਜਾਲਿਨੀਤਿ, ਏਤ੍ਥ **ਜਾਲਿਨੀ**ਤਿ ਦੇਵਤਂ ਆਲਪਤਿ, ਦੇਵਤੇ ਦੇਵਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਦੇਵਸਮੂਹੇ ਉਪਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਪੁਨ ਆਵਾਸੋ ਆਵਸਨਂ ਇਦਾਨਿ ਮਯ੍ਹਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **“ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ**’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਸਾ ਕਿਰ ਦੇਵਤਾ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਦਪਰਿਚਾਰਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ਥੇਰਂ ਜਿਣ੍ਣਂ ਵੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਸਿਨੇਹੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਣਿਧੇਹਿ, ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਵੁਸਿਤਂ ਪੁਰੇ’’ਤਿ ਦੇਵੂਪਪਤ੍ਤਿਂ ਯਾਚਿ। ਅਥ ‘‘ਦਾਨਿ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਿਵਚਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਤਾ ਵਿਹਤਾਸਾ ਤਤ੍ਥੇਵਨ੍ਤਰਧਾਯਿ।

ਅਥ ਥੇਰੋ ਵੇਹਾਸਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯਸ੍ਸ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯਸ੍ਸ** ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨ ਏਵ **ਸਹਸ੍ਸਧਾ** ਸਹਸ੍ਸਪ੍ਪਕਾਰੋ ਤਿਸਹਸ੍ਸਿਮਹਾਸਹਸ੍ਸਿਪਭੇਦੋ, **ਲੋਕੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਪ੍ਪੋ** ਸਹਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ, **ਸਂਵਿਦਿਤੋ** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਦਿਤੋ ਞਾਤੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤੋ, ਏਵਂ **ਇਦ੍ਧਿਗੁਣੇ** ਇਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚੁਤੂਪਪਾਤੇ ਚ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਗਤਕਾਲੇ ਦੇਵਤਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਦੇਵਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨੇ ਪਰਿਹਾਨੀਤਿ। ਥੇਰੇਨ ਕਿਰ ਜਾਲਿਨਿਯਾ ਦੇਵਤਾਯ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨਵਸੇਨ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨੀ’’ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਲਿਨਿਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਥੇਰੋ ਧਮ੍ਮਾਲਪਨਵਸੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਲਪਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸੁਂ। ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਅਨ੍ਨਭਾਰੋ ਪੁਰੇਤਿ ਏਵਂਨਾਮੋ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ। **ਘਾਸਹਾਰਕੋ**ਤਿ ਘਾਸਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਭਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨਕੋ। **ਸਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਿਤਪਾਪਂ। **ਪਟਿਪਾਦੇਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾਸਿਂ, ਪਸਾਦੇਨ ਅਭਿਮੁਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਪਰਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ। **ਯਸਸ੍ਸਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਮਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਥਟਯਸਂ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਯਾਵ ਚਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵਾ ਉਲ਼ਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਸੋਮ੍ਹਿ ਸਕਯਕੁਲੇ ਜਾਤੋ**"ਤਿਆਦਿ।

ਇਤੋ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਇਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਆਧਿਪਚ੍ਚੇਨ ਸਤ੍ਤ। **ਤਤੋ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਸਤ੍ਤ। **ਸਂਸਾਰਾਨਿ ਚਤੁਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਦ੍ਦਸ ਭਵਨ੍ਤਰਸਂਸਰਣਾਨਿ। **ਨਿਵਾਸਮਭਿਜਾਨਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿਂ। **ਦੇਵਲੋਕੇ** ਠਿਤੋ ਤਦਾਤਿ ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ, ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਯਦਾ ਇਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਾਤੀਤੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਦੇਵਲੋਕੇ ਠਿਤੋ, ਤਦਾ ਅਞ੍ਞਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਨਂ ਅਧਿਗਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ। ਸੋ ਹਿ ਪੀਤਿਫਰਣਤਾ, ਸੁਖਫਰਣਤਾ, ਚੇਤੋਫਰਣਤਾ, ਆਲੋਕਫਰਣਤਾ , ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੋ ਸਮਾਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਵੂਪਸਮੇਨ ਅਙ੍ਗਸਨ੍ਤਤਾਯ ਚ ਸਨ੍ਤੇ। **ਏਕੋਦਿਭਾਵਿਤੇ**ਤਿ ਏਕੋਦਿਭਾਵਗਤੇ, ਸੁਚਿਣ੍ਣੇ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਲਦ੍ਧਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਲਦ੍ਧੇ। **ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੁਜ੍ਝਿ ਮੇ**ਤਿ ਏਵਂਵਿਧੇ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ ਵਿਸੁਜ੍ਝਿ, ਏਕਾਦਸਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਅਹੋਸਿ।

ਚੁਤੂਪਪਾਤਂ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤਿਞ੍ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਜਾਨਾਮਿ, ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚ ''ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਅਮੁਮ੍ਹਾ ਲੋਕਮ੍ਹਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਧੂਪਪਨ੍ਨਾ, ਇਮਮ੍ਹਾ ਚ ਲੋਕਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਮੁਮ੍ਹਿ ਲੋਕੇ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ **ਆਗਤਿਂ ਗਤਿਞ੍ਚ** ਜਾਨਾਮਿ, ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਵ ਚ ਨੇਸਂ **ਇਤ੍ਥਭਾਵਂ** ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵਂ ਤਤੋ **ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵਂ** ਅਞ੍ਞਥਾਤਿਰਚ੍ਛਾਨਭਾਵਞ੍ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਜਾਨਾਮਿ। ਤਯਿਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤੇ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ "**ਝਾਨੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ ਠਿਤੋ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇ ਝਾਨੇ ਠਿਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਵਿਜ੍ਜਂ ਸਹ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਵ**ਜ੍ਜੀਨਂ ਵੇਲ਼ੁਵਗਾਮੇ**ਤਿ ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵੇਲ਼ੁਵਗਾਮੇ, ਵਜ੍ਜਿਰਟ੍ਠੇ ਯਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ ਵੇਲ਼ੁਵਗਾਮੇ। **ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਵੇਲ਼ੁਗੁਮ੍ਬਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵੇਲ਼ੁਗੁਮ੍ਬਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ। **ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪਾਰਾਪਰਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਮਣਸ੍ਸ ਅਹੁ ਚਿਨ੍ਤਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਾਰਾਪਰਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਇਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਗਤਮੇਵ। ਤਾ ਚ ਗਾਥਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਰਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਚਿਨ੍ਤਾਯ ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। ਇਮਾ ਪਨ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਤਦਾ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਕਾਸਨਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ –

੯੨੦.''ਸਮਣਸ੍ਸ ਅਹੁ ਚਿਨ੍ਤਾ, ਪੁਪ੍ਫਿਤਮ੍ਹਿ ਮਹਾਵਨੇ।

ਏਕਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਝਾਯਿਨੋ’’ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਠਪਿਤਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਵ। ਅਯਂ ਪਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ – ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਸੁ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਮਹਾਥੇਰੇਸੁ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਸੁ ਅਤੀਤਸਤ੍ਥੁਕੇ ਪਾਵਚਨੇ ਸੁਬ੍ਬਚੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਦੁਲ੍ਲਭੇਸੁ, ਦੁਬ੍ਬਚੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਬਹੁਲੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਚ ਜਾਤੇਸੁ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਸਾਲਵਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਗ੍ਗਸ੍ਸ ਝਾਯਨਸੀਲਸ੍ਸ, ਸਮਿਤਪਾਪਤਾਯ **ਸਮਣਸ੍ਸ,** ਪਾਰਾਪਰਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ **ਚਿਨ੍ਤਾ** ਵੀਮਂਸਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਇਤਰਾ –

੯੨੧.‘‘ਅਞ੍ਞਥਾ ਲੋਕਨਾਥਮ੍ਹਿ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੇ।
ਇਰਿਯਂ ਆਸਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਦਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ॥

੯੨੨.‘‘ਸੀਤਵਾਤਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ, ਹਿਰਿਕੋਪੀਨਛਾਦਨਂ।
ਮਤ੍ਤਟ੍ਠਿਯਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਂਸੁ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਇਤਰੀਤਰੇ॥

੯੨੩.‘‘ਪਣੀਤਂ ਯਦਿ ਵਾ ਲੂਖਂ, ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਬਹੁਂ।
ਯਾਪਨਤ੍ਥਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਂਸੁ, ਅਗਿਦ੍ਧਾ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤਾ॥

੯੨੪.‘‘ਜੀਵਿਤਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ, ਭੇਸਜ੍ਜੇ ਅਥ ਪਚ੍ਚਯੇ।
ਨ ਬਾਲ੍ਹਂ ਉਸ੍ਸੁਕਾ ਆਸੁਂ, ਯਥਾ ਤੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੇ॥

੯੨੫.‘‘ਅਰਞ੍ਞੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਸੁ, ਕਨ੍ਦਰਾਸੁ ਗੁਹਾਸੁ ਚ।
ਵਿਵੇਕਮਨੁਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤਾ, ਵਿਹਂਸੁ ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਾ॥

੯੨੬.‘‘ਨੀਚਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਸੁਭਰਾ, ਮੁਦੂ ਅਥਦ੍ਧਮਾਨਸਾ।
ਅਬ੍ਯਾਸੇਕਾ ਅਮੁਖਰਾ, ਅਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤਾਵਸਾਨੁਗਾ॥

੯੨੭.‘‘ਤਤੋ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਆਸਿ, ਗਤਂ ਭੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸੇਵਿਤਂ।
ਸਿਨਿਦ੍ਧਾ ਤੇਲਧਾਰਾਵ, ਅਹੋਸਿ ਇਰਿਯਾਪਥੋ॥

੯੨੮.‘‘ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ , ਮਹਾਝਾਯੀ ਮਹਾਹਿਤਾ।
ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਦਾਨਿ ਤੇ ਥੇਰਾ, ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਦਾਨਿ ਤਾਦਿਸਾ॥

੯੨੯.‘‘ਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ।
ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਵਰੂਪੇਤਂ, ਲੁਜ੍ਜਤੇ ਜਿਨਸਾਸਨਂ॥

੯੩੦.‘‘ਪਾਪਕਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਯੋ ਉਤੁ।
ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਵਿਵੇਕਾਯ, ਯੇ ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੇਸਕਾ॥

੯੩੧.‘‘ਤੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾ, ਆਵਿਸਨ੍ਤਿ ਬਹੁਂ ਜਨਂ।
ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਬਾਲੇਹਿ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੇਹਿਵ ਰਕ੍ਖਸਾ॥

੯੩੨.‘‘ਕਿਲੇਸੇਹਾਭਿਭੂਤਾ ਤੇ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਿਧਾਵਿਤਾ।
ਨਰਾ ਕਿਲੇਸਵਞ੍ਚਸੁ, ਸਸਙ੍ਗਾਮੇਵ ਘੋਸਿਤੇ॥

੯੩੩.‘‘ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਹਿ ਭਣ੍ਡਰੇ।
ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਅਨ੍ਵੇਨ੍ਤਾ, ਇਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਮਞ੍ਞਰੇ॥

੯੩੪.‘‘ਧਨਞ੍ਚ ਪੁਤ੍ਤਂ ਭਰਿਯਞ੍ਚ, ਛਡ੍ਡਯਿਤ੍ਵਾਨ ਨਿਗ੍ਗਤਾ।
ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਹੇਤੂਪਿ, ਅਕਿਚ੍ਛਾਨਿ ਨਿਸੇਵਰੇ॥

੯੩੫.‘‘ਉਦਰਾਵਦੇਹਕਂ ਭੁਤ੍ਵਾ, ਸਯਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਾ।
ਕਥਾ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤਿ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧਾ, ਯਾ ਕਥਾ ਸਤ੍ਥੁਗਰਹਿਤਾ॥

੯੩੬.‘‘ਸਬ੍ਬਕਾਰੁਕਸਿਪ੍ਪਾਨਿ, ਚਿਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾਨ ਸਿਕ੍ਖਰੇ।
ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ, ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋਤਿਅਚ੍ਛਤਿ॥

੯੩੭.‘‘ਮਤ੍ਤਿਕਂ ਤੇਲਚੁਣ੍ਣਞ੍ਚ, ਉਦਕਾਸਨਭੋਜਨਂ।
ਗਿਹੀਨਂ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਬਹੁਤ੍ਤਰਂ॥

੯੩੮.‘‘ਦਨ੍ਤਪੋਨਂ ਕਪਿਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਪੁਪ੍ਫਂ ਖਾਦਨਿਯਾਨਿ ਚ।
ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਚ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਅਮ੍ਬੇ ਆਮਲਕਾਨਿ ਚ॥

੯੩੯.‘‘ਭੇਸਜ੍ਜੇਸੁ ਯਥਾ ਵੇਜ੍ਜਾ, ਕਿਚ੍ਚਾਕਿਚ੍ਚੇ ਯਥਾ ਗਿਹੀ।
ਗਣਿਕਾਵ ਵਿਭੂਸਾਯਂ, ਇਸ੍ਸਰੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾ॥

੯੪੦.‘‘ਨੇਕਤਿਕਾ ਵਞ੍ਚਨਿਕਾ, ਕੂਟਸਕ੍ਖੀ ਅਪਾਟੁਕਾ।
ਬਹੂਹਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਹਿ, ਆਮਿਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਰੇ॥

੯੪੧.‘‘ਲੇਸਕਪ੍ਪੇ ਪਰਿਯਾਯੇ, ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਨੁਧਾਵਿਤਾ।
ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਾ ਉਪਾਯੇਨ, ਸਙ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਬਹੁਂ ਧਨਂ॥

੯੪੨.‘‘ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਂ, ਕਮ੍ਮਤੋ ਨੋ ਚ ਧਮ੍ਮਤੋ।
ਧਮ੍ਮਂ ਪਰੇਸਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਲਾਭਤੋ ਨੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ॥

੯੪੩.‘‘ਸਙ੍ਘਲਾਭਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ, ਸਙ੍ਘਤੋ ਪਰਿਬਾਹਿਰਾ।
ਪਰਲਾਭੋਪਜੀਵਨ੍ਤਾ, ਅਹਿਰੀਕਾ ਨ ਲਜ੍ਜਰੇ॥

੯੪੪.‘‘ਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਏਕੇ, ਮੁਣ੍ਡਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤਾ।
ਸਮ੍ਭਾਵਨਂਯੇਵਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਮੁਚ੍ਛਿਤਾ॥

੯੪੫.‘‘ਏਵਂ ਨਾਨਪ੍ਪਯਾਤਮ੍ਹਿ, ਨ ਦਾਨਿ ਸੁਕਰਂ ਤਥਾ।

ਅਫੁਸਿਤੰ ਵਾ ਫੁਸਿਤੁੰ, ਫੁਸਿਤੰ ਵਾਨੁਰਕ੍ਖਿਤੁੰ॥

੯੪੬.''ਯਥਾ ਕਣ੍ਟਕਟ੍ਠਾਨਮ੍ਹਿ, ਚਰੇਯ੍ਯ ਅਨੁਪਾਹਨੋ।
ਸਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ, ਏਵੰ ਗਾਮੇ ਮੁਨੀ ਚਰੇ॥

੯੪੭.''ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਕੇ ਯੋਗੀ, ਤੇਸੰ ਵਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਰੰ।
ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਕਾਲੋ, ਫੁਸੇਯ੍ਯ ਅਮਤੰ ਪਦੰ॥

੯੪੮.''ਇਦੰ ਵਤ੍ਵਾ ਸਾਲਵਨੇ, ਸਮਣੋ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ।
ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਇਸਿ ਖੀਣਪੁਨਬ੍ਭਵੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਥੇਰੇਨੇਵ ਭਾਸਿਤਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਰਿਯੰ ਆਸਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੇ **ਲੋਕਨਾਥਮ੍ਹਿ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ **ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੇ** ਧਰਨ੍ਤੇ ਏਤਰਹਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। **ਅਞ੍ਞਥਾ** ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਇਰਿਯੰ ਚਰਿਤੰ ਅਹੋਸਿ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ। **ਅਞ੍ਞਥਾ ਦਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਇਰਿਯੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਅਯਾਥਾਵਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ।

ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਰਨ੍ਤੇ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਹੋਸਿ, ਤੰ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸੀਤਵਾਤਪਰਿਤ੍ਤਾਣ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਮਤ੍ਤਟ੍ਠਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਮਤ੍ਤੰ ਪਯੋਜਨੰ। ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਵਾਤਪਰਿਤ੍ਤਾਣੰ, ਯਾਵਦੇਵ ਹਿਰੀਕੋਪੀਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿੰਸੁ। ਕਥੰ? **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਇਤਰੀਤਰੇ** ਯਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਹੀਨੇ ਪਣੀਤੇ ਵਾ ਯਥਾਲਦ੍ਧੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਨ੍ਤੋਸੰ ਆਪਨ੍ਨਾ।

ਪਣੀਤਨ੍ਤਿ ਉਲ੍ਲਾਰੰ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਨਾ ਸੰਸਟ੍ਠੰ, ਤਦਭਾਵੇਨ **ਲੂਖੰ। ਅਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਪਞ੍ਚਾਲੋਪਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। **ਬਹੁੰ ਯਾਪਨਤ੍ਥੰ ਅਭੁਞ੍ਜਿੰਸੂ**ਤਿ ਪਣੀਤੰ ਬਹੁੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਪਿ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਆਹਾਰੰ ਭੁਞ੍ਜਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਗਿਦ੍ਧਾ** ਗੇਧੰ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ। **ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤਾ** ਨ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਾ ਅਕ੍ਖਬ੍ਭਞ੍ਜਨੰ ਵਿਯ ਸਾਕਟਿਕਾ, ਵਣਲੇਪਨੰ ਵਿਯ ਵਣਿਨੋ ਅਭੁਞ੍ਜਿੰਸੁ।

ਜੀਵਿਤਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ, ਭੇਸਜ੍ਜੇ ਅਥ ਪਚ੍ਚਯੇਪਿ ਜੀਵਿਤਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭੂਤੇ ਭੇਸਜ੍ਜਸਙ੍ਖਾਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ। **ਯਥਾ ਤੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਪੁਰਿਮਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਸਵਕ੍ਖਯੇ **ਉਸ੍ਸੁਕਾ** ਯੁਤ੍ਤਾ ਆਸੁੰ, ਤਥਾ ਤੇ ਰੋਗਾਭਿਭੂਤਾਪਿ ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੇ ਬਾਲ੍ਹੰ ਅਤਿਵਿਯ **ਉਸ੍ਸੁਕਾ** ਨਾਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਾਤਿ ਵਿਵੇਕਪਰਾਯਣਾ ਵਿਵੇਕਪੋਣਾ। ਏਵੰ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੰ ਭਾਵਨਾਭਿਰਤਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਤੇਸੰ ਅਰਿਯਵੰਸਪਟਿਪਦਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ।

ਨੀਚਾਤਿ ''ਮਯੰ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨਪਰਵਮ੍ਭਨਾਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਨੋ, ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਸਦ੍ਧਾ। **ਸੁਭਰਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸੁਪੋਸਾ। **ਮੁਦੂ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਸਕਲੇ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ ਮੁਦੂ, ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਸੁਵਣ੍ਣੰ ਵਿਯ ਵਿਨਿਯੋਗਕ੍ਖਮਾ। **ਮੁਦੂ**ਤਿ ਵਾ ਅਭਾਕੁਟਿਕਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੁਖਾ ਪੁਪ੍ਫਿਤਮੁਖੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਵੁਤ੍ਤਿਨੋ, ਸੁਤਿਤ੍ਥੰ ਵਿਯ ਸੁਖਾਵਹਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਥਦ੍ਧਮਾਨਸਾ**ਤਿ ਅਕਥਿਨਚਿਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸੁਬ੍ਬਚਭਾਵਮਾਹ। **ਅਬਜਾਸੇਕਾ**ਤਿ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸਬਜਾਸੇਕਰਹਿਤਾ, ਅਨੁਰਨ੍ਤੁਰਾ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾਦੀਹਿ ਅਵੋਕਿਣ੍ਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਮੁਖਰਾ**ਤਿ ਨ ਮੁਖਰਾ, ਨ ਮੁਖੇਨ ਖਰਾ ਵਚੀਪਾਗਬ੍ਭਿਯਰਹਿਤਾਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਥਚਿਨ੍ਤਾਵਸਾਨੁਗਾ**ਤਿ ਹਿਤਚਿਨ੍ਤਾਵਸਾਨੁਗਾਹਿਤਚਿਨ੍ਤਾਵਸਿਕਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਹਿਤਚਿਨ੍ਤਮੇਵ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕਾ।

ਤਤੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਨੀਚਵੁੱਤਾਦਿਹੇਤੁ। **ਪਾਸਾਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਸਾਦਜਨਿਕਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪਸਾਦਾਵਹਂ। **ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾਦਿਗਮਨਂ। **ਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਾਯਵਾਚਾਪਵਤ੍ਤਿ। **ਭੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗੋ। **ਨਿਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਚਰਨਿਸੇਵਨਂ। **ਸਿਨਿਦ੍ਧਾ ਤੇਲਧਾਰਾ**ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤਾ ਕੁਸਲਜਨਾਭਿਸਿਞ੍ਚਿਤਾ ਸਵਨ੍ਤੀ ਤੇਲਧਾਰਾ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ **ਸਿਨਿਦ੍ਧਾ** ਮਟ੍ਠਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦੋ ਸਣ੍ਹੋ ਮਟ੍ਠੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਅਹੋਸਿ।

ਮਹਾਝਾਯੀਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਝਾਨੇਹਿ ਝਾਯਨਸੀਲਾ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਝਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਝਾਯੀ। ਤਤੋ ਏਵ **ਮਹਾਹਿਤਾ,** ਮਹਨ੍ਤੇਹਿ ਹਿਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੇ ਥੇਰਾ**ਤਿ ਤੇ ਯਥਾਵੁੱਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਰਾਯਣਾ ਥੇਰਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਦਾਨਿ ਤਾਦਿਸਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ ਤਾਦਿਸਾ ਤਥਾਰੂਪਾ ਥੇਰਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਕਾ ਕਤਿਪਯਾ ਏਵਾਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ।

ਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾਨਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾਨਂ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨਂ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਾ**ਤਿ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ। **ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ**ਤਿ ਅਭਾਵਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਪਿ ਸਿਯਾ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾ, ਬਹੁਕਾਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਨਸ੍ਸਾ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਂ ਯਥਾ ਪੁਞ੍ਞਞਾਣਸਮ੍ਭਾਰਾਤਿ। **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਵਰੂਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਕਲਜਾਣਤਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਆਕਾਰਵਰੇਹਿ ਪਕਾਰਵਿਸੇਸੇਹਿ ਉਪੇਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਜਿਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਂ ਲੁਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਾਪਕਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਯੋ ਉਤੂਤਿ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਨਂ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਲੋਭਾਦੀਨਞ੍ਚ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਯੋ ਉਤੁ ਯੋ ਕਾਲੋ, ਸੋ ਅਯਂ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। **ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਵਿਵੇਕਾਯ, ਯੇ ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੇਸਕਾ**ਤਿ ਯੇ ਪਨ ਏਵਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਉਪਧਿਵਿਵੇਕਤ੍ਥਾਯ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ, ਤੇ ਚ ਸੇਸਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾਚਾਰਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਇਦਾਨਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਰਿਯਾਪਥਸਣ੍ਠਾਪਨਂ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਵਿਧਾਨਂ, ਮਹਾਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋ, ਖੁਦ੍ਦਕਪਲਿਬੋਧੁਪਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਏਵਮਾਦਿਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸੇਸਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਕਾ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਤੇ ਕਿਲੇਸਾ ਪਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾਤਿ ਯੇ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਤਦਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਮਿਤਾ ਕਿਲੇਸਾ, ਤੇ ਏਤਰਹਿ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ। **ਆਵਿਸਨ੍ਤਿ ਬਹੁਂ ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਰਹਿਤਂ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਬਹੁਲਂ ਅਨ੍ਧਬਾਲਜਨਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਆਵਿਸਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂਭੂਤਾ ਚ ਤੇ **ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਬਾਲੇਹਿ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੇਹਿਵ ਰਕ੍ਖਸਾ,** ਯਥਾ ਨਾਮ ਕੇਲ਼ਿਸੀਲਾ ਰਕ੍ਖਸਾ ਭਿਸਕ੍ਕਰਹਿਤੇ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤੇ ਆਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਆਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਤੇ ਕਿਲੇਸਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਿਸਕ੍ਕਰਹਿਤੇ ਅਨ੍ਧਬਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਭੇਦਂ ਅਨਤ੍ਥਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ, ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਨ ਤੇਨਾਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਗੇਨ। **ਵਿਧਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਧਾਵਿਤਾ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ। **ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੂਸੂ**ਤਿ ਪਠਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਿਲੇਸਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਨਂ ਕਾਰਣਭਾਵਤੋ ਕਿਲੇਸਾਵ ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਤੇਸੁ ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸਮੂਹਿਤੇਸੁ। **ਸਸਙ੍ਗਾਮੇਵ ਘੋਸਿਤੇ**ਤਿ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਕਂ ਧਨਂ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ''ਯਂ ਯਂ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਗਤਂ, ਤਂ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਮਘੋਸਨਾ ਸਸਙ੍ਗਾਮਘੋਸਨਾ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥਾਯਮਤ੍ਥੋ – ਕਿਲੇਸਵਤ੍ਥੂਸੁ ''ਯੋ ਯੋ ਕਿਲੇਸੋ ਯਂ ਯਂ ਸਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਸੋ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਕਿਲੇਸਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਮਾਰੇਨ ਸਸਙ੍ਗਾਮੇ ਘੋਸਿਤੇ ਵਿਯ। ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤਾ ਤੇ ਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਗੇਨ ਵਿਧਾਵਿਤਾ ਵੋਸਿਤਾਤਿ।

ਤੇ ਏਵਂ ਵਿਧਾਵਿਤਾ ਕਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ **"ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਹਿ ਭਣ੍ਡਰੇ"**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਆਮਿਸਕਿਞ੍ਜਕ੍ਖਹੇਤੁ **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਹਿ ਭਣ੍ਡਰੇ** ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨੀ**ਤਿ

‘‘ਵਿਞ੍ਞਾਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥਿ, ਨਤ੍ਥੇਵ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ, ‘‘ਯਥਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਮ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਾਪਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਚ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੇ **ਅਨ੍ਵੇਨ੍ਤਾ** ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ **ਇਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋ** ਇਦਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਮਿਚ੍ਛਾਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ।

ਨਿਗ੍ਗਤਾਤਿ ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। **ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਹੇਤੂਪੀ**ਤਿ ਕਟਚ੍ਛੁਮਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖਾਨਿਮਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ਤਂ ਦਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕਸਂਸਗ੍ਗਵਸੇਨ **ਅਕਿਚ੍ਚਾਨਿ** ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ **ਨਿਸੇਵਰੇ** ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਉਦਰਾਵਦੇਹਕਂ ਭੁਤ੍ਵਾਤਿ ‘‘ਊਨੂਦਰੋ ਮਿਤਾਹਾਰੋ’’ਤਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ੯੮੨; ਮਿ॰ ਪ॰ ੬.੫.੧੦) ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਦਰਪੂਰਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। **ਸਯਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਾ**ਤਿ ‘‘ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਸੀਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਪਾਦੇ ਪਾਦਂ ਅਚ੍ਚਾਧਾਯ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੯; ਵਿਭ॰ ੫੧੯) ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਾਨਂ ਅਨਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਾਨਸੇਯ੍ਯਕਾ ਸਯਨ੍ਤਿ। **ਯਾ ਕਥਾ ਸਤ੍ਥੁਗਰਹਿਤਾ**ਤਿ ਰਾਜਕਥਾਦਿਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਸਬ੍ਬਕਾਰੁਕਸਿਪ੍ਪਾਨੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਵਿਸ੍ਸਾਦੀਹਿ ਕਾਰੁਕੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਭਤ੍ਤਤਾਲਵਣ੍ਟਕਰਣਾਦੀਨਿ ਹਤ੍ਥਸਿਪ੍ਪਾਨਿ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸਾਦਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਾਭਾਵਤੋ ਗਦ੍ਦੂਹਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮਾਧਾਨਾਭਾਵਤੋ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਾ, ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਸਮਣਧਮ੍ਮੋ। **ਅਤਿਅਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਆਜੀਵਕਿਚ੍ਚਪਸੁਤਤਾਯ ਏਕਦੇਸਮ੍ਪਿ ਅਫੁਸਨਤੋ ਵਿਸੁਂਯੇਵ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਅਨਲ੍ਲੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਮਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਪਾਕਤਿਕਂ ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਗਿਹੀਨਂ ਵਿਨਿਯੋਗਕ੍ਖਮਂ ਮਤ੍ਤਿਕਂ। **ਤੇਲਚੁਣ੍ਣਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਾਕਤਿਕਂ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਤਂ ਵਾ ਤੇਲਞ੍ਚ ਚੁਣ੍ਣਞ੍ਚ। **ਉਦਕਾਸਨਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਕਞ੍ਚ ਆਸਨਞ੍ਚ ਭੋਜਨਞ੍ਚ। **ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਬਹੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਿਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਂ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ‘‘ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਦੀਸੁ ਦਿਨ੍ਨੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਲ੍ਹਭਤ੍ਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਂ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਜਾਤਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਗਿਹੀਨਂ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਨ੍ਤੇ ਪੁਨਨ੍ਤਿ ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਦਨ੍ਤਪੋਣਂ**, ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ। **ਕਪਿਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਕਪਿਤ੍ਥਫਲਂ। **ਪੁਪ੍ਫ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਮਨਚਮ੍ਪਕਾਦਿਪੁਪ੍ਫਂ। **ਖਾਦਨੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਿਧੇਪਿ ਖਜ੍ਜਕਵਿਸੇਸੇ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਚ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਾਦਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇ ਓਦਨਵਿਸੇਸੇ। "**ਅਮ੍ਬੇ ਆਮਲਕਾਨਿ ਚਾ**"ਤਿ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਾਤੁਲੁਙ੍ਗਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਾਦਿਫਲਾਨਿ ਅਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਗਿਹੀਨਂ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤਿ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤਾ ਬਹੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭੇਸਜ੍ਜੇਸੁ ਯਥਾ ਵੇਜ੍ਜਾਤਿ ਗਿਹੀਨਂ ਭੇਸਜ੍ਜਪ੍ਪਯੋਗੇਸੁ ਯਥਾ ਵੇਜ੍ਜਾ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਿਚ੍ਚਾਕਿਚ੍ਚੇ ਯਥਾ ਗਿਹੀ**ਤਿ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਖੁਦ੍ਦਕੇ ਚੇਵ ਮਹਨ੍ਤੇ ਚ ਕਿਚ੍ਚੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਿਹੀ ਵਿਯ। **ਗਣਿਕਾਵ ਵਿਭੂਸਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਵਿਭੂਸਨੇ ਰੂਪੂਪਜੀਵਿਨਿਯੋ ਵਿਯ। **ਇਸ੍ਸਰੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾ**ਤਿ ਇਸ੍ਸਰੇ ਇਸ੍ਸਰਿਯਪਵਤ੍ਤਨੇ ਯਥਾ ਖਤ੍ਤਿਯਾ, ਏਵਂ ਕੁਲਪਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨੇਕਤਿਕਾਤਿ ਨਿਕਤਿਯਂ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ, ਅਮਣਿਂਯੇਵ ਮਣਿਂ, ਅਸੁਵਣ੍ਣਂਯੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਰੂਪਸਾਚਿਯੋਗਨਿਰਤਾ। **ਵਞ੍ਚਨਿਕਾ**ਤਿ ਕੂਟਮਾਨਾਦੀਹਿ ਵਿਪ੍ਪਲਮ੍ਭਕਾ। **ਕੂਟਸਕ੍ਖੀ**ਤਿ ਅਯਾਥਾਵਸਕ੍ਖਿਨੋ। **ਅਪਾਟੁਕਾ**ਤਿ ਵਾਮਕਾ, ਅਸਂਯਤਵੁਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਹੂਹਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਹੀ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਬਹੂਹਿ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ।

ਲੇਸਕਪ੍ਪੇਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਲੇਸੇ ਕਪ੍ਪਿਯਪਟਿਰੂਪੇ। **ਪਰਿਯਾਯੇਤਿ**, ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਯੋਗੇ। **ਪਰਿਕਪ੍ਪੇ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਆਦਿਵਿਕਪ੍ਪਨੇ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਸਯੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। **ਅਨੁਧਾਵਿਤਾ**ਤਿ ਮਹਿਚ੍ਛਤਾਦੀਹਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਨੁਧਾਵਿਤਾ ਵੋਸਿਤਾ।

ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਾ ਜੀਵਿਕਪ੍ਪਯੋਜਨਾ ਆਜੀਵਹੇਤੁਕਾ। **ਉਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਕਥਾਦਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਨਨਯੇਨ। **ਸਙ੍ਕਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਂਹਰਨ੍ਤਿ।

ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਪਰਿਸਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਰਿਸਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਹੇਤੁ। ਤੇ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। **ਨੋ ਚ ਧਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨੋ ਚ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਨਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਸਙ੍ਗਹੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤੇਨ ਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਾਭਤੋ**ਤਿ ਲਾਭਹੇਤੁ, ''ਅਯ੍ਯੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਭਾਣਕੋ, 'ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ'ਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨੋ ਮਯ੍ਹਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੇ ਉਪਨਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਚਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਰੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ। **ਨੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਤਂਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਭੇਦਹਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਙ੍ਘਲਾਭਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਨ੍ਤੀਤਿ ਸਙ੍ਘਲਾਭਹੇਤੁ ਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਨ ਤੁਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਤੋ ਪਰਿਬਾਹਿਰਾ**ਤਿ, ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਤੋ ਬਹਿਭੂਤਾ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘੇ ਤਦਭਾਵਤੋ। **ਪਰਲਾਭੋਪਜੀਵਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਾਸਨੇ ਲਾਭਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਬਾਲਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਪਰੇ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸੇਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਂ ਪਰਲਾਭਂ, ਪਰਤੋ ਵਾ ਦਾਯਕਤੋ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਲਾਭਂ ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਾਯ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਹਿਰਿਕਾ** ਸਮਾਨਾ ਚ ''ਮਯਂ ਪਰਲਾਭਂ ਭੁਞ੍ਜਾਮ, ਪਰਪਟਿਬਦ੍ਧਜੀਵਿਕਾ''ਤਿਪਿ **ਨ ਲਜ੍ਜਰੇ** ਨ ਹਿਰੀਯਨ੍ਤਿ।

ਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਣਕਰਣੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤਾ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਬਨ੍ਧਨਕਾਰਕਾਦਯੋ, ਤਥਾ। **ਏਕੇ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ। **ਮੁਣ੍ਡਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਮੁਣ੍ਡਿਤਕੇਸਤਾਯ ਮੁਣ੍ਡਾ ਪਿਲੋਤਿਕਖਣ੍ਡੇਹਿ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠੇਨ ''ਸਙ੍ਘਾਟੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਪਾਰੁਤਸਰੀਰਾ। **ਸਮ੍ਭਾਵਨਂਯੇਵਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਮੁਚ੍ਛਿਤਾ**ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾਸਾਯ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ''ਪੇਸਲੋ ਧੁਤਵਾਦੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿ ਵਾ ਮਧੁਰਵਚਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ''ਅਰਿਯੋ''ਤਿ ਚ ਕੇਵਲਂ **ਸਮ੍ਭਾਵਨਂ** ਬਹੁਮਾਨਂਯੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਨ੍ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਗੁਣੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ''ਕੁਸਲਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। **ਨਾਨਪ੍ਪਯਾਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇ ਭੇਦਨਧਮ੍ਮੇ ਪਯਾਤੇ ਸਮਕਤੇ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਵਾ ਸਂਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮੇ ਪਯਾਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੇ। **ਨ ਦਾਨਿ ਸੁਕਰਂ ਤਥਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦੁਲ੍ਲਭਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਦੁਲ੍ਲਭਸਪ੍ਪਾਯਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਚ ਕਾਲੇ ਯਥਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਰਨ੍ਤੇ **ਅਫੁਸਿਤਂ** ਅਫੁਟ੍ਠਂ, ਅਨਧਿਗਤਂ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਂ **ਫੁਸਿਤੁਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ, ਫੁਸਿਤਂ** ਵਾ ਹਾਨਭਾਗਿਯਂ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਮੇਵ ਵਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ **ਅਨੁਰਕ੍ਖਿਤੁਂ** ਪਾਲੇਤੁਂ ਸੁਕਰਂ, ਤਥਾ ਨ ਸੁਕਰਂ, ਤਥਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨ ਓਵਾਦੇਨ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਂ ਓਵਦਨ੍ਤੋ **''ਯਥਾ ਕਣ੍ਟਕਟ੍ਠਾਨਮ੍ਹੀ**''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਥਾ ਪੁਰਿਸੋ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਪਯੋਜਨੇਨ ਕਣ੍ਟਕਨਿਚਿਤੇ ਪਦੇਸੇ ਅਨੁਪਾਹਨੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ''ਮਾ ਮਂ ਕਣ੍ਟਕੋ ਵਿਜ੍ਝੀ''ਤਿ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਵਿਚਰਤਿ, ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਕਣ੍ਟਕਨਿਚਿਤੇ ਗੋਚਰਗਾਮੇ ਪਯੋਜਨੇਨ ਚਰਨ੍ਤੋ ਮੁਨਿ ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਯੁਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋਵ ਚਰੇਯ੍ਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਕੇ ਯੋਗੀ, ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਕੇ ਯੋਗੇ ਭਾਵਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਯੋਗੀ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੇ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਤਂ ਆਗਮਾਨੁਸਾਰੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਨਾਵਿਧਿਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਕਾਲੋ**ਤਿ ਯਦਿਪਾਯਂ ਅਤੀਤਸਤ੍ਥੁਕੋ ਚਰਿਮੋ ਕਾਲੋ, ਤਥਾਪਿ ਯਥਾਧਮ੍ਮਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤੋ **ਫੁਸੇਯ੍ਯ ਅਮਤਂ ਪਦਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ।

ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਤਿ, ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਂ ਸਂਕਿਲੇਸਵੋਦਾਨੇਸੁ ਇਮਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਧਿਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ। ਅਯਞ੍ਚ ਓਸਾਨਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਾਰਾਪਰਿਯਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵੀਸਤਿਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੭. ਤਿੰਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਫੁਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿੰਸਨਿਪਾਤੇ **ਪਾਸਾਦਿਕੇ ਬਹੂ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਫੁਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਏਕਸ੍ਸ ਮਣ੍ਡਲਿਕਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਫੁਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪੇਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ। ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇਸੁ ਅਲਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚਰਿਯਾਨੁਕੂਲਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਝਾਨਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਪਾਦਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਛਲਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਪਣ੍ਡਰਗੋਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਤਾਪਸੋ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸੁਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਭਾਵਿਤਕਾਯੇ ਭਾਵਿਤਚਿਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ''ਸਾਧੁ ਵਤਾਯਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਲੋਕੇ ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਥੇਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾ –

੯੪੯.''ਪਾਸਾਦਿਕੇ ਬਹੂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇ ਸੁਸਂਵੁਤੇ।
ਇਸਿ ਪਣ੍ਡਰਸਗੋਤ੍ਤੋ, ਅਪੁਚ੍ਛਿ ਫੁਸ੍ਸਸਵ੍ਹਯ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਗਾਥਂ ਆਦਿਤੋ ਠਪੇਸੁਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਾਸਾਦਿਕੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਸਾਦਾਰਹੇ। **ਬਹੂ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ। **ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਹਿ ਭਾਵਿਤਚਿਤ੍ਤੇ। **ਸੁਸਂਵੁਤੇ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ। **ਇਸੀ**ਤਿ ਤਾਪਸੋ। **ਪਣ੍ਡਰਸਗੋਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਰਸ੍ਸ ਨਾਮ ਇਸਿਨੋ ਵਂਸੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸਮਾਨਗੋਤ੍ਤੋ। **ਫੁਸ੍ਸਸਵ੍ਹਯ**ਨ੍ਤਿ ਫੁਸ੍ਸਸਦ੍ਦੇਨ ਅਵ੍ਹਾਤਬ੍ਬਂ, ਫੁਸ੍ਸਨਾਮਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੯੫੦.''ਕਿਂ ਛਨ੍ਦਾ ਕਿਮਧਿਪ੍ਪਾਯਾ, ਕਿਮਾਕਪ੍ਪਾ ਭਵਿਸ੍ਸਰੇ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਕਾਲਮ੍ਹਿ, ਤਂ ਮੇ ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਤਸ੍ਸ ਇਸਿਨੋ ਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿਂ ਛਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਅਨਾਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੀਦਿਸਚ੍ਛਨ੍ਦਾ ਕੀਦਿਸਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾ, ਕਿਂ ਹੀਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾ, ਉਦਾਹੁ ਪਣੀਤਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਮਧਿਪ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਕੀਦਿਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਕੀਦਿਸਜ੍ਝਾਸਯਾ, ਕਿਂ ਸਂਕਿਲੇਸਜ੍ਝਾਸਯਾ, ਉਦਾਹੁ ਵੋਦਾਨਜ੍ਝਾਸਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਛਨ੍ਦਾ** ਨਾਮ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੀਦਿਸੀ ਤੇਸਂ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ** ਅਜ੍ਝਾਸਯੋਯੇਵ। **ਕਿਮਾਕਪ੍ਪਾ**ਤਿ ਕੀਦਿਸਾਕਪ੍ਪਾ। ਆਕਪ੍ਪਾਤਿ ਚ ਵੇਸਗਹਣਾਦਿਵਾਰਿਤ੍ਤਚਾਰਿਤ੍ਤਵਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਿਸ੍ਸਰੇ**ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਤਂ ਮੇ**ਤਿ ਤਂ ਅਨਾਗਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਛਨ੍ਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਕਪ੍ਪਭੇਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ਮਯ੍ਹਂ **ਅਕ੍ਖਾਹਿ** ਕਥੇਹੀਤਿ ਥੇਰਂ ਅਜ੍ਝੇਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਥੇਰੋ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਸਵਨੇ ਤਾਵ ਨਿਯੋਜੇਤੁਂ –

੯੫੧.''ਸੁਣੋਹਿ ਵਚਨਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਇਸਿ ਪਣ੍ਡਰਸਵ੍ਹਯ।
ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਧਾਰੇਹਿ, ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮ੍ਯਨਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਭੋ ਪਣ੍ਡਰਨਾਮ ਇਸਿ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਮਂ ਪੁਚ੍ਛਸਿ, ਤਂ ਤੇ ਅਨਾਗਤਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਆਚਿਕ੍ਖਤੋ ਪਨ ਮਮ ਵਚਨਂ ਸੁਣਾਹਿ ਅਨਾਗਤਤ੍ਥਦੀਪਨਤੋ ਸਂਵੇਗਾਵਹਤੋ ਚ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਧਾਰੇਹੀਤਿ।

ਅਥ ਥੇਰੋ ਅਨਾਗਤਂਸਞ੍ਞਾਣੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ ਭਾਵਿਨਿਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ –

੯੫੨.‘‘ਕੋਧਨਾ ਉਪਨਾਹੀ ਚ, ਮਕ੍ਖੀ ਥਮ੍ਭੀ ਸਠਾ ਬਹੂ।
ਇਸ੍ਸੁਕੀ ਨਾਨਾਵਾਦਾ ਚ, ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ॥

੯੫੩.‘‘ਅਞ੍ਞਾਤਮਾਨਿਨੋ ਧਮ੍ਮੇ, ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਤੀਰਗੋਚਰਾ।
ਲਹੁਕਾ ਅਗਰੂ ਧਮ੍ਮੇ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਗਾਰਵਾ॥

੯੫੪.‘‘ਬਹੂ ਆਦੀਨਵਾ ਲੋਕੇ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੁਜਨਾਗਤੇ।
ਸੁਦੇਸਿਤਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਕਿਲੇਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦੁਮ੍ਮਤੀ॥

੯੫੫.‘‘ਗੁਣਹੀਨਾਪਿ ਸਙ੍ਘਮ੍ਹਿ, ਵੋਹਰਨ੍ਤਾ ਵਿਸਾਰਦਾ।
ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮੁਖਰਾ ਅਸ੍ਸੁਤਾਵਿਨੋ॥

੯੫੬.‘‘ਗੁਣਵਨ੍ਤੋਪਿ ਸਙ੍ਘਮ੍ਹਿ, ਵੋਹਰਨ੍ਤਾ ਯਥਾਤ੍ਥਤੋ।
ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਹਿਰੀਮਨਾ ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ॥

੯੫੭.‘‘ਰਜਤਂ ਜਾਤਰੂਪਞ੍ਚ, ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਮਜੇਲ਼ਕਂ॥
ਦਾਸਿਦਾਸਞ੍ਚ ਦੁਮ੍ਮੇਧਾ, ਸਾਦਿਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੁਜਨਾਗਤੇ॥

੯੫੮.‘‘ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਨੋ ਬਾਲਾ, ਸੀਲੇਸੁ ਅਸਮਾਹਿਤਾ।
ਉਨ੍ਨਲ਼ਾ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕਲਹਾਭਿਰਤਾ ਮਗਾ॥

੯੫੯.‘‘ਉਦ੍ਧਤਾ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨੀਲਚੀਵਰਪਾਰੁਤਾ।
ਕੁਹਾ ਥਦ੍ਧਾ ਲਪਾ ਸਿਙ੍ਗੀ, ਚਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤ੍ਯਰਿਯਾ ਵਿਯ॥

੯੬੦.‘‘ਤੇਲਸਣ੍ਠੇਹਿ ਕੇਸੇਹਿ, ਚਪਲਾ ਅਞ੍ਜਨਕ੍ਖਿਕਾ।
ਰਥਿਯਾਯ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦਨ੍ਤਵਣ੍ਣਿਕਪਾਰੁਤਾ॥

੯੬੧.‘‘ਅਜੇਗੁਚ੍ਛਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਸੁਰਤ੍ਤਂ ਅਰਹਦ੍ਧਜਂ।
ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕਾਸਾਵਂ, ਓਦਾਤੇਸੁ ਸਮੁਚ੍ਛਿਤਾ॥

੯੬੨.‘‘ਲਾਭਕਾਮਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੁਸੀਤਾ ਹੀਨਵੀਰਿਯਾ।
ਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ, ਗਾਮਨ੍ਤੇਸੁ ਵਸਿਸ੍ਸਰੇ॥

੯੬੩.‘‘ਯੇ ਯੇ ਲਾਭਂ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਰਤਾ ਸਦਾ।
ਤੇ ਤੇਵ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਸਂਯਤਾ॥

੯੬੪.‘‘ਯੇ ਯੇ ਅਲਾਭਿਨੋ ਲਾਭਂ, ਨ ਤੇ ਪੁਜ੍ਜਾ ਭਵਿਸ੍ਸਰੇ।
ਸੁਪੇਸਲੇਪਿ ਤੇ ਧੀਰੇ, ਸੇਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਤੇ ਤਦਾ॥

੯੬੫.‘‘ਮਿਲਕ੍ਖੁਰਜਨੰ ਰਤ੍ਤੰ, ਗਰਹਨ੍ਤਾ ਸਕੰ ਧਜੰ।
ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਧਜੰ ਕੇਚਿ, ਧਾਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤ੍ਯਵਦਾਤਕੰ॥

੯੬੬.‘‘ਅਗਾਰਵੋ ਚ ਕਾਸਾਵੇ, ਤਦਾ ਤੇਸੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਚ ਕਾਸਾਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੯੬੭.‘‘ਅਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੇਨ, ਸਲ੍ਲਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਰੁਪ੍ਪਤੋ।
ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਮਹਾਘੋਰਾ, ਨਾਗਸ੍ਸਾਸਿ ਅਚਿਨ੍ਤਿਯਾ॥

੯੬੮.‘‘ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਹਿ ਤਦਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸੁਰਤ੍ਤੰ ਅਰਹਦ੍ਧਜੰ।
ਤਾਵਦੇਵਭਣੀ ਗਾਥਾ, ਗਜੋ ਅਤ੍ਥੋਪਸੰਹਿਤਾ॥

੯੬੯.‘‘ਅਨਿਕ੍ਕਸਾਵੋ ਕਾਸਾਵੰ, ਯੋ ਵਤ੍ਥੰ ਪਰਿਧਸ੍ਸਤਿ।
ਅਪੇਤੋ ਦਮਸਚ੍ਚੇਨ, ਨ ਸੋ ਕਾਸਾਵਮਰਹਤਿ॥

੯੭੦.‘‘ਯੋ ਚ ਵਨ੍ਤਕਸਾਵਸ੍ਸ, ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਉਪੇਤੋ ਦਮਸਚ੍ਚੇਨ, ਸ ਵੇ ਕਾਸਾਵਮਰਹਤਿ॥

੯੭੧.‘‘ਵਿਪਨ੍ਨਸੀਲੋ ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ, ਪਾਕਟੋ ਕਾਮਕਾਰਿਯੋ।
ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ, ਨ ਸੋ ਕਾਸਾਵਮਰਹਤਿ॥

੯੭੨.‘‘ਯੋ ਚ ਸੀਲੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਵੀਤਰਾਗੋ ਸਮਾਹਿਤੋ।
ਓਦਾਤਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਸ ਵੇ ਕਾਸਾਵਮਰਹਤਿ॥

੯੭੩.‘‘ਉਦ੍ਧਤੋ ਉਨ੍ਨਲੋ ਬਾਲੋ, ਸੀਲੰ ਯਸ੍ਸ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਓਦਾਤਕੰ ਅਰਹਤਿ, ਕਾਸਾਵੰ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ॥

੯੭੪.‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ, ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਅਨਾਦਰਾ।
ਤਾਦੀਨੰ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨੰ, ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤ੍ਯਨਾਗਤੇ॥

੯੭੫.‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਾਪਿ ਥੇਰੇਹਿ, ਬਾਲਾ ਚੀਵਰਧਾਰਣੰ।
ਨ ਸੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਦੁਮ੍ਮੇਧਾ, ਪਾਕਟਾ ਕਾਮਕਾਰਿਯਾ॥

੯੭੬.‘‘ਤੇ ਤਥਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਬਾਲਾ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਅਗਾਰਵਾ।
ਨਾਦਿਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੁਪਜ੍ਝਾਯੇ, ਖਲ਼ੁਙ੍ਕੋ ਵਿਯ ਸਾਰਥਿੰ॥

੯੭੭.‘‘ਏਵੰ ਅਨਾਗਤਦ੍ਧਾਨੰ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ, ਪਤ੍ਤੇ ਕਾਲਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ॥

੯੭੮.‘‘ਪੁਰਾ ਆਗਚ੍ਛਤੇ ਏਤੰ, ਅਨਾਗਤੰ ਮਹਬ੍ਭਯੰ।

ਸੁਬ੍ਬਚਾ ਹੋਥ ਸਖਿਲਾ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਗਾਰਵਾ॥

੯੭੯.‘‘ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਕਾਰੁਣਿਕਾ, ਹੋਥ ਸੀਲੇਸੁ ਸਂਵੁਤਾ।
ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਪਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮਾ॥

੯੮੦.‘‘ਪਮਾਦਂ ਭਯਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਞ੍ਚ ਖੇਮਤੋ।
ਭਾਵੇਥਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਫੁਸਨ੍ਤਾ ਅਮਤਂ ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕੋਧਨਾ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲਾ। **ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਿਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਤਥਾ ਨਾਹੇਸੁਨ੍ਤਿ? ਨ ਨਾਹੇਸੁਂ। ਤਦਾ ਪਨ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਬਹੁਲਤਾਯ ਓਵਾਦਕੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਪਕੇਸੁ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਬਹੂਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਕਿਲੇਸੇਸੁ ਬਲਵਨ੍ਤੇਸੁ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਹੁਲਤਾਯ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਕ੍ਕੋਧਨਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਆਯਤਿਂ ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯੇ ਅਤਿਕੋਧਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਨਾਗਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਉਪਨਾਹੀ**ਤਿ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਆਘਾਤਸ੍ਸ ਉਪਨਯ੍ਹਨਸੀਲਾ ਉਪਨਾਹਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵਾ ਉਪਨਾਹੀ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਕਾਲਿਕੋ ਬਜਾਪਾਦੋ ਕੋਧੋ, ਅਪਰਕਾਲਿਕੋ ਉਪਨਾਹੋ। ਸਕਿਂ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵਾ ਦੋਸੋ ਕੋਧੋ, ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤੋ ਉਪਨਾਹੋ। ਪਰੇਸਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਗੁਣੇ ਮਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਾ ਉਦਕਪੁਞ੍ਛਨਿਯਾ ਵਿਯ ਉਦਕਸ੍ਸ ਮਕ੍ਖੋ ਮਕ੍ਖਨਂ ਪੁਞ੍ਛਨਂ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਕ੍ਖੀ**। ਅਤਿਮਾਨਲਕ੍ਖਣੋ ਥਮ੍ਭੋ ਏਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਥਮ੍ਭੀ। ਸਠਾ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਵਿਭਾਵਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਾਠੇਯ੍ਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਇਸ੍ਸੁਕੀ**ਤਿ ਪਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਖਿਯ੍ਯਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਇਸ੍ਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਨਾਨਾਵਾਦਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਵਾਦਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਕਾ, ਕਲਹਕਾਰਕਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਞ੍ਞਾਤਮਾਨਿਨੋ ਧਮ੍ਮੇ, ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਤੀਰਗੋਚਰਾਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਦੁਰੋਭਾਸੇ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਅਞ੍ਞਾਤੇ ਏਵ ‘‘ਞਾਤੋਤਿ, ਦਿਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਨਿਨੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਤਸ੍ਸ ਓਰਭਾਗੇ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਓਰਿਮਤੀਰਗੋਚਰਾ। **ਲਹੁਕਾ**ਤਿ ਲਹੁਸਭਾਵਾ ਚਪਲਾ। **ਅਗਰੂ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਗਾਰਵਰਹਿਤਾ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮਗਾਰਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਾ, ਸਙ੍ਘੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਚ ਗਰੁਗਾਰਵਵਿਰਹਿਤਾ। **ਬਹੂ ਆਦੀਨਵਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ, ਵਕ੍ਖਮਾਨਾ ਚ ਬਹੂ ਅਨੇਕਦੋਸਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾ । **ਲੋਕੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ। **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤ੍ਯਨਾਗਤੇ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਪਾਤੁ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਸੁਦੇਸਿਤਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਆਦਿਕਲ੍ਯਾਣਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਦੇਸਿਤਂ ਇਮਂ ਆਗਮਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ। **ਕਿਲੇਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਕਿਲੇਸਦੂਸਿਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਂ ‘ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’ਤਿ ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਂ ‘ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤੀ’’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸਂਕਿਲੇਸੇਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਂ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਂਕਿਲੇਸੇਨ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਸਂਕਿਲੇਸੇਨ ਸਂਕਿਲੇਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਲਿਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਦੁਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ – ‘‘ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ...ਪੇ॰... ਅਭਿਧਮ੍ਮਕਥਂ ਵੇਦਲ੍ਲਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤਾ ਕਣ੍ਹਧਮ੍ਮਂ ਓਕ੍ਕਮਮਾਨਾ ਨ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੭੯)।

ਗੁਣਹੀਨਾਤਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਵਿਰਹਿਤਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ, ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਚ। ਅਥ ਵਾ **ਗੁਣਹੀਨਾ**ਤਿ ਵਿਨਯਵਾਰਿਤ੍ਤਾਦਿਗੁਣੇਨ ਹੀਨਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਅਪ੍ਪਕਤਞ੍ਞੁਨੋ। **ਸਙ੍ਘਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ। **ਵੋਹਰਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤਾ, ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣਨ੍ਤਾ। **ਵਿਸਾਰਦਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਭਯਾ ਪਗਬ੍ਭਾ। **ਬਲਵਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਬਲੇਨ ਬਲਵਨ੍ਤੋ। **ਮੁਖਰਾ**ਤਿ ਮੁਖਖਰਾ ਖਰਵਾਦਿਨੋ। **ਅਸ੍ਸੁਤਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਨ ਸੁਤਵਨ੍ਤੋ, ਕੇਵਲਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਗੁਣਧਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਧਮ੍ਮਂ ‘ਅਧਮ੍ਮੋ’ਤਿ, ਅਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ‘ਧਮ੍ਮੋ’ਤਿ, ਵਿਨਯਂ ‘ਅਵਿਨਯੋ’ਤਿ, ਅਵਿਨਯਞ੍ਚ ‘ਵਿਨਯੋ’’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਮਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਾ ਬਲਵਨ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਗੁਣਵਨ੍ਤੋਤਿ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਵੋਹਰਨ੍ਤਾ ਯਥਾਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਂ, ਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਥਂ ‘‘ਧਮ੍ਮਂ ‘ਧਮ੍ਮੋ’ਤਿ, ਅਧਮ੍ਮਂ ‘ਅਧਮ੍ਮੋ’ਤਿ, ਵਿਨਯਂ ‘ਵਿਨਯੋ’ਤਿ ਅਵਿਨਯਂ ‘ਅਵਿਨਯੋ’’’ਤਿ ਏਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ। **ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਸਾਯਂ

ਅਲਜ੍ਜੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਬਲਵਿਰਹਿਤਾ ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਨ ਤਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸਤਿ। **ਹਿਰੀਮਨਾ ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ**ਤਿ ਹਿਰੀਮਨ੍ਤੋ ਕੇਨਚਿ ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ। ਤੇ ਹਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਪਿ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਤਾਯ ਅਪ੍ਪਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਚ ਕੇਹਿਚਿ ਵਿਰੋਧਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਰਜਤਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿਯਂ, ਤੇਨ ਕਹਾਪਣਲੋਹਮਾਸਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਜਾਤਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਂ, ਤੇਨ ਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ ''ਅਪਦਾ ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪; ੫.੩੨; ਇਤਿਵੁ॰ ੯੦) ਵਿਯ। ''ਰਜਤਜਾਤਰੂਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਂ ਰੁਹਤਿ, ਤਂ ਖੇਤ੍ਤਂ। ਤਦਤ੍ਥਂ ਅਕਤਭੂਮਿਭਾਗੋ ਵਤ੍ਥੁ। **ਅਜੇਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਲ਼ਕਾ ਨਾਮ ਅਜਾਯੇਵ, ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਪਸੁਜਾਤੀ ਅਜਾ ਨਾਮ। ਅਜੇਲ਼ਕਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ। **ਦਾਸਿਦਾਸਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਦਾਸਿਯੋ ਚ ਦਾਸੇ ਚ। **ਦੁਮ੍ਮੇਧਾ**ਤਿ ਅਵਿਦ੍ਦਸੁਨੋ , ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਂ ਸਾਰੁਪ੍ਪਾਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ **ਸਾਦਿਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਉਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਿਨੋਤਿ ਪਰੇ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਨਚਿਤ੍ਤਾ, ਅਨੁਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਵਾ ਉਜ੍ਝਾਨਸੀਲਾ। **ਬਾਲਾ**ਤਿ ਦੁਚ੍ਚਿਨ੍ਤਿਤਚਿਨ੍ਤਨਾਦਿਨਾ ਬਾਲਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਤਤੋ ਏਵ **ਸੀਲੇਸੁ ਅਸਮਾਹਿਤਾ** ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇਸੁ ਨ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਉਨ੍ਨਲ਼ਾ**ਤਿ, ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਤੁਚ੍ਛਮਾਨਾ। **ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਾਨਦ੍ਧਜਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਕਲਹਾਭਿਰਤਾ ਮਗਾ**ਤਿ ਸਾਰਮ੍ਭਬਹੁਲਤਾਯ ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਪਸੁਤਾ ਕਲਹੇ ਏਵ ਅਭਿਰਤਾ ਮਗਸਦਿਸਾ ਮਿਗਾ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਪੇਕ੍ਖਾ ਘਾਸੇਸਨਾਭਿਰਤਾ ਦੁਬ੍ਬਲਵਿਹੇਸਪਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਦ੍ਧਤਾਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾਰਹਿਤਾ। **ਨੀਲਚੀਵਰਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਰਜਨਰਤ੍ਤੇਨ ਨੀਲਵਣ੍ਣੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਪਾਰੁਤਾ, ਤਾਦਿਸਂ ਚੀਵਰਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਚੇਵ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਵਿਚਰਣਕਾ। **ਕੁਹਾ**ਤਿ ਸਾਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਨਾਦਿਨਾ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੁਨਾ ਕੁਹਕਾ, ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾਯ ਕੋਹਞ੍ਞਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਿਮ੍ਹਾਪਯਾ। **ਥਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਕੋਧੇਨ ਮਾਨੇਨ ਚ ਥਦ੍ਧਮਾਨਸਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ਹਦਯਾ। **ਲਪਾ**ਤਿ ਲਪਨਕਾ ਕੁਹਨਵੁਤ੍ਤਿਕਾ, ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ''ਕੇਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਦਾਯਕਾਨਂ ਵਦਾਪਨਕਾ, ਪਯੁਤ੍ਤਵਾਚਾਵਸੇਨ, ਨਿਪ੍ਪੇਸਿਕਤਾਵਸੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥਂ ਲਪਕਾਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਿਙ੍ਗੀ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸਿਙ੍ਗਂ? ਯਂ ਸਿਙ੍ਗਂ ਸਿਙ੍ਗਾਰਤਾ ਚਾਤੁਰਤਾ ਚਾਤੁਰਿਯਂ ਪਰਿਕ੍ਖਤਤਾ ਪਾਰਿਕ੍ਖਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੫੨) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਿਙ੍ਗਸਦਿਸੇਹਿ ਪਾਕਟਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਸਿਙ੍ਗਾਰਚਰਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **''ਅਰਿਯਾ ਵਿਯਾ''**ਤਿ ਇਦਂ ''ਕੁਹਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਂ। ਕੁਹਕਾਨਞ੍ਹਿ ਅਰਿਯਾਨਮਿਵ ਠਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਾ ਵਿਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ।

ਤੇਲਸਣ੍ਠੇਹੀਤਿ ਸਿਤ੍ਥਕਤੇਲੇਨ ਵਾ ਉਦਕਤੇਲੇਨ ਵਾ ਓਸਣ੍ਠਿਤੇਹਿ। **ਚਪਲਾ**ਤਿ ਕਾਯਮਣ੍ਡਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਮਣ੍ਡਨਾਦਿਨਾ ਚਾਪਲ੍ਲੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। **ਅਞ੍ਜਨਕ੍ਖਿਕਾ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਞ੍ਜਨੇਨ ਅਞ੍ਜਿਤਨੇਤ੍ਤਾ। **ਰਥਿਯਾਯ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਯ ਕੁਲੂਪਸਙ੍ਕਮਨਾਪਦੇਸੇਹਿ, ਮਹਾਰਚ੍ਛਾਯ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਦਨ੍ਤਵਣ੍ਣਿਕਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਵਣ੍ਣਰਤ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਪਾਰੁਤਸਰੀਰਾ।

ਅਜੇਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ। **ਸੁਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਰਜਨੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰਤ੍ਤਂ, ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਚਿਣ੍ਣਤਾਯ ਅਰਹਦ੍ਧਜਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕਾਸਾਵਂ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਓਦਾਤੇਸੁ ਸਮੁਚ੍ਛਿਤਾ** ਗੇਧਂ ਆਪਨ੍ਨਾ। ਦਨ੍ਤਵਣ੍ਣਪਾਰੁਪਨਸ੍ਸ ਹਿ ਇਦਂ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। ਤੇ ਹਿ ਸੇਤਕਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਾ ''ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਸੇਤਕੇ ਗਹਿਤੇ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਏਵ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਦਨ੍ਤਵਣ੍ਣਂ ਪਾਰੁਪਨ੍ਤਿ।

ਲਾਭਕਾਮਾਤਿ ਲਾਭਗਿਦ੍ਧਾ। ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਸੁਪਿ ਕੋਸਜ੍ਜਯੋਗਤੋ **ਕੁਸੀਤਾ**। ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸਾਹਾਭਾਵੇਨ **ਹੀਨਵੀਰਿਯਾ। ਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ**ਤਿ, ਕਿਲਮਨ੍ਤਾ, ਵਨਪਤ੍ਥੇਸੁ ਵਸਿਤੁਂ ਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਕਿਲਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਾਮਨ੍ਤੇਸੂ**ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਗਾਮਸਮੀਪੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ, ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ। **ਵਸਿਸ੍ਸਰੇ**ਤਿ ਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤੇ ਤੇਵ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਤਿ ਯੇ ਯੇ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਲਦ੍ਧਲਾਭਾ, ਤੇ ਤੇ ਏਵ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਭਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਭਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤੇ ਵਿਯ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵੇਨ ਲਾਭਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਰਾਜਕੁਲਾਦੀਨਿ ਸੇਵਨ੍ਤਾ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। “**ਭਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**”ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਸੇਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਸਂਯਤਾ**ਤਿ ਸੀਲਸਂਯਮਰਹਿਤਾ।

ਯੇ ਯੇ ਅਲਾਭਿਨੋ ਲਾਭਨ੍ਤਿ ਯੇ ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਅਪ੍ਪਪੁਞ੍ਞਤਾਯ ਚ ਲਾਭਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਨ ਲਾਭਿਨੋ, ਤੇ **ਪੁਜ੍ਜਾ** ਪੂਜਨੀਯਾ ਪਾਸਂਸਾ **ਤਦਾ** ਅਨਾਗਤੇ ਕਾਲੇ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਸੁਪੇਸਲੇਪਿ ਤੇ ਧੀਰੇ**ਤਿ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਧੀਰੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪੇਸਲੇਪਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਸੇਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਅਨਾਗਤੇ ਤੇ ਲਾਭਿਨੋ ਲਾਭਕਾਮਾਵ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਿਲਕ੍ਖੁਰਜਨਂ ਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਾਲਕਚ੍ਛਕਰਜਨੇਨ ਰਤ੍ਤਂ। ਸਮਾਸਪਦਞ੍ਹੇਤਂ, ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਂ ਸਾਨੁਨਾਸਿਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਗਰਹਨ੍ਤਾ ਸਕਂ ਧਜ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਜਭੂਤਂ ਕਾਸਾਵਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ। ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਞ੍ਹਿ ਕਾਸਾਵੋ ਧਜੋ ਨਾਮ। **ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਧਜਂ ਕੇਚੀ**ਤਿ ਕੇਚਿ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਸੇਤਵਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਧਜਭੂਤਂ ਅਵਦਾਤਕਂ ਸੇਤਵਤ੍ਥਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਅਗਾਰਵੋ ਚ ਕਾਸਾਵੇਤਿ ਅਰਹਦ੍ਧਜਭੂਤੇ ਕਾਸਾਵੇ ਅਗਾਰਵੋ ਅਬਹੁਮਾਨਂ ਤਦਾ ਅਨਾਗਤੇ ਤੇਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਚ ਕਾਸਾਵੇ**ਤਿ ‘‘ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੮) ਨਯੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਸਾਵਪਰਿਭੋਗੇ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਕਾਸਾਵਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੇਨ ਕਾਸਾਵੇ ਬਹੁਮਾਨੇਨ ‘‘ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਤੋ ਓਰਮਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਕਾਸਾਵਸ੍ਸ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬਭਾਵੇ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਜਾਤਕਮੁਦਾਹਰਨ੍ਤੋ “**ਅਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਲ੍ਲਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੁਥੁਨਾ ਸਵਿਸੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਤਤੋ ਏਵ ਮਹਤਾ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਭਿਭੂਤਸ੍ਸ। **ਰੁਪ੍ਪਤੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਵਿਕਾਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤੋ। **ਮਹਾਘੋਰਾ**ਤਿ ਸਰੀਰਜੀਵਿਤੇਸੁ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਭਿਮ੍ਮਾ ਗਰੁਤਰਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ **ਅਚਿਨ੍ਤਿਯਾ** ਚਿਨ੍ਤਾਮਤ੍ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਮਹਾਨਾਗਸ੍ਸ**ਆਸਿ,** ਅਹੋਸਿ। ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਰਾਜਕਾਲੇ ਹਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਸੋਣੁਤ੍ਤਰੇਨ ਨਾਮ ਨੇਸਾਦੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਸਪੀਤੇਨ ਸਲ੍ਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧੋ ਮਹਤਾ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦਹਿਤਂ ਕਾਸਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਅਰਿਯਦ੍ਧਜੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ, ਨ ਮਯਾ ਹਿਂਸਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਸਮਪ੍ਪਿਤੋ ਪੁਥੁਸਲ੍ਲੇਨ ਨਾਗੋ,
ਅਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਲੁਦ੍ਦਕਮਜ੍ਝਭਾਸਿ।
ਕਿਮਤ੍ਥਯਂ ਕਿਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਮ ਹੇਤੁ,
ਮਮਂ ਵਧੀ ਕਸ੍ਸ ਵਾਯਂ ਪਯੋਗੋ’’ਤਿਆਦਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧੬.੧੨੪)।

ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ “**ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਹੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਰਤ੍ਤਂ ਅਰਹਦ੍ਧਜ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਣੁਤ੍ਤਰੇਨ ਪਰਿਦਹਿਤਕਾਸਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਅਭਣੀ**ਤਿ ਅਭਾਸਿ। **ਗਾਥਾ**ਤਿ ਗਾਥਾਯੋ। **ਗਜੋ**ਤਿ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ। **ਅਤ੍ਥੋਪਸਂਹਿਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਹਿਤਾ, ਹਿਤਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਨਾਗਰਾਜੇਨ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਸੁ **ਅਨਿਕ੍ਕਸਾਵੋ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਕਸਾਵੇਹਿ ਕਸਾਵੋ, **ਪਰਿਦਹਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਅਤ੍ਥਰਣਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਪਰਿਧਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਅਪੇਤੋ ਦਮਸਚ੍ਚੇਨਾ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮੇਨ ਚੇਵ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਕੇਨ ਵਚੀਸਚ੍ਚੇਨ ਚ ਅਪੇਤੋ, ਵਿਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਸਾਵਂ ਪਰਿਦਹਿਤੁਂ ਨਾਰਹਤਿ।

ਵਨੁਕਸਾਵਸ੍ਸਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਵਨੁਕਸਾਵੋ ਛਡ੍ਡਿਤਕਸਾਵੋ ਪਹੀਨਕਸਾਵੋ ਅਸ੍ਸ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੀਲੇਸੂ**ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲੇਸੁ। **ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੋ। **ਉਪੇਤੋ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮੇਨ ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸਚ੍ਚੇਨ ਚ ਉਪਗਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸ ਵੇ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤੰ ਗਨ੍ਧਕਾਸਾਵਵਤ੍ਥੰ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਰਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਪਨ੍ਨਸੀਲੋਤਿ ਭਿਨ੍ਨਸੀਲੋ। **ਦੁਮ੍ਮੇਧੋ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਸੀਲਵਿਸੋਧਨਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਰਹਿਤੋ। **ਪਾਕਟੋ**ਤਿ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟੋ ਪਕਾਸੋ, ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤਾਯ ਵਾ **ਪਾਕਟੋ** ਪਾਕਟਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਮਕਾਰਿਯੋ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਸੰਵਰਤਾਯ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਕਾਰਕੋ, ਕਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯੋ। **ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਵਿਸਯੇਸੁ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਨਿਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਅਸੁਕ੍ਕੋ ਸੁਕ੍ਕਧਮ੍ਮਰਹਿਤੋ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋ, ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸਮ੍ਪਾਦਨਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਰਹਿਤੋ ਵਾ।

ਵੀਤਰਾਗੋਤਿ ਵਿਗਤਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ। **ਓਦਾਤਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਮਨੋਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਵਾ।

ਕਾਸਾਵੰ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸੀਲੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਸਾਵੰ ਕਿੰ ਨਾਮ ਪਯੋਜਨੰ ਸਾਧੇਸ੍ਸਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਕਤਸਦਿਸੰ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਰਾਗਾਦਿਦੋਸੇਹਿ ਦੂਸਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਅਨਾਦਰਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਮ੍ਮੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਆਦਰਰਹਿਤਾ ਅਗਾਰਵਾ। **ਤਾਦੀਨੰ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਹਦਯੇ ਤੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮੇਨ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਉਲ਼ਾਰਗੁਣੇ। ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦੰ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। **ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤਾ ਵਿਪਨ੍ਨਸੀਲੇ ਅਮ੍ਹੇ ਨ ਬਹੁੰ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਗਾਰਵਭਯੇਨ ਯਥਾ ਤੇ ਉਬ੍ਬਾਲ਼੍ਹਾ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਬਾਧਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਾਪੀਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਯਮਾਨਾਪਿ। ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਹਿ ਅਯੰ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਥੇਰੇਹੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ। **ਚੀਵਰਧਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਮਣਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਵੰ ਤੇ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੨) ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਯਮਾਨਾਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਸੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਓਵਾਦੰ ਨ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤੇ ਤਥਾ ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਬਾਲਾਤਿ ਤੇ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਿਯਮਾਨਾਪਿ ਅਨਾਦਰਤਾਯ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਾਤਿ। **ਨਾਦਿਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੁਪਜ੍ਝਾਯੇ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਆਚਰਿਯੇ ਚ ਆਦਰੰ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯੰ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਕਿੰ? **ਖਲੁਙ੍ਕੋ ਵਿਯ ਸਾਰਥਿੰ** ਯਥਾ ਖਲੁਙ੍ਕੋ ਦੁਟ੍ਠਸ੍ਸੋ ਅਸ੍ਸਦਮਕੰ ਨਾਦਿਯਤਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਉਪਦੇਸੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵੰ ਤੇਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਚਰਿਯੇ ਨ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਨ ਸਾਰਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

"ਏਵ"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਗਮਨੰ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਅਨਾਗਤਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨੰ, ਅਨਾਗਤੇ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੰਯੇਵ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਪਤ੍ਤੇ ਕਾਲਮ੍ਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਲੋ? ''ਤਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਲੋ''ਤਿ ਕੇਚਿ, ਤੰ ਏਕੇ ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਹਿ ਪਞ੍ਚਯੁਗਾਨਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੁਗੰ, ਸਮਾਧਿਯੁਗੰ, ਸੀਲਯੁਗੰ, ਸੁਤਯੁਗੰ, ਦਾਨਯੁਗਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਪਠਮੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੁਗੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਸਮਾਧਿਯੁਗੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਸੀਲਯੁਗੰ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਸੁਤਯੁਗੰ ਵਤ੍ਤਤੇਵ। ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲੋ ਹਿ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਲਾਭਾਦਿਕਾਮਤਾਯ। ਯਦਾ ਪਨ ਮਾਤਿਕਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਲਿਙ੍ਗਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਯਥਾ ਤਥਾ ਧਨੰ ਸੰਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਮੁਖੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ, ਸਾ ਕਿਰ ਨੇਸੰ ਚਰਿਮਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਤਯੁਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਲੋ, ''ਸੀਲਯੁਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਅਪਰੇ।

ਏਵ◌ං ਥੇਰੋ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਮਹਾਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵ◌ਾਦਂ ਦਦਨ੍ਤੋ **"ਪੁਰਾ ਆਗਚ੍ਛਤੇ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਰਾ ਆਗਚ੍ਛਤੇ ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਮਯਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਂ ਅਨਾਗਤਂ ਮਹਾਭਯਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਪੁਰਾ, ਯਾਵ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਬ੍ਬਚਾ**ਤਿ ਵਚਨਕ੍ਖਮਾ ਸੋਵਚਸ੍ਸਕਾਰਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਗਰੂਨਂ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯੋ ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹਿਨੋ ਹੋਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਖਿਲਾ**ਤਿ ਮੁਦੁਹਦਯਾ।

ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਸੁ ਹਿਤੂਪਸਂਹਾਰਲਕ੍ਖਣਾਯ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਕਾਰੁਣਿਕਾ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਯ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ ਪਰੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਾਕਾਰਵ◌ੁਤ੍ਤਿਯਾ ਕਰੁਣਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਆਰਦ੍ਧਵ◌ੀਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯ ਕੁਸਲਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵ◌ੀਰਿਯਾ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ। **ਦਲ਼੍ਹਪਰਕ੍ਕਮਾ**ਤਿ ਥਿਰਵ◌ੀਰਿਯਾ।

ਪਮਾਦਨ੍ਤਿ ਪਮਜ੍ਜਨਂ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨਨੁਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਕੁਸਲੇਸੁ ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵ◌ੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ –

> ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਪਮਾਦੋ? ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇ ਵ◌ਾ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇ ਵ◌ਾ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇ ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਵ◌ਾ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵ◌ੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਵ◌ੋਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨਂ, ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਅਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ''ਤਿਆਦਿ (ਵ◌ਿਭ॰ ੮੩੦)।

ਅਪ੍ਪਮਾਦਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨਂ, ਸੋ ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਨਾਮ ਸਤਿਯਾ ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸੋ, ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਏਵ ਚੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਪਮਾਦਮੂਲਕਾ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨਤ੍ਥਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਮੂਲਕਾ ਚ ਸਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਮਾਦਂ **ਭਯਤੋ** ਉਪਦ੍ਦਵਤੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਞ੍ਚ **ਖੇਮਤੋ** ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਤੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਖਾਭੂਤਂ ਸੀਲਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦੀਨਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ **ਭਾਵ◌ੇਥ, ਅਮਤਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਫੁਸਨ੍ਤਾ** ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਥ, ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗਮਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਰਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢੇਥ, ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦਭਾਵਨਾ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਾ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਏਵ◌ਂ ਥੇਰੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਸਂ ਓਵਦਤਿ। ਇਮਾ ਏਵ ਚਿਮਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ।

ਫੁਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਥਾਚਾਰੀ ਯਥਾਸਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਵਤ੍ਥੁ ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਅਤੀਤੇ ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਮਤ੍ਥਕੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਨਾਮੇਨ **ਸਰਦਮਾਣਵ◌ੋ** ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਨਾਮੇਨ **ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ** ਨਾਮ ਅਹੋਸਿ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਸਹਪਂਸੁਕੀਲ਼ਕਸਹਾਯਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਸੁ ਸਰਦਮਾਣਵ◌ੋ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਕੁਲਸਨ੍ਤਕਂ ਧਨਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਰਹੋਗਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਰਣਂ ਨਾਮ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਾ ਏਕਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਮੋਕ੍ਖਮਗ੍ਗੋ ਗਵ◌ੇਸਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸਹਾਯਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ, ਸਮ੍ਮ, ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋ, ਕਿਂ ਤ੍ਵ◌ਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਨ ''ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ''ਹੋਤੁ ਅਹਮੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਤਨਕੋਟ੍ਠਾਗਾਰਾਨਿ ਵ◌ਿਵਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਪਣਦ੍ਧਿਕਾਦੀਨਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਚਤੁਸਤ੍ਤਤਿਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੁਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਸੋ ਪਞ੍ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਅਟ੍ਠ ਚ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਜਟਿਲਾਨਂ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੁਂ।

ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਤੇ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਤੋ ਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ‘‘ਸਰਦਤਾਪਸਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਮੇ ਜਾਨਾਤੂ’’ਤਿ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਕਾਸਤੋ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਰਦਤਾਪਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਸਰਦਤਾਪਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਚਤੁਸਤ੍ਤਤਿਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਜਟਿਲਾ ਪਣੀਤਪਣੀਤਾਨਿ ਓਜਵਨ੍ਤਾਨਿ ਫਲਾਫਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਸਤ੍ਥੁ ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਕਾਰਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਆਚਰਿਯ, ਮਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ‘ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤਤਰੋ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥੀ’ਤਿ ਵਿਚਰਾਮ, ਅਯਂ ਪਨ ਪੁਰਿਸੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤਤਰੋ ਮਞ੍ਞੇ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ‘‘ਕਿਂ ਵਦੇਥ, ਤਾਤਾ? ਸਾਸਪੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਸਤਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਂ ਸਿਨੇਰੁਂ ਸਮਂ ਕਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਥ? ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੇਨ ਮਂ ਤੁਲ੍ਯਂ ਮਾ ਕਰਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਤਾਪਸਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਯਾਵ ਮਹਾ ਵਤਾਯਂ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੋ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪਾਦੇਸੁ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਂਸੁ।

ਅਥ ਤੇ ਆਚਰਿਯੋ ਆਹ – ‘‘ਤਾਤਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ ਨੋ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯ ਇਧਾਗਤੋ, ਹਨ੍ਦ ਮਯਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਯਥਾਬਲਂ ਦਸ੍ਸਾਮ। ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਯਂ ਯਂ ਪਣੀਤਂ ਫਲਾਫਲਂ ਆਭਤਂ, ਤਂ ਤਂ ਆਹਰਥਾ’’ਤਿ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਚ ਫਲਾਫਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇ ਦੇਵਤਾ ਦਿਬ੍ਬੋਜਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਤਾਪਸੋ ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਸਯਮੇਵ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਤਤੋ ਭੋਜਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਪਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਾਰਣੀਯਂ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਤੇ ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਸਤਸਹਸ੍ਸਖੀਣਾਸਵਪਰਿਵਾਰਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਂਸੁ।

ਤਤੋ ਸਰਦਤਾਪਸੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਤਾਤਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਪੁਪ੍ਫਾਸਨੇਨ ਪੂਜਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਆਹਰਥਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਤਾਵਦੇਵ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪੁਪ੍ਫਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਤਿਗਾਵੁਤਂ, ਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਿਕਾਦਿਭੇਦਂ, ਸਙ੍ਘਨਵਕਸ੍ਸ ਉਸਭਮਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸੁਂ। ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ ਆਸਨੇਸੁ ਸਰਦਤਾਪਸੋ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਠਿਤੋ – ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯ੍ਹਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾਯ ਇਮਂ ਪੁਪ੍ਫਾਸਨਂ ਅਭਿਰੁਹਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਸਨੇ। ਸਤ੍ਥਰਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਤੇਸਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਨਿਰੋਧਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ। ਸਤ੍ਥੁ ਸਮਾਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਪਿ ਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਨਿਰੋਧਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਤਾਪਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪੁਪ੍ਫਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਵਨਮੂਲਫਲਾਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੇਸਕਾਲੇ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਟ੍ਠਂਸੁ।

ਸਤ੍ਥਾ ਸਤ੍ਤਾਹਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਨਿਰੋਧਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਂ ਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਤਾਪਸਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਾਸਨਾਨੁਮੋਦਨਂ ਕਰੋਹੀ’’ਤਿ। ਥੇਰੋ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪੁਪ੍ਫਾਸਨਾਨੁਮੋਦਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਸਤ੍ਥਾ ਦੁਤਿਯਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਂ ਅਨੋਮਤ੍ਥੇਰਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਇਮੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਹੀ’’ਤਿ। ਸੋਪਿ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦੇਸਨਾਯ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਨਾਹੋਸਿ। ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਰਦਤਾਪਸਂ ਅਵਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਚਤੁਸਤ੍ਤਤਿਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਜਟਿਲਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਏਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ’’ਤਿ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰੇਸਿ। ਤੇ ਤਾਵਦੇਵ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਤਾਪਸਵੇਸਾ ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਰਧਰਾ ਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਿਕਤ੍ਥੇਰਾ ਵਿਯ ਅਹੇਸੁਂ।

ਸਰਦਤਾਪਸੋ ਪਨ ‘‘ਅਹੋ ਵਤਾਹਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ ਭਵੇਯ’’ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਤਾਯ ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਅਥ ਤਥਾਗਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ – ‘‘ਇਤੋ ਤ੍ਵਂ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਂ ਏਕਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਆਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿ।

ਸਰਦਤਾਪਸੋਪਿ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਮ, ਮਯਾ ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਅਨਾਗਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥਿਤਂ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਸਾਵਕਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥੇਹੀਤਿ।

ਸਿਰਿਵਡ੍ਢੋ ਤਂ ਉਪਦੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਵੇਸਨਦ੍ਵਾਰੇ ਅਟ੍ਠਕਰੀਸਮਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਸਮਤਲਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਲਾਜਪਞ੍ਚਮਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਚ੍ਛਦਨਂ ਮਣ੍ਡਪਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਸਰਦਤਾਪਸੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨਿਮਨ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਮਹਾਰਹੇਹਿ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਦੁਤਿਯਸਾਵਕਭਾਵਾਯ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਾਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਿਰਿਵਡ੍ਢੋ ਹਟ੍ਠਪਹਟ੍ਠੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਚਿਤ੍ਤਵਾਰੇ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸਰਦਤਾਪਸੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਥਿਤਂ। ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਸਰਦਤਾਪਸੋ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ ਉਪਤਿਸ੍ਸਗਾਮੇ ਰੂਪਸਾਰਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਂਦਿਵਸਮੇਵਸ੍ਸ ਸਹਾਯੋਪਿ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸੇਵ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕੋਲਿਤਗਾਮੇ ਮੋਗ੍ਗਲਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਾਨਿ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕੁਲਾਨਿ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮਾ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟਾ ਆਬਦ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧਸਹਾਯਕਾਨੇਵ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਗਬ੍ਭਪਰਿਹਾਰਮਦਂਸੁ। ਦਸਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਜਾਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਛਸਟ੍ਠਿ ਧਾਤਿਯੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ, ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ ਰੂਪਸਾਰਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਤਿਸ੍ਸਗਾਮੇ ਜੇਟ੍ਠਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਕੋਲਿਤਗਾਮੇ ਜੇਟ੍ਠਕੁਲਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਕੋਲਿਤੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਵੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਵਾਯ ਸਬ੍ਬਸਿਪ੍ਪਾਨਂ ਪਾਰਂ ਅਗਮਂਸੁ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਤੇ ਰਾਜਗਹੇ ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਮਹਾਜਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਗਤਤ੍ਤਾ ਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ‘‘ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਓਰਂ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਂ ਮਚ੍ਚੁਮੁਖੇ ਪਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸਂਵੇਗਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਞ੍ਚ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੇਹਿ ਏਕਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਮਾਣਵਕਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਞ੍ਚਯੋ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਹੋਸਿ । ਤੇ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਂ ਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਮਯਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਾਰਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤੇ ਤੇ ਪਣ੍ਡਿਤਸਮ੍ਮਤੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤੇਹਿ ਪੁਟ੍ਠਾ ਨੇਵ ਸਮ੍ਪਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਤੇਯੇਵ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਤੇ ਮੋਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੁ – ‘‘ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਯੋ ਪਠਮਂ ਅਮਤਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਇਤਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੂ’’ਤਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪਾਦਿਕੇ ਸਹਸ੍ਸਜਟਿਲੇ ਦਮੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਏਕਦਿਵਸਂ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰਂ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਮਯਾ ਏਵਰੂਪੋ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ, ਸਨ੍ਤਧਮ੍ਮੇਨ ਨਾਮ ਏਤ੍ਥ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦੋ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਦਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ। ਥੇਰੋਪਿ

ਲਦ੍ਧਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਓਕਾਸਂ ਗਤੋ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪੀਠਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਚਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਣ੍ਡਿਕਾਯ ਉਦਕਂ ਅਦਾਸਿ।

ਏਵਂ ਸੋ ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੇਨ ਥੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਕੋ ਵਾ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰੋਚੇਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਅਪਦਿਸਿ। ਪੁਨ ਤੇਨ ''ਕਿਂਵਾਦੀ ਪਨਾਯਸ੍ਮਤੋ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਤਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਭਾਵਂ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਚਸ੍ਸ ਸਾਸਨਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ''ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਪ੍ਪਭਵਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੦; ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੨੮੬; ਪੇਟਕੋ॰ ੯) ਗਾਥਮਾਹ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਪਠਮਪਦਦ੍ਵਯਮੇਵ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਨਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ, ਇਤਰਂ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਨਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਵਿਸੇਸੇ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੇ ''ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਆਹ – ''ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਪਰਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਵਡ੍ਢਯਿਤ੍ਥ, ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਹੋਤੁ, ਕਹਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਵਸਤੀ''ਤਿ? ''ਵੇਲੁਵਨੇ''ਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਥ, ਅਹਂ ਮਯ੍ਹਂ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਕਤਪਟਿਞ੍ਞਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮਂ ਅਗਮਾਸਿ।

ਕੋਲਿਤਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਤਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮੁਖਵਣ੍ਣੋ ਨ ਅਞ੍ਞਦਿਵਸੇਸੁ ਵਿਯ, ਅਦ੍ਧਾਨੇਨ ਅਮਤਂ ਅਧਿਗਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਮਤਾਧਿਗਮਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸੋਪਿਸ੍ਸ ''ਆਮਾਵੁਸੋ, ਅਮਤਂ ਅਧਿਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਕੋਲਿਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਕਹਂ ਨੋ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ? ''ਵੇਲੁਵਨੇ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਆਵੁਸੋ, ਆਯਾਮ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯਪੂਜਕੋਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਞ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਲਾਭਾਸਾਪਕਤੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਭਾਵਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਚਾਟਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਂ ਹੋਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤੇ ਅਨੇਕੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਤਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਹਿ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਸਤੇਹਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੇਲੁਵਨਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤਂ ਮੇ ਸਾਵਕਯੁਗਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਗ੍ਗਂ ਭਦ੍ਦਯੁਗ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਰਿਸਾਯ ਚਰਿਯਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਦਾਸਿ। ਯਥਾ ਤੇਸਂ, ਏਵਂ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਆਗਤਮੇਵ। ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਕਿਚ੍ਚਂ ਪਨ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ।

ਤੇਸੁ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਕਲ੍ਲਵਾਲਗਾਮੇ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੇ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਂਵੇਜਿਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੧) ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਏਵ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਾਜਗਹੇ ਸੂਕਰਖਤਲੇਣੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਦੀਘਨਖਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੧ ਆਦਯੋ) ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਤਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਇਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮੀਪੇ ਏਵ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੧੪੧-੩੭੪) –

''ਹਿਮਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਦੂਰੇ, ਲਮ੍ਬਕੋ ਨਾਮ ਪਬ੍ਬਤੋ।
ਅਸ੍ਸਮੋ ਸੁਕਤੋ ਮਯ੍ਹਂ, ਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਸੁਮਾਪਿਤਾ॥

''ਉਤ੍ਤਾਨਕੂਲਾ ਨਦਿਕਾ, ਸੁਪਤਿਤ੍ਥਾ ਮਨੋਰਮਾ।
ਸੁਸੁਦ੍ਧਪੁਲਿਨਾਕਿਣ੍ਣਾ, ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਅਸਕ੍ਖਰਾ ਅਪਬ੍ਭਾਰਾ, ਸਾਦੁ ਅਪ੍ਪਟਿਗਨ੍ਧਿਕਾ।
ਸਨ੍ਦਤੀ ਨਦਿਕਾ ਤਤ੍ਥ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਾ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਕੁਮ੍ਭੀਲਾ ਮਕਰਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਸੁਸੁਮਾਰਾ ਚ ਕਚ੍ਛਪਾ।
ਚਰਨ੍ਤਿ ਨਦਿਯਾ ਤਤ੍ਥ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਾ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਪਾਠੀਨਾ ਪਾਵੁਸਾ ਮਚ੍ਛਾ, ਬਲਜਾ ਮੁਞ੍ਜਰੋਹਿਤਾ।
ਵਗ੍ਗੁਲ਼ਾ ਪਪਤਾਯਨ੍ਤਾ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਿ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਉਭੋ ਕੂਲੇਸੁ ਨਦਿਯਾ, ਪੁਪ੍ਫਿਨੋ ਫਲਿਨੋ ਦੁਮਾ।
ਉਭਤੋ ਅਭਿਲਮ੍ਬਨ੍ਤਾ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਿ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਅਮ੍ਬਾ ਸਾਲਾ ਚ ਤਿਲਕਾ, ਪਾਟਲੀ ਸਿਨ੍ਦੁਵਾਰਕਾ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਿ, ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ ਮਮ ਅਸ੍ਸਮੇ॥

''ਚਮ੍ਪਕਾ ਸਲ਼ਲਾ ਨੀਪਾ, ਨਾਗਪੁਨ੍ਨਾਗਕੇਤਕਾ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਿ, ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ ਮਮ ਅਸ੍ਸਮੇ॥

''ਅਤਿਮੁਤ੍ਤਾ ਅਸੋਕਾ ਚ, ਭਗਿਨੀਮਾਲਾ ਚ ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ।
ਅਙ੍ਕੋਲਾ ਬਿਮ੍ਬਿਜਾਲਾ ਚ, ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ ਮਮ ਅਸ੍ਸਮੇ॥

''ਕੇਤਕਾ ਕਨ੍ਦਲਿ ਚੇਵ, ਗੋਧੁਕਾ ਤਿਣਸੂਲਿਕਾ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਾ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਿ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਕਣਿਕਾਰਾ ਕਣ੍ਣਿਕਾ ਚ, ਅਸਨਾ ਅਜ੍ਜੁਨਾ ਬਹੂ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਾ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਿ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਪੁਨ੍ਨਾਗਾ ਗਿਰਿਪੁਨ੍ਨਾਗਾ, ਕੋਵਿਲ਼ਾਰਾ ਚ ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਾ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਿ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਉਦ੍ਦਾਲਕਾ ਚ ਕੁਟਜਾ, ਕਦਮ੍ਬਾ ਵਕੁਲਾ ਬਹੂ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਾ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਿ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

''ਆਲ਼ਕਾ ਇਸਿਮੁਗ੍ਗਾ ਚ, ਕਦਲਿਮਾਤੁਲੁਙ੍ਗਿਯੋ।
ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਸਂਵਡ੍ਢਾ, ਫਲਾਨਿ ਧਾਰਯਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

''ਅਞ੍ਞੇ ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਾ, ਅਞ੍ਞੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਕੇਸਰੀ।
ਅਞ੍ਞੇ ਓਪੁਪ੍ਫਾ ਪਦੁਮਾ, ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ ਤਲ਼ਾਕੇ ਤਦਾ॥

''ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਪਦੁਮਾ, ਨਿਦ੍ਧਾਵਨ੍ਤਿ ਮੁਲ਼ਾਲਿਯੋ।

ਸਿਙ੍ਘਾਟਿਪਤ੍ਤੁਮਾਕਿਣ੍ਣਾ, ਸੋਭਨ੍ਤਿ ਤਲ਼ਾਕੇ ਤਦਾ॥

‘‘ਨਯਿਤਾ ਅਮ੍ਬਗਨ੍ਧੀ ਚ, ਉਤ੍ਤੁਲੀ ਬਨ੍ਧੁਜੀਵਕਾ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਿ, ਪੁਪ੍ਫਿਤਾ ਤਲ਼ਾਕੇ ਤਦਾ॥

‘‘ਪਾਠੀਨਾ ਪਾਵੁਸਾ ਮਚ੍ਛਾ, ਬਲਜਾ ਮੁਞ੍ਜਰੋਹਿਤਾ।
ਸਂਗੁਲਾ ਮਗ੍ਗੁਰਾ ਚੇਵ, ਵਸਨ੍ਤਿ ਤਲ਼ਾਕੇ ਤਦਾ॥

‘‘ਕੁਮ੍ਭੀਲਾ ਸੁਸੁਮਾਰਾ ਚ, ਤਨ੍ਤਿਗਾਹਾ ਚ ਰਕ੍ਖਸਾ।
ਓਗੁਹਾ ਅਜਗਰਾ ਚ, ਵਸਨ੍ਤਿ ਤਲ਼ਾਕੇ ਤਦਾ॥

‘‘ਪਾਰੇਵਤਾ ਰਵਿਹਂਸਾ, ਚਕ੍ਕਵਾਕਾ ਨਦੀਚਰਾ।
ਕੋਕਿਲਾ ਸੁਕਸਾਲ਼ਿਕਾ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਰਂ॥

‘‘ਕੁਕੁਤ੍ਥਕਾ ਕੁਲ਼ੀਰਕਾ, ਵਨੇ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕਾ।
ਦਿਨ੍ਦਿਭਾ ਸੁਵਪੋਤਾ ਚ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਰਂ॥

‘‘ਹਂਸਾ ਕੋਞ੍ਚਾ ਮਯੂਰਾ ਚ, ਕੋਕਿਲਾ ਤਮ੍ਬਚੂਲ਼ਕਾ।
ਪਮ੍ਪਕਾ ਜੀਵਂਜੀਵਾ ਚ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਰਂ॥

‘‘ਕੋਸਿਕਾ ਪੋਟ੍ਠਸੀਸਾ ਚ, ਕੁਰਰਾ ਸੇਨਕਾ ਬਹੂ।
ਮਹਾਕਾਲ਼ਾ ਚ ਸਕੁਣਾ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਰਂ॥

‘‘ਪਸਦਾ ਚ ਵਰਾਹਾ ਚ, ਚਮਰਾ ਗਣ੍ਡਕਾ ਬਹੂ।
ਰੋਹਿਚ੍ਚਾ ਸੁਕਪੋਤਾ ਚ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਰਂ॥

‘‘ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾ ਚ ਦੀਪੀ ਚ, ਅਚ੍ਛਕੋਕਤਰਚ੍ਛਕਾ।
ਤਿਧਾ ਪਭਿਨ੍ਨਮਾਤਙ੍ਗਾ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਰਂ॥

‘‘ਕਿਨ੍ਨਰਾ ਵਾਨਰਾ ਚੇਵ, ਅਥੋਪਿ ਵਨਕਮ੍ਮਿਕਾ।
ਚੇਤਾ ਚ ਲੁਦ੍ਦਕਾ ਚੇਵ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਰਂ॥

‘‘ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਨਿ ਪਿਯਾਲਾਨਿ, ਮਧੁਕੇ ਕਾਸੁਮਾਰਿਯੋ।
ਧੁਵਂ ਫਲਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

‘‘ਕੋਸਮ੍ਬਾ ਸਲ਼ਲਾ ਨਿਮ੍ਬਾ, ਸਾਦੁਫਲਸਮਾਯੁਤਾ।
ਧੁਵਂ ਫਲਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਅਵਿਦੂਰੇ ਮਮਸ੍ਸਮਂ॥

‘‘ਹਰੀਤਕਾ ਆਮਲਕਾ, ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੁਵਿਭੀਤਕਾ।
ਕੋਲਾ ਭਲ੍ਲਾਤਕਾ ਬਿਲ੍ਲਾ, ਫਲਾਨਿ ਧਾਰਯਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

‘‘ਆਲੁਵਾ ਚ ਕਲ਼ਮ੍ਬਾ ਚ, ਬਿਲ਼ਾਲੀਤਕ੍ਕਲ਼ਾਨਿ ਚ।
ਜੀਵਕਾ ਸੁਤਕਾ ਚੇਵ, ਬਹੁਕਾ ਮਮ ਅਸ੍ਸਮੇ॥

‘‘ਅਸ੍ਸਮਸ੍ਸਾਵਿਦੂਰਮ੍ਹਿ, ਤਲ਼ਾਕਾਸੁਂ ਸੁਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਅਚ੍ਛੋਦਕਾ ਸੀਤਜਲਾ, ਸੁਪਤਿਤ੍ਥਾ ਮਨੋਰਮਾ॥

‘‘ਪਦੁਮੁਪ੍ਪਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਸਮਾਯੁਤਾ।
ਮਨ੍ਦਾਲਕੇਹਿ ਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੋਪਵਾਯਤਿ॥

‘‘ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਫਲਿਤੇ ਵਨੇ।
ਸੁਕਤੇ ਅਸ੍ਸਮੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਹਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਸੀਲਵਾ ਵਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਝਾਯੀ ਝਾਨਰਤੋ ਸਦਾ।
ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾਬਲਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸੁਰੁਚਿ ਨਾਮ ਤਾਪਸੋ॥

‘‘ਚਤੁਵੀਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਿਸ੍ਸਾ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਟ੍ਠਹੁਂ।
ਸਬ੍ਬੇ ਮਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਤੇ, ਜਾਤਿਮਨ੍ਤੋ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ॥

‘‘ਲਕ੍ਖਣੇ ਇਤਿਹਾਸੇ ਚ, ਸਨਿਘਣ੍ਡੁਸਕੇਟੁਭੇ।
ਪਦਕਾ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਾ, ਸਧਮ੍ਮੇ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤਾ॥

‘‘ਉਪ੍ਪਾਤੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ, ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਚ ਕੋਵਿਦਾ।
ਪਥਬ੍ਯਾ ਭੂਮਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾ॥

‘‘ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਨਿਪਕਾ ਏਤੇ, ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਾ ਅਲੋਲੁਪਾ।
ਲਾਭਾਲਾਭੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਮਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਝਾਯੀ ਝਾਨਰਤਾ ਧੀਰਾ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਸਮਾਹਿਤਾ।
ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਂ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਮਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਪੇਤ੍ਤਿਕੇ ਗੋਚਰੇ ਰਤਾ।
ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰਾ ਧੀਰਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਮਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਸਂਵੁਤਾ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ, ਅਨੇਜਾ ਰਕ੍ਖਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ।
ਅਸਂਸਟ੍ਠਾ ਚ ਤੇ ਧੀਰਾ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ, ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਨੇਨ ਚ।
ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਿ ਤੇ ਰਤ੍ਤਿਂ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਰਜ੍ਜਨੀਯੇ ਨ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਦੁਸ੍ਸਨੀਯੇ ਨ ਦੁਸ੍ਸਰੇ।

ਮੋਹਨੀਯੇ ਨ ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਇਦ੍ਧਿਂ ਵੀਮੰਸਮਾਨਾ ਤੇ, ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਿਕਂ।
ਪਥਵਿਂ ਤੇ ਪਕਮ੍ਪੇਨ੍ਤਿ, ਸਾਰਬ੍ਭੇਨ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਕੀਲ਼ਮਾਨਾ ਚ ਤੇ ਸਿਸ੍ਸਾ, ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਕੀਲ਼ਿਤਂ॥
ਜਮ੍ਬੁਤੋ ਫਲਮਾਨੇਨ੍ਤਿ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਅਞ੍ਞੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਗੋਯਾਨਂ, ਅਞ੍ਞੇ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਕਂ।
ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਂ, ਏਸਨਾਯ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਪੁਰਤੋ ਪੇਸੇਨ੍ਤਿ ਖਾਰਿਂ, ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਵਜਨ੍ਤਿ ਤੇ।
ਚਤੁਵੀਸਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਛਾਦਿਤਂ ਹੋਤਿ ਅਮ੍ਬਰਂ॥

‘‘ਅਗ੍ਗਿਪਾਕੀ ਅਨਗ੍ਗੀ ਚ, ਦਨ੍ਤੋਦੁਕ੍ਖਲਿਕਾਪਿ ਚ।
ਅਸ੍ਮੇਨ ਕੋਟ੍ਟਿਤਾ ਕੇਚਿ, ਪਵਤ੍ਤਫਲਭੋਜਨਾ॥

‘‘ਉਦਕੋਰੋਹਣਾ ਕੇਚਿ, ਸਾਯਂ ਪਾਤੋ ਸੁਚੀਰਤਾ।
ਤੋਯਾਭਿਸੇਚਨਕਰਾ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਪਰੂਲ਼੍ਹਕਚ੍ਛਨਖਲੋਮਾ, ਪਙ੍ਕਦਨ੍ਤਾ ਰਜਸ੍ਸਿਰਾ।
ਗਨ੍ਧਿਤਾ ਸੀਲਗਨ੍ਧੇਨ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਪਾਤੋਵ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ, ਜਟਿਲਾ ਉਗ੍ਗਤਾਪਨਾ।
ਲਾਭਾਲਾਭਂ ਪਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਬਰੇ ਤਦਾ॥

‘‘ਏਤੇਸਂ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨਂ, ਮਹਾਸਦ੍ਦੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।
ਅਜਿਨਚਮ੍ਮਸਦ੍ਦੇਨ, ਮੁਦਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤਾ॥

‘‘ਦਿਸੋਦਿਸਂ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰਾ ਇਸੀ।
ਸਕੇ ਬਲੇਨੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧਾ, ਤੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ॥

‘‘ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਕਾ ਏਤੇ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਨਭਚਾਰਿਨੋ।
ਉਗ੍ਗਤੇਜਾ ਦੁਪ੍ਪਸਹਾ, ਸਾਗਰੋਵ ਅਖੋਭਿਯਾ॥

‘‘ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਿਨੋ ਕੇਚਿ, ਕੇਚਿ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਾ ਇਸੀ।
ਪਵਤ੍ਤਭੋਜਨਾ ਕੇਚਿ, ਮਮ ਸਿਸ੍ਸਾ ਦੁਰਾਸਦਾ॥

‘‘ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਨੋ ਏਤੇ, ਹਿਤੇਸੀ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ।
ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਕਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਨ ਤੇ ਵਮ੍ਭੇਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ॥

‘‘ਸੀਹਰਾਜਾਵਸਮ੍ਭੀਤਾ, ਗਜਰਾਜਾਵ ਥਾਮਵਾ।
ਦੁਰਾਸਦਾ ਬਜਗ੍ਘਾਰਿਵ, ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮਮਨ੍ਤਿਕੇ॥

‘‘ਵਿਜ੍ਜਾਧਰਾ ਦੇਵਤਾ ਚ, ਨਾਗਗਨ੍ਧਬ੍ਬਰਕ੍ਖਸਾ।
ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾ ਦਾਨਵਾ ਗਰੁਲ਼ਾ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤੰ ਸਰੰ॥

‘‘ਤੇ ਜਟਾਖਾਰਿਭਰਿਤਾ, ਅਜਿਨੁਤ੍ਤਰਵਾਸਨਾ।
ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖਚਰਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਉਪਜੀਵਨ੍ਤਿ ਤੰ ਸਰੰ॥

‘‘ਸਦਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ ਏਤੇ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਗਾਰਵਾ।
ਚਤੁਬ੍ਬੀਸਸਹਸ੍ਸਾਨੰ, ਖਿਪਿਤਸਦ੍ਦੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਪਾਦੇ ਪਾਦੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ, ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾ ਸੁਸੰਵੁਤਾ।
ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਸਬ੍ਬੇਵ, ਸਿਰਸਾ ਵਨ੍ਦਰੇ ਮਮੰ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ, ਸਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਤਪਸ੍ਸਿਭਿ।
ਵਸਾਮਿ ਅਸ੍ਸਮੇ ਤਤ੍ਥ, ਝਾਯੀ ਝਾਨਰਤੋ ਅਹੰ॥

‘‘ਇਸੀਨੰ ਸੀਲਗਨ੍ਧੇਨ, ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧੇਨ ਚੂਭਯੰ।
ਫਲੀਨੰ ਫਲਗਨ੍ਧੇਨ, ਗਨ੍ਧਿਤੋ ਹੋਤਿ ਅਸ੍ਸਮੋ॥

‘‘ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਰਤਿ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਕੇ ਸਿਸ੍ਸੇ ਓਵਦਨ੍ਤੋ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਹਾਸੰ ਲਭਾਮਹੰ॥

‘‘ਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਪੁਪ੍ਫਮਾਨਾਨੰ, ਫਲਾਨਞ੍ਚ ਵਿਪਚ੍ਚਤੰ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਾ ਪਵਾਯਨ੍ਤਿ, ਸੋਭਯਨ੍ਤਾ ਮਮਸ੍ਸਮੰ॥

‘‘ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, ਅਤਾਪੀ ਨਿਪਕੋ ਅਹੰ।
ਖਾਰਿਭਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਵਨੰ ਅਜ੍ਝੋਗਹਿੰ ਅਹੰ॥

‘‘ਉਪ੍ਪਾਤੇ ਸੁਪਿਨੇ ਚਾਪਿ, ਲਕ੍ਖਣੇਸੁ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ।
ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਮਨ੍ਤਪਦੰ, ਧਾਰਯਾਮਿ ਅਹੰ ਤਦਾ॥

‘‘ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਵਿਵੇਕਕਾਮੋ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਮੁਪਾਗਮਿ॥

‘‘ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੰ, ਅਗ੍ਗੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ ਮੁਨਿ।
ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਨਿਸੀਦਿ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਤਮਦ੍ਦਸਾਹੰ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਸਪ੍ਪਭਾਸੰ ਮਨੋਰਮੰ।

ਇਨ੍ਦੀਵਰੰਵ ਜਲਿਤੰ, ਆਦਿਤ੍ਤੰਵ ਹੁਤਾਸਨੰ॥

''ਜਲਨ੍ਤੰ ਦੀਪਰੁਕ੍ਖੰਵ, ਵਿਜ੍ਜੁਤੰ ਗਗਨੇ ਯਥਾ।
ਸੁਫੁਲ੍ਲੰ ਸਾਲਰਾਜੰਵ, ਅਦ੍ਦਸੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ॥

''ਅਯੰ ਨਾਗੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਮੁਨਿ।
ਇਮੰ ਦਸ੍ਸਨਮਾਗਮ੍ਮ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਰੇ॥

''ਦਿਸ੍ਵਾਨਾਹੰ ਦੇਵਦੇਵੰ, ਲਕ੍ਖਣੰ ਉਪਧਾਰਯਿੰ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਨੁ ਖੋ ਨ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਹਨ੍ਦ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਚਕ੍ਖੁਮੰ॥

''ਸਹਸ੍ਸਾਰਾਨਿ ਚਕ੍ਕਾਨਿ, ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਰਣੁਤ੍ਤਮੇ।
ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਚ੍ਛੇ ਤਥਾਗਤੇ॥

''ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਨਹੰ ਤਦਾ।
ਅਥ ਪੁਪ੍ਫੇ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੰ ਅਪੂਜਯਿੰ॥

''ਪੂਜਯਿਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਓਘਤਿਣ੍ਣਮਨਾਸਵੰ।
ਏਕੰਸੰ ਅਜਿਨੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਨਮਸ੍ਸਿੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ॥

''ਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਵਿਹਰਤਿ ਅਨਾਸਵੋ।
ਤੰ ਞਾਣੰ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣਾਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

''ਸਮੁਦ੍ਧਰਸਿਮੰ ਲੋਕੰ, ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਮਿਤੋਦਯ।
ਤਵ ਦਸ੍ਸਨਮਾਗਮ੍ਮ, ਕਙ੍ਖਾਸੋਤੰ ਤਰਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

''ਤੁਵੰ ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਕੇਤੁ ਚ, ਧਜੋ ਯੂਪੋ ਚ ਪਾਣਿਨੰ।
ਪਰਾਯਣੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਚ, ਦੀਪੋ ਚ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮੋ॥

''ਸਕ੍ਕਾ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਉਦਕੰ, ਪਮੇਤੁੰ ਆਲ੍ਹਕੇਨ ਵਾ।
ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ, ਞਾਣੰ ਸਕ੍ਕਾ ਪਮੇਤਵੇ॥

''ਧਾਰੇਤੁੰ ਪਥਵਿੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੁਲਮਣ੍ਡਲੇ।
ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ, ਞਾਣੰ ਸਕ੍ਕਾ ਧਰੇਤਵੇ॥

''ਆਕਾਸੋ ਮਿਨਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਵਾ।
ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਤਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ, ਞਾਣੰ ਸਕ੍ਕਾ ਪਮੇਤਵੇ॥

''ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਉਦਕੰ, ਪਥਵੀ ਚਾਖਿਲਞ੍ਜਹੇ।
ਬੁਦ੍ਧਞਾਣੰ ਉਪਾਦਾਯ, ਉਪਮਾਤੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਰੇ॥

‘‘ਸਦੇ੧ਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਚਿਤ੍ਤੁਂ ਯੇਸਂ ਪ੧ਤ੍ਤਤਿ।
ਅਨ੍ਤੋਜਾਲੀਕਤਾ ਏਤੇ, ਤ੧ ਞਾਣਮ੍ਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮ॥

‘‘ਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਪਤ੍ਤੋਸਿ, ਕੇ੧ਲਂ ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ, ਮਦ੍ਦਸੀ ਪਰਤਿਤ੍ਥਿਯੇ॥

‘‘ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਥ੧ਿਤ੍੧ਾਨ, ਸੁਰੁਚਿ ਨਾਮ ਤਾਪਸੋ।
ਅਜਿਨਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍੧ਾਨ, ਪਥ੧ਿਯਂ ਨਿਸੀਦਿ ਸੋ॥

‘‘ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ , ਅਜ੍ਝੋਗਾਲ਼੍ਹੋ ਮਹਣ੍ਣ੧ੇ।
ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤੋ ਤਾ੧ਦੇ੧, ਗਿਰਿਰਾਜਾ ਪ੧ੁਚ੍ਚਤਿ॥

‘‘ਤਾ੧ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤੋ ਨੇਰੁ, ਆਯਤੋ ੧ਿਤ੍ਥਤੋ ਚ ਸੋ।
ਚੁਣ੍ਣਿਤੋ ਅਣੁਭੇਦੇਨ, ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸੋ॥

‘‘ਲਕ੍ਖੇ ਠਪਿਯਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਯਮਗਚ੍ਛਥ।
ਨ ਤ੍੧ੇ੧ ਤ੧ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ, ਞਾਣਂ ਸਕ੍ਕਾ ਪਮੇਤ੧ੇ॥

‘‘ਸੁਖੁਮਚ੍ਛਿਕੇਨ ਜਾਲੇਨ, ਉਦਕਂ ਯੋ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪੇ।
ਯੇ ਕੇਚਿ ਉਦਕੇ ਪਾਣਾ, ਅਨ੍ਤੋਜਾਲੀਕਤਾ ਸਿਯੁਂ॥

‘‘ਤਥੇ੧ ਹਿ ਮਹਾ੧ੀਰ, ਯੇ ਕੇਚਿ ਪੁਥੁਤਿਤ੍ਥਿਯਾ।
ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ, ਪਰਾਮਾਸੇਨ ਮੋਹਿਤਾ॥

‘‘ਤ੧ ਸੁਦ੍ਧੇਨ ਞਾਣੇਨ, ਅਨਾ੧ਰਣਦਸ੍ਸਿਨਾ।
ਅਨ੍ਤੋਜਾਲੀਕਤਾ ਏਤੇ, ਞਾਣਂ ਤੇ ਨਾਤਿ੧ਤ੍ਤਰੇ॥

‘‘ਭਗ੧ਾ ਤਮ੍ਹਿ ਸਮਯੇ, ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀ ਮਹਾਯਸੋ।
੧ੁਟ੍ਠਹਿਤ੍੧ਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ, ਦਿਸਂ ਓਲੋਕਯੀ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਮੁਨਿਨੋ, ਨਿਸਭੋ ਨਾਮ ਸਾ੧ਕੋ।
ਪਰਿ੧ੁਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਤਾਦਿਭਿ॥

‘‘ਖੀਣਾਸ੧ੇਹਿ ਸੁਦ੍ਧੇਹਿ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੇਹਿ ਝਾਯਿਭਿ।
ਚਿਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਯ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਉਪੇਸਿ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ ਤਤ੍ਥ, ਪਦਕ੍ਖਿਣਮਕਂਸੁ ਤੇ।
ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਜਲਿਕਾ, ਓਤਰੁਂ ਬੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਿਕੇ॥

‘‘ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀ ਭਗ੧ਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਨਰਾਸਭੋ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਿਤਂ ਪਾਤੁਕਰੀ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਵਰੁਣੋ ਨਾਮੁਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਏਕਂਸਂ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਪੁਚ੍ਛਿ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਹੇਤੁ, ਸਿਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਹੇਤੂਹਿ, ਸਿਤਂ ਪਾਤੁਕਰੋਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

‘‘ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਯੋ ਮਂ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਪੂਜੇਸਿ, ਞਾਣਞ੍ਚਾਪਿ ਅਨੁਤ੍ਥਵਿ।
ਤਮਹਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣੋਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗਿਰਮਞ੍ਞਾਯ, ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਾ ਸਮਾਗਤਾ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਤੇ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਮੁਪਸਙ੍ਕਮੁਂ॥

‘‘ਦਸਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ, ਦੇਵਕਾਯਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਤੇ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਮੁਪਸਙ੍ਕਮੁਂ॥

‘‘ਹਤ੍ਥੀ ਅਸ੍ਸਾ ਰਥਾ ਪਤ੍ਤੀ, ਸੇਨਾ ਚ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਨੀ।
ਪਰਿਵਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿਮਂ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਸਟ੍ਠਿਤੂਰਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਭੇਰਿਯੋ ਸਮਲਙ੍ਕਤਾ।
ਉਪਟ੍ਠਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਮਂ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਸੋਲ਼ਸਿਤ੍ਥਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਨਾਰਿਯੋ ਸਮਲਙ੍ਕਤਾ।
ਵਿਚਿਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾ, ਆਮੁਤ੍ਤਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਾ॥

‘‘ਅਲ਼ਾਰਪਮ੍ਹਾ ਹਸੁਲਾ, ਸੁਸਞ੍ਞਾ ਤਨੁਮਜ੍ਝਿਮਾ।
ਪਰਿਵਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿਮਂ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਦੇਵਲੋਕੇ ਰਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਰਾਜਾ ਰਟ੍ਠੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਵਿਨ੍ਦੋ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਦੇਸਰਜ੍ਜਂ ਵਿਪੁਲਂ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਸਾਰਿਯਾ ਨਾਮ, ਧਾਰਯਿਸ੍ਸਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਨਾ॥

‘‘ਮਾਤੁਯਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਪਵ੍ਵਾਯਿਸ੍ਸਤਿਯੰ ਨਰੋ।
ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਤਿਕ੍ਖਪਵ੍ਵੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਅਸੀਤਿਕੋਟੀ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਤਿਕਿਞ੍ਚਨੋ।
ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਤਿਪਦੰ, ਚਰਿਸ੍ਸਤਿ ਮਹਿੰ ਇਮੰ॥

‘‘ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯਜੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਅਯੰ ਭਾਗੀਰਥੀ ਗਙ੍ਗਾ, ਹਿਮਵਨ੍ਤਾ ਪਭਾਵਿਤਾ।
ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਮਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਪ੍ਪਯਨ੍ਤੀ ਮਹੋਦਧਿੰ॥

‘‘ਤਥੇਵਾਯੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਸਕੇ ਤੀਸੁ ਵਿਸਾਰਦੋ।
ਪਵ੍ਵਾਯ ਪਾਰਮਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਪ੍ਪਯਿਸ੍ਸਤਿ ਪਾਣਿਨੋ॥

‘‘ਹਿਮਵਨ੍ਤਮੁਪਾਦਾਯ , ਸਾਗਰਞ੍ਚ ਮਹੋਦਧਿੰ।
ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਯੰ ਪੁਲਿਨੰ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯੰ॥

‘‘ਤਮ੍ਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਅਸੇਸੇਨ, ਸਙ੍ਖਾਤੁੰ ਗਣਨਾ ਯਥਾ।
ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਵ੍ਵਾਯਨ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਲਕ੍ਖੇ ਠਪਿਯਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਖੀਯੇ ਗਙ੍ਗਾਯ ਵਾਲੁਕਾ।
ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਵ੍ਵਾਯਨ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਊਮਿਯੋ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯਾ।
ਤਥੇਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਵ੍ਵਾਯਨ੍ਤੋ ਨ ਹੇਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਆਰਾਧਯਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਗੋਤਮੰ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵੰ।
ਪਵ੍ਵਾਯ ਪਾਰਮਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੰ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੇਨ ਤਾਦਿਨਾ।
ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤਿ ਸਮ੍ਮਾ, ਵਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਵੁਟ੍ਠਿਯੋ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਅਭਿਵ੍ਵਾਯ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਅਹੋ ਮੇ ਸੁਕਤੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।

ਯਸ੍ਸਾਹਂ ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤੋ॥

‘‘ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਫਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਮੇ ਇਧ।
ਸੁਮੁਤ੍ਤੋ ਸਰਵੇਗੋਵ, ਕਿਲੇਸੇ ਝਾਪਯਿਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਚਲਂ ਪਦਂ।
ਵਿਚਿਨਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਏਸਾਹਂ ਸਂਸਰਿਂ ਭਵੇ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਬ੍ਯਾਧਿਤੋ ਪੋਸੋ, ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯ ਓਸਧਂ।
ਵਿਚਿਨੇਯ੍ਯ ਵਨਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਬ੍ਯਾਧਿਤੋ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ॥

‘‘ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਮਤਂ ਪਦਂ।
ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਂ ਪਞ੍ਚਸਤਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਇਸਿਪਬ੍ਬਜਂ॥

‘‘ਜਟਾਭਾਰੇਨ ਭਰਿਤੋ, ਅਜਿਨੁਤ੍ਤਰਨਿਵਾਸਨੋ।
ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਅਗਚ੍ਛਿਹਂ॥

‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਬਾਹਿਰਕੇ ਸੁਦ੍ਧਿ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਜਿਨਸਾਸਨਂ।
ਯੇ ਕੇਚਿ ਬੁਦ੍ਧਿਮਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਜਿਨਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਅਤ੍ਤਕਾਰਮਯਂ ਏਤਂ, ਨਯਿਦਂ ਇਤਿਹੀਤਿਹਂ।
ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ, ਕੁਤਿਤ੍ਥੇ ਸਞ੍ਚਰਿਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਯਥਾ ਸਾਰਤ੍ਥਿਕੋ ਪੋਸੋ, ਕਦਲਿਂ ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਫਾਲਯੇ।
ਨ ਤਤ੍ਥ ਸਾਰਂ ਵਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਸਾਰੇਨ ਰਿਤ੍ਤਕੋ ਹਿ ਸੋ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਲੋਕੇ, ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠੀ ਬਹੁਜ੍ਜਨਾ॥
ਅਸਙ੍ਖਤੇਨ ਰਿਤ੍ਤਾਸੇ, ਸਾਰੇਨ ਕਦਲੀ ਯਥਾ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਅਹੋਸਹਂ।
ਮਹਾਭੋਗਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

‘‘ਅਜ੍ਝਾਯਕੋ ਮਨ੍ਤਧਰੋ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਞ੍ਚਯੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਮੂਲੇ ਵਸਾਮਹਂ॥

‘‘ਸਾਵਕੋ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਅਸ੍ਸਜਿ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਦੁਰਾਸਦੋ ਉਗ੍ਗਤੇਜੋ, ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤੀ ਤਦਾ॥

‘‘ਤਮਦ੍ਦਸਾਸਿਂ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਂ, ਮੁਨਿਂ ਮੋਨੇ ਸਮਾਹਿਤਂ।
ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਮਹਾਨਾਗਂ, ਸੁਫੁਲ੍ਲਂ ਪਦੁਮਂ ਯਥਾ॥

''ਦਿਸ੍ਵਾ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਸੁਦਨ੍ਤੰ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੰ।
ਉਸਭੰ ਪਵਰੰ ਵੀਰੰ, ਅਰਹਾਯੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਇਰਿਯਤਿ, ਅਭਿਰੂਪੋ ਸੁਸੰਵੁਤੋ।
ਉਤ੍ਤਮੇ ਦਮਥੇ ਦਨ੍ਤੋ, ਅਮਤਦਸ੍ਸੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਯੰਨੂਨਾਹੰ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ, ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯੰ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸੰ।
ਸੋ ਮੇ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ, ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਾਮਹੰ ਤਦਾ॥

''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਗਮਾਸਹੰ।
ਓਕਾਸੰ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤੋ, ਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਅਮਤੰ ਪਦੰ॥

''ਵੀਥਿਨ੍ਤਰੇ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪੁਚ੍ਛਹੰ।
ਕਥੰ ਗੋਤ੍ਤੋਸਿ ਤ੍ਵੰ ਵੀਰ, ਕਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸੋਸਿ ਮਾਰਿਸ॥

''ਸੋ ਮੇ ਪੁਟ੍ਠੋ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਅਸਮ੍ਭੀਤੋਵ ਕੇਸਰੀ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸੋਮ੍ਹਿ ਆਵੁਸੋ॥

''ਕੀਦਿਸੰ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਅਨੁਜਾਤੋ ਮਹਾਯਸੋ।
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ ਧਮ੍ਮੰ, ਸਾਧੁ ਮੇ ਕਥਯਸ੍ਸੁ ਭੋ॥

''ਸੋ ਮੇ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੀ ਸਬ੍ਬੰ, ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਨਿਪੁਣੰ ਪਦੰ।
ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਹਨ੍ਤਾਰੰ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਪਨੂਦਨੰ॥

''ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਪ੍ਪਭਵਾ, ਤੇਸੰ ਹੇਤੁੰ ਤਥਾਗਤੋ ਆਹ।
ਤੇਸਞ੍ਚ ਯੋ ਨਿਰੋਧੋ, ਏਵੰਵਾਦੀ ਮਹਾਸਮਣੋ॥

''ਸੋਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਪਞ੍ਹੇ, ਪਠਮੰ ਫਲਮਜ੍ਝਗੰ।
ਵਿਰਜੋ ਵਿਮਲੋ ਆਸਿੰ, ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਜਿਨਸਾਸਨੰ॥

''ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਮੁਨਿਨੋ ਵਾਕ੍ਯੰ, ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤਮੰ।
ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ਇਮੰ ਗਾਥਮਭਾਸਹੰ॥

''ਏਸੇਵ ਧਮ੍ਮੋ ਯਦਿ ਤਾਵਦੇਵ, ਪਚ੍ਚਬ੍ਯਥ ਪਦਮਸੋਕੰ।
ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਅਬ੍ਭਤੀਤੰ, ਬਹੁਕੇਹਿ ਕਪ੍ਪਨਹੁਤੇਹਿ॥

''ਯ੍ਵਾਹੰ ਧਮ੍ਮੰ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ, ਕੁਤਿਤ੍ਥੇ ਸਞ੍ਚਰਿੰ ਅਹੰ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਾਲੋ ਮੇ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਿਤੁੰ॥

''ਤੋਸਿਤੋਹੰ ਅਸ੍ਸਜਿਨਾ, ਪਤ੍ਵਾਨ ਅਚਲੰ ਪਦੰ।

ਸਹਾਯਕਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ, ਅਸ੍ਸਮਂ ਅਗਮਾਸਹਂ॥

‘‘ਦੂਰਤੋਵ ਮਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸਹਾਯੋ ਮੇ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ।
ਇਰਿਯਾਪਥਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਪਸਨ੍ਨਮੁਖਨੇਤ੍ਤੋਸਿ, ਮੁਨਿਭਾਵੋਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਮਤਾਧਿਗਤੋ ਕਚ੍ਚਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਚ੍ਚੁਤਂ ਪਦਂ॥

‘‘ਸੁਭਾਨੁਰੂਪੋ ਆਯਾਸਿ, ਆਨੇਞ੍ਜਕਾਰਿਤੋ ਵਿਯ।
ਦਨ੍ਤੋਵ ਦਨ੍ਤਦਮਥੋ, ਉਪਸਨ੍ਤੋਸਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ॥

‘‘ਅਮਤਂ ਮਯਾਧਿਗਤਂ, ਸੋਕਸਲ੍ਲਾਪਨੂਦਨਂ।
ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਤਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛੇਸਿ, ਗਚ੍ਛਾਮ ਬੁਦ੍ਧਸਨ੍ਤਿਕਂ॥

‘‘ਸਾਧੂਤਿ ਸੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸਹਾਯੋ ਮੇ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ।
ਹਤ੍ਥੇਨ ਹਤ੍ਥਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ, ਉਪਗਮ੍ਮ ਤਵਨ੍ਤਿਕਂ॥

‘‘ਉਭੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਕਜਪੁਤ੍ਤ ਤਵਨ੍ਤਿਕੇ।
ਤਵ ਸਾਸਨਮਾਗਮ੍ਮ, ਵਿਹਰਾਮ ਅਨਾਸਵਾ॥

‘‘ਕੋਲਿਤੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਅਹਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਾਰਗੋ।
ਉਭੋਵ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਾਸਨਂ ਸੋਭਯਾਮਸੇ॥

‘‘ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਕੁਤਿਤ੍ਥੇ ਸਞ੍ਚਰਿਂ ਅਹਂ।
ਤਵ ਦਸ੍ਸਨਮਾਗਮ੍ਮ, ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪੂਰਿਤੋ ਮਮ॥

‘‘ਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤਿ ਸਮਯੇ ਦੁਮਾ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਵਨ੍ਤਿ, ਤੋਸੇਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ॥

‘‘ਤਥੇਵਾਹਂ ਮਹਾਵੀਰ, ਸਕਜਪੁਤ੍ਤ ਮਹਾਯਸ।
ਸਾਸਨੇ ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਸਮਯੇਸਾਮਿ ਪੁਪ੍ਫਿਤੁਂ॥

‘‘ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪੁਪ੍ਫਂ ਏਸਨ੍ਤੋ, ਭਵਸਂਸਾਰਮੋਚਨਂ।
ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪੁਪ੍ਫਲਾਭੇਨ, ਤੋਸੇਮਿ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ॥

‘‘ਯਾਵਤਾ ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ ਮਹਾਮੁਨਿਂ।
ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਦਿਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਮ॥

‘‘ਸੁਵਿਨੀਤਾ ਚ ਤੇ ਸਿਸ੍ਸਾ, ਪਰਿਸਾ ਚਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾ।
ਉਤ੍ਤਮੇ ਦਮਥੇ ਦਨ੍ਤਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਝਾਯੀ ਝਾਨਰਤਾ ਧੀਰਾ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਸਮਾਹਿਤਾ।
ਮੁਨੀ ਮੋਨੇਯ੍ਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਨਿਪਕਾ ਧੀਰਾ, ਅਪ੍ਪਾਹਾਰਾ ਅਲੋਲੁਪਾ।
ਲਾਭਾਲਾਭੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ ਧੁਤਰਤਾ, ਝਾਯਿਨੋ ਲੂਖਚੀਵਰਾ।
ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਾ ਧੀਰਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਫਲਟ੍ਠਾ ਚ, ਸੇਖਾ ਫਲਸਮਙ੍ਗਿਨੋ।
ਆਸੀਸਕਾ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਚ ਵਿਮਲਾ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਚ ਯੇ।
ਅਨਾਗਾਮੀ ਚ ਅਰਹਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਾ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਰਤਾ।
ਸਾਵਕਾ ਤੇ ਬਹੂ ਸਬ੍ਬੇ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ ਕੁਸਲਾ, ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾਰਤਾ।
ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਚ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤਾ।
ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਾਰਮਿਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਏਦਿਸਾ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਤਵ ਸਿਸ੍ਸਾ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤਾ।
ਦੁਰਾਸਦਾ ਉਗ੍ਗਤੇਜਾ, ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸਦਾ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਸਿਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ, ਸਞ੍ਞਤੇਹਿ ਤਪਸ੍ਸਿਭਿ।
ਮਿਗਰਾਜਾਵਸਮ੍ਭੀਤੋ, ਉਲ਼ੁਰਾਜਾਵ ਸੋਭਸਿ॥

‘‘ਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਰੁਹਨ੍ਤਿ ਧਰਣੀਰੁਹਾ।
ਵੇਪੁਲ੍ਲਤਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਫਲਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਯਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

‘‘ਪਥਵੀਸਦਿਸੋ ਤ੍ਵਂਸਿ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ ਮਹਾਯਸ।
ਸਾਸਨੇ ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਲਭਨ੍ਤਿ ਅਮਤਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਸਿਨ੍ਧੁ ਸਰਸ੍ਸਤੀ ਚੇਵ, ਨਨ੍ਦਿਯੋ ਚਨ੍ਦਭਾਗਿਕਾ।
ਗਙ੍ਗਾ ਚ ਯਮੁਨਾ ਚੇਵ, ਸਰਭੂ ਚ ਅਥੋ ਮਹੀ॥

‘‘ਏਤਾਸਂ ਸਨ੍ਦਮਾਨਾਨਂ, ਸਾਗਰੋਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ।

ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮੰ ਨਾਮੰ, ਸਾਗਰੋਤੇਵ ਞਾਯਤਿ॥

‘‘ਤਥੇਵਿਮੇ ਚਤੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਵਨ੍ਤਿਕੇ।
ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮੰ ਨਾਮੰ, ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਞਾਯਰੇ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਮਲੋ, ਗਚ੍ਛੰ ਆਕਾਸਧਾਤੁਯਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਤਾਰਗਣੇ ਲੋਕੇ, ਆਭਾਯ ਅਤਿਰੋਚਤਿ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਰਿਵੁਤੋ ਦੇਵਮਾਨੁਸੇ।
ਏਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ਜਲਸਿ ਸਬ੍ਬਦਾ ਤੁਵੰ॥

‘‘ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਉਟ੍ਠਿਤਾ ਊਮੀ, ਨ ਵੇਲਮਤਿਵਤ੍ਤਰੇ।
ਸਬ੍ਬਾ ਵੇਲੰਵ ਫੁਸਨ੍ਤਿ, ਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣਾ ਵਿਕਿਰਨ੍ਤਿ ਤਾ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਲੋਕੇ, ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠੀ ਬਹੁਜ੍ਜਨਾ।
ਧਮ੍ਮੰ ਵਾਦਿਤੁਕਾਮਾ ਤੇ, ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੰ ਮੁਨਿਂ॥

‘‘ਸਚੇ ਚ ਤੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਵਾਦੇਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮ।
ਤਵਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਞ੍ਚੁਣ੍ਣਾਵ ਭਵਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਉਦਕੇ ਜਾਤਾ, ਕੁਮੁਦਾ ਮਨ੍ਦਾਲਕਾ ਬਹੂ।
ਉਪਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ ਤੋਯੇਨ, ਕਦ੍ਦਮਕਲਲੇਨ ਚ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਬਹੁਕਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਲੋਕੇ ਜਾਤਾ ਵਿਰੂਹਰੇ।
ਅਟ੍ਟਿਤਾ ਰਾਗਦੋਸੇਨ, ਕਦ੍ਦਮੇ ਕੁਮੁਦੰ ਯਥਾ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਪਦੁਮੰ ਜਲਜੰ, ਜਲਮਜ੍ਝੇ ਵਿਰੂਹਤਿ।
ਨ ਸੋ ਲਿਮ੍ਪਤਿ ਤੋਯੇਨ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹਿ ਕੇਸਰੀ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਲੋਕੇ ਜਾਤੋ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਨੋਪਲਿਮ੍ਪਸਿ ਲੋਕੇਨ, ਤੋਯੇਨ ਪਦੁਮੰ ਯਥਾ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਰਮ੍ਮਕੇ ਮਾਸੇ, ਬਹੂ ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤਿ ਵਾਰਿਜਾ।
ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਤੰ ਮਾਸੰ, ਸਮਯੋ ਪੁਪ੍ਫਨਾਯ ਸੋ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਪੁਪ੍ਫਿਤੋ ਤੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ।
ਸਾਸਨੰ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਪਦੁਮੰ ਵਾਰਿਜੰ ਯਥਾ॥

‘‘ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੋ ਸਾਲਰਾਜਾ, ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੰ ਪਵਾਯਤਿ।
ਅਞ੍ਞਸਾਲੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤੋ, ਸਾਲਰਾਜਾਵ ਸੋਭਤਿ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਬੁਦ੍ਧਞਾਣੇਨ ਪੁਪ੍ਫਿਤੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ, ਸਾਲਰਾਜਾਵ ਸੋਭਸਿ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਸੇਲੋ ਹਿਮਵਾ, ਓਸਧੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨੰ।
ਨਾਗਾਨੰ ਅਸੁਰਾਨਞ੍ਚ, ਦੇਵਤਾਨਞ੍ਚ ਆਲਯੋ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਓਸਧੋ ਵਿਯ ਪਾਣਿਨੰ।
ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਚ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਰਮਿੰ ਗਤਾ॥

‘‘ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਾ ਮਹਾਵੀਰ, ਤਯਾ ਕਾਰੁਣਿਕੇਨ ਤੇ।
ਰਮਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਰਤਿਯਾ, ਵਸਨ੍ਤਿ ਤਵ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਮਿਗਰਾਜਾ ਯਥਾ ਸੀਹੋ, ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਆਸਯਾ।
ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾਨੁਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਅਭਿਨਾਦਤਿ॥

‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਮਿਗਾ ਉਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ, ਮਿਗਰਾਜਸ੍ਸ ਗਜ੍ਜਤੋ।
ਤਥਾ ਹਿ ਜਾਤਿਮਾ ਏਸੋ, ਪਸੂ ਤਾਸੇਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

‘‘ਗਜ੍ਜਤੋ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਵਸੁਧਾ ਸਮ੍ਪਕਮ੍ਪਤਿ।
ਬੋਧਨੇਯਜਾਵਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਸਨ੍ਤਿ ਮਾਰਕਾਯਿਕਾ॥

‘‘ਤਸਨ੍ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਨਦਤੋ ਤੇ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਕਾਕਾ ਸੇਨਾਵ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ, ਮਿਗਰਞ੍ਞਾ ਯਥਾ ਮਿਗਾ॥

‘‘ਯੇ ਕੇਚਿ ਗਣਿਨੋ ਲੋਕੇ, ਸਤ੍ਥਾਰੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਰੇ।
ਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤੰ ਧਮ੍ਮੰ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸਾਯ ਤੇ॥

‘‘ਨ ਹੇਵੰ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ ਪਾਣਿਨੰ।
ਸਾਮੰ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ, ਕੇਵਲੰ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯੰ॥

‘‘ਆਸਯਾਨੁਸਯੰ ਞਤ੍ਵਾ; ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਬਲਾਬਲੰ।
ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬੇ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਹਾਮੇਘੋਵ ਗਜ੍ਜਸਿ॥

‘‘ਚਕ੍ਕਵਾਲਪਰਿਯਨ੍ਤਾ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਪਰਿਸਾ ਭਵੇ।
ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠੀ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੁੰ, ਵਿਮਤਿਚ੍ਛੇਦਨਾਯ ਤੰ॥

‘‘ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਚਿਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਯ, ਓਪਮ੍ਮਕੁਸਲੋ ਮੁਨਿ।
ਏਕੰ ਪਞ੍ਹੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋਵ, ਵਿਮਤਿੰ ਛਿਨ੍ਦਸਿ ਪਾਣਿਨੰ॥

‘‘ਉਪਤਿਸ੍ਸਸਦਿਸੇਹੇਵ, ਵਸੁਧਾ ਪੂਰਿਤਾ ਭਵੇ।

ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੇ ਪਞ੍ਜਲਿਕਾ, ਕਿਤ੍ਤਯੁਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਕਪ੍ਪਂ ਵਾ ਤੇ ਕਿਤ੍ਤਯਨ੍ਤਾ, ਨਾਨਾਵਣ੍ਣੇਹਿ ਕਿਤ੍ਤਯੁਂ।
ਪਰਿਮੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਤਥਾਗਤੋ॥

‘‘ਯਥਾ ਸਕੇਨ ਥਾਮੇਨ, ਕਿਤ੍ਤਿਤੋ ਹਿ ਮਯਾ ਜਿਨੋ।
ਕਪ੍ਪਕੋਟੀਪਿ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤਾ, ਏਵਮੇਵ ਪਕਿਤ੍ਤਯੁਂ॥

‘‘ਸਚੇ ਹਿ ਕੋਚਿ ਦੇਵੋ ਵਾ, ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਵਾ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ।
ਪਮੇਤੁਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯ, ਵਿਘਾਤਂਵ ਲਭੇਯ੍ਯ ਸੋ॥

‘‘ਸਾਸਨੇ ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤ ਮਹਾਯਸ।
ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਪਾਰਮਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਸਮ੍ਪਮਦ੍ਦਾਮਿ, ਵਤ੍ਤੇਮਿ ਜਿਨਸਾਸਨਂ।
ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਅਜ੍ਜ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਫਲਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਮੇ ਇਧ।
ਸੁਖਿਤ੍ਤੋ ਸਰਵੇਗੋਵ, ਕਿਲੇਸੇ ਝਾਪਯੀ ਮਮ॥

‘‘ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਨੁਜੋ ਭਾਰਂ, ਧਾਰੇਯ੍ਯ ਮਤ੍ਥਕੇ ਸਦਾ।
ਭਾਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਅਸ੍ਸ, ਭਾਰੇਹਿ ਭਰਿਤੋ ਤਥਾ॥

‘‘ਡਯ੍ਹਮਾਨੋ ਤੀਹਗ੍ਗੀਹਿ, ਭਵੇਸੁ ਸਂਸਰਿਂ ਅਹਂ।
ਭਰਿਤੋ ਭਵਭਾਰੇਨ, ਗਿਰਿਂ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤੋ ਯਥਾ॥

‘‘ਓਰੋਪਿਤੋ ਚ ਮੇ ਭਾਰੋ, ਭਵਾ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਾ ਮਯਾ।
ਕਰਣੀਯਂ ਕਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਯਾਵਤਾ ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵਂ।
ਅਹਂ ਅਗ੍ਗੋਮ੍ਹਿ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਸੁਕੁਸਲੋ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤੋ।
ਇਚ੍ਛਮਾਨੋ ਚਹਂ ਅਜ੍ਜ, ਸਹਸ੍ਸਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨੇ॥

‘‘ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸ੍ਸ, ਵਸੀਭੂਤੋ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਕਥੇਸਿ ਸਾਸਨਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਨਿਰੋਧੋ ਸਯਨਂ ਮਮ॥

‘‘ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਮੇ, ਸਮਾਧਿਕੁਸਲੋ ਅਹਂ।
ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਰਤੋ॥

''ਸਾਵਕੇਨ ਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਕਤਂ ਮਯਾ।
ਲੋਕਨਾਥਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

''ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਕੁਸਲੋ, ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨ ਖਿਪ੍ਪਪਟਿਲਾਭੀ।
ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਰਤੋ, ਸਾਵਕਗੁਣਪਾਰਮਿਗਤੋਸ੍ਮਿ॥

''ਸਾਵਕਗੁਣੇਨਪਿ ਫੁਸ੍ਸੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਰਿਸੁਤ੍ਤਮਭਾਰਵਾ।
ਯਂ ਸਦ੍ਧਾਸਙ੍ਗਹਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਦਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ॥

''ਉਦ੍ਧਤਵਿਸੋਵ ਸਪ੍ਪੋ, ਛਿਨ੍ਨਵਿਸਾਣੋਵ ਉਸਭੋ।
ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਾਨਦਪ੍ਪੋਵ, ਉਪੇਮਿ ਗਰੁਗਾਰਵੇਨ ਗਣਂ॥

''ਯਦਿ ਰੂਪਿਨੀ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਢ੍ਵਾ ਮੇ ਵਸੁਮਤੀਪਿ ਨ ਸਮੇਯ੍ਯ।
ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਫਲਮੇਤਂ ਞਾਣਥਵਨਾਯ॥

''ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੇਨ ਤਾਦਿਨਾ।
ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਮਹਂ ਸਮ੍ਮਾ, ਞਾਣਥਵਨਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਮਾ ਮੇ ਕਦਾਚਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ, ਕੁਸੀਤੋ ਹੀਨਵੀਰਿਯੋ।
ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋ ਅਨਾਚਾਰੋ, ਸਮੇਤੋ ਅਹੁ ਕਤ੍ਥਚਿ॥

''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚ ਮੇਧਾਵੀ, ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਚੇਤੋਸਮਥਾਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਅਪਿ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ॥

''ਤਂ ਵੋ ਵਦਾਮਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ, ਤਾਵਨ੍ਤੇਤ੍ਥ ਸਮਾਗਤਾ।
ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਹੋਥ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ, ਝਾਯੀ ਝਾਨਰਤਾ ਸਦਾ॥

''ਯਮਹਂ ਪਠਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਵਿਰਜੋ ਵਿਮਲੋ ਅਹੁਂ।
ਸੋ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਧੀਰੋ, ਅਸ੍ਸਜਿ ਨਾਮ ਸਾਵਕੋ॥

''ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਾਹਸਾ ਅਜ੍ਜ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤੀ ਅਹੁਂ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਰਮਿਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

''ਯੋ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਆਸਿ, ਅਸ੍ਸਜਿ ਨਾਮ ਸਾਵਕੋ।
ਯਸ੍ਸਂ ਦਿਸਾਯਂ ਵਸਤਿ, ਉਸ੍ਸੀਸਮ੍ਹਿ ਕਰੋਮਹਂ॥

''ਮਮ ਕਮ੍ਮਂ ਸਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਗੋਤਮੋ ਸਕ੍ਯਪੁਙ੍ਗਵੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕੇ ਤੇਨ ਤੇਨ ਗੁਣਵਿਸੇਸੇਨ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ – ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੮-੧੮੯) ਥੇਰਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਭਾਵੇਨ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋ ਏਵਂ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਹਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਰਿਯਵਿਭਾਵਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੯੮੧.''ਯਥਾਚਾਰੀ ਯਥਾਸਤੋ ਸਤੀਮਾ, ਯਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪਜ੍ਝਾਯਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ।
ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ ਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਏਕੋ ਸਨ੍ਤੁਸਿਤੋ ਤਮਾਹੁ ਭਿਕ੍ਖੁਂ॥

੯੮੨.''ਅਲ੍ਲਂ ਸੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ, ਨ ਬਾਲ੍ਹਂ ਸੁਹਿਤੋ ਸਿਯਾ।
ਊਨੂਦਰੋ ਮਿਤਾਹਾਰੋ, ਸਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ॥

੯੮੩.''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ ਆਲੋਪੇ, ਅਭੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਪਿਵੇ।
ਅਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

੯੮੪.''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਤਞ੍ਚੇ ਛਾਦੇਤਿ, ਚੀਵਰਂ ਇਦਮਤ੍ਥਿਕਂ।
ਅਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

੯੮੫.''ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਜਣ੍ਣੁਕੇ ਨਾਭਿਵਸ੍ਸਤਿ।
ਅਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

੯੮੬.''ਯੋ ਸੁਖਂ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਦ੍ਦ, ਦੁਕ੍ਖਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿ ਸਲ੍ਲਤੋ।
ਉਭਯਨ੍ਤਰੇਨ ਨਾਹੋਸਿ, ਕੇਨ ਲੋਕਸ੍ਮਿ ਕਿਂ ਸਿਯਾ॥

੯੮੭.''ਮਾ ਮੇ ਕਦਾਚਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ, ਕੁਸੀਤੋ ਹੀਨਵੀਰਿਯੋ।
ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋ ਅਨਾਦਰੋ, ਕੇਨ ਲੋਕਸ੍ਮਿ ਕਿਂ ਸਿਯਾ॥

੯੮੮.''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚ ਮੇਧਾਵੀ, ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਅਪਿ ਮੁਦ੍ਧਨਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ॥

੯੮੯.''ਯੋ ਪਪਞ੍ਚਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਪਞ੍ਚਾਭਿਰਤੋ ਮਗੋ।
ਵਿਰਾਧਯੀ ਸੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ॥

੯੯੦.''ਯੋ ਚ ਪਪਞ੍ਚਂ ਹਿਤ੍ਵਾਨ, ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਪਥੇ ਰਤੋ।
ਆਰਾਧਯੀ ਸੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ॥

੯੯੧.''ਗਾਮੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾਰਞ੍ਞੇ, ਨਿਨ੍ਨੇ ਵਾ ਯਦਿ ਵਾ ਥਲੇ।
ਯਤ੍ਥ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕਂ॥

੯੯੨.''ਰਮਣੀਯਾਨਿ ਅਰਞ੍ਞਾਨਿ, ਯਤ੍ਥ ਨ ਰਮਤੀ ਜਨੋ।

ਵੀਤਰਾਗਾ ਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਕਾਮਗਵੇਸਿਨੋ॥

੯੯੩.‘‘ਨਿਧੀਨਂਵ ਪਵਤ੍ਤਾਰਂ, ਯਂ ਪਸ੍ਸੇ ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸਿਨਂ।
ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਵਾਦਿਂ ਮੇਧਾਵਿਂ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਣ੍ਡਿਤਂ ਭਜੇ।
ਤਾਦਿਸਂ ਭਜਮਾਨਸ੍ਸ, ਸੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ ਨ ਪਾਪਿਯੋ॥

੯੯੪.‘‘ਓਵਦੇਯ੍ਯਾਨੁਸਾਸੇਯ੍ਯ, ਅਸਬ੍ਭਾ ਚ ਨਿਵਾਰਯੇ।
ਸਤਞ੍ਹਿ ਸੋ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਸਤਂ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਿਯੋ॥

੯੯੫.‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਸੋਤਮਾਧੇਸਿਮਤ੍ਥਿਕੋ।
ਤਂ ਮੇ ਅਮੋਘਂ ਸਵਨਂ, ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

੯੯੬.‘‘ਨੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਯ, ਨਪਿ ਦਿਬ੍ਬਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਨੋ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਾਯ ਇਦ੍ਧਿਯਾ, ਚੁਤਿਯਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਸੋਤਧਾਤੁਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਪਣਿਧੀ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

੯੯੭.‘‘ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਮੁਣ੍ਡੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤੋ।
ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਤ੍ਤਮੋ ਥੇਰੋ, ਉਪਤਿਸ੍ਸੋਵ ਝਾਯਤਿ॥

੯੯੮.‘‘ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੋ।
ਅਰਿਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ, ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

੯੯੯.‘‘ਯਥਾਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਸੇਲੋ, ਅਚਲੋ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।
ਏਵਂ ਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਬ੍ਬਤੋਵ ਨ ਵੇਧਤਿ॥

੧੦੦੦.‘‘ਅਨਙ੍ਗਣਸ੍ਸ ਪੋਸਸ੍ਸ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਸੁਚਿਗਵੇਸਿਨੋ।
ਵਾਲਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ ਪਾਪਸ੍ਸ, ਅਬ੍ਭਮਤ੍ਤਂਵ ਖਾਯਤਿ॥

੧੦੦੧.‘‘ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣਂ, ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਜੀਵਿਤਂ।
ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਂ ਇਮਂ ਕਾਯਂ, ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ॥

੧੦੦੨.‘‘ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਮਰਣਂ, ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮਿ ਜੀਵਿਤਂ।
ਕਾਲਞ੍ਚ ਪਟਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਭਤਕੋ ਯਥਾ॥

੧੦੦੩.‘‘ਉਭਯੇਨ ਮਿਦਂ ਮਰਣਮੇਵ, ਨਾਮਰਣਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਪੁਰੇ ਵਾ।
ਪਟਿਪਜ੍ਜਥ ਮਾ ਵਿਨਸ੍ਸਥ, ਖਣੋ ਵੋ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ॥

੧੦੦੪.‘‘ਨਗਰਂ ਯਥਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਂ, ਗੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਂ।

ਏਵੰ ਗੋਪੇਥ ਅਤ੍ਤਾਨਂ, ਖਣੋ ਵੋ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ।
ਖਣਾਤੀਤਾ ਹਿ ਸੋਚਨ੍ਤਿ, ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

੧੦੦੫.ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਉਪਰਤੋ, ਮਨ੍ਤਭਾਣੀ ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ।
ਧੁਨਾਤਿ ਪਾਪਕੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਦੁਮਪਤ੍ਤਂਵ ਮਾਲੁਤੋ॥

੧੦੦੬.ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਉਪਰਤੋ, ਮਨ੍ਤਭਾਣੀ ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ।
ਅਪ੍ਪਾਸਿ ਪਾਪਕੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਦੁਮਪਤ੍ਤਂਵ ਮਾਲੁਤੋ॥

੧੦੦੭.ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਅਨਾਯਾਸੋ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਨਾਵਿਲੋ।
ਕਲ੍ਯਾਣਸੀਲੋ ਮੇਧਾਵੀ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਰੋ ਸਿਯਾ॥

੧੦੦੮.ਨ ਵਿਸ੍ਸਸੇ ਏਕਤਿਯੇਸੁ ਏਵਂ, ਅਗਾਰਿਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਚਾਪਿ।
ਸਾਧੂਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾਨ ਅਸਾਧੁ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਸਾਧੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਾਧੁ ਹੋਨ੍ਤਿ॥

੧੦੦੯.ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਚ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ, ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਚ, ਪਞ੍ਚੇਤੇ ਚਿਤ੍ਤਕੇਲਿਸਾ॥

੧੦੧੦.ਯਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ, ਅਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਚੂਭਯਂ।
ਸਮਾਧਿ ਨ ਵਿਕਮ੍ਪਤਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਿਨੋ॥

੧੦੧੧.ਤਂ ਝਾਯਿਨਂ ਸਾਤਤਿਕਂ, ਸੁਖੁਮਦਿਟ੍ਠਿਪਸ੍ਸਕਂ।
ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਾਰਾਮਂ, ਆਹੁ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਇਤਿ॥

੧੦੧੨.ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਪਥਵੀ, ਪਬ੍ਬਤੋ ਅਨਿਲੋਪਿ ਚ।
ਉਪਮਾਯ ਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਵਰਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ॥

੧੦੧੩.ਚਕ੍ਕਾਨੁਵਤ੍ਤਕੋ ਥੇਰੋ, ਮਹਾਞਾਣੀ ਸਮਾਹਿਤੋ।
ਪਥਵਾਪਗ੍ਗਿਸਮਾਨੋ, ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ ਨ ਦੁਸ੍ਸਤਿ॥

੧੦੧੪.ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਮਹਾਬੁਦ੍ਧਿ ਮਹਾਮਤਿ।
ਅਜਲ਼ੋ ਜਲ਼ਸਮਾਨੋ, ਸਦਾ ਚਰਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ॥

੧੦੧੫.ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ…ਪੇ॰… ਭਵਨੇਤ੍ਤਿਸਮੂਹਤਾ॥

੧੦੧੬.ਸਮ੍ਪਾਦੇਥਪ੍ਪਮਾਦੇਨ, ਏਸਾ ਮੇ ਅਨੁਸਾਸਨੀ।
ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸਂ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਧੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਇਮਾ ਹਿ ਕਾਚਿ ਗਾਥਾ ਥੇਰੇਨ ਭਾਸਿਤਾ, ਕਾਚਿ ਥੇਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਾ, ਸਬ੍ਬਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਰਿਯਪਵੇਦਨਵਸੇਨ ਥੇਰੇਨ ਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਗਾਥਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾਚਾਰੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਕਾਯਾਦੀਹਿ ਸੰਯਤੋ, ਸੰਵੁਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ ਵਿਹਰਤਿ, ਯਥਾਚਰਣਸੀਲੋਤਿ ਵਾ ਯਥਾਚਾਰੀ, ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਸਤੋ**ਤਿ ਯਥਾਸਨ੍ਤੋ। ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਅਨੁਨਾਸਿਕਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ, ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਅਰਿਯੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤੀਮਾ**ਤਿ ਪਰਮਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਯਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪਜ੍ਝਾਯੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ ਪਹਾਯ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਿਵਸੇਨ ਸੰਯਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਚ ਝਾਯਨਸੀਲੋ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਯਥਾਚਾਰਿਭਾਵੇ ਯਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਝਾਯਨੇਨ ਚ ਪਮਾਦਰਹਿਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੋ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਰਤੋ**ਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਅਭਿਰਤੋ। **ਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਾਯ ਏਵ ਭਾਵਨਾਯ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ। **ਏਕੋ**ਤਿ ਅਸਹਾਯੋ ਗਣਸੰਸਗ੍ਗਂ, ਕਿਲੇਸਸੰਸਗ੍ਗਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਞ੍ਚ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਯਨ੍ਤੋ। **ਸਨ੍ਤੁਸਿਤੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਚ ਭਾਵਨਾਰਾਮਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਤੁਸਿਤੋ ਤੁਟ੍ਠੋ। ਭਾਵਨਾਯ ਹਿ ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਿਸੇਸਂ ਆਵਹਨ੍ਤਿਯਾ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤਾਯ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। **ਤਮਾਹੁ ਭਿਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਭਯਂ ਇਕ੍ਖਨਤਾਯ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਤਾਯ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਨ੍ਤੋਸਦ੍ਵਯੇ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਲ੍ਲਂ ਸੁਕ੍ਖਂ** ਵਾ"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਉਪਸੇਕੇਨ ਤਿਨ੍ਤਂ ਸਿਨਿਦ੍ਧਂ। **ਸੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਭਾਵੇਨ ਲੂਖਂ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ, ਅਲ੍ਲਂ ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਂ ਵਾਤਿ। **ਬਾਲ਼੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ। **ਸੁਹਿਤੋ**ਤਿ ਧਾਤੋ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਂ ਪਨ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ "**ਊਨੂਦਰੋ ਮਿਤਾਹਾਰੋ**"ਤਿ ਪਣੀਤਂ ਲੂਖਂ ਵਾਪਿ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਊਨੂਦਰੋ ਸਲ੍ਲਹੁਕੁਦਰੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਮਿਤਾਹਾਰੋ ਪਰਿਮਿਤਭੋਜਨੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਰਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਸਤਿਯਾ ਚ **ਸਤੋ** ਹੁਤ੍ਵਾ **ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ** ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ।

ਯਥਾ ਪਨ ਊਨੂਦਰੋ ਮਿਤਾਹਾਰੋ ਚ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਚਤ੍ਤਾਰੋ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਭੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ **ਆਲੋਪੇ** ਕਬਲ਼ੇ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਓਕਾਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵੇਯ੍ਯ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਹਾਰੇ ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ **ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ** ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਅਧਿਗਮਯੋਗ੍ਯਤਾਯ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਯ **ਅਲਂ** ਪਰਿਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਕੁਚ੍ਛਿਪਰਿਹਾਰਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਇਤਰੀਤਰਸਨ੍ਤੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਭੁਤ੍ਵਾਨਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਚਤੁਪਞ੍ਚਾਲੋਪਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਆਹਾਰੇਨ ਸਰੀਰਂ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਥਿਰਪਕਤਿਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ, ਉਤ੍ਤਰਗਾਥਾਹਿਪਿ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ ਏਵ ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਸੇਵ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ।

ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮੇਸੁ ਖੋਮਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਞ੍ਚੇ ਛਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਚੀਵਰਂ ਸਮਾਨਂ ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਂ ਠਾਨਂ ਛਾਦੇਤਿ ਚੇ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਜਾਤਿਯਂ ਸਨ੍ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਚੇ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਮਤ੍ਥਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਯੋਜਨਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਪਯੋਜਨਤ੍ਥਂ ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਾਦਿਪਟਿਘਾਤਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਹਿਰੀਕੋਪੀਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਕਾਯਪਰਿਹਾਰਿਯਂ ਚੀਵਰਂ ਤਤ੍ਥ ਇਤਰੀਤਰਸਨ੍ਤੋਸਞ੍ਚ ਵਦਤਿ।

ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਊਰੁਬਦ੍ਧਾਸਨਂ, ਤੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਤਿਸਨ੍ਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਣ੍ਣੁਕੇ ਨਾਭਿਵਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸਂ ਕੁਟਿਯਂ ਤਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਜਣ੍ਣੁਕਦ੍ਵਯਂ ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਨ ਤੇਮਿਯਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ , ਸਕ੍ਕਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮਰੂਪੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਦਤ੍ਥਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤੁਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਲਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**"ਤਿ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਇਮਾਹਿ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਹਿਚ੍ਛਾ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ, ਤੇਸਂ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਸਲ੍ਲੇਖਓਵਾਦਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵੇਦਨਾਮੁਖੇਨ ਭਾਵਨਾਰਾਮਸਨ੍ਤੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਯੋ ਸੁਖ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਂ। **ਦੁਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤੋ। **ਅਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਯਥਾਭੂਤਂ ਯੋ ਅਪਸ੍ਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਹਿ

ਪਰਿਭੋਗਕਾਲੇ ਅਸ੍ਸਾਦਿਯਮਾਨਾਪਿ ਵਿਸਮਿਸ੍ਸਂ ਵਿਯ ਭੋਜਨਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮਕਾਲੇ ਦੁਕ੍ਖਾਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਮਦ੍ਦਕ੍ਖਿ ਸਲ੍ਲਤੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ ਯੋ ਸਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਿ। ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਹਿ ਯਥਾ ਸਲ੍ਲਂ ਸਰੀਰਂ ਅਨੁਪਵਿਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਉਦ੍ਧਰਿਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪੀਲ਼ਨਮੇਵ ਜਨੇਤਿ, ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਠਿਤਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਪਿ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਵਿਬਾਧਤਿਯੇਵਾਤਿ। ਏਤੇਨੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂਯੇਵ ਉਕ੍ਕਂਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਤੇਨ ਚ ‘‘ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫) ਵਚਨਤੋ ਵੇਦਨਾਦ੍ਵਯੇ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਗਾਹਂ ਵਿਨਿਵੇਠੇਤਿ। **ਉਭਯਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਉਭਯੇਸਂ ਅਨ੍ਤਰੇ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਨਂ ਮਜ੍ਝਭੂਤੇ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਾਹੋਸੀ**ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਾਵਬੋਧਨੇ ਅਤ੍ਤਤ੍ਤਨਿਯਾਭਿਨਿਵੇਸਨਂ ਅਹੋਸਿ। **ਕੇਨ ਲੋਕਸ੍ਮਿ ਕਿਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਮੁਖੇਨ ਪਞ੍ਚਪਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਸਕਲਕਿਲੇਸਜਾਲਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਕੇਨ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸੇਨ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਬਦ੍ਧੋ, ਦੇਵਤਾਦੀਸੁ ਕਿਂ ਵਾ ਆਯਤਿ ਸਿਯਾ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨੋ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੋਵ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ **“ਮਾ ਮੇ**”ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਮੇ ਕਦਾਚਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਯੋ ਅਸਨ੍ਤਗੁਣਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਾਯ ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ , ਸਮਣਧਮ੍ਮੇ ਉਸ੍ਸਾਹਾਭਾਵੇਨ **ਕੁਸੀਤੋ**, ਤਤੋਯੇਵ **ਹੀਨਵੀਰਿਯੋ**, ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋ**, ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨੀਸੁ ਆਦਰਾਭਾਵੇਨ **ਅਨਾਦਰੋ**, ਤਾਦਿਸੋ ਅਤਿਹੀਨਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਦਾਚਿਪਿ ਮਾ ਹੋਤੁ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਕੇਨ ਲੋਕਸ੍ਮਿ ਕਿਂ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕੇਨ ਓਵਾਦੇਨ ਕਿਂ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਕੇਨ ਵਾ ਕਤੇਨ ਕਿਂ ਸਿਯਾ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚਾਤਿ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੀਲਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਬਹੁਨੋ ਸੁਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ ਪਾਰਿਹਾਰਿਯਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਵਸੇਨ **ਮੇਧਾਵੀ**, ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ**, **ਚੇਤੋਸਮਥਂ** ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭੇਦਂ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਂ **ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ**, ਤਾਦਿਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਯ੍ਹਂ ਮਤ੍ਥਕੇਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਪਗੇਵ ਸਹਵਾਸੋ।

ਯੋ ਪਪਞ੍ਚਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਯੋ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਮ੍ਮਾਰਾਮਤਾਦਿਵਸੇਨ ਰੂਪਾਭਿਸਙ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਪਞ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨ ਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਂ ਪਪਞ੍ਚਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਭਿਰਤੋ ਮਗਸਦਿਸੋ, ਸੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਰਾਧਯਿ, ਸੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਸੁਵਿਦੂਰਵਿਦੂਰੇ ਠਿਤੋ।

ਯੋ ਚ ਪਪਞ੍ਚਂ ਹਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਯੋ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਣ੍ਹਾਪਪਞ੍ਚਂ ਪਹਾਯ ਤਦਭਾਵਤੋ ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਥੇ ਅਧਿਗਮੂਪਾਯੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ **ਰਤੋ** ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯੇ ਅਭਿਰਤੋ, ਸੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਆਰਾਧਯਿ** ਸਾਧੇਸਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕਸ੍ਸ ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਕਣ੍ਟਕਨਿਚਿਤਖਦਿਰਰੁਕ੍ਖਸਞ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨਿਰੁਦਕਕਨ੍ਤਾਰੇ ਵਾਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ **“ਗਾਮੇ ਵਾ**”ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਗਾਮੇ ਵਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਗਾਮਨ੍ਤੇ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਂ ਪਨ ਲਭਨ੍ਤੇਵ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਦਿਬ੍ਬਪਟਿਭਾਗਾਨਿਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਾਲੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਾਮੇ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਰਞ੍ਞਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਾ, **ਯਤ੍ਥ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਭੂਮਿਰਾਮਣੇਯ੍ਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਭੂਮਿਪ੍ਪਦੇਸੋ ਰਮਣੀਯੋ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਰਞ੍ਞਾਨੀਤਿ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਤਰੁਸਣ੍ਡਮਣ੍ਡਿਤਾਨਿ ਵਿਮਲਸਲਿਲਾਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਅਰਞ੍ਞਾਨਿ ਰਮਣੀਯਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯੇਸੁ ਅਰਞ੍ਞੇਸੁ ਵਿਕਸਿਤੇਸੁ ਵਿਯ ਰਮਮਾਨੇਸੁ ਕਾਮਪਕ੍ਖਿਕੋ ਕਾਮਗਵੇਸਕੋ **ਜਨੋ** ਨ ਰਮਤਿ। **ਵੀਤਰਾਗਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਰਾਗਾ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਾ ਭਮਰਮਧੁਕਰਾ ਵਿਯ ਪਦੁਮਵਨੇਸੁ ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਅਰਞ੍ਞੇਸੁ ਰਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। **ਨ ਤੇ ਕਾਮਗਵੇਸਿਨੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਵੀਤਰਾਗਾ ਕਾਮਗਵੇਸਿਨੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪੁਨ ਥੇਰੋ ਰਾਧੰ ਨਾਮ ਦੁਗ੍ਗਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਤਸ੍ਸ ਚ ਸੁਬ੍ਬਚਭਾਵੇਨ ਤੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦੰ ਦੇਨ੍ਤੋ **"ਨਿਧੀਨੰਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਧੀਨੰਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾਨੰ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਪੂਰਾਨੰ ਨਿਧਿਕੁਮ੍ਭੀਨੰ। **ਪਵਤ੍ਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਿਕੇ ਦੁਗ੍ਗਤਮਨੁਸ੍ਸੇ ਅਨੁਕਮ੍ਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ''ਏਹਿ ਤੇ ਸੁਖੇਨ ਜੀਵਿਤੁੰ ਉਪਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੰ ਜੀਵਾਹੀ''ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਾਰੰ ਵਿਯ। **ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸਿਨੋ – ''ਇਮਿਨਾ ਨੰ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੇਨ ਵਾ ਖਲਿਤੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਨ੍ਧਗਵੇਸਕੋ ਚ, ਅਞ੍ਞਾਤੰ ਞਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਞਾਤੰ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਸੀਲਾਦਿਵੁਦ੍ਧਿਕਾਮਤਾਯ ਤੰ ਤੰ ਵਜ੍ਜੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਨਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤੋ ਚਾਤਿ, ਅਯੰ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤਮਨੁਸ੍ਸੋ ''ਇਮੰ ਨਿਧਿੰ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਮਾਨੋਪਿ ਨਿਧਿਦਸ੍ਸਨੇ ਕੋਪੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਪਮੁਦਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਵਾ ਖਲਿਤੰ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਕੋਪੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਨਪਿ ਮੰ ਏਵਰੂਪੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਵਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਵਜ੍ਜੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਯੰ ਮੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ, ਉਪਕਾਰਕੋਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਜ੍ਜਾਨੁਰੂਪੰ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪਣਾਮੇਨ੍ਤੋ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਤਿ, ਅਯੰ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਵਾਦੀ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਾਹੰ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵਕ੍ਖਾਮਿ; ਪਵਯ੍ਹ ਪਵਯ੍ਹ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵਕ੍ਖਾਮਿ। ਯੋ ਸਾਰੋ ਸੋ ਠਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੯੬)। **ਮੇਧਾਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ। **ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪੰ ਪਣ੍ਡਿਤੰ। **ਭਜੇ**ਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇਯ੍ਯ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਆਚਰਿਯੰ ਭਜਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਾਪਿਯੋ, ਵੁਡ੍ਢਿਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਪਰਿਹਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥੇਕਦਾ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇਹਿ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਦੂਸਿਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਆਣਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸਾਯ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਤ੍ਥ ਗਤੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇਸੁ ਓਵਾਦੰ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੇਸੁ ਇਮੰ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਓਵਦੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਓਵਾਦੰ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿੰ ਦਦੇਯ੍ਯ। **ਅਨੁਸਾਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੰ। ਅਥ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਓਵਦਤਿ ਨਾਮ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ''ਅਯਸੋਪਿ ਤੇ ਸਿਯਾ''ਤਿਆਦਿੰ ਅਨਾਗਤੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਨੁਸਾਸਤਿ ਨਾਮ। ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਾ ਓਵਦਤਿ ਨਾਮ, ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਦੂਤੰ, ਸਾਸਨੰ ਵਾ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਨੁਸਾਸਤਿ ਨਾਮ। ਸਕਿੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਾ ਓਵਦਤਿ ਨਾਮ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ਅਨੁਸਾਸਤਿ ਨਾਮ। **ਅਸਬ੍ਭਾ ਚਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਚ ਨਿਵਾਰਯੇ, ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤਞ੍ਹਿ ਸੋ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਾਧੂਨੰ ਪਿਯੋ ਹੋਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਅਸਨ੍ਤਾ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਵਿਤਿਣ੍ਣਪਰਲੋਕਾ ਆਮਿਸਚਕ੍ਖੁਕਾ ਜੀਵਿਕਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤੇਸੰ ਸੋ ਓਵਾਦਕੋ ਅਨੁਸਾਸਕੋ ''ਨ ਤ੍ਵੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਨ ਆਚਰਿਯੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇ ਵਦਸੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾਨੰ ਅਪ੍ਪਿਯੋ ਹੋਤੀਤਿ।

''ਯੰ ਆਰਬ੍ਭ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਕਥਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ''ਨਯਿਦਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯੰ ਦੀਘਨਖਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੫-੨੦੬) ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਅਯੰ ਮਹਾਥੇਰੋ ਭਾਵਨਾਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਤ੍ਤੋ। **ਸੋਤਮੋਧੇਸਿਮਤ੍ਥਿਕੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਬੀਜਯਮਾਨੋ ਠਿਤੋ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਸ੍ਸੂਸਨ੍ਤੋ ਸੋਤੰ ਓਦਹਿੰ। **ਤੰ ਮੇ ਅਮੋਘੰ ਸਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਤਥਾ ਸੁਤੰ ਸਵਨੰ ਮਯ੍ਹੰ ਅਮੋਘੰ ਅਵਞ੍ਝੰ ਅਹੋਸਿ, ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨੰ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨਾਹ **"ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਜਾਨਨਞਾਣਤ੍ਥਾਯ, ਪਣਿਧੀ ਮੇ ਨੇਵ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਰਣਵਸੇਨ ਤਦਤ੍ਥੰ ਚਿਤ੍ਤਪਣਿਧਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਨੇਵ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੇਤੋਪਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ। **ਇਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣਸ੍ਸ। **ਚੁਤਿਯਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚੁਤਿਯਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਜਾਨਨਞਾਣਾਯ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਤ੍ਥਾਯ। **ਸੋਤਧਾਤੁਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞਾਣਸ੍ਸ। **ਪਣਿਧੀ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਇਮੇਸੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵਿਸੇਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਣਿਧਿ ਚਿਤ੍ਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਨਾਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਗੁਣਾ ਵਿਯ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨੇਵ ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇ ਸਾਵਕਗੁਣਾ ਹਤ੍ਥਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਸੰ ਅਧਿਗਮਾਯ ਵਿਸੁੰ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਰਣਕਿਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਕਪੋਤਕਨ੍ਦਰਾਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖੇਨ ਪਹਤਕਾਲੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਦੀਪਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਮੁਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਨ ਵੋਰੋਪਿਤਕੇਸੋ। **ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤੋ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ। ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਸੁਪਾਰੁਤੋ''ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਤ੍ਤਮੋ ਥੇਰੋ**ਤਿ ਥੇਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਤ੍ਤਮੋ, ਸਾਵਕੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਚ ਝਾਯਤਿ, ਬਹੁਲਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਪੇਤੋ ਹੋਤਿ ਤਾਵਦੇਤਿ ਯਦਾ ਯਕ੍ਖੇਨ ਸੀਸੇ ਪਹਤੋ, ਤਾਵਦੇਵ **ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ** ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਅਰਿਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਉਪੇਤੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਹਿ ਹੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ।

ਪਬ੍ਬਤੋਵ ਨ ਵੇਧਤੀਤਿ ਮੋਹਕ੍ਖਯਾ ਭਿਨ੍ਨਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੋ **ਭਿਕ੍ਖੁ**। ਸੋ ਸੇਲਮਯਪਬ੍ਬਤੋ ਵਿਯ **ਅਚਲੋ** ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਇਟ੍ਠਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਨ ਵੇਧਤਿ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਸਤਿਯਾ ਨਿਵਾਸਨਕਣ੍ਣੇ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸਾਮਣੇਰੋ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਭਦ੍ਦਂ ਤਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਿਰਸਾ ਵਿਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਾਵਦੇਵ ਥੋਕਂ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ''ਮਾਦਿਸਾਨਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਦੋਸੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਨਙ੍ਗਣਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਪੁਨ ਮਰਣੇ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਚਿਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਾਮੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **"ਉਭਯੇਨ ਮਿਦ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭਯੇਨਾ**ਤਿ ਉਭਯੇਸੁ, ਉਭੋਸੁ ਕਾਲੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ਇਦਂ ਮਰਣਮੇਵ, ਮਰਣਂ ਅਤ੍ਥੇਵ ਨਾਮ, ਅਮਰਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕੇਸੁ ਉਭੋਸੁ ਕਾਲੇਸੂਤਿ ਆਹ **"ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਪੁਰੇ ਵਾ"**ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਸ੍ਸ **ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ** ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇ **ਪੁਰੇ ਵਾ** ਦਹਰਕਾਲੇ **ਮਰਣਮੇ**ਵ ਮਰਣਂ ਏਕਨ੍ਤਿਕਮੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ **ਪਟਿਪਜ੍ਜਥ** ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਥ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ **ਮਾ ਵਿਨਸ੍ਸਥ** ਅਪਾਯੇਸੁ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਂ ਮਾਨੁਭਵਥ। **ਖਣੋ ਵੋ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਕ੍ਖਣੇਹਿ ਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋ ਅਯਂ ਨਵਮੋ ਖਣੋ ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਉਪਸਨ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਿਕਵਸੇਨ **"ਧੁਨਾਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਥੇਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤੋ **"ਅਪ੍ਪਾਸੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਾਸੀ**ਤਿ ਅਧੁਨਾ ਪਹਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਾਯਾਸੋ**ਤਿ ਅਪਰਿਸ੍ਸਮੋ, ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਰਹਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਨਾਵਿਲੋ**ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਅਸਦ੍ਧਿਯਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਤਾਯ ਅਨਾਵਿਲੋ।

ਨ ਵਿਸ੍ਸਸੇਤਿ ਗਾਥਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕੇ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਵਿਸ੍ਸਸੇ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਸਦ੍ਦਹੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਤਿਯੇਸੂ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵੇਸੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਸੁ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ''ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥ, ਏਵਂ। **ਅਗਾਰਿਸੂ**ਤਿ ਗਹਟ੍ਠੇਸੁ। **ਸਾਧੂਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਨਾਮ ਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠੇ ਠਪਿਤਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਥੁਸਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਨਿਖਾਤਖਾਣੁਕਂ ਵਿਯ ਚ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਦਿਤੋ ਸਾਧੂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਅਸਾਧੂ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਲਾਭੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਪਕਤੋ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਹੀਨਵਿਸੇਸੋ ਛਿਨ੍ਨਪਕ੍ਖਕਾਕੋ ਵਿਯ ਆਪਾਯਿਕੋ ਜਾਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸੋ ਦਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇਨ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸਂਸਗ੍ਗਾਭਾਵੇਨ ਆਦਿਤੋ ਅਸਾਧੂ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਕਲ੍ਯਾਣਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਸਾਧੂ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸਦਿਸੇ ਸਾਧੁਪਤਿਰੂਪੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੇਸਂ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ ਅਵਿਗਤਾ, ਤੇ ਅਸਾਧੂ। ਯੇਸਂ ਤੇ ਵਿਗਤਾ, ਤੇ ਸਾਧੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ"**ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਸਾਧਾਰਣਤੋ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਸਾਧੁਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਯਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਸਾਧਾਰਣਤੋ ਪਨ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਉਦਾਹਰਨ੍ਤੋ "**ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ**"ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਮਹਾਪਥਵੀ **ਸੇਲੋ** ਪਬ੍ਬਤੋ, ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭੇਦਤੋ ਅਨਿਲੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਚੇਤਨਾਭਾਵੇਨ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਂ ਸਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਪਨ ਯਸ੍ਸਾ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਉਤ੍ਤਮੇ ਤਾਦਿਭਾਵੇ ਠਿਤੋ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮੋ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਸਾ **ਸਤ੍ਥੁ ਵਰਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ** ਅਗ੍ਗਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਾਦਯੋ **ਉਪਮਾਯ** ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ **ਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ** ਕਲਭਾਗਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਕ੍ਕਾਨੁਵਤ੍ਤਕੋਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵਤ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਨੁਵਤ੍ਤਕੋ। **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖੇਹਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਥੇਰੋ। **ਮਹਾਞਾਣੀ**ਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ। **ਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਉਪਚਾਰਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਨਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸਮਾਧਿਨਾ ਚ ਸਮਾਹਿਤੋ। **ਪਠਵਾਪਗ੍ਗਿਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਨਿਬ੍ਬਿਕਾਰਤਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਆਪੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਚ ਸਦਿਸਵੁਤ੍ਤਿਕੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਨ ਰਜ੍ਜਤਿ ਨ ਦੁਸ੍ਸਤੀ**"ਤਿ।

ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਸਾਵਕਞਾਣਸ੍ਸ ਪਾਰਮਿਂ ਪਾਰਕੋਟਿਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਮਹਾਬੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਮਹਾਪੁਥੁਹਾਸਜਵਨਤਿਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਹਾਮਤੀ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯਵੇਦਿਤਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਨਯਗ੍ਗਾਹਮਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਯੇ ਹਿ ਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ, ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ, ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸਵਿਧਾ, ਤੇਸਤ੍ਤਤਿਵਿਧਾ ਚ ਪਞ੍ਞਪ੍ਪਭੇਦਾ। ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਨਵਸੇਸਾਨਂ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾ ਦਿਵਿਸੇਸਯੋਗਤੋ ਚ ਅਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਸਾਤਿਸਯਂ ''ਮਹਾਬੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। ਯਥਾਹ ਭਗਵਾ –

> ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ; ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ; ਪੁਥੁਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ; ਹਾਸਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ; ਜਵਨਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ; ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ; ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੩)।

ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਪਣ੍ਡਿਤਭਾਵਾਦੀਨਂ ਵਿਭਾਗਵਿਭਾਵਨਾ। ਧਾਤੁਕੁਸਲਤਾ, ਆਯਤਨਕੁਸਲਤਾ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕੁਸਲਤਾ, ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ। ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਦੀਨਂ ਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨੇ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿ –

> ''ਕਤਮਾ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ? ਮਹਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਪਟਿਭਾਨਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਬਲਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ।

> ''ਕਤਮਾ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ? ਪੁਥੁਨਾਨਾਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ , ਪੁਥੁਨਾਨਾਧਾਤੂਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਆਯਤਨੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਸੁਞ੍ਞਤਮਨੁਪਲਬ੍ਭੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਅਤ੍ਥੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ,

ਪੁਥੁਨਾਨਾਧਮ੍ਮੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਪਟਿਭਾਨੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਬਲੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਨਾਨਾਅਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਾਧਾਰਣੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਰਮਤ੍ਥੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਞਾਣੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ।

‘‘ਕਤਮਾ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਵੇਦਬਹੁਲੋ ਤੁਟ੍ਠਿਬਹੁਲੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਸੀਲਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ, ਹਾਸਬਹੁਲੋ...ਪੇ॰... ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰੰ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ, ਹਾਸਬਹੁਲੋ...ਪੇ॰... ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤੰ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ, ਹਾਸਬਹੁਲੋ...ਪੇ॰... ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗੰ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ, ਹਾਸਬਹੁਲੋ...ਪੇ॰... ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੰ...ਪੇ॰... ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੰ, ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੰ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੰ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ...ਪੇ॰... ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ, ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਭਾਵੇਤੀਤਿ, ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਭਾਵੇਤੀਤਿ, ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਭਾਵੇਤੀਤਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਭਾਵੇਤੀਤਿ, ਬਲਾਨਿ ਭਾਵੇਤੀਤਿ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਭਾਵੇਤੀਤਿ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀਤਿ...ਪੇ॰... ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ, ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਵੇਦਬਹੁਲੋ ਤੁਟ੍ਠਿਬਹੁਲੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ; ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਵੇਦਬਹੁਲੋ ਤੁਟ੍ਠਿਬਹੁਲੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਪਰਮਤ੍ਥੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ।

‘‘ਕਤਮਾ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ? ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ...ਪੇ॰... ਯੰ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਾ, ਸਬ੍ਬੰ ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ, ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ; ਯਾ ਕਾਚਿ ਵੇਦਨਾ...ਪੇ॰... ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ, ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਚਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ, ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ।

‘‘ਰੂਪੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਖਯਟ੍ਠੇਨ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਭਯਟ੍ਠੇਨ, ਅਨਤ੍ਤਾ ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰੂਪਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ...ਪੇ॰... ਵੇਦਨਾ...ਪੇ॰... ਸਞ੍ਞਾ... ਸਙ੍ਖਾਰਾ... ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ... ਚਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਖਯਟ੍ਠੇਨ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਭਯਟ੍ਠੇਨ, ਅਨਤ੍ਤਾ ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ।

‘‘ਰੂਪੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਸਙ੍ਖਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਖਯਧਮ੍ਮੰ ਵਯਧਮ੍ਮੰ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰੂਪਨਿਰੋਧੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ

ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਵੇਦਨਾ...ਪੇ॰... ਸਞ੍ਞਾ... ਸਙ੍ਖਾਰਾ... ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ... ਚਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਸਙ੍ਖਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਖਯਧਮ੍ਮੰ ਵਯਧਮ੍ਮੰ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ।

''ਕਤਮਾ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ? ਖਿਪ੍ਪੰ ਕਿਲੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵੰ ਗਮੇਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵੰ ਗਮੇਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵੰ ਗਮੇਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਰਾਗੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵੰ ਗਮੇਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ; ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦੋਸੰ...ਪੇ॰... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਮੋਹੰ... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕੋਧੰ... ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਉਪਨਾਹੰ... ਮਕ੍ਖੰ... ਪਲ਼ਾਸੰ... ਇਸ੍ਸੰ... ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ... ਮਾਯੰ... ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ... ਥਮ੍ਭੰ... ਸਾਰਮ੍ਭੰ... ਮਾਨੰ... ਅਤਿਮਾਨੰ... ਮਦੰ... ਪਮਾਦੰ... ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸੇ... ਸਬ੍ਬੇ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇ... ਸਬ੍ਬੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮੇ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵੰ ਗਮੇਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਆਸਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ, ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯੋ, ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਅਧਿਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ ਫਸ੍ਸਿਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ।

''ਕਤਮਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਉਬ੍ਬੇਗਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ ਉਤ੍ਤਾਸਬਹੁਲੋ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਬਹੁਲੋ ਅਰਤਿਬਹੁਲੋ ਅਨਭਿਰਤਿਬਹੁਲੋ ਬਹਿਮੁਖੋ ਨ ਰਮਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ, ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬੰ ਅਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਲੋਭਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤਿ ਪਦਾਲੇਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ, ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬੰ ਅਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਦੋਸਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤਿ ਪਦਾਲੇਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ, ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬੰ ਅਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤਿ ਪਦਾਲੇਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ; ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬੰ ਅਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਕੋਧੰ...ਪੇ॰... ਉਪਨਾਹੰ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤਿ ਪਦਾਲੇਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੬-੭)।

ਏਵੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਭਾਗਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ''ਮਹਾਬੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਪਿਚ ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨਾਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਡ੍ਢਮਾਸੰ ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਹੋਤਿ।

''ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹਿ...ਪੇ॰... ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਯੇ ਚ ਪਠਮੇ ਝਾਨੇ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਚ...ਪੇ॰... ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਾ ਚ ਫਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ ਸਞ੍ਞਾ ਚੇਤਨਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਛਨ੍ਦੋ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਵੀਰਿਯੰ ਸਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਤ੍ਯਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨੁਪਦਵਵਤ੍ਥਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਯਾਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਦਿਤਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਵਿਦਿਤਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਵਿਦਿਤਾ ਅਬ੍ਭਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਏਵੰ ਪਜਾਨਾਤਿ 'ਏਵੰ ਕਿਰ ਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤਿ, ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੁਪਾਯੋ ਅਨਪਾਯੋ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਮਰਿਯਾਦੀਕਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ 'ਅਤ੍ਥਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣ'ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਬ੍ਬਹੁਲੀਕਾਰਾ ਅਤ੍ਥਿਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ ਵੂਪਸਮਾ...ਪੇ॰... ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ... ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਂ... ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਂ... ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ... ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਤਿ, ਸੋ ਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤੀਤਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਵਿਪਰਿਣਤਾ, ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਕਿਰ ਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤਿ, ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੁਪਾਯੋ ਅਨਪਾਯੋ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਮਰਿਯਾਦੀਕਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਸੋ ‘ਅਤ੍ਥਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਬ੍ਬਹੁਲੀਕਾਰਾ ਅਤ੍ਥਿਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਤਿ, ਸੋ ਤਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤੀਤਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ ਵਿਪਰਿਣਤਾ, ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ‘ਏਵਂ ਕਿਰ ਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤਿ, ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵੇਨ੍ਤੀ’ਤਿ। ਸੋ ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੁਪਾਯੋ ਅਨਪਾਯੋ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਮਰਿਯਾਦੀਕਤੇਨ ਚੇਤਸਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਸੋ ‘ਨਤ੍ਥਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣ’ਨ੍ਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਬ੍ਬਹੁਲੀਕਾਰਾ ਨਤ੍ਥਿਤ੍ਵੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ।

‘‘ਯਂ ਖੋ ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯ ‘ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਰਿਯਸ੍ਮਿਂ ਸੀਲਸ੍ਮਿਂ, ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਰਿਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿਂ, ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਰਿਯਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਰਿਯਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ’ਤਿ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ ਸਮ੍ਮਾ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੯੩-੯੭)।

ਏਵਂ ਮਹਾਪੁਥੁਹਾਸਜਵਨਤਿਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਥੇਰੋ ਮਹਾਬੁਦ੍ਧੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯਵੇਦਿਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤੇਨ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੪੧ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸਦਿਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਯਗ੍ਗਾਹੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਜਲ਼ੋ ਜਲ਼ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਸਾਵਕੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਜਲ਼ੋ ਸਮਾਨੋ ਪਰਮਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ, ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਲ਼ਸਦਿਸੋ ਮਨੁਸ੍ਸਰਿਕ੍ਖੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵੇਨ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ** ਸੀਤਿਭੂਤੋ **ਸਦਾ ਚਰਤਿ** ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋਤਿ ਗਾਥਾ ਥੇਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਾ, ਸਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯੇਵ।

ਸਮ੍ਪਾਦੇਥਪ੍ਪਮਾਦੇਨਾਤਿ ਅਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। ਸਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯੇਵਾਤਿ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਿਸੁਣੇਨ ਚ ਕੋਧਨੇਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਸਤ੍ਥੁ ਵੇਮਾਤਿਕਭਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸੁਮਨੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਪਿਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਆਨਨ੍ਦਰਾਜਾ ਨਾਮ। ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਮਨਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਂਸਵਤਿਤੋ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤੇ ਠਾਨੇ ਭੋਗਨਗਰਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ

ਕਦਾਚਿ ਕਦਾਚਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਪਿਤਰਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤਦਾ ਰਾਜਾ ਸਤ੍ਥਾਰਞ੍ਚ ਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਸਯਮੇਵ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ।

ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਕੁਪਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਤਸ੍ਸ ਕੁਪਿਤਭਾਵਂ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਤਂ ਵੂਪਸਮੇਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਵਰਂ ਤੇ, ਤਾਤ ਦਮ੍ਮਿ, ਵਰਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਕੁਮਾਰੋ ''ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਤੇਮਾਸਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤਂ ਅਵਞ੍ਝਂ ਕਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਏਤਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਅਞ੍ਞਂ ਵਦੇਹੀ''ਤਿ। ''ਦੇਵ, ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਦ੍ਵੇਕਥਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਤਦੇਵ ਮੇ ਦੇਹਿ, ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ''ਸਚੇ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਦਿਨ੍ਨਮੇਵਾ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੋ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤੋ, ਦਸ੍ਸੇਥ ਮੇ ਭਗਵਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਸੁਮਨੋ ਨਾਮ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਥਾਰਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਥਵਿਯਂ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਆਹ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਬਹਿ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਹੀ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ਪੁਨਪਿ ਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿਪਰਿਵੇਣੇ ਪਾਤੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣੇ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਤਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ।

ਭਗਵਾਪਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਥੇਰੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਸਨੇ ਵਲ੍ਲਭੋ ਮਞ੍ਞੇਤਿ। ''ਆਮ ਕੁਮਾਰ, ਵਲ੍ਲਭੋ''ਤਿ? ''ਕਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਸ ਵਲ੍ਲਭੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ?''ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ''ਭਗਵਾ , ਅਹਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਨਾਗਤੇ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਲ੍ਲਭੋ ਹੋਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਦਤ੍ਵਾਪਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਯਾ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਤੇਮਾਸਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਵਰੋ ਲਦ੍ਧੋ, ਤੇਮਾਸਂ ਮੇ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਂ ਅਧਿਵਾਸੇਥਾਤਿ। ਭਗਵਾ, ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਤਤ੍ਥ ਗਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਖੋ, ਕੁਮਾਰ, ਤਥਾਗਤਾ ਅਭਿਰਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਕੁਮਾਰੋ ''ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਭਗਵਾ, ਅਞ੍ਞਾਤਂ ਸੁਗਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਰਿਮਤਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਮਿ, ਮਯਾ ਪੇਸਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਦਿਨ੍ਨਾ ਮੇ, ਦੇਵ, ਭਗਵਤਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ, ਮਯਾ ਪਹਿਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੇਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਪਿਤਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨੇ ਯੋਜਨੇ ਵਿਹਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵੀਸਯੋਜਨਸਤਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਤੋ। ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਗਰੇ ਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਸੋਭਨਸ੍ਸ ਨਾਮ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਸੇਸਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਕੁਟਿਲੇਣਮਣ੍ਡਪੇ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਾਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਞ੍ਚ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪੇਸੇਸਿ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਕਿਚ੍ਚਂ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਹਿਣਥਾ''ਤਿ।

ਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ ਸੁਮਨਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗਮਨਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਪਰਿਵੁਤੋ ਯੋਜਨੇ ਯੋਜਨੇ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਵਸਮਾਨੋ ਅਗਮਾਸਿ। ਕੁਮਾਰੋ ''ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਪੂਜਯਮਾਨੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਕੀਤੇ ਸੋਭਨੇ ਨਾਮ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਕਾਰਿਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ –

''ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਮੇ ਕੀਤਂ, ਸਤਸਹਸ੍ਸੇਨ ਮਾਪਿਤਂ।
ਸੋਭਨਂ ਨਾਮ ਉਯ੍ਯਾਨਂ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹ ਮਹਾਮੁਨੀ''ਤਿ॥ –

ਤਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿ। ਸੋ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਿਨਾਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਦਾਨਂ ਦਦੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੇ ਅਮਚ੍ਚੇ ਚ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਸੁ ਚ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਸਮੀਪੇਯੇਵ ਵਸਨ੍ਤੋ ਤੇਮਾਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਮਹਾਦਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਤ੍ਥੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਚ ਪਾਦਮੂਲੇ ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਯਦੇਤਂ ਮਯਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਦਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਤਂ, ਨ ਤਂ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ, ਅਥ ਖੋ ਅਹਂ ਅਯਂ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਣਿਧਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਸੋਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਉਲ਼ਾਰਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਤੋ ਏਕਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਪੁਨ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਙ੍ਗਲੁਯ੍ਯਾਨੇ ਅਟ੍ਠ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯੋ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਨਿਸੀਦਨਤ੍ਥਾਯ ਅਟ੍ਠ ਸਬ੍ਬਰਤਨਮਯਪੀਠੇ ਚੇਵ ਮਣਿਆਧਾਰਕੇ ਚ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਏਤਾਨਿ ਪਾਕਟਟ੍ਠਾਨਾਨਿ।

ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੁਸਿਤਪੁਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਮਿਤੋਦਨਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇ ਞਾਤਕੇ ਆਨਨ੍ਦਿਤੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਜਾਤੋਤਿ **ਆਨਨ੍ਦੋ**ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਕਤਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਪਠਮਂ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਹਿ ਭਦ੍ਦਿਯਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਠਮਬੋਧਿਯਂ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨਿਬਦ੍ਧਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਏਕਦਾ ਨਾਗਸਮਾਲੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿ, ਏਕਦਾ ਨਾਗਿਤੋ, ਏਕਦਾ ਉਪਵਾਨੋ, ਏਕਦਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ, ਏਕਦਾ ਚੁਨ੍ਦੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋ, ਏਕਦਾ ਸਾਗਤੋ, ਏਕਦਾ ਮੇਘਿਯੋ, ਤੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਰਾਧਯਿਂਸੁ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਭਗਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਦਾਨਿਮ੍ਹਿ ਮਹਲ੍ਲਕੋ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ 'ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਾਮਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਨਿਬਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ – ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਭਗਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਮਹਾਸਾਵਕਾ – ''ਅਹਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਹਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਂ, ਤੇਪਿ ਭਗਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ । ਸੋ ਪਨ ਤੁਣ੍ਹੀਯੇਵ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਹਂਸੁ – ''ਆਵੁਸੋ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਟ੍ਠਾਕਟ੍ਠਾਨਂ ਯਾਚਾਹੀ''ਤਿ। ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਕੀਦਿਸਂ ਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਤੀਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਉਸ੍ਸਾਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਯਮੇਵ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਟ੍ਠਾਨਂ ਯਾਚਾਹੀ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ।

ਥੇਰੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਂ ਪਣੀਤਚੀਵਰਂ ਨ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਪਣੀਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਨ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਏਕਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਗੁਣੇ ਲਭਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨੇ ਕੋ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਉਪਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਇਮੇ **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾ** ਚ – ''ਸਚੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਮਯਾ ਗਹਿਤਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਚਾਹਂ ਦੇਸਨ੍ਤਰਤੋ ਆਗਤਾਗਤੇ ਤਾਵਦੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਲਚ੍ਛਾਮਿ; ਯਦਾ ਮੇ ਕਙ੍ਖਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਵਦੇਵ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਂ ਲਚ੍ਛਾਮਿ, ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਦੇਸਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪੁਨ ਮਯ੍ਹਂ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਾਹਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ''ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਉਪਵਾਦਮੋਚਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ

ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਭਾਵਪਾਰਮੀਪੂਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਇਮਾ **ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਯਾਚਨਾ** ਚਾਤਿ ਅਟ੍ਠ ਵਰੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਠਾਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਪੂਰਿਤਾਨਂ ਪਾਰਮੀਨਂ ਫਲਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਸੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਟ੍ਠਾਨਂ ਲਦ੍ਧਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਬਲਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਉਦਕੇਹਿ, ਤਿਵਿਧੇਨ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠੇਨ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ, ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੇਨਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਕਿਚ੍ਚੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ''ਇਮਾਯ ਨਾਮ ਵੇਲਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਇਦਂ ਨਾਮ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਦਂ ਨਾਮ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਸਨ੍ਤਿਕਾਵਚਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਪਰਿਵੇਣਂ ਨਵ ਵਾਰੇ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਤਿ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੇ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨਾਯ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ।

ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਸਂਸਿਤ੍ਵਾ ''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨਂ ਸਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਗਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਧਿਤਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੋ ਚਤੂਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਕੋਸਾਰਕ੍ਖੋ ਅਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਸੇਖੋਵ ਸਮਾਨੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜਿਤੋ ਦੇਵਤਾਯ ਚ ਸਂਵੇਜਿਤੋ ''ਸ੍ਵੇਯੇਵ ਚ ਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗੀਤਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਖੋ ਪਨ ਮੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ, ਯ੍ਵਾਯਂ ਸੇਖੋ ਸਕਰਣੀਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਸੇਖੇਹਿ ਥੇਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਗਾਯਿਤੁਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਂ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤੁਸ੍ਸਾਹੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਦੇਵਰਤ੍ਤਿਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚਙ੍ਕਮੇ ਵੀਰਿਯਸਮਤਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤੁਕਾਮੋ ਕਾਯਂ ਆਵਟ੍ਟੇਸਿ। ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸੀਸਂ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਂ ਪਾਦਾ ਚ ਭੂਮਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੬੪੪-੬੬੩) –

''ਆਰਾਮਦ੍ਵਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਵਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਮਤਂ ਵੁਟ੍ਠਿਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਸਿ ਮਹਾਜਨਂ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਤੇ ਧੀਰਾ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ।
ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਛਾਯਾਵ ਅਨਪਾਯਿਨੀ॥

''ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਗਤੋ ਆਸਿਂ, ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਵਰੁਤ੍ਤਮਂ।
ਸੁਚਾਰੁਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਵਿਤ੍ਤਿ ਮੇ ਉਦਪਜ੍ਜਥ॥

''ਓਰੁਯ੍ਹ ਹਤ੍ਥਿਖਨ੍ਧਮ੍ਹਾ, ਉਪਗਚ੍ਛਿਂ ਨਰਾਸਭਂ।
ਰਤਨਾਮਯਛਤ੍ਤਂ ਮੇ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਧਾਰਯਿਂ॥

''ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਮਹਾਇਸਿ।
ਤਂ ਕਥਂ ਠਪਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

''ਯੋ ਸੋ ਛਤ੍ਤਮਧਾਰੇਸਿ, ਸੋਣ੍ਣਾਲਙ੍ਕਾਰਭੂਸਿਤਂ।
ਤਮਹਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣੋਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

''ਇਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਪੋਸੋ, ਤੁਸਿਤਂ ਆਵਸਿਸ੍ਸਤਿ।
ਅਨੁਭੋਸ੍ਸਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ, ਅਚ੍ਛਰਾਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ॥

''ਚਤੁਤ੍ਤਿਂਸਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਬਲਾਧਿਪੋ ਅਟ੍ਠਸਤਂ, ਵਸੁਧਂ ਆਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਅਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਦੇਸਰਜ੍ਜਂ ਵਿਪੁਲਂ, ਮਹਿਯਾ ਕਾਰਯਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ , ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਕੁਲਕੇਤੁਸ੍ਸ, ਞਾਤਿਬਨ੍ਧੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਆਨਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

‘‘ਆਤਾਪੀ ਨਿਪਕੋ ਚਾਪਿ, ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਸੁ ਕੋਵਿਦੋ।
ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਦ੍ਧੋ, ਸਬ੍ਬਪਾਠੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤੋ ਸੋ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਨਿਰੂਪਧਿ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਸਨ੍ਤਿ ਆਰਞ੍ਞਕਾ ਨਾਗਾ, ਕੁਞ੍ਜਰਾ ਸਟ੍ਠਿਹਾਯਨਾ।
ਤਿਧਾਪਭਿਨ੍ਨਾ ਮਾਤਙ੍ਗਾ, ਈਸਾਦਨ੍ਤਾ ਉਰੂਲ੍ਹਵਾ॥

‘‘ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾ, ਪਣ੍ਡਿਤਾਪਿ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਨਾਗਸ੍ਸ, ਨ ਹੋਨ੍ਤੁਪਣਿਧਿਮ੍ਹਿ ਤੇ॥

‘‘ਆਦਿਯਾ ਮੇ ਨਮਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਅਥ ਪਚ੍ਛਿਮੇ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਮਨੋ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂ॥

‘‘ਆਤਾਪੀ ਨਿਪਕੋ ਚਾਪਿ, ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਸੇਖਭੂਮੀਸੁ ਕੋਵਿਦੋ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਕਮ੍ਮਮਭਿਨੀਹਰਿਂ।
ਤਾਹਂ ਭੂਮਿਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਠਿਤਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਮਾਚਲਾ॥

‘‘ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਮਣ੍ਡਪਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਗਾਯਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਭਾਸਿਤਗਾਥਾ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਵ ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯਸਙ੍ਗਾਯਨਕਾਲੇ ਥੇਰਗਾਥਾਸੁ ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ –

੧੦੧੭.‘‘ਪਿਸੁਣੇਨ ਚ ਕੋਧਨੇਨ ਚ, ਮਚ੍ਛਰਿਨਾ ਚ ਵਿਭੂਤਨਨ੍ਦਿਨਾ।
ਸਖਿਤਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਪਾਪੋ ਕਾਪੁਰਿਸੇਨ ਸਙ੍ਗਮੋ॥

੧੦੧੮.‘‘ਸਦ੍ਧੇਨ ਚ ਪੇਸਲੇਨ ਚ, ਪਞ੍ਞਵਤਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਨ ਚ।
ਸਖਿਤਂ ਕਰੇਯ੍ਯ ਪਣ੍ਡਿਤੋ, ਭਦ੍ਦੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਙ੍ਗਮੋ॥

੧੦੧੯‘.ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤੰ ਬਿਮ੍ਬੰ, ਅਰੁਕਾਯੰ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤੰ।
ਆਤੁਰੰ ਬਹੁਸਙ੍ਕਪ੍ਪੰ, ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਧੁਵਂ ਠਿਤਿ॥

੧੦੨੦‘‘.ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤੰ ਰੂਪੰ, ਮਣਿਨਾ ਕੁਣ੍ਡਲੇਨ ਚ।
ਅਟ੍ਠਿਤਚੇਨ ਓਨਦ੍ਧੰ, ਸਹ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਸੋਭਤਿ॥

੧੦੨੧‘.ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾ ਪਾਦਾ, ਮੁਖੰ ਚੁਣ੍ਣਕਮਕ੍ਖਿਤੰ।
ਅਲੰ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੧੦੨੨‘.ਅਟ੍ਠਪਦਕਤਾ ਕੇਸਾ, ਨੇਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਾ।
ਅਲੰ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੧੦੨੩‘.ਅਞ੍ਜਨੀਵ ਨਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾ, ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਅਲਙ੍ਕਤੋ।
ਅਲੰ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

‘‘ਓਦਹਿ ਮਿਗਵੋ ਪਾਸੰ, ਨਾਸਦਾ ਵਾਗੁਰੰ ਮਿਗੋ।
ਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪੰ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੇ ਮਿਗਬਨ੍ਧਕੇ॥

‘‘ਛਿਨ੍ਨੋ ਪਾਸੋ ਮਿਗਵਸ੍ਸ, ਨਾਸਦਾ ਵਾਗੁਰੰ ਮਿਗੋ।
ਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪੰ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਸੋਚਨ੍ਤੇ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੇ॥

੧੦੨੪‘.ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚਿਤ੍ਤਕਥੀ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਕੋ।
ਪਨ੍ਨਭਾਰੋ ਵਿਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤੋ, ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ ਗੋਤਮੋ॥

੧੦੨੫‘.ਖੀਣਾਸਵੋ ਵਿਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤੋ, ਸਙ੍ਗਾਤੀਤੋ ਸੁਨਿਬ੍ਬੁਤੋ।
ਧਾਰੇਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਦੇਹੰ, ਜਾਤਿਮਰਣਪਾਰਗੂ॥

੧੦੨੬‘.ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨੋ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨੇ ਮਗ੍ਗੇ, ਸੋਯੰ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਗੋਤਮੋ॥

੧੦੨੭‘.ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਗਣ੍ਹਿੰ, ਦ੍ਵੇ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ।
ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਯੇ ਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਨੋ॥

੧੦੨੮‘.ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾਯੰ ਪੁਰਿਸੋ, ਬਲਿਬਦ੍ਦੋਵ ਜੀਰਤਿ।
ਮੰਸਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਞਾ ਤਸ੍ਸ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ॥

੧੦੨੯‘.ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੰ, ਯੋ ਸੁਤੇਨਾਤਿਮਞ੍ਞਤਿ।
ਅਨ੍ਧੋ ਪਦੀਪਧਾਰੋਵ, ਤਥੇਵ ਪਟਿਭਾਤਿ ਮੰ॥

੧੦੩੦‘‘.ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੰ ਉਪਾਸੇਯ੍ਯ, ਸੁਤਞ੍ਚ ਨ ਵਿਨਾਸਯੇ।

ਤੰ ਮੂਲੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਸਿਯਾ॥

੧੦੩੧‘.ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਞ੍ਞੂ ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੂ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਦਕੋਵਿਦੋ।
ਸੁਗ੍ਗਹੀਤਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਤ੍ਥਞ੍ਚੋਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ॥

੧੦੩੨‘.ਖਨ੍ਤ੍ਯਾ ਛਨ੍ਦਿਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਸ੍ਸਹਿਤ੍ਵਾ ਤੁਲੇਤਿ ਤੰ।
ਸਮਯੇ ਸੋ ਪਦਹਤਿ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ॥

੧੦੩੩‘.ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੰ ਧਮ੍ਮਧਰੰ, ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੰ।
ਧਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਮਾਕਙ੍ਖੰ, ਤੰ ਭਜੇਥ ਤਥਾਵਿਧੰ॥

੧੦੩੪‘.ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ, ਕੋਸਾਰਕ੍ਖੋ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਚਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਪੂਜਨੀਯੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ॥

੧੦੩੫‘.ਧਮ੍ਮਾਰਾਮੋ ਧਮ੍ਮਰਤੋ, ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਵਿਚਿਨ੍ਤਯੰ।
ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰੰ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਪਰਿਹਾਯਤਿ॥

੧੦੩੬‘.ਕਾਯਮਚ੍ਛੇਰਗਰੁਨੋ , ਹਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਅਨੁਟ੍ਠਹੇ।
ਸਰੀਰਸੁਖਗਿਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਕੁਤੋ ਸਮਣਫਾਸੁਤਾ॥

੧੦੩੭‘.ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ ਮੰ।
ਗਤੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੰਵ ਖਾਯਤਿ॥

੧੦੩੮‘.ਅਬ੍ਭਤੀਤਸਹਾਯਸ੍ਸ, ਅਤੀਤਗਤਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਨਤ੍ਥਿ ਏਤਾਦਿਸੰ ਮਿਤ੍ਤੰ, ਯਥਾ ਕਾਯਗਤਾ ਸਤਿ॥

੧੦੩੯‘.ਯੇ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੀਤਾ ਤੇ, ਨਵੇਹਿ ਨ ਸਮੇਤਿ ਮੇ।
ਸ੍ਵਜ੍ਜ ਏਕੋਵ ਝਾਯਾਮਿ, ਵਸ੍ਸੁਪੇਤੋਵ ਪਕ੍ਖਿਮਾ॥

੧੦੪੦‘.ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕੇ ਬਹੂ।
ਮਾ ਵਾਰਯਿਤ੍ਥ ਸੋਤਾਰੋ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਸਮਯੋ ਮਮੰ॥

੧੦੪੧‘.ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕੇ ਪੁਥੁ।
ਕਰੋਤਿ ਸਤ੍ਥਾ ਓਕਾਸੰ, ਨ ਨਿਵਾਰੇਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

੧੦੪੨‘.ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਸੇਖਭੂਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ।
ਨ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤੰ॥

੧੦੪੩‘.ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਸੇਖਭੂਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ।
ਨ ਦੋਸਸਞ੍ਞਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਪਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤੰ॥

੧੦੪੪.ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂ।
ਮੇਤ੍ਤੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਨ, ਛਾਯਾਵ ਅਨਪਾਯਿਨੀ॥

੧੦੪੫.ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂ।
ਮੇਤ੍ਤੇਨ ਵਚੀਕਮ੍ਮੇਨ, ਛਾਯਾਵ ਅਨਪਾਯਿਨੀ॥

੧੦੪੬.ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂ।
ਮੇਤ੍ਤੇਨ ਮਨੋਕਮ੍ਮੇਨ, ਛਾਯਾਵ ਅਨਪਾਯਿਨੀ॥

੧੦੪੭.ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਿਂ।
ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਞਾਣਂ ਮੇ ਉਦਪਜ੍ਜਥ॥

੧੦੪੮.ਅਹਂ ਸਕਰਣੀਯੋਮ੍ਹਿ, ਸੇਖੋ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮਾਨਸੋ।
ਸਤ੍ਥੁ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਯੋ ਅਮ੍ਹਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ॥

੧੦੪੯.ਤਦਾਸਿ ਯਂ ਭਿਂਸਨਕਂ, ਤਦਾਸਿ ਲੋਮਹਂਸਨਂ।
ਸਬ੍ਬਕਾਰਵਰੂਪੇਤੇ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ॥

੧੦੫੦.ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ, ਕੋਸਾਰਕ੍ਖੋ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਚਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ॥

੧੦੫੧.ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ, ਕੋਸਾਰਕ੍ਖੋ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਚਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਤਮੋਨੁਦੋ॥

੧੦੫੨.ਗਤਿਮਨ੍ਤੋ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਧਿਤਿਮਨ੍ਤੋ ਚ ਯੋ ਇਸਿ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਧਾਰਕੋ ਥੇਰੋ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਰਤਨਾਕਰੋ॥

੧੦੫੩.ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਿਸੁਣੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦੇਵਦਤ੍ਤਪਕ੍ਖਿਯੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਗ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਿਸੁਣੇਨਾ**ਤਿ ਪਿਸੁਣਾਯ ਵਾਚਾਯ। ਤਾਯ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਪਿਸੁਣੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਨੀਲਗੁਣਯੁਤ੍ਤੋ ਪਟੋ ਨੀਲੋਤਿ। **ਕੋਧਨੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਸੀਲੇਨ। ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਗੂਹਣਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛੇਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਮਚ੍ਛਰਿਨਾ।** **ਵਿਭੂਤਨਨ੍ਦਿਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਭੂਤਂ ਵਿਭਵਨਂ ਵਿਨਾਸਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ, ਵਿਭੂਤਂ ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਭਾਵੋ ਭੇਦੋ, ਤਂ ਨਨ੍ਦੇਨ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਦੇਵਦਤ੍ਤਪਕ੍ਖਿਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਹਿ ਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨਾਯ ਬਹੂ ਜਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਬਹਿਦ੍ਧਤਾਯ ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦਿਮਚ੍ਛਰਿਯਪਕਤਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। **ਸਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਾਯਭਾਵਂ ਸਂਸਗ੍ਗਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਕਿਂਕਾਰਣਾ? **ਪਾਪੋ ਕਾਪੁਰਿਸੇਨ ਸਙ੍ਗਮੋ** ਕਾਪੁਰਿਸੇਨ ਪਾਪਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਮਾਗਮੋ ਨਿਹੀਨੋ ਲਾਮਕੋ। ਯੇ ਹਿਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਤੇਸੰ ਦੁਚਿਨ੍ਤਿਤਾਦਿਭੇਦੰ ਬਾਲਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਆਵਹਤਿ, ਪਗੇਵ ਵਚਨਕਰਸ੍ਸ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਯਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਾਨਿ ਬਾਲਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਤੋ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧)।

ਯੇਨ ਪਨ ਸੰਸਗ੍ਗੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਸਦ੍ਧੇਨ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਸਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਫਲਸਦ੍ਧਾਯ ਚੇਵ, ਰਤਨਤ੍ਤਯਸਦ੍ਧਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ। **ਪੇਸਲੇਨਾ**ਤਿ ਪਿਯਸੀਲੇਨ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ। **ਪਞ੍ਞਵਤਾ**ਤਿ ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ। **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਬਾਹੁਸਚ੍ਚਾਨੰ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੇਨ। **ਭਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਸਾਧੁਨਾ ਸਙ੍ਗਮੋ ਭਦ੍ਦੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਭੇਦੰ ਅਤ੍ਥੰ ਆਵਹਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸਤ੍ਤ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਾਮਸਞ੍ਞੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਨਾਮ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਕਾਯਵਿਚ੍ਛਨ੍ਦਜਨਨਤ੍ਥੰ ਭਾਸਿਤਾ । ''ਅਮ੍ਬਪਾਲਿੰ ਗਣਿਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਓਵਾਦਦਾਨਤ੍ਥੰ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਏਵ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਚਿਤ੍ਤਕਥੀਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਥੇਰੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਚਾਰਕੋ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ। **ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਨਨ੍ਤਰੰ ਸਯਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿੰ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰੰ ਉਤ੍ਤੰ ਗਾਹਾਪੇਤੁੰ ਓਵਰਕੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਯਿਤੁੰ ਮਞ੍ਚਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਾਦਾ ਚ ਭੂਮਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸੀਸੰ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੰ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸਯਿ।

ਖੀਣਾਸਵੋਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਚਤੁਰਾਸਵੋ, ਤਤੋ ਏਵ ਚਤੂਹਿਪਿ ਯੋਗੇਹਿ **ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ**, ਰਾਗਸਙ੍ਗਾਦੀਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਙ੍ਗਾਤੀਤੋ**, ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਸ੍ਸ ਵੂਪਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਨਿਬ੍ਬੁਤੋ** ਸੀਤਿਭੂਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਥੇਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਭਾਸਿਤਾ ਗਾਥਾ। ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਯ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ ਥੇਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਯੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ''ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਸ੍ਸਗਨ੍ਧੰ ਵਾਯਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਥੇਰੋ ਅਧਿਗਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਪਣ੍ਣਿਗੁਹਾਦ੍ਵਾਰੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਾਮਗ੍ਗੀਦਾਨਤ੍ਥੰ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ। ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਲਜ੍ਜਾਪੇਨ੍ਤੋ **"ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਭਗਵਤੋ **ਧਮ੍ਮਾ** ਤੇਨੇਵ ਅਧਿਗਤਾ ਪਵੇਦਿਤਾ ਚ ਪਟਿਵੇਧਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ। **ਯਸ੍ਮਿੰ** ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਸੋਯੰ ਗੋਤ੍ਤਤੋ **ਗੋਤਮੋ** ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨੇ ਮਗ੍ਗੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਕੰਸਭਾਗੀਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਗੋਪਕਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਥੇਰੰ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਤ੍ਵੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਪਾਕਟੋ, ਕਿਤ੍ਤਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਭਾਸਿਤਾ, ਤਯਾ ਧਾਰਿਤਾ''ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਥੇਰੋ ਪਟਿਵਚਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋ **"ਦ੍ਵਾਸੀਤੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਸੀਤਿ ਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ, **ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਗਣ੍ਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿੰ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਅਸੀਤਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਅਧਿਗਣ੍ਹਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦ੍ਵੇ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਤੋ ਗਣ੍ਹਿੰ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਆਦੀਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿੰ। **ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਤਦੁਭਯੰ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਅਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। **ਯੇ ਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਨੋ**ਤਿ ਯੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਮਾਣਾ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਮਯ੍ਹੰ ਪਗੁਣਾ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਾ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ।

ਅਥੇਕਦਾ ਥੇਰੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧੁਰੇਪਿ ਗਨ੍ਥਧੁਰੇਪਿ ਅਨਨੁਯੁਤ੍ਤੰ ਏਕੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਾਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾਯ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਪਣ੍ਣਾਸਾਨੰ, ਅਥ ਵਾ ਪਨ ਵਗ੍ਗਾਨੰ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਏਕਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾਨੰ ਅਭਾਵੇਨ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋ ਅਯੰ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਪਨ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ

ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਵ। **ਬਲਿਬਦ੍ਦੋਵ ਜੀਰਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਬਲਿਬਦ੍ਦੋ ਜੀਰਮਾਨੋ ਨੇਵ ਮਾਤੁ ਨ ਪਿਤੁ, ਨ ਸੇਸਞਾਤਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਵ ਜੀਰਤਿ; ਏਵਮੇਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਂ, ਨ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ, ਨ ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਤਿ, ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਵ ਜੀਰਤਿ। **ਮਂਸਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਬਲਿਬਦ੍ਦਸ੍ਸ “ਕਸਨਭਾਰਵਹਨਾਦੀਸੁ ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਏਸੋ”ਤਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸ੍ਸ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਂਸਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਵਂ ਇਮਸ੍ਸਾਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਹਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਂਵਿਰੇਚਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯਂ ਪੋਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਂਸਾਨਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਥੂਲਸਰੀਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਏਕਙ੍ਗੁਲਿਮਤ੍ਤਾਪਿ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਅਰਞ੍ਞੇ ਗਚ੍ਛਲਤਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਅਸ੍ਸ ਛਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਣ੍ਹਾ ਚੇਵ ਨਵਵਿਧਮਾਨੋ ਚ ਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਞ੍ਞਂ ਅਤਿਮਞ੍ਞਨ੍ਤਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਤਹੇਤੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਅਤਿਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਨ੍ਤੋ ਪਰਂ ਪਰਿਭਵਤਿ। **ਤਥੇਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਨ੍ਧੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਤੇਲਪਜ੍ਜੋਤਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋ ਆਲੋਕਦਾਨੇਨ ਪਰੇਸਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਵਹੋ , ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਤਥੇਵ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਸੁਤਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੁਤੇਨ ਅਨੁਪਪਨ੍ਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਂ ਅਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਧੋ ਞਾਣਾਲੋਕਦਾਨੇਨ ਪਰੇਸਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਵਹੋ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ, ਦੀਪਧਾਰੋ ਅਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਬਹੁਸ੍ਸੁਤ**”ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਾਸੇਯਜਾ**ਤਿ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇਯਜ। **ਸੁਤਞ੍ਚ ਨ ਵਿਨਾਸਯੇ**ਤਿ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਸੁਤਞ੍ਚ ਨ ਵਿਨਾਸੇਯਜ, ਨ ਸੁਸ੍ਸੇਯਜ ਧਾਰਣਪਰਿਚਯਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਮਨਸਿਕਾਰੇਹਿ ਵਡ੍ਢੇਯਜ। **ਤਂ ਮੂਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਂ ਤਂ ਸੁਤਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚਂ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਪਧਾਨਕਾਰਣਂ। **ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਸਿਯਾ** ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਧਾਰਣੇ ਪਠਮਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਧਰੋ ਭਵੇਯਜ।

ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਞ੍ਞੂ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਞ੍ਚ ਅਪਰਞ੍ਚ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਞ੍ਞੂ**। ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਹਿ ਗਾਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇਪਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨੇਪਿ “ਇਮਸ੍ਸ ਅਪਰਭਾਗਸ੍ਸ ਇਮਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ , ਇਮਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸ੍ਸ ਇਮਿਨਾ ਅਪਰਭਾਗੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ”ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਞ੍ਞੂ ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਾਦਿਭੇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੂ। ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਦਕੋਵਿਦੋ**ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਚਾਤਿ ਚਤੂਸੁਪਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਸੁ ਛੇਕੋ। **ਸੁਗ੍ਗਹੀਤਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਕੋਵਿਦਭਾਵੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਚ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਗਹਿਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਤ੍ਥਞ੍ਚੋਪਪਰਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਯਥਾਸੁਤਸ੍ਸ ਯਥਾਪਰਿਯਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਤਿ “ਇਤਿ ਸੀਲਂ, ਇਤਿ ਸਮਾਧਿ, ਇਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਇਮੇ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ”ਤਿ ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਤਿ।

ਖਨ੍ਤਜਾ ਛਨ੍ਦਿਕਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸੁ ਮਨਸਾ ਅਨੁਪੇਕ੍ਖਿਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹਾਦਿਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੇ ਛਨ੍ਦਿਕਤੋ ਛਨ੍ਦਜਾਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਭੂਤੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਉਸ੍ਸਹਿਤ੍ਵਾ ਤੁਲੇਤਿ** ਤਂਤਂਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤੁਲੇਤਿ “ਅਨਿਚ੍ਚ”ਨ੍ਤਿਪਿ, “ਦੁਕ੍ਖ”ਨ੍ਤਿਪਿ, “ਅਨਤ੍ਤਾ”ਤਿਪਿ ਤਂ ਨਾਮਰੂਪਂ ਤੀਰੇਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਤਿ। **ਸਮਯੇ ਸੋ ਪਦਹਤਿ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਦਿਸਮਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨਾਦਿਨਾ ਪਦਹਤਿ, ਪਦਹਨ੍ਤੋ ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਾਧਿਨਾ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੋ ਭਵੇਯਜ, ਅਸਮਾਧਾਨਹੇਤੁਭੂਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹੇਯਜ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਗੁਣੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਧਰਂ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਙ੍ਖਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਰਬ੍ਭ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ

ਪਰਿਵੁਵਾਦਿਵਿਸਿਟ੍ਠਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ਧਮ੍ਮਵਿਵੁਵਾਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਧਮ੍ਮਵਾਣੰ ਆਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਤਥਾਵਿਧੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੰ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੰ ਭਜੇਥ, ਸੇਵੇਯਜ ਪਯਿਰੁਪਾਸੇਯਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵੰ ਬਹੁਪਕਾਰਤਾਯ ਤਸ੍ਸ ਪੂਜਨੀਯਕੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੁਤ੍ਤਗੇਯਜਾਦਿ ਬਹੁ ਸੁਤੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ**। ਤਮੇਵ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮੰ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੀਹਵਸਾ ਵਿਯ ਅਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਧਾਰੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਧਰੋ**। ਤਤੋ ਏਵ ਮਹੇਸਿਨੋ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਕੋਸੰ ਧਮ੍ਮਰਤਨੰ ਆਰਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਕੋਸਾਰਕ੍ਖੋ**। ਯਸ੍ਮਾ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਮਦਸ੍ਸਨੇਨ ਚਕ੍ਖੁਭੂਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਚਕ੍ਖੁ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪੂਜਨੀਯੋ** ਮਾਨਨੀਯੋਤਿ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵੇਨ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਪੂਜਨੀਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਨਿਗਮਨਵਸੇਨ ਪੁਨਪਿ **"ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਏਵਰੂਪੰ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਅਪਰਿਹਾਨਿ, ਨ ਅਕਾਰਕਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਧਮ੍ਮਾਰਾਮੋ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੋ ਆਰਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਏਵ ਧਮ੍ਮੇ ਰਤੋ ਅਭਿਰਤੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਰਤੋ,** ਤਸ੍ਸੇਵ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਿਚਿਨ੍ਤਨੇਨ **ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਵਿਚਿਨ੍ਤਯੰ** ਧਮ੍ਮੰ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਸ੍ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸਪਭੇਦਾ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਨਵਵਿਧਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਚ ਨ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਨ ਕਦਾਚਿ ਤਸ੍ਸ ਤਤੋ ਪਰਿਹਾਨਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਕਾਯੇ ਅਵੀਤਰਾਗੰ ਕੁਸੀਤੰ ਹੀਨਵੀਰਿਯੰ ਕੋਸਲ੍ਲਾਯਾ ਤਿ ਨਾਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਸੰਵੇਜੇਨ੍ਤੋ **"ਕਾਯਮਚ੍ਛੇਰਗਰੁਨੋ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯਮਚ੍ਛੇਰਗਰੁਨੋ**ਤਿ ''ਕਾਯਦਲ੍ਹੀਬਹੁਲਸ੍ਸ ਕਾਯੇ ਮਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਮ੍ਪਿ ਕਾਯੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਹਿਯਜਮਾਨੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇ ਜੀਵਿਤੇ ਚ ਖਣੇ ਖਣੇ ਪਰਿਹਿਯਜਮਾਨੇ। **ਅਨੁਟ੍ਠਹੇ**ਤਿ ਸੀਲਾਦੀਨੰ ਪਰਿਪੂਰਣਵਸੇਨ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯੰ ਨ ਕਰੇਯਜ। **ਸਰੀਰਸੁਖਗਿਦ੍ਧਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਸੁਖਾਪਨੇਨੇਵ ਗੇਧੰ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। **ਕੁਤੋ ਸਮਣਫਾਸੁਤਾ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਾਮਞ੍ਞਵਸੇਨ ਕੁਤੋ ਸੁਖਵਿਹਾਰੋ, ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਨ ਪਕ੍ਖਯਨ੍ਤਿ, ਦਿਸਾਮੂਲ੍ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਗੁਣਾਪਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਯਮਾਨਾਪਿ ਮਯ੍ਹੰ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। **ਗਤੇ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਮ੍ਹਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗਤੇ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੰਵ ਖਾਯਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੋਪਾਯੰ ਲੋਕੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ।

ਅਬ੍ਭਤੀਤਸਹਾਯਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪਗਤਸਹਾਯਸ੍ਸ, ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਰਹਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤੀਤਗਤਸਤ੍ਥੁਨੋ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਤੀਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਤਸਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾ ਕਾਯਗਤਾ ਸਤੀ**ਤਿ ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਭਾਵਨਾ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਯਥਾ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਾਵਹਾ, ਏਵੰ ਏਤਾਦਿਸੰ ਅਨਾਥਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤਹਿਤਾਵਹੰ ਅਞ੍ਞੰ ਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਨਾਥਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਭਾਵਨਾ ਹਿਤਾਵਹਾ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪੁਰਾਣਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਿਕੇ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਨਵੇਹੀ**ਤਿ ਨਵਕੇਹਿ। **ਨ ਸਮੇਤਿ ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਤੇ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸ੍ਵਜ੍ਜ ਏਕੋ**ਵ **ਝਾਯਾਮੀ**ਤਿ ਸੋਹੰ ਅਜ੍ਜ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਹਿ ਵਿਰਹਿਤੋ ਏਕੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਝਾਯਾਮਿ ਝਾਨਪਸੁਤੋ ਹੋਮਿ। ਵ**ਸ੍ਸੁਪੇਤੋ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਕੁਲਾਵਕੰ ਉਪੇਤੋ ਪਕ੍ਖੀ ਵਿਯ। ''ਵਾਸੁਪੇਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਵਾਸੰ ਉਪਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਤਿ ਗਾਥਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਮਮ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਨਾਨਾਵਿਧਵਿਦੇਸਪਵਾਸਿਕਬਹੁਜਨੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਮਮ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਮਾ ਵਾਰੇਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇ ਸੋਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਮਮਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ, ਅਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਸਮਯੋਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ "**ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ**''ਤਿ ਅਪਰਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਇਮਾਯ ਹਿ ਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਥਂ ਪੁਰਿਮਗਾਥਾ ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਸਚਾਹਂ ਦੇਸਨ੍ਤਰਤੋ ਆਗਤਾਗਤੇ ਤਾਵਦੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਲਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਕਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਆਰਦ੍ਧਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨਪਸੁਤਭਾਵੇਨ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਪਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦਯੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਂਸੁ, ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਕਮ੍ਮਾਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਨਿ ਮੇਤ੍ਤਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ। **ਸੇਖਭੂਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ**ਤਿ ਸੇਖਭੂਮਿਯਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ। **ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਕਾਮਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦਿਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਸਯਸੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, "**ਮੇਤ੍ਤੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਯੋਗਸੁਦ੍ਧਿਂ। ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਪਰਿਭਣ੍ਡਕਰਣਾਦਿਨਾ ਸਤ੍ਥੁ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਕਰਣੇਨ ਚ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕਾਲਾਰੋਚਨਾਦਿਨਾ ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਰਹੋਗਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਹਿਤੂਪਸਂਹਾਰਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ। **ਞਾਣਂ ਮੇ ਉਦਪਜ੍ਜਥਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੇਕ੍ਖਭੂਮਿਪਤ੍ਤਿਮਾਹ।

ਅਹਂ ਸਕਰਣੀਯੋਮ੍ਹੀਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਮਣ੍ਡਲਮਾਲਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕਪਿਸੀਸਂ ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਸੋਕਾਭਿਭੂਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ । ਤਤ੍ਥ **ਸਕਰਣੀਯੋਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨਾਦਿਨਾ ਕਰਣੀਯੇਨ ਸਕਰਣੀਯੋ ਅਮ੍ਹਿ। **ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮਾਨਸੋ**ਤਿ ਅਨਧਿਗਤਾਰਹਤ੍ਤੋ। **ਸਤ੍ਥੁ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ। **ਯੋ ਅਮ੍ਹਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ**ਤਿ ਯੋ ਸਤ੍ਥਾ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਕੋ।

ਤਦਾਸਿ ਯਂ ਭਿਂਸਨਕਨ੍ਤਿ ਗਾਥਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਨਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭਿਫਲਨਾਦਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗੇਨ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ।

ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਥੇਰਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਠਪਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਗਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਸਦਿਸਾਯ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਰਮੇਨ ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਧਿਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਯ ਬਜਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਵਧਾਰਣਸਮਤ੍ਥਾਯ ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਥੇਰੋ ਏਕਪਦੇਯੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਸਟ੍ਠਿਪਦਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਕਥਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਗਹਿਤਞ੍ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸੀਹਵਸਾ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ, ਅਵਿਪਰੀਤਬਜਞ੍ਜਨਾਵਧਾਰਣਸਮਤ੍ਥਾਯ ਸਤਿਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਅਤ੍ਥਾਵਧਾਰਣਸਮਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾਯ ਸਤਿਯਾ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੯)। ਤਥਾ ਚਾਹ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ – ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਕੁਸਲੋ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੬੯)। **ਰਤਨਾਕਰੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਤਨਸ੍ਸ ਆਕਰਭੂਤੋ।

ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋਤਿ ਗਾਥਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਥੇਰੇਨ ਭਾਸਿਤਾ, ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਏਵ।

ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਂਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੮. ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਨਿਪਾਤੇ **ਨ ਗਣੇਨ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਵੇਦੇਹੋ ਨਾਮ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਵਿਭਵੋ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਮਾਮਕੋ, ਧਮ੍ਮਮਾਮਕੋ, ਸਙ੍ਘਮਾਮਕੋ ਉਪਾਸਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਪਾਤੋਵ ਸੁਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖਣੇ ਸਤ੍ਥਾ ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰਂ ਨਾਮ ਤਤਿਯਸਾਵਕਂ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧੁਤਵਾਦਾਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਨਿਸਭੋ''ਤਿ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਕਥਾਵਸਾਨੇ ਮਹਾਜਨੇ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਸ੍ਵੇ ਮਯ੍ਹਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਅਧਿਵਾਸੇਥਾ''ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ। ''ਮਹਾ ਖੋ, ਉਪਾਸਕ , ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ। ''ਕਿਤ੍ਤਕੋ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ? ''ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਂ ਸਾਮਣੇਰਮ੍ਪਿ ਵਿਹਾਰੇ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਅਧਿਵਾਸੇਥਾ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਅਧਿਵਾਸੇਸਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਸਤ੍ਥੁ ਅਧਿਵਾਸਨਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਸਤ੍ਥੁ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਾਵਸਾਨੇ ਯਾਗੁਆਦੀਨਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗਂ ਅਕਾਸਿ। ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਤਮੇਵ ਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਉਪਾਸਕੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਪਤ੍ਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਪਤ੍ਤਂ ਅਦਾਸਿ। ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਧੇਵ ਪਵਿਸਥ, ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਗੇਹੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ''ਨ ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਪਾਸਕਾ''ਤਿ। ਸੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਤਤੋ ਥੇਰਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – ''ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੋ, ਭਨ੍ਤੇ, 'ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਗੇਹੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਏਤਸ੍ਸ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗੁਣੇਹਿ ਅਤਿਰੇਕਗੁਣੋ''ਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛੇਰਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥਾ ਏਵਮਾਹ – ''ਉਪਾਸਕ, ਮਯਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਆਗਮਯਮਾਨਾ ਗੇਹੇ ਨਿਸੀਦਾਮ, ਸੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਏਵਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਉਦਿਕ੍ਖਤਿ, ਮਯਂ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਾਮ, ਸੋ ਅਰਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵਸਤਿ, ਮਯਂ ਛਨ੍ਨੇ ਵਸਾਮ, ਸੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇਯੇਵ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਭਗਵਾ ''ਅਯਞ੍ਚ ਅਯਞ੍ਚੇਤਸ੍ਸ ਗੁਣੋ''ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਕਥੇਸਿ।

ਉਪਾਸਕੋ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਜਲਮਾਨਪਦੀਪੋ ਤੇਲੇਨ ਆਸਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਸਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਞ੍ਞਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧੁਤਵਾਦਾਨਂ ਅਗ੍ਗਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਪੁਨਪਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – ''ਯਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਤ੍ਤ ਦਿਵਸੇ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ, ਮੇਤ੍ਤਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ, ਮੇਤ੍ਤਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਂ, ਇਮਿਨਾਹਂ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਦੇਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸਕ੍ਕਮਾਰਬ੍ਰਹ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਪਤ੍ਥੇਮਿ, ਇਦਂ ਪਨ ਮੇ ਕਮ੍ਮਂ ਅਨਾਗਤੇ ਏਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਹਾਨਿਸਭਤ੍ਥੇਰੇਨ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਾਪੁਣਨਤ੍ਥਾਯ ਤੇਰਸਧੁਤਙ੍ਗਧਰਾਨਂ ਅਗ੍ਗਭਾਵਸ੍ਸ ਅਧਿਕਾਰੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਇਮਿਨਾ ਪਤ੍ਥਿਤਂ, ਸਮਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਨੋ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਮਿਜ੍ਝਨਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਮਨਾਪਂ ਤੇ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਥਿਤਂ, ਅਨਾਗਤੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਵਸਾਨੇ ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ , ਤਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਤਤਿਯਸਾਵਕੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ''ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਿਯ ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥ। ਸੋ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਯ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਕਲ੍ਯਾਣਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਇਤੋ ਏਕਨਵੁਤੇ ਕਪ੍ਪੇ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖੇਮੇ ਮਿਗਦਾਯੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਜਿਣ੍ਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਾਲੇ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਤ੍ਤਮੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਕੋਲਾਹਲਂ ਹੋਤਿ। ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਦੇਵਤਾ ''ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਂ ਸਾਸਨਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿ । ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਿਵਾਸਨਸਾਟਕੋ ਏਕੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ। ਪਾਰੁਪਨਂ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਏਕਮੇਵ। ਸੋ ਸਕਲਨਗਰੇ ''ਏਕਸਾਟਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿ। ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਿਚ੍ਚੇਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਸਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਗੇਹੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਸਤਿ ਸਯਂ ਗੇਹੇ ਅਚ੍ਛਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਆਹ – ''ਭੋਤਿ, ਕਿਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਸ੍ਸਸਿ, ਦਿਵਾ''ਤਿ? ''ਮਯਂ ਮਾਤੁਗਾਮਜਾਤਿਕਾ ਨਾਮ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸੋਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮ, ਦਿਵਾ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਗੇਹੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਿਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿਯੇਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਗੇਹੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਤ੍ਥਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੋ।

ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਅਲਙ੍ਕਤਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚਿਤ੍ਤਬੀਜਨਿਂ ਆਦਾਯ ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਸਿਨੇਰੁਂ ਮਨ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਗਰਂ ਨਿਮ੍ਮਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਰਿਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਯਾਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪੂਰਯਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਪਾਰੁਤਵਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ''ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਆਦੀਨਵਸਹਸ੍ਸਂ ਦਸ੍ਸਯਮਾਨਂ ਮਚ੍ਛੇਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਮਯ੍ਹਞ੍ਚ ਏਕਮੇਵ ਵਤ੍ਥਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਾਰੁਪਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਨਾਮ ਬਹਿ ਵਿਚਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਠਮਯਾਮੇ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇਪਿ ਤਥੇਵ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਥੇਵ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇਪਿ ਤਥੇਵ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤਦਾ ਸੋ ''ਯਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਤਂ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਥਂ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਵਾਮਹਤ੍ਥਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਅਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ''ਜਿਤਂ ਮੇ, ਜਿਤਂ ਮੇ''ਤਿ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਨਦਿ।

ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਬਨ੍ਧੁਮਰਾਜਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਨ੍ਤੋਸਾਣਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਨਾਮ ''ਜਿਤਂ ਮੇ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਅਮਨਾਪੋ ਹੋਤਿ । ਸੋ ਪੁਰਿਸਂ ਪੇਸੇਸਿ – ''ਗਚ੍ਛ, ਏਤਂ ਪੁਚ੍ਛ ਕਿਂ ਵਦਸੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ''ਅਵਸੇਸਾ ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਾਦੀਨਿ ਆਰੁਯ੍ਹ ਅਸਿਚਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਸੇਨਂ ਜਿਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ। ਅਹਂ ਪਨ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੂਟਗੋਣਸ੍ਸ ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਸੀਸਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਲਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਚ੍ਛੇਰਚਿਤ੍ਤਂ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਤਵਤ੍ਥਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿਂ, ਤਂ ਮੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਜਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਆਹ – ''ਅਮ੍ਹੇ, ਭਣੇ, ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਨ ਜਾਨਿਮ੍ਹ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਜਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਥਯੁਗਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਤੁਣ੍ਹੀਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ। ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਨ ਮਯ੍ਹਂ ਕੋ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥਯੁਗਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸੇਵ ਅਦਾਸਿ। ਰਾਜਾਪਿ ''ਕਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਵਤ੍ਥਯੁਗਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਦ੍ਵੇ ਵਤ੍ਥਯੁਗਾਨਿ ਪੇਸੇਸਿ, ਸੋ ਤਾਨਿਪਿ ਅਦਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀਤਿ ਏਵਂ ਯਾਵ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਤ੍ਥਯੁਗਾਨਿ ਪੇਸੇਸਿ। ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਇਦਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਏਕਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਤ੍ਥਯੁਗਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਿਂਸਯੁਗਾਨਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸੇਵ ਅਦਾਸਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਜਾਤੋ।

ਅਥ ਨਂ ਰਾਜਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸੀਤਸਮਯੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਾਰੁਤਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਮਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਕਿਂ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਬਲੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪੂਤਿਕਾਯੇ ਉਪਨੀਤੇਨਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਵਿਤਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਰਾਜਾ ਪਾਤੋਵ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਕਮ੍ਬਲੇ

ਪਟਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਬਲੋ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਰਾਜਾ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਸ ਕਮ੍ਬਲੋ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਏਕਸਾਟਕਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪੂਜਿਤੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਮਯਂ ਪੂਜਿਤਾ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ, ਨ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਉਪਕਾਰਭੂਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਂ ਨਾਮ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਰੋਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋਪਿ ''ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਕਂ ਨਾਲ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਨਿ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਪੁਨ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਯਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਵੁਦ੍ਧਿਮਨ੍ਵਾਯ ਘਰਾਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਰਞ੍ਞੇ ਜਙ੍ਘਵਿਹਾਰਂ ਚਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਮਯੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਨਦੀਤੀਰੇ ਚੀਵਰਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਨੁਵਾਤੇ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਅਨੁਵਾਤੋ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ''ਤਿ। ''ਇਮਿਨਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮੇ ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਹਾਨਿ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ।

ਘਰੇਪਿਸ੍ਸ ਭਗਿਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਰਿਯਾਯ ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਿਨੀ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਏਵਰੂਪਂ ਬਾਲਂ ਯੋਜਨਸਤੇਨ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਗੇਹਙ੍ਗਣੇ ਠਿਤਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਯ ਦਿਨ੍ਨਭਤ੍ਤਂ ਮਾ ਏਸ ਭੁਞ੍ਜਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਲਲਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਇਤਰਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਬਾਲੇ, ਤ੍ਵਂ ਮਂ ਤਾਵ ਅਕ੍ਕੋਸ ਵਾ ਪਹਰ ਵਾ, ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮਿਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤੋ ਭਤ੍ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਲਲਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸਾ ''ਤਿਟ੍ਠਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਕਲਲਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣੇਨ । ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਮਧੁਰਸ੍ਸ ਚ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਆਸਿਤ੍ਤੇਨ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭਵਣ੍ਣੇਨ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਯਥਾ ਅਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਓਭਾਸਜਾਤੋ, ਏਵਂ ਓਭਾਸਜਾਤਂ ਮੇ ਸਰੀਰਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿ।

ਤੇਪਿ ਜਾਯਮ੍ਪਤਿਕਾ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਉਪਾਸਕੋ ਕਸ੍ਸਪਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਇਤਰਾਪਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸੇਵ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਰਂ ਆਨਯਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਿਟ੍ਠਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਪਤਿਕੁਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤਾਯ ਉਮ੍ਮਾਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਉਗ੍ਘਾਟਿਤਵਚ੍ਚਕੁਟਿ ਵਿਯ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਜਾਤਂ। ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਮਾਰੋ ''ਕਸ੍ਸਾਯਂ ਗਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ''ਸੇਟ੍ਠਿਕਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਨੀਹਰਥ, ਨੀਹਰਥਾ''ਤਿ ਆਭਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਕੁਲਘਰਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਏਤੇਨੇਵ ਨੀਹਾਰੇਨ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਾ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤਸ੍ਸ ਘਨਕੋਟ੍ਟਿਮਾਹਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕਾਹਿ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਿਟ੍ਠਕਾਹਿ ਯੋਜਨੁਬ੍ਬੇਧਂ ਚੇਤਿਯਂ ਆਰਭਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਚੇਤਿਯੇ ਕਰੀਯਮਾਨੇ ਸਾ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਸਤ੍ਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਾ, ਕਿਂ ਮੇ ਜੀਵਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਭਰਣਭਣ੍ਡਂ ਭਞ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਿਟ੍ਠਕਂ ਕਾਰੇਸਿ ਰਤਨਾਯਤਂ ਵਿਦਤ੍ਥਿਵਿਤ੍ਥਿਨ੍ਨਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੁਬ੍ਬੇਧਂ। ਤਤੋ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਪਿਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਉਪ੍ਪਲਹਤ੍ਥਕੇ ਆਦਾਯ ਚੇਤਿਯਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤਾ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਖਣੇ ਏਕਾ ਇਟ੍ਠਕਾਪਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ਘਟਨਿਟ੍ਠਕਾਯ ਊਨਾ ਹੋਤਿ, ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਵਡ੍ਢਕਿਂ ਆਹ – ''ਇਮਂ ਇਟ੍ਠਕਂ ਏਤ੍ਥ ਠਪੇਥਾ''ਤਿ। ''ਅਮ੍ਮ, ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਾਲੇ ਆਗਤਾਸਿ, ਸਯਮੇਵ ਠਪੇਹੀ''ਤਿ। ਸਾ ਆਰੁਯ੍ਹ ਤੇਲੇਨ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਪਿਣ੍ਡਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਬਨ੍ਧਨੇਨ ਇਟ੍ਠਕਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਉਪ੍ਪਲਹਤ੍ਥਕੇਹਿ ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਮੇ ਕਾਯਤੋ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤੁ, ਮੁਖਤੋ ਉਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਅਥ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਯਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਗੇਹਂ ਨੀਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਸਤਿ ਉਦਪਾਦਿ। ਨਗਰੇਪਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੇ ਆਹ – ‘‘ਤਦਾ ਇਧ ਆਨੀਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਹਂ ਸਾ’’ਤਿ? ‘‘ਕੁਲਗੇਹੇ ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਆਨੇਥ ਨਂ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ‘‘ਕਿਂ, ਤਾਤਾ, ਆਗਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਾਯ ਪੁਟ੍ਠਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਂਸੁ। ‘‘ਤਾਤਾ, ਮਯਾ ਆਭਰਣਭਣ੍ਡੇਨ ਚੇਤਿਯਂ ਪੂਜਿਤਂ, ਆਭਰਣਂ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ । ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਆਨੇਥ ਨਂ, ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਲਭਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਤੇ ਆਨਯਿਂਸੁ। ਤਸ੍ਸਾ ਸਹ ਘਰਪਵੇਸਨੇਨ ਸਕਲਗੇਹਂ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧੋ ਚੇਵ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧੋ ਚ ਵਾਯਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਪਠਮਂ ਤਵ ਸਰੀਰਤੋ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਿ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਤੇ ਸਰੀਰਤੋ ਚਨ੍ਦਨਗਨ੍ਧੋ, ਮੁਖਤੋ ਉਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧੋ ਵਾਯਤਿ। ਕਿਂ ਏਤ’’ਨ੍ਤਿ? ਸਾ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ ਵਤ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਿਕਂ ਸੁਵਣ੍ਣਚੇਤਿਯਂ ਕਮ੍ਬਲਕਞ੍ਚੁਕੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਰਥਚਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣੇਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਪਦੁਮੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਾ ਓਲਮ੍ਬਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ ਯੋਜਨਮਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਮਚ੍ਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਸੇਟ੍ਠਿਕਞ੍ਞਾਪਿ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਵਸਨਗਾਮੇ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘੁਟ੍ਠਂ। ਸੋ ਮਾਤਰਂ ਆਹ – ‘‘ਸਾਟਕਂ ਮੇ, ਅਮ੍ਮ, ਦੇਹਿ, ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕੀਲ਼ਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ । ਸਾ ਧੋਤਵਤ੍ਥਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ‘‘ਅਮ੍ਮ, ਥੂਲਂ ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਅਞ੍ਞਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਤਾ ਆਹ – ‘‘ਤਾਤ, ਯਾਦਿਸੇ ਗੇਹੇ ਮਯਂ ਜਾਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਨੋ ਇਤੋ ਸੁਖੁਮਤਰਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਪੁਞ੍ਞ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਹਿ ਲਭਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਪੁਤ੍ਤ, ਅਹਂ ਅਜ੍ਜੇਵ ਤੁਯ੍ਹਂ ਬਾਰਾਣਸਿਨਗਰੇ ਰਜ੍ਜਪਟਿਲਾਭਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਮਾਤਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ‘‘ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਗਚ੍ਛ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਕਹਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ? ਇਧ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਵਾ ਗੇਹੇ ਨਿਸੀਦਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਪੁਞ੍ਞਨਿਯਾਮੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਮਙ੍ਗਲਸਿਲਾਪਟ੍ਟੇ ਸਸੀਸਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਚ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮੋ ਦਿਵਸੋ ਹੋਤਿ।

ਅਮਚ੍ਚਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤਯਿਂਸੁ – ‘‘ਰਞ੍ਞੋ ਏਕਾ ਧੀਤਾਵ ਅਤ੍ਥਿ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਰਾਜਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਕੋ ਰਾਜਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ? ‘‘ਤ੍ਵਂ ਹੋਹਿ, ਤ੍ਵਂ ਹੋਹੀ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਆਹ – ‘‘ਬਹੁਂ ਓਲੋਕੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਫੁਸ੍ਸਰਥਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਮਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਕੁਮੁਦਵਣ੍ਣੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਿਨ੍ਧਵੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਰਾਜਕਕੁਧਭਣ੍ਡਂ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਞ੍ਚ ਰਥਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਥਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਤੂਰਿਯਾਨਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸੁਂ। ਰਥੋ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਾਭਿਮੁਖੋ ਅਹੋਸਿ। ‘‘ਪਰਿਚਯੇਨ ਉਯ੍ਯਾਨਾਭਿਮੁਖੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਿਵਤ੍ਤੇਮਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਆਹਂਸੁ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ‘‘ਮਾ ਨਿਵਤ੍ਤਯਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਰਥੋ ਕੁਮਾਰਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਰੋਹਨਸਜ੍ਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਪੁਰੋਹਿਤੋ ਪਾਰੁਪਨਕਣ੍ਣਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦਤਲਾਨਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ, ‘‘ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਅਯਂ ਦੀਪੋ, ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਦੀਪਪਰਿਵਾਰੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਦੀਪੇਸੁ ਏਸ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਨਪਿ ਤੂਰਿਯਾਨਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਥ, ਪੁਨਪਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਥਾ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਤੂਰਿਯਾਨਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ।

ਅਥ ਕੁਮਾਰੋ ਮੁਖਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਆਗਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਦੇਵ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਰਾਜਾ ਕਹ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਦੇਵਤ੍ਤਂ ਗਤੋ, ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਕਤਿ ਦਿਵਸਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਤਮੋ ਦਿਵਸੋ’’ਤਿ। ‘‘ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਧੀਤਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ? ‘‘ਧੀਤਾ ਅਤ੍ਥਿ ਦੇਵ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ। ‘‘ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਰਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਾਵਦੇਵ ਅਭਿਸੇਕਮਣ੍ਡਪਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਧੀਤਰਂ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਅਭਿਸੇਕਂ ਅਕਂਸੁ। ਅਥਸ੍ਸ ਕਤਾਭਿਸੇਕਸ੍ਸ ਸਤਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕਂ ਵਤ੍ਥਂ ਉਪਹਰਿਂਸੁ। ਸੋ ‘‘ਕਿਮਿਦਂ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਨਿਵਾਸਨਵਤ੍ਥਂ ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਨਨੁ, ਤਾਤਾ, ਥੂਲ’’ਨ੍ਤਿ? ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਿਭੋਗਵਤ੍ਥੇਸੁ ਇਤੋ ਸੁਖੁਮਤਰਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰਾਜਾ ਏਵਰੂਪਂ ਨਿਵਾਸੇਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਆਮ, ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਨ ਮਞ੍ਞੇ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰਾਜਾ, ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਗਾਰਂ ਆਹਰਥ, ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ ਵਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੁਵਣ੍ਣਭਿਙ੍ਗਾਰਂ ਆਹਰਿਂਸੁ। ਸੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਹਤ੍ਥੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਂ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਦਕਂ ਆਦਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਯਂ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਘਨਪਥਵਿਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ

ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਾ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਪੁਨ ਉਦਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾਯੰ ਪਚ੍ਛਿਮਾਯੰ ਉਤ੍ਤਰਾਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਿ। ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸ ਕਪ੍ਪਰੁਕ੍ਖਾ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਸੋ ਏਕੰ ਦਿਬ੍ਬਦੁਸ੍ਸੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਨ੍ਦਰਞ੍ਞੋ ਵਿਜਿਤੇ ਸੁਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿਕਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਮਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਕਨ੍ਤਿੰਸੂਤਿ ਏਵੰ ਭੇਰਿੰ ਚਰਾਪੇਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤੰ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤੋ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧਵਰਗਤੋ ਨਗਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਿ।

ਏਵੰ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਏਕਦਿਵਸੰ ਦੇਵੀ ਰਞ੍ਞੋ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਅਹੋ ਤਪਸ੍ਸੀ’’ਤਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਕਿਮਿਦੰ, ਦੇਵੀ’’ਤਿ ਚ ਪੁਟ੍ਠਾ ‘‘ਅਤਿਮਹਤੀ ਤੇ, ਦੇਵ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਅਤੀਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਕਲਜਾਣੰ ਅਕਤ੍ਥ, ਇਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੰ ਕੁਸਲੰ ਨ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ? ‘‘ਅਸੁਞ੍ਞੋ, ਦੇਵ, ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਦਾਨਮੇਵ ਸਜ੍ਜੇਥ, ਅਹੰ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਲਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਾਚੀਨਦ੍ਵਾਰੇ ਦਾਨੰ ਸਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਦੇਵੀ ਪਾਤੋਵ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖਾ ਉਰੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਚੇ ਏਤਿਸ੍ਸੰ ਦਿਸਾਯੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸ੍ਵੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸੰ ਦਿਸਾਯੰ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਨਾਹੇਸੁੰ, ਤੰ ਸਕ੍ਕਾਰੰ ਕਪਣਯਾਚਕਾਨੰ ਅਦੰਸੁ। ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇ ਦਾਨੰ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਛਿਮਦ੍ਵਾਰੇ। ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰੇ ਸਜ੍ਜਿਤਦਿਵਸੇ ਪਨ ਦੇਵਿਯਾ ਤਥੇਵ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿਯਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਵਸਨ੍ਤਾਨੰ ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਮਹਾਪਦੁਮਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਭਾਤਿਕੇ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ, ‘‘ਮਾਰਿਸਾ, ਨਨ੍ਦਰਾਜਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ, ਅਧਿਵਾਸੇਥ ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। ਤੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਨੋਤਤ੍ਤਦਹੇ ਮੁਖੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰੇ ਓਤਰਿੰਸੁ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਞ੍ਚਸਤਾ, ਦੇਵ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਆਗਤਾ’’ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦੇਵਿਯਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਪਾਸਾਦੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਨੇਸੰ ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ, ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਵਸਾਨੇ ਰਾਜਾ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ, ਦੇਵੀ, ਸਙ੍ਘਨਵਕਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਜਾ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਨ ਹਾਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਯਾਵਜੀਵੰ ਇਧ ਨਿਵਾਸਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਉਯਜਾਨੇ ਪਞ੍ਚਪਣ੍ਣਸਾਲਾਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਚਙ੍ਕਮਨਸਤਾਨੀਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਨਿਵਾਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਾਪੇਸੁੰ।

ਏਵੰ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਰਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਕੁਪਿਤੋ। ਸੋ ‘‘ਅਹੰ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਵੂਪਸਮੇਤੁੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਤ੍ਵੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜੀ’’ਤਿ ਦੇਵਿੰ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨਾਗਤੇਯੇਵ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਾ ਖੀਣਾ। ਮਹਾਪਦੁਮਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿੰ ਝਾਨਕੀਲ਼ੰ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਆਲਮ੍ਬਨਫਲਕੰ ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕੋਵ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸੇਸਾਪੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ। ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਦੇਵੀ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਿਸੀਦਨਟ੍ਠਾਨੰ ਹਰਿਤੂਪਲਿਤ੍ਤੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ, ਧੂਪੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਆਗਮਨੰ ਓਲੋਕਯਨ੍ਤੀ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਆਗਮਨੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਪੁਰਿਸੰ ਪੇਸੇਸਿ – ‘‘ਗਚ੍ਛ, ਤਾਤ, ਜਾਨਾਹਿ, ਕਿੰ ਅਯਜਾਨੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਫਾਸੁਕ’’ਨ੍ਤਿ? ਸੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਦੁਮਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯ ਦ੍ਵਾਰੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚਙ੍ਕਮਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਲਮ੍ਬਨਫਲਕੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਾਲੋ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸਰੀਰੰ ਕਿੰ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ? ਸੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ ਮਞ੍ਞੇ’’ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਦੇ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਾਨੰ ਸੀਤਲਤਾਯ ਚੇਵ ਥਦ੍ਧਤਾਯ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਏਵੰ ਤਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਰਾਜਕੁਲੰ ਗਤੋ। ‘‘ਕਹੰ, ਤਾਤ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ, ਦੇਵੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਦੇਵੀ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਰੋਦਨ੍ਤੀ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਨਾਗਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਧੁਕੀਲ਼ਿਤੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੁਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ।

ਰਾਜਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੰ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਆਗਤੰ ਦੇਵਿੰ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਕਿੰ, ਭਦ੍ਦੇ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਨਪ੍ਪਮਜ੍ਜਿ, ਨਿਰੋਗਾ ਅਯਜਾ’’ਤਿ? ‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ ‘‘ਏਵਰੂਪਾਨਮ੍ਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਮਰਣੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਕੁਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋ’’ਤਿ। ਸੋ ਨਗਰੰ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਉਯਜਾਨਮੇਵ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜੰ ਨਿਯਜਾਤੇਤ੍ਵਾ, ਸਯੰ

ਸਮਣਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਦੇਵੀਪਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਅਹਂ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਝਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੁ।

ਤੇਸੁ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਨ੍ਤੇਸੁ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਰਾਜਗਹਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਤ੍ਥਰਿ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤੇ ਅਯਂ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵੋ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਮਹਾਤਿਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ ਕਪਿਲਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਅਯਂ ਭਦ੍ਦਾ ਕਾਪਿਲਾਨੀ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠੇ ਸਾਗਲਨਗਰੇ ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾਨਂ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵਸ੍ਸ ਵੀਸਤਿਮੇ, ਭਦ੍ਦਾਯ ਸੋਲਸਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ''ਤਾਤ, ਤ੍ਵਂ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕੁਲਵਂਸੋ ਨਾਮ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਪ੍ਪੀਲਯਿਂਸੁ। ਮਾਣਵੋ ਆਹ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸੋਤਪਥੇ ਏਵਰੂਪਂ ਕਥਂ ਮਾ ਕਥੇਥ। ਅਹਂ ਯਾਵ ਤੁਮ੍ਹੇ ਧਰਥ, ਤਾਵ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇ ਕਤਿਪਾਹਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਥਯਿਂਸੁ। ਸੋਪਿ ਤਥੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਕਥੇਤਿਯੇਵ।

ਮਾਣਵੋ ''ਮਮ ਮਾਤਰਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖਸਹਸ੍ਸਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਹਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੇਹਿ ਏਕਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਜਨਘਟ੍ਟਨਾਦਿਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤਂ ਰਤ੍ਤਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਚੇਵ ਨਾਨਾਅਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਚ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਰਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਹ ''ਅਮ੍ਮ, ਏਵਰੂਪਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਲਭਨ੍ਤੋ ਗੇਹੇ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਨ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਵਾ ਦਿਨ੍ਨਦਾਨੋ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨ ਏਕਕੋਵ ਅਕਾਸਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਏਤੇਨ ਸਹਕਤਪੁਞ੍ਞਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਪਟਿਭਾਗਾਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਹਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਰਥਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛਥ, ਤਾਤਾ, ਯਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਭੋਗੇਹਿ ਸਮਾਨੇ ਕੁਲੇ ਏਵਰੂਪਂ ਦਾਰਿਕਂ ਪਸ੍ਸਥ, ਇਮਮੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਥਾ''ਤਿ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ।

ਤੇ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਨਾਮ ਏਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ''ਕਤ੍ਥ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਇਤ੍ਥਾਕਰੋ, ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠੇ ਸਾਗਲਨਗਰਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਨ੍ਹਾਨਤਿਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਅਥ ਭਦ੍ਦਾਯ ਧਾਤੀ ਭਦ੍ਦਂ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ, ਸਿਰਿਗਬ੍ਭੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਨ੍ਹਾਯਿਤੁਂ ਉਦਕਤਿਤ੍ਥਂ ਗਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਿਸ੍ਸਾਯਂ ਅਵਿਨੀਤਾ ਇਧਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ''ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਪਸ੍ਸੇ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ''ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਯ੍ਯਧੀਤਾ ਮੇ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿਂ, ''ਅਯਂ ਪਨ ਮੇ ਅਯ੍ਯਧੀਤਾਯ ਨਿਵਾਸਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯਾਪਿ ਅਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਨਂ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ''ਏਵਰੂਪਾ ਤੇ ਸਾਮਿਧੀਤਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ''ਕਿਂ ਏਸਾ, ਇਮਾਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਿਮਾਯ ਸਤਗੁਣੇਨ ਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਅਯ੍ਯਧੀਤਾ ਅਭਿਰੂਪਤਰਾ, ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਗਬ੍ਭੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਪਦੀਪਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਰੀਰੋਭਾਸੇਨੇਵ ਤਮਂ ਵਿਧਮਤੀ''ਤਿ। ''ਤੇਨ ਹਿ ਆਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਤਂ ਖੁਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਕਂ ਰਥੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਗਮਨਂ ਨਿਵੇਦਯਿਂਸੁ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਕੁਤੋ ਆਗਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਮਹਾਤਿਤ੍ਥਗਾਮੇ ਕਪਿਲਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਘਰਤੋ''ਤਿ। ''ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਆਗਤਾ''ਤਿ? ''ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਕਾਰਣੇਨਾ''ਤਿ। ''ਕਲ੍ਯਾਣਂ, ਤਾਤਾ, ਸਮਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਵਿਭਵੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਦਸ੍ਸਾਮਿ ਦਾਰਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤੇ ਕਪਿਲਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਪਹਿਣਿਂਸੁ ''ਲਦ੍ਧਾ ਦਾਰਿਕਾ , ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤਂ ਸਾਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵਸ੍ਸ ਆਰੋਚਯਿਂਸੁ ''ਲਦ੍ਧਾ ਕਿਰ ਦਾਰਿਕਾ''ਤਿ। ਮਾਣਵੋ ''ਅਹਂ 'ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਇਮੇ 'ਲਦ੍ਧਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਂ ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਹੋਗਤੋ ਪਣ੍ਣਂ ਲਿਖਿ ''ਭਦ੍ਦਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਭੋਗਾਨੁਰੂਪਂ ਘਰਾਵਾਸਂ ਲਭਤੁ, ਅਹਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੀ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਭਦ੍ਦਾਪਿ ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਕਿਰ ਮਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਪਣ੍ਣਂ ਪੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਹੋਗਤਾ ਪਣ੍ਣਂ ਲਿਖਿ ''ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਭੋਗਾਨੁਰੂਪਂ ਘਰਾਵਾਸਂ ਲਭਤੁ, ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਮਾਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ''ਇਦਂ

ਕਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ? ''ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵੇਨ ਭਦ੍ਦਾਯ ਪਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਇਦੰ ਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ? ''ਭਦ੍ਦਾਯ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵਸ੍ਸ ਪਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਾਚੇਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸਥ ਦਾਰਕਾਨੰ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਤੰਸਮਾਨੰ ਪਣ੍ਣੰ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਇਤੋ ਏਤ੍ਤੋ ਚ ਪੇਸੇਸੁੰ। ਇਤਿ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਿਕਾਯ ਚ ਸਦਿਸੰ ਪਣ੍ਣੰ ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਰਹਿਤਮੇਵਾਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਮਾਨਾਨੰਯੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਮਾਗਮੋ ਅਹੋਸਿ।

ਤੰ ਦਿਵਸੰਯੇਵ ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵੋ ਏਕੰ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੰ ਗਨ੍ਥਾਪੇਸਿ ਭਦ੍ਦਾਪਿ। ਤਾਨਿ ਸਯਨਮਜ੍ਝੇ ਠਪੇਸੁੰ ਭੁਤ੍ਤਸਾਯਮਾਸਾ ਉਭੋਪਿ ''ਸਯਨੰ ਆਰੁਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਮਾਣਵੋ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇਨ ਸਯਨੰ ਆਰੁਹਿ। ਭਦ੍ਦਾ ਵਾਮਪਸ੍ਸੇਨ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਯਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਮਿਲਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵਿਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ, ਇਮੰ ਪੁਪ੍ਫਦਾਮੰ ਨ ਅਲ੍ਲਿਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਰੀਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਭਯੇਨ ਤਿਯਾਮਰਤ੍ਤਿੰ ਨਿਦ੍ਦੰ ਅਨੋਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਵ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਦਿਵਾ ਪਨ ਹਸਿਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਹੋਸਿ। ਤੇ ਲੋਕਾਮਿਸੇਨ ਅਸੰਸਟ੍ਠਾ ਯਾਵ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਧਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਕੁਟੁਮ੍ਬੰ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇਸੁ ਵਿਚਾਰਯਿੰਸੁ। ਮਹਤੀ ਮਾਣਵਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ – ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਰੀਰੰ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬੰ ਸੁਵਣ੍ਣਚੁਣ੍ਣੰ ਏਵ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤੰ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਨ੍ਤਬਦ੍ਧਾਨਿ ਸਟ੍ਠਿਮਹਾਤਲ਼ਾਕਾਨਿ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਿਕੋ, ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਪਮਾਣਾ ਚੁਦ੍ਦਸ ਗਾਮਾ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਹਤ੍ਥਾਨੀਕਾਨਿ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਅਸ੍ਸਾਨੀਕਾਨਿ, ਚੁਦ੍ਦਸ ਰਥਾਨੀਕਾਨਿ।

ਸੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਅਲਙ੍ਕਤਅਸ੍ਸੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਮਹਾਜਨਪਰਿਵੁਤੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਕੋਟਿਯੰ ਠਿਤੋ ਨਙ੍ਗਲੇਹਿ ਭਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਕਾਕਾਦਯੋ ਸਕੁਣੇ ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਪਾਣਕੇ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਤਾਤਾ, ਇਮੇ ਕਿੰ ਖਾਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਗਣ੍ਡੁਪ੍ਪਾਦੇ, ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਏਤੇਹਿ ਕਤੰ ਪਾਪੰ ਕਸ੍ਸ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ, ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚੇ ਏਤੇਹਿ ਕਤੰ ਪਾਪੰ ਮਯ੍ਹੰ ਹੋਤਿ, ਕਿੰ ਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਅਸੀਤਿਕੋਟਿਧਨੰ, ਕਿੰ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਕਿੰ ਯਨ੍ਤਬਦ੍ਧਾਨਿ ਤਲ਼ਾਕਾਨਿ, ਕਿੰ ਚੁਦ੍ਦਸ ਗਾਮਾ, ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਭਦ੍ਦਾਯ ਕਾਪਿਲਾਨਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਭਦ੍ਦਾਪਿ ਕਾਪਿਲਾਨੀ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਅਨ੍ਤਰਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਤਯੋ ਤਿਲਕੁਮ੍ਭੇ ਪਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੀਹਿ ਪਰਿਵੁਤਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਕਾਕੇ ਤਿਲਪਾਣਕੇ ਖਾਦਮਾਨੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਮਾ, ਕਿੰ ਇਮੇ ਖਾਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਪਾਣਕੇ ਅਯ੍ਯੇ''ਤਿ। ''ਅਕੁਸਲੰ ਕਸ੍ਸ ਹੋਤੀ''ਤਿ? ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ, ਅਯ੍ਯੇ''ਤਿ। ਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹੰ ਚਤੁਹਤ੍ਥਵਤ੍ਥੰ ਨਾਲ਼ਿਕੋਦਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਯਦਿ ਪਨੇਤੰ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਜਨੇਨ ਕਤੰ ਅਕੁਸਲੰ ਮਯ੍ਹੰ ਹੋਤਿ, ਭਵਸਹਸ੍ਸੇਨਪਿ ਵਟ੍ਟਤੋ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਮਤ੍ਤੇਯੇਵ ਸਬ੍ਬੰ ਤਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ।

ਮਾਣਵੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਨ੍ਹਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਮਹਾਰਹੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ ਭੋਜਨੰ ਸਜ੍ਜਯਿੰਸੁ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਜਨੇ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਰਹੋਗਤਾ ਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਮਾਣਵੋ ਭਦ੍ਦੰ ਆਹ – ''ਭਦ੍ਦੇ, ਇਮੰ ਘਰੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਤ੍ਵੰ ਕਿਤ੍ਤਕੰ ਧਨੰ ਆਹਰਸੀ''ਤਿ? ''ਪਞ੍ਚਪਣ੍ਣਾਸ ਸਕਟਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ''ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ, ਯਾ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਘਰੇ ਸਤ੍ਤਅਸੀਤਿਕੋਟਿਯੋ ਯਨ੍ਤਬਦ੍ਧਸਟ੍ਠਿਤਲ਼ਾਕਾਦਿਭੇਦਾ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਤੁਯ੍ਹੰਯੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਮੀ''ਤਿ। ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਕਹੰ ਗਚ੍ਛਥ, ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ? ''ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਅਯ੍ਯ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰਯੇਵ ਆਗਮਨੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ। ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਤੇਸੰ ਆਦਿਤ੍ਤਪਣ੍ਣਕੁਟਿ ਵਿਯ ਤਯੋ ਭਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਪਣਤੋ ਕਸਾਯਰਸਪੀਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੇ ਚ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਕੇਸੇ ਓਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ''ਯੇ ਲੋਕੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਤੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਥਵਿਕਾਸੁ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅੰਸੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਤੋ ਓਤਰਿੰਸੁ। ਗੇਹੇ ਦਾਸੇਸੁ ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਰੇਸੁ ਵਾ ਨ ਕੋਚਿ ਸਞ੍ਜਾਨਿ।

ਅਥ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਦਾਸਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਆਕਪ੍ਪਕੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦਾਸਗਾਮਵਾਸਿਨੋ ਸਞ੍ਜਾਨਿਂਸੁ। ਤੇ ਰੋਦਨ੍ਤਾ ਪਾਦੇਸੁ ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ, ਅਮ੍ਹੇ, ਅਨਾਥੇ ਕਰੋਥ ਅਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ''ਮਯਂ, 'ਭਣੇ, ਆਦਿਤ੍ਤਪਣ੍ਣਸਾਲਾ ਵਿਯ ਤਯੋ ਭਵਾ'ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਮ੍ਹਾ। ਸਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਏਕੇਕਂ ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਕਰੋਮ, ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸੀਸਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜੀਵਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਰੋਦਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ।

ਥੇਰੋ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ, ਭਦ੍ਦਾ ਕਾਪਿਲਾਨੀ, ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪਗ੍ਘਨਿਕਾ ਇਤ੍ਥੀ ਮਯ੍ਹਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਾਨਂ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯ 'ਇਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ਵਿਨਾ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਅਨਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ, ਕੋਚਿ ਪਾਪੇਨ ਮਨਂ ਪਦੂਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯਪੂਰਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਇਮਂ ਪਹਾਯ ਮਯ੍ਹਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਸੋ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਭਦ੍ਦਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਆਹ – ''ਭਦ੍ਦੇ, ਤਾਦਿਸਿਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਮਮ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ 'ਇਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਪਿ ਵਿਨਾ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਪਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨੋ ਅਪਾਯਪੂਰਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵੇਧਾਪਥੇ ਤ੍ਵਂ ਏਕਂ ਗਣ੍ਹ, ਅਹਮੇਕੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ''ਆਮ, ਅਯ੍ਯ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਪਲਿਬੋਧੋ, 'ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਿਨਾ ਨ ਭਵਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਕਂ ਮਗ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ''ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਪਰਿਮਾਣੇ ਅਦ੍ਧਾਨੇ ਕਤੋ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵੋ ਅਜ੍ਜ ਭਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਦਕ੍ਖਿਣਜਾਤਿਕਾ ਨਾਮ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦਕ੍ਖਿਣਮਗ੍ਗੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮਯਂ ਮਾਤੁਗਾਮਾ ਨਾਮ ਵਾਮਜਾਤਿਕਾ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾਮਮਗ੍ਗੋ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵੇਧਾਭੂਤਕਾਲੇ ਅਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀ ''ਅਹਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤੇ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਗੁਣੇ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਵਿਰਵਮਾਨਾ ਕਮ੍ਪਿ, ਆਕਾਸੇ ਅਸਨਿਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਪਵਤ੍ਤਿ, ਚਕ੍ਕਵਾਲਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤੋ ਉਨ੍ਨਦਿ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵੇਲੁਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਨਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਕਿਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਪਥਵੀ ਕਮ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ''ਪਿਪ੍ਪਲਿਮਾਣਵੋ ਚ ਭਦ੍ਦਾ ਚ ਕਾਪਿਲਾਨੀ ਮਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਤੇਸਂ ਵਿਯੋਗਟ੍ਠਾਨੇ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਗੁਣਬਲੇਨ ਅਯਂ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪੋ ਜਾਤੋ। ਮਯਾਪਿ ਏਤੇਸਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਸਯਮੇਵ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰੇਸੁ ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਿਗਾਵੁਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਸ੍ਸ ਚ ਨਾਲਨ੍ਦਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਕਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ ਪਨ ਅਞ੍ਞਤਰਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਵਿਯ ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਵੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਘਨਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤਸਕਟਚਕ੍ਕਕੂਟਾਗਾਰਾਦਿਪ੍ਪਮਾਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਪ੍ਫਰਨ੍ਤਿਯੋ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਿਯੋ ਚਨ੍ਦਸਹਸ੍ਸਸੂਰਿਯਸਹਸ੍ਸਉਗ੍ਗਮਨਕਾਲੋ ਵਿਯ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਤਂ ਵਨਨ੍ਤਂ ਏਕੋਭਾਸਂ ਅਕਂਸੁ। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਸਿਰਿਯਾ ਸਮੁਜ੍ਜਲਤਾਰਾਗਣੇਨ ਵਿਯ ਗਗਨਂ, ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਕਮਲਕੁਵਲਯੇਨ ਵਿਯ ਸਲਿਲਂ, ਵਨਨ੍ਤਂ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ। ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਨਾਮ ਖਨ੍ਧੋ ਸੇਤੋ ਹੋਤਿ, ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਨੀਲਾਨਿ, ਪਕ੍ਕਾਨਿ ਰਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਸਤਸਾਖੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਵ ਅਹੋਸਿ।

ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਮਂ ਅਹਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਓਣਤੋਣਤੋਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਥਾ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ, ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਾਵਕੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੪) ਆਹ। ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ਆਹ ''ਕਸ੍ਸਪ, ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਮਹਾਪਥਵਿਯਾ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਸਾਪਿ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਗੁਣਮਹਨ੍ਤਤਂ ਜਾਨਤਾ ਤਯਾ ਕਤੋ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੋ ਮਯ੍ਹਂ, ਲੋਮਮ੍ਪਿ ਚਾਲੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਨਿਸੀਦ, ਕਸ੍ਸਪ, ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਤੇ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਤੀਹਿ ਓਵਾਦੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਦਾਸਿ। ਦਤ੍ਵਾ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਕਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਵਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ ਸਤ੍ਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ, ਸੋ ਕਞ੍ਚਨਮਹਾਨਾਵਾਯ ਪਚ੍ਛਾਬਦ੍ਧੋ ਵਿਯ ਸਤ੍ਥੁ ਪਦਾਨੁਪਦਿਕਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਿ। ਸਤ੍ਥਾ

ਥੋਕੰ ਮਗ੍ਗੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਜ੍ਜਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਥੇਰੋ ''ਨਿਸੀਦਿਤੁਕਾਮੋ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਰੁਪਿਤਪਟਪਿਲੋਤਿਕਸਙ੍ਘਾਟਿੰ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ''ਮੁਦੁਕਾ ਖੋ ਤਯਾਯੰ, ਕਸ੍ਸਪ, ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਸਙ੍ਘਾਟੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੪) ਆਹ। ਥੇਰੋ ''ਸਤ੍ਥਾ ਮਮ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਮੁਦੁਭਾਵੰ ਕਥੇਤਿ, ਪਾਰੁਪਿਤੁਕਾਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਪਾਰੁਪਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ''ਤ੍ਵੰ ਕਿੰ ਪਾਰੁਪਿਸ੍ਸਸਿ, ਕਸ੍ਸਪਾ''ਤਿ? ''ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਨਿਵਾਸਨੰ ਲਭਨ੍ਤੋ ਪਾਰੁਪਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ''ਕਿੰ ਪਨ ਤ੍ਵੰ, ਕਸ੍ਸਪ, ਇਮੰ ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣੰ ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ? ਮਯਾ ਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪੰਸੁਕੂਲਸ੍ਸ ਗਹਿਤਦਿਵਸੇ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਥਵੀ ਕਮ੍ਪਿ, ਇਮੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪਰਿਤ੍ਤਗੁਣੇਨ ਧਾਰੇਤੁੰ, ਪਟਿਬਲੇਨੇਵਿਦੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਣਸਮਤ੍ਥੇਨ ਜਾਤਿਪੰਸੁਕੂਲਿਕੇਨ ਧਾਰੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚੀਵਰੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਸਿ।

ਏਵੰ ਪਨ ਚੀਵਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਰੁਤਚੀਵਰੰ ਭਗਵਾ ਪਾਰੁਪਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਚੀਵਰੰ ਥੇਰੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਅਚੇਤਨਾਪਿ ਅਯੰ ਮਹਾਪਥਵੀ ''ਦੁਕ੍ਕਰੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਕਤ੍ਥ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਾਰੁਤਚੀਵਰੰ ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਹੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਗੁਣੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਉਦਕਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਪਿ। ਥੇਰੋਪਿ ''ਲਦ੍ਧੰ ਦਾਨਿ ਮਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗਚੀਵਰੰ, ਕਿੰ ਮੇ ਇਦਾਨਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਉਨ੍ਨਤਿੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇਯੇਵ ਤੇਰਸ ਧੁਤਗੁਣੇ ਸਮਾਦਾਯ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਮਤ੍ਤੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਅਹੋਸਿ, ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੩੯੮-੪੨੦) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਲੋਕਨਾਥਮ੍ਹਿ, ਪੂਜੰ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ॥

''ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਜਨਤਾ, ਆਮੋਦਿਤਪਮੋਦਿਤਾ।
ਤੇਸੁ ਸੰਵੇਗਜਾਤੇਸੁ, ਪੀਤਿ ਮੇ ਉਦਪਜ੍ਜਥ॥

''ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ, ਇਦੰ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿੰ।
ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਹਨ੍ਦ ਪੂਜੰ ਕਰੋਮਸੇ॥

''ਸਾਧੂਤਿ ਤੇ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਹਾਸੰ ਜਨਿੰਸੁ ਮੇ।
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕਨਾਥਮ੍ਹਿ, ਕਾਹਾਮ ਪੁਞ੍ਞਸਞ੍ਚਯੰ॥

''ਅਗ੍ਘਿਯੰ ਸੁਕਤੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਤਹਤ੍ਥਸਮੁਗ੍ਗਤੰ।
ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਪਤ੍ਥਟੰ, ਵਿਮਾਨੰ ਨਭਮੁਗ੍ਗਤੰ॥

''ਕਤ੍ਵਾਨ ਹਮ੍ਮਿਯੰ ਤਤ੍ਥ, ਤਾਲਪਨ੍ਤੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤਿਤੰ।
ਸਕੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਚੇਤਿਯੰ ਪੂਜਯੁਤ੍ਤਮੰ॥

''ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਵ ਜਲਿਤੋ, ਕਿੰਸੁਕੋ ਇਵ ਫੁਲ੍ਲਿਤੋ।
ਇਨ੍ਦਲਟ੍ਠੀਵ ਆਕਾਸੇ, ਓਭਾਸੇਤਿ ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ॥

''ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਕਤ੍ਵਾਨ ਕੁਸਲੰ ਬਹੁੰ।
ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮੰ ਸਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਤਿਦਸੰ ਉਪਪਜ੍ਜਹੰ॥

‘‘ਸਹਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤੰ ਹਯਵਾਹਿੰ, ਦਿਬ੍ਬਯਾਨਮਧਿਟ੍ਠਿਤੋ।
ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧੰ ਭਵਨੰ ਮਯ੍ਹੰ, ਸਤ੍ਤਭੂਮੰ ਸਮੁਗ੍ਗਤੰ॥

‘‘ਕੂਟਾਗਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਸੋਣ੍ਣਮਯਾ ਅਹੁੰ।
ਜਲਨ੍ਤਿ ਸਕਤੇਜੇਨ, ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ ਪਭਾਸਯੰ॥

‘‘ਸਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਨਿਯ੍ਯੂਹਾ, ਲੋਹਿਤਙ੍ਕਮਯਾ ਤਦਾ।
ਤੇਪਿ ਜੋਤਨ੍ਤਿ ਆਭਾਯ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਚਤੁਰੋ ਦਿਸਾ॥

‘‘ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਕੂਟਾਗਾਰਾ ਸੁਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਮਣਿਮਯਾਪਿ ਜੋਤਨ੍ਤਿ, ਦਿਸਾ ਦਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ॥

‘‘ਤੇਸੰ ਉਜ੍ਜੋਤਮਾਨਾਨੰ, ਓਭਾਸੋ ਵਿਪੁਲੋ ਅਹੁ।
ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵੇ ਅਭਿਭੋਮਿ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਸਟ੍ਠਿਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯੋ।
ਚਾਤੁਰਨ੍ਤੋ ਵਿਜਿਤਾਵੀ, ਪਥਵਿੰ ਆਵਸਿੰ ਅਹੰ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਤਿੰਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਅਹੋਸਹੰ।
ਸਕਕਮ੍ਮਾਭਿਰਦ੍ਧੋਮ੍ਹਿ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਮਹਬ੍ਬਲੋ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਰਤਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਚਤੁਦੀਪਮ੍ਹਿ ਇਸ੍ਸਰੋ।
ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਭਵਨੰ ਮਯ੍ਹੰ, ਇਨ੍ਦਲਟ੍ਠੀਵ ਉਗ੍ਗਤੰ॥

‘‘ਆਯਾਮਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬੀਸੰ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਚ ਦ੍ਵਾਦਸ।
ਰਮ੍ਮਣੰ ਨਾਮ ਨਗਰੰ, ਦਲ੍ਹਪਾਕਾਰਤੋਰਣੰ॥

‘‘ਆਯਾਮਤੋ ਪਞ੍ਚਸਤੰ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਤਦਡ੍ਢਕੰ।
ਆਕਿਣ੍ਣੰ ਜਨਕਾਯੇਹਿ, ਤਿਦਸਾਨੰ ਪੁਰੰ ਵਿਯ॥

‘‘ਯਥਾ ਸੂਚਿਘਰੇ ਸੂਚੀ, ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ।
ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਆਕਿਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ ਲਙ੍ਕਤੰ॥

‘‘ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਗਰੰ ਮਯ੍ਹੰ, ਹਤ੍ਥਿਸ੍ਸਰਥਸੰਕੁਲੰ।
ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸਦਾਕਿਣ੍ਣੰ, ਰਮ੍ਮਣੰ ਨਗਰੁਤ੍ਤਮੰ॥

‘‘ਤਤ੍ਥ ਭੁਤ੍ਵਾ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਚ, ਪੁਨ ਦੇਵਤ੍ਤਨੰ ਗਤੋ।
ਭਵੇ ਪਚ੍ਛਿਮਕੇ ਮਯ੍ਹੰ, ਅਹੋਸਿ ਕੁਲਸਮ੍ਪਦਾ॥

‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਕੁਲਸਮ੍ਭੂਤੋ, ਮਹਾਰਤਨਸਞ੍ਚਯੋ।

ਅਸੀਤਿਕੋਟਿਯੋ ਹਿਤ੍ਵਾ, ਹਿਰਞ੍ਞਸ੍ਸਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਂ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਕਸ੍ਸਪੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਨ੍ਦੂਪਮੋ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ ਅਪਕਸ੍ਸੇਵ ਕਾਯਂ, ਅਪਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਨਿਚ੍ਚਨਵਕੋ ਕੁਲੇਸੁ ਅਪ੍ਪਗਬ੍ਭੋ’’ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੬) ਪਸਂਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ‘‘ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧੁਤਵਾਦਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੮, ੧੯੧) ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸੋ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ –

੧੦੫੪. ਨ ਗਣੇਨ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਚਰੇ, ਵਿਮਨੋ ਹੋਤਿ ਸਮਾਧਿ ਦੁਲ੍ਲਭੋ।
ਨਾਨਾਜਨਸਙ੍ਗਹੋ ਦੁਖੋ, ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਗਣਂ ਨ ਰੋਚਯੇ॥

੧੦੫੫. ਨ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਬ੍ਬਜੇ ਮੁਨਿ, ਵਿਮਨੋ ਹੋਤਿ ਸਮਾਧਿ ਦੁਲ੍ਲਭੋ।
ਸੋ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਰਸਾਨੁਗਿਦ੍ਧੋ, ਅਤ੍ਥਂ ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਯੋ ਸੁਖਾਵਹੋ॥

੧੦੫੬. ਪਙ੍ਕੋਤਿ ਹਿ ਨਂ ਅਵੇਦਯੁਂ, ਯਾਯਂ ਵਨ੍ਦਨਪੂਜਨਾ ਕੁਲੇਸੁ।
ਸੁਖੁਮਂ ਸਲ੍ਲਂ ਦੁਰੁਬ੍ਬਹਂ, ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਕਾਪੁਰਿਸੇਨ ਦੁਜ੍ਜਹੋ॥

੧੦੫੭. ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਹਾ ਓਰੁਯ੍ਹ, ਨਗਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿਂ।
ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਕੁਟ੍ਠਿਂ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂ॥

੧੦੫੮. ਸੋ ਮੇ ਪਕ੍ਕੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ, ਆਲੋਪਂ ਉਪਨਾਮਯਿ।
ਆਲੋਪਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਙ੍ਗੁਲਿ ਚੇਤ੍ਥ ਛਿਜ੍ਜਥ॥

੧੦੫੯. ਕੁਟ੍ਟਮੂਲਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਆਲੋਪਂ ਤਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਸਂ।
ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੇ ਵਾ ਭੁਤ੍ਤੇ ਵਾ, ਜੇਗੁਚ੍ਛਂ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

੧੦੬੦. ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋ ਆਹਾਰੋ, ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਓਸਧਂ।
ਸੇਨਾਸਨਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ, ਪਂਸੁਕੂਲਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ।
ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਅਭਿਸਮ੍ਭੁਤ੍ਵਾ, ਸ ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ ਨਰੋ॥

੧੦੬੧. ਯਤ੍ਥ ਏਕੇ ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਆਰੁਹਨ੍ਤਾ ਸਿਲੁਚ੍ਚਯਂ।
ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦੋ, ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ।
ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਅਭਿਰੂਹਤਿ॥

੧੦੬੨. ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਸੇਲਮਾਰੁਯ੍ਹ ਕਸ੍ਸਪੋ।
ਝਾਯਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ॥

੧੦੬੩. ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਸੇਲਮਾਰੁਯ੍ਹ ਕਸ੍ਸਪੋ।
ਝਾਯਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਡਯ੍ਹਮਾਨੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ॥

੧੦੬੪.ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਸੇਲਮਾਰੁਯ੍ਹ ਕਸ੍ਸਪੋ।
ਝਾਯਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨੋ, ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਅਨਾਸੵੋ॥

੧੦੬੫.ਕਰੇਰਿਮਾਲਾੵਿਤਤਾ, ਭੂਮਿਭਾਗਾ ਮਨੋਰਮਾ।
ਕੁਞ੍ਜਰਾਭਿਰੁਦਾ ਰਮ੍ਮਾ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੧੦੬੬.ਨੀਲਬ੍ਭੵਣ੍ਣਾ ਰੁਚਿਰਾ, ੵਾਰਿਸੀਤਾ ਸੁਚਿਨ੍ਧਰਾ।
ਇਨ੍ਦਗੋਪਕਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੧੦੬੭.ਨੀਲਬ੍ਭਕੂਟਸਦਿਸਾ, ਕੂਟਾਗਾਰੵਰੂਪਮਾ।
ੵਾਰਣਾਭਿਰੁਦਾ ਰਮ੍ਮਾ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੧੦੬੮.ਅਭਿੵੁਟ੍ਠਾ ਰਮ੍ਮਤਲਾ, ਨਗਾ ਇਸਿਭਿ ਸੇੵਿਤਾ।
ਅਬ੍ਭੁਨ੍ਨਦਿਤਾ ਸਿਖੀਹਿ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੧੦੬੯.ਅਲਂ ਝਾਯਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਸਤੋ।
ਅਲਂ ਮੇ ਅਤ੍ਥਕਾਮਸ੍ਸ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

੧੦੭੦.ਅਲਂ ਮੇ ਫਾਸੁਕਾਮਸ੍ਸ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਅਲਂ ਮੇ ਯੋਗਕਾਮਸ੍ਸ, ਪਹਿਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ॥

੧੦੭੧.ਉਮਾਪੁਪ੍ਫੇਨ ਸਮਾਨਾ, ਗਗਨਾੵਬ੍ਭਛਾਦਿਤਾ।
ਨਾਨਾਦਿਜਗਣਾਕਿਣ੍ਣਾ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੧੦੭੨.ਅਨਾਕਿਣ੍ਣਾ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ, ਮਿਗਸਙ੍ਘਨਿਸੇੵਿਤਾ।
ਨਾਨਾਦਿਜਗਣਾਕਿਣ੍ਣਾ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੧੦੭੩.ਅਚ੍ਛੋਦਿਕਾ ਪੁਥੁਸਿਲਾ, ਗੋਨਙ੍ਗੁਲਮਿਗਾਯੁਤਾ।
ਅਮ੍ਬੁਸੇੵਾਲਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਸੇਲਾ ਰਮਯਨ੍ਤਿ ਮਂ॥

੧੦੭੪.ਨ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨ ਤੂਰਿਯੇਨ, ਰਤਿ ਮੇ ਹੋਤਿ ਤਾਦਿਸੀ।
ਯਥਾ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ੵਿਪਸ੍ਸਤੋ॥

੧੦੭੫.ਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਕਂ ਨ ਕਾਰਯੇ, ਪਰਿੵਜ੍ਜੇਯਜ ਜਨਂ ਨ ਉਯਜਮੇ।
ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਸੋ ਰਸਾਨੁਗਿਦ੍ਧੋ, ਅਤ੍ਥਂ ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਯੋ ਸੁਖਾੵਹੋ॥

੧੦੭੬.ਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਕਂ ਨ ਕਾਰਯੇ, ਪਰਿੵਜ੍ਜੇਯਜ ਅਨਤ੍ਤਨੇਯਜਮੇਤਂ।
ਕਿਚ੍ਛਤਿ ਕਾਯੋ ਕਿਲਮਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ ਸੋ ਸਮਥਂ ਨ ੵਿਨ੍ਦਤਿ॥

੧੦੭੭.ਓਟ੍ਠਪ੍ਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨ, ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਪਤ੍ਥਦ੍ਧਗੀਵੋ ਚਰਤਿ, ਅਹੰ ਸੇਯਜੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ॥

੧੦੭੮.ਅਸੇਯਜੋ ਸੇਯਜਸਮਾਨੰ, ਬਾਲੋ ਮਞ੍ਞਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ।
ਨ ਤੰ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ, ਪਤ੍ਥਦ੍ਧਮਾਨਸੰ ਨਰੰ॥

੧੦੭੯.ਯੋ ਚ ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ, ਨਾਹੰ ਸੇਯਜੋਤਿ ਵਾ ਪਨ।
ਹੀਨੋ ਤੰਸਦਿਸੋ ਵਾਤਿ, ਵਿਧਾਸੁ ਨ ਵਿਕਮ੍ਪਤਿ॥

੧੦੮੦.ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਤਥਾ ਤਾਦਿੰ, ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤੰ।
ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤੰ, ਤਞ੍ਚੇ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਸੰਸਰੇ॥

੧੦੮੧.ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ, ਗਾਰਵੋ ਨੂਪਲਬ੍ਭਤਿ।
ਆਰਕਾ ਹੋਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਨਭਤੋ ਪੁਥਵੀ ਯਥਾ॥

੧੦੮੨.ਯੇਸਞ੍ਚ ਹਿਰਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੰ, ਸਦਾ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ।
ਵਿਰੂਲ੍ਹਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਤੇ, ਤੇਸੰ ਖੀਣਾ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾ॥

੧੦੮੩.ਉਦ੍ਧਤੋ ਚਪਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪੰਸੁਕੂਲੇਨ ਪਾਰੁਤੋ।
ਕਪੀਵ ਸੀਹਚਮ੍ਮੇਨ, ਨ ਸੋ ਤੇਨੁਪਸੋਭਤਿ॥

੧੦੮੪.ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ ਅਚਪਲੋ, ਨਿਪਕੋ ਸੰਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ।
ਸੋਭਤਿ ਪੰਸੁਕੂਲੇਨ, ਸੀਹੋਵ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰੇ॥

੧੦੮੫.ਏਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਦੇਵਾ, ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ।
ਦਸਦੇਵਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾ॥

੧੦੮੬.ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿੰ ਵੀਰੰ, ਮਹਾਝਾਯਿੰ ਸਮਾਹਿਤੰ।
ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਾ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ॥

੧੦੮੭.ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮ, ਯਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਝਾਯਤਿ॥

੧੦੮੮.ਅਚ੍ਛੇਰੰ ਵਤ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਗੋਚਰੋ ਸਕੋ।
ਯੇ ਮਯੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮ, ਵਾਲਵੇਧਿਸਮਾਗਤਾ॥

੧੦੮੯.ਤੰ ਤਥਾ ਦੇਵਕਾਯੇਹਿ, ਪੂਜਿਤੰ ਪੂਜਨਾਰਹੰ।
ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਤਦਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਕਪ੍ਪਿਨਸ੍ਸ ਸਿਤੰ ਅਹੁ॥

੧੦੯੦.ਯਾਵਤਾ ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੁਨਿੰ।
ਧੁਤਗੁਣੇ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋਹੰ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

੧੦੯੧.'ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

੧੦੯੨.'ਨ ਚੀਵਰੇ ਨ ਸਯਨੇ, ਭੋਜਨੇ ਨੁਪਲਿਮ੍ਪਤਿ।
ਗੋਤਮੋ ਅਨਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ, ਮੂਲ਼ਾਲਪੁਪ੍ਫਂ ਵਿਮਲਂਵ।
ਅਮ੍ਬੁਨਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨਿਨ੍ਨੋ, ਤਿਭਵਾਭਿਨਿਸ੍ਸਟੋ॥

੧੦੯੩.'ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਗੀਵੋ ਸੋ, ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੋ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਪਞ੍ਞਾਸੀਸੋ ਮਹਾਞਾਣੀ, ਸਦਾ ਚਰਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਗਣੇਸੁ ਕੁਲੇਸੁ ਚ ਸਂਸਟ੍ਠੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਨ ਗਣੇਨ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਚਰੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਗਣੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਚਰੇਯ੍ਯ ਨ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਵਿਮਨੋ ਹੋਤਿ ਸਮਾਧਿ ਦੁਲ੍ਲਭੋ** ਗਣਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬ੍ਯਾਕੁਲਮਨਤਾਯ, ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਓਵਾਦੇਨ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਅਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵਿਮਨੋ ਵਿਕਾਰਿਭੂਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਏਕਗ੍ਗਤਂ ਅਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿ ਦੁਲ੍ਲਭੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਹਿ ਉਪਚਾਰਸਮਾਧਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਇਜ੍ਝਤਿ, ਪਗੇਵ ਇਤਰੋ। **ਨਾਨਾਜਨਸਙ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਨਾਨਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਨਾਨਾਰੁਚਿਕਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਪੋਸ੍ਯਜਖਜ੍ਜਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹੋ। **ਦੁਖੋ**ਤਿ ਕਿਚ੍ਛੋ ਕਸਿਰੋ। **ਇਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਗਣਸਙ੍ਗਹੇ ਬਹੁਵਿਧਂ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ। **ਗਣਂ** ਗਣਵਾਸਂ **ਨ ਰੋਚਯੇ** ਨ ਰੋਚੇਯ੍ਯ ਨ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯ।

ਨ ਕੁਲਾਨਿ ਉਪਬ੍ਬਜੇ ਮੁਨੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੁਲੂਪਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? **ਵਿਮਨੋ ਹੋਤਿ ਸਮਾਧਿ ਦੁਲ੍ਲਭੋ। ਸੋ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ** ਕੁਲੂਪਸਙ੍ਕਮਨੇ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਕੁਲੇਸੁ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੇਸੁ ਮਧੁਰਾਦਿਰਸੇਸੁ **ਅਨੁਗਿਦ੍ਧੋ** ਗੇਧਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਯੋਗਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਅਤ੍ਥਂ ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਯੋ ਸੁਖਾਵਹੋ**ਤਿ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਾਵਹੋ ਤਂ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਰਿਞ੍ਚਤਿ ਜਹਤਿ, ਨਾਨੁਯੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤਿਯਗਾਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ।

ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਹਾ ਓਰੁਯ੍ਹਾਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤੋਸਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਮ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਹਾ ਓਰੁਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਸੇਨਾਸਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਕੁਟ੍ਠਿਪੁਰਿਸਂ ਉਲ਼ਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਪਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤਭਿਕ੍ਖਦਾਯਕਂ ਕੁਲਂ ਮਹਿਚ੍ਛਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਯ ਆਦਰੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿਂ।

ਪਕ੍ਕੇਨਾਤਿ ਅਟ੍ਠਿਗਤਕੁਟ੍ਠਰੋਗਤਾਯ ਉਪਕ੍ਕੇਨ ਕੁਥਿਤੇਨ। **ਅਙ੍ਗੁਲਿ ਚੇਤ੍ਥ ਛਿਜ੍ਜਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗੁਲਿ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੁਟ੍ਟਮੂਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਸਾਦਜਨਨਤ੍ਥਂ ਤਾਦਿਸੇ ਘਰਭਿਤ੍ਤਿਸਮੀਪੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਆਲੋਪਂ ਤਂ **ਅਭੁਞ੍ਜਿਸਂ** ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੇ ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੇ ਇਵ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਅਰਿਯਿਦ੍ਧਿਯਾ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਤ੍ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਂ ਅਜ੍ਝੋਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਜਿਗੁਚ੍ਛਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਨ ਤਾਦਿਸਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਮੇਯ੍ਯੁਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੇ ਵਾ ਭੁਤ੍ਤੇ ਵਾ, ਜੇਗੁਚ੍ਛਂ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**"ਤਿ।

ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋਤਿ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਪਿਣ੍ਡੋ, ਜਙ੍ਘਬਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨੁਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਮਿਸ੍ਸਕਭਿਕ੍ਖਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮੁਤ੍ਤਪਰਿਭਾਵਿਤਹਰੀਟਕਾਦਿ ਚ। **ਯਸ੍ਸੇਤੇ ਅਭਿਸਮ੍ਭੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ, ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਤੇ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਨ੍ਤਿਮਨ੍ਤੇਨ ਅਭਿਰਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। **ਸ ਵੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ ਨਰੋ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਏਕਂਸੇਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਚਤੁਦਿਸਾਯੋਗਜੋ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਪ੍ਪਟਿਘੋ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਦਿਸਾਯ ਵਿਹਰਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ''ਕਥਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਏਵਰੂਪਾਯ ਜਰਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੁਹਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ **"ਯਤ੍ਥ ਏਕੇ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ। **ਏਕੇ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ। **ਵਿਹਞ੍ਞਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਰੀਰਕਿਲਮਥੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਘਾਤਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਸਿਲੁਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇਪਿ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤਖੇਦਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਰੀਰਖੇਦਾਭਾਵਂ।

ਭਯਹੇਤੂਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਪਹੀਨਭਯਭੇਰਵੋ**।

ਡਯ੍ਹਮਾਨੇਸੂਤਿ ਰਾਗਗ੍ਗਿਆਦੀਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇਸੁ। ਸਂਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵੇਨ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ** ਸੀਤਿਭੂਤੋ।

ਪੁਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ''ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਿਣ੍ਣਕਾਲੇਪਿ ਅਰਞ੍ਞਪਬ੍ਬਤੇਯੇਵ ਵਿਹਰਥ, ਨਨੁ ਇਮੇ ਵੇਲ਼ੁਵਨਾਦਯੋ ਵਿਹਾਰਾ ਮਨੋਰਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਰਞ੍ਞਪਬ੍ਬਤਾ ਏਵ ਮਯ੍ਹਂ ਮਨੋਰਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਕਰੇਰਿਮਾਲਾਵਿਤਤਾ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਰੇਰਿਮਾਲਾਵਿਤਤਾ**ਤਿ ਵਰੁਣਰੁਕ੍ਖਪਨ੍ਤੀਹਿ ਸਮਾਗਤਾ। ''ਕਾਲਵਣ੍ਣਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਓਤ੍ਥਟਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੁਞ੍ਜਰਾਭਿਰੁਦਾ**ਤਿ ਪਟਿਘੋਸਾਦਿਗੁਣੀਭੂਤੇਹਿ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਗੋਚਰੇਸੀਨਂ ਗਜ੍ਜਿਤੇਹਿ ਅਭਿਤ੍ਥਨਿਤਾ।

ਅਭਿਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਮਹਾਮੇਘੇਨ ਅਭਿਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠਾ। **ਰਮ੍ਮਤਲਾ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਰਜੋਜਲ੍ਲਪਣ੍ਣੇਯਜਾਦੀਨਂ ਅਪਗਮੇਨ ਰਮਣੀਯਤਲਾ। **ਨਗਾ**ਤਿ ਦੇਸਨ੍ਤਰਂ ਅਗਮਨਤੋ ''ਨਗਾ''ਤਿ ਸੇਲਮਯਤਾਯ ''ਸੇਲਾ''ਤਿ ਚ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਪਬ੍ਬਤਾ। **ਅਬ੍ਭੁਨ੍ਨਦਿਤਾ ਸਿਖੀਹੀ**ਤਿ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੇਨ ਉਨ੍ਨਦਿਤਾ।

ਅਲਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਵਾ। **ਝਾਯਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਕਾਮਸ੍ਸਾ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਭਿਕ੍ਖੁਨੋ, ਮੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਉਮਾਪੁਪ੍ਫੇਨ ਸਮਾਨਾਤਿ ਮੇਚਕਨਿਭਤਾਯ ਉਮਾਕੁਸੁਮਸਦਿਸਾ। **ਗਗਨਾਵਬ੍ਭ ਛਾਦਿਤਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਸਰਦਸ੍ਸ ਗਗਨਅਬ੍ਭਾ ਵਿਯ ਕਾਲ਼ਮੇਘਸਞ੍ਛਾਦਿਤਾ, ਨੀਲਵਣ੍ਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਨਾਕਿਣ੍ਣਾਤਿ ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਾ ਅਸਮ੍ਬਾਧਾ। **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਆਤਤਾਦੀਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤੇਨ ਤੂਰਿਯੇਨ ਪਰਿਵਾਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸੀਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਯਾਦਿਸੀ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤਿ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

> ''ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
> ਲਭਤੀ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਮਤਂ ਤਂ ਵਿਜਾਨਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੪)

ਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਕਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਕਮ੍ਮਾਰਾਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਗਿਦ੍ਧਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮਂ ਬਹੁਕਂ ਨ ਕਾਰਯੇ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਰਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਰਯੇ ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹੇ, ਖਣ੍ਡਫੁਲ੍ਲਪਟਿਸਙ੍ਖਰਣਂ ਪਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ

ਅਨੁਵ੍ਵਾਤਮੇਵ। **ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯਜ ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਭੂਤੰ ਜਨੰ ਵਜ੍ਜੇਯਜ। **ਨ ਉਯਜਮੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਨਗਣਬਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾਯਾਮੰ ਨ ਕਰੇਯਜ।

ਅਨਤ੍ਤੁਨੇਯਜਮੇਤਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਨਵਕਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਵਹੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **"ਕਿਚ੍ਛਤਿ ਕਾਯੋ ਕਿਲਮਤੀ"**ਤਿ। ਨਵਕਮ੍ਮਾਦਿਪਸੁਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਹੰ ਤਹੰ ਵਿਚਰਤੋ ਕਾਯਸੁਖਾਦਿਅਲਾਭੇਨ ਕਿਚ੍ਛਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ **ਕਿਲਮਤਿ** ਖੇਦੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਕਾਯਕਿਲਮਥੇਨ **ਦੁਕ੍ਖਿਤੋ**। ਵਤ੍ਥਵਿਸਦਅਤ੍ਤੁਨੇਯਜਕਿਰਿਯਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵੇਨ **ਸੋ** ਪੁਗ੍ਗਲੋ **ਸਮਥੰ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ** ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ।

ਓਟ੍ਠਪ੍ਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਸੁਤਪਰਮਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨਿਨੋ ਗਰਹਵਸੇਨ, ਤਤੋ ਪਰਾ ਦ੍ਵੇ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਪਸੰਸਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਓਟ੍ਠਪ੍ਪਹਤਮਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਜ੍ਝਾਯਸੀਸੇਨ ਓਟ੍ਠਪਰਿਵਤ੍ਤਨਮਤ੍ਤੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਸਜ੍ਝਾਯਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਵ੍ਵੂਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣੰ ਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤ੍ਥਦ੍ਧਗੀਵੋ ਚਰਤੀ**ਤਿ ''ਅਹੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ, ਸਤਿਮਾ, ਪਞ੍ਞਵਾ, ਨ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਮਾਨਤ੍ਥਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਰੁਟ੍ਠਾਨਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪਚਿਤਿੰ ਅਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਯੋਸਲਾਕੰ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਵਿਯ ਥਦ੍ਧਗੀਵੋ ਚਰਤਿ। **ਅਹੰ ਸੇਯ੍ਯੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਅਹਮੇਵ ਸੇਯ੍ਯੋ ਉਤ੍ਤਮੋਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ।

ਅਸੇਯ੍ਯੋ ਸੇਯ੍ਯਸਮਾਨੰ, ਬਾਲੋ ਮਞ੍ਞਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਅਸੇਯ੍ਯੋ ਹੀਨੋ ਸਮਾਨੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸੇਯ੍ਯੇਨ ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਸਮਾਨੰ ਸਦਿਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਬਾਲੋ ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿ ਬਾਲਭਾਵੇਨੇਵ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ। **ਨ ਤੰ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਸੰਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਤਾਦਿਸੰ ਬਾਲੰ ਪਗ੍ਗਹਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਪਤ੍ਥਦ੍ਧਮਾਨਸੰ ਥਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੰ ਨਰੰ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਨ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਗਰਹਨ੍ਤਿਯੇਵ।

ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਯੋ ਪਨ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਸੇਯ੍ਯੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਵਾ ਹੀਨਸਦਿਸਮਾਨਵਸੇਨ ''ਨਾਹੰ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵਾ ਕਞ੍ਚਿਪਿ ਮਾਨੰ ਅਜਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਧਾਸੁ ਨਵਸੁ ਮਾਨਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਵਸੇਨ ਨ ਵਿਕਮ੍ਪਤਿ।

ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਇਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਤਾਦਿੰ,** ਅਸੇਕ੍ਖਫਲਸੀਲੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤੰ,** ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇਨ **ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਮਾਨੰ ਖੀਣਾਸਵੰ ਵਿਞ੍ਞੂ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਪਣ੍ਡਿਤਾ **ਪਸੰਸਰੇ** ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ ਥੋਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਦੁਬ੍ਬਚੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾਯ ਆਦੀਨਵੰ, ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾਯ ਆਨਿਸੰਸਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੂ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਏਵ।

ਪੁਨ ਉਦ੍ਧਤੰ ਉਨ੍ਨਲੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਤਾਦਿਭਾਵੇ ਦੋਸੰ, ਅਨੁਦ੍ਧਤਾਦਿਭਾਵੇ ਚ ਗੁਣੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **"ਉਦ੍ਧਤੋ ਚਪਲੋ ਭਿਕ੍ਖੂ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਪੀਵ ਸੀਹਚਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਸੀਹਚਮ੍ਮੇਨ ਪਾਰੁਤੋ ਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ। **ਸੋ** ਉਦ੍ਧਤਾਦਿਦੋਸਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਨ ਪੰਸੁਕੂਲੇਨ ਅਰਿਯਦ੍ਧਜੇਨ **ਨ ਉਪਸੋਭਤਿ** ਅਰਿਯਗੁਣਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ।

ਯੋ ਪਨ ਉਪਸੋਭਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **"ਅਨੁਦ੍ਧਤੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਏਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਤਿਆਦਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕੇ ਦੇਵੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਕਪ੍ਪਿਨਸ੍ਸ ਸਿਤਪਾਤੁਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤੇ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ । **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ**ਤਿ ਬਹੁਭਾਵਤੋ, ਤੰ ਪਨ ਬਹੁਭਾਵੰ **"ਦਸਦੇਵਸਹਸ੍ਸਾਨੀ"**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਹ। **ਦੇਵਾ**ਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵਾ। ਤੰ ਤੇਸੰ ਦੇਵਭਾਵੰ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ

“**ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕਾ**”ਤਿ ਆਹ। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਪਤ੍ତਿਦ੍ਧਿਯਾ ਮਹਤਿਯਾ ਦੇਵਿਦ੍ਧਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ “**ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ**”ਤਿ।

‘‘ਕੋ ਨੁ ਸੇਨਾਪਤਿ ਭੋਤੋ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ‘‘ਮਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨੁਵਤ੍ਤੇਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੯) ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਭਾਵੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਤਿ ਆਹ – “**ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿੰ ਵੀਰੰ ਮਹਾਝਾਯਿੰ ਸਮਾਹਿਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ**”ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵੀਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦੀਨੰ ਨਿਮ੍ਮਥਨੇਨ ਵੀਰਿਯਵਨ੍ਤੰ ਮਹਾਵਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ। **ਮਹਾਝਾਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾਦੀਨੰ ਉਕ੍ਕੰਸਗਮਨੇਨ ਮਹਨ੍ਤੰ ਝਾਯਿੰ। ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਕ੍ਖੇਪਵਿਦ੍ਧੰਸਨਵਸੇਨ **ਸਮਾਹਿਤੰ। ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਿਰਸਿ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਯਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਯੰ ਨੁ ਖੋ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਰਬ੍ਭ ਝਾਯਤੀਤਿ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਾਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਏਵੰ ਆਹੰਸੁ।

ਅਚ੍ਛੇਰੰ ਵਤਾਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯੰ ਵਤ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧਾਨੰ। **ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਗੋਚਰੋ ਸਕੋ**ਤਿ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਤਿਦੁਦ੍ਦਸੋ ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣੋ ਅਵਿਸਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵੇ ਕਾਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਯੇ ਮਯ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਵਾਲਵੇਧਿਸਮਾਗਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਮਯੰ ਵਾਲਵੇਧਿਧਨੁਗ੍ਗਹਸਦਿਸਾ ਅਤਿਸੁਖੁਮਮ੍ਪਿ ਵਿਸਯੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ ਆਗਤਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮ, ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਵਤ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਵਿਸਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੰ ਤਥਾ ਦੇਵਕਾਯੇਹੀ**ਤਿ ਤੰ ਤਥਾਰੂਪੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪੂਜਨਾਰਹੰ ਤੇਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯਿਕੇਹਿ ਤਦਾ ਤਥਾ ਪੂਜਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਸ੍ਸ ਸਿਤੰ ਅਹੋਸਿ। ਇਮੇਸੰ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤਾਨੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮੂਨਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸਯੋ, ਯਤ੍ਥ ਸਾਵਕਾਨੰ ਵਿਸਯੋਤਿ।

ਯਾਵਤਾ ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਮ੍ਹੀਤਿ ਗਾਥਾ ਥੇਰੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਆਰਬ੍ਭ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਨ੍ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਖੇਤ੍ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਆਣਾਖੇਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ । ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਧੁਤਗੁਣੇਹਿਪਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤੇਹਿ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਗਤਾ ਏਵ, ਕੇਵਲੰ ਪਨ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਤਾਦਿਸੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਉਪਕਾਰੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਵਾਸਾਦਿੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਤੰ ਤੰ ਧੁਤਧਮ੍ਮਵਿਰੋਧੀ ਹੋਤਿ। **ਧੁਤਗੁਣੇ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਧੁਤੇਨ ਗੁਣੇਨ ਆਰਞ੍ਞਕਾਦਿਭਾਵੇਨ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤਗੁਣੇ। ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤੰ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਕੁਤੋ ਪਨ ਉਤ੍ਤਰੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਥਾ ਹੇਸ ਥੇਰੋ ਤਤ੍ਥ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਿਤੋ।

ਨ ਚੀਵਰੇਤਿ ਗਾਥਾਯ ‘‘ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੁਨਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪਾਕਟਤਰੰ ਕਰੋਤਿ, ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਨੁਪਲੇਪੋ ਧੁਤਙ੍ਗਫਲੰ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਚੀਵਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਤਣ੍ਹਾਲੇਪੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਯਨੇ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ। **ਗੋਤਮੋ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਗੋਤ੍ਤੇਨ ਕਿਤ੍ਤੇਤਿ। **ਅਨਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਪਮਾਣਕਰਕਿਲੇਸਾਭਾਵਤੋ ਅਪਰਿਮਾਣਗੁਣਤਾਯ ਚ ਅਨਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ। **ਮੁਲ਼ਾਲਪੁਪ੍ਫੰ ਵਿਮਲੰਵ ਅਮ੍ਬੁਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਨਿਮ੍ਮਲੰ ਵਿਰਜੰ ਨਲ਼ਿਨੰ ਉਦਕੇਨ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਏਵੰ ਗੋਤਮੋ ਭਗਵਾ ਤਣ੍ਹਾਲੇਪਾਦਿਨਾ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨਿਨ੍ਨੋ** ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮਨਿਨ੍ਨੋ ਤਤੋ ਏਵ **ਤਿਭਵਾਭਿਨਿਸ੍ਸਟੋ** ਭਵਤ੍ਤਯਤੋ ਵਿਨਿਸ੍ਸਟੋ ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ।

ਯੇਸੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਗੀਵਾਦੀਨੰ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨੁਪਲਿਤ੍ਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਨਿਨ੍ਨੋਵ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਅਙ੍ਗਭੂਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਗੀਵੋ**”ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਗੁਣਰਾਸਿਤੋ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਭੂਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵਤੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗੀਵਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਗੀਵੋ, ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਾਨੰ ਆਦਾਨੇ ਸਦ੍ਧਾ ਹਤ੍ਥੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੋ**। ਗੁਣਸਰੀਰਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਭਾਵਤੋ ਪਞ੍ਞਾ ਸੀਸੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਸੀਸੋ**। ਮਹਾਸਮੁਦਾਗਮਨਤਾਯ ਮਹਾਵਿਸਯਤਾਯ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਯ ਮਹਾਬਲਤਾਯ ਚ ਮਹਨ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਞਾਣੰ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ **ਮਹਾਞਾਣੀ। ਸਦਾ** ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ **ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ** ਸੀਤਿਭੂਤੋ ਚਰਤਿ। ‘‘ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ...ਪੇ॰... ਨਾਗੋ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੪੩) ਸੁਤ੍ਤਪਦਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੰ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੯. ਪਞ੍ਞਾਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਤਾਲਪੁਟਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਞ੍ਞਾਸਨਿਪਾਤੇ **ਕਦਾ ਨੁਹ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਤਾਲਪੁਟਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਨਟਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਕੁਲਾਨੁਰੂਪੇਸੁ ਨਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਪਾਕਟੋ ਨਟਗਾਮਣਿ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਪਞ੍ਚਸਤਮਾਤੁਗਾਮਪਰਿਵਾਰੋ ਮਹਤਾ ਨਟਵਿਭਵੇਨ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਸਮਜ੍ਜੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਮਹਨ੍ਤੰ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਨਗਰਵਾਸੀਨੰ ਸਮਜ੍ਜੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮਾਨਸਕ੍ਕਾਰੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਸੁਤਮੇਤੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬਕਾਨੰ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯਾਨੰ ਨਟਾਨੰ ਭਾਸਮਾਨਾਨੰ 'ਯੋ ਸੋ ਨਟੋ ਰਙ੍ਗਮਜ੍ਝੇ ਸਮਜ੍ਜਮਜ੍ਝੇ ਸਚ੍ਚਾਲਿਕੇਨ ਜਨੰ ਹਾਸੇਤਿ ਰਮੇਤਿ, ਸੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਪਹਾਸਾਨੰ ਦੇਵਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ'ਤਿ, ਇਧ ਭਗਵਾ ਕਿਮਾਹਾ''ਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਭਗਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ ''ਮਾ ਮੰ ਏਤੰ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੰ ਪੁਟ੍ਠੋ ਆਹ – ''ਗਾਮਣਿ, ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਰਾਗਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧਾ ਦੋਸਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧਾ ਮੋਹਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧਾ ਤੇਸੰ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਰਜਨੀਯੇ ਦੋਸਨੀਯੇ ਮੋਹਨੀਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੋ ਪਮਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਨਿਰਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸ ਏਵਂਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ 'ਯੋ ਸੋ ਨਟੋ ਰਙ੍ਗਮਜ੍ਝੇ ਸਮਜ੍ਜਮਜ੍ਝੇ ਸਚ੍ਚਾਲਿਕੇਨ ਜਨੰ ਹਾਸੇਤਿ ਰਮੇਤਿ, ਸੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰੰ ਮਰਣਾ ਪਹਾਸਾਨੰ ਦੇਵਾਨੰ ਸਹਬ੍ਯਤੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ'''ਤਿ ਸਾਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਗਤੀਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਗਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਨਿਰਯਸ੍ਸ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਾ ਵਾਤਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਾਲਪੁਟੋ ਗਾਮਣਿ ਪਰੋਦਿ। ਨਨੁ ਗਾਮਣਿ ਪਗੇਵ ਮਯਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ''ਮਾ ਮੰ ਏਤੰ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੫੪)? ''ਨਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤੰ ਰੋਦਾਮਿ, ਯੰ ਮੰ ਭਗਵਾ ਨਟਾਨੰ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯੰ ਏਵਮਾਹਾ''ਤਿ। ਅਪਿ ਚਾਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪੁਬ੍ਬਕੇਹਿ ਆਚਰਿਯਪਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨਟੇਹਿ ਵਞ੍ਚਿਤੋ ''ਨਟੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਨਟਸਮਜ੍ਜੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤਿੰ ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ, ਅਧਿਗਤਾਰਹਤ੍ਤੋ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਉਦਪਾਦਿ, ਤੰ ਅਨੇਕਧਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ –

੧੦੯੪.'ਕਦਾ ਨੁਹੰ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਸੁ, ਏਕਾਕਿਯੋ ਅਦ੍ਦੁਤਿਯੋ ਵਿਹਸ੍ਸੰ।
ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਸਬ੍ਬਭਵੰ ਵਿਪਸ੍ਸੰ, ਤੰ ਮੇ ਇਦੰ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੦੯੫.'ਕਦਾ ਨੁਹੰ ਭਿਨ੍ਨਪਟਨ੍ਧਰੋ ਮੁਨਿ, ਕਾਸਾਵਵਤ੍ਥੋ ਅਮਮੋ ਨਿਰਾਸੋ।
ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਤਥੇਵ ਮੋਹੰ, ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਖੀ ਪਵਨਗਤੋ ਵਿਹਸ੍ਸੰ॥

੧੦੯੬.'ਕਦਾ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਵਧਰੋਗਨੀਲ਼ੰ, ਕਾਯੰ ਇਮੰ ਮਚ੍ਚੁਜਰਾਯੁਪਦ੍ਦੁਤੰ।
ਵਿਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਵੀਤਭਯੋ ਵਿਹਸ੍ਸੰ, ਏਕੋ ਵਨੇ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੦੯੭.'ਕਦਾ ਨੁਹੰ ਭਯਜਨਨਿੰ ਦੁਖਾਵਹੰ, ਤਣ੍ਹਾਲਤੰ ਬਹੁਵਿਧਾਨੁਵਤ੍ਤਨਿੰ।
ਪਞ੍ਞਾਮਯੰ ਤਿਖਿਣਮਸਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਸੇ ਤਮ੍ਪਿ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੦੯੮.'ਕਦਾ ਨੁ ਪਞ੍ਞਾਮਯਮੁਗ੍ਗਤੇਜੰ, ਸਤ੍ਥੰ ਇਸੀਨੰ ਸਹਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ।

ਮਾਰੰ ਸਸੇਨੰ ਸਹਸਾ ਭਞ੍ਜਿਸ੍ਸੰ, ਸੀਹਾਸਨੇ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੦੯੯. ਕਦਾ ਨੁਹੰ ਸਬ੍ਭਿ ਸਮਾਗਮੇਸੁ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਭਵੇ ਧਮ੍ਮਗਰੂਹਿ ਤਾਦਿਭਿ।
ਯਾਥਾਵਦਸ੍ਸੀਹਿ ਜਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ, ਪਧਾਨਿਯੋ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੦੦. ਕਦਾ ਨੁ ਮੰ ਤਨ੍ਦਿ ਖੁਦਾ ਪਿਪਾਸਾ, ਵਾਤਾਤਪਾ ਕੀਟਸਰੀਸਪਾ ਵਾ।
ਨ ਬਾਧਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨ ਤੰ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ, ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਿਯੰ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੦੧. ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਯੰ ਵਿਦਿਤੰ ਮਹੇਸਿਨਾ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸੁਦੁਦ੍ਦਸਾਨਿ।
ਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤੋ ਸਤਿਮਾ ਅਗਚ੍ਛੰ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਤੰ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੦੨. ਕਦਾ ਨੁ ਰੂਪੇ ਅਮਿਤੇ ਚ ਸਦ੍ਦੇ, ਗਨ੍ਧੇ ਰਸੇ ਫੁਸਿਤਬ੍ਬੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ।
ਆਦਿਤ੍ਤਤੋਹੰ ਸਮਥੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਚ੍ਛੰ ਤਦਿਦੰ ਕਦਾ ਮੇ॥

੧੧੦੩. ਕਦਾ ਨੁਹੰ ਦੁਬ੍ਬਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮਨੋ ਨ ਹੇਸ੍ਸੰ।
ਅਥੋ ਪਸਤ੍ਥੋਪਿ ਤਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਤੁਟ੍ਠੋ ਨ ਹੇਸ੍ਸੰ ਤਦਿਦੰ ਕਦਾ ਮੇ॥

੧੧੦੪. ਕਦਾ ਨੁ ਕਟ੍ਠੇ ਚ ਤਿਣੇ ਲਤਾ ਚ, ਖਨ੍ਧੇ ਇਮੇਹੰ ਅਮਿਤੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ।
ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੇਵ ਚ ਬਾਹਿਰਾਨਿ ਚ, ਸਮੰ ਤੁਲੇਯ੍ਯੰ ਤਦਿਦੰ ਕਦਾ ਮੇ॥

੧੧੦੫. ਕਦਾ ਨੁ ਮੰ ਪਾਵੁਸਕਾਲਮੇਘੋ, ਨਵੇਨ ਤੋਯੇਨ ਸਚੀਵਰੰ ਵਨੇ।
ਇਸਿਪ੍ਪਯਾਤਮ੍ਹਿ ਪਥੇ ਵਜਨ੍ਤੰ, ਓਵਸ੍ਸਤੇ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੦੬. ਕਦਾ ਮਯੂਰਸ੍ਸ ਸਿਖਣ੍ਡਿਨੋ ਵਨੇ, ਦਿਜਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰੇ ਰੁਤੰ।
ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਮਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਸੰਚਿਨ੍ਤਯੇ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੦੭. ਕਦਾ ਨੁ ਗਙ੍ਗੰ ਯਮੁਨੰ ਸਰਸ੍ਸਤਿੰ, ਪਾਤਾਲਖਿਤ੍ਤੰ ਵਲਵਾਮੁਖਞ੍ਚ।
ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਪਤਰੇਯ੍ਯਮਿਦ੍ਧਿਯਾ, ਵਿਭਿੰਸਨੰ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੦੮. ਕਦਾ ਨੁ ਨਾਗੋਵ ਅਸਙ੍ਗਚਾਰੀ, ਪਦਾਲਯੇ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦੰ।
ਨਿਬ੍ਬਜ੍ਜਯੰ ਸਬ੍ਬਸੁਭੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ, ਝਾਨੇ ਯੁਤੋ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੦੯. ਕਦਾ ਇਣਟ੍ਟੋਵ ਦਲਿਦ੍ਦਕੋ ਨਿਧਿੰ, ਆਰਾਧਯਿਤ੍ਵਾ ਧਨਿਕੇਹਿ ਪੀਲ਼ਿਤੋ।
ਤੁਟ੍ਠੋ ਭਵਿਸ੍ਸੰ ਅਧਿਗਮ੍ਮ ਸਾਸਨੰ, ਮਹੇਸਿਨੋ ਤੰ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੧੧੧੦. ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਯਾਮ੍ਹਿ ਯਾਚਿਤੋ, ਅਗਾਰਵਾਸੇਨ ਅਲੰ ਨੁ ਤੇ ਇਦੰ।
ਤੰ ਦਾਨਿ ਮੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਸਮਾਨੰ, ਕਿੰਕਾਰਣਾ ਚਿਤ੍ਤ ਤੁਵੰ ਨ ਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੧੧. ਨਨੁ ਅਹੰ ਚਿਤ੍ਤ ਤਯਾਮ੍ਹਿ ਯਾਚਿਤੋ, ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ ਚਿਤ੍ਰਛਦਾ ਵਿਹਙ੍ਗਮਾ।
ਮਹਿਨ੍ਦਘੋਸਤ੍ਥਨਿਤਾਭਿਗਜ੍ਜਿਨੋ, ਤੇ ਤੰ ਰਮੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਨਮ੍ਹਿ ਝਾਯਿਨੰ॥

੧੧੧੨‘.ਕੁਲਮ੍ਹਿ ਮਿਤ੍ਤੇ ਚ ਪਿਯੇ ਚ ਞਾਤਕੇ, ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿੰ ਕਾਮਗੁਣਞ੍ਞ ਲੋਕੇ।
ਸਬ੍ਬੰ ਪਹਾਯ ਇਮਮਜ੍ਝੁਪਾਗਤੋ, ਅਥੋਪਿ ਤ੍੧ੰ ਚਿਤ੍ਤ ਨ ਮਯ੍ਹ ਤੁਸ੍ਸਸਿ॥

੧੧੧੩‘.ਮਮੇ੧ ਏਤੰ ਨ ਹਿ ਤ੍੧ੰ ਪਰੇਸੰ, ਸਨ੍ਨਾਹਕਾਲੇ ਪਰਿਦੇ੧ਿਤੇਨ ਕਿੰ।
ਸਬ੍ਬੰ ਇਦੰ ਚਲਮਿਤਿ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ, ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿੰ ਅਮਤਪਦੰ ਜਿਗੀਸੰ॥

੧੧੧੪‘.ਸੁਯੁਤ੍ਤ੧ਾਦੀ ਦ੍੧ਿਪਦਾਨਮੁਤ੍ਤਮੋ, ਮਹਾਭਿਸਕ੍ਕੋ ਨਰਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ।
ਚਿਤ੍ਤੰ ਚਲੰ ਮਕ੍ਕਟਸਨ੍ਨਿਭੰ ਇਤਿ, ਅ੧ੀਤਰਾਗੇਨ ਸੁਦੁਨ੍ਨਿ੧ਾਰਯੰ॥

੧੧੧੫‘.ਕਾਮਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਰਾ ਮਧੁਰਾ ਮਨੋਰਮਾ, ਅ੧ਿਦ੍ਦਸੂ ਯਤ੍ਥ ਸਿਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ।
ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪੁਨਬ੍ਭ੧ੇਸਿਨੋ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨੀਤਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਾਕਤਾ॥

੧੧੧੬‘.ਮਯੂਰਕੋਞ੍ਚਾਭਿਰੁਤਮ੍ਹਿ ਕਾਨਨੇ, ਦੀਪੀਹਿ ਬਯਗ੍ਘੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ੧ਸੰ।
ਕਾਯੇ ਅਪੇਕ੍ਖੰ ਜਹ ਮਾ ੧ਿਰਾਧਯ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੧੭‘.ਭਾ੧ੇਹਿ ਝਾਨਾਨਿ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚ, ਬਲਾਨਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮਾਧਿਭਾ੧ਨਾ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ ੧ਿਜ੍ਜਾ ਫੁਸ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੧੮‘.ਭਾ੧ੇਹਿ ਮਗ੍ਗੰ ਅਮਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਯਯਾਨਿਕੰ ਸਬ੍ਬਦੁਖਕ੍ਖਯੋਗਧੰ।
ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੰ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸੋਧਨੰ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੧੯‘.ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧੇ ਪਟਿਪਸ੍ਸ ਯੋਨਿਸੋ, ਯਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖੰ ਸਮੁਦੇਤਿ ਤੰ ਜਹ।
ਇਧੇ੧ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕਰੋਹਿ ਅਨ੍ਤੰ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੨੦‘.ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ੧ਿਪਸ੍ਸ ਯੋਨਿਸੋ, ਸੁਞ੍ਞੰ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਘੰ ੧ਧਨ੍ਤਿ ਚ।
ਮਨੋ੧ਿਚਾਰੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧ ਚੇਤਸੋ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੨੧‘.ਮੁਣ੍ਡੋ ੧ਿਰੂਪੋ ਅਭਿਸਾਪਮਾਗਤੋ, ਕਪਾਲਹਤ੍ਥੋ੧ ਕੁਲੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖਸੁ।
ਯੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਸਤ੍ਥੁ੧ਚਨੇ ਮਹੇਸਿਨੋ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੨੨‘.ਸੁਸੰ੧ੁਤਤ੍ਤੋ ੧ਿਸਿਖਨ੍ਤਰੇ ਚਰੰ, ਕੁਲੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਅਸਙ੍ਗਮਾਨਸੋ।
ਚਨ੍ਦੋ ਯਥਾ ਦੋਸਿਨਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੨੩‘.ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਹਿ ਚ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ, ਸੋਸਾਨਿਕੋ ਹੋਹਿ ਚ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ।
ਨੇਸਜ੍ਜਿਕੋ ਹੋਹਿ ਸਦਾ ਧੁਤੇ ਰਤੋ, ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮੰ ਚਿਤ੍ਤ ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੨੪‘.ਰੋਪੇਤ੍੧ ਰੁਕ੍ਖਾਨਿ ਯਥਾ ਫਲੇਸੀ, ਮੂਲੇ ਤਰੁੰ ਛੇਤ੍ਤੁ ਤਮੇ੧ ਇਚ੍ਛਸਿ।
ਤਥੂਪਮੰ ਚਿਤ੍ਤਮਿਦੰ ਕਰੋਸਿ, ਯੰ ਮੰ ਅਨਿਚ੍ਚਮ੍ਹਿ ਚਲੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ॥

੧੧੨੫‘.ਅਰੂਪ ਦੂਰਙ੍ਗਮ ਏਕਚਾਰਿ, ਨ ਤੇ ਕਰਿਸ੍ਸੰ ੧ਚਨੰ ਇਦਾਨਿਹੰ।

ਦੁਕ੍ਖਾ ਹਿ ਕਾਮਾ ਕਟੁਕਾ ਮਹਬ੍ਭਯਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵਾਭਿਮਨੋ ਚਰਿਸ੍ਸਂ॥

੧੧੨੬. ਨਾਹਂ ਅਲਕ੍ਖਜਾ ਅਹਿਰਿਕ੍ਕਤਾਯ ਵਾ,
ਨ ਚਿਤ੍ਤਹੇਤੂ ਨ ਚ ਦੂਰਕਨ੍ਤਨਾ।
ਆਜੀਵਹੇਤੂ ਚ ਅਹਂ ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂ,
ਕਤੋ ਚ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤ ਪਟਿਸ੍ਸਵੋ ਮਯਾ॥

੧੧੨੭. ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਾ, ਮਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵੂਪਸਮੋ ਦੁਖਸ੍ਸ।
ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮਂ ਚਿਤ੍ਤ ਤਦਾ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ ਗਚ੍ਛਸਿ ਪੁਬ੍ਬਚਿਣ੍ਣਂ॥

੧੧੨੮. ਤਣ੍ਹਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਪਿਯਾਪਿਯਞ੍ਚ, ਸੁਭਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਸੁਖਾ ਚ ਵੇਦਨਾ।
ਮਨਾਪਿਯਾ ਕਾਮਗੁਣਾ ਚ ਵਨ੍ਤਾ, ਵਨ੍ਤੇ ਅਹਂ ਆਵਮਿਤੁਂ ਨ ਉਸ੍ਸਹੇ॥

੧੧੨੯. ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤ ਵਚੋ ਕਤਂ ਮਯਾ, ਬਹੂਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਨਮੇਸਿ ਕੋਪਿਤੋ।
ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵੋ ਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਤੇ, ਦੁਕ੍ਖੇ ਚਿਰਂ ਸਂਸਰਿਤਂ ਤਯਾ ਕਤੇ॥

੧੧੩੦. ਤ੍ਵਞ੍ਞੇਵ ਨੋ ਚਿਤ੍ਤ ਕਰੋਸਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਤ੍ਵਂ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਰਾਜਦਸੀ ਕਰੋਸਿ।
ਵੇਸ੍ਸਾ ਚ ਸੁਦ੍ਦਾ ਚ ਭਵਾਮ ਏਕਦਾ, ਦੇਵਤ੍ਤਨਂ ਵਾਪਿ ਤਵੇਵ ਵਾਹਸਾ॥

੧੧੩੧. ਤਵੇਵ ਹੇਤੂ ਅਸੁਰਾ ਭਵਾਮਸੇ, ਤ੍ਵਂਮੂਲਕਂ ਨੇਰਯਿਕਾ ਭਵਾਮਸੇ।
ਅਥੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਪਿ ਏਕਦਾ, ਪੇਤਤ੍ਤਨਂ ਵਾਪਿ ਤਵੇਵ ਵਾਹਸਾ॥

੧੧੩੨. ਨਨੁ ਦੁਬ੍ਭਿਸ੍ਸਸਿ ਮਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਮੁਹੁਂ ਮੁਹੁਂ ਚਾਰਣਿਕਂਵ ਦਸ੍ਸਯਂ।
ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਮਯਾ ਪਲੋਭਸਿ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੇ ਚਿਤ੍ਤ ਵਿਰਾਧਿਤਂ ਮਯਾ॥

੧੧੩੩. ਇਦਂ ਪੁਰੇ ਚਿਤ੍ਤਮਚਾਰਿ ਚਾਰਿਕਂ, ਯੇਨਿਚ੍ਛਕਂ ਯਤ੍ਥਕਾਮਂ ਯਥਾਸੁਖਂ।
ਤਦਜ੍ਜਹਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿ ਯੋਨਿਸੋ, ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਅਙ੍ਕੁਸਗ੍ਗਹੋ॥

੧੧੩੪. ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਮੇ ਲੋਕਮਿਮਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਦ੍ਧੁਵਤੋ ਅਸਾਰਤੋ।
ਪਕ੍ਖਨ੍ਦ ਮਂ ਚਿਤ੍ਤ ਜਿਨਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ, ਤਾਰੇਹਿ ਓਘਾ ਮਹਤਾ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰਾ॥

੧੧੩੫. ਨ ਤੇ ਇਦਂ ਚਿਤ੍ਤ ਯਥਾ ਪੁਰਾਣਕਂ, ਨਾਹਂ ਅਲਂ ਤੁਯ੍ਹ ਵਸੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ।
ਮਹੇਸਿਨੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ ਸਾਸਨੇ, ਨ ਮਾਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸਧਾਰਿਨੋ॥

੧੧੩੬. ਨਗਾ ਸਮੁਦ੍ਦਾ ਸਰਿਤਾ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ, ਦਿਸਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਦਿਸਾ ਅਧੋ ਦਿਵਾ।
ਸਬ੍ਬੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਤਿਭਵਾ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ, ਕੁਹਿਂ ਗਤੋ ਚਿਤ੍ਤ ਸੁਖਂ ਰਮਿਸ੍ਸਸਿ॥

੧੧੩੭. ਧਿਤਿਪ੍ਪਰਂ ਕਿਂ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤ ਕਾਹਿਸਿ, ਨ ਤੇ ਅਲਂ ਚਿਤ੍ਤ ਵਸਾਨੁਵਤ੍ਤਕੋ।
ਨ ਜਾਤੁ ਭਸ੍ਤਂ ਉਭਤੋਮੁਖਂ ਛੁਪੇ, ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਪੂਰਂ ਨਵਸੋਤਸਨ੍ਦਨਿਂ॥

੧੧੩੮‘.ਵਰਾਹਏਣੇਯਜਵਿਗਾਲ੍ਹਸੇਵਿਤੇ, ਪਬ੍ਭਾਰਕੂਟ੍ਟੇ ਪਕਤੇਵ ਸੁਨ੍ਹਰੇ।
ਨਵਮ੍ਬੁਨਾ ਪਾਵੁਸਸਿਤ੍ਤਕਾਨਨੇ, ਤਹਿਂ ਗੁਹਾਗੇਹਗਤੋ ਰਮਿਸ੍ਸਸਿ॥

੧੧੩੯‘.ਸੁਨੀਲਗੀਵਾ ਸੁਸਿਖਾ ਸੁਪੇਖੁਨਾ, ਸੁਚਿਤ੍ਤਪਤ੍ਤਚ੍ਛਦਨਾ ਵਿਹਙ੍ਗਮਾ।
ਸੁਮਞ੍ਜੁਘੋਸਤ੍ਥਨਿਤਾਭਿਗਜ੍ਜਿਨੋ, ਤੇ ਤਂ ਰਮੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਨਮ੍ਹਿ ਝਾਯਿਨਂ॥

੧੧੪੦‘.ਵੁਟ੍ਠਮ੍ਹਿ ਦੇਵੇ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੇ ਤਿਣੇ, ਸਂਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਮੇਘਨਿਭਮ੍ਹਿ ਕਾਨਨੇ।
ਨਗਨ੍ਤਰੇ ਵਿਟਪਿਸਮੋ ਸਯਿਸ੍ਸਂ, ਤਂ ਮੇ ਮੁਦੂ ਹੇਹਿਤਿ ਤੂਲਸਨ੍ਨਿਭਂ॥

੧੧੪੧‘.ਤਥਾ ਤੁ ਕਸ੍ਸਾਮਿ ਯਥਾਪਿ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਯਂ ਲਬ੍ਭਤਿ ਤੇਨਪਿ ਹੋਤੁ ਮੇ ਅਲਂ।
ਨ ਤਾਹਂ ਕਸ੍ਸਾਮਿ ਯਥਾ ਅਤਨ੍ਦਿਤੋ, ਬਿਲ਼ਾਰਭਸ੍ਤਂਵ ਯਥਾ ਸੁਮਦ੍ਦਿਤਂ॥

੧੧੪੨‘.ਤਥਾ ਤੁ ਕਸ੍ਸਾਮਿ ਯਥਾਪਿ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਯਂ ਲਬ੍ਭਤਿ ਤੇਨਪਿ ਹੋਤੁ ਮੇ ਅਲਂ।
ਵਿਰਿਯੇਨ ਤਂ ਮਯ੍ਹ ਵਸਾਨਯਿਸ੍ਸਂ, ਗਜਂਵ ਮਤ੍ਤਂ ਕੁਸਲਙ੍ਕੁਸਗ੍ਗਹੋ॥

੧੧੪੩‘.ਤਯਾ ਸੁਦਨ੍ਤੇਨ ਅਵਟ੍ਠਿਤੇਨ ਹਿ, ਹਯੇਨ ਯੋਗ੍ਗਾਚਰਿਯੋਵ ਉਜ੍ਜੁਨਾ।
ਪਹੋਮਿ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਿਵਂ, ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖੀਹਿ ਸਦਾ ਨਿਸੇਵਿਤਂ॥

੧੧੪੪‘.ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਤਂ ਬਲਸਾ ਨਿਬਨ੍ਧਿਸਂ, ਨਾਗਂਵ ਥਮ੍ਭਮ੍ਹਿ ਦਲ਼੍ਹਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ।
ਤਂ ਮੇ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਸਤਿਯਾ ਸੁਭਾਵਿਤਂ, ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਸਬ੍ਬਭਵੇਸੁ ਹੇਹਿਸਿ॥

੧੧੪੫‘.ਪਞ੍ਞਾਯ ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਥਾਨੁਸਾਰਿਨਂ, ਯੋਗੇਨ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਪਥੇ ਨਿਵੇਸਿਯ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਮੁਦਯਂ ਵਿਭਵਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵਂ, ਦਾਯਾਦਕੋ ਹੇਹਿਸਿ ਅਗ੍ਗਵਾਦਿਨੋ॥

੧੧੪੬‘.ਚਤੁਬ੍ਬਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਗਾਮਣ੍ਡਲਂਵ ਪਰਿਨੇਸਿ ਚਿਤ੍ਤ ਮਂ।
ਨਨੁ ਸਂਯੋਜਨਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛਿਦਂ, ਸਂਸੇਵਸੇ ਕਾਰੁਣਿਕਂ ਮਹਾਮੁਨਿਂ॥

੧੧੪੭‘.ਮਿਗੋ ਯਥਾ ਸੇਰਿ ਸੁਚਿਤ੍ਤਕਾਨਨੇ, ਰਮ੍ਮਂ ਗਿਰਿਂ ਪਾਵੁਸਅਬ੍ਭਮਾਲਿਨਿਂ।
ਅਨਾਕੁਲੇ ਤਤ੍ਥ ਨਗੇ ਰਮਿਸ੍ਸਂ, ਅਸਂਸਯਂ ਚਿਤ੍ਤ ਪਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ॥

੧੧੪੮‘.ਯੇ ਤੁਯ੍ਹ ਛਨ੍ਦੇਨ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਿਨੋ,
ਨਰਾ ਚ ਨਾਰੀ ਚ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸੁਖਂ।
ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ ਮਾਰਵਸਾਨੁਵਤ੍ਤਿਨੋ,
ਭਵਾਭਿਨਨ੍ਦੀ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤ ਸਾਵਕਾ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਕਦਾ ਨੁਹ**ਨ੍ਤਿ ਕਦਾ ਨੁ ਅਹਂ। **ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਸੂ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤੇਸੁ ਚ ਕਨ੍ਦਰੇਸੁ ਚ, ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਵਾ ਕਨ੍ਦਰਾਸੁ। **ਏਕਾਕਿਯੋ**ਤਿ ਏਕਕੋ। **ਅਦ੍ਦੁਤਿਯੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। ਤਣ੍ਹਾ ਹਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾ ਨਾਮ। **ਵਿਹਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਸਬ੍ਬਭ**ਵਂ **ਵਿਪਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦਿਭੇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਭਵਂ ‘‘ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕਦਾ ਨੁ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ, ‘‘ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫) ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ

ਵੁਤ੍ਤੁਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਤਂ ਮੇ ਇਦਂ ਤਂ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਇਦਂ ਮੇ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ ਕਦਾ ਨੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂ ਨੂ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਮਹਾਗਜੋ ਵਿਯ ਸਙ੍ਖਲਿਕਬਨ੍ਧਨਂ, ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਵਿਵੇਕਂ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਯਨ੍ਤੋ ਏਕਾਕੀ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਸੁ ਅਦੁਤਿਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ।

ਭਿਨ੍ਨਪਟਨ੍ਧਰੋਤਿ ਭਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥਧਰੋ, ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਂ ਨਕਾਰਾਗਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਥਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਅਗ੍ਘਫਸ੍ਸਵਣ੍ਣਭਿਨ੍ਨਂ ਪਟਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਨੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। **ਅਮਮੋ**ਤਿ ਕੁਲੇ ਵਾ ਗਣੇ ਵਾ ਮਮਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ ਅਮਮੋ। ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਆਸੀਸਨਾਯ ਅਭਾਵੇਨ **ਨਿਰਾਸੋ। ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਖੀ ਪਵਨਗਤੋ ਵਿਹਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਕੇ ਕਿਲੇਸੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਸੁਖੀ ਮਹਾਵਨਗਤੋ ਕਦਾ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਵਧਰੋਗਨੀਲ਼ਨ੍ਤਿ ਮਰਣਸ੍ਸ ਚ ਰੋਗਸ੍ਸ ਚ ਕੁਲਾਵਕਭੂਤਂ। **ਕਾਯਂ ਇਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤਂ ਕਾਯਂ। ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੋਪਿ ਹਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਗਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਨੁਗਤਸ੍ਸ ਅਯਮੇਵ ਕਾਯੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਨਾਮਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਮਚ੍ਚੁਜਰਾਯੁਪਦ੍ਦੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਰਣੇਨ ਚੇਵ ਜਰਾਯ ਚ ਪੀਲ਼ਿਤਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਮਾਨੋ ਅਹਂ ਭਯਹੇਤੁਪਹਾਨੇਨ **ਵੀਤਭਯੋ,** ਤਂ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਯਜਨਨਿਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯਾ ਮਹਾਭਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਕਾਰਣਭੂਤਂ ਕਾਯਿਕਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਸਿਕਸ੍ਸ ਚ ਸਕਲਸ੍ਸਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਵਹਨਤੋ **ਦੁਖਾਵਹਂ। ਤਣ੍ਹਾਲਤਂ ਬਹੁਵਿਧਾਨੁਵਤ੍ਤਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਿਧਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਭਵਮੇਵ ਵਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ ਸਨ੍ਤਨੋਤੀਤਿ ਬਹੁਵਿਧਾਨੁਵਤ੍ਤਨਿਂ, ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਲਤਂ। **ਪਞ੍ਞਾਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਮਯਂ ਸੁਨਿਸਿਤਂ ਅਸਿਖਗ੍ਗਂ ਵੀਰਿਯਪਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਦ੍ਧਾਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਕਦਾ ਨੁਹਂ ਵਸੇ''ਤਿ ਯਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਉਗ੍ਗਤੇਜਨ੍ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਨਿਸਿਤਤਾਯ ਤਿਕ੍ਖਤੇਜਂ। **ਸਤ੍ਥਂ ਇਸੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਅਰਿਯਸਾਵਕਇਸੀਨਂ ਸਤ੍ਥਭੂਤਂ । **ਮਾਰਂ ਸਸੇਨਂ ਸਹਸਾ ਭਞ੍ਜਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਸੇਨਾਯ ਸਸੇਨਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਮਾਰਂ ਸਹਸਾ ਸੀਘਮੇਵ ਭਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਸੀਹਾਸਨੇ**ਤਿ ਥਿਰਾਸਨੇ, ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਬ੍ਭਿ ਸਮਾਗਮੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠੋ ਭਵੇਤਿ ਧਮ੍ਮਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤਤਾਯ **ਧਮ੍ਮਗਰੂਹਿ** ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਤਾਦੀਹਿ** ਅਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਿਤਾਯ **ਯਾਥਾਵਦਸ੍ਸੀਹਿ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਾਪਜਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤਾਯ **ਜਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ** ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਾਧੂਹਿ ਸਮਾਗਮੇਸੁ ''ਕਦਾ ਨੁ ਅਹਂ ਪਧਾਨਿਯੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਮੇ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ, ਤਂ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਦਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਪਦਤ੍ਥਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ।

ਤਨ੍ਦੀਤਿ ਆਲਸਿਯਂ। **ਖੁਦਾ**ਤਿ ਜਿਘਚ੍ਛਾ। **ਕੀਟਸਰੀਸਪਾ**ਤਿ ਕੀਟਞ੍ਚੇਵ ਸਰੀਸਪਾ ਚ। **ਨ ਬਾਧਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਂ ਨ ਬ੍ਯਾਧਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਸੋਮਨਸ੍ਸਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਝਾਨੇਹਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਕਨ੍ਦਰਾਯ। **ਅਤ੍ਥਤ੍ਥਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਦਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕਂ।

ਯਂ ਵਿਦਿਤਂ ਮਹੇਸਿਨਾਤਿ ਯਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਂ ਮਹੇਸਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਯਮ੍ਭੁਞਾਣੇਨ ਞਾਤਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ, ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦੁਦ੍ਦਸਾਨਿ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ **ਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤੋ,** ਸਮ੍ਮਾਸਤਿਯਾ **ਸਤਿਮਾ,** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਅਹਂ **ਅਗਚ੍ਛਂ** ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਂ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰੂਪੇਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਰੂਪੇ। **ਅਮਿਤੇ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਮਿਤੇ, ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫੁਸਿਤਬ੍ਬੇ**ਤਿ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ। **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇ। **ਅਮਿਤੇ**ਤਿ ਵਾ ਅਪਰਿਮਾਣੇ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨੇ ਰੂਪੇ ਭੇਰਿਸਦ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ, ਮੂਲਰਸਾਦਿਵਸੇਨ, ਕਕ੍ਖਲ਼ਮੁਦੁਤਾਦਿਵਸੇਨ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਦਿਵਸੇਨ ਚ, ਅਨੇਕਭੇਦਸਦ੍ਦਾਦਿਕੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਦਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤਭਾਵਤੋ। **ਸਮਥੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਸਮਾਧੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਦਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਦਕ੍ਖਿਸ੍ਸਂ।

ਦੁਬ੍ਬਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਘਟ੍ਟਿਤੋ। **ਤਤੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਫਰੁਸਵਾਚਾਹੇਤੁ। **ਵਿਮਨੋ ਨ ਹੇਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਂ। **ਅਥੋ**ਤਿ ਅਥ। **ਪਸਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਪਸਂਸਿਤੋ।

ਕਟ੍ਠੇਤਿ ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। **ਤਿਣੇ**ਤਿ ਤਿਣਾਨਂ ਖਨ੍ਧੇ। **ਇਮੇ**ਤਿ ਇਮੇ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਪਞ੍ਚ ਖਨ੍ਧੇ । **ਅਮਿਤੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਅਮਿਤੇ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੇਵ ਚ ਬਾਹਿਰਾਨਿ ਚਾ''ਤਿ। **ਸਮਂ ਤੁਲੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਚੇਵ ਅਸਾਰਾਦਿਉਪਮਾਵਸੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਤੀਰੇਯ੍ਯਂ।

ਇਸਿਪ੍ਪਯਾਤਮ੍ਹਿ ਪਥੇ ਵਜਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਮਹੇਸੀਹਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਯਾਤੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇ ਵਜਨ੍ਤਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਂ। ਪਾਵੁਸਸਮਯੇ ਕਾਲਮੇਘੋ **ਨਵੇਨ ਤੋਯੇਨ** ਵਸ੍ਸੋਦਕੇਨ ਸਚੀਵਰਂ ਪਵਨੇ ਕਦਾ ਨੁ ਓਵਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਮੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਭਾਵਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਮਯੂਰਸ੍ਸ ਸਿਖਣ੍ਡਿਨੋ ਵਨੇ ਦਿਜਸ੍ਸਾਤਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਅਣ੍ਡਕੋਸਤੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਜਾਯਨਵਸੇਨ ਦਿਜਸ੍ਸ, ਸਿਖਾਸਮ੍ਭਵੇਨ ਸਿਖਣ੍ਡਿਨੋ ਚ ਮਯੂਰਸ੍ਸ ਵਨੇ ਕਦਾ ਪਨ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰੇ **ਰੁਤਂ** ਕੇਕਾਰਵਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੇਲਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਯਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ **ਅਮਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਾਯ। **ਸਂਚਿਨ੍ਤਯੇ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਭਵੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਤੋ ਮਨਸਿ ਕਰੇਯ੍ਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗਙ੍ਗਂ ਯਮੁਨਂ ਸਰਸ੍ਸਤਿਨ੍ਤਿ ਏਤਾ ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਭਾਵਨਾਮਯਾਯ **ਇਦ੍ਧਿਯਾ** ਕਦਾ ਨੁ ਪਤਰੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਾਤਾਲਖਿਤ੍ਤਂ ਬਲ਼ਵਾਮੁਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਾਤਾਯ ਅਲਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਾਤਾਲਂ, ਤਦੇਵ ਖਿਤ੍ਤਂ, ਪਥਵਿਯਾ ਸਣ੍ਠਹਨਕਾਲੇ ਤਥਾ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਪਾਤਾਲਖਿਤ੍ਤਂ। ਯੋਜਨਸਤਿਕਾਦਿਭੇਦਾਨਿ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਪਥਵਿਯਾ ਤੀਰਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਯੇਸੁ ਕਾਨਿਚਿ ਨਾਗਾਦੀਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਾਨਿਚਿ ਸੁਞ੍ਞਾਨਿਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਬਲ਼ਵਾਮੁਖਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਆਵਟ੍ਟਮੁਖਂ। ਮਹਾਨਿਰਯਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਵਟਕਾਲੇ ਮਹਾਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਤਦਭਿਮੁਖਂ ਅਨੇਕਯੋਜਨਸਤਾਯਾਮਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਮੁਦ੍ਦਪਦੇਸਂ ਡਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਡ੍ਢੇ ਉਪਰਿ ਉਦਕਂ ਆਵਟ੍ਟਾਕਾਰੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਂ ਮਹਤਾ ਸਦ੍ਦੇਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਪਤਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਬਲ਼ਵਾਮੁਖਸਮਞ੍ਞਾ, ਇਤਿ ਤਞ੍ਚ ਪਾਤਾਲਖਿਤ੍ਤਂ ਬਲ਼ਵਾਮੁਖਞ੍ਚ **ਵਿਭਿਂਸਨਂ** ਭਯਾਨਕਂ ਅਸਜ੍ਜਮਾਨੋ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਕਦਾ ਨੁ ਪਤਰੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ, ਤਂ ਕਦਾ ਨੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਾਵਨਾਮਯਂ ਇਦ੍ਧਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਦਾ ਨੁ ਏਵਂ ਇਦ੍ਧਿਂ ਵਲਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਾਗੋਵ ਅਸਙ੍ਗਚਾਰੀ ਪਦਾਲਯੇਤਿ ਯਥਾ ਮਤ੍ਤਵਾਰਣੋ ਦਲ਼੍ਹਥਮ੍ਭਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਯਸਙ੍ਖਲਿਕਂ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤ੍ਵਾ ਅਸਙ੍ਗਚਾਰੀ ਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਅਦੁਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਚਰਤਿ, ਏਵਮਹਂ ਕਦਾ ਨੁ ਸਬ੍ਬਸੁਭਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ **ਨਿਬ੍ਬਜ੍ਜਯਂ** ਨਿਰਵਸੇਸਤੋ ਵਜ੍ਜਯਨ੍ਤੋ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਵਸੋ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਝਾਨੇ **ਯੁਤੋ** ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਦਾਲੇਯ੍ਯਂ ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯਂ ਪਜਹੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ, ਤਂ ਨੁ ਕਦਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਇਣਟ੍ਟੋਵ ਦਲਿਦ੍ਦਕੋ ਨਿਧਿਂ ਆਰਾਧਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਜੀਵਿਕਪਕਤੋ ਇਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਇਣਟ੍ਟੋ ਇਣੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤੋ ਧਨਿਕੇਹਿ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਨਿਧਿਂ ਆਰਾਧਯਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਣਞ੍ਚ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੇਨ ਚ ਜੀਵਨ੍ਤੋ ਤੁਟ੍ਠੋ ਭਵੇਯ੍ਯ,

ਏਵਂ ਅਹਮ੍ਪਿ ਕਦਾ ਨੁ ਇਣਸਦਿਸਂ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਪਹਾਯ **ਮਹੇਸਿਨੋ** ਅਰਿਯਧਨਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਤਾਯ ਮਣਿਕਨਕਾਦਿਰਤਨਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਨਿਧਿਸਦਿਸਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ **ਸਾਸਨਂ** ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠੋ ਭਵੇਯ੍ਯਜਨ੍ਤਿ ਯਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ, ਤਂ ਕਦਾ ਨੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਏਵਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਤਕ੍ਕਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਯੇਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਯਾਮ੍ਹਿ ਯਾਚਿਤੋ, ਅਗਾਰਵਾਸੇਨ ਅਲਂ ਨੁ ਤੇ ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਵਿਵਿਧਦੁਕ੍ਖਾਨੁਬਨ੍ਧੇਨ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਾਸੇਨ ਅਲਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਮੇਵ ਤੇਤਿ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਇਦਂ ਤਯਾ ਅਨੇਕਾਨਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਅਹਂ ਅਮ੍ਹਿ ਨਨੁ ਯਾਚਿਤੋ। **ਤਂ ਦਾਨਿ ਮਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਸਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਮਂ ਤਯਾ ਤਥਾ ਉਸ੍ਸਾਹਨੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਸਮਾਨਂ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤ ਤੁਵਂ ਨ ਯੁਞ੍ਜਸਿ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਨਿਹੀਨੇ ਆਲਸਿਯੇ ਨਿਯੋਜੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਨੁ ਅਹਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਤਯਾਮ੍ਹਿ ਯਾਚਿਤੋਤਿ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਅਹਂ ਤਯਾ ਨਨੁ ਯਾਚਿਤੋ ਅਮ੍ਹਿ ਆਯਾਚਿਤੋ ਮਞ੍ਞੇ। ਯਦਿ ਯਾਚਿਤੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਾਚਿਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਰਛਦਾ ਵਿਹਙ੍ਗਮਾ** ਵਿਚਿਤ੍ਰਪੇਖੁਣਪਕ੍ਖਿਨੋ, ਮਯੂਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਿਨ੍ਦਘੋਸਤ੍ਥਨਿਤਾਭਿਗਜ੍ਜਿਨੋ**ਤਿ ਜਲਘੋਸਤ੍ਥਨਿਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਜ੍ਜਨਸੀਲਾ। **ਤੇ ਤਂ ਰਮੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਨਮ੍ਹਿ ਝਾਯਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਮਯੂਰਾ ਤਂ ਵਨੇ ਝਾਨਪਸੁਤਂ ਰਮੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨਨੁ ਤਯਾ ਯਾਚਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕੁਲਮ੍ਹੀਤਿ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟੇ। **ਇਮਮਜ੍ਝੁਪਾਗਤੋ**ਤਿ ਇਮਂ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝੁਪਾਗਤੋ। **ਅਥੋਪਿ ਤ੍ਵਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਨ ਮਯ੍ਹ ਤੁਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਮਂ ਨਾਰਾਧੇਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਮੇਵ ਏਤਂ ਨ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਪਰੇਸਨ੍ਤਿ ਏਤਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਮਮੇਵ ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਪਰੇਸਂ ਨ ਹੋਸਿ। ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ **ਸਨ੍ਨਾਹਕਾਲੇ** ਕਿਲੇਸਮਾਰੇ ਯੁਜ੍ਝਿਤੁਂ ਭਾਵਨਾਸਨ੍ਨਾਹਕਾਲੇ ਨਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤੇਨ **ਕਿਂ** ਪਯੋਜਨਂ, ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਬ੍ਬਂ ਇਦਂ ਚਲਮਿਤਿ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ''ਇਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਭੂਮਕਸਙ੍ਖਾਰਂ ਚਲਂ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਗੇਹਤੋ ਕਾਮੇਹਿ ਚ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿਂ **ਅਮਤਪਦਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ **ਜਿਗੀਸਂ** ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ, ਚਿਤ੍ਤ, ਅਨਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਯੇਸਨਮੇਵ ਕਰੋਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਵੀਤਰਾਗੇਨ ਸੁਦੁਨ੍ਨਿਵਾਰਯਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਲਂ **ਮਕ੍ਕਟਸਨ੍ਨਿਭਂ** ਵਨਮਕ੍ਕਟਸਦਿਸਂ ਇਤਿ **ਸੁਯੁਤ੍ਤਵਾਦੀ** ਸੁਭਾਸਿਤਵਾਦੀ ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਮੁਤ੍ਤਮੋ ਮਹਾਭਿਸਕ੍ਕੋ ਨਰਦਮ੍ਮਸਾਰਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਵਿਦ੍ਦੂ ਯਤ੍ਥ ਸਿਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਚ ਸਿਤਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਤੇ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਤੇਨ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਪੁਨਬ੍ਭਵੇਸਿਨੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਚ **ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨੀਤਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਰਾਕਤਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਸਿਕਾ ਨਿਰਯਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਹਿਤਸੁਖਤੋ ਨਿਰਾਕਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਨਿਰਯੇ ਨੀਤਾ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪੁਨਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ **"ਮਯੂਰਕੋਞ੍ਚਾਭਿਰੁਤਮ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਯੂਰਕੋਞ੍ਚਾਭਿਰੁਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਿਖੀਹਿ ਸਾਰਸੇਹਿ ਚ ਅਭਿਕੂਜਿਤੇ। **ਦੀਪੀਹਿ ਬ੍ਯਗ੍ਘੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ** ਵਸਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰਿਤਾਯ ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਨੇ ਵਸਨ੍ਤੋ, ਏਤੇਨ ਸੁਞ੍ਞਭਾਵਪਰਿਬ੍ਰੂਹਨਮਾਹ। **ਕਾਯੇ ਅਪੇਕ੍ਖਂ ਜਹਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਯੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਜਹ, ਏਤੇਨ ਪਹਿਤਤ੍ਤਂ ਵਦਤਿ। **ਮਾ ਵਿਰਾਧਯਾ**ਤਿ ਇਮਂ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭਂ ਨਵਮਂ ਖਣਂ ਮਾ ਵਿਰਾਧੇਹਿ। **ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਪੁਰੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸੀ**ਤਿ ਏਵਞ੍ਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਮਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਾਵੇਹੀਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਹਿ ਵਡ੍ਢੇਹਿ ਚ। **ਝਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਠਮਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। **ਬਲਾਨੀ**ਤਿ ਤਾਨਿਯੇਵ ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ। **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾ ਚ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਚ ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਾਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ। **ਫੁਸ** ਪਾਪੁਣਾਹਿ **ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਓਵਾਦੇ ਠਿਤੋ।

ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਵਹੰ। **ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੋਗਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਮਤੋਗਧੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤਿਟ੍ਠੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੰ। **ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸੋਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਮਲਵਿਸੋਧਨੰ।

ਖਨ੍ਧੇਤਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। **ਪਟਿਪਸ੍ਸ ਯੋਨਿਸੋ**ਤਿ ਰੋਗਤੋ ਗਣ੍ਡਤੋ ਸਲ੍ਲਤੋ ਅਘਤੋ ਆਬਾਧਤੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਵਿਵਿਧੇਹਿ ਪਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਾਯੇਨ ਨਯੇਨ ਪਸ੍ਸ। **ਤੰ ਜਹਾ**ਤਿ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੰ ਤਣ੍ਹੰ ਪਜਹ, ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦ। **ਇਧੇਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ।

ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿ ਅਨ੍ਤਵਨ੍ਤਤੋ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਕਤੋ ਤਾਵਕਾਲਿਕਤੋ ਨਿਚ੍ਚਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਸ੍ਸ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਟਿਪੀਲ਼ਨਤੋ ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਤੋ ਦੁਕ੍ਖਮਤੋ ਸੁਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਸ੍ਸ। **ਸੁਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਸਾਮਿਕਤੋ ਅਸਾਰਤੋ ਅਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਚ ਸੁਞ੍ਞੰ, ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ। ਵਿਗਰਹਿਤਬ੍ਬਤੋ ਅਵਡ੍ਢਿਆਬਾਧਨਤੋ ਚ **ਅਘ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਵਧ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸ ਯੋਨਿਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਮਨੋਵਿਚਾਰੇ ਉਪਰੁਨ੍ਧ ਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਮਨੋਵਿਚਾਰਸਞ੍ਞਿਤੇ ਗੇਹਸਿਤਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪਵਿਚਾਰਾਦਿਕੇ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਚੇਤਸੋ ਉਪਰੁਨ੍ਧ ਵਾਰੇਹਿ ਨਿਰੋਧੇਹਿ।

ਮੁਣ੍ਡੋਤਿ ਮੁਣ੍ਡਭਾਵੰ ਉਪਗਤੋ, ਓਹਾਰਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੁਕੋ। **ਵਿਰੂਪੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਮੁਣ੍ਡਭਾਵੇਨ ਪਰੂਲ਼੍ਹਲੋਮਤਾਯ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਕਾਸਾਯ ਵਤ੍ਥਤਾਯ ਵਿਰੂਪੋ ਵੇਵਣ੍ਣਿਯੰ ਉਪਗਤੋ। **ਅਭਿਸਾਪਮਾਗਤੋ**ਤਿ ''ਪਿਣ੍ਡੋਲੋ ਵਿਚਰਤਿ ਪਤ੍ਤਪਾਣੀ''ਤਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਅਭਿਸਾਪੰ ਉਪਗਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਅਭਿਸਾਪੋਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕਸ੍ਮਿੰ ਪਿਣ੍ਡੋਲੋ ਵਿਚਰਸਿ ਪਤ੍ਤਪਾਣੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦)। ਤੇਨਾਹ "**ਕਪਾਲਹਤ੍ਥੋਵ ਕੁਲੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖਸੂ**"ਤਿ। **ਯੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਸਤ੍ਥੁਵਚਨੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਓਵਾਦੇ ਯੋਗੰ ਕਰੋਹਿ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ।

ਸੁਸੰਵੁਤਤ੍ਤੋਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਸੰਵੁਤੋ। **ਵਿਸਿਖਨ੍ਤਰੇ ਚਰ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਾਯ ਇਚ੍ਛਾਵਿਸੇਸੇਸੁ ਚਰਨ੍ਤੋ। **ਚਨ੍ਦੋ ਯਥਾ ਦੋਸਿਨਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਦੋਸਾਯ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਕੁਲੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਨਵਸਾਯ ਪਾਸਾਦਿਕਤਾਯ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ ਚਰਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਦਾ ਧੁਤੇ ਰਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਞ੍ਚ ਧੁਤਗੁਣੇ ਅਭਿਰਤੋ। **ਤਥੂਪਮੰ ਚਿਤ੍ਤਮਿਦੰ ਕਰੋਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਪੁਰਿਸੋ ਫਲਾਨਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਫਲਰੁਕ੍ਖੇ ਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਲਦ੍ਧਫਲੋਵ ਤੇ ਮੂਲਤੋ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਚਿਤ੍ਤ, ਤ੍ਵੰ ਤਥੂਪਮੰ ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਇਦੰ ਕਰੋਸਿ। **ਯੰ ਮੰ ਅਨਿਚ੍ਚਮ੍ਹਿ ਚਲੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸੀ**ਤਿ ਯੰ ਮੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਨਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਦ੍ਧਾਗਤੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਫਲੰ ਅਨਿਚ੍ਚਮ੍ਹਿ ਚਲੇ ਸੰਸਾਰਮੁਖੇ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ ਨਿਯੋਜਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ।

ਰੂਪਾਭਾਵਤੋ **ਅਰੂਪਾ**। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਤਾਦਿਸੰ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਭੇਦੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਰੂਪਾਤਿ। ਦੂਰਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ **ਦੂਰਙ੍ਗਮ**। ਯਦਿਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਕ੍ਕਟਸੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਗਮਨੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤੰ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦੂਰਙ੍ਗਮ। ਏਕੋਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਏਕਚਾਰਿ,** ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿਪਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾਨਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਮੇਵ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਏਕਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਚਾਰਿ। **ਨ ਤੇ ਕਰਿਸ੍ਸੰ ਵਚਨੰ ਇਦਾਨਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਵ ਵਸੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿੰ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਸਤ੍ਥੁ ਓਵਾਦੰ ਲਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਿਤ੍ਤਵਸਿਕੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? **ਦੁਕ੍ਖਾ ਹਿ ਕਾਮਾ ਕਟੁਕਾ ਮਹਬ੍ਭਯਾ** ਕਾਮਾ ਨਾਮੇਤੇ

ਅਤੀਤੇਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਆਯਤਿਮ੍ਪਿ ਕਟੁਕਫਲਾ, ਅਤ੍ਤਾਨੁਵਾਦਾਦਿਭੇਦੇਨ ਮਹਤਾ ਭਯੇਨ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨ੍ਤਾ ਮਹਬ੍ਭਯਾ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵਾਭਿਮਨੋ ਚਰਿਸ੍ਸਂ** ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖਚਿਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਂ।

ਤਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਮੁਖਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਨਾਹਂ ਅਲਕ੍ਖਜਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਹਂ ਅਲਕ੍ਖਜਾ**ਤਿ ਅਲਕ੍ਖਿਕਤਾਯ ਨਿਸ੍ਸਿਰੀਕਤਾਯ ਨਾਹਂ ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਹਿਰਿਕ੍ਕਤਾਯਾਤਿ ਯਥਾਵਜ੍ਜਂ ਕੇਲਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜਤਾਯ। **ਚਿਤ੍ਤਹੇਤੂ**ਤਿ ਏਕਦਾ ਨਿਗਣ੍ਠੋ, ਏਕਦਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਦਿਕੋ ਹੋਨ੍ਤੋ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਵਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਦੂਰਕਨ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਰਾਜਾਦੀਹਿ ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਦੁਬ੍ਭਿਤ੍ਵਾ ਦੁਬ੍ਭਿਭਾਵੇਨ। **ਆਜੀਵਹੇਤੂ**ਤਿ ਆਜੀਵਕਾਰਣਾ ਜੀਵਿਕਾਪਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਜੀਵਿਕਾਭਯੇਨ ਅਹਂ **ਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂ** ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਂ। **ਕਤੋ ਚ ਤੇ, ਚਿਤ੍ਤ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੋ ਮਯਾ**ਤਿ, ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਤਵ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਮਿ, ਮਮੇਵ ਪਨ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਾਮੀ’’ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤ, ਮਯਾ ਨਨੁ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਕਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਾਤਿ ‘‘ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਸਟ੍ਠਾ, ਤਥਾ **ਮਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਂ** ਪਰੇਸਂ ਗੁਣੇ ਮਕ੍ਖਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਵੂਪਸਮੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ **ਵੂਪਸਮੋ** ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਂ। **ਇਤਿਸ੍ਸੁ ਮਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਤਦਾ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ,** ‘‘ਸਮ੍ਮ, ਤਯਾ ਤੇਸੁ ਗੁਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤ, ਤ੍ਵਂ ਏਵਂ ਤਦਾ ਨਿਯੁਞ੍ਜਸਿ। **ਇਦਾਨਿ ਤ੍ਵਂ ਗਚ੍ਛਸਿ ਪੁਬ੍ਬਚਿਣ੍ਣਂ** ਇਦਾਨਿ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ਪਹਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰਿਮਾਚਿਣ੍ਣਂ ਮਹਿਚ੍ਛਤਾਦਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਸਿ, ਕਿਂ ਨਾਮੇਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਗਚ੍ਛਸਿ ਪੁਬ੍ਬਚਿਣ੍ਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਤਣ੍ਹਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਚਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾ, **ਅਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਦੀਨਵਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। **ਪਿਯਾਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦੀਸੁ ਪੇਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਿਯਭਾਵੋ ਚੇਵ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਅਧਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨਭਿਰਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਪ੍ਪਿਯਭਾਵੋ ਚ ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਨੁਰੋਧਪਟਿਵਿਰੋਧੋ। **ਸੁਭਾਨਿ ਰੂਪਾਨੀ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ ਸੁਭਰੂਪਾਨਿ। **ਸੁਖਾ ਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਸੁਖਵੇਦਨਾ। **ਮਨਾਪਿਯਾ ਕਾਮਗੁਣਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾ ਮਨੋਰਮਾ ਕਾਮਕੋਟ੍ਠਾਸਾ। **ਵਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਨਿਰੂਪਤੋ ਤਂਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਰਾਗਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਹਾਨੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤਤਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤਾਯ ਚ ਵਨ੍ਤਾ। **ਵਨ੍ਤੇ ਅਹਂ ਆਵਮਿਤੁਂ ਨ ਉਸ੍ਸਹੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਤੇ ਛਡ੍ਡਿਤੇ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚਾਵਮਿਤੁਂ ਅਹਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਤਿ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਭਵੇਸੁ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਯੋਨੀਸੁ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਗਤੀਸੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਸੁ ਚ। **ਵਚੋ ਕਤਂ ਮਯਾ**ਤਿ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਤਵ ਵਚਨਂ ਮਯਾ ਕਤਂ। ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚ **ਬਹੂਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਨ ਮੇਸਿ ਕੋਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਨੇਕਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਪਨ ਮਯਾ ਨ ਕੋਪਿਤੋ ਅਸਿ। ਮਯਾ ਨੇਵ ਪਰਿਭਵਿਤੋ। ਤਥਾਪਿ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵੋ** ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭੂਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਤਵ ਅਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ **ਦੁਕ੍ਖੇ ਚੀਰਂ ਸਂਸਰਿਤਂ ਤਯਾ ਕਤੇ**ਤਿ ਤਯਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੇ ਅਨਾਦਿਮਤਿ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖੇ ਸੁਚਿਰਕਾਲਂ ਮਯਾ ਸਂਸਰਿਤਂ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਤਂ।

ਇਦਾਨਿ ‘‘ਦੁਕ੍ਖੇ ਚਿਰਂ ਸਂਸਰਿਤਂ ਤਯਾ ਕਤੇ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਗਤਿਭੇਦੇਨ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਤ੍ਵਞ੍ਞੇਵਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਰਾਜਦਸੀ**ਤਿ ਰਾਜਾ ਅਸਿ, ਦਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ, ਵੇਸ੍ਸਾ ਚ ਸੁਦ੍ਦਾ ਚ ਭਵਾਮ ਏਕਦਾ ਤਵੇਵ ਵਾਹਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ । **ਦੇਵਤ੍ਤਨਂ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਦੇਵਭਾਵਂ ਵਾਪਿ ਤ੍ਵਂਯੇਵ **ਨੇ** ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਕਰੋਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਾਹਸਾ**ਤਿ ਕਾਰਣਭਾਵੇਨ।

ਤਵੇਵ ਹੇਤੂਤਿ ਤਵੇਵ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ। **ਤ੍ਵਂਮੂਲਕ**ਨ੍ਤਿ ਤ੍ਵਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ।

ਨਨੁ ਦੁਬ੍ਭਿਸ੍ਸਸਿ ਮਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦੁਬ੍ਭਿਸ੍ਸਸਿ ਨੁਨ, ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤ੍ਵਂ ਅਨਨ੍ਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ, ਚਿਤ੍ਤ, ਮਿਤ੍ਤਪਟਿਰੂਪਕੋ ਸਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਦੁਬ੍ਭਿ, ਇਦਾਨਿ ਤਥਾ ਦੁਬ੍ਭਿਸ੍ਸਸਿ ਮਞ੍ਞੇ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਚਾਰੇਤੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮੁਹੁਂ ਮੁਹੁਂ ਚਾਰਣਿਕਂਵ ਦਸ੍ਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਣ੍ਹਤੋ ਚਰਣਾਰਹਂ ਵਿਯ ਮਨੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਚਰਣਾਰਹਂ ਪੁਰਿਸਂ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਚਰਗੋਪਕਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਂ ਤਂ ਭਵਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਮਯਾ ਪਲੋਭਸੀ**ਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਪੁਰਿਸੇਨ ਵਿਯ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੋ ਤਂ ਤਂ ਪਲੋਭਨੀਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਲੋਭਸਿ। **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੇ, ਚਿਤ੍ਤ, ਵਿਰਾਧਿਤਂ ਮਯਾ**ਤਿ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਕਿਂ ਨਾਮ ਤੇ ਮਯਾ ਵਿਰਦ੍ਧਂ, ਤਂ ਕਥੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਂ ਪੁਰੇ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਰਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾ, ਯੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਯਤ੍ਥੇਵ ਚਸ੍ਸ ਕਾਮੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਯਤ੍ਥਕਾਮਂ ਯਥਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਖਂ ਹੋਤਿ, ਤਥੇਵ ਚ ਚਰਨ੍ਤੋ ਯਥਾਸੁਖਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਚਾਰਿਕਂ ਅਚਰਿ। ਅਜ੍ਜਾਹਂ ਪਭਿਨ੍ਨਮਦਂ ਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਂ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਛੇਕੋ ਅਙ੍ਕੁਸਗ੍ਗਹੋ ਅਙ੍ਕੁਸੇਨ ਵਿਯ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਮੇ ਲੋਕਮਿਮਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹੀਤਿ ਮਮ ਸਤ੍ਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਇਮਂ ਅਨਵਸੇਸਖਨ੍ਧਲੋਕਂ ਞਾਣੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿ। ਕਿਨ੍ਤਿ? ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ **ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ,** ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਧੁਵਸ੍ਸ ਥਾਵਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਦ੍ਧੁਵਤੋ** ਸੁਖਸਾਰਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਸਾਰਤੋ**। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦ ਮਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਜਿਨਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਮਂ ਜਿਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੇਹਿ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੇਹਿ। ''ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਮ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਜਿਨਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਞਾਣੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦ, ਯਾਥਾਵਤੋ ਤਾਰੇਹਿ, ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਮਗ੍ਗੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੋ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰਤੋ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਤੋ ਮਂ ਤਾਰੇਹਿ।

ਨ ਤੇ ਇਦਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਯਥਾ ਪੁਰਾਣਕਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਇਦਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਗੇਹਂ ਪੋਰਾਣਕਂ ਵਿਯ ਤਵ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਨਾਹਂ ਅਲਂ ਤੁਯ੍ਹ ਵਸੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਾਹਂ ਤਵ ਵਸੇ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ **ਮਹੇਸਿਨੋ** ਭਗਵਤੋ **ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਮ੍ਹਿ** ਸਾਸਨੇ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਚ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਣਾ ਨਾਮ ਮਾਦਿਸਾਵ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸਧਾਰਿਨੋ, ਏਕਂਸਤੋ ਸਮਣਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਗਾਤਿ ਸਿਨੇਰੁਹਿਮਵਨ੍ਤਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਤਾ। **ਸਮੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਸਮੁਦ੍ਦਾਦਯੋ ਸੀਤਸਮੁਦ੍ਦਾਦਯੋ, ਨ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੁਦ੍ਦਾ। **ਸਰਿਤਾ**ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬਾ ਨਦਿਯੋ ਚ। **ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ**ਤਿ ਪਥਵੀ। **ਦਿਸਾ ਚਤਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭੇਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਦਿਸਾ। **ਵਿਦਿਸਾ**ਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਕ੍ਖਿਣਾਦਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਨੁਦਿਸਾ। **ਅਧੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਯਾਵ ਉਦਕਸਨ੍ਧਾਰਕਵਾਯੁਖਨ੍ਧਾ। **ਦਿਵਾ**ਤਿ ਦੇਵਲੋਕਾ। ਦਿਵਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਤੇ ਸਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰੇ ਵਦਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਤਿਭਵਾ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਕਾਮਭਵਾਦਯੋ ਤਯੋ ਭਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਚੇਵ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਪੀਲ਼ਿਤਾ ਚ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਿ ਖੇਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਕੁਹਿਂ ਗਤੋ, ਚਿਤ੍ਤ, ਸੁਖਂ ਰਮਿਸ੍ਸਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਞੇਤ੍ਥ ਪਰਿਯੇਸਾਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਧਿਤਿਪ੍ਪਰਨ੍ਤਿ ਧਿਤਿਪਰਾਯਣਂ ਪਰਮਂ ਥਿਰਭਾਵੇ ਠਿਤਂ ਮਮਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਕਿਂ ਕਾਹਿਸਿ, ਤਤੋ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਮਂ ਚਾਲ਼ੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ **"ਨ ਤੇ ਅਲਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਵਸਾਨੁਵਤ੍ਤਕੋ"**ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਨ ਜਾਤੁ ਭਸ੍ਤਂ ਉਭਤੋਮੁਖਂ ਛੁਪੇ , ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਪੂਰਂ ਨਵਸੋਤਸਨ੍ਦਨਿ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਭਸ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਸ੍ਤਿਂ। **ਉਭਤੋਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਤੋਲ਼ਿਯਾ ਉਭਤੋਮੁਖਂ। **ਨ ਜਾਤੁ ਛੁਪੇ**ਤਿ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਪਾਦੇਨਾਪਿ ਨ ਛੁਪੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ **ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਪੂਰਂ ਨਵਸੋਤਸਨ੍ਦਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਅਸੁਚਿਨੋ ਪੂਰਂ ਨਵਹਿ ਸੋਤੇਹਿ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਅਸੁਚਿਸਨ੍ਦਨਿਂ ਸਵਤਿਂ। ਤਾਯ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਯਾ ਧੀ ਅਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਸਾ ਗਰਹਾ ਹੋਤੁ।

ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਯਾ ਗਾਥਾਹਿ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਾਨਾਚਿਕ੍ਖਣਾਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਨ੍ਤੋ **"ਵਰਾਹਏਣੇਯ੍ਯਵਿਗਾਲ਼੍ਹਸੇਵਿਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵਰਾਹਏਣੇਯ੍ਯਵਿਗਾਲ਼੍ਹਸੇਵਿਤੇ**ਤਿ ਵਰਾਹੇਹਿ ਚੇਵ ਏਣੇਯ੍ਯੇਹਿ ਚ ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਸੇਵਿਤੇ। **ਪਬ੍ਭਾਰਕੁਟ੍ਟੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਭਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਚੇਵ ਪਬ੍ਬਤਸਿਖਰੇ ਚ। **ਪਕਤੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰੇ**ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਏਵ ਸੁਨ੍ਦਰੇ

ਅਤਿਤ੍ਤਿਮਨੋਹਰੇ। ''ਪਕਤਿਵਸੁਨ੍ਧਰੇ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਪਾਕਤਿਕੇ ਭੂਮਿਪਦੇਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਵਮ੍ਬੁਨਾ ਪਾਵੁਸਸਿਤ੍ਤਕਾਨਨੇ**ਤਿ ਪਾਵੁਸਵਸੇਨ ਵੁਟ੍ਠੇਨ ਮੇਘੋਦਕੇਨ ਉਪਸਿਤ੍ਤਵਸ੍ਸੇ ਸੁਥੇਵੇ ਵਨੇ। **ਤਹਿਂ ਗੁਹਾਗੇਹਗਤੋ ਰਮਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਤਕਾਨਨੇ ਗੁਹਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਗੇਹਂ ਉਪਗਤੋ ਭਾਵਨਾਰਤਿਯਾ ਅਭਿਰਮਿਸ੍ਸਸਿ।

ਤੇ ਤਂ ਰਮੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇ ਮਯੂਰਾਦਯੋ ਵਨਸਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤਂ ਰਮੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵੁਟ੍ਠਮ੍ਹਿ ਦੇਵੇਤਿ ਮੇਘੇ ਅਧਿਪ੍ਪਵੁਟ੍ਠੇ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੇ ਤਿਣੇ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਗਸ੍ਸੋਦਕਪਾਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਿਣੇ ਸੁਰਤ੍ਤਵਣ੍ਣਕਮ੍ਬਲਸਦਿਸੇ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲੇ ਜਾਤੇ। **ਸੰਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਮੇਘਨਿਭਮ੍ਹਿ ਕਾਨਨੇ**ਤਿ ਪਾਵੁਸਮੇਘਸਙ੍ਕਾਸੇ ਕਾਨਨੇ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਤੇ। **ਨਗਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ। **ਵਿਟਪਿਸਮੋ ਸਯਿਸ੍ਸਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਰੁਸਦਿਸੋ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਂ। **ਤਂ ਮੇ ਮੁਦੂ ਹੇਹਿਤਿ ਤੂਲਸਨ੍ਨਿਭ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤਿਣਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਂ ਮੁਦੁ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਤੂਲਸਨ੍ਨਿਭਂ ਤੂਲਿਕਸਦਿਸਂ ਸਯਨਂ ਮੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਤਥਾ ਤੁ ਕਸ੍ਸਾਮਿ ਯਥਾਪਿ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਇਸ੍ਸਰਪੁਰਿਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਕਰਦਾਸਾਦਿਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਅਹਮ੍ਪਿ, ਚਿਤ੍ਤ, ਤਂ ਤਥਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਮਿਯੇਵ। ਕਥਂ? **ਯਂ ਲਬ੍ਭਤਿ ਤੇਨਪਿ ਹੋਤੁ ਮੇ ਅਲ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਯਂ ਯਾਦਿਸਂ ਵਾ ਤਾਦਿਸਂ ਵਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਨ ਚ ਮਯ੍ਹਂ ਅਲਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਂ ਹੋਤੁ। ਏਤੇਨ ਇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ – ਯਸ੍ਮਾ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਹੇਤੁ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਹਂ ਪਨ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਂ ਦੂਰਤੋ ਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਾਸਂ ਵਿਯ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤੇਮੀਤਿ। **ਨ ਤਾਹਂ ਕਸ੍ਸਾਮਿ ਯਥਾ ਅਤਨ੍ਦਿਤੋ, ਬਿਲ਼ਾਰਭਸ੍ਤਂਵ ਯਥਾ ਸੁਮਦ੍ਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਪਰਿਵਜ੍ਜਨਹੇਤੁ, ਪੁਨ ਤਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਮਸਤਿ, ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਕੋਚਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਯੋਗੇਨ ਭਾਵਨਾਯ ਅਤਨ੍ਦਿਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਂ, ਕਮ੍ਮਯੋਗ੍ਗਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਥਾ ਅਹਮ੍ਪਿ, ਚਿਤ੍ਤ, ਤਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਂ, ਕਮ੍ਮਯੋਗ੍ਗਂ ਮਯ੍ਹਂ ਵਸੇ ਵਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ । ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਬਿਲ਼ਾਰਭਸ੍ਤਂਵ ਯਥਾ ਸੁਮਦ੍ਦਿਤਂ, ਨ**ਇਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਦ੍ਦਿਤਂ ਬਿਲ਼ਾਰਭਸ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮਂ, ਕਮ੍ਮਯੋਗ੍ਗਂ ਸੁਖੇਨ ਪਰਿਹਰਣੀਯਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਹਂ ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਵੀਰਿਯੇਨ ਤਂ ਮਯ੍ਹ ਵਸਾਨਯਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵੀਰਿਯੇਨ ਭਾਵਨਾਬਲਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਵਸਂ ਆਨਯਿਸ੍ਸਂ। **ਗਜਂਵ ਮਤ੍ਤਂ ਕੁਸਲਙ੍ਕੁਸਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਕੁਸਲੋ ਛੇਕੋ ਅਙ੍ਕੁਸਗ੍ਗਹੋ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਿਕ੍ਖਾਬਲੇਨ ਮਤ੍ਤਹਤ੍ਥਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਂ ਆਨੇਤਿ, ਤਥੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਯਾ ਸੁਦਨ੍ਤੇਨ ਅਵਟ੍ਠਿਤੇਨ ਹੀਤਿ ਹੀਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਨ੍ਤੇਨ ਤਤੋ ਏਵ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਵਟ੍ਠਿਤੇਨ ਤਯਾ। **ਹਯੇਨ ਯੋਗ੍ਗਾਚਰਿਯੋਵ ਉਜ੍ਜੁਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੁਦਨ੍ਤੇਨ ਸੁਦਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਉਜੁਨਾ ਅਵਙ੍ਕਗਤਿਨਾ ਅਸ੍ਸਾਜਾਨੀਯੇਨ ਯੋਗ੍ਗਾਚਰਿਯੋ ਅਸ੍ਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿ ਅਖੇਮਟ੍ਠਾਨਤੋ ਖੇਮਨ੍ਤਭੂਮਿਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਵਂ **ਪਹੋਮਿ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਸਿਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਿਵਭਾਵਕਰਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਸਿਵਂ। **ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖੀਹੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਣਸੀਲੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਸੇਵਿਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਅਹਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਪਹੋਮਿ ਸਕ੍ਕੋਮੀਤਿ।

ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਤਂ ਬਲਸਾ ਨਿਬਨ੍ਧਿਸਂ, ਨਾਗਂਵ ਥਮ੍ਭਮ੍ਹਿ ਦਲ਼੍ਹਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾਤਿ ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯੋ ਮਹਾਹਤ੍ਥਿਂ ਆਲ਼ਾਨਥਮ੍ਭੇ ਦਲ਼੍ਹਾਯ ਥਿਰਾਯ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਨਿਬਨ੍ਧਤਿ, ਏਵਮਹਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ ਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਨਿਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਂ। **ਤਂ ਮੇ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਸਤਿਯਾ ਸੁਭਾਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤ੍ਵਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਮਮ ਸਤਿਯਾ ਸੁਗੁਤ੍ਤਂ ਸੁਭਾਵਿਤਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਸਬ੍ਬਭਵੇਸੁ ਹੇਹਿਸੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਦਿਬਲੇਨ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਭਵੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਦਿਨਿਸ੍ਸਯੇਹਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ।

ਪਞ੍ਞਾਯ ਛੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਥਾਨੁਸਾਰਿਨਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਥਗਾਮਿਨਂ ਆਯਤਨਸਮੁਦਯਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਮੁਦਯੇਨ ਉਪ੍ਪਥਗਾਮੀ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਵਿਸ੍ਸਨ੍ਦਨਂ ਕਿਲੇਸਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯਾਯ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਪਞ੍ਞਾਯ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੋਤਵਿਚ੍ਛੇਦਨਵਸੇਨ ਆਵਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਯੋਗੇਨ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਯੋਗੇਨ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਵਿਧਮਨੇਨ

ਨਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਪਥੇ ਨਿਵੇਸਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿਯਂ ਨਿਵੇਸੇਤ੍ਵਾ, ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਯਦਾ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪਿਤਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਤਦਾ ਮਗ੍ਗਪਵ੍ਵਾਯ ''ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧) ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਯਤਨਸਮੁਦਯਸ੍ਸ ਵਿਭਵਂ ਸਮ੍ਭਵਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ **ਅਗ੍ਗਵਾਦਿਨੋ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ **ਦਾਯਾਦੋ** ਓਰਸਪੁਤ੍ਤੋ **ਹੇਹਿਸਿ** ਭਵਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਬ੍ਬਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਸੁਭੇ ਸੁਭਨ੍ਤਿ, ਦੁਕ੍ਖੇ ਸੁਖਨ੍ਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾਨਂ ਵਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ। **ਗਾਮਣ੍ਡਲਂਵ ਪਰਿਨੇਸਿ, ਚਿਤ੍ਤ, ਮ**ਨ੍ਤਿ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਮਂ ਗਾਮਦਾਰਕਂ ਵਿਯ ਪਰਿਕਡ੍ਢਸਿ, ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਪਰਿਕਡ੍ਢਸਿ। **ਨਨੁ ਸਂਯੋਜਨਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਯੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਬਨ੍ਧਨਾਨਂ ਛੇਦਕਂ **ਕਾਰੁਣਿਕਂ ਮਹਾਮੁਨਿਂ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਂਸੇਵਸਿ ਨਨੁ, ''ਤਥਾਰੂਪੇ ਮਹਾਨੁਭਾਵੇ ਦੂਰਤੋਵ ਵਜ੍ਜੇਸਿ, ਮਾਦਿਸੇ ਪਨ ਤਪਸ੍ਸਿਨੇ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਨੇਸੀ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਸਾਦਲੇਸੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਸਂਸਤਿ।

ਮਿਗੋ ਯਥਾਤਿ ਯਥਾ ਮਿਗੋ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਲਤਾਦੀਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਿਤ੍ਤਵਿਚਿਤ੍ਤੇ ਅਨਾਕੁਲੇ ਕਾਨਨੇ **ਸੇਰਿ** ਸਯਂਵਸੀ ਰਮਤਿ। **ਰਮ੍ਮਂ ਗਿਰਿਂ ਪਾਵੁਸਅਬ੍ਭਮਾਲਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਾਵੁਸਕਾਲੇ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੁਮਾਲਿਨੀਹਿ ਥਲਜਜਲਜਮਾਲਾਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਭਮਾਲਿਨਿਂ ਜਨਵਿਵਿਤ੍ਤਤਾਯ ਮਨੋਰਮਤਾਯ ਚ ਰਮ੍ਮਂ ਪਬ੍ਬਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਗੇ ਰਮਿਸ੍ਸਂ, **ਅਸਂਸਯਂ** ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਤ੍ਵਂ, ਚਿਤ੍ਤ, ਪਰਾਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਸਂਸਾਰਬ੍ਯਸਨੇਹਿ ਠਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੇ ਤੁਯ੍ਹ ਛਨ੍ਦੇਨ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਿਨੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇ ਚਿਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਯੇ** ਨਰਨਾਰਿਯੋ, ਅਮ੍ਭੋ ਚਿਤ੍ਤ, ਤੁਯ੍ਹਂ **ਛਨ੍ਦੇਨ ਵਸੇਨ** ਰੁਚਿਯਾ ਠਿਤਾ **ਯਂ** ਗੇਹਨਿਸ੍ਸਿਤਂ **ਸੁਖਂ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ** ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ **ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ** ਅਨ੍ਧਬਾਲਾ, **ਮਾਰਵਸਾਨੁਵਤ੍ਤਿਨੋ** ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦੀਨਂ ਵਸੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਸੀਲਾ, **ਭਵਾਭਿਨਨ੍ਦੀ** ਕਾਮਾਦਿਭਵਮੇਵ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਤੋ, ਤਵ ਸਾਵਕਾ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਕਰਾ। ਮਯਂ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ, ਨ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਸੇ ਅਨੁਵਤ੍ਤਾਮਾਤਿ।

ਏਵਂ ਥੇਰੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਤਾਲਪੁਟਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਞਾਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੦. ਸਟ੍ਠਿਨਿਪਾਤੋ

੧. ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਟ੍ਠਿਨਿਪਾਤੇ **ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਥੇਰੋ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਦਿਵਸਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਕਲ੍ਲਵਾਲਗਾਮਕਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧੇ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ – ''ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਮਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਅਰਿਯਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਂ ਪਮਾਦੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੩੫) ਸਂਵੇਜਿਤੋ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਧਾਤੁਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਏਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲਕ੍ਖਣੇ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੩੭੫-੩੯੭) –

''ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਵਿਹਾਸਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਦੇਵਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੋ॥

''ਵਰੁਣੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਨਾਗਰਾਜਾ ਅਹਂ ਤਦਾ।
ਕਾਮਰੂਪੀ ਵਿਕੁਬ੍ਬਾਮਿ, ਮਹੋਦਧਿਨਿਵਾਸਹਂ॥

''ਸਙ੍ਗਣਿਯਂ ਗਣਂ ਹਿਤ੍ਵਾ, ਤੂਰਿਯਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਹਂ।
ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਵਾਦੇਸੁਂ ਅਚ੍ਛਰਾ ਤਦਾ॥

''ਵਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਤੂਰੇਸੁ, ਦੇਵਾ ਤੂਰਾਨਿ ਵਜ੍ਜਯੁਂ।
ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ, ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਸਮ੍ਪਬੁਜ੍ਝਥ॥

''ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਕਂ ਭਵਨੁਪਾਗਮਿਂ।
ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾਨ, ਕਾਲਮਾਰੋਚਯਿਂ ਅਹਂ॥

''ਖੀਣਾਸਵਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਪਰਿਵੁਤੋ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਓਭਾਸੇਨ੍ਤੋ ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਭਵਨਂ ਮੇ ਉਪਾਗਮਿ॥

''ਉਪਵਿਟ੍ਠਂ ਮਹਾਵੀਰਂ, ਦੇਵਦੇਵਂ ਨਰਾਸਭਂ।
ਸਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਤਪ੍ਪੇਸਿਂ, ਅਨ੍ਨਪਾਨੇਨਹਂ ਤਦਾ॥

''ਅਨੁਮੋਦਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

''ਯੋ ਸੋ ਸਙ੍ਘਂ ਅਪੂਜੇਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨ, ਦੇਵਲੋਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਦੇਵਰਜ੍ਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।

ਪਥਬ੍ਯਾ ਰਜ੍ਜਂ ਅਟ੍ਠਸਤਂ, ਵਸੁਧਂ ਆਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਭੋਗਾ ਅਸਙ੍ਖਿਯਾ ਤਸ੍ਸ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

‘‘ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਨਿਰਯਾ ਸੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਕੋਲਿਤੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਕੁਸਲਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋਪਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਕਾਮਰਾਗਵਸਂ ਗਤੋ।
ਮਾਤਰਂ ਪਿਤਰਞ੍ਚਾਪਿ, ਘਾਤਯਿਂ ਦੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ॥

‘‘ਯਂ ਯਂ ਯੋਨੁਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਨਿਰਯਂ ਅਥ ਮਾਨੁਸਂ।
ਪਾਪਕਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗਿਤਾ, ਭਿਨ੍ਨਸੀਸੋ ਮਰਾਮਹਂ॥

‘‘ਇਦਂ ਪਚ੍ਛਿਮਕਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਚਰਿਮੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਭਵੋ।
ਇਧਾਪਿ ਏਦਿਸੋ ਮਯ੍ਹਂ, ਮਰਣਕਾਲੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਪਵਿਵੇਕਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾਰਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

‘‘ਧਰਣਿਮ੍ਪਿ ਸੁਗਮ੍ਭੀਰਂ, ਬਹਲਂ ਦੁਪ੍ਪਧਂਸਿਯਂ।
ਵਾਮਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਖੋਭੇਯ੍ਯਂ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤੋ॥

‘‘ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਾਨੋ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਾਮਣੇਰੇ ਉਪਾਦਾਯ, ਗਰੁਚਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਮਹਂ॥

‘‘ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਕਮ੍ਮਮਭਿਨੀਹਰਿਂ।
ਤਾਹਂ ਭੂਮਿਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਪਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੇਨ ਤੇਨ ਗੁਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕੇ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤਦਗ੍ਗਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨਂ ਯਦਿਦਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੮੮, ੧੯੦) ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਤਾਯ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤੇਨ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੇਨ ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਤਂ ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਾਸਿਤਾ ਗਾਥਾ, ਤਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕੇਹਿ –

੧੧੪੯'.ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ, ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤਾ।
ਦਾਲੇਮੁ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਸੇਨਂ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ॥

੧੧੫੦'.ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ, ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤਾ।
ਧੁਨਾਮ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਸੇਨਂ, ਨਲ਼ਾਗਾਰਂਵ ਕੁਞ੍ਜਰੋ॥

੧੧੫੧'.ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਾ ਸਾਤਤਿਕਾ, ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤਾ।
ਦਾਲੇਮੁ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਸੇਨਂ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ॥

੧੧੫੨'.ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਾ ਸਾਤਤਿਕਾ, ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤਾ।
ਧੁਨਾਮ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਸੇਨਂ, ਨਲ਼ਾਗਾਰਂਵ ਕੁਞ੍ਜਰੋ॥

੧੧੫੩'.ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਕੁਟਿਕੇ, ਮਂਸਨ੍ਹਾਰੁਪਸਿਬ੍ਬਿਤੇ।
ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਪੁਰੇ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ, ਪਰਗਤ੍ਤੇ ਮਮਾਯਸੇ॥

੧੧੫੪..

''ਤਵ ਸਰੀਰਂ ਨਵਸੋਤਂ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਕਰਂ ਪਰਿਬਨ੍ਧਂ।
ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੇ ਤਂ, ਮੀਲ਼੍ਹਞ੍ਚ ਯਥਾ ਸੁਚਿਕਾਮੋ॥

੧੧੫੬'.ਏਵਞ੍ਚੇ ਤਂ ਜਨੋ ਜਞ੍ਞਾ, ਯਥਾ ਜਾਨਾਮਿ ਤਂ ਅਹਂ।
ਆਰਕਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਗੂਥਟ੍ਠਾਨਂਵ ਪਾਵੁਸੇ॥

੧੧੫੭'.ਏਵਮੇਤਂ ਮਹਾਵੀਰ, ਯਥਾ ਸਮਣ ਭਾਸਸਿ।
ਏਤ੍ਥ ਚੇਕੇ ਵਿਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਪਙ੍ਕਮ੍ਹਿਵ ਜਰਗ੍ਗਵੋ॥

੧੧੫੮'.ਆਕਾਸਮ੍ਹਿ ਹਲਿਦ੍ਦਿਯਾ, ਯੋ ਮਞ੍ਞੇਥ ਰਜੇਤਵੇ।
ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾਪਿ ਰਙ੍ਗੇਨ, ਵਿਘਾਤੁਦਯਮੇਵ ਤਂ॥

੧੧੫੯'.ਤਦਾਕਾਸਸਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ।
ਮਾ ਪਾਪਚਿਤ੍ਤੇ ਆਸਾਦਿ, ਅਗ੍ਗਿਖਨ੍ਧਂਵ ਪਕ੍ਖਿਮਾ॥

੧੧੬੦'.ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤਂ ਬਿਮ੍ਬਂ, ਅਰੁਕਾਯਂ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਂ।
ਆਤੁਰਂ ਬਹੁਸਙ੍ਕਪ੍ਪਂ, ਯਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਧੁਵਂ ਠਿਤਿ॥

੧੧੬੧‘.ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤੰ ਰੂਪੰ, ਮਣਿਨਾ ਕੁਣ੍ਡਲੇਨ ਚ।
ਅਟ੍ਠਿੰ ਤਚੇਨ ਓਨਦ੍ਧੰ, ਸਹ ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਸੋਭਤਿ॥

੧੧੬੨‘.ਅਲਤ੍ਤਕਕਤਾ ਪਾਦਾ, ਮੁਖੰ ਚੁਣ੍ਣਕਮਕ੍ਖਿਤੰ।
ਅਲੰ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੧੧੬੩‘.ਅਟ੍ਠਾਪਦਕਤਾ ਕੇਸਾ, ਨੇਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਜਨਮਕ੍ਖਿਤਾ।
ਅਲੰ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੧੧੬੪‘.ਅਞ੍ਜਨੀਵ ਨਵਾ ਚਿਤ੍ਤਾ, ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਅਲਙ੍ਕਤੋ।
ਅਲੰ ਬਾਲਸ੍ਸ ਮੋਹਾਯ, ਨੋ ਚ ਪਾਰਗਵੇਸਿਨੋ॥

੧੧੬੫‘.ਓਦਹਿ ਮਿਗਵੋ ਪਾਸੰ, ਨਾਸਦਾ ਵਾਗੁਰੰ ਮਿਗੋ।
ਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪੰ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਕਦ੍ਦਨ੍ਤੇ ਮਿਗਬਨ੍ਧਕੇ॥

੧੧੬੬‘.ਛਿਨ੍ਨੋ ਪਾਸੋ ਮਿਗਵਸ੍ਸ, ਨਾਸਦਾ ਵਾਗੁਰੰ ਮਿਗੋ।
ਭੁਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਪੰ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਸੋਚਨ੍ਤੇ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੇ॥

੧੧੬੭‘.ਤਦਾਸਿ ਯੰ ਭਿੰਸਨਕੰ, ਤਦਾਸਿ ਲੋਮਹੰਸਨੰ।
ਅਨੇਕਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ॥

੧੧੬੮‘.ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਵਤ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਉਪ੍ਪਾਦਵਯਧਮ੍ਮਿਨੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਵੂਪਸਮੋ ਸੁਖੋ॥

੧੧੬੯‘.ਸੁਖੁਮੰ ਤੇ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਵਾਲਗ੍ਗੰ ਉਸੁਨਾ ਯਥਾ।
ਯੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਰਤੋ ਨੋ ਚ ਅਤ੍ਤਤੋ॥

੧੧੭੦‘.ਯੇ ਚ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇ, ਪਰਤੋ ਨੋ ਚ ਅਤ੍ਤਤੋ।
ਪਚ੍ਚਬ੍ਯਾਧਿੰਸੁ ਨਿਪੁਣੰ, ਵਾਲਗ੍ਗੰ ਉਸੁਨਾ ਯਥਾ॥

੧੧੭੧‘.ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਯ ਓਮਟ੍ਠੋ, ਡਯ੍ਹਮਾਨੋਵ ਮਤ੍ਥਕੇ।
ਕਾਮਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਾਯ, ਸਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ॥

੧੧੭੨‘.ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਯ ਓਮਟ੍ਠੋ, ਡਯ੍ਹਮਾਨੋਵ ਮਤ੍ਥਕੇ।
ਭਵਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਾਯ, ਸਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਬ੍ਬਜੇ॥

੧੧੭੩‘.ਚੋਦਿਤੋ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇਨ, ਸਰੀਰਨ੍ਤਿਮਧਾਰਿਨਾ।
ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੰ, ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪਯਿੰ॥

੧੧੭੪‘.ਨਯਿਦੰ ਸਿਥਿਲਮਾਰਬ੍ਭ, ਨਯਿਦੰ ਅਪ੍ਪੇਨ ਥਾਮਸਾ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਧਿਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥਪਮੋਚਨਂ॥

੧੧੭੫. ਅਯਞ੍ਚ ਦਹਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਯਮੁਤ੍ਤਮਪੋਰਿਸੋ।
ਧਾਰੇਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਦੇਹਂ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਂ ਸਵਾਹਨਂ॥

੧੧੭੬. ਵਿਵਰਮਨੁਪਭਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੁਤਾ, ਵੇਭਾਰਸ੍ਸ ਚ ਪਣ੍ਡਵਸ੍ਸ ਚ।
ਨਗਵਿਵਰਗਤੋ ਝਾਯਤਿ, ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਮਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ॥

੧੧੭੭. ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਉਪਰਤੋ, ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੋ ਮੁਨਿ।
ਦਾਯਾਦੋ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਅਭਿਵਨ੍ਦਿਤੋ॥

੧੧੭੮. ਉਪਸਨ੍ਤਂ ਉਪਰਤਂ, ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਮੁਨਿਂ।
ਦਾਯਾਦਂ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਵਨ੍ਦ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਕਸ੍ਸਪਂ॥

੧੧੭੯. ਯੋ ਚ ਜਾਤਿਸਤਂ ਗਚ੍ਛੇ, ਸਬ੍ਬਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਯੋ।
ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ ਵੇਦਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ॥

੧੧੮੦. ਅਜ੍ਝਾਯਕੋਪਿ ਚੇ ਅਸ੍ਸ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਏਤਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਾਯੇਤਂ, ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਤਿ ਸੋਲ਼ਸਿਂ॥

੧੧੮੧. ਯੋ ਸੋ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਅਫਸ੍ਸਯਿ।
ਅਨੁਲੋਮਂ ਪਟਿਲੋਮਂ, ਤਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ॥

੧੧੮੨. ਤਾਦਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਮਾਸਾਦਿ, ਮਾਤ੍ਤਾਨਂ ਖਣਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
ਅਭਿਪ੍ਪਸਾਦੇਹਿ ਮਨਂ, ਅਰਹਨ੍ਤਮ੍ਹਿ ਤਾਦਿਨੇ।
ਖਿਪ੍ਪਂ ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਵਨ੍ਦ, ਮਾ ਤੇ ਵਿਜਟਿ ਮਤ੍ਥਕਂ॥

੧੧੮੩. ਨੇਸੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਸਂਸਾਰੇਨ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ।
ਅਧੋਗਮਂ ਜਿਮ੍ਹਪਥਂ, ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਮਨੁਧਾਵਤਿ॥

੧੧੮੪. ਕਿਮੀਵ ਮੀਲ਼੍ਹਸਲ੍ਲਿਤ੍ਤੋ, ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤੋ।
ਪਗਾਲ਼੍ਹੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੇ, ਤੁਚ੍ਛੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪੋਟ੍ਠਿਲੋ॥

੧੧੮੫. ਇਮਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸ ਆਯਨ੍ਤਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਸੁਦਸ੍ਸਨਂ।
ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਉਭਤੋਭਾਗੇ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ॥

੧੧੮੬. ਵਿਸਲ੍ਲਂ ਖੀਣਸਂਯੋਗਂ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਂ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨਂ।
ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ॥

੧੧੮੭. ‘‘ਏਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਦੇਵਾ, ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੋ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ।

ਦਸ ਦੇਵਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾ।
ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਾ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਜਲੀਕਤਾ॥

੧੧੮੮.ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞ, ਨਮੋ ਤੇ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮ।
ਯਸ੍ਸ ਤੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋਸਿ ਮਾਰਿਸ॥

੧੧੮੯.ਪੂਜਿਤੋ ਨਰਦੇਵੇਨ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮਰਣਾਭਿਭੂ।
ਪੁਣ੍ਡਰੀਕੰਵ ਤੋਯੇਨ, ਸਙ੍ਖਾਰੇਨੁਪਲਿਮ੍ਪਤਿ॥

੧੧੯੦.ਯਸ੍ਸ ਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨ ਸਹਸ੍ਸਧਾ ਲੋਕੋ, ਸੰਵਿਦਿਤੋ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਪ੍ਪੋ ਵਸਿ।
ਇਦ੍ਧਿਗੁਣੇ ਚੁਤੁਪਪਾਤੇ ਕਾਲੇ, ਪਸ੍ਸਤਿ ਦੇਵਤਾ ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ॥

੧੧੯੧.ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਵ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਸੀਲੇਨ ਉਪਸਮੇਨ ਚ।
ਯੋਪਿ ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਏਤਾਵਪਰਮੋ ਸਿਯਾ॥

੧੧੯੨.ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਖਣੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਨੇ।
ਅਹੰ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਾਸੁ ਕੁਸਲੋ, ਵਸੀਭੂਤੋਮ੍ਹਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ॥

੧੧੯੩.ਸਮਾਧਿਵਿਜ੍ਜਾਵਸਿਪਾਰਮੀਗਤੋ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਗੋਤ੍ਤੋ ਅਸਿਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ।
ਧੀਰੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿ ਸਮਾਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ, ਨਾਗੋ ਯਥਾ ਪੂਤਿਲਤੰਵ ਬਨ੍ਧਨੰ॥

੧੧੯੪.ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

੧੧੯੫.ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯੰ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸੰਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

੧੧੯੬.ਕੀਦਿਸੋ ਨਿਰਯੋ ਆਸਿ, ਯਤ੍ਥ ਦੁਸ੍ਸੀ ਅਪਚ੍ਚਥ।
ਵਿਧੁਰੰ ਸਾਵਕਮਾਸਜ੍ਜ, ਕਕੁਸਨ੍ਧਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

੧੧੯੭.ਸਤੰ ਆਸਿ ਅਯੋਸਙ੍ਕੂ, ਸਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵੇਦਨਾ।
ਈਦਿਸੋ ਨਿਰਯੋ ਆਸਿ, ਯਤ੍ਥ ਦੁਸ੍ਸੀ ਅਪਚ੍ਚਥ।
ਵਿਧੁਰੰ ਸਾਵਕਮਾਸਜ੍ਜ, ਕਕੁਸਨ੍ਧਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ॥

੧੧੯੮.ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ।
ਤਾਦਿਸੰ ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਸਜ੍ਜ, ਕਣ੍ਹ ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਗਚ੍ਛਸਿ॥

੧੧੯੯.ਮਜ੍ਝੇਸਰਸ੍ਮਿੰ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਵਿਮਾਨਾ ਕਪ੍ਪਠਾਯਿਨੋ।
ਵੇਲੁਰਿਯਵਣ੍ਣਾ ਰੁਚਿਰਾ, ਅਚ੍ਚਿਮਨ੍ਤੋ ਪਭਸ੍ਸਰਾ।

ਅਚ੍ਛਰਾ ਤਤ੍ਥ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਪੁਥੁ ਨਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਿਯੋ॥

੧੨੦੦.‘ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤਿ…ਪੇ॰… ਕਣ੍ਹ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਸਿ॥

੧੨੦੧.‘ਯੋ ਵੇ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚੋਦਿਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੇਕ੍ਖਤੋ।

ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦਂ, ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪਯਿ॥

੧੨੦੨.‘ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤਿ…ਪੇ॰… ਕਣ੍ਹ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਸਿ॥

੧੨੦੩.‘ਯੋ ਵੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦਂ, ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪਯਿ।

ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ, ਸਂਵੇਜੇਸਿ ਚ ਦੇਵਤਾ॥

੧੨੦੪.‘ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤਿ…ਪੇ॰… ਕਣ੍ਹ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਸਿ॥

੧੨੦੫.‘ਯੋ ਵੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦੇ, ਸਕ੍ਕਂ ਸੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਅਪਿ ਆਵੁਸੋ ਜਾਨਾਸਿ, ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ।

ਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਯਥਾਤਥਂ॥

੧੨੦੬.‘ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤਿ…ਪੇ॰… ਕਣ੍ਹ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਸਿ॥

੧੨੦੭.‘ਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਸੁਧਮ੍ਮਾਯਂ ਠਿਤੋ ਸਭਂ।

ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਤ੍ਯਾਵੁਸੋ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਾ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਰੇ ਅਹੁ।

ਪਸ੍ਸਸਿ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਭਸ੍ਸਰਂ॥

੧੨੦੮.‘ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਯਾਕਾਸਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਯਥਾਤਥਂ।

ਨ ਮੇ ਮਾਰਿਸ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਾ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਰੇ ਅਹੁ॥

੧੨੦੯.‘ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਭਸ੍ਸਰਂ।

ਸੋਹਂ ਅਜ੍ਜ ਕਥਂ ਵਜ੍ਜਂ, ਅਹਂ ਨਿਚ੍ਚੋਮ੍ਹਿ ਸਸ੍ਸਤੋ॥

੧੨੧੦.‘ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤਿ…ਪੇ॰… ਕਣ੍ਹ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਸਿ॥

੧੨੧੧.‘ਯੋ ਮਹਾਨੇਰੁਨੋ ਕੂਟਂ, ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਅਫਸ੍ਸਯਿ।

ਵਨਂ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਾਨਂ, ਯੇ ਚ ਭੂਮਿਸਯਾ ਨਰਾ॥

੧੨੧੨.‘ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ।

ਤਾਦਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮਾਸਜ੍ਜ, ਕਣ੍ਹ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਸਿ॥

੧੨੧੩.‘ਨ ਵੇ ਅਗ੍ਗਿ ਚੇਤਯਤਿ, ਅਹਂ ਬਾਲਂ ਡਹਾਮਿਤਿ।

ਬਾਲੋਵ ਜਲਿਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ, ਆਸਜ੍ਜ ਨਂ ਪਡਯ੍ਹਤਿ॥

੧੨੧੪.‘ਏਵਮੇਵ ਤੁਵਂ ਮਾਰ, ਆਸਜ੍ਜ ਨਂ ਤਥਾਗਤਂ।

ਸਯਂ ਡਹਿਸ੍ਸਸਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ, ਬਾਲੋ ਅਗ੍ਗਿਂਵ ਸਮ੍ਫੁਸਂ॥

੧੨੧੫.‘ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵੀ ਮਾਰੋ, ਆਸਜ੍ਜ ਨਂ ਤਥਾਗਤਂ।
ਕਿਨ੍ਨੁ ਮਞ੍ਞਸਿ ਪਾਪਿਮ, ਨ ਮੇ ਪਾਪਂ ਵਿਪਚ੍ਚਤਿ॥

੧੨੧੬.‘ਕਰਤੋ ਤੇ ਚੀਯਤੇ ਪਾਪਂ, ਚਿਰਰਤ੍ਤਾਯ ਅਨ੍ਤਕ।
ਮਾਰ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦ ਬੁਦ੍ਧਮ੍ਹਾ, ਆਸਂ ਮਾਕਾਸਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸੁ॥

੧੨੧੭.‘ਇਤਿ ਮਾਰਂ ਅਤਜ੍ਜੇਸਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਭੇਸਕਲਾਵਨੇ।
ਤਤੋ ਸੋ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਯਕ੍ਖੋ, ਤਤ੍ਥੇਵਨ੍ਤਰਧਾਯਥਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਤ੍ਥਂ ਸੁਦਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਥੇਰੋ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿਤ੍ਥਾਤਿ।

ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਏਕਚ੍ਚਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ।

ਤਤ੍ਥ “**ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ**”ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਾ। **ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ**ਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਆਰਞ੍ਞਕਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ ਆਰਞ੍ਞਿਕਾ। ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੇਨ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਾ**, ਘਰੇ ਘਰੇ ਲਦ੍ਧਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ ਯਾਪਨਕਾ। **ਉਞ੍ਛਾਪਤ੍ਤਾਗਤੇ ਰਤਾ**ਤਿ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਾਯ ਪਤ੍ਤੇ ਆਗਤੇ ਪਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ ਰਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਅਭਿਰਤਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ। **ਦਾਲੇਮੁ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਸੇਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਜਨਨੇ ਸਹਾਯਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਸੇਨਾਭੂਤਂ ਕਿਲੇਸਵਾਹਿਨਿਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਮ। **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ**ਤਿ ਗੋਚਰਜ੍ਝਤ੍ਤੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਪਦਾਲਨੁਪਾਯਮਾਹ।

ਧੁਨਾਮਾਤਿ ਨਿਦ੍ਧੁਨਾਮ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਮ।

ਸਾਤਤਿਕਾਤਿ ਸਾਤਚ੍ਚਕਾਰਿਨੋ ਭਾਵਨਾਯ ਸਤਤਪਵਤ੍ਤਵੀਰਿਯਾ।

“**ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਕੁਟਿਕੇ**”ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਲੋਭੇਤੁਂ ਉਪਗਤਾਯ ਗਣਿਕਾਯ ਓਵਾਦਵਸੇਨ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਕੁਟਿਕੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਲਿਕਾਮਯਕੁਟਿਕੇ। **ਨ੍ਹਾਰੁਪਸਿਬ੍ਬਿਤੇ**ਤਿ ਨਵਹਿ ਨ੍ਹਾਰੁਸਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸਿਬ੍ਬਿਤੇ। ਅਞ੍ਞੇ ਕੁਟਿਯੋ ਦਾਰੁਦਣ੍ਡੇ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਲ੍ਲਿਆਦੀਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਰਿਯਨ੍ਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛੇਨ ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲੇਨ ਪਰਮਜੇਗੁਚ੍ਛੇਹੇਵ ਨ੍ਹਾਰੂਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ, ਅਤਿਵਿਯ ਜੇਗੁਚ੍ਛਾ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਪੂਰੇ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ**ਤਿ ਕੇਸਲੋਮਾਦਿਨੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਅਸੁਚਿਨੋ ਪੂਰੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ, ਤਤੋ ਏਵ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੇ ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਤਵ ਧੀਕਾਰੋ ਹੋਤੁ। **ਪਰਗਤ੍ਤੇ ਮਮਾਯਸੇ**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਤੇ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਫੋਟਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਸ੍ਸਯਂ ਏਵਂ ਅਸੁਚਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਜੇਗੁਚ੍ਛਂ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਮਾਦਾਨਂ ਤਾਦਿਸੇ ਏਵ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਕਿਮਿਕੁਲਾਦੀਨਂ ਗਤ੍ਤਭੂਤੇ ਕਲੇਵਰੇ ਮਮਤ੍ਤਂ ਕਰੋਸਿ।

ਗੂਥਭਸ੍ਤੇਤਿ ਗੂਥਭਰਿਤਭਸ੍ਤਸਦਿਸੇ। **ਤਚੋਨਦ੍ਧੇ**ਤਿ ਤਚੇਨ ਓਨਦ੍ਧੇ ਛਵਿਮਤ੍ਤਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਕਿਬ੍ਬਿਸੇ। **ਉਰਗਣ੍ਡਿਪਿਸਾਚਿਨੀ**ਤਿ ਉਰੇ ਠਿਤਗਣ੍ਡਦ੍ਵਯਵਤੀ ਭਯਾਨਕਭਾਵਤੋ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਤੋ ਚ ਪਿਸਾਚਸਦਿਸੀ। **ਯਾਨਿ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ**ਤਿ ਯਾਨਿ ਨਵ ਸੋਤਾਨਿ, ਨਵ ਵਣਮੁਖਾਨਿ ਸਬ੍ਬਦਾ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਸਵਨ੍ਤਿ, ਅਸੁਚਿਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਬਨ੍ਧਭੂਤਂ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਸਂਸਾਰੇ ਭਯਂ ਇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਵਾ ਦੂਰਤੋ **ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਤੇ**ਤਿ ਮਮਤ੍ਤਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਮੀਲ਼੍ਹਞ੍ਚ ਯਥਾ ਸੁਚਿਕਾਮੋ**ਤਿ **ਚ**-ਇਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਸੁਚਿਜਾਤਿਕੋ ਸੁਚਿਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਸੀਸਂ ਨ੍ਹਾਤੋ ਮੀਲ਼੍ਹਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੂਰਤੋਵ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਸਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਞ੍ਚੇ ਤੰ ਜਨੇ ਜਞ੍ਞਾ, ਯਥਾ ਜਾਨਾਮਿ ਤੰ ਅਹਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਰੀਰਸਞ੍ਞਿਤੰ ਅਸੁਚਿਪੁਞ੍ਜੰ ਯਥਾ ਅਹੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਜਾਨਾਮਿ, ਏਵਮੇਵ ਮਹਾਜਨੋ ਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਆਰਕਾ ਦੂਰਤੋਵ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਗੂਥਟ੍ਠਾਨੰਵ ਪਾਵੁਸੇਤਿ** ਪਾਵੁਸਕਾਲੇ ਕਿਲਿਨ੍ਨਾਸੁਚਿੰ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਗੂਥਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਸੁਚਿਜਾਤਿਕੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਮੁਗ੍ਗੋ ਸੀਸੰ ਨ ਉਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਵੰ ਥੇਰੇਨ ਸਰੀਰੇ ਦੋਸੇ ਵਿਭਾਵਿਤੇ ਸਾ ਗਣਿਕਾ ਲਜ੍ਜਾਵਨਤਮੁਖਾ ਥੇਰੇ ਗਾਰਵੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ **"ਏਵਮੇਤੰ ਮਹਾਵੀਰਾ"**ਤਿ ਗਾਥੰ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਏਤ੍ਥ ਚੇਕੇ**ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਕਟਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਭਾਵੇਪਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਯੇ ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਸਤ੍ਤਿਬਲਵਤਾਯ **ਵਿਸੀਦਨ੍ਤਿ** ਵਿਸਾਦੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਪਙ੍ਕਮ੍ਹਿਵ ਜਰਗ੍ਗਵੋ** ਮਹਾਕਦ੍ਦਮਕੁਚ੍ਛਿਯੰ ਸਮ੍ਪਤਿਤਦੁਬ੍ਬਲਬਲਿਬਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਬ੍ਯਸਨਮੇਵ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪੁਨ ਤੰ ਥੇਰੋ ਮਾਦਿਸੇ ਏਵਰੂਪਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਵਿਘਾਤਾਵਹਾ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਆਕਾਸਮ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਲਿਦ੍ਦਿਯਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਰਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਆਕਾਸੰ ਰਞ੍ਜਿਤੁੰ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ **ਵਿਘਾਤੁਦਯੰ** ਚਿਤ੍ਤਵਿਘਾਤਾਵਹਮੇਵ ਸਿਯਾ, ਯਥਾ ਤੰ ਅਵਿਸਯੇ ਯੋਗੋ।

ਤਦਾਕਾਸਸਮੰ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤਯਿਦੰ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਕਾਸਸਮੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਾ ਪਾਪਚਿਤ੍ਤੇ ਆਸਾਦੀ**ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਨਿਮੁਗ੍ਗਤਾਯ ਲਾਮਕਚਿਤ੍ਤੇ ਨਿਹੀਨਚਿਤ੍ਤੇ ਮਾਦਿਸੇ ਮਾ ਆਸਾਦੇਹਿ। **ਅਗ੍ਗਿਖਨ੍ਧੰਵ ਪਕ੍ਖਿਮਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਿਮਾ ਸਲਭੋ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਆਸਾਦੇਨ੍ਤੋ ਅਨਤ੍ਥਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਤੁਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਕਤਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸਤ੍ਤ ਗਾਥਾ ਤਮੇਵ ਗਣਿਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾ ਗਣਿਕਾ ਮਙ੍ਕੁਭੂਤਾ ਆਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਲਾਤਾ।

ਤਦਾਸੀਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੇਕਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਸੀਲਸੰਵਰਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ।

ਸੁਖੁਮੰ ਤੇ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇ ਯੋਗਿਨੋ ਅਤਿਸੁਖੁਮੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਯਥਾ ਕਿੰ? **ਵਾਲਗ੍ਗੰ ਉਸੁਨਾ ਯਥਾ** ਯਥਾ ਸਤਧਾਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾਲਸ੍ਸ ਏਕੰ ਅੰਸੁ ਅਗ੍ਗੰ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾਯ ਵਿਜ੍ਜੁਲ੍ਲਤੋਭਾਸੇਨ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇ ਪਨ ਤੇਤਿ ਆਹ **"ਯੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਪਰਤੋ ਨੋ ਚ ਅਤ੍ਤਤੋ"**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਤੋ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਪਟਿਕ੍ਖੇਪਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚੇਤੰ। ਤੇਨਾਹ **"ਨੋ ਚ ਅਤ੍ਤਤੋ"**ਤਿ। ਏਤੇਨ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਅਭਿਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯੰ ਆਹ, ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਤੋ ਪਨ ਇਤਰੇਸਮ੍ਪਿ ਅਭਿਸਮਯਾਨੰ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਅਨਤ੍ਥਕਾਰਕਤੋ ਪਰੇ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ 'ਪਰਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਚ੍ਚਬ੍ਯਾਧਿੰਸੂ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿੰਸੁ।

ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਯ ਓਮਟ੍ਠੋਤਿ ਪਠਮਗਾਥਾ ਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਦੁਤਿਯਾ ਵਡ੍ਢਮਾਨਤ੍ਥੇਰੰ। ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਵ।

ਚੋਦਿਤੋ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਗਾਥਾ ਪਾਸਾਦਕਮ੍ਪਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਭਾਵਿਤਤ੍ਤੇਨ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿਮਧਾਰਿਨਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਨਯਿਦੰ ਸਿਥਿਲਮਾਰਬ੍ਭਾਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਹੀਨਵੀਰਿਯੰ ਵੇ**ਦ**ਨਾਮਕੰ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਿਥਿਲਮਾਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਸਿਥਿਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯੰ ਅਕਤ੍ਵਾ। **ਅਪ੍ਪੇਨ ਥਾਮਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਕੇਨ ਵੀਰਿਯਬਲੇਨ ਨਯਿਦੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਮਹਨ੍ਤੇਨੇਵ ਪਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਿਵਰਮਨੁਪਭਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਵੇਕਭਾਵਂ ਆਰਬ੍ਭ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਅਭਿਵਨ੍ਦਿਤੋ**ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਸਦੇਵਕੇਨ ਲੋਕੇਨ ਚ ਅਭਿਮੁਖੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੋਮਿਤੋ ਨਮਸ੍ਸਿਤੋ ਚ।

ਉਪਸਨ੍ਤਂ ਉਪਰਤਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਾਲ਼ਕਣ੍ਣੀ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਂ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ''ਅਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਮਾ ਨਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਪਟਿਘਾਤਤ੍ਥਂ ''ਥੇਰਂ ਵਨ੍ਦਾਹੀ''ਤਿ ਤਂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਿਸਤਂ ਗਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਜਾਤੀਨਂ ਸਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਸੋਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿਕੋ। **ਵੇਦਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਏਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਯੋ** ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਦਿਤੋਦਿਤਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਸਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਯੋ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤਤ੍ਥ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਾਸੁ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਗਤੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਸਿਯਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਾਦਿਅਨੁਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤਸ੍ਸ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਾਯ ਵਨ੍ਦਨਾਮਯਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੋਲ਼ਸਿਂ ਕਲਂ ਨਾਗ੍ਘਤਿ, ਵਨ੍ਦਨਾਮਯਪੁਞ੍ਞਮੇਵ ਤਤੋ ਮਹਨ੍ਤਤਰਨ੍ਤਿ।

ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨੀਤਿ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਦਿਕੇ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ। ਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਹਿ ਲਦ੍ਧਾਨਿ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤਂ ਅਭਿਰਤਿਵਸੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਇਧ ਪਨ ਞਾਨਮੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨੁਲੋਮਂ ਪਟਿਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਾ ਅਨੁਲੋਮਂ, ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾ ਪਟਿਲੋਮਂ। **ਪੁਰੇਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਤੋ ਪੁਰੇਯੇਵ। **ਅਫਸ੍ਸਯੀ**ਤਿ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵੋਕਾਰਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ। **ਤਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ, ਤਤੋ ਵਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਇਦਾਨਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਤਦਹੁ ਪਵਤ੍ਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਤਥੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ।

ਤਾਦਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਮਾਸਾਦੀਤਿ ਯਾਦਿਸਸ੍ਸ ਗੁਣਾ ਏਕਦੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਾਦਿਸਂ ਤਥਾਰੂਪਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧਂ ਮਹਾਖੀਣਾਸਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਮਾ ਆਸਾਦੇਹਿ। **ਮਾਤ੍ਤਾਨਂ ਖਣਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਆਸਾਦਨੇਨ ਚ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਮਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਖਣਿ, ਅਰਿਯੂਪਵਾਦੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਉਮ੍ਮੂਲੇਹਿ। **ਅਭਿਪ੍ਪਸਾਦੇਹਿ ਮਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਾਧੁਰੂਪੋ ਵਤ ਅਯਂ ਸਮਣੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਹਿ। **ਮਾ ਤੇ ਵਿਜਟਿ ਮਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਵ ਮਤ੍ਥਕਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਤੇਨ ਅਪਰਾਧੇਨ ਸਤ੍ਤਧਾ ਮਾ ਫਲਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕਾਰਤ੍ਥਂ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਵਨ੍ਦਾਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭੀਤੋ ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ ਲੋਮਹਟ੍ਠਜਾਤੋ ਤਾਵਦੇਵ ਥੇਰਂ ਖਮਾਪੇਸਿ।

ਨੇਸੋ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਪੋਟ੍ਠਿਲਂ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਮ੍ਮਾ ਅਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਕਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚੋਦਨਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨੇਸੋ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਸੋ ਪੋਟ੍ਠਿਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤਂ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਸਂਸਾਰੇਨ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ** ਸਂਸਾਰਬਨ੍ਧਨਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਨਾ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ **ਅਧੋਗਮਂ** ਹੇਟ੍ਠਾਗਾਮਿਂ ਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯਾਨੁਗਤਤ੍ਤਾ **ਜਿਮ੍ਹਪਥਂ** ਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗਭਾਵਤੋ **ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਭੂ**ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਂ **ਅਨੁਧਾਵਤਿ** ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ।

ਕਿਮੀਵ ਮੀਲ਼੍ਹਸਲ੍ਲਿਤ੍ਤੋਤਿ ਗੂਥਕਿਮੀ ਵਿਯ ਮੀਲ਼੍ਹੇਨ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਲਿਤ੍ਤੋ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਵਿਮਿਸ੍ਸਿਤੇ **ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤੋ** ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ। **ਪਗਾਲ਼੍ਹੋ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੇ**ਤਿ ਲਾਭੇ ਚ ਸਕ੍ਕਾਰੇ ਚ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਪਕਾਰਤੋ ਗਾਲ਼੍ਹੋ ਓਗਾਲ਼੍ਹੋ। **ਤੁਚ੍ਛੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪੋਟ੍ਠਿਲੋ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਭਾਵਤੋ ਤੁਚ੍ਛੋ ਅਸਾਰੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੋਟ੍ਠਿਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਇਮਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਇਮਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਲਪਤਿ। **ਸੁਦਸ੍ਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਾਨਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚੇਵ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸੁਨ੍ਦਰਦਸ੍ਸਨਂ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਉਭਤੋਭਾਗੇ**ਤਿ ਉਭਤੋਭਾਗਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਉਭਤੋਭਾਗੇਤਿ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਕਾਯਤੋ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਨਾਮਕਾਯਤੋ, ਯਥਾਰਹਂ ਤੇਹਿਯੇਵ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸਮੁਚ੍ਛੇਦਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ

ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਸਲ੍ਲਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ **ਵਿਸਲ੍ਲਂ** ਕਾਮਾਦਿਯੋਗਾਨਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਖੀਣਤ੍ਤਾ **ਖੀਣਸਂਯੋਗਂ** ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਤੇਵਿਜ੍ਜਂ** ਮਚ੍ਚੁਰਾਜਸ੍ਸ ਭਞ੍ਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨਂ** ਪਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪੂਜਿਤੋ ਨਰਦੇਵੇਨਾ**ਤਿ ਨਰੇਹਿ ਚ ਦੇਵੇਹਿ ਚ ਪਰਮਾਯ ਪੂਜਾਯ ਪੂਜਿਤੋ। **ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮਰਣਾਭਿਭੂ**ਤਿ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਰਣਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪੂਜਿਤੋ ਨਰਦੇਵੇਨ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਕਾਰਣਭੂਤੇਨ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਹਿ ਪਠਮਂ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਨਰੋ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਉਤ੍ਤਮੋ ਦੇਵੋ ਦੇਵਾਤਿਦੇਵੋ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਰਦੇਵੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪੂਜਿਤੋ ਨਰਦੇਵੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਸਂਸਾਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮਰਣਾਭਿਭੂਤੇ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਰਣਾਭਿਭੂ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯੀ। **ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂਵ ਤੋਯੇਨ** ਉਦਕੇਨ ਪੁਣ੍ਡਰੀਕਂ ਵਿਯ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੇ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪੇਨ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਯੇਨ। **ਮੁਹੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਖਣਮਤ੍ਤੇ ਕਾਲੇ। **ਸਹਸ੍ਸਧਾ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਪਕਾਰੋ। **ਲੋਕੋ**ਤਿ ਓਕਾਸਲੋਕੋ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਯੇਨ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ ਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਖਣੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਦਿਤੋ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਞਾਤੋ **ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕਪ੍ਪੋ** ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਸਦਿਸੋ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਇਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਦਾਯ ਚੁਤੂਪਪਾਤੇ ਚ ਵਸੀ। **ਕਾਲੇ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤਦਨੁਰੂਪੇ ਕਾਲੇ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦੇਵਤਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਵਾਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋਵਾ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਪਞ੍ਞਾਯ** ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਦਾਯ, **ਸੀਲੇਨ** ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, **ਉਪਸਮੇਨ** ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੇਨ, ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ **ਪਾਰਙ੍ਗਤੋ** ਪਾਰਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਉਕ੍ਕਂਸਂ ਗਤੋ ਸੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਸਾਵਕੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤੋ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੀਲੇਨ ਹਿ ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤੋ। **ਏਤਾਵਪਰਮੋ ਸਿਯਾ** ਏਤਪਰਮੋ ਏਵ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰੀਤਿ। ਇਮਂ ਪਨ ਥੇਰੋ ਯਥਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਤ੍ਤਮੋ, ਤਥਾ ਅਹਂ ਸਮਾਧਿਨਾ ਉਤ੍ਤਮੋਤਿ ਦੀਪੇਤੁਂ ਅਵੋਚ। ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸਾ**''ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਖਣੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਨੇ**ਤਿ ਖਣੇਨੇਵ ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨੇਯ੍ਯ ਨਿਮ੍ਮਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਮ੍ਮਿਨਨੇ ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਭਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ। **ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਾਸੁ ਕੁਸਲੋ, ਵਸੀਭੂਤੋਮ੍ਹਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਨੋਮਯਵਿਕੁਬ੍ਬਨਾਸੁ ਏਵ, ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਅਮ੍ਹਿ।

ਸਮਾਧਿਵਿਜ੍ਜਾਵਸਿਪਾਰਮੀਗਤੋਤਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਾਦਿਸਮਾਧੀਸੁ ਚੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਾਦਿਵਿਜ੍ਜਾਸੁ ਚ ਵਸੀਭਾਵੇਨ ਪਾਰਮਿਂ ਕੋਟਿਂ ਪਤ੍ਤੋ ਅਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਉਕ੍ਕਂਸਗਤੋ। ਧਿਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ **ਧੀਰੋ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਗੋਤ੍ਤੋ** ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤਾਯ **ਸਮਾਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ,** ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਪੂਤਿਲਤਾਬਨ੍ਧਨਂ ਸੁਖੇਨੇਵ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਏਵਂ ਸਕਲਂ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿ ਏਵਾਤਿ।

ਕੀਦਿਸੋ ਨਿਰਯੋ ਆਸੀਤਿਆਦਯੋ ਗਾਥਾ ਕੋਟ੍ਠਂ ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਮਾਰਂ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੇਨ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕੀਦਿਸੋ**ਤਿ ਕਿਂਪਕਾਰੋ। **ਯਤ੍ਥ ਦੁਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਰਯੇ ''ਦੁਸ੍ਸੀ''ਤਿ ਏਵਂਨਾਮੋ ਮਾਰੋ। **ਅਪਚ੍ਚਥਾ**ਤਿ ਨਿਰਯਗ੍ਗਿਨਾ ਅਪਚਿ। **ਵਿਧੁਰਂ ਸਾਵਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਧੁਰਂ ਨਾਮ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਂ। **ਆਸਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਘਟ੍ਟਯਿਤ੍ਵਾ ਬਾਧਿਤ੍ਵਾ। **ਕਕੁਸਨ੍ਧਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਕਕੁਸਨ੍ਧਞ੍ਚ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਆਸਜ੍ਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਂ ਆਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਨ ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਪਤਿ।

ਸਤੰ ਆਸਿ ਅਯੋਸਙ੍ਕੂਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਿਰ ਨਿਰਯੇ ਉਪਪਨ੍ਨਾਨੰ ਤਿਗਾਵੁਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹੋਤਿ, ਦੁਸ੍ਸੀਮਾਰਸ੍ਸਾਪਿ ਤਾਦਿਸੋਵ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਤਾਲਕ੍ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਮਾਣਾਨੰ ਅਯੋਸੂਲਾਨੰ ਆਦਿਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤਾਨੰ ਸਜੋਤਿਭੂਤਾਨੰ ਸਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰਵ ਤੇ ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਨ ਹਦਯੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਾਪੰ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਧਾਦੋਣਿਯੰ ਸੁਧੰ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹਦਯਮਜ੍ਝੰ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਣਾਸ ਜਨਾ ਪਾਦਾਭਿਮੁਖਾ, ਪਣ੍ਣਾਸ ਜਨਾ ਸੀਸਾਭਿਮੁਖਾ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਸ੍ਸਸਤੇਹਿ ਉਭੋ ਅਨ੍ਤੇ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਸ੍ਸਸਤੇਹਿ ਹਦਯਮਜ੍ਝੰ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਤੰ ਆਸਿ ਅਯੋਸਙ੍ਕੂ''ਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵੇਦਨਾ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕਵੇਦਨਾਜਨਕਾ। ਸਾ ਕਿਰ ਵੇਦਨਾ ਮਹਾਨਿਰਯਵੇਦਨਾਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤਰਾ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਹਿ ਸਿਨੇਹਪਾਨਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਪਰਿਹਾਰਸਤ੍ਤਾਹੰ ਦੁਕ੍ਖਤਰੰ, ਏਵੰ ਮਹਾਨਿਰਯਦੁਕ੍ਖਤੋ ਉਸ੍ਸਦੇ ਵੁਟ੍ਠਾਨਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਤਰਾ। **ਈਦਿਸੋ ਨਿਰਯੋ ਆਸੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਦੇਵਦੂਤਸੁਤ੍ਤੇਨ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੬੧) ਨਿਰਯੋ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯੋ ਮਹਾਭਿਞ੍ਞੋ ਏਤੰ ਕਮ੍ਮਫਲਞ੍ਚ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਠਪਿਤਆਮਲਕੰ ਵਿਯ ਅਭਿਮੁਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਜਾਨਾਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ। **ਕਣ੍ਹ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਨਿਗਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਕਾਲ਼ਕੇਹਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ, ਕਣ੍ਹ ਮਾਰ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਸਿ।

ਮਜ੍ਝੇਸਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਕਿਰ ਉਦਕੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਵਿਮਾਨਾਨਿ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਿਮਾਨਾ ਕਪ੍ਪਠਾਯਿਨੋ**"ਤਿ। ਤੇਸੰ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਜਲਿਤਨਲ਼ਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਚ ਏਤੇਸੰ ਅਚ੍ਚਿਯੋ ਜੋਤਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਤੇ ਅਤਿਵਿਯ ਪਭਸ੍ਸਰਾ ਪਭਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ "**ਵੇਲ਼ੁਰਿਯਵਣ੍ਣਾ ਰੁਚਿਰਾ, ਅਚ੍ਚਿਮਨ੍ਤੋ ਪਭਸ੍ਸਰਾ**"ਤਿ। **ਪੁਥੁ ਨਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਿਯੋ**ਤਿ ਨੀਲਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਵਣ੍ਣਾ ਬਹੂ ਅਚ੍ਛਰਾ **ਤਤ੍ਥ** ਤੇਸੁ ਵਿਮਾਨੇਸੁ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਯੋ ਏਤੰ ਵਿਮਾਨੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਮਾਨਪੇਤਵਤ੍ਥੂਹਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚੋਦਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਚੋਦਿਤੋ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤੋ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੇਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਮਹਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੰ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪਯੀ**ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੧੩) ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਵਿਸਾਖਾਯ ਮਹਾਉਪਾਸਿਕਾਯ ਕਾਰਿਤੰ ਸਹਸ੍ਸਗਬ੍ਭਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੰ ਮਹਾਪਾਸਾਦੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪੇਸਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਸਾਦੇ ਭਗਵਤਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਨਵਕਤਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਰਿਪਾਸਾਦੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਥਾਰਮ੍ਪਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥੰ ਕਥੇਤੁਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਤੇ ਸੰਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਭਾਜਨਭੂਤੇ ਕਾਤੁਕਾਮੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਪਸ੍ਸਸਿ ਤ੍ਵੰ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਨਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤੇ''ਤਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਞਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕੰ ਆਪੋਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣੰ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ''ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋਕਾਸੰ ਉਦਕੰ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪਾਸਾਦਮਤ੍ਥਕੇ ਥੂਪਿਕੰ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਪਹਰਿ, ਪਾਸਾਦੋ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਪੁਨਪਿ ਪਹਰਿ, ਅਪਰੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੀਤਾ ਸੰਵਿਗ੍ਗਾ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਪਤਨਭਯੇਨ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਮੀਪੇ ਅਟ੍ਠੰਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਸੰ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਕੇਚਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ, ਕੇਚਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਫਲੇ, ਕੇਚਿ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ, ਕੇਚਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਪਾਸਾਦਕਮ੍ਪਨਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਵੇ**ਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਵੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦੋ ਤਾਵਤਿੰਸਭਵਨੇ ਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧੋ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਨਿਯ੍ਯੂਹਕੂਟਾਗਾਰਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਦੇਵਾਸੁਰਸਙ੍ਗਾਮੇ ਅਸੁਰੇ ਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕੇ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੇ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤੇ ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਵਿਜਯਨ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਵੇਜਯਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਪਾਸਾਦੋ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਵੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦ''ਨ੍ਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਯੰ ਥੇਰੋ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪੇਸਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੰ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਪਮੁਦਿਤੋ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਵਲੋਕਮੇਵ ਗਤੋ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ

ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਅਯਂ ਸਕ੍ਕੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਵਰੂਪਂ ਗਮ੍ਭੀਰਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਭਗਵਤਾ ਚ ਪਞ੍ਹੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ, ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ, ਉਦਾਹੁ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ? ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਦੇਵਲੋਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਜਾਨੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਾਵਦੇਵ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਮਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸ ਸਂਵੇਗਜਨਨਤ੍ਥਂ ਵੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦਂ ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

> ‘‘ਯੋ ਵੇਜਯਨ੍ਤਪਾਸਾਦਂ, ਪਾਦਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਪਯਿ।
> ਇਦ੍ਧਿਬਲੇਨੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧੋ, ਸਂਵੇਜੇਸਿ ਚ ਦੇਵਤਾ’’ਤਿ॥ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੧੩)

ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ ਚੂਲ਼ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤੇਨ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੯੦ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਮ੍ਪਿਤਾਕਾਰੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਸਕ੍ਕਂ ਸੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪੁਚ੍ਛਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਅਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਜਾਨਾਸਿ, ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ**’’ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕੋ ਵਿਯਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਥੇਰੇਨ ਪਾਸਾਦਕਮ੍ਪਨੇ ਕਤੇ ਸਂਵਿਗ੍ਗਹਦਯੇਨ ਪਮਾਦਂ ਪਹਾਯ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਕਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਹਿ ਸੋ ਤਦਾ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਯਥਾਤਥ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕ੍ਕਂ ਸੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਂ ਦੇਵਰਾਜਂ ਸੋ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਗਹਿਤਭਾਵਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ। **ਅਪਿ, ਆਵੁਸੋ, ਜਾਨਾਸੀ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਪਿ ਜਾਨਾਸਿ, ਕਿਂ ਜਾਨਾਸਿ? **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਥਾ ਕਿਂ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਵਾ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਯਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੇਸਨਂ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ। **ਸੁਧਮ੍ਮਾਯਂ ਠਿਤੋ ਸਭ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯ ਸਭਾਯ। ਅਯਂ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਸੁਧਮ੍ਮਸਭਾਵ, ਨ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ, ਸੁਧਮ੍ਮਸਭਾਵਿਰਹਿਤੋ ਦੇਵਲੋਕੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਤ੍ਯਾਵੁਸੋ, ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਾ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਰੇ ਅਹੂ**ਤਿ ਇਮਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਇਧਾਗਮਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਅਹੋਸਿ, ਕਿਂ ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਇਦਾਨਿਪਿ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਨ ਵਿਗਤਾਤਿ? **ਪਸ੍ਸਸਿ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਭਸ੍ਸਰ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਵੀਤਿਪਤਨ੍ਤਂ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਮਹਾਕਸ੍ਸਪਾਦੀਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤਸ੍ਸ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਸਾਵਕਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਓਭਾਸਂ ਪਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਸੁਧਮ੍ਮਾਯ ਸਭਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ – ‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਏਵਂਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ, ਯੋ ਇਧ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਚਿਤ੍ਤਮਞ੍ਞਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮਤ੍ਥਕੇ ਆਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਓਭਾਸਂ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾਦੀਨਂ ਆਗਮਨਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਸਹ ਚਿਨ੍ਤਨੇਨ ਤੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਦਿਸਾਸੁ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਓਭਾਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਕਲਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਏਕੋਭਾਸੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪਕਾਸਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਨੇਕਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਤ੍ਯਾਵੁਸੋ, ਸਾ ਦਿਟ੍ਠੀ**’’ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ ਬਕਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੬) –

> ‘‘ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਆਰਾਮੇ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਏਵਰੂਪਂ ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ – ‘ਨਤ੍ਥਿ ਸੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਯੋ ਇਧ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾਯ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿ ਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ।

‘‘ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ? ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਿਞ੍ਜਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਪਸਾਰੇਯ੍ਯ, ਪਸਾਰਿਤਂ ਵਾ ਬਾਹਂ ਸਮਿਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਂ ਦਿਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨੀਚਤਰਂ ਭਗਵਤੋ।

‘‘ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ? ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਵ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦਿਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨੀਚਤਰਂ ਭਗਵਤੋ।

‘‘ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ? ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਵ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦਿਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ। ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨੀਚਤਰਂ ਭਗਵਤੋ।

‘‘ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘ਕਹਂ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਰਹਿ ਵਿਹਰਤੀ’ਤਿ? ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਵ ਜੇਤਵਨੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ । ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ ਉਤ੍ਤਰਂ ਦਿਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਪਰਿਵੇਹਾਸਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨੀਚਤਰਂ ਭਗਵਤੋ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

‘‘ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਤੇ ਆਵੁਸੋ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਾ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਰੇ ਅਹੁ।
ਪਸ੍ਸਸਿ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਭਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ॥

‘‘ਨ ਮੇ ਮਾਰਿਸ ਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਯਾ ਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਪੁਰੇ ਅਹੁ।
ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਭਸ੍ਸਰਂ।
ਸ੍ਵਾਹਂ ਅਜ੍ਜ ਕਥਂ ਵਜ੍ਜਂ, ਅਹਂ ਨਿਚ੍ਚੋਮ੍ਹਿ ਸਸ੍ਸਤੋ’’ਤਿ॥

‘‘ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਂਵੇਜੇਤ੍ਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਬਲਵਾ ਪੁਰਿਸੋ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋ ਜੇਤਵਨੇ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ‘ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਮਾਰਿਸ, ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਂ ਏਵਂ ਵਦੇਹਿ ‘ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਮਾਰਿਸ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾ ਏਵਂਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਏਵਂਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਵਂ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ, ਕਸ੍ਸਪੋ, ਕਪ੍ਪਿਨੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ’’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ, ਮਾਰਿਸਾ’’ਤਿ ਖੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜੋ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ

ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ, ਮਾਰਿਸ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾ ਏਵੰਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਏਵੰਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਵੰ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ, ਕਸ੍ਸਪੋ, ਕਪ੍ਪਿਨੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜੰ ਗਾਥਾਯ ਅਜ੍ਝਭਾਸਿ –

''ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਇਦ੍ਧਿਪਤ੍ਤਾ ਚ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਾਯਕੋਵਿਦਾ।
ਖੀਣਾਸਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਬਹੂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ''ਤਿ॥

''ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – ਆਯਸ੍ਮਾ, ਮਾਰਿਸ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਏਵਮਾਹ –

''ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਇਦ੍ਧਿਪਤ੍ਤਾ ਚ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਾਯਕੋਵਿਦਾ।
ਖੀਣਾਸਵਾ ਅਰਹਨ੍ਤੋ, ਬਹੂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾ''ਤਿ॥

''ਇਦਮਵੋਚ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜੋ। ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਚ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀ''ਤਿ।

ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਯੰ ਪਨਤ੍ਥੋ ਬਕਬ੍ਰਹ੍ਮਸੁਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਮਹਾਨੇਰੁਨੋ ਕੂਟਨ੍ਤਿ ਕੂਟਸੀਸੇਨ ਸਕਲਮੇਵ ਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਰਾਜੰ ਵਦਤਿ। **ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਅਫਸ੍ਸਯੀ**ਤਿ ਝਾਨਵਿਮੋਕ੍ਖਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਫਸ੍ਸਯੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੰ। ਸੋ ਹਿ ਵਨਬਹੁਲਤਾਯ ''ਵਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਜਮ੍ਬੁਸਣ੍ਡਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰੋ''ਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਟ੍ਠਾਨੰ, ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇ ਚ ਭੂਮਿਸਯਾ ਨਰਾ**ਤਿ ਭੂਮਿਸਯਾ ਨਰਾ ਨਾਮ ਅਪਰਗੋਯਾਨਕਾ ਚ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਕਾ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾ। ਤੇ ਹਿ ਗੇਹਾਭਾਵਤੋ ''ਭੂਮਿਸਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਅਫਸ੍ਸਯੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਯੰ ਪਨਤ੍ਥੋ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਦਮਨੇਨ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੩੯੬ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਨਾਗਦਮਨਕਥਾ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ –

''ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਕਿਰ ਸਮਯੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਗਹਪਤਿ ਭਗਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ 'ਸ੍ਵੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਯ੍ਹੰ ਗੇਹੇ ਭਿਕ੍ਖੰ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਤੰਦਿਵਸਞ੍ਚ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ **ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦੋ** ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ ਞਾਣਮੁਖੇ ਆਪਾਥੰ ਆਗਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ 'ਅਯੰ ਨਾਗਰਾਜਾ ਮਯ੍ਹੰ ਞਾਣਮੁਖੇ ਆਪਾਥੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਸਰਣਗਮਨਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ 'ਅਯੰ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਤੀਸੁ ਰਤਨੇਸੁ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ, ਕੋ ਨੁ ਖੋ ਇਮੰ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਤੋ ਵਿਮੋਚੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੰ ਅਦ੍ਦਸ।

''ਤਤੋ ਪਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਰੀਰਪਟਿਜਗ੍ਗਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – 'ਆਨਨ੍ਦ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨੰ ਆਰੋਚੇਹਿ ਤਥਾਗਤੋ ਦੇਵਚਾਰਿਕੰ ਗਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ। ਤੰਦਿਵਸਞ੍ਚ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਪਾਨਭੂਮਿੰ ਸਜ੍ਜਯਿੰਸੁ। ਸੋ ਦਿਬ੍ਬਰਤਨਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੇਨ ਧਾਰਿਯਮਾਨੋ ਤਿਵਿਧਨਾਟਕੇਹਿ ਚੇਵ ਨਾਗਪਰਿਸਾਯ ਚ ਪਰਿਵੁਤੋ ਦਿਬ੍ਬਭਾਜਨੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤੰ ਅਨ੍ਨਪਾਨਵਿਧਿੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਯਥਾ ਨਾਗਰਾਜਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਮਾਨਮਤ੍ਥਕੇਨੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਾਵਤਿੰਸਦੇਵਲੋਕਾਭਿਮੁਖੋ ਪਾਯਾਸਿ।

''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪੰ ਪਾਪਕੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ – 'ਇਮੇ ਹਿ ਨਾਮ ਮੁਣ੍ਡਕਾ ਸਮਣਕਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਉਪਰਿਭਵਨੇਨ ਦੇਵਾਨੰ ਤਾਵਤਿੰਸਾਨੰ ਭਵਨੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਪਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿਪਿ, ਨ ਇਦਾਨਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਮੇਸੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ

ਮਤ੍ਥਕੇ ਪਾਦਪਂਸੁਂ ਓਕਿਰਨ੍ਤਾਨਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਿਨੇਰੁਪਾਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਫਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਅਵਕੁਜ੍ਜੇਨ ਫਣੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਗਮੇਸਿ।

‘‘ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ – ‘ਪੁਬ੍ਬੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇਸੇ ਠਿਤੋ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਿਨੇਰੁਪਰਿਭਣ੍ਡਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਾਵਤਿਂਸਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਵੇਜਯਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਵੇਜਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਧਜਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਕੋ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੁ ਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਯਂ ਏਤਰਹਿ ਨੇਵ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ…ਪੇ॰… ਨ ਵੇਜਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਧਜਂ ਪਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ? ਅਯਂ, ਰਟ੍ਠਪਾਲ, ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਨਾਗਰਾਜਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਕੁਪਿਤੋ ਸਿਨੇਰੁਂ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਫਣੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ। ‘ਦਮੇਮਿ ਨਂ, ਭਨ੍ਤੇ’ਤਿ। ਨ ਭਗਵਾ ਨਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲੋਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਨ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨਿ।

‘‘ਅਵਸਾਨੇ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੋ ‘ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਦਮੇਮਿ ਨ’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ‘ਦਮੇਹਿ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ’ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਨਾਗਰਾਜਵਣ੍ਣਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਂ ਚੁਦ੍ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਫਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲੇਸਿ। ਨਾਗਰਾਜਾ ਧੂਮਾਯਿ। ਥੇਰੋ ‘ਨ ਤੁਯ੍ਹਂਯੇਵ ਸਰੀਰੇ ਧੂਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀ’ਤਿ ਧੂਮਾਯਿ। ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਧੂਮੋ ਥੇਰਂ ਨ ਬਾਧਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਧੂਮੋ ਨਾਗਰਾਜਂ ਬਾਧਤਿ। ਤਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਪਜ੍ਜਲਿ। ਥੇਰੋਪਿ ‘ਨ ਤੁਯ੍ਹਂਯੇਵ ਸਰੀਰੇ ਅਗ੍ਗਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀ’ਤਿ ਪਜ੍ਜਲਿ। ਨਾਗਰਾਜਸ੍ਸ ਤੇਜੋ ਥੇਰਂ ਨ ਬਾਧਤਿ, ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਨ ਤੇਜੋ ਨਾਗਰਾਜਂ ਬਾਧਤਿ। ਨਾਗਰਾਜਾ ‘ਅਯਂ ਮਂ ਸਿਨੇਰੁਨਾ ਅਭਿਨਿਪ੍ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਧੂਮਾਯਤਿ ਚੇਵ ਪਜ੍ਜਲਤਿ ਚਾ’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ‘ਭੋ, ਤੁਵਂ ਕੋਸੀ’ਤਿ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਹਂ ਖੋ, ਨਨ੍ਦ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋਤਿ। ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਤਿਟ੍ਠਾਹੀ’’ਤਿ।

‘‘ਥੇਰੋ ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਕਣ੍ਣਸੋਤੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾਮਕਣ੍ਣਸੋਤੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿ, ਵਾਮਕਣ੍ਣਸੋਤੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਕਣ੍ਣਸੋਤੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਤਥਾ ਦਕ੍ਖਿਣਨਾਸਸੋਤੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾਮਨਾਸਸੋਤੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿ, ਵਾਮਨਾਸਸੋਤੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਨਾਸਸੋਤੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਤਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ ਮੁਖਂ ਵਿਵਰਿ। ਥੇਰੋ ਮੁਖੇਨ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪਾਚੀਨੇਨ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਚ ਚਙ੍ਕਮਤਿ। ਭਗਵਾ ‘ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ, ਮਨਸਿ ਕਰੋਹਿ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਨਾਗੋ’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ‘ਮਯ੍ਹਂ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਯਾਨੀਕਤਾ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਾ ਪਰਿਚਿਤਾ ਸੁਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦੋ, ਅਹਂ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਸਦਿਸਾਨਂ ਨਾਗਰਾਜਾਨਂ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਦਮੇਯ੍ਯ’ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

‘‘ਨਾਗਰਾਜਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਤਾਵ ਮੇ ਨ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ ਦਾਨਿ ਨਂ ਦਾਠਨ੍ਤਰੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਦਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘ਨਿਕ੍ਖਮਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮਾ ਮਂ ਅਨ੍ਤੋਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਅਪਰਾਪਰਂ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਬਾਧਯਿਤ੍ਥਾ’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਨਾਗਰਾਜਾ ‘ਅਯਂ ਸੋ’ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਾਸਵਾਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿ। ਥੇਰੋ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ, ਲੋਮਕੂਪਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵਾਤੋ ਚਾਲੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ‘ਅਵਸੇਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਿਰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੁਂ, ਇਮਂ ਪਨ ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਖਿਪ੍ਪਨਿਸਨ੍ਤਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਨੇਸਂ ਭਗਵਾ ਨਾਗਰਾਜਦਮਨਂ ਨਾਨੁਜਾਨਿ।

‘‘ਨਾਗਰਾਜਾ ‘ਅਹਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸਮਣਸ੍ਸ ਨਾਸਵਾਤੇਨ ਲੋਮਕੂਪਮ੍ਪਿ ਚਾਲੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂ, ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ ਸੋ ਸਮਣੋ’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਪਣ੍ਣਰੂਪਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸੁਪਣ੍ਣਵਾਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾਨਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿ, ਨਾਗਰਾਜਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਣਵਕਵਣ੍ਣਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ, ‘ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿ। ਥੇਰੋ ‘ਸਤ੍ਥਾ, ਨਨ੍ਦ ਆਗਤੋ, ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਨਾਗਰਾਜਾਨਂ ਦਮੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਨਾਗਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ’ਤਿ ਆਹ। ਭਗਵਾ ‘ਸੁਖੀ ਹੋਹਿ, ਨਾਗਰਾਜਾ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤੋ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਨਿਵੇਸਨਂ ਅਗਮਾਸਿ।

‘‘ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ‘ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤਿਦਿਵਾ ਆਗਤਤ੍ਥਾ’ਤਿ ਆਹ। ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਚ ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਗਾਮੋ ਅਹੋਸੀਤਿ। ਕਸ੍ਸ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਜਯੋ, ਕਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋਤਿ? ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਸ੍ਸ ਜਯੋ, ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋਤਿ। ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ‘ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਏਕਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭਤ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਂ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘ਨਨ੍ਦੋਪਨਨ੍ਦਦਮਨੇਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ’’’ਤਿ।

ਯੋ ਏਤਮਭਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਏਤਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਂ ਫੁਸਨਕਰਣਵਸੇਨ ਜਾਨਾਤਿ।

ਨ ਵੇ ਅਗ੍ਗਿ ਚੇਤਯਤਿ, ਅਹਂ ਬਾਲਂ ਡਹਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਨ ਅਗ੍ਗਿ ਅਭਿਸਂਚੇਤੇਤਿ, ਨਾਪਿ ਡਹਨਾਯ ਪਯੋਗਂ ਪਰਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਬਾਲੋ ਏਵ ਪਨ ‘‘ਅਯਂ ਮਨੁਞ੍ਞਾਗਤੀ’’ਤਿ ਅਨਿਜਲਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਜਲਿਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਆਸਜ੍ਜ ਨਂ ਪਡਯ੍ਹਤਿ, ਏਵਮੇਵ, ਮਾਰ, ਨ ਮਯਂ ਡਹਿਤੁਕਾਮਾ, ਬਾਧੇਤੁਕਾਮਾ, ਤ੍ਵਞ੍ਞੇਵ ਪਨ ਤਥਾ ਆਗਮਨਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ ਤਥਾਗਤਂ ਅਗ੍ਗਿਖਨ੍ਧਸਦਿਸਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕਂ ਆਸਜ੍ਜ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਡਹਿਸ੍ਸਸਿ, ਡਹਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨ ਮੁਞ੍ਚਿਸ੍ਸਸਿ।

ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵੀਤਿ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਨ ਮੇ ਪਾਪਂ ਵਿਪਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਮਮ ਪਾਪਂ ਨ ਵਿਪਚ੍ਚਤਿ, ਕਿਂ ਨੁ, ਮਾਰ, ਏਵਂ ਮਞ੍ਞਸਿ ਨਯਿਦਮਤ੍ਥਿ।

ਕਰੋਤੋ ਤੇ ਚੀਯਤੇ ਪਾਪਨ੍ਤਿ ਏਕਂਸੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਪਾਪਂ ਚਿਰਰਤ੍ਤਾਯ ਚਿਰਕਾਲਂ ਅਨਤ੍ਥਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਉਪਚੀਯਤਿ। **ਮਾਰ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦ ਬੁਦ੍ਧਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਤੋ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਜ ਪਰਤੋ ਕਮ੍ਮਂ। **ਆਸਂ ਮਾਕਾਸਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸੂ**ਤਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਰੋਧੇਮਿ ਵਿਹੇਸੇਮੀ’’ਤਿ ਏਤਂ ਆਸਂ ਮਾਕਾਸਿ।

ਇਤੀਤਿ ਏਵਂ। **ਮਾਰਂ ਅਤਜ੍ਜੇਸੀ**ਤਿ, ‘‘ਮਾਰ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦ...ਪੇ॰... ਭਿਕ੍ਖੁਸੂ’’ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ। **ਭੇਸਕਲ਼ਾਵਨੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਜ੍ਜਨਹੇਤੁ। **ਸੋ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਯਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਸੋ ਮਾਰੋ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ, ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਯਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਯਨਕਾਲੇ ਠਪਿਤਾ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਏਵਮਯਂ ਮਹਾਥੇਰੋ ਮਾਰਂ ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਚਾਰਿਕਾਨਰਕਚਾਰਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਸਤ੍ਤੁਪਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤੋ ਚ ਅਨੋਮਦਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਪਣਿਧਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਉਲ਼ਾਰਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਿਤੋਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਕਤਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਉਟ੍ਠਿਤਾਯ ਕਮ੍ਮਪਿਲੋਤਿਕਾਯ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤੇਹਿ ਚੋਰੇਹਿ ਬਾਧਿਤੋ ਅਨਪ੍ਪਕਂ ਸਰੀਰਖੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੩੭੫, ੩੮੦-੩੯੭) –

‘‘ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀ ਭਗਵਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੋ ਨਰਾਸਭੋ।
ਵਿਹਾਸਿ ਹਿਮਵਨ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਦੇਵਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੋ॥

‘‘ਭਗਵਾ ਤਤੋ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਚਰਿ ਚਾਰਿਕਂ ਜਿਨੋ।
ਸਤ੍ਤਕਾਯਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ, ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਉਪਾਗਮਿ॥

‘‘ਖੀਣਾਸਵਸਹਸ੍ਸੇਹਿ, ਪਰਿਵੁਤੋ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਓਭਾਸੇਨ੍ਤੋ ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

''ਤਦਾਹੰ ਗਹਪਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਰਦੇਨ ਮਹਿਦ੍ਧਿਨਾ।
ਉਯ੍ਯੋਜਿਤੋ ਸਹਾਯੇਨ, ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿੰ॥

''ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੰ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵਨੰ ਨੇਸਿ, ਮਾਨਯਨ੍ਤੋ ਮਹਾਮੁਨਿੰ॥

''ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਮਹਾਵੀਰੰ, ਦੇਵਦੇਵੰ ਨਰਾਸਭੰ।
ਸਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਤਪ੍ਪੇਮਿ, ਅਨ੍ਨਪਾਨੇਨਹੰ ਤਦਾ॥

''ਅਨੁਮੋਦਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸਯਮ੍ਭੂ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

''ਯੰ ਸੋ ਸਙ੍ਘਮਪੂਜੇਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਲੋਕਨਾਯਕੰ।
ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨ, ਦੇਵਲੋਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਦੇਵਰਜ੍ਜੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਪਥਬ੍ਯਾ ਰਜ੍ਜੰ ਅਟ੍ਠਸਤੰ, ਵਸੁਧੰ ਆਵਸਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਭੋਗਾ ਅਸਙ੍ਖਿਯਾ ਤਸ੍ਸ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤਾਵਦੇ॥

''ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਨਿਰਯਾ ਸੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਕੋਲਿਤੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਸੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਕੁਸਲਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤੋ।
ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਾਵਕੋ॥

''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਰਮਿੰ ਗਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿਨਾਸਵੋ॥

''ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋਪਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਕਾਮਰਾਗਵਸੰ ਗਤੋ।
ਮਾਤਰੰ ਪਿਤਰਞ੍ਚਾਪਿ, ਘਾਤਯਿੰ ਦੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ॥

''ਯੰ ਯੰ ਯੋਨੁਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਨਿਰਯੰ ਅਥ ਮਾਨੁਸੰ।
ਪਾਪਕਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗਿਤਾ, ਭਿਨ੍ਨਸੀਸੋ ਮਰਾਮਹੰ॥

''ਇਦੰ ਪਚ੍ਛਿਮਕੰ ਮਯ੍ਹੰ, ਚਰਿਮੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਭਵੋ।

ਇਧਾਪਿ ਏਦਿਸੋ ਮਯ੍ਹੰ, ਮਰਣਕਾਲੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਪਵਿਵੇਕਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋ, ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾਰਤੋ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

''ਧਰਣਿਮ੍ਪਿ ਸੁਗਮ੍ਭੀਰਂ, ਬਹਲਂ ਦੁਪ੍ਪਧਂਸਿਯਂ।
ਵਾਮਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨ ਖੋਭੇਯ੍ਯਂ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਰਮਿਂ ਗਤੋ॥

''ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਾਨੋ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਾਮਣੇਰੇ ਉਪਾਦਾਯ, ਗਰੁਚਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਮਹਂ॥

''ਅਪਰਿਮੇਯ੍ਯੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਕਮ੍ਮਮਭਿਨੀਹਰਿਂ।
ਤਾਹਂ ਭੂਮਿਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਪਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ॥

''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਟ੍ਠਿਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੧. ਮਹਾਨਿਪਾਤੋ

੧. ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਤ੍ਤਤਿਨਿਪਾਤੇ **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਤ ਮਂ ਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਾਥਾ। ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਮਹਾਭੋਗਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ – ''ਅਹਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਤੇ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਵਙ੍ਗੀਸੋ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਆਚਰਿਯਂ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ, ਛਵਸੀਸਮਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਛਵਸੀਸਂ ਨਖੇਨ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਅਸੁਕਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਜੀਵਿਤਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਵਙ੍ਗੀਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਯਾਨੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨਿਯੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਵਙ੍ਗੀਸੋਪਿ ਤਿਵਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਮਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸੀਸਂ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਖੇਨ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਅਸੁਕਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਕਙ੍ਖਚ੍ਛੇਦਨਤ੍ਥਂ ਤੇ ਤੇ ਜਨੇ ਆਵਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਤਿਂ ਕਥਾਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਜਨੋ ਅਭਿਪ੍ਪਸੀਦਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਲਭਤੀਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵਙ੍ਗੀਸਮਾਦਾਯ ਯਥਾਰੁਚਿਂ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਾਯਾਯ ਤਂ ਆਵਟ੍ਟੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਂਸੁ। ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ।

ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਵਙ੍ਗੀਸ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿ? ''ਆਮ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਛਵਸੀਸਮਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਜਾਨਾਮਿ। ਤੇਨ ਤਿਵਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਮਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸੀਸਂ ਨਖੇਨ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸ ਏਕਂ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਏਕਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ , ਏਕਂ ਦੇਵੇਸੁ, ਏਕਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਸੋ ਪਠਮਂ ਸੀਸਂ ਆਕੋਟੇਤ੍ਵਾ, ''ਭੋ ਗੋਤਮ, ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਆਹ। ''ਸਾਧੁ, ਵਙ੍ਗੀਸ, ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ ਤਯਾ ਦਿਟ੍ਠਂ। ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਕੁਹਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ''ਤਿ। ''ਅਯਂ ਕੁਹਿ''ਨ੍ਤਿ? ''ਦੇਵਲੋਕੇ''ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥੇਸਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸੀਸਂ ਨਖੇਨ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤੋ ਨੇਵ ਅਨ੍ਤਂ ਨ ਕੋਟਿਂ ਪਸ੍ਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ''ਨ ਸਕ੍ਕੋਸਿ ਵਙ੍ਗੀਸਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਾਮਿ ਤਾਵਾ''ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤੋਪਿ ਬਾਹਿਰਕਮਨ੍ਤੇਨ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਗਤਿਂ ਕਥਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਤੋ ਸੇਦੋ ਮੁਚ੍ਚਿ। ਸੋ ਲਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ – ''ਕਿਲਮਸਿ, ਵਙ੍ਗੀਸਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਆਮ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਇਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਸਚੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਜਾਨਾਥ, ਕਥੇਥਾ''ਤਿ। ''ਵਙ੍ਗੀਸ, ਅਹਂ ਏਤਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਇਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ –

''ਚੁਤਿਂ ਯੋ ਵੇਦਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਅਸਤ੍ਤਂ ਸੁਗਤਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ॥

''ਯਸ੍ਸ ਗਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਦੇਵਾ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਮਾਨੁਸਾ।
ਖੀਣਾਸਵਂ ਅਰਹਨ੍ਤਂ, ਤਮਹਂ ਬ੍ਰੂਮਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੪੧੯-੪੨੦; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੬੪੮-੬੪੯) –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਵਙ੍ਗੀਸੋ ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਤਂ ਵਿਜ੍ਜਂ ਮੇ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਅਪਚਿਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਮਾਨਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਆਹ। ਵਙ੍ਗੀਸੋ ''ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤ੍ਵਾ ਮਯਾ ਇਮਂ ਮਨ੍ਤਂ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਆਹ –

‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਯਿ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੇ ਮਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਥ, ਅਹਂ ਮਨ੍ਤੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਭਦ੍ਦਕਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਨ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਥੁਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸङ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਤਦਾ ਚ ਥੇਰੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਭਗਵਾ ਆਣਾਪੇਸਿ – ‘‘ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪ, ਇਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਾਯ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ‘‘ਮਨ੍ਤਪਰਿਵਾਰਂ ਤਾਵ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰਂ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਵङ੍ਗੀਸਂ ਉਪਸङ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਂ, ਭੋ ਵङ੍ਗੀਸ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ। ‘‘ਕਿਂ ਸਿਪ੍ਪਸਿਕ੍ਖਨੇਨ, ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ‘‘ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਦਾਨਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਸਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਮਾਯਾਯ ਆਵਟ੍ਟਿਤੋ, ਕਿਂ ਮਯਂ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਆਗਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਵङ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੫.੯੬-੧੪੨) –

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਯਥਾਪਿ ਸਾਗਰੇ ਊਮਿ, ਗਗਨੇ ਵਿਯ ਤਾਰਕਾ।
ਏਵਂ ਪਾਵਚਨਂ ਤਸ੍ਸ, ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਿਤਂ॥

‘‘ਸਦੇਵਾਸੁਰਨਾਗੇਹਿ, ਮਨੁਜੇਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ।
ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਕਿਣ੍ਣੇ, ਜਨਮਜ੍ਝੇ ਜਿਨੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਪਭਾਹਿ ਅਨੁਰਞ੍ਜਨ੍ਤੋ, ਲੋਕੇ ਲੋਕਨ੍ਤਗੂ ਜਿਨੋ।
ਵਚਨੇਨ ਵਿਬੋਧੇਨ੍ਤੋ, ਵੇਨੇਯ੍ਯਪਦੁਮਾਨਿ ਸੋ॥

‘‘ਵੇਸਾਰਜ੍ਜੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਚਤੂਹਿ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੋ।
ਪਹੀਨਭਯਸਾਰਜ੍ਜੋ, ਖੇਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਸਾਰਦੋ॥

‘‘ਆਸਭਂ ਪਵਰਂ ਠਾਨਂ, ਬੁਦ੍ਧਭੂਮਿਞ੍ਚ ਕੇਵਲਂ।
ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ਲੋਕਗ੍ਗੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਞ੍ਚੋਦਕੋ ਕ੍ਵਚਿ॥

‘‘ਸੀਹਨਾਦਮਸਮ੍ਭੀਤਂ, ਨਦਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਦੇਵੋ ਨਰੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾ, ਪਟਿਵਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

‘‘ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਪਵਰਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਸਨ੍ਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਸਦੇਵਕਂ।
ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਪਰਿਸਾਸੁ ਵਿਸਾਰਦੋ॥

‘‘ਪਟਿਭਾਨਵਤਂ ਅਗ੍ਗਂ, ਸਾਵਕਂ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤਂ।
ਗੁਣਂ ਬਹੁਂ ਪਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਤਂ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਹਂਸਵਤਿਯਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ।
ਸਬ੍ਬਵੇਦਵਿਦੂ ਜਾਤੋ, ਵਾਗੀਸੋ ਵਾਦਿਸੂਦਨੋ॥

‘‘ਉਪੇਚ੍ਚ ਤੰ ਮਹਾਵੀਰੰ, ਸੁਤ੍ਵਾਹੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ।
ਪੀਤਿਵਰੰ ਪਟਿਲਭਿੰ, ਸਾਵਕਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਰਤੋ॥

‘‘ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਵ ਸੁਗਤੰ, ਸਸਙ੍ਘੰ ਲੋਕਨਨ੍ਦਨੰ।
ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਭੋਜਯਿਤ੍ਵਾਹੰ, ਦੁਸ੍ਸੇਹਚ੍ਛਾਦਯਿੰ ਤਦਾ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਕਤੋਕਾਸੋ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਠਿਤੋ ਹਟ੍ਠੋ, ਸਨ੍ਥਵਿੰ ਜਿਨਮੁਤ੍ਤਮੰ॥

‘‘ਨਮੋ ਤੇ ਵਾਦਿਮਦ੍ਦਨ, ਨਮੋ ਤੇ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮ।
ਨਮੋ ਤੇ ਸਬ੍ਬਲੋਕਗ੍ਗ, ਨਮੋ ਤੇ ਅਭਯੰ ਕਰ॥

‘‘ਨਮੋ ਤੇ ਮਾਰਮਥਨ, ਨਮੋ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿਸੂਦਨ।
ਨਮੋ ਤੇ ਸਨ੍ਤਿਸੁਖਦ, ਨਮੋ ਤੇ ਸਰਣੰ ਕਰ॥

‘‘ਅਨਾਥਾਨੰ ਭਵੰ ਨਾਥੋ, ਭੀਤਾਨੰ ਅਭਯਪ੍ਪਦੋ।
ਵਿਸ੍ਸਾਮਭੂਮਿ ਸਨ੍ਤਾਨੰ, ਸਰਣੰ ਸਰਣੇਸਿਨੰ॥

‘‘ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਸਨ੍ਥਵਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਗੁਣੰ।
ਅਵੋਚੰ ਵਾਦਿਸੂਦਸ੍ਸ, ਗਤਿੰ ਪਪ੍ਪੋਮਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

‘‘ਤਦਾ ਅਵੋਚ ਭਗਵਾ, ਅਨਨ੍ਤਪਟਿਭਾਨਵਾ।
ਯੋ ਸੋ ਬੁਦ੍ਧੰ ਅਭੋਜੇਸਿ, ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਸਹਸਾਵਕੰ॥

‘‘ਗੁਣਞ੍ਚ ਮੇ ਪਕਿਤ੍ਤੇਸਿ, ਪਸਨ੍ਨੋ ਸੇਹਿ ਪਾਣਿਭਿ।
ਏਸੋ ਪਤ੍ਥਯਤੇ ਠਾਨੰ, ਵਾਦਿਸੂਦਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ॥

‘‘ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਲਚ੍ਛਸੇ ਤੰ ਮਨੋਰਥੰ।
ਦੇਵਮਾਨੁਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ, ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾ ਅਨਪ੍ਪਕੰ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵੰ ਤਦਾ ਜਿਨੰ।
ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿੰ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਤਥਾਗਤੰ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।

ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤੁਸਿਤਂ ਅਗਮਾਸਹਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤੋ ਵਿਪ੍ਪਕੁਲੇ ਅਹਂ।
ਪਚ੍ਚਾਜਾਤੋ ਯਦਾ ਆਸਿਂ, ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੋ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਵੇਦਵਿਦੂ ਜਾਤੋ, ਵਾਦਸਤ੍ਥਵਿਸਾਰਦੋ।
ਵਾਦਿਸ੍ਸਰੋ ਚਿਤ੍ਤਕਥੀ, ਪਰਵਾਦਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨੋ॥

‘‘ਵਙ੍ਗੇ ਜਾਤੋਤਿ ਵਙ੍ਗੀਸੋ, ਵਚਨੇ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਵਾ।
ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਇਤਿ ਮੇ ਨਾਮਂ, ਅਭਵੀ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤਂ॥

‘‘ਯਦਾਹਂ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਠਿਤੋ ਪਠਮਯੋਬ੍ਬਨੇ।
ਤਦਾ ਰਾਜਗਹੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮਹਦ੍ਦਸਂ॥

‘‘ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਂ ਤਂ, ਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਸੁਸਂਵੁਤਂ।
ਅਲੋਲਕ੍ਖਿਂ ਮਿਤਭਾਣਿਂ, ਯੁਗਮਤ੍ਤਂ ਨਿਦਕ੍ਖਿਤਂ॥

‘‘ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਮ੍ਹਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਅਵੋਚਂ ਮਮਨੁਚ੍ਛਵਂ।
ਕਣਿਕਾਰਂਵ ਨਿਚਿਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਾਥਾਪਦਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਆਚਿਕ੍ਖਿ ਸੋ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਤਦਾ ਸੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਵੀਰੋ, ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਸਮਵੋਚ ਮੇ॥

‘‘ਵਿਰਾਗਸਂਹਿਤਂ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਕਤ੍ਵਾ ਦੁਦ੍ਦਸਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਵਿਚਿਤ੍ਤਪਟਿਭਾਨੇਹਿ, ਤੋਸਿਤੋ ਤੇਨ ਤਾਦਿਨਾ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀਤਿ ਮਂ ਬ੍ਰਵਿ।
ਤਤੋ ਮਂ ਸ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਮੁਪਾਨਯਿ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਨਿਸੀਦਿਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਮਮਾਹ ਵਦਤਂ ਸੇਟ੍ਠੋ, ਕਚ੍ਚਿ ਵਙ੍ਗੀਸ ਜਾਨਾਸਿ॥

‘‘ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਹਂ, ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਚ ਅਬ੍ਰਵਿਂ।
ਮਤਸੀਸਂ ਵਨਚ੍ਛੁਦ੍ਧਂ, ਅਪਿ ਬਾਰਸਵਸ੍ਸਿਕਂ।
ਤਵ ਵਿਜ੍ਜਾਵਿਸੇਸੇਨ, ਸਚੇ ਸਕ੍ਕੋਸਿ ਵਾਚਯ॥

‘‘ਆਮੋਤਿ ਮੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇ, ਤੀਣਿ ਸੀਸਾਨਿ ਦਸ੍ਸਯਿ।
ਨਿਰਯਨਰਦੇਵੇਸੁ, ਉਪਪਨ੍ਨੇ ਅਵਾਚਯਿਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਵ, ਸੀਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਨਾਯਕੋ।

ਤਤੋਹਂ ਵਿਹਤਾਰਬ੍ਭੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਯਾਚਿਸਂ॥

''ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਸੁਗਤਂ, ਸਨ੍ਥਵਾਮਿ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ।
ਤਤੋ ਮਂ ਕਬ੍ਬਵਿਤ੍ਤੋਸਿ, ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿਹ ਭਿਕ੍ਖਵੋ॥

''ਤਤੋ ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਂ ਮੇ, ਆਹ ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਿਨਾਯਕੋ।
ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਪਨਿਮਾ ਗਾਥਾ, ਠਾਨਸੋ ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ ਤਂ॥

''ਨ ਕਬ੍ਬਵਿਤ੍ਤੋਹਂ ਵੀਰ, ਠਾਨਸੋ ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ ਮਂ।
ਤੇਨ ਹਿ ਦਾਨਿ ਵਙ੍ਗੀਸ, ਠਾਨਸੋ ਸਨ੍ਥਵਾਹਿ ਮਂ॥

''ਤਦਾਹਂ ਸਨ੍ਥਵਿਂ ਵੀਰਂ, ਗਾਥਾਹਿ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਂ।
ਠਾਨਸੋ ਮੇ ਤਦਾ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਜਿਨੋ ਅਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ॥

''ਪਟਿਭਾਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਅਞ੍ਞੇਸਮਤਿਮਞ੍ਞਹਂ।
ਪੇਸਲੇ ਤੇਨ ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

''ਪਟਿਭਾਨਵਤਂ ਅਗ੍ਗੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਯਥਾਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਙ੍ਗੀਸੋ, ਏਵਂ ਧਾਰੇਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਫਲਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਮੇ ਇਧ।
ਸੁਮੁਤ੍ਤੋ ਸਰਵੇਗੋਵ, ਕਿਲੇਸੇ ਝਾਪਯਿਂ ਮਮ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਨਾਗੋਵ ਬਨ੍ਧਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵੋ॥

''ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਾ ਪਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਚਕ੍ਖੁਪਥਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਨ੍ਦੇਨ, ਸੂਰਿਯੇਨ, ਆਕਾਸੇਨ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਨ, ਸਿਨੇਰੁਨਾ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜੇਨ, ਸੀਹੇਨ ਮਿਗਰਞ੍ਞਾ, ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੇਨਾਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਸਦਿਸਂ ਉਪਮੇਨ੍ਤੋ ਅਨੇਕੇਹਿ ਪਦਸਤੇਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋਵ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਟਿਭਾਨਵਨ੍ਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਅਥ ਥੇਰੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਚ ਤਂ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਭਾਸਿਤਾ। ਥੇਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਾਦੀਹਿ ਭਾਸਿਤਾ ਚ –

੧੨੧੯. ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਤ ਮਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਵਿਤਕ੍ਕਾ ਉਪਧਾਵਨ੍ਤਿ, ਪਗਬ੍ਭਾ ਕਣ੍ਹਤੋ ਇਮੇ॥

੧੨੧੯.ਉਗ੍ਗਪੁਤ੍ਤਾ ਮਹਿਸ੍ਸਾਸਾ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਿਨੋ।
ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਕਿਰੇਯਜੁਂ, ਸਹਸ੍ਸਂ ਅਪਲਾਯਿਨਂ॥

੧੨੨੦.ਸਚੇਪਿ ਏਤ੍ਤਕਾ ਭਿਯਜੋ, ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ।
ਨੇਵ ਮਂ ਬਜਾਧਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਹਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ॥

੧੨੨੧.ਸਕ੍ਖੀ ਹਿ ਮੇ ਸੁਤਂ ਏਤਂ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨੋ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਨਿਰਤੋ ਮਨੋ॥

੧੨੨੨.ਏਵਞ੍ਚੇ ਮਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ, ਪਾਪਿਮ ਉਪਗਚ੍ਛਸਿ।
ਤਥਾ ਮਚ੍ਚੁ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਮੇ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਦਕ੍ਖਸਿ॥

੧੨੨੩.ਅਰਤਿਞ੍ਚ ਰਤਿਞ੍ਚ ਪਹਾਯ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਗੇਹਸਿਤਞ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕਂ।
ਵਨਥਂ ਨ ਕਰੇਯਜ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ, ਨਿਬ੍ਬਨਥੋ ਅਵਨਥੋ ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ॥

੧੨੨੪.ਯਮਿਧ ਪਥਵਿਞ੍ਚ ਵੇਹਾਸਂ, ਰੂਪਗਤਂ ਜਗਤੋਗਧਂ ਕਿਞ੍ਚਿ।
ਪਰਿਜੀਯਤਿ ਸਬ੍ਬਮਨਿਚ੍ਚਂ, ਏਵਂ ਸਮੇਚ੍ਚ ਚਰਨ੍ਤਿ ਮੁਤਤ੍ਤਾ॥

੧੨੨੫.ਉਪਧੀਸੁ ਜਨਾ ਗਧਿਤਾਸੇ, ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇ ਪਟਿਘੇ ਚ ਮੁਤੇ ਚ।
ਏਤ੍ਥ ਵਿਨੋਦਯ ਛਨ੍ਦਮਨੇਜੋ, ਯੋ ਹੇਤ੍ਥ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ ਮੁਨਿ ਤਮਾਹੁ॥

੧੨੨੬.ਅਥ ਸਟ੍ਠਿਸਿਤਾ ਸਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਤਾਯ ਅਧਮ੍ਮਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ।
ਨ ਚ ਵਗ੍ਗਗਤਸ੍ਸ ਕੁਹਿਞ੍ਚਿ, ਨੋ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਗਾਹੀ ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ॥

੧੨੨੭.ਦਬ੍ਬੋ ਚਿਰਰਤ੍ਤਸਮਾਹਿਤੋ, ਅਕੁਹਕੋ ਨਿਪਕੋ ਅਪਿਹਾਲੁ।
ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਜ੍ਝਗਮਾ ਮੁਨਿ, ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਕਙ੍ਖਤਿ ਕਾਲਂ॥

੧੨੨੮.ਮਾਨਂ ਪਜਹਸ੍ਸੁ ਗੋਤਮ, ਮਾਨਪਥਞ੍ਚ ਜਹਸ੍ਸੁ ਅਸੇਸਂ।
ਮਾਨਪਥਮ੍ਹਿ ਸ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀਹੁਵਾ ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ॥

੧੨੨੯.ਮਕ੍ਖੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਾ ਪਜਾ, ਮਾਨਹਤਾ ਨਿਰਯਂ ਪਪਤਨ੍ਤਿ।
ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਜਨਾ ਚਿਰਰਤ੍ਤਂ, ਮਾਨਹਤਾ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾ॥

੧੨੩੦.ਨ ਹਿ ਸੋਚਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਦਾਚਿ, ਮਗ੍ਗਜਿਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ।
ਕਿਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸੁਖਞ੍ਚਾਨੁਭੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਦਸੋਤਿ ਤਮਾਹੁ ਤਥਤ੍ਤਂ॥

੧੨੩੧.ਤਸ੍ਮਾ ਅਖਿਲੋ ਇਧ ਪਧਾਨਵਾ, ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਪਹਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ।
ਮਾਨਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਅਸੇਸਂ, ਵਿਜ੍ਜਾਯਨ੍ਤਕਰੋ ਸਮਿਤਾਵੀ॥

੧੨੩੨.ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਡਯ੍ਹਾਮਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੇ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤਿ।

ਸਾਧੁ ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਂ ਬ੍ਰੂਹਿ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਗੋਤਮ॥

੧੨੩੩.ਸਵ੍ਵਾਯ ਵਿਪਰਿਯੇਸਾ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਤੇ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤਿ।
ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਹਿ, ਸੁਭਂ ਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤਂ॥

੧੨੩੪.ਅਸੁਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਹਿ, ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ।
ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਤਜ੍ਝ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਬਹੁਲੋ ਭਵ॥

੧੨੩੫.ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਹਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹ।
ਤਤੋ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸਿ॥

੧੨੩੬.ਤਮੇਵ ਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਯਾਯਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਤਾਪਯੇ।
ਪਰੇ ਚ ਨ ਵਿਹਿਂਸੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਵੇ ਵਾਚਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ॥

੧੨੩੭.ਪਿਯਵਾਚਮੇਵ ਭਾਸੇਯ੍ਯ, ਯਾ ਵਾਚਾ ਪਟਿਨਨ੍ਦਿਤਾ।
ਯਂ ਅਨਾਦਾਯ ਪਾਪਾਨਿ, ਪਰੇਸਂ ਭਾਸਤੇ ਪਿਯਂ॥

੧੨੩੮.ਸਚ੍ਚਂ ਵੇ ਅਮਤਾ ਵਾਚਾ, ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ ਸਨਨ੍ਤਨੋ।
ਸਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ, ਆਹੁ ਸਨ੍ਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ॥

੧੨੩੯.ਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਾਸਤਿ ਵਾਚਂ, ਖੇਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ, ਸਾ ਵੇ ਵਾਚਾਨਮੁਤ੍ਤਮਾ॥

੧੨੪੦.ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੋ ਮੇਧਾਵੀ, ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦੋ।
ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਂ॥

੧੨੪੧.ਸਂਖਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦੇਸੇਤਿ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਪਿ ਭਾਸਤਿ।
ਸਾਲਿਕਾਯਿਵ ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ, ਪਟਿਭਾਨਂ ਉਦਿਯ੍ਯਤਿ॥

੧੨੪੨.ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਦੇਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਸੁਣਨ੍ਤਿ ਮਧੁਰਂ ਗਿਰਂ।
ਸਰੇਨ ਰਜਨੀਯੇਨ, ਸਵਨੀਯੇਨ ਵਗ੍ਗੁਨਾ।
ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਮੁਦਿਤਾ, ਸੋਤਂ ਓਧੇਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਵੋ॥

੧੨੪੩.ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਮਾਗਤਾ।
ਸਂਯੋਜਨਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛਿਦਾ, ਅਨੀਘਾ ਖੀਣਪੁਨਬ੍ਭਵਾ ਇਸੀ॥

੧੨੪੪.ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਯਥਾ ਰਾਜਾ, ਅਮਚ੍ਚਪਰਿਵਾਰਿਤੋ।
ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪਰਿਯੇਤਿ, ਸਾਗਰਨ੍ਤਂ ਮਹਿਂ ਇਮਂ॥

੧੨੪੫.ਏਵਂ ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮਂ, ਸਤ੍ਥਵਾਹਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ।

ਸਾਵਕਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋ॥

੧੨੪੬‘.ਸਬ੍ਬੇ ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਪਲਾਪੇਤ੍ਥ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲਸ੍ਸ ਹਨ੍ਤਾਰਂ, ਵਨ੍ਦੇ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਂ॥

੧੨੪੭‘.ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਸੁਗਤਂ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ।
ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਵਿਰਜਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਕੁਤੋਭਯਂ॥

੧੨੪੮‘.ਸੁਣਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਮਲਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਦੇਸਿਤਂ।
ਸੋਭਤਿ ਵਤ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤੋ॥

੧੨੪੯‘.ਨਾਗਨਾਮੋਸਿ ਭਗਵਾ, ਇਸੀਨਂ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮੋ।
ਮਹਾਮੇਘੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾਨ, ਸਾਵਕੇ ਅਭਿਵਸ੍ਸਸਿ॥

੧੨੫੦‘.ਦਿਵਾ ਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਸਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਕਮਜਤਾ।
ਸਾਵਕੋ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਵਙ੍ਗੀਸੋ॥

੧੨੫੧‘.ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਥਂ ਮਾਰਸ੍ਸ, ਅਭਿਭੁਯਜ ਚਰਤਿ ਪਭਿਜ੍ਜ ਖੀਲਾਨਿ।
ਤਂ ਪਸ੍ਸਥ ਬਨ੍ਧਪਮੁਞ੍ਚ ਕਰਂ, ਅਸਿਤਂਵ ਭਾਗਸੋ ਪਵਿਭਜ੍ਜ॥

੧੨੫੨‘.ਓਘਸ੍ਸ ਹਿ ਨਿਤਰਣਤ੍ਥਂ, ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਅਕ੍ਖਾਸਿ।
ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਮਤੇ ਅਕ੍ਖਾਤੇ, ਧਮ੍ਮਦਸਾ ਠਿਤਾ ਅਸਂਹੀਰਾ॥

੧੨੫੩‘.ਪਜ੍ਜੋਤਕਰੋ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝ, ਸਬ੍ਬਠਿਤੀਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਮਦ੍ਦਸ।
ਞਤ੍ਵਾ ਚ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਚ, ਅਗ੍ਗਂ ਸੋ ਦੇਸਯਿ ਦਸਦ੍ਧਾਨਂ॥

੧੨੫੪‘.ਏਵਂ ਸੁਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਕੋ ਪਮਾਦੋ ਵਿਜਾਨਤਂ ਧਮ੍ਮਂ।
ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਸਦਾ ਨਮਸ੍ਸਮਨੁਸਿਕ੍ਖੇ॥

੧੨੫੫‘.ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੋ ਯੋ ਥੇਰੋ, ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਤਿਬ੍ਬਨਿਕ੍ਕਮੋ।
ਲਾਭੀ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ, ਵਿਵੇਕਾਨਂ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ॥

੧੨੫੬‘.ਯਂ ਸਾਵਕੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਕਾਰਿਨਾ।
ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਤੋ॥

੧੨੫੭‘.ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਕੋਵਿਦੋ।
ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਬੁਦ੍ਧਦਾਯਾਦੋ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ॥

੧੨੫੮‘.ਨਗਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ ਆਸੀਨਂ, ਮੁਨਿਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੁਂ।
ਸਾਵਕਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋ॥

੧੨੫੯‘.ਚੇਤਸਾ ਅਨੁਪਰਿਯੇਤਿ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕੋ।
ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੇਸਂ ਸਮਨ੍ਵੇਸਂ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਨਿਰੂਪਧਿਂ॥

੧੨੬੦‘.ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਮੁਨਿਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੁਂ।
ਅਨੇਕਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ ਗੋਤਮਂ॥

੧੨੬੧‘.ਚਨ੍ਦੋ ਯਥਾ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਨਭੇ, ਵਿਰੋਚਤਿ ਵੀਤਮਲੋਵ ਭਾਣੁਮਾ।
ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗੀਰਸ ਤ੍ਵਂ ਮਹਾਮੁਨਿ, ਅਤਿਰੋਚਸਿ ਯਸਸਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਂ॥

੧੨੬੨‘.ਕਾਵੇਯ੍ਯਮਤ੍ਤਾ ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਗਾਮਾ ਗਾਮਂ ਪੁਰਾ ਪੁਰਂ।
ਅਥਦ੍ਦਸਾਮ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੁਂ॥

੧੨੬੩‘.ਸੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਮੁਨਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੂ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸੀਦਿਮ੍ਹ, ਸਦ੍ਧਾ ਨੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥ॥

੧੨੬੪‘.ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਖਨ੍ਧੇ ਆਯਤਨਾਨਿ ਚ।
ਧਾਤੁਯੋ ਚ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

੧੨੬੫‘.ਬਹੂਨਂ ਵਤ ਅਤ੍ਥਾਯ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਾ।
ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਞ੍ਚ, ਯੇ ਤੇ ਸਾਸਨਕਾਰਕਾ॥

੧੨੬੬‘.ਤੇਸਂ ਖੋ ਵਤ ਅਤ੍ਥਾਯ, ਬੋਧਿਮਜ੍ਝਗਮਾ ਮੁਨਿ।
ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਞ੍ਚ, ਯੇ ਨਿਯਾਮਗਤਦ੍ਦਸਾ॥

੧੨੬੭‘.ਸੁਦੇਸਿਤਾ ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ, ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ।
ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਪਾਣਿਨਂ॥

੧੨੬੮‘.ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਂ।
ਅਰਿਯਂ ਚਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਗਾਮਿਨਂ॥

੧੨੬੯‘.ਏਵਮੇਤੇ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਾ ਮੇ ਤੇ ਯਥਾ ਤਥਾ।
ਸਦਤ੍ਥੋ ਮੇ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੧੨੭੦‘.ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ, ਮਮ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਸੁਵਿਭਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਯਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਤਦੁਪਾਗਮਿਂ॥

੧੨੭੧‘.ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸੋਤਧਾਤੁ ਵਿਸੋਧਿਤਾ।
ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਇਦ੍ਧਿਪਤ੍ਤੋਮ੍ਹਿ, ਚੇਤੋਪਰਿਯਕੋਵਿਦੋ॥

੧੨੭੨‘.ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਸਤ੍ਥਾਰਮਨੋਮਪਞ੍ਞਂ, ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਯੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨਂ ਛੇਤ੍ਤਾ।

ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵੇ ਕਾਲਮਕਾਸਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਞਾਤੋ ਯਸਸ੍ਸੀ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤੋ॥

੧੨੭੩.ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪੋ ਇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਤਯਾ ਕਤਂ ਭਗਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ।
ਸੋ ਤਂ ਨਮਸ੍ਸਂ ਅਚਰਿ ਮੁਤ੍ਯਪੇਖੋ, ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸੀ॥

੧੨੭੪.ਤਂ ਸਾਵਕਂ ਸਕ੍ਕ ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੇ, ਅਞ੍ਞਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾਮ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ।
ਸਮਵਟ੍ਠਿਤਾ ਨੋ ਸਵਨਾਯ ਸੋਤਾ, ਤੁਵਂ ਨੋ ਸਤ੍ਥਾ ਤ੍ਵਮਨੁਤ੍ਤਰੋਸਿ॥

੧੨੭੫.ਛਿਨ੍ਦ ਨੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇਤਂ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਂ ਵੇਦਯ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞ।
ਮਜ੍ਝੇਵ ਨੋ ਭਾਸ ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ, ਸਕ੍ਕੋਵ ਦੇਵਾਨ ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ॥

੧੨੭੬.ਯੇ ਕੇਚਿ ਗਨ੍ਥਾ ਇਧ ਮੋਹਮਗ੍ਗਾ, ਅਞ੍ਞਾਣਪਕ੍ਖਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਠਾਨਾ।
ਤਥਾਗਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨ ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਹਿ ਏਤਂ ਪਰਮਂ ਨਰਾਨਂ॥

੧੨੭੭.ਨੋ ਚੇ ਹਿ ਜਾਤੁ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਲੇਸੇ, ਵਾਤੋ ਯਥਾ ਅਬ੍ਭਘਨਂ ਵਿਹਾਨੇ।
ਤਮੋਵਸ੍ਸ ਨਿਵੁਤੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕੋ, ਜੋਤਿਮਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਪਭਾਸੇਯ੍ਯੁਂ॥

੧੨੭੮.ਧੀਰਾ ਚ ਪਜ੍ਜੋਤਕਰਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਅਹਂ ਵੀਰ ਤਥੇਵ ਮਞ੍ਞੇ।
ਵਿਪਸ੍ਸਿਨਂ ਜਾਨਮੁਪਾਗਮਿਮ੍ਹ, ਪਰਿਸਾਸੁ ਨੋ ਆਵਿਕਰੋਹਿ ਕਪ੍ਪਂ॥

੧੨੭੯.ਖਿਪ੍ਪਂ ਗਿਰਂ ਏਰਯ ਵਗ੍ਗੁ ਵਗ੍ਗੁਂ, ਹਂਸੋਵ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਸਣਿਕਂ ਨਿਕੂਜ।
ਬਿਨ੍ਦੁਸ੍ਸਰੇਨ ਸੁਵਿਕਪ੍ਪਿਤੇਨ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੇ ਉਜ੍ਜੁਗਤਾ ਸੁਣੋਮ॥

੧੨੮੦.ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣਂ ਅਸੇਸਂ, ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਧੋਨਂ ਵਦੇਸ੍ਸਾਮਿ ਧਮ੍ਮਂ।
ਨ ਕਾਮਕਾਰੋ ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ, ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਾਰੋ ਚ ਤਥਾਗਤਾਨਂ॥

੧੨੮੧.ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਂ ਤਵੇਦਂ, ਸਮੁਜ੍ਜੁਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮੁਗ੍ਗਹੀਤਂ।
ਅਯਮਞ੍ਜਲਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਸੁਪ੍ਪਣਾਮਿਤੋ, ਮਾ ਮੋਹਯੀ ਜਾਨਮਨੋਮਪਞ੍ਞ॥

੧੨੮੨.ਪਰੋਪਰਂ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ, ਮਾ ਮੋਹਯੀ ਜਾਨਮਨੋਮਵੀਰਿਯ।
ਵਾਰਿਂ ਯਥਾ ਘਮ੍ਮਨਿ ਘਮ੍ਮਤਤ੍ਤੋ, ਵਾਚਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ ਸੁਤਂ ਪਵਸ੍ਸ॥

੧੨੮੩.ਯਦਤ੍ਥਿਕਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਚਰੀ, ਕਪ੍ਪਾਯਨੋ ਕਚ੍ਚਿਸ੍ਸਤਂ ਅਮੋਘਂ।
ਨਿਬ੍ਬਾਯਿ ਸੋ ਆਦੁ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸੋ, ਯਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਹੁ ਤਂ ਸੁਣੋਮ॥

੧੨੮੪.ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ ਤਣ੍ਹਂ ਇਧ ਨਾਮਰੂਪੇ, (ਇਤਿ ਭਗਵਾ,)
ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਸੋਤਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤਂ।
ਅਤਾਰਿ ਜਾਤਿਂ ਮਰਣਂ ਅਸੇਸਂ, ਇਚ੍ਚਬ੍ਰਵਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਸੇਟ੍ਠੋ॥

੧੨੮੫.ਏਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸੀਦਾਮਿ, ਵਚੋ ਤੇ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮ।

ਅਮੋਘਂ ਕਿਰ ਮੇ ਪੁਟ੍ਠਂ, ਨ ਮਂ ਵਞ੍ਚੇਸਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

੧੨੮੬.ਯਥਾ ਵਾਦੀ ਤਥਾ ਕਾਰੀ, ਅਹੁ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ।
ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਜਾਲਂ, ਤਤਂ ਮਾਯਾਵਿਨੋ ਦਲ੍ਹਂ॥

੧੨੮੭.ਅਦ੍ਦਸ ਭਗਵਾ ਆਦਿਂ, ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯੋ।
ਅਚ੍ਚਗਾ ਵਤ ਕਪ੍ਪਾਨੋ, ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਂ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰਂ॥

੧੨੮੮.ਤਂ ਦੇਵਦੇਵਂ ਵਨ੍ਦਾਮਿ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਤੇ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮ।
ਅਨੁਜਾਤਂ ਮਹਾਵੀਰਂ, ਨਾਗਂ ਨਾਗਸ੍ਸ ਓਰਸ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੋਪਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਤ ਮਂ ਸਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਨਵੋ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਉਪਗਤਾ ਅਲਙ੍ਕਤਪਟਿਯਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਰਾਗੋ ਤਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਤ ਮਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਗਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਂ ਮਂ ਸਮਾਨਂ। **ਵਿਤਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਪਾਪਵਿਤਕ੍ਕਾ। **ਉਪਧਾਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਪਗਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਪਾਗਬ੍ਭਿਯਯੁਤ੍ਤਾ ਵਸਿਨੋ। ''ਅਯਂ ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਨਯਿਮਂ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਪਰਿਹਾਰਤੋ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜਾ। **ਕਣ੍ਹਤੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਤੋ, ਲਾਮਕਭਾਵਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਮੇ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਸੁਦ੍ਧਜੀਵਿਨੋ ਪਰਿਵਾਰਯੁਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਤਾਯ ''ਉਗ੍ਗਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾ **ਉਗ੍ਗਪੁਤ੍ਤਾ। ਮਹਿਸ੍ਸਾਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਇਸ੍ਸਾਸਾ। **ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਆਚਰਿਯਕੁਲੇ ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪਾ। **ਦਲ੍ਹਧਮ੍ਮਿਨੋ**ਤਿ, ਦਲ੍ਹਧਨੁਨੋ । ਦਲ੍ਹਧਨੁ ਨਾਮ ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਥਾਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦ੍ਵਿਸਹਸ੍ਸਥਾਮਨ੍ਤਿ, ਚ ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਪਿਤਸ੍ਸ ਜਿਯਾਯ ਬਨ੍ਧੋ ਲੋਹਸੀਸਾਦੀਨਂ ਭਾਰੋ ਦਣ੍ਡੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਕਣ੍ਡਪਮਾਣਾ ਨਭਂ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਵਿਤੋ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਕਿਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕਣ੍ਡੇ ਖਿਪੇਯ੍ਯੁਂ। ਕਿਤ੍ਤਕਾਤਿ ਚੇ ਆਹ **"ਸਹਸ੍ਸਂ ਅਪਲਾਯਿਨ**"ਨ੍ਤਿ। ਯੁਦ੍ਧੇ ਅਪਰਂ ਮੁਖਾਨਂ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾਨਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਕਤਹਤ੍ਥਾ ਉਗ੍ਗਾ ਦਲ੍ਹਧਨੁਨੋ ਮਹਿਸ੍ਸਾਸਾ ਉਗ੍ਗਪੁਤ੍ਤਾ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਕਦਾਚਿਪਿ ਯੁਦ੍ਧੇ ਪਰਾਜਯਂ ਅਪਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਠਤ੍ਵਾ ਥਮ੍ਭਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਚੇਪਿ ਵਸ੍ਸੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਾਦਿਸੇਹਿਪਿ ਇਸ੍ਸਾਸਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਸਮਨ੍ਤਾ ਸਰੇ ਪਰਿਕਿਰੀਯਨ੍ਤੇ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਦਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੇ ਅਪਤਮਾਨੇ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਪਾਤੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੋਪਿ ਇਸ੍ਸਾਸੋ ਦ੍ਵੇ ਸਰੇ ਏਕਤੋ ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਪਨ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਸਰੇ ਏਕਤੋ ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਖਿਪਨ੍ਤਿਯੋ। **ਏਤ੍ਤਕਾ ਭਿਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਇਮਾਹਿ ਇਤ੍ਥੀਹਿ ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਬਹੂ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਤ੍ਥਿਕੁਤ੍ਤਹਾਸਭਾਵਾਦਿਤੋ ਵਿਧਂਸੇਨ੍ਤਿ।

ਸਕ੍ਖੀ ਹਿ ਮੇ ਸੁਤਂ ਏਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਮਯਾ ਏਤਂ ਸੁਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਂ ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਨਿਰਤੋ ਮਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇ ਮਯ੍ਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਰਤਂ।

ਏਵਞ੍ਚੇ ਮਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਨਿਚ੍ਚਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਭਾਵਨਾਯ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਾਯ ਚ ਵਿਹਰਨ੍ਤਂ ਮਂ। **ਪਾਪਿਮਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਂ ਆਲਪਤਿ। **ਤਥਾ ਮਚ੍ਚੁ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਮੇ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਦਕ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਮਯਾ ਕਤਂ ਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਯਥਾ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਤਥਾ ਮਚ੍ਚੁ ਅਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਰਤਿਞ੍ਚਾਤਿਆਦਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਰਤਿਆਦਿਕੇ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਚ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਂ। **ਰਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਰਤਿਂ। **ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਸੋ ਗੇਹਸਿਤਞ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ, ਗੇਹਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਞਾਤਿਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਞ੍ਚ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹਾਯ। **ਵਨਥਂ ਨ ਕਰੇਯਜ ਕੁਹਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਪ੍ਪਭੇਦੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਤਣ੍ਹਂ ਨ ਕਰੇਯਜਂ। **ਨਿਬ੍ਬਨਥੋ ਅਵਨਥੋ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ , ਤਤੋ ਏਵ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਨਨ੍ਦਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਅਵਨਥੋ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ ਸਂਸਾਰੇ ਭਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਇਕ੍ਖਣਤਾਯ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਤਾਯ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਮਿਧ ਪਥਵਿਞ੍ਚ ਵੇਹਾਸਂ, ਰੂਪਗਤਂ ਜਗਤੋਗਧਂ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਇਧ ਪਥਵੀਗਤਂ ਭੂਮਿਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵੇਹਾਸਂ ਵੇਹਾਸਟ੍ਠਂ ਦੇਵਲੋਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਰੂਪਗਤਂ ਰੂਪਜਾਤਂ ਰੁਪ੍ਪਨਸਭਾਵਂ ਜਗਤੋਗਧਂ ਲੋਕਿਕਂ ਭਵਤ੍ਤਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਖਤਂ। **ਪਰਿਜੀਯਤਿ ਸਬ੍ਬਮਨਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਜਰਾਭਿਭੂਤਂ, ਤਤੋ ਏਵ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਤਤੋ ਏਵ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਰੋਪਨਂ ਆਹ। ਅਯਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਵਂ ਸਮੇਚ੍ਚ ਚਰਨ੍ਤਿ ਮੁਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਮੇਚ੍ਚ ਅਭਿਸਮੇਚ੍ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮੁਤਤ੍ਤਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਭਾਵਾ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਚਰਨ੍ਤਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਉਪਧੀਸੂਤਿ ਖਨ੍ਧੂਪਧਿਆਦੀਸੁ। **ਜਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ। **ਗਧਿਤਾਸੇ**ਤਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਕਾਮਗੁਣੂਪਧੀਸੁ ਛਨ੍ਦੋ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ **ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇ ਪਟਿਘੇ ਚ ਮੁਤੇ ਚਾ**ਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਸੁਤੇ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੇ ਚੇਵ ਸੁਤੇ ਚ, ਰੂਪਸਦ੍ਦੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਘੇ**ਤਿ ਘਟ੍ਟਨੀਯੇ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ। **ਮੁਤੇ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸੇ ਮੁਤੇ, ਗਨ੍ਧਰਸੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਾਰਤ੍ਥਪਕਾਸਨਿਯਂ** (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੧੦) ''ਪਟਿਘਪਦੇਨ ਗਨ੍ਧਰਸਾ ਗਹਿਤਾ, ਮੁਤਪਦੇਨ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤ੍ਥ ਵਿਨੋਦਯ ਛਨ੍ਦਮਨੇਜੋ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਭੇਦੇ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਨੋਦੇਹਿ, ਤਥਾ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨੇਜੋ ਅਵਿਕਪ੍ਪੋ ਭਵਸਿ। **ਯੋ ਹੇਤ੍ਥ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ ਮੁਨਿ ਤਮਾਹੂ**ਤਿ ਯੋ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਗੁਣੇ ਤਣ੍ਹਾਲੇਪੇਨ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਤਂ ਮੋਨੇਯਜਧਮ੍ਮਟ੍ਠਤੋ ''ਮੁਨੀ''ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਅਥ ਸਟ੍ਠਿਸਿਤਾ''ਤਿ ਪਾਲੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕੇਚਿ ''ਸਟ੍ਠਿਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਨਿਸ੍ਸਿਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਸਿਤਾ ਸਵਿਤਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਪਨ ਪਾਲਿ, ਅਪ੍ਪਕਞ੍ਚਿ ਊਨਂ ਅਧਿਕਂ ਵਾ ਨ ਗਣਨੂਪਗਂ ਹੋਤੀਤਿ। **ਅਟ੍ਠਸਟ੍ਠਿਸਿਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾ ਚ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾਭਾਵਲਦ੍ਧਿਂ ਅਜ੍ਝੂਪਗਤਾਤਿ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਦਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸਂ ਵਸੇਨ ''ਅਥ ਸਟ੍ਠਿਸਿਤਾ ਸਵਿਤਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਲੇਪਾਭਾਵੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਦਿਟ੍ਠਿਲੇਪਾਭਾਵੇਨਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਥ ਸਟ੍ਠਿਸਿਤਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਤਾਯ ਅਧਮ੍ਮਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਤੇ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕਾ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਗਾਹਵਸੇਨ ਅਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਪੇਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਤਾਯਂ ਅਨ੍ਧਬਾਲੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾ। **ਨ ਚ ਵਗ੍ਗਗਤਸ੍ਸ ਕੁਹਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਗ੍ਗਗਤੋ, ਤਂਲਦ੍ਧਿਕੋ ਨ ਚ ਅਸ੍ਸ ਭਵੇਯਜ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧.੨੧੦) ਪਨ ''ਅਥ ਸਟ੍ਠਿਸਿਤਾ ਸਵਿਤਕ੍ਕਾ, ਪੁਥੂ ਜਨਤਾਯ ਅਧਮ੍ਮਾ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਥ ਛ ਆਰਮ੍ਮਣਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪੁਥੂ ਅਧਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਾ ਜਨਤਾਯ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਨ ਚ ਵਗ੍ਗਗਤਸ੍ਸ ਕੁਹਿਞ੍ਚੀਤਿ ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕਿਲੇਸਵਗ੍ਗਗਤੋ ਭਵੇਯਜਾਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨੋ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਗਾਹੀ ਸ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਯੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਦੂਸਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਤਾ ਚ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਨਂ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਦਾਨਂ ਗਣ੍ਹਨਸੀਲੋ ਚ ਨੋ ਅਸ੍ਸ ਨੋ ਭਵੇਯਜ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ।

ਦਬ੍ਬੋਤਿ ਦਬ੍ਬਜਾਤਿਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ। **ਚਿਰਰਤ੍ਤਸਮਾਹਿਤੋ**ਤਿ ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਾਹਿਤੋ। **ਅਕੁਹਕੋ**ਤਿ ਕੋਹਞ੍ਞਰਹਿਤੋ ਅਸਠੋ ਅਮਾਯਾਵੀ। **ਨਿਪਕੋ**ਤਿ ਨਿਪੁਣੋ ਛੇਕੋ। **ਅਪਿਹਾਲੂ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ। **ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਅਜ੍ਝਗਮਾ**ਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਧਿਗਤੋ। ਮੋਨੇਯਜਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤੋ **ਮੁਨਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਕਙ੍ਖਤਿ ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਕਾਲਂ ਆਗਮੇਤਿ। ਨ ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰਣੀਯਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਥਾ ਏਦਿਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਾਨਂ ਪਜਹਸ੍ਸੂਤਿਆਦਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਪਟਿਭਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਮਾਨਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾਨਂ ਪਜਹਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਸੇਯਜਮਾਨਾਦਿਨਵਵਿਧਂ ਮਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜ। **ਗੋਤਮਾ**ਤਿ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਲਪਤਿ। **ਮਾਨਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਂ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਜਾਤਿਆਦਿਂ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨੇਨ **ਜਹਸ੍ਸੁ** ਪਜਹ। **ਅਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ। **ਮਾਨਪਥਮ੍ਹਿ ਸ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਮਾਨਵਤ੍ਥੁਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮੁਚ੍ਛਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀਹੁਵਾ ਚਿਰਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਾਨਪਥਾਨੁਯੋਗਕ੍ਖਣੇ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸ, ‘‘ਨਟ੍ਠੋਹਮਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਅਹੁਵਾ ਅਹੋਸਿ।

ਮਕ੍ਖੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਾ ਪਜਾਤਿ ਸੂਰਾਦਿਨਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਕ੍ਕਂਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰੇ ਵਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਪਰਗੁਣਮਕ੍ਖਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਮਕ੍ਖੇਨ ਪਿਸਿਤਤ੍ਤਾ ਮਕ੍ਖੀ। ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਪਰੇਸਂ ਗੁਣੇ ਮਕ੍ਖੇਤਿ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਪੁਞ੍ਜਤਿ ਨਿਰਾਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। **ਮਾਨਹਤਾ**ਤਿ ਮਾਨੇਨ ਹਤਗੁਣਾ। **ਨਿਰਯਂ ਪਪਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਮਗ੍ਗਜਿਨੋਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਜਿਤਕਿਲੇਸੋ। **ਕਿਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸੁਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਪਸਂਸਿਤਞ੍ਚ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਸੁਖਞ੍ਚ **ਅਨੁਭੋਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਧਮ੍ਮਦਸੋਤਿ ਤਮਾਹੁ ਤਥਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤਥਭਾਵਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸੀਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਆਹੁ।

ਅਖਿਲੋਤਿ ਪਞ੍ਚਚੇਤੋਖਿਲਰਹਿਤੋ। **ਪਧਾਨਵਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਨੀਵਰਣਸਙ੍ਖਾਤਵਲਾਹਕਾਪਗਮੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ । **ਅਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਵਿਧਮ੍ਪਿ ਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਜ੍ਜਾਯਨ੍ਤਕਰੋ ਸਮਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮਿਤਕਿਲੇਸੋ ਤਿਵਿਧਾਯ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਓਵਦਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਤਸ੍ਸ ਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਵਙ੍ਗੀਸੇਨ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨ। ਅਥ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਾ ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। ਅਥਾਯਸ੍ਮਤੋ ਵਙ੍ਗੀਸਸ੍ਸ ਨਵਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣੇ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਸਦ੍ਧੋ ਉਜੁਜਾਤਿਕੋ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ‘‘ਅਯਂ ਮੇ ਰਾਗੋ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਨਾਸੇਯਜਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ **“ਕਾਮਰਾਗੇਨਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਿਪਿ ਕਿਲੇਸਰਜ੍ਜਨਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਕਾਯਮ੍ਪਿ ਬਾਧਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਬਾਧੇਨ੍ਤੋ ਚਿਰਤਰਂ ਬਾਧੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਡਯ੍ਹਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੇ ਪਰਿਡਯ੍ਹਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬਾਪਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਨਿਬ੍ਬਾਪਨਕਾਰਣਂ ਰਾਗਪਰਿਲ਼ਾਹਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਪਨਸਮਤ੍ਥਂ ਓਵਾਦਂ ਕਰੋਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਪਰਿਯੇਸਾਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਤੇਨ ਯਾਚਿਤੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵਿਪਰਿਯੇਸਾ**ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਅਸੁਭੇ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਵਿਪਰੀਤਗ੍ਗਾਹੇਨ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਜਨਕਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਜ। **ਸੁਭਂ ਰਾਗੂਪਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਵਡ੍ਢਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸੁਭਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਯਜ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਾਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਅਸੁਭਾਯਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਸੁਭਾਯਾ**ਤਿ ਅਸੁਭਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਹਿ ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵੇਨ ਏਕਗ੍ਗਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ ਅਪ੍ਪਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਵੇਹਿ ਤਵ ਅਸੁਭਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਸੁਕਰਂ ਅਕ੍ਖਾਮੀਤਿ। **ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਤਜਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਯਗਤਾਸਤਿਭਾਵਨਾ ਤਯਾ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ ਹੋਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਬਹੁਲੋ ਭਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬੇਦਬਹੁਲੋ ਹੋਹਿ।

ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਹੀਤਿ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਉਗ੍ਘਾਟਨੇਨ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ, ਤਤੋ **ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹਾ**ਤਿ ਤਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਮਾਨਾਨੁਸਯਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦ। **ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ**ਤਿ ਮਾਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਾਭਿਸਮਯਾ ਚੇਵ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯਾ ਚ। **ਉਪਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤਤਾਯ ਉਪਸਨ੍ਤੋ **ਚਰਿਸ੍ਸਸਿ** ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਮੇਵ ਵਾਚਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਭਗਵਤਾ ਸੁਭਾਸਿਤਸੁਤ੍ਤੇ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੩) ਦੇਸਿਤੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੇਨ ਥੇਰੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਯਾਯਤ੍ਤਾਨਂ ਨ ਤਾਪਯੇ**ਤਿ ਯਾਯ ਵਾਚਾਯ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੇਨ ਨ ਤਾਪੇਯ੍ਯ ਨ ਵਿਹੇਠੇਯ੍ਯ। **ਪਰੇ ਚ ਨ ਵਿਹਿਂਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਰੇ ਚ ਪਰੇਹਿ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨ ਬਾਧੇਯ੍ਯ। **ਸਾ ਵੇ ਵਾਚਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਸਾ ਵਾਚਾ ਏਕਂਸੇਨ ਸੁਭਾਸਿਤਾ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮੇਵ ਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਪਿਸੁਣਵਾਚਾਵਸੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੋਮੇਤਿ।

ਪਟਿਨਨ੍ਦਿਤਾਤਿ ਪਟਿਮੁਖਭਾਵੇਨ ਨਨ੍ਦਿਤਾ ਪਿਯਾਯਿਤਾ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਸੁਣਨ੍ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾ। **ਯਂ ਅਨਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਯਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਨ੍ਤੋ ਪਾਪਾਨਿ ਪਰੇਸਂ ਅਪ੍ਪਿਯਾਨਿ ਅਨਿਟ੍ਠਾਨਿ ਫਰੁਸਵਚਨਾਨਿ ਅਨਾਦਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮਧੁਰਂ ਪਿਯਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਤਮੇਵ ਪਿਯਵਾਚਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਿਯਵਾਚਾਵਸੇਨ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ।

ਅਮਤਾਤਿ ਸਾਧੁਭਾਵੇਨ ਅਮਤਸਦਿਸਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਸਚ੍ਚਂ ਹਵੇ ਸਾਧੁਤਰਂ ਰਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੩)। ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਮਤਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਮਤਾ। **ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ ਸਨਨ੍ਤਨੋ**ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾ ਨਾਮ, ਏਸ ਪੋਰਾਣੋ ਧਮ੍ਮੋ ਚਰਿਯਾ ਪਵੇਣਿ। ਇਦਮੇਵ ਹਿ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਂ ਯਂ ਤੇ ਨ ਅਲਿਕਂ ਭਾਸਿਂਸੁ। ਤੇਨਾਹ – "**ਸਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ, ਆਹੁ ਸਨ੍ਤੋ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਅਤ੍ਥੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਧਮ੍ਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਚ੍ਚਵਿਸੇਸਨਮੇਵ ਵਾ ਏਤਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਸਚ੍ਚੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਕੀਦਿਸੇ? ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ, ਯਂ ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਪਰੋਧਕਰਂ, ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮਿਕਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਸਚ੍ਚਵਾਚਾਵਸੇਨ ਅਭਿਤ੍ਥਵਿ। **ਖੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਯਂ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਂ। ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਚੇ? **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ**, ਯਸ੍ਮਾ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਾਪੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਖੇਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਖੇਮਮਗ੍ਗਪ੍ਪਕਾਸਨਤੋ **ਖੇਮਂ** ਵਾਚਂ ਭਾਸਤਿ। **ਸਾ ਵੇ ਵਾਚਾਨਮੁਤ੍ਤਮਾ**ਤਿ ਸਾ ਵਾਚਾ ਸਬ੍ਬਵਾਚਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਮਨ੍ਤਾਵਚਨਵਸੇਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਥੋਮਨਂ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤਿ।

ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੋਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਸਂਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਨਿਪੁਣਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਗਮ੍ਭੀਰਪਞ੍ਞੋ। ਮੇਧਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਧਮ੍ਮੋਜਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਮੇਧਾਵੀ**। ''ਅਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗੋ, ਅਯਂ ਸੁਗਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗੋ, ਅਯਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਗ੍ਗੇ ਚ ਅਮਗ੍ਗੇ ਚ ਕੋਵਿਦਤਾਯ **ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦੋ**। ਮਹਤਿਯਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਸੇਨ **ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ**। **ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਦੇਸਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਆਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨਪੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨਪੀ**ਤਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ? ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ...ਪੇ॰... ਇਮਾਨਿ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਹਾਵੁਸੋ, ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦੇਸੇਤਿ। ''ਕਤਮਞ੍ਚਾਵੁਸੋ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ? ਜਾਤਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੨-੩੭੩) ਨਯੇਨ ਤਾਨੇਵ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨਪਿ ਭਾਸਤਿ। ਖਨ੍ਧਾਦਿਦੇਸਨਾਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਾਲਿਕਾਯਿਵ ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਧੁਰਂ ਅਮ੍ਬਪਕ੍ਕਂ ਸਾਯਿਤ੍ਵਾ

ਪਕ੍ਖੇਹਿ ਵਾਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਧੁਰਰਵਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਸਾਲਿਕਾਯ ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ, ਏਵਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਧੁਰੋ ਨਿਗ੍ਘੋਸੋ ਹੋਤਿ। ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਹਿ ਪਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਅਪਲਿਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਹੋਤਿ, ਅਯਦਣ੍ਡੇਨ ਪਹਟਕਂਸਥਾਲਕੋ ਵਿਯ ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਚ੍ਛਰਤਿ। **ਪਟਿਭਾਨਂ ਉਦਿਯਜਤੀ**ਤਿ ਕਥੇਤੁਕਮਜਤਾਯ ਸਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਵੀਚਿਯੋ ਵਿਯ ਉਪਰੂਪਰਿ ਅਨਨ੍ਤਂ ਪਟਿਭਾਨਂ ਉਟ੍ਠਹਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ। **ਤਨ੍ਤਿ** ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਸੁਣਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਨੋ ਥੇਰੋ ਕਥੇਤਿ, ਤਂ ਨੋ ਸੋਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਆਦਰਜਾਤਾ ਸੁਣਨ੍ਤਿ। **ਮਧੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਟ੍ਠਂ। **ਰਜਨੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਨ੍ਤੇਨ। **ਸਵਨੀਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਸੁਖੇਨ। **ਵਗ੍ਗੁਨਾ**ਤਿ ਮਟ੍ਠੇਨ ਮਨੋਹਰੇਨ। **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਓਦਗ੍ਯਪੀਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਅਲੀਨਚਿਤ੍ਤਾ। **ਮੁਦਿਤਾ**ਤਿ ਆਮੋਦਿਤਾ ਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ। **ਓਧੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਦਹਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਾ ਸੋਤਂ ਉਪਨੇਨ੍ਤਿ।

ਅਜ੍ਜ ਪਨ੍ਨਰਸੇਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਪਵਾਰਣਾਸੁਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਨਾਯ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੫) ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵੁਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੋਮੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਨ੍ਨਰਸੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਪਰਿਸਾਯ ਕਾਲਯੁਤ੍ਤਂ ਸਮਯਯੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ, ਉਦਕਕੋਟ੍ਠਕੇ ਗਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਸਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਵਤ੍ਥਨਿਵਸਨੋ ਏਕਂਸਂ ਸੁਗਤਮਹਾਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ ਮਜ੍ਝਿਮਥਮ੍ਭਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਰਬੁਦ੍ਧਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ੍ਨਰਸੀਉਪੋਸਥੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਵਾਰਣਾਯ। **ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਮਾਗਤਾ**ਤਿ , ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਜ੍ਜਵਸੇਨ ਚੇਵ ਅਜ੍ਝਾਸਯਵਸੇਨ ਚ ਸਮਾਗਤਾ। ਤੇ ਚ **ਸਂਯੋਜਨਬਨ੍ਧਨਚ੍ਛਿਦਾ**ਤਿ ਸਂਯੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਭੂਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। ਤਤੋ ਏਵ **ਅਨੀਘਾ ਖੀਣਪੁਨਬ੍ਭਵਾ ਇਸੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵੇਨ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਾ ਖੀਣਪੁਨਬ੍ਭਵਾ, ਅਸੇਕ੍ਖਾਨਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਏਸਿਤਭਾਵੇਨ ਇਸੀਤਿ।

ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮਨ੍ਤਿ ਵਿਜਿਤਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਾਮਤ੍ਤਾ ਵਿਜਿਤਮਾਰਬਲਤ੍ਤਾ ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮਂ। **ਸਤ੍ਥਵਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਰਥੇ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤੇ ਵਾਹੇਤਿ ਸਂਸਾਰਕਨ੍ਤਾਰਤੋ ਉਤ੍ਤਾਰੇਤੀਤਿ ਭਗਵਾ ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ। ਤੇਨਾਹ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿ ''ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਵੀਰ, ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮ, ਸਤ੍ਥਵਾਹਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੨), ਤਂ ਸਤ੍ਥਵਾਹਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਸਾਵਕਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ। **ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਰਾਜਾ ਅਮਚ੍ਚਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਵਸੇਨ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਨੁਪਰਿਯੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਪਲਾਪੋਤਿ ਤੁਚ੍ਛੋ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਰਹਿਤੋ, ਸੀਲਰਹਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਨ੍ਦੇ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਸਬਲਂ ਵਨ੍ਦਾਮੀਤਿ ਵਦਤਿ।

ਪਰੋਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੋਮੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰੋਸਹਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਸਹਸ੍ਸਂ, ਅਡ੍ਢਤੇਲ਼ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਕੁਤੋਭਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਕੁਤੋਚਿਪਿ ਭਯਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਕੁਤੋਚਿਪਿ ਭਯਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਕੁਤੋਭਯਂ ਨਾਮ।

''ਆਗੁਂ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੫੨੭) ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਹਿ ਭਗਵਾ ਨਾਗੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ **ਨਾਗਨਾਮੋਸਿ ਭਗਵਾ**ਤਿ। **ਇਸੀਨਂ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮੋ**ਤਿ ਸਾਵਕਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਇਸੀਨਂ ਉਤ੍ਤਮੋ ਇਸਿ, ਵਿਪਸ੍ਸੀਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਸੀਨਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਮਕੋ ਇਸਿ। **ਮਹਾਮੇਘੋਵਾ**ਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪਿਕਮਹਾਮੇਘੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ।

ਦਿਵਾ ਵਿਹਾਰਾਤਿ ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਟ੍ਠਾਨਤੋ। **ਸਾਵਕੋ ਤੇ, ਮਹਾਵੀਰ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਵਙ੍ਗੀਸੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਥੇਰੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ।

ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਥਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਤੇ, ਵਙ੍ਗੀਸ, ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਾ, ਉਦਾਹੁ ਠਾਨਸੋ ਚੇਤਾ ਪਟਿਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਨ ਠਾਨਸੋ ਪਟਿਭਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਵਂ ਤਂ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ? ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਕਿਰ ਕਥਾ ਉਦਪਾਦਿ – ‘‘ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਗਨ੍ਥੋ ਨੇਵ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ, ਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ, ਨ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਗਾਥਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਪਦਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਭਗਵਾ ‘‘ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਙ੍ਗੀਸਸ੍ਸ ਪਟਿਭਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਅਹਮਸ੍ਸ ਪਟਿਭਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਵਙ੍ਗੀਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਪਥਾਨਿ। ਵਟ੍ਟਪ੍ਪਸੁਤਪਥਤਾਯ ਹਿ ਪਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਭਿਜ੍ਜ ਖੀਲਾਨੀ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਖੀਲਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚਰਸਿ। **ਤਂ ਪਸ੍ਸਥਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯ ਚ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚ ਚਰਨ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਥ। **ਬਨ੍ਧਪਮੁਞ੍ਚਕਰ**ਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਮੋਚਨਕਰਂ। **ਅਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਭਾਗਸੋ ਪਟਿਭਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਭਜ੍ਜਨੀਯਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪਵਿਭਜ੍ਜਾ**ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਉਦ੍ਦੇਸਾਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਓਘਸ੍ਸਾਤਿ ਕਾਮਾਦਿਚਤੁਰੋਘਸ੍ਸ। **ਅਨੇਕਵਿਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੇਕਵਿਧਂ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਮਤਾਵਹਂ ਮਗ੍ਗਂ **ਅਕ੍ਖਾਸਿ** ਅਭਾਸਿ। **ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਅਮਤੇ ਅਕ੍ਖਾਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤੇਨ ਅਕ੍ਖਾਤੇ ਅਮਤੇ ਅਮਤਾਵਹੇ। **ਧਮ੍ਮਦਸਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸਿਤਾਰੋ। **ਠਿਤਾ ਅਸਂਹੀਰਾ**ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਸਂਹਾਰਿਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਅਤਿਵਿਜ੍ਝਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਿਤੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤੀਨਂ ਵਾ। **ਅਤਿਕ੍ਕਮਮਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਦ੍ਦਸ। **ਅਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਧਮ੍ਮਂ। ਅਗ੍ਗੇਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਪਠਮਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਸਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨਂ **ਅਗ੍ਗਂ** ਧਮ੍ਮਂ, **ਅਗ੍ਗੇ** ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਦੇਸਯੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਏਸ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਦੇਸਿਤੋ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਪਮਾਦੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨੁਸਿਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ।

ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੋਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਥੋਮਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨੁਬੁਦ੍ਧੋ । ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਪਠਮਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਜ੍ਝਿਂਸੁ, ਪਚ੍ਛਾ ਥੇਰੋ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧੋਤਿ। ਥਿਰੇਹਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਥੇਰੋ,** ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਬ੍ਬਨਿਕ੍ਕਮੋ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਵੀਰਿਯੋ। **ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ। **ਵਿਵੇਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਵਿਵੇਕਾਨਂ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਸਬ੍ਬਸਾਵਕੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਸ੍ਸ ਅਨੇਨ ਤਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ। **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ।

ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਚੇਤੋਪਰਿਯਕੋਵਿਦੋਤਿ ਛਸੁ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਦਤਿ, ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਯਦਿਪਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਥੇਰੋ ਪਨ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੋਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰਂ ਹਿਮਵਨ੍ਤੇ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤਦਹਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਿ ਪਰਮਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ, ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਥੇਰਂ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੇਨ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਬੁਦ੍ਧਦਾਯਾਦੋ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਸਤ੍ਥੁਨੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਗਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਭਗਵਤਿ ਕਾਲ਼ਸਿਲਾਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਵੇਸਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਥ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਥੇਰੇ ਚ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੋ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਗਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਇਸਿਗਿਲਿਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਪਸ੍ਸੇ ਕਾਲ਼ਸਿਲਾਯਂ। **ਆਸੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ।

ਚੇਤਸਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣੇਨ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੇਸਂ ਸਮਨ੍ਵੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਖੀਣਾਸਵਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਨ੍ਵੇਸਨ੍ਤੋ। **ਅਨੁਪਰਿਯੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ।

ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ''ਮੁਨਿਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਸਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੇਵ ''ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਸਾਵਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। **ਮੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਮੋਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਅਨਵਸੇਸਞੇਯ੍ਯਾਵਬੋਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣੇਨ ਦਸਬਲਞਾਣਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੁ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਂ। ਤਦੁਭਯੇਨ ਚ ਸਤ੍ਥੁ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਦਾਦਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨੇਨ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਅਧਿਗਮਦੀਪਨੇਨ ਚ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਸਤ੍ਥੁਸਾਵਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਾਤੁਂ **''ਮੁਨਿਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੁਂ। ਅਨੇਕਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ ਗੋਤਮ**''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੇਕਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਅਨੇਕਾਕਾਰਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਨ੍ਦੋ ਯਥਾਤਿ ਗਾਥਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਚਮ੍ਪਾਨਗਰੇ ਗਗ੍ਗਰਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ ਮਹਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਅਨੇਕੇਹਿ ਚ ਦੇਵਨਾਗਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਵੁਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਣ੍ਣੇਨ ਚ ਯਸਸਾ ਚ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤੇਨ ਅਭਿਤ੍ਥਵਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਚਨ੍ਦੋ ਯਥਾ ਵਿਗਤਵਲਾਹਕੇ ਨਭੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਰਦਸਮਯੇ ਅਪਗਤਵਲਾਹਕੇ ਵਲਾਹਕਸਦਿਸੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚ ਮਹਿਕਾਦਿਨਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੇ ਆਕਾਸੇ ਪੁਣ੍ਣਚਨ੍ਦੋ ਵਿਰੋਚਤਿ, **ਵੀਤਮਲੋਵ ਭਾਣੁਮਾ**ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਵਲਾਹਕਾਦਿਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਿਗਮੇਨ ਵਿਗਤਮਲੋ ਭਾਣੁਮਾ ਸੂਰਿਯੋ ਯਥਾ ਵਿਰੋਚਤਿ। **ਏਵਮ੍ਪਿ, ਅਙ੍ਗੀਰਸ, ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਨਿਚ੍ਛਰਣਜੁਤੀਹਿ ਜੁਤਿਮਨ੍ਤ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ **ਮਹਾਮੁਨਿ** ਭਗਵਾ, **ਅਤਿਰੋਚਸਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਸਸਾ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰੋਚਸੀਤਿ।

ਕਾਵੇਯ੍ਯਮਤ੍ਤਾਤਿਆਦਿਕਾ ਦਸ ਗਾਥਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਗੁਣੇ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਵੇਯ੍ਯਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਵੇਯ੍ਯੇਨ ਕਬ੍ਬਕਰਣੇਨ ਮਤ੍ਤਾ ਮਾਨਿਤਾ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਾ ਗੁਣੋਦਯਂ ਆਪਨ੍ਨਾ। **ਅਦ੍ਦੂਸਾਮਾ**ਤਿ ਅਦ੍ਦਸਿਮ੍ਹਾ।

ਅਦ੍ਧਾ ਨੋ ਉਦਪਜ੍ਜਥਾਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ ਅਦ੍ਧਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਪਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਚਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ। **ਖਨ੍ਧੇ ਆਯਤਨਾਨਿ ਚ ਧਾਤੁਯੋ ਚਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ ਚ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਖਨ੍ਧਾਦਿਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਸਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੪੨੧ ਆਦਯੋ) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਵਿਭਾਗਾਦਿਤੋ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਤੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਞਾਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ।

ਯੇ ਤੇ ਸਾਸਨਕਾਰਕਾਤਿ ਯੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤਥਾਗਤਾਨਂ ਸਾਸਨਕਾਰਕਾ, ਤੇਸਂ ਬਹੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਾ।

ਯੇ ਨਿਯਾਮਗਤਦ੍ਦਸਾਤਿ ਨਿਯਾਮੋ ਏਵ ਨਿਯਾਮਗਤਂ, ਯੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਂ ਅਦ੍ਦਸਂਸੁ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ **ਬੋਧਿਂ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਜ੍ਝਗਮਾ, **ਮੁਨਿ** ਭਗਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੁਦੇਸਿਤਾਤਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦੇਸਿਤਾ। **ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਚਕ੍ਖੁਮਤਾ। ਅਤ੍ਤਹਿਤਕਾਮੇਹਿ ਅਰਣੀਯਾਨਿ ਕਰਣੀਯਾਨਿ ਅਰਿਯਭਾਵਕਰਾਨਿ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ **ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ। ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਤੇਸਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਂ । ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਸਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੫੨੯ ਆਦਯੋ) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਏਵਮੇਤੇ ਤਥਾ**ਤਿ ਏਤੇ ਦੁਕ੍ਖਾਦਯੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਏਵਂ ਦੁਕ੍ਖਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਤਥਾ ਅਵਿਤਥਾ ਅਨਞ੍ਞਥਾ। **ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਾ ਮੇ ਤੇ ਯਥਾ ਤਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠਾ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਤੇਸਂ। **ਸਦਤ੍ਥੋ ਮੇ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ** ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਮਯਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ। ਤਤੋ ਚ **ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਭਗਵਤੋ **ਸਾਸਨਂ** ਓਵਾਦਾਨੁਸਿਟ੍ਠਿਯਂ ਅਨੁਪਤਿਟ੍ਠੋ।

ਸ੍ਵਾਗਤੰ ਵਤ ਮੇ ਆਸੀਤਿ ਸੁਆਗਮਨੰ ਵਤ ਮੇ ਅਹੋਸਿ। **ਮਮ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਮਮ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਮੀਪੇ।

ਅਭਿਵ੍ਵਾਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਭਿਵ੍ਵਾਨੰ ਪਾਰਮਿੰ, ਉਕ੍ਕੰਸੰ ਅਧਿਗਤੋ। ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਿਤੁੰ "**ਸੋਤਧਾਤੁ ਵਿਸੋਧਿਤਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ ਸਤ੍ਥਾਰਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਙ੍ਗੀਸੋ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਹੋਸਿ। ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਞ੍ਚ ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਦਿ, ਪੁਬ੍ਬਵਾਸਨਾਵਸੇਨ ਹਿ ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛਸ੍ਸ ਵਸਲਵਾਦੇਨ ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਵਿਯ ਖੀਣਾਸਵਾਨਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਤੇਨ ''ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਨੁ ਖੋ ਮੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਉਦਾਹੁ ਨੋ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਥਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦੀਹਿ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਾਨੰ ਅਨੁਸਾਸਕੰ। **ਅਨੋਮਪਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਓਮੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਲਾਮਕੰ। ਨ ਓਮਪਞ੍ਞੰ ਅਨੋਮਪਞ੍ਞੰ, ਮਹਾਪਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਮੇਵ, ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੰਸਯਾਨੰ ਏਵਰੂਪਾਨੰ ਵਾ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਛੇਤ੍ਤਾ। **ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਾਲ਼ਵਚੇਤਿਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਿਹਾਰੇ। **ਞਾਤੋ**ਤਿ ਪਾਕਟੋ। **ਯਸਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬੁਤਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤਸਭਾਵੋ ਅਪਰਿਡਯ੍ਹਮਾਨਚਿਤ੍ਤੋ।

ਤਯਾ ਕਤਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸੇ ਛਾਯਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਨਿਗ੍ਰੋਧਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਤਯਾ ਕਤੰ ਨਾਮੰ। ਇਤਿ ਸੋ ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪਲਕ੍ਖਿਤੰ ਤਥਾ ਵਦਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਤੰ ਤਥਾ ਆਲਪਤਿ, ਅਪਿ ਚ ਖੋ ਤਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। **ਨਮਸ੍ਸੰ ਅਚਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਵਿਹਾਸਿ। **ਮੁਤ੍ਯਪੇਖੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸੀਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਲਪਤਿ। ਦਲ਼੍ਹਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਭਿਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ, ਤਞ੍ਚ ਭਗਵਾ ਪਸ੍ਸਿ ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਚ।

ਸਕ੍ਕਾਤਿਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਕੁਲਨਾਮੇਨ ਆਲਪਤਿ। **ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ, ਨਿਰਵਸੇਸਪਰਿਸੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਵਦਤਿ। **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੂ**ਤਿਪਿ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਆਲਪਤਿ। **ਸਮਵਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਟ੍ਠਿਤਾ, ਆਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। **ਨੋ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕੰ। **ਸਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੰ ਸਵਨਤ੍ਥਾਯ। **ਸੋਤਾ**ਤਿ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ। **ਤੁਵੰ ਨੋ ਸਤ੍ਥਾ ਤ੍ਵਮਨੁਤ੍ਤਰੋਸੀ**ਤਿ ਥੁਤਿਵਚਨਵਸੇਨ ਵਦਤਿ।

ਛਿਨ੍ਦ ਨੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਟਿਰੂਪਕੰ ਤੰ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਅਕੁਸਲਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਪਨ ਥੇਰੋ ਨਿਬ੍ਬਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋਵ। **ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰੂਹਿ ਮੇ ਏਤੰ। ਯੰ ਮਯਾ ਯਾਚਿਤੋਸਿ ''ਤੰ ਸਾਵਕੰ, ਸਕ੍ਕ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਅਞ੍ਞਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਯਾਚਿਤੋਵ, ਤੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੰ ਵੇਦਯ ਭੂਰਿਪਞ੍ਞ। ਮਜ੍ਝੇਵ ਨੋ ਭਾਸਾ**"ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਞ੍ਞ ਭਗਵਾ ਮਜ੍ਝੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਭਾਸ, ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੇ ਮਯੰ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮ। **ਸਕ੍ਕੋਵ ਦੇਵਾਨ ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ**ਤਿ , ਇਦੰ ਪਨ ਥੁਤਿਵਚਨਮੇਵ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਥਾ ਸਕ੍ਕੋ ਸਹਸ੍ਸਨੇਤ੍ਤੋ ਦੇਵਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਤੇਹਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਵਚਨੰ ਭਾਸਤਿ, ਏਵੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਮਜ੍ਝੇ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਵਚਨੰ ਭਾਸਾਤਿ।

ਯੇ ਕੇਚੀਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤੰ ਜਨੇਤੁੰ ਭਣਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇ ਕੇਚਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਗਨ੍ਥਾ, ਤੇਸੰ ਅਪ੍ਪਹਾਨੇ ਸਤਿ ਮੋਹਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੰ ਪਹਾਨਾਭਾਵਤੋ **ਮੋਹਮਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਚ, **ਅਞ੍ਞਾਣਪਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਚ, **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਠਾਨਾ**ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਤਥਾਗਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾਬਲੇਨ ਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਾ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਨ੍ਤਿ? **ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਹਿ ਏਤਂ ਪਰਮਂ ਨਰਾਨਂ,** ਯਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥਵਿਧਮਨੇਨ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਜਨਨਤੋ ਨਰਾਨਂ ਪਰਮਂ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਨੇ ਚੇ ਹਿ ਜਾਤੂਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਏਵ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਭਣਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤੂ**ਤਿ ਏਕਂਸਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਜੋਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਜੋਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਯਦਿ ਭਗਵਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਦਿਭੇਦੋ ਵਾਤੋ ਵਿਯ ਅਬ੍ਭਘਨਂ ਦੇਸਨਾਵੇਗੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਹਨੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਯਥਾ ਅਬ੍ਭਘਨਨਿਵੁਤੋ ਲੋਕੋ ਤਮੋਵ ਹੋਤਿ ਏਕਨ੍ਧਕਾਰੋ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੋਕੋ ਅਞ੍ਞਾਣਨਿਵੁਤੋ ਤਮੋਵ ਸਿਯਾ। ਯੇ ਚਾਪਿ ਇਮੇ ਇਦਾਨਿ ਜੋਤਿਮਨ੍ਤੋ ਖਾਯਨ੍ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ, ਤੇਪਿ ਨ ਭਾਸੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਦੀਪੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ।

ਧੀਰਾ ਚਾਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਧੀਰਾ** ਚ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸਾ, **ਪਜ੍ਜੋਤਕਰਾ ਭਵਨ੍ਤਿ** ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਤਂ** ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਤਂ **ਵੀਰ** ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤ ਭਗਵਾ, **ਤਥੇਵ ਮਞ੍ਞੇ** ਧੀਰੋ ਪਜ੍ਜੋਤਕਰੋਤ੍ਵੇਵ ਮਞ੍ਞਾਮਿ। ਮਯਮ੍ਪਿ **ਵਿਪਸ੍ਸਿਨਂ** ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵ ਉਪਾਗਮਿਮ੍ਹਾ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਰਿਸਾਸੁ ਨੋ **ਆਵਿਕਰੋਹਿ ਕਪ੍ਪਂ** ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋਵ ਯਥਾ ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਂ ਆਵਿਕਰੋਹਿ ਪਕਾਸੇਹੀ''ਤਿ।

ਖਿਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਇਮਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਭਗਵਾ **ਖਿਪ੍ਪਂ ਗਿਰਂ ਏਰਯ ਵਗ੍ਗੁ ਵਗ੍ਗੁਂ** ਅਚਿਰਾਯਮਾਨੋ ਵਾਚਂ ਭਾਸ ਵਗ੍ਗੁ ਮਨੋਹਰਂ। **ਹਂਸੋਵ** ਯਥਾ ਸੁਵਣ੍ਣਹਂਸੋ ਗੋਚਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਜਾਤਸ੍ਸਰਵਨਸਣ੍ਡਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗੀਵਂ **ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ** ਪਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ **ਸਣਿਕਂ** ਅਤਰਮਾਨੋ ਵਗ੍ਗੁਂ ਨਿਕੂਜਤਿ ਗਿਰਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤਿ, ਏਵਮੇਵਂ ਤ੍ਵਂ ਸਣਿਕਂ ਨਿਕੂਜ ਇਮਿਨਾ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞਤਰੇਨ ਬਿਨ੍ਦੁਸ੍ਸਰੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ **ਵਿਕਪ੍ਪਿਤੇਨ** ਅਭਿਸਙ੍ਖਤੇਨ, ਏਤੇ ਮਯਂ ਸਬ੍ਬੇ **ਉਜੁਗਤਾ** ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਵ ਨਿਕੂਜਂ ਸੁਣੋਮਾਤਿ।

ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣਨ੍ਤਿ , ਇਦਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਸੇਸੋ, ਤਂ **ਅਸੇਸਂ,** ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਹੀਨਜਾਤਿਮਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ, **ਧੋਨ**ਨ੍ਤਿ ਧੁਤਸਬ੍ਬਪਾਪਂ। **ਵਦੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਕਥਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਧਮ੍ਮਂ। **ਨ ਕਾਮਕਾਰੋ ਹੋਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸੇਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਤਿਵਿਧਾਨਂ ਜਨਾਨਂ ਕਾਮਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਯਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਞਾਤੁਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਾ, ਤਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਾਰੋ ਚ ਤਥਾਗਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਥਾਗਤਾਨਂ ਪਨ ਵੀਮਂਸਕਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਕਿਰਿਯਾ, ਤੇ ਯਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਞਾਤੁਂ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਾ, ਤਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਕਾਰਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤਥਾ ਹਿ ਤਵ ਭਗਵਾ ਇਦਂ **ਸਮੁਜ੍ਜੁਪਞ੍ਞਸ੍ਸ** ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਭਾਵੇਨ ਉਜੁਗਤਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਂ ''ਸਨ੍ਤਿਮਹਾਮਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਤਾਲਮਤ੍ਤਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਸਕ੍ਕੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਪਥਵਿ ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ **ਸਮੁਗ੍ਗਹਿਤਂ** ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਅਵਿਪਰੀਤਂ ਦਿਟ੍ਠਂ, ਪੁਨ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ ਆਹ। **ਅਯਮਞ੍ਜਲਿ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਸੁਪ੍ਪਣਾਮਿਤੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਪਰੋਪਿ ਅਞ੍ਜਲਿ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਣਾਮਿਤੋ। **ਮਾ ਮੋਹਯੀ ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਾ ਨੋ ਅਵਚਨੇਨ ਮੋਹਯਿ, ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਗਤਿਂ। **ਅਨੋਮਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਆਲਪਤਿ।

ਪਰੋਪਰਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਨ ਗਾਥਂ ਅਪਰੇਨਪਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਮੋਹਨਮੇਵ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰੋਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਲੋਕਿਯਵਸੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰਾਸੁਨ੍ਦਰਂ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਾ। **ਅਰਿਯਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ। **ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਜਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਞੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਵਾਚਾਭਿਕਙ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਯਥਾ **ਘਮ੍ਮਨਿ** ਘਮ੍ਮਕਾਲੇ ਉਣ੍ਹਾਭਿਤਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਕਿਲਨ੍ਤੋ ਤਸਿਤੋ ਵਾਰਿਂ, ਏਵਂ ਤੇ ਵਾਚਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ। **ਸੁਤਂ ਪਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਂ ਪਵਸ੍ਸ ਪਗ੍ਘਰ ਮੁਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤ। ''ਸੁਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਵੁਤ੍ਤਪਕਾਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਸ੍ਸ ਵੁਟ੍ਠਿਂ ਵਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਾਦਿਸੰ ਵਾਚੰ ਅਭਿਕਙ੍ਖਤਿ, ਤੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯਦਤ੍ਥਿਕ”**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਪ੍ਪਾਯਨੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਮੇਵ ਪੂਜਾਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। **ਯਥਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ‘‘ਕਿੰ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਯਥਾ ਅਸੇਕ੍ਖੋ, ਉਦਾਹੁ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਯਥਾ ਸੇਕ੍ਖੋ’’ਤਿ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਏਵੰ ਦ੍ਵਾਦਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਯਾਚਿਤੋ ਭਗਵਾ ਤੰ ਵਿਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ **“ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛੀ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਚ੍ਛੇਚ੍ਛਿ ਤਣ੍ਹੰ ਇਧ ਨਾਮਰੂਪੇ (ਇਤਿ ਭਗਵਾ) ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਸੋਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮਰੂਪੇ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦਾ ਤਣ੍ਹਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨੁਸਯਿਤਾ ਕਣ੍ਹਨਾਮਕਸ੍ਸ ਮਾਰਸ੍ਸ ਸੋਤਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੰ ਕਣ੍ਹਸ੍ਸ ਸੋਤਮੁਤੰ ਦੀਘਰਤ੍ਤਾਨੁਸਯਿਤੰ ਇਧ ਨਾਮਰੂਪੇ ਤਣ੍ਹੰ ਕਪ੍ਪਾਯਨੋ ਛਿਨ੍ਦਿ। **ਇਤਿ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨੰ ਵਚਨੰ। **ਅਤਾਰਿ ਜਾਤਿੰ ਮਰਣੰ ਅਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਤੰ ਤਣ੍ਹੰ ਛੇਤ੍ਵਾ ਅਸੇਸੰ ਜਾਤਿਮਰਣੰ ਅਤਰਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, **ਇਚ੍ਚਬ੍ਰਵਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਸੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਵਙ੍ਗੀਸੇਨ ਪੁਟ੍ਠੋ ਭਗਵਾ ਏਵੰ ਅਵੋਚ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੇਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਞ੍ਚਸੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਵਾ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਦਾਦੀਹਿ ਸੇਟ੍ਠੋ ਉਤ੍ਤਮੋ ਪਵਰੋਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਾਨਮੇਵਿਦਮ੍ਪਿ ਵਚਨੰ।

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤੰ ਅਭਿਨਨ੍ਦਮਾਨਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਙ੍ਗੀਸੋ **“ਏਸ ਸੁਤ੍ਵਾ”**ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾਯੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯੰ **ਨ ਮੰ ਵਞ੍ਚੇਸੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਭਾਵੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਮੰ ਨ ਵਞ੍ਚੇਸਿ, ਨ ਵਿਸੰਵਾਦੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੰ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯੰ ਯਸ੍ਮਾ ਮੁਤਜਪੇਖੋ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **“ਯਥਾ ਵਾਦੀ ਤਥਾ ਕਾਰੀ, ਅਹੁ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕੋ”**ਤਿ। **ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਜਾਲੰ ਤਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟੇ ਵਿਤ੍ਥਤੰ ਮਾਰਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਜਾਲੰ। **ਮਾਯਾਵਿਨੋ**ਤਿ ਬਹੁਮਾਯਸ੍ਸ। ‘‘ਤਥਾ ਮਾਯਾਵਿਨੋ’’ਤਿਪਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਯੋ ਅਨੇਕਾਹਿ ਮਾਯਾਹਿ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਮਾਯਾਵਿਨੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਆਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਕਾਰਣੰ। **ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ। ਵਟ੍ਟੰ ਦਲ੍ਹੇਹਿ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੇਹਿ ਉਪਾਦਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਉਪਾਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਆਦਿੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਦਿਭੇਦੰ ਕਾਰਣੰ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਦ੍ਦਸ। **ਕਪ੍ਪੋ ਕਪ੍ਪਿਯੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਭਗਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਦਤਿ। **ਅਚ੍ਚਗਾ ਵਤਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਤ। **ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁ ਏਤ੍ਥ ਧਿਯ੍ਯਤੀਤਿ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯੰ, ਤੇਭੂਮਕਵਟ੍ਟੰ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰੰ ਅਚ੍ਚਗਾ ਵਤਾਤਿ ਵੇਦਜਾਤੋ ਵਦਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਚ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਪਸਨ੍ਨਾਕਾਰੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **“ਤੰ ਦੇਵਦੇਵ”**ਨ੍ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤੰ ਦੇਵਦੇਵੰ ਵਨ੍ਦਾਮੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦੇਵੋ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਦੇਵੋ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਦੇਵੋਤਿ ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਦੇਵਾਨੰ ਉਤ੍ਤਮਦੇਵਤਾਯ ਦੇਵਦੇਵੰ **ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮ** ਭਗਵਾ ਤੰ ਵਨ੍ਦਾਮਿ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਤੰਯੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਤਵ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਅਨੁਧਮ੍ਮਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਅਨੁਜਾਤੰ,** ਮਾਰਵਿਜਯੇਨ ਮਹਾਵੀਰਿਯਤਾਯ **ਮਹਾਵੀਰੰ,** ਆਗੁਅਕਰਣਾਦਿਅਤ੍ਥੇਨ **ਨਾਗੰ** ਤਵ ਉਰੇ ਵਾਯਾਮਜਨਿਤਜਾਤਿਤਾਯ **ਓਰਸੰ** ਪੁਤ੍ਤੰ ਨਿਗ੍ਰੋਧਕਪ੍ਪਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਾਮਿ।

ਏਵਮੇਤੇ ਸੁਭੂਤਿਆਦਯੋ ਵਙ੍ਗੀਸਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦ੍ਵਿਸਤੰ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਚ ਮਹਾਥੇਰਾ ਇਧ ਪਾਲਿਯੰ ਆਰੂਲ੍ਹਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਯਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਕਭਾਵੇਨ ਏਕਵਿਧਾ। ਤਥਾ ਅਸੇਕ੍ਖਭਾਵੇਨ, ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਲਿਘਤਾਯ ਸੰਕਿਣ੍ਣਪਰਿਕ੍ਖਤਾਯ, ਅਬ੍ਬੁਲ੍ਹੇਸਿਕਤਾਯ, ਨਿਰਗ੍ਗਲਤਾਯ, ਪਨ੍ਨਦ੍ਧਜਤਾਯ, ਪਨ੍ਨਭਾਰਤਾਯ, ਵਿਸੰਯੁਤ੍ਤਤਾਯ, ਦਸਸੁ ਅਰਿਯਵਾਸੇਸੁ ਵੁਟ੍ਠਵਾਸਤਾਯ ਚ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨਾ, ਛਲਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਏਕਾਰਕ੍ਖਾ, ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨਾ, ਪਨੁਣ੍ਣਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਾ, ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨਾ, ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ, ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ, ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾ ਚ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੯)। ਇਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਵਿਧਾ।

ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਨ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞ**ਪ੍ਪਮੁਖਾ **ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਤ੍ਥੇਰਾ, ਯਸਤ੍ਥੇਰੋ**, ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਭੂਤਾ **ਵਿਮਲੋ ਸੁਬਾਹੁ ਪੁਣ੍ਣਜਿ ਗਵਮ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਅਪਰੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਭੂਤਾ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾਸ, ਤਿੰਸ **ਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯਾ, ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪ**ਪ੍ਪਮੁਖਾ ਸਹਸ੍ਸਪੁਰਾਣਜਟਿਲਾ, ਦ੍ਵੇ **ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ,** ਤੇਸੰ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਾ ਅਡ੍ਢਤੇਰਸਸਤਾ **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ,** ਚੋਰੋ **ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਤ੍ਥੇਰੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਹਸ੍ਸੰ ਪਞ੍ਞਾਸਾਧਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਤੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਸਤਤ੍ਤਯੰ ਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚ, ਪਞ੍ਞਾਸਞ੍ਚ ਪੁਨਾਪਰੇ।
ਏਤੇ ਥੇਰਾ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਕਾ''ਤਿ॥

ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਤੇ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਸਨ੍ਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – **ਸੇਲੋ** ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਭੂਤਾ ਤਿਸਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, **ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ,** ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤੰ ਪੁਰਿਸਸਹਸ੍ਸੰ, **ਸੁਦ੍ਧੋਦਨ**ਮਹਾਰਾਜੇਨ ਪੇਸਿਤਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਵਾਸਿਨੋ ਦਸਸਹਸ੍ਸਪੁਰਿਸਾ, ਮਹਾਬਾਵਰਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਭੂਤਾ **ਅਜਿਤਾ**ਦਯੋ ਸੋਲ਼ਸ ਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਾਤਿ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਤੇ ਪਨ ਸਰਣਗਮਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਪਞ੍ਹਾਬ੍ਯਾਕਰਣੂਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੂਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਆਦਿਤੋ ਹਿ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੂਪਗਤਾ ਥੇਰਾ, ਤੇਸੰ ਭਗਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਵਿਯ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮ੍ਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਸਿ, ਅਯੰ ਸਰਣਗਮਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਯਾ ਪਨ –

''ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਏਵੰ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – 'ਤਿਬ੍ਬੰ ਮੇ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੰ, ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਥੇਰੇਸੁ ਨਵੇਸੁ ਮਜ੍ਝਿਮੇਸੂ'ਤਿ, ਏਵੰ ਹਿ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਏਵੰ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – 'ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮਿ ਕੁਸਲੂਪਸੰਹਿਤੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਅਟ੍ਠਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਚੇਤਸਾ ਸਮਨ੍ਨਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਓਹਿਤਸੋਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਏਵੰ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ – 'ਸਾਤਸਹਗਤਾ ਚ ਮੇ ਕਾਯਗਤਾ ਸਤਿ ਨ ਵਿਜਹਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ, ਕਸ੍ਸਪ, ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੪)।

ਇਮਸ੍ਸ ਓਵਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਅਯੰ ਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ। ਯਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ''ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਸਞ੍ਞਾਤਿ ਵਾ ਸੋਪਾਕ 'ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ'ਤਿ ਵਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਨਤ੍ਥਾ ਨਾਨਾਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ, ਉਦਾਹੁ ਏਕਤ੍ਥਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਸੁਭਨਿਸ੍ਸਿਤੇਸੁ ਪਞ੍ਹੇਸੁ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇਸੁ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕੇਨ ਸੋਪਾਕਸਾਮਣੇਰੇਨ ''ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਸਞ੍ਞਾਤਿ ਵਾ ਭਗਵਾ 'ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ'ਤਿ ਵਾ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਏਕਤ੍ਥਾ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਮੇਵ ਨਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੇਸੁ ''ਇਮਿਨਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮੇ ਪਞ੍ਹਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ''ਤਿ ਆਰਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਅਯੰ ਪਞ੍ਹਾਬ੍ਯਾਕਰਣੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ। ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਾਕਟਾਵ।

ਯਥਾ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ, ਨ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਰਮ੍ਮੁਖਾਭੇਦਤੋਪਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਯੇ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤਾ, ਤੇ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਾਦਯੋ ਸਮ੍ਮੁਖਸਾਵਕਾ ਨਾਮ। ਯੇ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾ, ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਸਾਵਕਾ ਨਾਮ।

ਤਥਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾਵਸੇਨ, ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਾ ਪਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੨.੫੫.੧੪੨) –

''ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ''ਤਿ॥

ਤਥਾ ਸਾਪਦਾਨਾਨਪਦਾਨਭੇਦਤੋ, ਯੇਸਞ੍ਹਿ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇਸੁਪਿ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਤਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥਿ ਅਪਦਾਨੰ, ਤੇ ਸਾਪਦਾਨਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਅਪਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਾ ਥੇਰਾ। ਯੇਸੰ ਪਨ ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਅਨਪਦਾਨਾ।

ਕਿੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਬ੍ਬਹੇਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਨਾ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧੋ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ? ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਨ ਹਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਸਭਾਵਤੋ। ਯਥਾਹ ''ਤੰ ਕਿੰ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਤਮੰ ਨੁ ਖੋ ਦੁਕ੍ਕਰਤਰੰ ਵਾ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਤਰੰ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੧੫)। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਯੇਸੰ ਪਨ ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਅਨਪਦਾਨਾ''ਤਿ? ਨਯਿਦਮੇਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ''ਯੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਰਹਿਤਾ, ਤੇ ਅਨਪਦਾਨਾ''ਤਿ ਤਾਦਿਸਾਨੰ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਯੇਸੰ ਪਨ ਅਤਿਉਕ੍ਕੰਸਗਤੰ ਅਪਦਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਇਧ ''ਅਨਪਦਾਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਰਹਿਤਾਯੇਵ । ਤਥਾ ਹਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯਗੁਣਵਿਭੂਤਿਵਿਤ੍ਥਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਆਨੁਭਾਵੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਚਤੁਪ੍ਪਮਾਣਿਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਪਸਾਦਾਵਹਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਦ੍ਧੰ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇਨ, ਸਾਵਕਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨੇਨ, ਕਦਾਚਿ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਾਭਿਨੀਹਾਰਦਸ੍ਸਨੇਨ, ਤੇਸੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਪਟਿਲਾਭੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਸਦ੍ਧੰ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਯਦਿਪਿ ਸੰਸਾਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਆਦੀਨਵਾਨਿਸੰਸੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਮਹਾਰਜਕ੍ਖਤਾਯ ਪਨ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨਭਿਸਮ੍ਭੁਨਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲਬੀਜੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਰੋਪੇਨ੍ਤਿਯੇਵ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਬਹੂਕਾਰਭਾਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ (ਬੁ॰ ਵੰ॰ ੨.੭੨-੭੪) –

> ''ਯਦਿਮਸ੍ਸ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ, ਵਿਰਜ੍ਝਿਸ੍ਸਾਮ ਸਾਸਨੰ।
> ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਹੇਸ੍ਸਾਮ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਇਮੰ॥
>
> ''ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਦਿੰ ਤਰਨ੍ਤਾ, ਪਟਿਤਿਤ੍ਥੰ ਵਿਰਜ੍ਝਿਯ।
> ਹੇਟ੍ਠਾਤਿਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਮਹਾਨਦਿੰ॥
>
> ''ਏਵਮੇਵ ਮਯੰ ਸਬ੍ਬੇ, ਯਦਿ ਮੁਞ੍ਚਾਮਿਮੰ ਜਿਨੰ।
> ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਹੇਸ੍ਸਾਮ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਇਮ''ਨ੍ਤਿ॥

ਏਵੰ ਵਿਵਟ੍ਟੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਚਤੁਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਪਗੇਵ ਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਅਧਿਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ। ਏਵੰ ਦੁਵਿਧਾਪੇਤੇ।

ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ, ਮਹਾਸਾਵਕਾ, ਪਕਤਿਸਾਵਕਾਤਿ ਤਿਵਿਧਾ। ਤੇਸੁ ਆਯਸ੍ਮਾ **ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ, ਵਪ੍ਪੋ, ਭਦ੍ਦਿਯੋ, ਮਹਾਨਾਮੋ, ਅਸ੍ਸਜਿ, ਨਾਲਕੋ, ਯਸੋ, ਵਿਮਲੋ, ਸੁਬਾਹੁ, ਪੁਣ੍ਣਜਿ, ਗਵਮ੍ਪਤਿ, ਉਰੁਵੇਲਕਸ੍ਸਪੋ, ਨਦੀਕਸ੍ਸਪੋ, ਗਯਾਕਸ੍ਸਪੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ, ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ, ਮਹਾਕਚ੍ਚਾਯਨੋ, ਮਹਾਕੋਟ੍ਠਿਕੋ, ਮਹਾਕਪ੍ਪਿਨੋ, ਮਹਾਚੁਨ੍ਦੋ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੋ, ਕਙ੍ਖਾਰੇਵਤੋ, ਆਨਨ੍ਦੋ, ਨਨ੍ਦਕੋ, ਭਗੁ, ਨਨ੍ਦੋ, ਕਿਮਿਲੋ, ਭਦ੍ਦਿਯੋ, ਰਾਹੁਲੋ, ਸੀਵਲਿ, ਉਪਾਲਿ , ਦਬ੍ਬੋ, ਉਪਸੇਨੋ, ਖਦਿਰਵਨਿਯਰੇਵਤੋ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਮਨ੍ਤਾਣਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਪੁਣ੍ਣੋ ਸੁਨਾਪਰਨ੍ਤਕੋ, ਸੋਣੋ ਕੁਟਿਕਣ੍ਣੋ, ਸੋਣੋ ਕੋਲ਼ਿਵੀਸੋ, ਰਾਧੋ, ਸੁਭੂਤਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਕਾਲ਼ੁਦਾਯੀ, ਮਹਾਉਦਾਯੀ, ਪਿਲਿਨ੍ਦਵਚ੍ਛੋ, ਸੋਭਿਤੋ, ਕੁਮਾਰਕਸ੍ਸਪੋ, ਰਟ੍ਠਪਾਲੋ , ਵਙ੍ਗੀਸੋ, ਸਭਿਯੋ, ਸੇਲੋ, ਉਪਵਾਨੋ, ਮੇਘਿਯੋ, ਸਾਗਤੋ, ਨਾਗਿਤੋ, ਲਕੁਣ੍ਡਕਭਦ੍ਦਿਯੋ, ਪਿਣ੍ਡੋਲਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ, ਮਹਾਪਨ੍ਥਕੋ, ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ, ਬਾਕੁਲੋ, ਕੁਣ੍ਡਧਾਨੋ, ਦਾਰੁਚੀਰਿਯੋ, ਯਸੋਜੋ, ਅਜਿਤੋ, ਤਿਸ੍ਸਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ, ਪੁਣ੍ਣਕੋ, ਮੇਤ੍ਤਗੂ, ਧੋਤਕੋ, ਉਪਸਿਵੋ, ਨਨ੍ਦੋ, ਹੇਮਕੋ, ਤੋਦੇਯ੍ਯੋ, ਕਪ੍ਪੋ, ਜਤੁਕਣ੍ਣਿ, ਭਦ੍ਰਾਵੁਧੋ, ਉਦਯੋ, ਪੋਸਾਲੋ, ਮੋਘਰਾਜਾ, ਪਿਙ੍ਗਿਯੋਤਿ ਏਤੇ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕਾ ਨਾਮ।**

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇ ਏਵ ਥੇਰਾ ‘‘ਮਹਾਸਾਵਕਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਭਿਨੀਹਾਰਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਪਿ ਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾ। ਤੇ ਹਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਵਕੇਸੁ ਅਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾਧਿਗਮੇਨ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਪਿ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਹਨ੍ਤਤਾਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ‘‘ਮਹਾਸਾਵਕਾ’’ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਪਕਤਿਸਾਵਕੇਹਿ ਸਾਤਿਸਯਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕਤਪਣਿਧਾਨਾ। ਤਤੋ ਏਵ ਸਾਤਿਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਵਸਿਨੋ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚ। ਕਾਮਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਕੇ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਥਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਤੋ ਚ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਾਵਿਸੇਸੋ ਅਦ੍ਧਾ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਵਿਸੇਸੋ, ਏਵਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਹਨ੍ਤਤਾਪੁਬ੍ਬਯੋਗਮਹਨ੍ਤਤਾਹਿ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਾਤਿਸਯਗੁਣਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਸਾਵਕਾਤਿ ਮਹਾਸਾਵਕਾ। ਤੇਸੁਯੇਵ ਪਨ ਯੇ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਾਮੋਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਧੁਰਭੂਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀਨਂ ਸਾਤਿਸਯਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰਭਾਵਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਭੂਤਾਯ ਤਜ੍ਜਾਭਿਨੀਹਾਰਾਭਿਨਿਹਤਾਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸਮਾਹਿਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਵਿਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਗੁਣੇਹਿ ਅਗ੍ਗਭਾਵੇ ਠਿਤਾ। ਤੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾ ਸਤਿਪਿ ਮਹਾਸਾਵਕਤ੍ਤੇ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕੇ ਸਬ੍ਬਸਾਵਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਭਾਵੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਹਨ੍ਤਭਾਵਤੋ, ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਮਹਨ੍ਤਭਾਵਤੋ ਚ ‘‘ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ’’ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਵਿਯ ਚ ਮਹਾਸਾਵਕਾ ਵਿਯ ਚ ਨ ਪਰਿਮਿਤਾਵ, ਅਥ ਖੋ ਅਨੇਕਸਤਾ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾ, ਤੇ ਪਕਤਿਸਾਵਕਾ। ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਰੂਲ਼੍ਹਾ ਪਨ ਪਰਿਮਿਤਾਵ ਗਾਥਾਵਸੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਪਿ ਮਹਾਸਾਵਕੇਸੁਪਿ ਕੇਚਿ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਾਰੂਲ਼੍ਹਾ।

ਏਵਂ ਤਿਵਿਧਾਪਿ ਤੇ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਭੇਦਤੋ ਤਿਵਿਧਾ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਧਿਗਮਵਸੇਨਪਿ ਤਿਵਿਧਾ। ਤਯੋ ਹਿ ਇਮੇ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ, ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋਤਿ। ਤੇ ਚ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾਦੀਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਤੀਹਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਹਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਆਦਿਤੋ ਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਕਾਰਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸਤਿਪਿ ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਨੇ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਸਾ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਨਾਮਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਨਾਮਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨ ਉਦ੍ਧਟੋ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਪਨ ਰਾਗਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ।

‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਹਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹ।
ਤਤੋ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ, ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੧੨) –

ਆਦਿਨਾ ਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖਭਾਵੋ ਅਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖਭਾਵੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਦਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਰਾਗਪਣਿਧਿਆਦੀਨਂ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਨੇਨ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਨਾਮਂ ਲਭਤੀਤਿ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਦਨਨ੍ਤਰੋ ਚ ਮਗ੍ਗੋ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਯਦਾ ਪਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨਤ੍ਤਾਕਾਰੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਿਯਾ ਮਗ੍ਗਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਨੇਨ ਸੁਞ੍ਞਤਨਾਮਂ ਲਭਤੀਤਿ ਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੋਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਦਨਨ੍ਤਰੋ ਚ ਮਗ੍ਗੋ ਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਇਮੇਸੁ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਭੂਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਸੁ ਇਮੇਸਂ ਥੇਰਾਨਂ ਕੇਚਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ ਮੁਤ੍ਤਾ, ਕੇਚਿ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ, ਕੇਚਿ ਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੋਕ੍ਖੇਨ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਭੇਦਤੋ ਤਿਵਿਧਾ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮਧਿਗਮੇਨਪਿ ਤਿਵਿਧਾ’’ਤਿ।

ਪਟਿਪਦਾਵਿਭਾਗੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ। ਚਤਸ੍ਸੋ ਹਿ ਪਟਿਪਦਾ – ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ, ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ, ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ, ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਰੂਪਮੁਖਾਦੀਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਿਨਿਵੇਸੇਸੁ ਯੋ ਰੂਪਮੁਖੇਨ

ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਪਾਦਾਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਅਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਰੂਪਾਰੂਪਂ ਪਨ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਰੂਪਾਰੂਪਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸੇ ਮਗ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵਦਨ੍ਧਤਾਯ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯੋਪਿ ਰੂਪਾਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਾਮਰੂਪਂ ਵਵਤ੍ਥਪੇਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਿ, ਵਵਤ੍ਥਪਿਤੇ ਚ ਨਾਮਰੂਪੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਚਿਰੇਨ ਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਪਰੋ ਨਾਮਰੂਪਮ੍ਪਿ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਚ੍ਚਯੇ ਚ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਚਿਰੇਨ ਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਪਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇਪਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਲਕ੍ਖਣੇ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਚਿਰੇਨ ਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਪਰੋ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਪਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਤਿਕ੍ਖੇ ਸੂਰੇ ਪਸਨ੍ਨੇ ਵਹਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਮਾਨੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯਾਦਿਯਤਿ, ਨਿਕਨ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੋ ਚਿਰੇਨ ਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਸੁਯੇਵ ਪਟਿਪਦਾਸੁ ਮਗ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵਸ੍ਸ ਖਿਪ੍ਪਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ, ਤਾਸਂ ਪਨ ਪਟਿਪਦਾਨਂ ਅਕਿਚ੍ਛਸਿਦ੍ਧਿਯਂ ਮਗ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਤਾਯ ਖਿਪ੍ਪਤਾਯ ਚ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ, ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਾਸਂ ਚਤਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਪਟਿਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਥੇਰਾਨਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਹਿ ਪਟਿਪਦਾਹਿ ਵਿਨਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਝਾਨਂ ਭਾਵੇਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ ਅਪਚਯਗਾਮਿਂ... ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਂ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੭੭) ਪਟਿਪਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਵਿਭਤ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਟਿਪਦਾਵਿਭਾਗੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ''ਤਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਧਿਕਵਿਭਾਗੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ। ਸਤਿਪਿ ਨੇਸਂ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਸਾਮਞ੍ਞੇ ਏਕਚ੍ਚੇ ਥੇਰਾ ਸਦ੍ਧੁਤ੍ਤਰਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਵਕ੍ਕਲਿ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਵੀਰਿਯੁਤ੍ਤਰਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਮਹਾਸੋਣੋ, ਕੋਲ਼ਿਵੀਸੋ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਤੁਤ੍ਤਰਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਸੋਭਿਤੋ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਮਾਧੁਤ੍ਤਰਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਚੂਲ਼ਪਨ੍ਥਕੋ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਞ੍ਞੁਤ੍ਤਰਾ, ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਆਨਨ੍ਦੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਸੋ ਗਤਿਮਨ੍ਤਤਾਯ ਅਤ੍ਥਕੋਸਲ੍ਲਾਦਿਵਨ੍ਤਤਾਯ ਚ ਪਸਂਸਿਤੋ, ਅਯਞ੍ਚ ਵਿਭਾਗੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਵਿਸੇਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਸੇਸਾਨਮ੍ਪਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਏਕਸਭਾਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾਤਿ।

ਤਥਾ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ, ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ। ਸਾਵਕੇਸੁ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਯਥਾ ਤਂ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਆਯਸ੍ਮਾ ਚ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਤਿ ਇਮਾਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਾ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣਾਦੀਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਵਸੇਨ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ; ਏਕਚ੍ਚੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਾਦੀਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ। ਯੇ ਪਨ ਖਣਿਕਸਮਾਧਿਮਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾ, ਤੇ ਆਦਿਤੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਚ ਸਮਾਧਿਜੇਨ ਝਾਨਙ੍ਗੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਾਨਾਨਂ ਅਭਾਵਾ ਸੁਕ੍ਖਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਨਾਮ। ਅਯਞ੍ਚ ਵਿਭਾਗੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾ ਨਤ੍ਥੇਵ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ –

''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰ ੧.੧.੩੭੪; ੨.੪੩.੧੪)।

ਏਵਂ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ।

ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿਆਦਯੋ।

ਸਦ੍ਧਾਧੁਰੋ , ਪਞ੍ਞਾਧੁਰੋਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚਾਤਿ। ਏਵੰ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਪਰਿਯਾਯਵਿਮੁਤ੍ਤਭੇਦੇਨ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ। ਚਤੂਸੁ ਹਿ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਏਕਮੇਕੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਨਿਰੋਧਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚ, ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਸਦ੍ਧਾਧੁਰਪਞ੍ਞਾਧੁਰਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਸਤ੍ਤਵਿਧਾ।

ਧੁਰਪਟਿਪਦਾਵਿਭਾਗੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ। ਯੋ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾਯ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾਯ ਨਿਯਜਾਤਿ, ਸੋ ਸਦ੍ਧਾਧੁਰਪਞ੍ਞਾਧੁਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ, ਤਥਾ ਸੇਸਪਟਿਪਦਾਸੁਪੀਤਿ ਏਵੰ ਧੁਰਪਟਿਪਦਾਵਿਭਾਗੇਨ ਅਟ੍ਠਵਿਧਾ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਨਵਵਿਧਾ। ਪਞ੍ਚ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਦ੍ਵੇ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਚਾਤਿ ਏਵੰ ਨਵਵਿਧਾ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ ਦਸਵਿਧਾ। ਚਤੂਸੁ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਚ ਏਕਮੇਕੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ, ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾ ਚ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਏਵੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨੇਵ ਦਸਵਿਧਾ। ਤੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਧੁਰਭੇਦੇਨ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵੀਸਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਪਦਾਭੇਦੇਨ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸੰ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਪਟਿਪਦਾਭੇਦੇਨ ਧੁਰਭੇਦੇਨ ਚ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਸੀਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਸੁਞ੍ਞਤਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਵਿਭਾਗੇਨ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਧਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਧਿਕਭਾਵੇਨ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਦ੍ਵਿਸਤੁਤ੍ਤਰੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਵਸੇਨ ਅਨੇਕਭੇਦਵਿਭਤ੍ਤੇਸੁ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਫਲਟ੍ਠੇਸੁ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇਸੁ ਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਵਤ੍ਤਿਆਦਿਕੇ ਚ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ''ਛਨ੍ਨਾ ਮੇ ਕੁਟਿਕਾ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਥੇਰਗਾ॰ ੧) ਗਾਥਾ ਉਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਭਾਸਿੰਸੁ। ਤੇ ਚ ਇਧ ਗਾਥਾਮੁਖੇਨ ਸਙ੍ਗਹੰ ਆਰੂਲ੍ਹਾ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸੀਹਾਨੰਵ ਨਦਨ੍ਤਾਨੰ...ਪੇ॰... ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚੁਤੰ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ਨਿਦਾਨਗਾਥਾ)। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਙ੍ਗੀਸਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਹਾਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬਦਰਤਿਤ੍ਥਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨਾ ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ ਕਤਾ

ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।